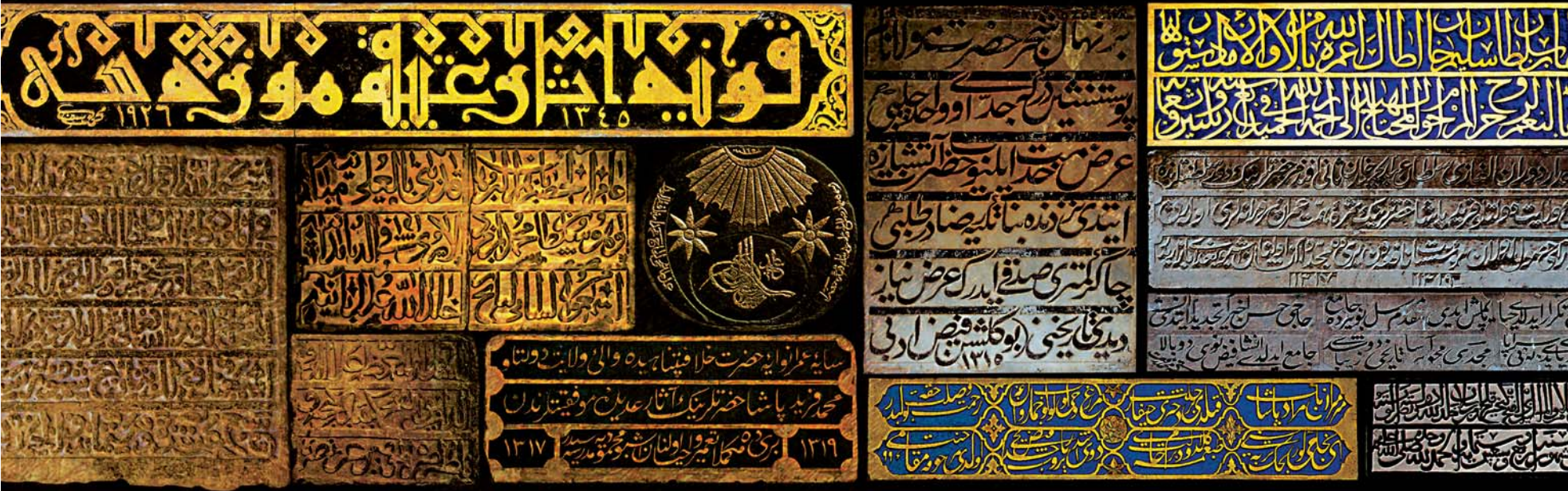

INSCRIPTIONS IN KONYA

DOÇ.DR. İBRAHİM KUNT
NECDET BEKİRHAN SOY

KONYA KİTAPÇELERİ

SELÇUKLU BELEDİYESİ

CİLT / VOLUME

1

CİLT / VOLUME

1

KONYA KİTABELERİ

INSCRIPTIONS IN KONYA

DOÇ.DR. İBRAHİM KUNT
NECDET BEKİRHAN SOY

KONYA / 2020

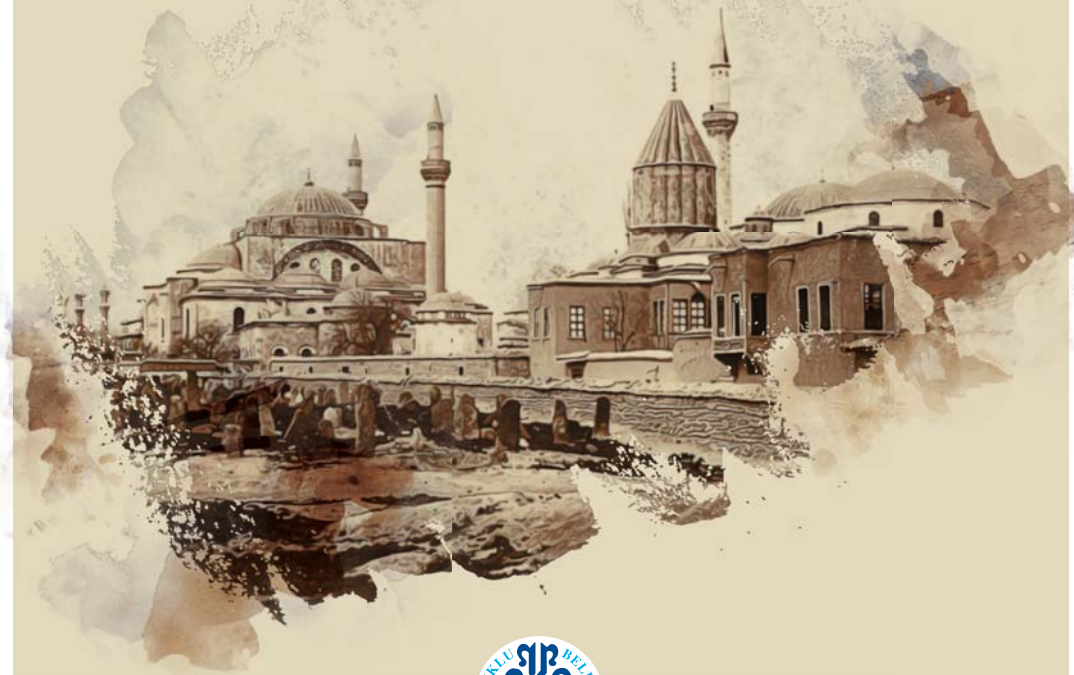
SELÇUKLU BELEDİYESİ

Bu kitap, yazdığı eserlerle
Türk kültür ve tarihine önemli
hizmetlerde bulunan
İbrahim Hakkı KONYALI'nın
aziz ruhuna ithaf edilmiştir.

*This book is dedicated to
the cherished memory of
İbrahim Hakkı KONYALI,
who contributed greatly to the Turkish
culture and history with his works.*

KONYA KİTABELERİ

INSCRIPTIONS IN KONYA

SELÇUKLU BELEDİYESİ

SELÇUKLU BELEDİYESİ

KONYA KİTABELERİ

INSCRIPTIONS IN KONYA

DOÇ.DR. İBRAHİM KUNT
NECDET BEKİRHAN SOY

CİLT / VOLUME

1

Yapım / Publisher
SELÇUKLU BELEDİYESİ / KONYA

Proje Koordinatörü / Project Coordinator
Ali DÜZ

Proje Bilim Editörü / Project Science Editor
Doç.Dr. İbrahim KUNT
Necdet Bekirhan SOY

Katkı Veren / Contributing
İbrahim DIVARCI

Fotoğraflar / Photos
Doç.Dr. İbrahim KUNT
Necdet Bekirhan SOY

Türkçe Editörü / Turkish Editor
Ahmet KUŞ

Tercüme / Translation
Umut YAVUZ

Kitap Tasarım / Book Design
Servet CAN

Baskı ve Cilt / Printing and Binding
MATBAACILIK ve REKLAM HİZM.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.
Maltepe Mah. Davutpaşa Cad. No: 299/2 Zeytinburnu/İSTANBUL
Sertifika No: 111111

ISBN: 978-605-67629-1-8
Birinci Baskı / First Edition: **2020 - TÜRKİYE**

KISALTMALAR

?: Dipnottaki kitabın yayım tarihi bulunmamaktadır.

bkz.: bakınız

C.: cilt

cm.: santimetre

DİA.: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

h.: hicrî

hk.: hakkında

m.: mîlâdî

r.: rûmî

s.: sayfa

S.: sayı

VGM: Vakıflar Genel Müdürlüğü

ABBREVIATIONS

?: The book mentioned in the footnote has no date.

vol.: Volume

cm: Centimeters

DIA.: Encyclopedia of Islamic Religious Foundation of Turkey

h.: Hijri

abt.: About

c.e.: Christian era

r.: Rûmi

p.: Page

no.: Number

GDF: General Directorate of Foundations

Teşekkürler

Yıllar süren bir emeğin sonucu olan bu çalışmanın oluşmasında birçok kişi ve kurumun yardımı olmuştur. Aşağıdaki listede bulunanlar, ilk akla gelenlerdir. Yazmayı unuttuklarımız lütfen haklarını helal etsinler. Herkese çok teşekkür ederiz.

Arkeolog Halil İbrahim KUNT

Selçuklu Belediyesi

Çalışma süresince Konya Müze Müdürlüğü yapan Yusuf BENLİ ve ekibi

Diyanet İşleri Başkanlığı

Doç. Dr. Mustafa ÇETİNASLAN ve ekip arkadaşları

Dr. Mehmet Emin ŞEN

Dr. Öğr. Üyesi Murat KARADEMİR

Dr. Öğr. Üyesi Sami NADDAH

Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

Melike DEMİRTAŞ

Merve MAHMUTLAR

Prof. Dr. Semra TUNÇ

Selçuk Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü

Acknowledgments

We'd like to express our gratitude to many people and institutions that supported us throughout the course of this study, which has been the result of long term effort. Please give us your blessings if anyone is missing in the list below. Thanks to all:

Halil Ibrahim KUNT, the Archaeologist

Selçuklu Municipality

Yusuf BENLİ, the Konya Museum Director, and his team

Directorate of Religious Affairs

Assoc. Dr. Mustafa CETINASLAN and his team mates

Dr. Mehmet Emin SEN

Dr. Murat KARADEMİR, the Lecturer

Dr. Sami NADDAH, the Lecturer.

Konya Directorate of Foundations

Ministry of Culture, General Directorate of Cultural Heritage and Museums

Melike DEMİRTAS

Merve MAHMUTLAR

Professor Dr. Semra TUNC

The Coordination Office of Scientific Research Projects, Seljuk University.

KONYA KİTABELERİ

INSCRIPTIONS IN KONYA

CİLT

1

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	5
TEŞEKKÜRLER	6
SUNUŞ	14
ÖNSÖZ	16
GİRİŞ	20
HAT SANATININ TARİHİ GELİŞİMİ	22
TÜRK SANATINDA KİTABE	25
KİTABELERDE KULLANILAN İŞARET VE MOTİFLER	27
GENEL KATALOG	32
ABDÜLMÜ'MİN MESCİDİ	34
AKÇE GİZLENMEZ (TAŞ) CAMİİ	38
AKÇE GİZLENMEZ CAMİİ İNŞÂ KİTABESİ	39
AKÇE GİZLENMEZ CAMİİ USTA KİTABESİ	42
AKÇE GİZLENMEZ (TAŞ CAMİİ) ÇEŞMESİ	44
AK ÇEŞME	48
AKİF PAŞA İLKOKULU (MEKTEBİ)	52
ALAADDİN CAMİİ	56
ALAADDİN CAMİİ SULTAN II. ABDÜLHAMİD KİTABESİ	59
ALAADDİN CAMİİ SULTAN ALAADDİN KEYKÜBAD KİTABESİ	62
ALAADDİN CAMİİ SULTAN ALAADDİN KEYKUBAD'IN İKİNCİ KİTABESİ	64
ALAADDİN CAMİİ SULTAN ALAADDİN KEYKUBAD'IN ÜÇÜNCÜ KİTABESİ	66
ALAADDİN CAMİİ SULTAN İZZEDDİN KEYKÂVUS KİTABESİ	68
ALAADDİN CAMİİ KERİMUDDİN ERDİŞAH KİTABESİ	70
ALAADDİN CAMİİ MESCİT VE TÜRBE KİTABESİ	72
ALAADDİN CAMİİ MİHRAP KİTABESİ	74
ALAADDİN CAMİİ MİNBER KİTABESİ	76
ALAADDİN CAMİİ MÜTEVELLÎ ATABEYİ AYAZ KİTABESİ	80
ALAADDİN CAMİİ USTA VE MÜTEVELLÎ KİTABESİ	82
ALAADDİN CAMİİ AVLUSUNDAKİ II. KILIÇARSLAN KÜMBETİ ÇİNİ YAZI KUŞAĞI	84
ALİ GAV MEDRESESİ	90
ALİ PAŞA ÇEŞMESİ	94
AMİL ÇELEBİ SOKAĞI ÇEŞMESİ	98
ARAPLAR AK CAMİİ	101
ARAPLAR ÇEŞMESİ	104
ATEŞBÂZ-I VELÎ TÜRRESİ	108
ATEŞBÂZ-I VELÎ ZÂVİYESİ	112
AYANBEY ÇEŞMESİ	116
AZİZİYE CAMİİ	119
BABA SULTAN CAMİİ ÇEŞMESİ	123
BÂB-I AKSARAY SOKAĞI ÇEŞMESİ	126

KONYA KİTABELERİ

INSCRIPTIONS IN KONYA

VOLUME

1

CONTENTS

ABBREVIATIONS	5
ACKNOWLEDGMENTS.....	6
INTRODUCTION.....	14
PREFACE	16
INTRODUCTION.....	20
HISTORICAL DEVELOPMENT OF CALLIGRAPHY	22
INSCRIPTIONS IN TURKISH ART	25
SIGNS AND MOTIFS USED IN INSCRIPTIONS	27
GENERAL CATALOGUE	32
ABDUL-MUMIN MASJID	34
AKCE GIZLENMEZ (STONE) MOSQUE.....	38
AKCE GIZLENMEZ MOSQUE CONSTRUCTION INSCRIPTION	39
AKÇE GIZLENMEZ MOSQUE MASTER INSCRIPTION	42
AKCE GIZLENMEZ (STONE MOSQUE) FOUNTAIN.....	44
AK FOUNTAIN	48
AKIF PASHA PRIMARY SCHOOL.....	52
ALAADDIN MOSQUE	56
INSCRIPTION OF SULTAN ABDÜLHAMİD II, ALAADDIN MOSQUE	59
1ST INSCRIPTION OF SULTAN ALAADDİN KEYKÜBAD, ALAADDIN MOSQUE	62
2ND INSCRIPTION OF SULTAN ALAADDİN KEYKUBAD, ALAADDIN MOSQUE	64
3RD INSCRIPTION OF SULTAN ALAADDİN KEYKUBAD, ALAADDIN MOSQUE	66
INSCRIPTION OF SULTAN İZZEDDİN KEYKÂVUS, ALAADDIN MOSQUE	68
INSCRIPTION OF KERÎMUDDİN ERDİŞAH, ALAADDIN MOSQUE.....	70
MASJID AND TOMB INSCRIPTION, ALAADDIN MOSQUE	72
MIHRAB INSCRIPTION, ALAADDIN MOSQUE	74
MINBER (PULPIT) INSCRIPTION, ALAADDIN MOSQUE	76
TRUSTEE ATABEY AYAZ INSCRIPTION, ALAADDIN MOSQUE	80
MASTER AND TRUSTEES INSCRIPTION, ALAADDIN MOSQUE.....	82
TILE BAND INSCRIPTION OF KILIJARSLAN II DOME, COURTYARD OF ALAADDIN MOSQUE.....	84
ALİ GAV MADRASA	90
ALİ PASHA FOUNTAIN.....	94
AMİL CELEBİ STREET FOUNTAIN	98
ARAPLAR AK MOSQUE	101
ARAPLAR FOUNTAIN.....	104
ATESBÂZ-I VELÎ TOMB.....	108
ATESBÂZ-I VELÎ ZÂWİYA	112
AYANBEY FOUNTAIN.....	116
AZİZİYE MOSQUE.....	119
BABA SULTAN MOSQUE FOUNTAIN	123
BÂB-I AKSARAY STREET FOUNTAIN	126

KONYA KİTABELERİ

INSCRIPTIONS IN KONYA

CİLT

1

İÇİNDEKİLER

BALIKLI ÇEŞME.....	130
BAŞARA BEY MESCİDİ.....	133
BEY SOKAĞI ÇEŞMESİ 1.....	136
BEY SOKAĞI ÇEŞMESİ 2.....	139
BÜYÜK SİNAN ÇEŞMESİ.....	142
CELAL SOKAK ÇEŞMESİ.....	145
CEMRE SOKAK ÇEŞMESİ.....	148
ÇAPUTÇU DİĞİN CAMİİ ÇEŞMESİ.....	151
ÇİFTE ÇEŞME.....	154
DARICI ÇEŞMESİ.....	157
DEVİR-İ CEDİT ÇEŞMESİ.....	160
DİBEK TAŞI ÇEŞMESİ.....	162
DOLAP ÇEŞMESİ.....	164
DURSUNOĞLU CAMİİ.....	167
EBÜ İSHAK-İ KAZERÛNÎ TEKKESİ.....	170
EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇEŞMESİ.....	173
ERDEMŞAH MESCİDİ.....	176
ESKİ BUĞDAY PAZARI ÇEŞMESİ.....	179
ESKİ BUĞDAY PAZARI KAPILARI.....	182
ESKİCİ HACI OSMAN CAMİİ ÇEŞMESİ.....	187
ESKİ OSMANLI (YAPI KREDİ) BANKASI.....	190
FAHRÜNNİSA MESNEVİ ÇEŞMESİ.....	193
FAKİH DEDE TÜRBESİ.....	196
FATMA HANIM ÇEŞMESİ.....	200
FERHUNİYE ÇEŞMESİ.....	204
FERİD PAŞA SU DEPOSU.....	207
GARİP NASRULLAH CAMİİ ÇEŞMESİ.....	211
GAZANFER KASIMBEY ÇEŞMESİ.....	216
GEMALMAZ ÇEŞMESİ.....	219
GEVRAKİ ÇEŞMESİ.....	221
GÜLDAN DEDE ÜÇLER MEZARLIĞI ÇEŞMESİ.....	226
HACI FETTAH CAMİİ.....	229
HACI FETTAH ÇEŞMESİ.....	234
HACI FETTAH MEZARLIĞI GÜNEY DOĞU ÇEŞMESİ.....	237
HACI HASAN CAMİİ.....	240
HACI MUSTAFA AĞA CAMİİ.....	246
HACI VEYİSZÂDE CAMİİ.....	250
HAGHIA ELENA KİLİSESİ.....	255
HASBEYOĞLU DÂRÜ'L-HUFFÂZİ.....	259
HASBEYOĞLU HAMAMI.....	262
HASBEYOĞLU MESCİDİ.....	266
HATUNİYE MESCİDİ.....	270

KONYA KİTABELERİ

INSCRIPTIONS IN KONYA

VOLUME

1

CONTENTS

BALIKLI FOUNTAIN	130
BASARA BEY MASJID	133
BEY STREET FOUNTAIN 1.....	136
BEY STREET FOUNTAIN 2	139
BUYUK SINAN FOUNTAIN	142
CELAL STREET FOUNTAIN	145
CEMRE STREET FOUNTAIN.....	148
CAPUTCU DIGIN MOSQUE FOUNTAIN	151
CIFTE (TWIN) FOUNTAIN.....	154
DARICI FOUNTAIN	157
DEVİR-I CEDIT FOUNTAIN	160
DİBEK TASI FOUNTAIN	162
DOLAP FOUNTAIN	164
DURSUNOĞLU MOSQUE.....	167
EBÛ İSHAK-I KAZERÛNÎ LODGE	170
POLICE DEPARTMENT FOUNTAIN	173
ERDEMSHAH MASJID	176
HISTORIC WHEAT BAZAAR FOUNTAIN.....	179
HISTORIC WHEAT BAZAAR GATES.....	182
RAGMAN HADJİ OSMAN MOSQUE FOUNTAIN	187
HISTORIC OTTOMAN (YAPI KREDİ) BANK	190
FAHRUNNİSA MESNEVİ FOUNTAIN	193
FAKİH DEDE TOMB.....	196
FATMA HANIM FOUNTAIN.....	200
FERHUNİYE FOUNTAIN	204
FERİD PAŞA WATER TANK	207
GARİP NASRULLAH MOSQUE FOUNTAIN	211
GAZANFER KASIMBEY FOUNTAIN	216
GEMALMAZ FOUNTAIN	219
GEVRAKİ FOUNTAIN.....	221
GULDAN DEDE UCLER CEMETERY FOUNTAIN	226
HADJİ FETTAH MOSQUE	229
HADJİ FETTAH FOUNTAIN	234
HADJİ FETTAH CEMETERY SOUTHERN FOUNTAIN	237
HADJİ HASAN MOSQUE	240
HADJİ MUSTAFA AĞA MOSQUE	246
HADJİ VEYİŞÂDE MOSQUE	250
HAGHİA ELENA CHURCH	255
HASBEYOĞLU DÂRU'L-HUFFÂZ	259
HASBEYOĞLU HAMAM (BATH).....	262
HASBEYOĞLU MASJID.....	266
HATUNİYE MASJID	270

KONYA KİTABELERİ

INSCRIPTIONS IN KONYA

CİLT

1

İÇİNDEKİLER

HAVZAN ÇEŞMESİ.....	273
HOCA ALİ MESCİDİ	276
HOCA CİHAN BÜYÜK CAMİİ	279
HOCA HABİP ÇEŞMESİ.....	282
HOTAKZADE ÇEŞMESİ	285
İBRAHİM ETHEM ÇEŞMESİ	288
İHTİYARETTİN ÇEŞMESİ	292
İKİZ ÇEŞME	295
İNCE MİNARELİ MEDRESE.....	300
İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER.....	306
AKINCILAR MESCİDİ.....	308
ALAADDİN TEPESİ KİTABELERİ	310
ALAADDİN TEPESİ ÇEŞMESİ.....	314
AMBERREİS CAMİİ TAMİR KİTABESİ	316
AYNÜ'L-CÂRÎ ÇEŞMESİ.....	319
BARUTHANE	321
BEDESTEN	326
BEKİR SAMİ PAŞA ZÂVİYE VE MEDRESESİ.....	328
DÂRÜ'L-HUFFÂZ KİTÂBESİ.....	331
DURAK FAKİH ÇEŞMESİ.....	333
FEYZİYE MEDRESESİ	335
GÜRCÜ HATUN MAHALLESİ MESCİD KİTABESİ.....	337
HASAN PAŞA BAĞI KİTABESİ.....	338
HATUNSARAY OVAKAVAĞI KERVANSARAYI.....	340
KONYA KALESİ KİTABELERİ	342
MİR SÜLEYMAN ÇEŞMESİ.....	353
MUSALLA	356
MUVAKKITHANE.....	358
SABRİ DEDE ÇEŞME KİTABESİ	361
SARNIÇ.....	364
SELSEBİL.....	365
SULTAN VELED MEDRESESİ KİTABESİ	367
ŞEYH ABDÜLAZİZ MEKTEBİ KİTABESİ.....	370
ŞEYH ALAMAN ZÂVİYESİ	372
TEVFİK PAŞA ÇARŞISI	374
YUSUF AĞA MEDRESESİ KİTABESİ	376
İPLİKÇİ CAMİİ.....	378
İSMAİL AĞA ÇEŞMESİ.....	382
KALECİK CAMİİ.....	385
KALENDERHANE ÇEŞMESİ	388
KAPI CAMİİ	391

KONYA KİTABELERİ

INSCRIPTIONS IN KONYA

VOLUME

1

CONTENTS

HAVZAN FOUNTAIN.....	273
HODJA ALI MASJID.....	276
HODJA CIHAN GREAT MOSQUE	279
HODJA HABİP FOUNTAIN.....	282
HOTAKZADE FOUNTAIN	285
İBRAHİM ETHEM FOUNTAIN	288
İHTİYARETTİN FOUNTAIN	292
İKİZ (TWIN) FOUNTAIN	295
İNCE MİNARET MADRASA	300
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT İNCE MİNARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM	306
AKİNCİLAR MASJID	308
ALAADDİN HILL INSCRIPTION.....	310
ALAADDİN HILL FOUNTAIN.....	314
AMBERREİS MOSQUE REPAIR INSCRIPTION	316
AYNU'L-CÂRÎ FOUNTAIN.....	319
POWDER MILL	321
COVERED BAZAAR	326
BEKİR SAMİ PAŞA ZÂWİYA AND MADRASA	328
DÂRU'L-HUFFÂZ INSCRIPTION	331
DURAK FAKİH FOUNTAIN.....	333
FEYZİYE MADRASA	335
GURCU HATUN NEIGHBORHOOD MASJID INSCRIPTION	337
HASAN PAŞA VİNEYARD INSCRIPTION	338
HATUNSARAY OVAKAVAGI CARAVANSERAI.....	340
KONYA CASTLE INSCRIPTIONS.....	342
MİR SÜLEYMAN FOUNTAIN.....	353
MUSALLA	356
MUVAKKİTHANE.....	358
SABRİ DEDE FOUNTAIN INSCRIPTION	361
CİSTERN	364
SELSEBİL(FOUNTAIN).....	365
SULTAN VELED MADRASA INSCRIPTION	367
SHEİKH ABDULAZİZ SCHOOL INSCRIPTION	370
SHEİKH ALAMAN ZÂWİYA	372
TEVFIK PAŞA MARKET	374
YUSUF AĞA MADRASA INSCRIPTION	376
İPLİKÇİ MOSQUE.....	378
İSMAIL AĞA FOUNTAIN.....	382
KALECİK MOSQUE.....	385
KALENDERHANE FOUNTAIN	388
KAPI MOSQUE.....	391

Sunuş

Tarihî geçmişi binlerce yıl öncesine dayanan Konya, bunca yıldır içinde biriktirdiği medeniyet birikimini etrafına saçmaya devam etmektedir. Her ne kadar binlerce yıldır yaşayan ve yaşatan bir şehir olsa da Konya'nın en önemli döneminin son peygamberin dünyayı teşriflerinden sonraki bin yıllık dönem olduğunu da belirtmek gerekir. Zira gerçekten medeniyet denilen şey, İslam'ın varlığıyla ortaya çıkan bir durumdur.

Son bin yıllık döneme ait yüzlerce eseri bünyesinde barındıran Konya, sahip olduğu değerin farkına varılmasını beklemektedir. Avrupalılar 400 yıllık şehir kalıntılarına önem verip o sayede milyonlarca avro turizm geliri elde ederken bizim bin yıllık şaheserlerimizi görmezden gelmemiz çok manidardır. Özellikle Cumhuriyet'in ilk döneminde “yol açılması” bahanesiyle Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinden gelen bazı binaların yıktırılması da ayrıca düşünülmesi ve araştırılması gereken bir durumdur.

Bir binayı vazgeçilmez yapan, onun maddi ve manevi değerlerinin bileşkesidir. Bu anlamda Mevlâna Dergâhı, Karatay ve İnce Minare müzeleri, Alâeddin Camii, Sahip Ata Camii, Sırçalı Medrese gibi hem maddî hem de manevî açıdan çok yüksek değere sahip birçok binası olan Konya, Anadolu'nun en önemli şehirlerinden biri konumundadır. Her biri gerçek bir sanat eseri sayılan bu abideler, Konya'nın tüm dünya tarafından tanınıp sevilmesine, her dönemde yerli ve yabancı turistlerin ilgi odağı olmasına sebep olmuştur. Nitekim istatistiklere göre Türkiye'de en çok ziyaret edilen mekânların ilk sıralarında Mevlâna Celaleddin-i Rumi'nin dergâhı ve türbesi bulunmaktadır.

Tarihî eserler bakımından Türk izlerinin en yoğun şekilde bulunduğu sayılı şehirler arasında yer alan Konya, Selçuklulara iki asırdan fazla başkentlik yapması sebebiyle, Türk mimarisinin gözde eserleri sayılan abidelerle süslenmiştir. Bu eserlerin başında Konya'nın sembolü sayılan Mevlâna Dergâhı bulunsa da Muhyiddin İbnü'l-Arabî, Sadreddin Konevî, Şemsi Tebrizî, Kadı Siraceddin Urmevî gibi önemli düşünürler de Konya'nın değerine değer katmaktadır.

Biz, yarınlara bırakacağımız her eserle mutlu olmak, her gün yeniden doğup yeni sözler söylemek istiyoruz. İşte bu sebeple ilim, kültür ve sanat dünyamıza yeni kitaplar kazandırmak, Konya için yeni değerler bırakabilmek bizim için çok önemlidir. Bu tür çalışmaları desteklemekten her zaman gurur duyacağız.

Uzun ve yorucu bir çalışma sonucunda takdim edilen bu eser, bugün olduğu gibi yarın da gelecek kuşaklar için bir belge niteliği taşıyacak, Konya'yı tanımak isteyenler için bir başvuru kitabı olacaktır.

Elinizdeki eserin hazırlanmasında emeği geçen başta Doç. Dr. İbrahim Kunt ve Nejdet Bekirhan Soy olmak üzere tüm ilgililere candan teşekkürlerimi sunuyorum, böyle hayırlı çalışmaların devamını diliyorum.

Ahmet PEKYATIRMACI

Selçuklu Belediye Başkanı

Introduction

With its historical background dating back thousands of years, Konya continues to spread the light of civilization that it has brought into existence over all these years. Although it is a city that has lived and kept alive for thousands of years, it should be noted that the most important period of Konya is the next thousand years after the last prophet was graced the world with His presence. Because what is really called civilization is a phenomenon that occurred with the existence of Islam.

Having hundreds of works belonging to the last millennium, Konya expects its value to be recognized. It is very meaningful that while the Europeans earn millions of euros in tourism income by caring about 400 years of their city ruins, we were, unfortunately, ignoring our millennial masterpieces. Especially in the first period of the Republic, the demolition of some buildings from the Seljuk and Ottoman periods, under the pretext of "opening the road," is also a situation that should be considered and investigated.

What makes a building indispensable is the combination of its material and spiritual values. In this sense, Konya is one of the most important cities in Anatolia, with many high-value buildings, both materially and spiritually, such as Mevlana Lodge, Karatay and Ince Minaret museums, Alaeddin Mosque, Ait Ata Mosque and Sırçalı Medrese. These monuments, each of which are regarded as a real work of art, have caused Konya to be known and loved by the world and to be the center of attention of local and foreign tourists in every period. Indeed, according to statistics, Mevlana Jalaluddin Rumi Lodge and Tomb are among the most visited places in Turkey.

Konya, which is among the few cities where Turkish traces are found most intensely in terms of historical artifacts, has been decorated with monuments, which are considered as the favorite works of Turkish architecture since it has been the capital of the Seljuks for more than two centuries. Even though Mevlana Lodge, which is considered as the symbol of Konya, is at the top of these works, important thinkers such as Muhyiddin Ibnu'l-Arabi, Sadreddin Konevi, Shemsî Tebrizî, Kadi Siraceddin Urmevi also add value to Konya.

We want to be happy with every work we leave for tomorrow, to be born again and say new words every day. For this reason, it is very important for us to publish new books for our world of science, culture and art, and to leave new assets for Konya. We will always be proud to support such works.

This work, presented as a result of a long and tiring work, will be a document for future generations as it is today, and will be a reference book for those who want to get to know Konya.

I sincerely express my gratitude to all involved in the preparation of the book in your hand, especially Assoc. Dr. İbrahim Kunt and Nejdîet Bekirhan Soy, and wish the continuation of such auspicious work.

Ahmet PEKYATIRMACI

Mayor of Selçuklu

Konya, tarihî, ilmî, ticarî ve diğer birçok açıdan önemli bir şehir olma konumunu yüzyıllardan beri devam ettirmektedir. Türklerin 1071’de Malazgirt Meydan Muharebesini kazanmasından kısa bir süre sonra Türkiye Selçuklu Devletinin başkenti olan Konya, bu devletin zayıflamasıyla Karamanoğulları beyliğinin başkenti haline gelmiş, Fatih Sultan Mehmet’in Konya’yı Osmanlı Devletine katmasından sonra da bir şehzâde sancağı olmuştur.

Tarih boyunca aynı coğrafyada kurulan birçok devletin yönetim mekanizmasında söz sahibi olan bu önemli şehrin birçok medrese, hânkâh, cami, han, hamam ve benzeri binalara sahip olması gayet doğaldır. Bu binaların birçoğunda, belki de hepsinde o binayı yaptıranın adını, yapım tarihini ve bazı başka bilgileri içeren çeşitli kitâbeler bulunmaktadır. Arapça, Farsça ve Osmanlı Türkçesiyle yazılan bu kitâbelerin doğru okunması ve çeşitli yönlerden incelenmesi, bu çalışmanın temel konusunu oluşturmaktadır.

Bu çalışmada, yaklaşık 900 yıllık tarihi süreci içeren yapılardan ve bu yapıların kitâbelerinden bahsedilmektedir. Zaman içerisinde meydana gelen deprem ve sel gibi doğal afetler ile savaş ve yangın gibi nedenlerle binaların bazıları yıkılmış, kitâbeleri de yok olmuştur. Cumhuriyet dönemine kadar gelebilen bazı binalar ise bazen keyfi olarak, bazen de yol açılması, yeşil alan oluşturulması gibi bahaneler üretilerek yıktırılmıştır. Cumhuriyet dönemindeki kültürel değişimle birlikte, Türkiye Selçukluları, Karamanoğulları ve Osmanlılar dönemlerinde asli özelliğini koruyan vakıf eserlerinin bazıları maalesef korunamadığı için günümüze gelememiştir.

Çalışmamızda, Konya üzerinde yapılan büyük tahribattan arda kalan eserler incelenmektedir. Burada incelenen az sayıdaki eserden bile Konya’nın muhteşem geçmişini gözler önüne serebilmek mümkün olmaktadır.

Çalışmamıza başlarken, öncelikle ele alınan eserler üzerinde daha önce yapılan çalışmalar incelenmiş, birçoğunda çeşitli hatalar tespit edilmiş, dipnot gösterilerek bu hatalar düzeltilmeye çalışılmıştır.

Giriş bölümünde kısaca Konya tarihi hakkında bilgi verilmiş olup, ardından hat sanatının tarihi gelişimi, Türk sanatında kitâbe ve kitâbelerde kullanılan işaret ve motifler kısaca anlatılmaya çalışılmıştır.

Katalog bölümünde Konya merkezinde bulunup günümüze kadar gelmeyi başarabilen, üzerinde inşa veya tamir kitâbesi bulunan tüm yapılar incelenmiştir. Üzerinde inşa veya tamir harincinde kitâbe bulunan yapılar ve bu kitâbeler incelenmemiştir zira tüm camilerin içerisinde bulunan tüm kitâbelerin incelenmesiyle bile onlarca ciltlik bir kitap oluşabilir. Mezar kitâbeleri ile sanduka kitâbeleri de konumuza dahil edilmemiştir. Konya’da binlerce mezar ve sanduka kitâbesi bulunduğu düşünülüğünde bu çalışmaya neden dahil edilmediği anlam kazanacaktır.

Çalışmamızda, Konya merkezinde inşa ve tamir kitâbesi bulunan yapıların tümü alfabetik sırayla kaydedilmiş, fotoğraflarından sonra bulundukları yerler gösterilmiş ve tarihçeleri verilmiştir. Yapının genel mimarisi hakkında verilen bilginin ardından kitâbelerin fotoğraf ve çizimleri kaydedilmiş, kitâbelerin metinleri kendi orijinal dillerinde yazılmış, yabancı dilde olanlar ise tercüme edilmiştir. Osmanlı Türkçesiyle yazılanların günümüzde nasıl anlaşılması gerektiğine de işaret edilmiştir. Her bir kitâbe için “Kitâbe Özellikleri” başlığı altında kitâbenin boyutları, malzeme ve tekniği, süsleme öğeleri, manzum olanların aruz vezinleri ve metin içerisinde kullanılan edebi sanatlardan bahsedilmiştir.

Değerlendirme ve Sonuç bölümünde, bu çalışmada incelenen eserler toplu bir değerlendirmeye tabi tutulmuşlardır. Bu değerlendirmede Konya’da bulunan kitâbeye sahip eserlerin sayısı, kaç tanesinin inşa, kaç tanesinin tamir kitâbesine sahip olduğu, kitâbelerin dilleri ve hat çeşitleri gibi çeşitli özellikleri, dönemsel başlıklar altında konu edilmektedir.

Çalışmanın son kısmında ise bu eser hazırlanırken başvuru kaynaklar ile konuyla ilgili tablo ve grafiklere yer verilmiştir.

Gösterilen bütün dikkat ve ihtimama rağmen bizim çalışmamızda da gözden kaçan bazı eksiklikler veya hatalar olacaktır. Yapılacak eleştiriler bize yardım edecek, sonraki çalışmalarda yolumuzu aydınlatacaktır.

Doç.Dr.İbrahim KUNT

Necdet Bekirhan SOY

Preface

Konya has maintained its position as an important city in terms of historical, scientific, commercial and many other aspects for centuries. It was turned into the capital of the Anatolia Seljuk State shortly after Turks won the battle of the Manzikert in 1071, later became the capital of Karamans principality with the weakening of the state, and finally was turned into a sanjak administration of the Ottoman Empire when Fatih Sultan Mehmet took the control of the region.

It is not surprising that such an important city, which had a say in the governance mechanism of many states established in the same geography throughout history, hosts so many madrasahs, inns, mosques, baths and similar structures. Many, if not all, of these buildings contain various inscriptions which indicate the name of the building, the date of construction, and some other features. The correct reading and examination of these inscriptions written in Arabic, Persian and Ottoman Turkish are the main subjects of this study.

This study is aimed to examine the structures and their inscriptions which underwent a 900-years historical process. Some of these structures have been demolished due to natural disasters such as earthquakes, floods, war and fire, which caused their inscriptions to be destroyed as well. Some others that could survive until the Republican period were sometimes destroyed either arbitrarily or due to some excuses such as road works or creating green spaces. As a consequence of cultural exchange witnessed in Republican period, most foundation works that preserved their essential feature during the era of Anatolian Seljuks, Karamans and Ottoman have not been, unfortunately, valued as precious assets ever since.

In this study, the artifacts left behind the great destruction done in Konya are examined in terms of their spectacular features, which make it possible to reveal the magnificent past of Konya even through a small number of works examined here.

This study initially examines some previous studies published on the structures by correcting various errors detected in and by adding relevant footnotes.

The introduction part starts with giving brief information about the history of Konya, followed by briefly explaining the use of inscriptions in Turkish art, the historical development of calligraphy and the signs and motifs used in the inscriptions.

In the catalogue section, all of the buildings in the centre of Konya that have survived to the present day with a construction or repair inscription on them have been examined. However, those structures without a construction or repair inscription have not been studied because dealing with all the inscriptions in all mosques would result in an overwhelming load. Grave inscriptions were also excluded in the study considering the mass existence of thousands of inscriptions on grave and cists in Konya.

In our study, all the buildings with construction and repair inscriptions in the centre of Konya are recorded in alphabetical order, together with showing their photographs followed by a brief description. Just after mentioning general features about the structure, the photographs and drawings of the inscriptions are recorded and the inscription texts are written in their original languages, whereas those in a foreign language are translated. The inscriptions written in Ottoman Turkish are analyzed in the context of giving the best interpretation. In addition to stating the size, material and technique of the inscription, its decorative elements, prosody of verses and literary arts used in are mentioned under the title of “Description”.

The Evaluation and Conclusion section examines the structures with a collective evaluation under periodic titles giving of the number of constructions with inscriptions in Konya, either with a construction or repair inscription, and describes their various features such as the language and calligraphy types used in.

The last part includes the references and the section of tables and graphics applied in the process of conveying the study.

Frankly, deficiencies or errors occurred out of our utmost care and attention throughout the study are open to any criticism to keep this study free from errors, which will certainly illuminate our way in future studies.

Assoc. Dr. Ibrahim KUNT

Necdet Bekirhan SOY

KONYA
KİTABELERİ
INSCRIPTIONS IN KONYA

GİRİŞ
INTRODUCTION

Konya prehistorik dönemden itibaren pek çok medeniyete ve kültüre ev sahipliği yapmıştır. Anadolu'nun merkezinde yer almasından dolayı Konya ticari, askeri ve hac yollarının da burdan geçmesi sebebi ile stratejik, ekonomik ve kültürel açıdan zamanla bir merkez olmuştur. Selçukluların başkenti olmasıyla da Konya, Orta Çağ'ın önemli bir kenti haline gelmiştir.

Selçuklu Sultanları I. Mesut ve II. Kılıçaslan dönemlerinde bir kasaba olmaktan çıkan Konya, çok bakımlı bir kalabalık şehir hüviyetini kazanmıştır. Anadolu Selçuklu Devleti'nin en büyük ve gelişmiş şehri olan bu bölge, Haçlı Seferleri sırasında da büyük yıkım ve zarara uğramıştır. XIII. yüzyılın ilk yarısı, Selçuklu devletinin en parlak dönemidir. Hem bu dönemde hem de Karamanoğulları döneminde Konya'da şehrin çehresini kalıcı biçimde etkileyen bir yapı faaliyeti sürmüştür. (Konyalı, 1997: 57).

Being Turkey's largest province in terms of land area, Konya has hosted different cultures throughout history as its location plays a transition role between the East and the West. Konya served as the capital of the Seljuks and became one of the most important cultural centres of the Middle Age.

Konya was no longer a small town during the period of Seljuk Sultan Mesut and Qilij Arslan II, who brought in the city prosperity and the identity of a well-kept crowded centre. This region, which was the largest and most developed city of the Anatolian Seljuk State, also suffered great destruction and damage during the Crusades. The construction activities that permanently affected the city's face continued in Konya both during the first half of the 13th century, the brightest period of the Seljuk state, and during the Karamans period (Konyalı, 1997:57).

Karamanoğulları idaresindeki bölgelerin Osmanlı hakimiyetine geçmesinden sonra bu beyliğe izafeten buraya “Karaman Vilayeti” denilmiş, 1483 yılında Kayseri ve çevresi de Karaman Vilayetine dahil edilmiştir. Osmanlı hakimiyeti sırasında gerek padişahların gerekse onların temsilcileri olan Karaman Vilayeti valilerinin şehrin imarı için çalıştıkları görülmektedir. Ancak bu dönemde, birkaç örnek dışında Konya’da, Selçuklu döneminde olduğu gibi abidevî yapılar inşa edilemediği de bilinmektedir (Muşmal, 2013:274).

HAT SANATININ TARİHİ GELİŞİMİ

“Hat”, Arapça bir kelime olup sözlükte doğru yol, birçok noktanın birleşmesinden meydana gelen çizgi ve yazı anlamlarına gelmektedir. Hat sanatı, estetik kurallara bağlı kalarak, ölçülü ve güzel yazma sanatıdır (Serin, 1999: 17-19).

Temelini Arap harflerinin oluşturduğu hat sanatını uygulayan sanatçıya da hattat denir. Hattat kelimesinden önce ise kâtip, muharrir ve verrâk gibi ifadeler kullanılmıştır (Serin, 1999: 19).

İslam dinini kabul eden hemen hemen bütün kavimlerin dini bir gayretle benimsediği Arap yazısı hicretten birkaç asır sonra İslam ümmetinin ortak değeri haline gelmiş, aslı ve başlangıcı için doğru olan “Arap hattı” sözü zamanla “İslam hattı” vasfını kazanmıştır (Derman, 1997: 427). Arap hattı, Arabistan’da doğmuş olmakla birlikte zaman içinde İslamiyet’in yayılmasıyla Atlas Okyanusu’ndan Malezya adalarına kadar çok geniş bir coğrafyada yaşayan Müslümanlar tarafından benimsenmiş ve Latin yazısından sonra en çok kullanılan yazı olmuştur (Alparslan, 2009: 27).

İnsanoğlunun en önemli buluşlarından biri olan yazının, Arabistan yarımadasındaki ilk izleri Nebâtî yazıyla başlamıştır (Serin, 1999: 41). Kuzey Arabistan’dan Hicâz bölgesine kadar gelen Nebâtî yazısı iki farklı karakterde, “cezm” ve “meşk” adlarıyla rivâyet edilmektedir (Derman, 1997: 427). İslâmiyet’in kabulünden sonraki dönemde yazı, büyük bir önem ve sanatsal bir değer kazanmıştır. Emevîler zamanında toplumsal gelişim, ilim ve sanata yansımıştır. Emevîler döneminde düz ve köşeli olan yazı Cezm, Medenî, Kûfî ve Şâmî diye isimlendirildiği birçok evreden sonra, genellikle Kûfî adıyla anılmaya başlanmıştır (Serin, 1999: 59).

Abbasîler döneminde de ilim ve sanat alanındaki geliş-

Soon after the region ruled by the administration of Karamans came under Ottoman rule, this province was renamed Karaman Province, which later included Kayseri and its surroundings in 1483. During the Ottoman rule, both the sultans and their representatives, the governors of the Karaman Province, worked for the development of the city. However, it is obvious that during this period, splendid monumental structures could not be built in Konya as many as in the Seljuk period except for a few examples (Muşmal, 2013: 274).

HISTORICAL DEVELOPMENT OF CALLIGRAPHY

The Arabic word “Hat” (Calligraphy) means a straight line or a script that consists of adjoining many dots. Calligraphy, adhering to aesthetic rules, is the art of ordering words with harmony and literally a beautiful writing (Serin, 1999: 17-19).

The craftsman who applies the calligraphy based on Arabic letters is called a ‘Calligrapher’, which superseded former synonyms such as clerk, author or penman (Serin, 1999: 19).

Almost all the tribes who accepted Islam as a religion adopted a religious effort with the Arabic script which became a common value of the Islamic Ummah in a few centuries after the hejira (emigration), and since then it has gained a specific character as “Islamic calligraphy” (Derman, 1997: 427). Although the Arabic script was born in Arabia, it was adopted by Muslims living in a very wide geography from the Atlantic Ocean to the islands of Malaysia with the spread of Islam over time and became the most used script after the Latin (Alparslan, 2009: 27).

The first traces of writing system, one of the most important discoveries of mankind, date to the *Nebâtî* script in the Arabian peninsula (Serin, 1999: 41, 1997: 427). The *Nebâtî* script, spreading over time from Northern Arabia to the Hijaz region, had been referred as *cezm* and *mesk*, implying two different characters (Derman, 1997: 427). After the adoption of Islam, this style gained so great importance and artistic value that it was reflected in the social development, science and art during the Umayyad period and was named as *Cezm*, *Medenî*, *Şamîdiye* and commonly *Kufî* (Serin, 1999: 59).

As developments in the field of science and art continued in the Abbasid period, an increasing interest in scriptures aroused in Baghdad along with many centres, and the pen-

meler devam etmiş, birçok merkezle birlikte Bağdat'ta kitaba karşı bir ilgi uyanmış ve bunları yazarak çoğaltan verrâkların kullandıkları yazıya “Verrâkî, Muhakkak” veya “İrâkî” adı verilmiştir (Derman, 1997: 428). Abbasî veziri olan İbn Mukle'nin nizam ve ahengini kaidelere bağladığı yazılara “nispetli yazı” anlamında “Mensûb hat” denilmiştir (Alparslan, 1999: 20). Nihayet XIII. yüzyılda Yâkût el-Müstâ'sımî (ö. 698/1298) aklâm-ı sitte denilen sülüs, nesih, muhakkak, reyhânî, tevkî, rikâ hatlarını en gelişmiş şekliyle tespit etmiştir (Derman, 1997: 428).

Eski kaynaklarda “Ümmü'l-hat” olarak adlandırılan sülüs, aklâm-ı sitte içinde sanat göstermeye en uygun olanıdır. Yuvanlık ve gergin karakteri, sülüse şekil zenginliği ve yeni istiflere açık olma imkânı vermiştir. Bu durum, abidelerde kullanılan ve uzaktan okunabilmesi için ağız çok geniş kalemle yazılan veya satranç usulüyle büyütülen celî sülüs hattında daha da çarpıcıdır (Derman, 1997: 429).

Türkiye Selçukluları Devleti zamanında bir yandan haricî ve dâhilî düşmanlarla uğraşan Selçuklular, bir yandan da I. Alâeddin Keykubâd zamanında, saltanatının en yüksek mertebesine ulaşmıştır. Bu dönemdeki ilim ve sanat hareketlerinde önemli gelişmeler kaydedilmiş ve birçok şehirde imar faaliyetleri yapılmıştır. Bu dönemde Konya ilim ve sanat merkezi haline gelmiştir. Sanatın birçok alanında ve çok çeşitli malzemeyle şaheserler meydana getiren Anadolu Selçuklularının mimariye de katkıları önemli ölçüdedir. Güzel yazının ve kutsal metinlerin anıtsal mimaride kullanılması geleneğini sürdüren Anadolu Selçukluları, kendi dönemlerinden önce kullanılan yazı karakterlerini kendi kültür ve sanat zevkleriyle birleştirerek hüsn-i hat yazısına Selçuklu sülüsü karakterini kazandırmışlardır.

Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılışına kadar, farklı bölgelerde inşa edilen eserlerde ma'kulî, tezyînî kûfî, muhakkak ve celî sülüs yazı türleri kullanılmıştır. Yapıların taçkapılarını, mihraplarını, kubbe kasnaklarını, pencere alınlıklarını ve minberleri süsleyen bu yazı karakterleri farklı yüzeylerde genellikle kabartma olarak işlenmiştir (Tüfekçioğlu, 2001: 14).

Selçuklular devrine kadar kitap sanatlarında sıklıkla kullanılan muhakkak ve reyhânî hatları yavaş yavaş yerini sülüs ve nesih yazıya bırakmışsa da XV. yüzyıla kadar kullanılmaya devam etmişlerdir. Türk hat sanatı ekolünün ortaya çıkmasıyla (Şeyh Hamdullah ekolü–XIV. yüzyıl) sülüs ve nesih yazılar artık nihaî diyebileceğimiz ölçülerine kavuşmuş; muhakkak ve reyhânî hatları terk edilmeye başlanmıştır (Çetintaş, 2017: 31).

Ma'kulî yazı bu dönemde sabit ve donuktur. Kûfî yazı daha

men who copied scriptures were called “Verrâkî, Muhakkak” or “İrâkî” (Derman, 1997: 428). The writings that Ibn Mukle, the Abbasid vizier, based on order and harmony were called “Mensûb calligraphy” (Alparslan, 1999: 20). Finally in the 13th century, Yâkût al-Musta'sımî (d. 698/1298) identified the calligraphies named *thuluth*, *naskh*, *muhakkak*, *reyhânî*, *tevkî* and *rikâ* in their most advanced form, which is called six types of writing (Derman, 1997: 428).

The calligraphic writing in *thuluth*, mentioned as the master of calligraphy in old sources, is the most suitable one to perform art among the six types of writing with regard to its round and tense character allowing richness in shape and paving the way for new styles. This feature is even more striking in the *celî thuluth*, an enlarged version, which is preferred in monuments so as to make the inscription visible from distance (Derman, 1997: 429).

Dealing with both external and internal enemies, the Anatolian Seljuks State witnessed significant developments and prosperity in science and art movements under the reign of Sultan 'Ala' al-Din Kayqubadh, who carried out constructive activities in many places. During his period, Konya became a centre of science and art thanks to the contributions of the Anatolian Seljuks to architecture in many areas by creating a variety of outstanding masterpieces. By pursuing the tradition of using beautiful scriptures and sacred texts in monumental architecture, Anatolian Seljuks brought in their own *Seljuk thuluth* character in scripture by combining the previous writing characters with their cultural and artistic tastes.

Until the collapse of the Anatolian Seljuk State, inscriptions of *ma'kulî*, *tezyînî*, *kûfî*, *muhakkak* and *celî thuluth* styles had been used in embossing different surfaces of monuments such as crown gates, niches of mosques, inner domes, tympanums and pulpits (Tüfekçioğlu, 2001: 14).

Calligraphies of *muhakkak* and *reyhânî* which had been frequently used in inscription arts through the Seljuk period were gradually replaced by *thuluth* and *naskh* by the 15th century. With the emergence of the Turkish calligraphy by Sheikh Hamdullah School in the 14th century, *sulus* and *naskh* scripts reached its peak, which led the *muhakkak* and *reyhânî* lines to be abandoned in time (Çetintaş, 2017: 31).

While Ma'kulî script was in stationary state, Kufic writing was at a more advanced level in which sharp lines were softened, and both the inscription and the ends of the letters were enriched by adding spiral, rumi, fitting and knitting motifs. The usage of celî thuluth script in Anatolian Seljuk period was

ileri bir seviyede olup keskin çizgiler bu türde yumuşatılmıştır. Çoğu zaman hem kitâbe zemini hem de harflerin uçlarına helezon, rûmî, geçme ve örgü gibi motifler eklenerek kitâbe zenginleştirilmiştir. Anadolu Selçuklu döneminde celi sülüs yazı kullanımı diğer türlere göre daha fazladır. Dikkat çeken yenilik, dikey harflere zülfe konulması ve bunların yuvarlak oluşudur. Ayrıca elif harflerinin alt kısımları sola doğru kıvrık yapılmıştır. Kef harfinin kolları dalgalı çizgiler halindedir. Dikey harflerin genel kompozisyon içinde gruplanması yazının akıcılığını azaltmaktadır (Tüfekçioğlu, 2001: 14-15).

XIII. yüzyılın sonlarına doğru Anadolu'da meydana gelen siyasi gelişmelerle birlikte birçok beyliğin bağımsızlığını ilan etmesi, ilim, kültür ve sanat hayatına yansımamış ve gelişim tüm hızıyla devam etmiştir. Beylikler dönemi mimari eserlerinde tezyînî kûfî ve ma'kûlînin kullanımı azalmış celi sülüsün sade ve tezyînathî hali daha çok tercih edilmiştir. Harflerin formu, istifi, küt olması, malzeme ve teknik özellikleri Anadolu Selçuklu sanatını devam ettirir niteliktedir (Tüfekçioğlu, 2001: 15).

Bu dönem sonrasında hat sanatının en önemli gelişmelerinin Osmanlılar zamanında olduğu bilinmektedir. Fatih devrinde aklâm-ı sitte'de büyük bir değişiklik meydana geldi ve Şeyh Hamdullah bu yazılara kattığı güzellik ile Yâkut-i Musta'sımî'nin estetik anlayışını değiştirdi ve yazıya ayrı bir âhenk getirdi. Böylece Türk ekolü ortaya çıkmış oldu (Alparslan, 1999: 15). Şeyh Hamdullah ile mushaflardaki reyhanînin yerini nesih yazı almış ve sayfa düzeni, satır aralarında ölçü ve sadelik bakımından birçok yenilik getirilmiştir (Serin, 1999: 104).

XVII. yüzyılın ikinci yarısında Hafız Osman, Şeyh Hamdullah'ın üslubunu bir elemeye tabi tutarak kendine has bir hat şivesi ortaya koymuş, böylece Şeyh üslubu yerini Hafız Osman üslubuna terk etmiştir. Hafız Osman'ın hat sanatında açtığı çığır bütün haşmetiyle sürüp giderken bir asır sonra İsmail Zühdü ve kardeşi Mustafa Râkım, onun yazılarından ilham alarak kendi şivelerini oluşturmuşlardır (Derman, 1997: 429). XVII. yüzyıla kadar Şeyh ekolünde yazılar yazılmışsa da Kanûnî devrinin büyük hattatı Ahmet Şemseddin Karahisârî, Yakût ekolünü devam ettirmiştir. XVIII. yüzyıl ve sonrasında tâlik yazının gelişiminde Mehmet Esad Yesârî ve oğlu Yesârizade Mustafa İzzet Efendi büyük rol oynamışlardır (Subaşı, 1997: 10). Kazasker Mustafa İzzet Efendi ve ondan yetişen Mehmed Şefik Bey, Abdullah Zühdü Efendi, Çırçırılı Ali Efendi ve Muhsinzade Abdullah Hamdi Bey, Hafız Osman-Celaleddin-Rakım karışımı bir üslupta karar kılmışlardır. Onlarla çağdaş olan Mehmed Şevki Efendi sülüs ve nesih yazılarını Hafız Osman

higher than other types. The most remarkable innovation was the curvature of vertical letters. For instance, the lower part of the letter *elif* (the first letter of the arabic alphabet) was curved to the left and the arms of the letter Kef were written in wavy lines, though such a form of grouping vertical letters in general composition reduced the fluency of writing (Tüfekçioğlu, 2001: 14-15).

Political developments sparked by the independence declaration of many principalities in Anatolia towards the end of the 13th century did not impede the progression in science, culture and art, continuing at full tilt. Reflecting the characteristics of the Anatolian Seljuk art as interlacing of letters, the simple and decorated version of *celî thuluth* was preferred much to the use of decorative kufi and ma'kûlî in the architectural works during the period of principalities (Tüfekçioğlu, 2001: 15).

Many important developments of calligraphy were pursued thereafter in the Ottoman period. During the reign of Fatih, a great change was brought in the six types of writing when Sheikh Hamdullah affected the aesthetic understanding of Yâkut-i Musta'sımî by adding distinguished beauty and harmony to the scripture. Thus, the Turkish school of calligraphy emerged (Alparslan, 1999: 15). Sheikh Hamdullah brought many innovations in layout, line spacing and simplicity of scripts as well as replacing *reyhânî* writing with *naskh* (Serin, 1999: 104).

In the second half of the 17th century, Hafız Osman subjected the Sheikh Hamdullah's style to an elaborate elimination and thus, the Sheikh's calligraphy was replaced by Hafız Osman's style. As Hafız Osman's calligraphy broke grounds with glory over a century, Ismail Zühdü and his brother Mustafa Râkım, inspired by Hafız Osman's style, formed their own versions (Derman, 1997: 429). Although the Sheikh's calligraphy was applied until the 17th century, Ahmet Şemseddin Karahisârî, the great calligrapher of the Kanûnî era, continued the Yakût school. Mehmet Esad Yesârî and his son Yesârizade Mustafa İzzet Efendi played a major role in the development of the *talik* writing in the 18th century and afterwards (Subaşı, 1997: 10). The Cadilesker Mustafa İzzet Efendi, his disciple Mehmed Şefik Bey, Abdullah Zühdü Efendi, Çırçırılı Ali Efendi and Muhsinzade Abdullah Hamdi Bey agreed on a mixture of Hafız Osman-Celaleddin-Rakım style. Eventually, their peer Mehmed Şevki Efendi increased the *thuluth* and *naskh* writings to the most perfect level via the inspiration he received from Hafız Osman and Rakım and remained at the peak as the master of these writings (Derman, 1997: 430).

ve Rakım'dan aldığı ilhamla o devre kadar görülen en mükemmel seviyeye çıkarmış ve bu yazılarda zirve olarak kalmıştır (Derman, 1997: 430).

Osmanlı döneminde celi sülüs ve tâlik yazının gelişimine paralel olarak ma'kûlî, kûfî ve muhakkak yazıların kullanımı azalmıştır. Bu dönemde kitâbelerin içeriklerinde de değişiklikler olmuş, ayet ve hadislerin yerini, şairlerin beyitleri ve şiirleri almıştır (Tüfekçioğlu, 2001: 14-15).

Cumhuriyetten sonra harf devrimi ile Arap harflerinin kullanımdan kaldırılması bu harflere dayanan harf sanatının birdenbire çok azalmasına neden olmuştur. Kitapların Latin harfleriyle ve baskıyla hazırlanması, bu sanatın kullanım alanını hemen hemen yalnız camilerdeki duvar yazılarına indirgemıştır (Sezer, 2010: 8). Tuğrakeş İsmail Hakkı Altunbezer, Kâmil Akdik, Emin Barın gibi sanatçılar eser vererek XX. yüzyılda hat sanatını sürdüren sanatçılar olmuşlardır.

TÜRK SANATINDA

KİTÂBE

Arapça “k-t-b” kökünden türeyen ve yazmak, kâtiplik etmek anlamlarında kullanılan kitâbe, yapılan mimarî eserin kim tarafından yapıldığını, kime, ne zaman ve hangi amaçla yaptırıldığını, kimler tarafından kullanıldığını, geçirdiği onarım ve yenilemeyi, yapının tarihi süreci ve önemini anlatan, çeşitli malzemeler kullanılarak üzerine işlenen yazılarla oluşan levhalardır (Alparslan, 1999: 118; Tüfekçioğlu, 2002: 107).

Medeniyet ve sanat tarihi araştırmalarında olduğu kadar dil ve tarih çalışmaları için de önemli bir kaynak ve belge niteliği taşıyan kitâbelere dair ilk ilmî araştırmalar batılı ilim adamları tarafından XVII. yüzyılın sonlarında başlatılmıştır. Zamanla gelişen paleografi ilminin metotları ile eski Yunan ve Latin dillerinde yazılmış kitâbeler çözülmüş ve değerlendirilmiştir. Bir müddet sonra da kitâbeleri kendine ait disiplin ve metotlarla tespit eden, çözen, yorumlayan, eleştiren araştırmalar “epigrafi” (epigraphy, inscription, ilm-i kitâbet) adıyla müstakil bir bilim dalı halinde gelişmiştir. İslâm dünyasının tarihî ve kültürel zenginlikleri batının ilgisini çekince İslâm öncesi ve sonrasına ait Arapça kitâbeler üzerinde de araştırmalar başlamıştır (Alparslan, 2002: 76).

İslâm'ın ilk döneminde kitâbeler nesir metin halinde iken manzum kitâbe yazılması büyük ihtimalle İran sahasında başlamıştır. Anadolu sahasındaki manzum kitâbelerde yapı-

Parallel to the development of *celi thuluth* and *tâlik* scripts, the use of *ma'kûlî*, *kûfî* and *muhakkak* writings decreased over time during the Ottoman period, when changes in the contents of the inscriptions occurred such as replacement of Quranic verses and hadiths with poems and couplets (Tüfekçioğlu, 2001: 14-15).

However, the abolition of the Arabic letters by the alphabet revolution at the beginning of the Republic period caused a sudden decrease in the number of calligraphic works that based on Arabic letters. Since majority of books were published or printed in Latin letters, the use of calligraphy writing was reduced exclusively to the graffiti in the mosques (Sezer, 2010: 8). Artists such as Tuğrakeş İsmail Hakkı Altunbezer, Kamil Akdik and Emin Barın are among the calligraphers who continued this art with their works in the 20th century.

INSCRIPTIONS IN TURKISH ART

The Arabic word *kitâbe* (inscription) is derived from “k-t-b” letters and used in the meaning of writing or scribing; so likewise, the inscriptions formed on architectural works display a hierarchy of text, beginning with names, titles and genealogy of the sultan followed by the names of the patron or other functionaries, historical process and a date (Alparslan, 1999: 118; Tüfekçioğlu, 2002: 107).

The first scientific researches on the inscriptions, which are important sources and documents for the studies of civilization and art history as well as for language and history studies, were carried out by western scientists in the early 17th century. The inscriptions written in ancient Greek and Latin languages were decoded and evaluated with the methods of palaeography. In the course of time, epigraphy (science of inscription,) has developed into a specific branch of science that identifies, decodes, interprets and criticizes the inscriptions with its own disciplines and methods. As soon as the historical and cultural riches of the Islamic world attracted the attention of the West, international researchers launched studies on Arabic inscriptions created before and after Islam (Alparslan, 2002: 76).

While inscriptions were written in prose text in the first period of Islam, it was probably due to the Persian affect that they began to be written in verse in later periods. The Abjad numerals played an important role in indicating the date of a structure in the inscriptions seen in the Anatolian regions,

nın tarihinin verilmesinde ebceet hesabı önemli bir rol oynamış ve bu usul Türk edebiyatında vazgeçilmez bir sanat (tarih düşürme) haline gelmiştir. Kitâbelerde ebceet hesabıyla tarih düşürme Fâtih Sultan Mehmet devrinde gelişmeye başlamış ve son yıllara kadar devam etmiştir. Kanuni Sultan Süleyman dönemine kadar çoğunlukla Arapça ve Farsça olarak yazılan tarih kitâbeleri de XVI. yüzyıldan sonra Türkçe yazılmışlardır (Alparslan, 2002: 78).

Türklerin İslâmiyet'i kabulünden sonra Kur'an-ı Kerim'de geçen ayetler ve Hz. Peygamberin sözlerinden oluşan hadisler, mimarî yapılarda, başta camiler olmak üzere pek çok yapıda yer almaya başlamıştır (Tüfekçioğlu, 2002: 107). İslam dininin varlığıyla birlikte en çok kullanılan ibadet mekânı olması nedeniyle camiler, diğer yapılara kıyasla daha fazla kitâbenin görüldüğü yapılardır. Kitâbeler, camiler dışında, mescit, imaret, medrese, dergâh, şadırvan, çeşme, muvakkithane, kütüphane, hamam, bedesten, kale ve türbe gibi mimari eserlerde de kullanılmıştır.

Kitâbeler, içerdikleri bilgi ile birlikte estetik yönleriyle de tarihî birer vesika niteliğindedirler. İlk inşa, tamir ve diğer faaliyetlerini ifade etmek üzere özenle yapının ilk bakışta görülebilecek kısımlarına konulmaktadır. Türk-İslâm mimarisinin önemli unsurlarından biri olan kitâbeler, dönemlerine göre farklı dillerde olmak üzere, Arapça, Farsça ve Türkçe dilleriyle yazılmışlardır.

Tarihî yapılarda aynı zamanda dekoratif bir unsur olarak da dikkat çeken kitâbeler yazıldıkları yere göre konuları bakımından da önem taşır. Yapının kim tarafından, ne zaman ve hangi amaçlarla yapıldığını gösteren bilgileri anlatan kitâbeler, yapı hakkında bilgi veren önemli kaynaklardır.

Bunun dışında yapıların pek çoğunda Allah'ın buyruklarından oluşan ayetler ve bazı sûreler yer almaktadır. Hazret-i Peygamberin sözleri, fiilleri, tutum ve davranışlarını anlatan hadislere de yapılarda yer verilmiştir. Allah'ın varlığını anlatma ve O'nun verdiği nimetleri hatırlatma konulu hadisler, portallere, eyvanlara, harim duvarlarına, kubbe eteklerine, pencere kapaklarına, uzun kuşaklar halinde farklı yazı türleriyle birçok malzeme üzerine işlenmiştir (Tüfekçioğlu, 2001: 470).

Kur'an ve Hadisler dışında insanlığa doğru yolu gösteren, kötülüklerden uzaklaştıran ve iyiliğe yönlendiren, gerçeklik ve ahlâka ilişkin kısa sözlere de kitâbelerde yer verilmiştir. İslâm inancına göre insanoğlu, ne kadar zengin olursa olsun kendine bu nimetlerin Allah tarafından verildiğini düşünmelidir. İnsan Allah'a dua ederek, kulluğunu ve sığınışını gösterme ihtiyacı

and this method (chronogram) became an indispensable art in Turkish literature. The application of using chronogram in the inscriptions began to develop during the period of Fatih Sultan Mehmet and continued afterwards. Arabic and Persian were the most commonly used languages in recording the date of an inscription until the reign of Suleiman the Magnificent, but since then Turkish has showed its influence over time (Alparslan, 2002: 78).

Since the adoption of Islam, Qur'an verses and hadiths (sayings) of the Prophet have been carved on the inscriptions of many structures, especially mosques, being the most widely used place of worship compared to other buildings (Tüfekçioğlu, 2002: 107). Inscriptions can also be seen on the facades of architectural works such as masjids, almshouses, madrasahs, dervish lodges, fountains, muvakkithanes (where correct prayer times were established and announced to the public), libraries, baths, covered bazaars, castles and tombs.

The inscriptions also feature historical documents with their aesthetic aspects along with the information they contain and are carefully placed visible to all at the first glance so as to provide valuable primary-source information about the construction date, restoration and other functionalities. Being important elements of the Turkish-Islamic architecture, inscriptions had been written in different languages according to their periods, mostly in Arabic, Persian and Turkish.

The inscriptions are also noteworthy as decorative elements reevaluating the historical buildings, and have a great importance in terms of reflecting the characteristics of the place they are written. They are primary sources that provide valuable information about a structure such as the name of the patron, the construction date and its multiple functions.

Quran verses and some of its surahs composed of Allah's commandments are widely inscribed in many of the structures along with Hadiths describing the Prophet Muhammad's sayings, deeds, attitudes and behaviours. Hadiths explaining the existence of God and reminding His blessings are portrayed on portals, iwans, sanctuaries, inner domes and window lids with differences in epigraphic quality in inscriptions (Tüfekçioğlu, 2001: 470).

Apart from the Qur'an and the Hadiths, inscriptions are also included some sort of sayings related to reality and morality, guiding people the right way towards humanity, diverting them from evil and leading to goodness. They also imply the notion that human beings, according to Islamic belief, should think that these blessings are given by Allah, no matter how

duyar. Bu nedenle kitâbelerde pek çok dua metnine de yer verildiği görülmektedir (Tüfekçioğlu, 2001: 471).

Kitâbelerde kullanılan malzemeler, iklim şartları ve bölgesel faktörlere bağlı olarak farklılıklar göstermektedir. Selçuklular döneminde sırlı tuğla ve alçının kullanıldığı kitâbeler, Anadolu’da birçok türde taş, mermer, ahşap, çini, tuğla, alçı malzeme üzerine yazıların çeşitli yöntemlerle işlenmesiyle meydana gelmişlerdir. Taş ve mermer hakkedilmiş yazılar, diğerlerine nispetle hava ve iklim şartlarına daha dayanıklı olduğu için, yapıların dış pencerelerinde daha çok tercih edilmiştir. Osmanlı’da da aynı malzemeler görülmekle birlikte, portal, mihrap ve dış pencere alınlık ve sövelerinde genellikle mermer kullanılmıştır. Bununla birlikte tuğla ve çini mozaik, yazı için daha az tercih edilmiştir (Tüfekçioğlu, 2001: 482).

Taş, metal, ahşap ve alçı yüzey üzerine aktarılan yazıların kabartı halinde bırakılarak, zeminin oyulması şeklinde uygulanması ile “kabartma”, bu uygulamanın aksine yazı olan bölümlerin içten işlenerek, satıhtan daha derin bir belirginlik oluşturulması tekniği ile “oyma”, renkleri ya da malzemeleri farklı olan iki veya daha fazla malzemeden birinin oyularak diğerinin bu oyulmuş bölüme oturtulması işlemi ile “kakma”, sıva üzerine özel olarak hazırlanan boya ile yapılan bezeme ile “kalemişi” teknikleri, kitâbelerde görülen tekniklerdendir (Sözen-Tanyeli, 1999: 119; Tüfekçioğlu, 2001: 488).

KİTABELERDE KULLANILAN İŞARET VE MOTİFLER

Kitâbelerdeki üstün, esre, ötre, tenvin ve cezm gibi hareketler, harfleri uzatarak okutan med işareti, bir harfi iki kez okutan ve üst kısımda yer alan şedde ile hemze işaretleri okutucu işaret olmaları amacıyla kitâbelere yerleştirilmiştir. Nokta, birbirine benzeyen harfleri ayırmaya yardımcı olması amacıyla kitâbelere konulmuştur.

Yazı içerisinde yer alan işaretlerden bir grubunu da boş harfler oluşturmaktadır. Ha, sin, sad, tı, ayn, kef, mim ve he’den meydana gelen bu harfler, okumayı kolaylaştırmanın yanı sıra harf aralarında boş kalan yerleri doldurmak amacıyla da kullanılmıştır.

Tirfil, tırnak, ters tırnak ve cezm gibi süsleme işaretleri de kompozisyondaki boşlukları gidermek, kelimelerin satıra dağılımındaki dengeyi gözeterek ahengi korumak ve böylece

rich they are. One needs to pray to Allah by worshipping and seek refuge in Him. Therefore, including prayer texts within the inscriptions has become a common tradition seen on many structures (Tüfekçioğlu, 2001: 471).

The materials used in the inscriptions vary depending on climatic conditions and regional factors. During the Seljuk period, inscriptions were carved on glazed bricks, various types of stones, marbles, wood, tiles, bricks and gypsum materials. The inscriptions carved on stone and marble plaques were frequently preferred on the exterior facades of the buildings due to their resistance to severe weather conditions compared to others. Although brick and tile mosaics were less preferred for inscriptions in the Ottoman period, marble was generally the main substance used on the facades, portals, niches and exterior window pediments (Tüfekçioğlu, 2001: 482).

The embossing technique is applied by carving the inscription plaque such as stone, metal, wood and gypsum, while the “inlay” process is conveyed by embedding pieces of a different material so as to be flush with the surface. Another technique seen in inscriptions is applied by adorning the plaster surface with special paints, which is called “hand drawn” technique (Sözen-Tanyeli, 1999: 119; Tüfekçioğlu, 2001: 488).

SIGNS AND MOTIFS USED IN INSCRIPTIONS

Arabic vowel points and diacritical signs such as *shadda* or *med* serve to indicate different pronunciations of an Arabic letter and are placed in inscriptions along with dots that distinguish similar letters in order to convey the meaning by various pronunciations.

Tiny letters except for diacritics, consisting of *haa*, *sin*, *sad*, *tı*, *ayn*, *kef*, *mim* and *he*, are also included in calligraphies written in Arabic, and they just fill the space and facilitate reading.

Ornamental signs such as trifolium, quote, backslash and *cezm* are also aimed to eliminate gaps in the composition, maintain harmony by keeping the balance of words distributed in lines, and thus prevent various additions and distortions to the text.

The *rûmî* motif, being a very controversial issue defined by some art historians and researchers as a plant-derived motif; though some view it as an animal origin motif, is frequently

yazıya yapılabilecek ekleme ve tahrifleri önlemek gibi değişik işlevleri amaçlamaktadır.

Kitâbelerde yoğun olarak görülen rûmî motifi Anadolu Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı dönemlerine ait kitâbelerde sıkça görülmektedir. Rûmî, hakkında çok tartışmalar bulunan bir motiftir. Bir kısım sanat tarihçileri ve araştırmacılar tarafından bitkisel kaynaklı bir motif olarak tanımlanan rûmî; bir diğer görüşe göre hayvansal kaynaklı bir motiftir¹. Rûmînin kelime anlamı “Anadolu’ya ait” demektir (Birol-Derman, 2016: 182). Anadolu’ya, Doğu Roma imparatorluğundan alınmasından dolayı “Diyar-ı Rum”, burayı fethedenlere de “Rum Selçukluları” denmesinden dolayı, Selçuklular tarafından çok sevilerek kullanılmış olan bu motife rûmî denilmiştir (Arseven, 1952: 1714).

Rûmî adı verilen form, tombulca bir virgül şeklinde gövde ile bunun sivri ucuna bağlanmış bir yuvarlak şekilden oluşur. Bazen iki parça halinde çatallanır ve bazen de damarlarla dilimlenen gövde çeşitlemeleriyle genel tanımın dışına çıkar; rûmî motifi uzar, kısalır ve garip biçimler alır (Mülayim, 2015: 169).

Kitâbelerde rûmî motifinin helezon ve kıvrık dallarla birlikte yazı zeminini süslediği görülmektedir. Rûmî motifi bazen harflere bağımlı olarak bazen de bağımsız olarak kullanılmıştır. Bunun yanı sıra kitâbeyi çerçeveleyen bordürlerde ve kartuşlarda da kullanılmıştır (Tüfekçioğlu, 2001: 466).

Geleneksel Türk süsleme sanatlarında bitkisel kaynaklı desenler önemli bir kullanım sahasına sahiptir. Bu desen grupları içerisinde de yaprak motifleri çokça kullanılmıştır ve süreç içerisinde bu motiflerde büyük üsluplaşmalar meydana gelmiştir.

Geometrik desenler, İslâm sanat ve mimarisinin en tanımlan görsel ifadeleri arasındadır. İslam Sanatında geometrik süsleme Emevi, Abbasi, Karahanlı, Gazneli, Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçukluları dönemlerinde geliştirilerek coğrafi bölge ve kullanılan malzemeye göre zengin kompozisyonlar elde edilmiştir. Nokta, çizgi ve yaylardan meydana gelen kavramlar topluluğuna dayanan geometrik süsleme, belirli eksnlere, belirli ilkelerin uygulanması ile düz enlenmiştir (Çetintaş, 2017: 52).

Hem kitâbe içerisinde hem de kitâbeyi çerçeveleyen bordürlerde geometrik motifler görülmektedir. Geometrik desenlerde düğüm, geçme, zencirek, zikzak, çokgen ve yıldız türleri kullanılmıştır.

seen in the inscriptions dated to the Anatolian Seljuks, Principalities and Ottoman periods¹. The word Rumi refers to Anatolia ((Birol-Derman, 2016: 182), as the Seljuks favoured naming it *rumi* because the territories (Anatolia) under the Eastern Roman Empire were conquered by Rumi Seljuks (Arseven, 1952: 1714).

The form called Rûmî consists of a plump comma-shaped body and a round shape connected to its pointed end. Sometimes it is bifurcated in two pieces and sometimes goes beyond the general definition with body variations sliced in veins, so it grows, shortens and takes strange forms (Mülayim, 2015: 169).

The rumi motifs are commonly seen in the inscriptions as elements to adorn the writing floor with spiral and curved branches, sometimes depending on letters or independently. In addition, they are also used in curbs and cartridges framing the inscription (Tüfekçioğlu, 2001: 466).

Turkish traditional patterns of plant origin have an important use in the decorative arts field. Leaf motifs have been widely used in these pattern groups and examples of great stylization have come out in the process of using these motifs.

Geometric patterns are among the most recognized visual expressions of Islamic art and architecture. Geometric ornamentation in Islamic Art was developed during the periods of Umayyad, Abbasid, Karakhanids, Ghaznavid, Great Seljuks and Anatolian Seljuks and gained rich compositions varying with the geographical region and the materials used. It is based on a collection of concepts consisting of dots, lines and arcs, and designed by applying flat-engraved patterns to certain axes (Çetintaş, 2017: 52).

Geometric motifs, mostly carved in the form of dots polygons, stars, ribbons, rosettes and vine-leaf scrolls, are used both inside the inscription and on the border framing it.

The oval shape, the guilloche, consists of shapes resembling braided or interlaced ribbons, created with vertical, horizontal and diagonal lines drawn from inside and outside of two round lines (Öztürk-Türkoğlu, 2016: 172). Rich compositions can be obtained by aligning lines of equal or different lengths on different axes.

Closed shapes are the forms that come out with various fractures and interruptions and usually appear in a similar

1- Konu hakkında bkz. Akar, 1978: 19; Ögel, 1987: 77; Demiriz, 1979: 77-78.

1- See: Akar, 1978: 19; Ögel, 1987: 77; Demiriz, 1979: 77-78.

Geçmeler, birbirinin içinden geçecek biçimde hazırlanan şekillerden oluşmaktadır. İki yuvarlak çizginin içinden ve dışından çizilen dik, yatay ve çapraz hatlarla zencirek motifleri oluşturulmaktadır (Öztürk-Türkoğlu, 2016: 172). Kitâbelerde yatay, dikey ve çapraz eksenlere yerleştirilen kırık çizgilerin değişik açılarda kırılması ile zeminde değişik kompozisyonlar elde edilir. Eşit veya farklı uzunluktaki çizgilerin değişik eksenlerde sıralanması ile zengin kompozisyonlar elde edilebilir.

Kapalı şekiller, çeşitli kırılma ve geçmelerle kendi bünyesinden çıkıp, tekrar aynı şekle dönerek bağlanan bütün formlardır. Kapalı şekiller birbirine girerek, devamlı kesişerek yeni yeni şekillerin doğmasını sağlarlar. Yatay, dikey ve çapraz eksenlere yerleştirilen üçgen, dörtgen, beşgen, altıgen, sekizgen gibi poligonal şekiller bir merkez etrafında gruplaşmaktadır. Kompozisyonlar sonsuzdur. Belli bir mimari alana sığdırılacağı zaman sınırlarda yarım başlayıp, yarım bitmektedir. Böylelikle sonsuzluk ilkesi sınırlı bir yüzeye başarıyla uygulanmaktadır (Çetintaş, 2017: 55).

Kitâbe içerisindeki düğüm ve geçmeler bazen harflere bitişmeksizin bağımsız halde işlenmiş olup bazen de harflere bitişik halde işlenmiştir.

Büyük Selçuklu dönemlerinden başlayıp Anadolu Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı mimarisinde azalarak devam eden yazı-süsleme birlikteliği bazen yazı zemini kaplamak bazen de harf aralarında kalan boşlukları doldurup dengeyi ve ahengi sağlamak amacıyla kullanılmıştır.

shape. They intertwine and continuously intersect, resulting in new shapes. Polygonal shapes such as triangles, rectangles, pentagons, hexagons, octagons placed on horizontal, vertical and diagonal axes are grouped around a centre, creating endless compositions. They extend along the borders so as to fit in a certain architectural area; thus, the eternity principle is successfully applied to a limited surface (Çetintaş, 2017: 55).

Nodes and guilloches in the inscription are sometimes processed independently of the letters and sometimes adjacent to them.

Beginning from the Great Seljuk period and extending through the periods of Anatolian Seljuk, Principalities and Ottoman, the calligraphies were used to cover the inscription ground and to fill the spaces between the letters as well as to provide balance and harmony.

Handwritten text in a decorative border, likely a continuation of the main text or a separate section.

Handwritten text in a decorative border, likely a continuation of the main text or a separate section.

Handwritten text in a decorative border, likely a continuation of the main text or a separate section.

Handwritten text in a decorative border, likely a continuation of the main text or a separate section.

Handwritten text in a decorative border, likely a continuation of the main text or a separate section.

Handwritten text in a decorative border, likely a continuation of the main text or a separate section.

Handwritten text in a decorative border, likely a continuation of the main text or a separate section.

Handwritten text in a decorative border, likely a continuation of the main text or a separate section.

Handwritten text in a decorative border, likely a continuation of the main text or a separate section.

Handwritten text in a decorative border, likely a continuation of the main text or a separate section.

Handwritten text in a decorative border, likely a continuation of the main text or a separate section.

Handwritten text in a decorative border, likely a continuation of the main text or a separate section.

Handwritten text in a decorative border, likely a continuation of the main text or a separate section.

Handwritten text in a decorative border, likely a continuation of the main text or a separate section.

KONYA
KİTABELERİ
INSCRIPTIONS
IN KONYA

GENEL
KATALOG

GENERAL
CATALOGUE

ABDÜLMÜ'MİN MESCİDİ ABDUL-MUMIN MASJID

Abdülmü'min Mescidi Genel Görünüm / Abdul-mumin Masjid, General View

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Muğârebe Mescidi (Onarım kitâbesinde), Yediler Mescidi (Halk arasında ve vakfiyesinde) (Önder, 1971: 135).

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Abdülaziz Mahallesi, Aslanağzı Sokak, No: 4'de yer almaktadır.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Yapım tarihi bilinmemektedir.

NAMES:

Muğârebe Masjid (in the restoration inscription), Yediler Masjid (Known by public and its foundation) (Önder, 1976: 135).

LOCATION:

Meram District, Abdülaziz Neighbourhood, Aslanağzı Street, No: 4

DATE AND PERIOD:

Unknown.

YAPININ TAMİR KAYITLARI:

Onarım kitâbesinin üzerinde bulunan tarih 674/1275'tir. Selçuklu Sultanı III. Gıyâseddin Keyhüsrev (ö. 1284) döneminde onarılmıştır.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Binayı onaran kişinin Emirü'l-Hac oğlu Mahmud olduğu kitâbeden anlaşılmaktadır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Kesme taş, tuğla ve kaba yonu taş malzeme kullanılarak yığma yapım tekniğiyle yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Mescit, Alaaddin Tepesinin güney batısında bulunmaktadır. Kare planlı, tek kubbeli, Selçuklu mescitleri tipinde yapılmıştır (Önder, 1971: 135). Mescidin duvarları kesme taş ve kaba yonu taş malzemeden yığma yapım tekniği ile inşa edilmiştir. Yapının üzeri tuğladan sağır tek kubbeyle örtülmüştür. Kubbenin üzerinde tuğla çıkıntılar yer almaktadır. Kubbe, sonradan bu çıkıntılar korunarak kurşun ile kaplanmıştır. Mescit girişi, binanın doğu tarafındandır. Kapısı mermer geçmelerden yapılmış kemerle çevrilidir. Mescidin içerisindeki mihrap özgün değildir. Duvarlar tabandan bir metreye kadar mermerle kaplıdır. İçi oldukça sade olup hiçbir süsleme ögesi bulunmamaktadır. Yapı günümüzde mescit olarak kullanılmaktadır.

Konya Vakıflar bölge Müdürlüğünde bulunan Arapça bir vakfiyeye göre, bu mescidin dükkân, ev, fırın, hamam, tarla, değirmen, bağ, köy ve çiftlik gibi zengin gelirleri olan birçok vakıf mülkleri bulunmaktaydı (Özönder, ? : 22).

Arşiv kayıtlarından Selçuklular zamanında inşa edilmiş olduğu anlaşılan mescidin 1275 yılında onarıldığında, yanına bir hankâh, mektep, medrese ve darü'l-fukahâ'dan oluşan bir külliye eklendiği görülmektedir (Konyalı, 1997: 281).

Selçuklular döneminde yaptırılan bu mescitte, Karamanoğulları döneminde 853/1449 yılında Karamanoğlu İbrahim Bey ve Konyalı el-Hac İshak oğlu Hoca Hasan'ın zengin vakıflar bağlayarak bir Kadiri tekkesi kurdukları görülmektedir. Aynı yıl Kadiri şeyhliğine Abdülmü'min adlı bilgin bir zat geti-

RESTORATION RECORDS:

674/1275 (dated by inscription), renovation carried out during the reign of Giyaseddin Keyhusrev III (d. 1284).

ARCHITECT AND PATRON:

Restored by Mahmud, son of Emirü'l-Hac , as stated in the inscription.

CONSTRUCTION TECHNIQUES**AND MATERIALS:**

Constructed by masonry technique using cut stone, brick and roughly cut stone.

DESCRIPTION:

The square-shaped, single-domed Masjid is located to the south-west of the Alaaddin Hill and built in the typical Seljuk mosque architecture (Önder, 1976: 135). The walls are built by masonry construction technique using cut stone and rough stone. The structure is covered with a single dome made of bricks, protruding on the surface. The dome was subsequently covered with lead without deforming the form of the protrusions. The entrance to the Masjid is provided by a door on the east side surrounded by an arch made of marble traps. The mihrab inside the masjid is not in its original status. The walls are covered with marble up to one meter from the base. The interior is quite plain as there are no ornamental elements.

According to an Arabic foundation in Konya Directorate of Foundations, this mosque had many foundation properties with rich incomes such as shops, houses, bakeries, baths, fields, mills, vineyards, villages and farms (Özönder, ? : 22).

The archive records suggest that the masjid was built during the Seljuk period, repaired in 1275 and accompanied with a complex consisting of a hankah, school, madrasah and darü'l-fukahâ (Konyalı, 2007: 215).

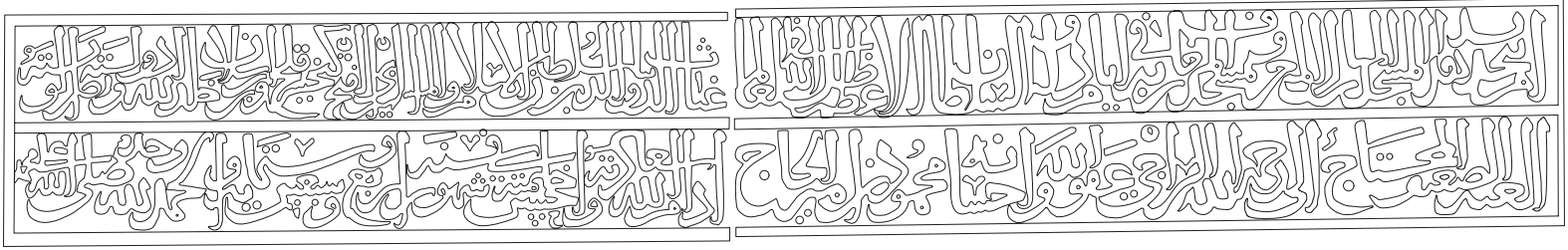
A Kadiri lodge was established in 853/1449 within the masjid (built during the Seljuk period) by the endowments supported by Karamanoğlu İbrahim Bey and Hodja Hasan, the son of al-Haj Ishak of Konya. In the same year, a scholar

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Abdülmü'min Mescidi Kitâbesi / Photo: Inscription of Abdul-mumin Masjid

Çizim: Abdülmü'min Mescidi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Abdul-mumin Masjid

- 1-أَمَرَ بِتَجْدِيدِ هَذَا الْمَسْجِدِ الْمُبَارَكِ الْمَعْرُوفِ بِمَسْجِدِ الْمَغَارِبَةِ فِي أَيَّامِ دَوْلَةِ السُّلْطَانِ الْأَعْظَمِ ظِلُّ اللَّهِ فِي الْعَالَمِ
غِيَاثِ الدُّنْيَا وَالدِّينِ سُلْطَانِ الْإِسْلَامِ وَالْمُسْلِمِينَ أَبِي الْفَتْحِ كَيْخُسَرُو بْنُ قَلِيْجٍ أَرْسَلَانُ خَلَّدَ اللَّهُ دَوْلَتَهُ وَنَصَرَ أَلْوِيَّتَهُ
2-الْعَبْدُ الضَّعِيفُ الْمُحْتَاجُ إِلَى رَحْمَةِ اللَّهِ الرَّاجِي عَفْوَ اللَّهِ وَإِحْسَانَهُ مُحَمَّدُ بْنُ أَمِيرِ الْحَاجِّ أَدَامَ اللَّهُ سَعَادَتَهُ
وَأَحْسَنَ خَاتَمَتَهُ فِي شَهُورِ سَنَةِ أَرْبَعٍ وَسَبْعِينَ وَسِتِّمِائِهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ⁴

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

rilmiş, mescidin adı bundan böyle Abdülmü'min Mescidi olarak anılmıştır. (Elgin, 1948: 39-41)

METNİN TERCÜMESİ:

1- Muğârebe Mescidi olarak bilinen bu mübarek mescidin yenilenmesini, büyük sultan, Allah'ın âlemdeki gölgesi, Fethin babası (fâtihi), müslümanların sultanı Gıyâseddin Keyhüsrev bin Kılıçarslan –Allah onun devletini devamlı kılıp yardım etsin- döneminde

2- Allah'ın rahmetine muhtaç, zayıf bir kul olan Hac Emîrî'nin oğlu Mahmud -Allah onun saadetini devamlı kılsın ve ona güzel bir son versin- 674 yılında emretti. Hamd Allah'a mahsustur, o birdir. Salât, peygamberimiz Muhammed'in üzerine olsun.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Bu kitâbeye göre, Muğârebe Mescidi adıyla bilinen bu mescidi, IV. Kılıçarslan'ın oğlu III. Sultan Keyhüsrev zamanında, 674/1275 yılında Hac Emîrî'nin oğlu Mahmud yeniden yaptırmıştır.

Kitâbe bize, bu tarihten daha önce burada bir mescit bulunduğunu ve adının da Muğârebe mescidi olduğunu anlatmaktadır.

Mescidin giriş kapısının üstünde, 32x215.5 cm. ebatlarında, girift bir Selçuklu sülüsüyle iki satırlık, mensur, Arapça bir kitâbesi bulunmaktadır. Yazıdaki elif ve lam harflerinin üst kısımlarının geniş, alt kısımlarının ise oldukça dar olması, bu harflerin zülfelerinin belirgin ve kalın oluşturulması, altlarının sola doğru kıvrımlanmaları gibi özellikler, Selçuklu sülüs hattının belirgin özelliklerindendir. Ayrıca kitâbede, noktaların bir kısmı da gösterilmemiştir. Enine dikdörtgen kitâbe yatay silmelerle iki panoya ayrılmıştır. Harf arasında kalan boşluklar med ve tiffillerle doldurulmuştur.

Selçuklu döneminin en çok görülen yazısı olan sülüs hattıyla yazılan bu kitâbenin üst satırındaki harf yoğunluğu ile elif ve lam gibi harflerin çok kullanılması, ordunun askeri yoğunluğunu ve sancak taşıyan askerlerin savaş düzeninde sıralanmasını andırmaktadır. Türklerin asker bir kavim olmalarının, bu ve benzeri kitâbelerin işlenmesiyle de ifade edildiği düşünülebilir.

named Abdul-mumin was appointed as the Kadiri sheikh of the lodge and thus it was called as Abdul-mumin Masjid (Elgin, 1948: 39-41).

TRANSLATION:

1- The renovation of this sacred masjid known as the Muğârebe Masjid was made during the great sultan, the shadow of Allah in the world, the father of conquests (fatih), the sultan of Muslims Gıyâseddin Keyhüsrev, son of Kiliç Arslan - May Allah make his reign everlasting.

2- Mahmud, the son of Hajj Emir, a weak servant in need of God's mercy, commanded in 674- May Allah keep his blessing everlasting and give him a beautiful ending. Praise be to Allah, He is One. Peace be upon our prophet Muhammad.

INSCRIPTION FEATURES:

According to the inscription, the masjid known as Muğârebe Masjid was rebuilt in 674/1275 by Mahmud, the son of Hajj Emir, during the reign of Sultan Keyhüsrev III, the son of Kiliç Arslan IV.

As indicated in the inscription, the masjid was rebuilt by restoring the previous one named Muğârebe Masjid.

The Arabic inscription, size 32x215.5 cm, is an intricate two-line prose text written in Seljuk thuluth and placed above the entrance door. As the upper parts of the letters elif and lam are formed wide, the lower parts are quite narrow, curving slightly to the left, which all indicate the prominent features of the Seljuk thuluth. Some letters are written without having vowel points that facilitate the reading of the inscription. The transverse rectangular inscription is divided into two boards with a horizontal molding. The spaces between the letters are filled with meds and trifoliums.

Written in the most common thuluth calligraphy used during the Seljuk period, the frequent use of letters such as elif and lam on the upper line is the reminiscent of the intensity of the military activities and the order of soldiers carrying army flags. Because Turks had been a soldier tribe throughout history, this reality was clearly expressed through similar inscriptions.

AKÇE GİZLENMEZ (TAŞ) CAMİİ AKCE GIZLENMEZ (STONE) MOSQUE

Akçe Gizlenmez (Taş) Camii Genel Görünüm / Akce Gizlenmez (Stone) Mosque, General View

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Taş Cami, Hacı Ferruh Mescidi (Önder, 1971: 121).

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Hoca Faruk Mahallesi, Taş Cami Uzun Harmanlar Caddesi No:26'da yer almaktadır.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Mescidin kapısı üzerinde yer alan kitâbeye göre Selçuklu sultanı I. İzzeddin Keykâvus devrinde 612/1215 yılında inşa edilmiştir. Anadolu Selçuklu dönemi eseridir.

NAMES:

Taş (Stone) Mosque, Hadji Ferruh Masjid (Önder, 1976: 121).

LOCATION:

Meram District, Hodja Faruk Neighborhood, Taş Mosque, Uzun Harmanlar Street No: 26.

DATE AND PERIOD:

According to the inscription above the gate, it was built during the period of Seljuk Sultan Izzeddin Keykavus I in 6612 / 1215. Anatolian Seljuk period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Yapının kitâbesine göre Hacı Ferruh tarafından yaptırılmıştır. Mescidin ikinci giriş kapısı üzerindeki kitâbeye göre ise Mimarı Şems Oğlu Kayserili Ramazan'dır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Mescit, düzgün kesme Gödene taşı ile yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Dikdörtgen planlı mescide doğu cephesinin ortasında yer alan taçkapıdan girilmektedir. Taçkapı geometrik bordürlerle çevrilmiş olup üzerinde inşa kitâbesi yer almaktadır. Taçkapıdan beşik tonozla örtülü son cemaat bölümüne girilir. İç mekânın doğu duvarı harim ile son cemaat yerini birbirinden ayırmaktadır. Harime geçiş kapısı üzerinde usta kitâbesi bulunmaktadır. Üzeri tek kubbe ile örtülü harim kare planlıdır. Kubbeye geçiş trompla sağlanmıştır. Kubbe 2006 yılındaki

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by Hacı Ferruh and built by the architect Ramadan, son of Shams of Kayseri, according to the inscription above the second entrance gate.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of ashlar stone.

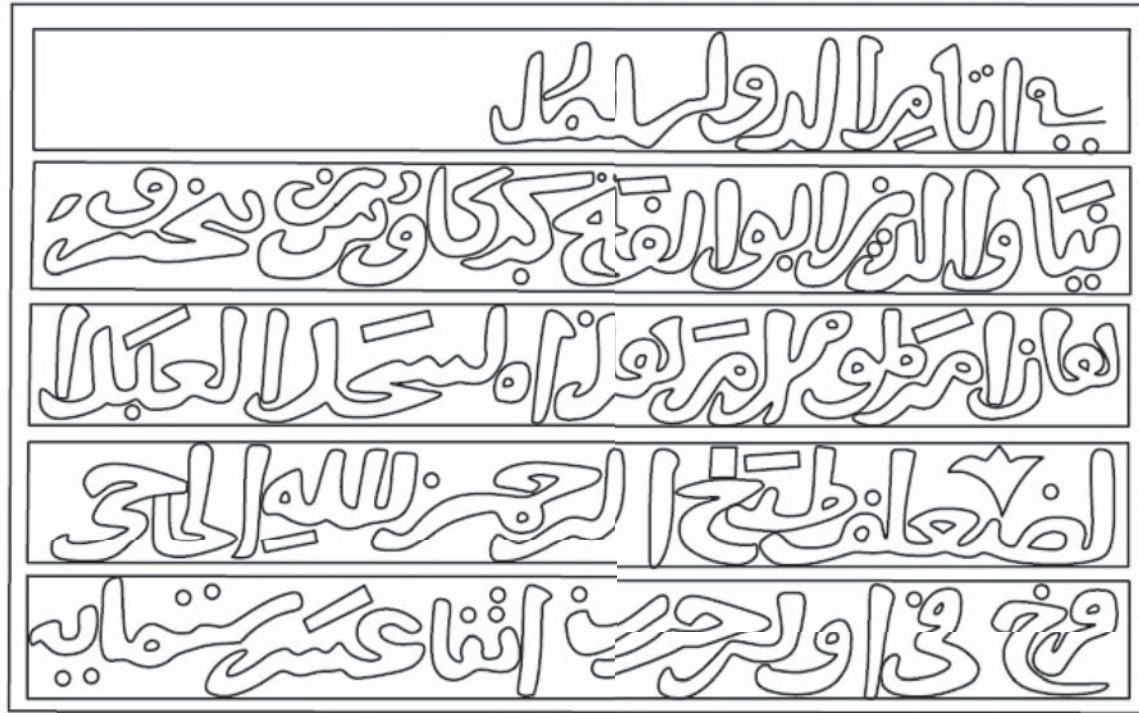
DESCRIPTION:

The rectangular shaped mosque is entered through the crown gate located in the middle of the east facade. The crown gate, the inscription placed above, is surrounded with geometric borders and opens to the last congregation section covered with a barrel vault. The interior eastern wall separates the harim (sanctuary) and the last congregation section. The master inscription

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Akçe Gizlenmez (Taş) Camii Kitâbesi/ Photo: The Inscription of Akçe Gizlenmez (Stone) Mosque

Çizim: Akçe Gizlenmez (Taş) Camii Kitâbesi / The Inscription of Akçe Gizlenmez (Stone) Mosque

- 1- فِي أَيَّامِ دَوْلَةِ السُّلْطَانِ الْمُعْظَمِ عَزُّ الدُّ
- 2- نِيَا وَ الدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ كَيْكَأُوسُ بْنُ كَيْخُسْرُو بُزْ
- 3- هَانُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَمَرَ هَذَا الْمَسْجِدَ الْعَبْدُ ا
- 4- لَضَعِيفُ الْمُحْتَاجِ الرَّحْمَةُ اللَّهُ الْحَاجِي
- 5- فَرُّخُ فِي أَوَّلِ رَجَبِ سَنَةِ اثْنَا عَشَرَ [و] سِتِّمِائِهِ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

restorasyonla yeniden inşa edilmiştir. Mescit, taş süslemesi ve yapım tekniği ile Selçuklu taş işçiliği bakımından önemli bir yapıdır (Bakırer, 1969:171-184).

METNİN TERCÜMESİ:

Fethin babası (fâtih), mü'minlerin emirinin (halifenin) delili olan Sultan Gıyaseddin Keyhüsrev oğlu İzzeddin Keykâvus zamanında, 612 yılı Recep ayının başlangıcında, Tanrı'nın rahmetine muhtaç zayıf kulu Hacı Ferruh bu mescidin yapılmasını emretti.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Camiin taç kapısının üzerinde 85x60 cm. ebadında inşa kitâbesi bulunmaktadır. Enine dikdörtgen kitâbe mermer üzerine zemin oyma tekniğiyle işlenmiş olup Arapça, tek cümlelik mensur bir metindir. Kitâbenin birinci satırının son yarısı kırılmış olup görülememektedir. Bu kısmı, İ. Hakki Konyalı ان المعظم عز الد şeklinde tamamlamıştır. Bu tamamlama gayet mantıklı olup diğer Selçuklu kitâbeleriyle karşılaştırıldığında doğru olması ihtimali yüksektir. Ayrıca Konyalı, kitâbede bulunan bazı Arapça kaide ve yazım hatalarından da bahsetmiştir. Örneğin kitâbenin 3. satırında bulunan هذا kelimesi, هذا şeklinde yazılmalıydı. Yani bir elif eksik yazılmıştır. Ayrıca 4. Satırda bulunan الرحمة kelimesinden önce الى harf-i ceri getirilmeliydi. Oysa kitâbede bu harf-i cer getirilmemiş, bunun yerine Allah lafzı lillah şeklinde yazılmıştır. Kitâbenin en son kelimesi olan ستمايه den önce, Arapça kaide gereğince bir vav harfi yazılmalıydı, lakin yazılmamıştır (Konyalı, 1997: 363).

Kitâbenin ikinci ve üçüncü satırlarının sonlarındaki kelimeler bölünmüş, ilk kısımları yukarı satıra, son kısımları aşağı satıra yazılmışlardır. Bu durum, kitâbe yazım sanatının henüz tekâmül etmiş olmamasıyla açıklanabilir. Ayrıca Arapça cümlelerde genel bir kural olarak fiilin cümle başında gelmesi gerekirken, buradaki cümlede üçüncü satırın ortasında getirilmesi de kitâbeyi yazanların anadillerinin Arapça olmadığını, Türkçe veya Farsça düşündüklerini göstermektedir.

is set above the harim gate. The mosque is covered with a single dome and has a square plan. The transition to the dome is provided with squinches. The dome was rebuilt with a restoration in 2006. The mosque features an outstanding architecture in terms of displaying Seljuk stonework with its stone decoration and construction technique (Bakırer, 1969:171-184).

TRANSLATION:

This masjîd is ordered to be built by Hadji Ferruh, the weak servant in need of God's mercy, during the reign of Izzeddin Keykâvus, son of Sultan Gıyaseddin Keyhüsrev, the father of the conquest (conqueror), who is the proof of the commander of the believers (caliph), at the beginning of the month of Recep in 612.

DESCRIPTION:

The construction inscription in size 85x60 cm is set above the crown gate. The transverse rectangular inscription, written as a single Arabic text, is engraved on the marble plaque with the ground carving technique. The last half of the first sentence is broken and cannot be seen, though, I. Hakki Konyalı completed it as ان المعظم عز الد. This completion is quite logical and is likely to be true compared to other Seljuk inscriptions. In addition, Konyalı also mentioned of some basic Arabic and spelling mistakes in the inscription, such as the word هذا in the third line of the inscription which should be written as هذا. In other words, an elif is missing here. In addition, before the word الرحمة in line 4, the letter الى should be brought back, which was not applied in the inscription, but the word of Allah was written as lillah, instead. Before the last word ستمايه, a vav letter should have been written in accordance with the Arabic grammar (Konyalı, 1997: 363).

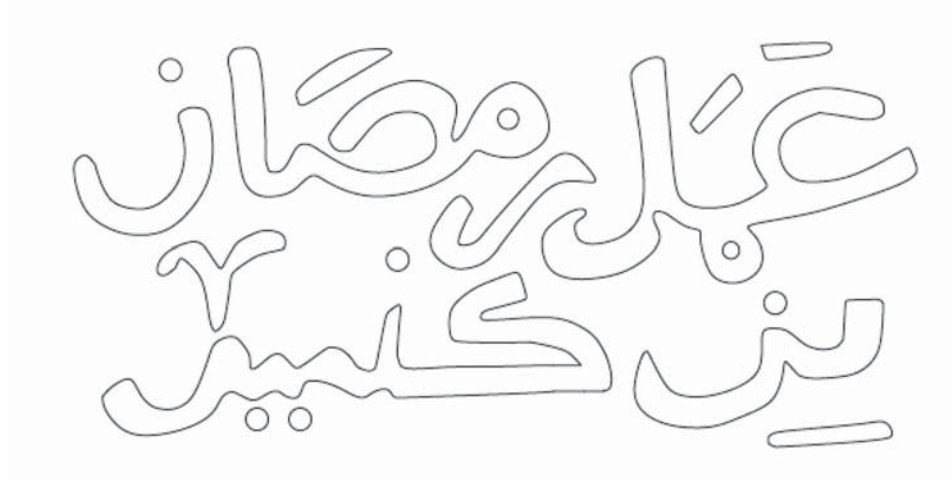
The words at the end of the second and third lines of the inscription are divided, the first sections are written above and the last sections are written below, which can be explained by the fact that the art of inscription was not so much developed then. Considering the general rule in Arabic grammar that the verb should be positioned at the beginning of the sentence, its placement in the middle of the third line indicates that the mother tongue of the scribe was not Arabic, but Turkish or Persian.

AKÇE GİZLENMEZ CAMİİ USTA KİTABESİ / THE MASTER INSCRIPTION, AKCE GİZLENMEZ (STONE) MOSQUE

Fotoğraf: Akçe Gizlenmez (Taş Camii) Usta Kitâbesi / Photo: The Master Inscription, Akçe Gizlenmez (Stone) Mosque

Çizim: Akçe Gizlenmez (Taş Camii) Usta Kitâbesi / Drawing: The Inscription of Master, Akçe Gizlenmez (Stone) Mosque

عَمَلُ رَمَازَانَ بْنِ كُنَيْسَ الْقَيْصَرِيِّ عَفَى عَنْهُ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN TERCÜMESİ:

(Bu binayı) Kayserili Güneş oğlu Ramazan yaptı. Allah onu affetsin.

KİTABENİN ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe zemin oyma tekniğiyle işlenmiştir. Süsleme ögesi olarak tirfil ve medlere yer verilmiştir. İç kapının üstündeki mermerde bozuk bir sülüs hat ile *عمل رمضان بن كنیش* yazısı okunmaktadır. Bu kitâbenin altında *القيصري عفى عنه* ibaresi bulunmaktadır. Bu günlerde bu ibare epeyce silinmiş olduğundan pek okunamamaktadır. Bu iki kitâbeden, bu mescidi Kayserili Ramazan isimli bir mimarın yaptığı anlaşılmaktadır. Mimar Ramazan'ın babasının ismiyle ilgili olan son kelime İ. Hakkı Konyalı tarafından Güneş şeklinde yorumlanmıştır (Konyalı, 1997: 364).

Usta kitâbesindeki güneş kelimesinin son harfine ait üç noktanın normalde olması gerektiği gibi harfin üzerine değil, altına konması, kitâbenin hüsn-i hat sanatı bakımından incelenen diğer kitâbelerden farklı olduğunu göstermektedir. Bu tip bir noktalama, mağribi yazılarda görülmüştür. Anadolu Selçukluları döneminde sıkça karşılaşılan bir durum değildir. İnşa kitâbesinin ilk satırının baş kısmıyla dördüncü satırının baş kısmında bulunan rumi tepelik motifleri Anadolu Selçuklu dönemi kitâbelerinde yer yer karşımıza çıkan motiflerdendir. İnşa kitâbesindeki zülfeli harflerin zülfelerinin rumi motifine benzer şekilde yapılması da Selçuklu sülüsünün karakteristik bir özelliğidir (Çetintaş-Oyman, 2017: 452).

TRANSLATION:

This building is built by Ramazan, the son of Güneş, from Kayseri. May Allah forgive him.

DESCRIPTION:

*The cross rectangle inscription is engraved with the engraving technique. Trifoliums and meds are included as decoration items. On the marble above the inner door, a text with a corrupt thuluth line is read *عمل رمضان بن كنیش*. Under this inscription is the phrase *القيصري عفى عنه*, which is illegible due to deformation. As stated through these two inscriptions, this mosque is built by an architect named Ramazan from Kayseri. The last word about the name of the father of architect Ramazan is interpreted as Güneş by I. Hakkı Konyalı (Konyalı, 1997: 364).*

The fact that the three dots on the last letter of the word Güneş in the master inscription are placed below the letter, not above as it should be, indicates that the inscription is different from others in terms of the art of calligraphy. This type of punctuation was then common in the sacred writings, but not frequently applied during the Anatolian Seljuk period. The rumi top motifs seen in the first and the fourth line of the construction inscription are identical to that of widely used motifs during the Anatolian Seljuk period. The tufted letters seen in the construction inscription are similar to the rumi motifs, which display a characteristic feature of the Seljuk thuluth (Çetintaş-Oyman, 2017: 452).

AKÇE GİZLENMEZ (TAŞ CAMİİ) ÇEŞMESİ AKCE GIZLENMEZ (STONE) MOSQUE FOUNTAIN

Akçe Gizlenmez (Taş Camii) Çeşmesi Genel Görünüm / Akçe Gizlenmez (Stone) Mosque Fountain, General View

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Taş Cami Çeşmesi, Akçe Gizlenmez Mescidi Çeşmesi.

YAPININ YERİ:

Çeşme Meram İlçesi, Hoca Faruk Mahallesi, Uzun Harmanlar Caddesi üzerinde yer almaktadır.

NAMES:

Taş (Stone) Mosque Fountain, Akçe Gizlenmez (Stone) Mosque Fountain.

LOCATION:

Meram District, Hodja Faruk Neighborhood, Uzun Harmanlar Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme kitâbesine göre 1283/1866-67 tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı dönemi eseridir.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Sille ve Gödene taşı kullanılarak düzgün kesme taştan inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Günümüzde kullanılır vaziyetteki çeşme tek cephe, tek lüleli ve bağımsız olarak inşa edilmiş olup, çeşme taş lentolar ile çerçevelendirilmiş ve hafif dışa taşkındır. Çeşmenin üç satırlık kitâbesi görülmektedir. Sonradan saç örtülü ahşap saçak eklenmiştir. Örtü demir payandalar ile taşınmaktadır. Yalak taşları devşirme malzemeden yapılmış olup, iki yanında sekiler bulunmaktadır. Ayrıca musluk aynası dairesel formdadır.

DATE AND PERIOD:

1283/1866-67 (dated by inscription), late Ottoman period.

CONSTRUCTION TECHNIQUES AND

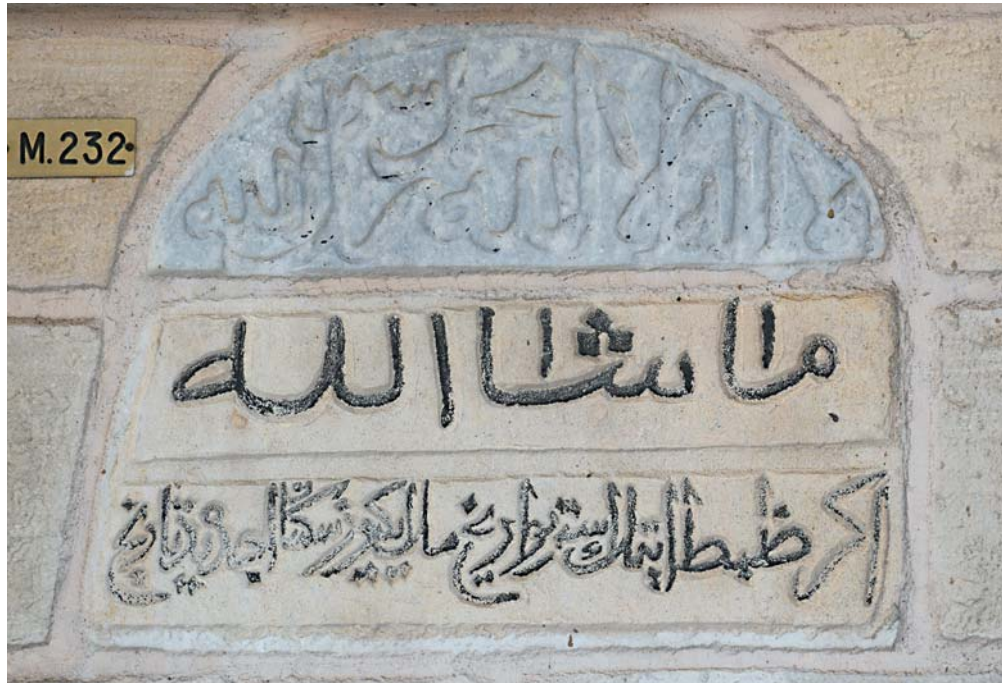
MATERIALS:

Built of smooth cut stone together with Sille and Godene stones.

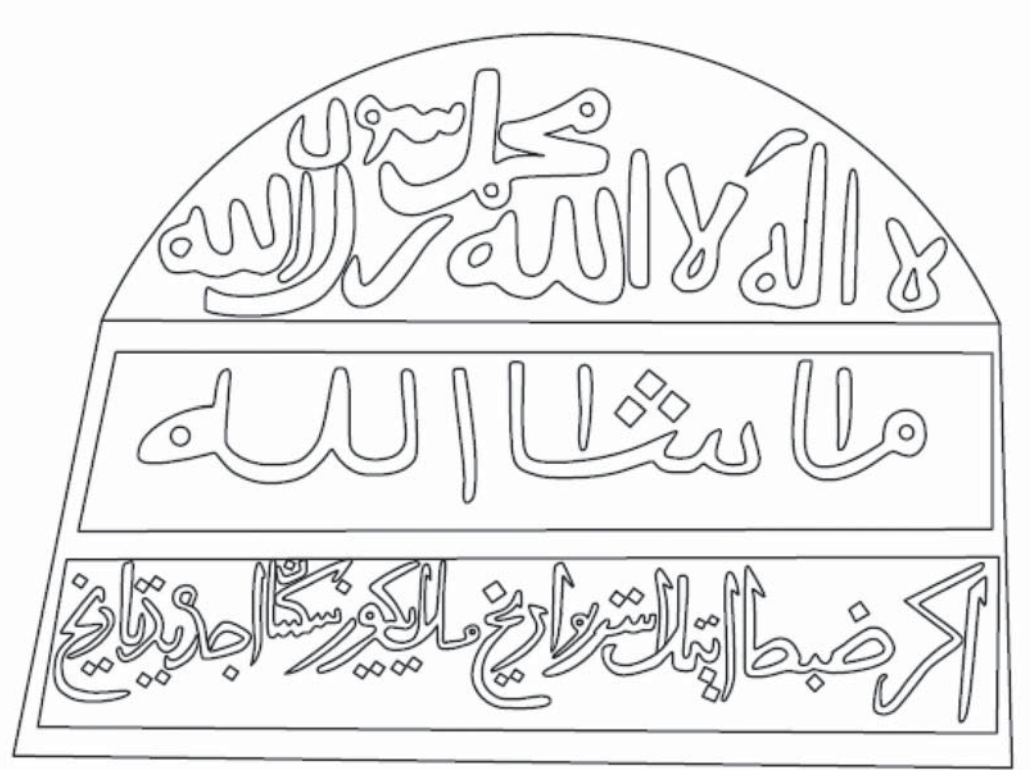
DESCRIPTION:

The fountain which is in use today is built separate from the mosque with a single facade and a single nozzle and framed with stone lintel that slightly protrude outward. There is a three-line inscription on the fountain. Wooden eaves standing on iron buttresses is covered with tin plate that must be added afterwards. The trough stones are made of spolia and there are benches on either side. In addition, the spout stone is shaped in a circular form.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Akçe Gizlenmez (Taş Camii) Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Fountain Inscription of Akçe Gizlenmez (Stone) Mosque

Çizim: Akçe Gizlenmez (Taş Camii) Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Fountain Inscription of Akçe Gizlenmez (Stone) Mosque

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ

ما شاء الله

أكرضبط أيتمك استر تواريخ ايكوز سكسان اجدير تاريخ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTABE TERCÜMESİ:

Allah'tan başka ilâh yoktur. Muhammed Allah'ın peygamberidir.

Mâşallah (Allah dilerse olur.)

Eğer zabt etmek ister tevârîh ikiyüz seksen üçtür târîh

METNİN ANLAMİ:

Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammet (sav) onun Peygamberidir. Allah'ın dilediği olur. Eğer tarihi tespit etmek istersen, tarihi 1283'tür.

KİTABE ÖZELLİKLERİ:

Çeşme aynalığının üzerinde celi nesih yazı ile yazılmış üç satırlık kitâbesi mevcuttur. Çeşme kitâbesi iki kısım, üç satırdan oluşmaktadır. Üst kısmı oval, dikey 21, alttaki dikdörtgenin üstüne oturan kısmı 61 cm.dir. Bu mermer taş kelime-i tevhid kazınmıştır. Kitâbenin alt kısmı tam olmamakla birlikte dikdörtgen sayılabilir. Ebatları 67x30 cm. dir. Bu kısımda üstte Arapça, altta Türkçe olmak üzere iki satır mensur metin yer almaktadır. Zemin oyma tekniğiyle işlenen kitâbede herhangi bir süsleme ögesi bulunmamaktadır.

TRANSLATION:

There is no god but Allah. Muhammad is the prophet of Allah.

Mâşallah (If Allah wills.)

The date is recorded as two hundred and eighty three

DESCRIPTION:

The three-line inscription on the pediment is written in celi naskh calligraphy on two different panels. The upper part is shaped oval and measures 21cm in length, as the rectangular one below measures 61 cm in width. The word tawhid is engraved on the marble stone. Although the bottom of the inscription is not complete, it can be considered as a rectangle with dimensions 67x30 cm. The two-line prose text is written in Arabic at the top and in Turkish below.

AK ÇEŞME AKCESME

Ak Çeşme Genel Görünüm / Ak Çeşme, General View

YAPININ YERİ:

Çeşme, Karatay İlçesi, Azîziye Mahallesi, Mehmet Dede Sokak içindedir.

LOCATION:

Karatay District, Azîziye Neighborhood, Mehmet Dede Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 963/1555 yılında yapılan çeşme, Klasik Osmanlı dönemine aittir.

DATE AND PERIOD:

963/1555 (dated by inscription), the Classical Ottoman period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Çeşme dönemin Konya Valisi Ali Paşa tarafından yaptırılmıştır (Konyalı, 1997: 992).

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Çesmenin yapım malzemesi düzgün kesme Sille taşından olup kitâbesi mermerden yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Çeşme, sivri kemerli, tek lüleli, tek cepheli ve bağımsız bir sokak çeşmesidir. Sivri kemerde iki renkli taş malzeme kullanılmıştır. Kemer taşı sayısı 14 olup sade ve süslemesizdir. Taslık nişi sivri kemerlidir. En altta, dikdörtgen yalak bulunmaktadır. Onarım gördüğü, basit sıva izlerinden anlaşılmaktadır. Profilli bir saçağı vardır. Bu saçağın altında mermer kitâbesi görülmektedir. Osmanlı çeşmelerinde genel olarak çok yoğun bir süsleme bulunmamaktadır. Süsleme unsurlarının başında daha çok silmeler dikkat çekicidir (Karademir, 2019: 291). Günümüzde çeşme akar vaziyettedir.

ARCHITECT AND PATRON:

Built by Konya Governor Ali Pasha, (Konyalı, 2007: 649).

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth cut Sille stone and its inscription engraved on marble.

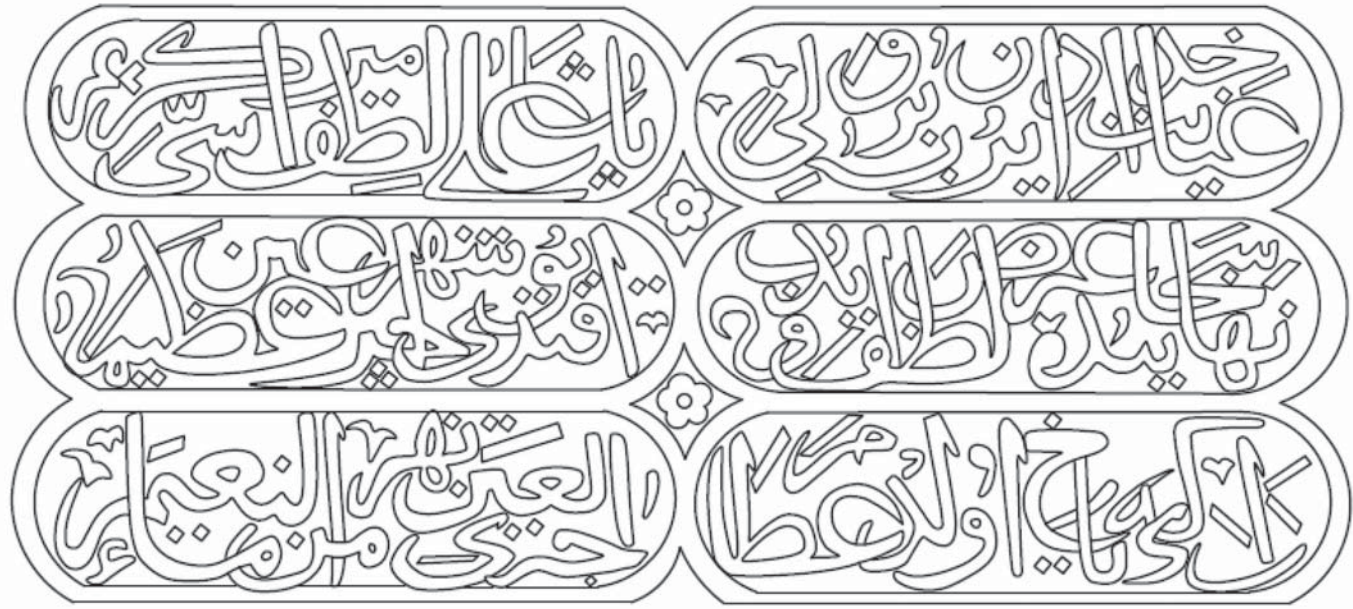
DESCRIPTION:

It's a freestanding single arched fountain with a single facade and a single nozzle. The pointed arch, consisting of 14 plain stones, is built of bicoloured stones. The cup niche also has a pointed arch. At the bottom is the rectangular trough, repaired with simple plaster marks. Just above the marble inscription is the profiled eaves. The fountain is still in use today.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Ak Çeşme Kitâbesi / Photo: Inscription of Ak Çeşme Fountain

Çizim: Ak Çeşme Kitâbesi / Drawing: Inscription of Ak Çeşme Fountain

- 1- عنایتخدا دنا یر و ببر ولی
علی پاشا لطف اسیم یر کریم
- 2- نهایتده لطف سخا عرضا یدوب
اقتدبوشهر ایچر هعین عظیم
- 3- ددا که تار یخا ولد معطا
جر بال عین منماء نهر النعیم

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE METNİ:

- 1- İnâyet Hudâ'dan erip bir velî
 Ali Paşa lutf iss-i mîr-i kerîm
 2- Nihâyette lutf-i sehâ arz edip
 Akıttı bu şehir içre ayn-ı azîm
 3- Dedi ona târîh ol dem Atâ
 Cera'l-ayni min mâi nehri'n-naîm

METNİN ANLAMI:

Allah'ın yardımı, lütfü keremi ve velilerin himmeti ile lutuf ve kerem sahibi olan Ali Paşa hayır için cömertlik yaparak bu şehre büyük bir çeşme yaptırdı ve suyunu akıttı ve ona "Ata" şu ifadesiyle inşa tarihini yazdı "çeşme sanki Naim (cenneti) nehrinden aktı" (1544)

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Çeşme üzerindeki 38x78 cm. ebadındaki enine dikdörtgen mermer, zemin oyma tekniği ile işlenmiş kitâbesi, üç satır ve altı panoya ayrılmıştır. Kitâbe Osmanlı Türkçesi ile yazılmış, manzum, girift sülüs bir kitâbedir. Kitâbede çeşmenin yapım tarihi, son beytin ikinci mısrasında bulunan Arapça kısımda gizlidir. Panoların kesiştiği yerde beş yapraklı çiçek motifi ile süsleme yapılmıştır. Kitâbede harf arasında kalan boşluklar med ve tirfillerle doldurulmuştur.

Kitâbe, bugüne kadar yapılan yayınların hiçbirinde tam olarak okunamamıştır. Kitâbenin vezni, mütekârib bahrinin feûlün/feûlün/feûlün/feûl vezni olarak belirlenmelidir. İs kelimesi eski Türkçe kelimelerden olup, "sahip" manasındadır.

Kitâbenin son Arapça tarih mısraı ebce hesabına vurulunca çeşmenin 962/1554 yılında yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Çeşmeyi yaptıran dönemin Konya Valisi Ali Paşa olmalıdır.

Yazıda kullanılan harflerin büyüklükleri ve birbirleriyle uyumuna bakıldığında, yazının Selçuklu sülüs hattı özelliklerini devam ettirdiği görülmektedir. Özellikle ayn harfinin yazılış tarzı Selçuklu sülüs hattından alınmış gibidir.

INSCRIPTION:

- 1- İnâyet Hudâ'dan erip bir velî
 Ali Paşa lutf iss-i mîr-i kerîm
 2- Nihâyette lutf-i sehâ arz edip
 Akıttı bu şehir içre ayn-ı azîm
 3- Dedi ona târîh ol dem Atâ
 Cera'l-ayni min mâi nehri'n-naîm

TRANSLATION:

Ali Pasha commissioned this charity, a great fountain for the city, as a sign of his generosity with the help of Allah and with the patronage of saints, and so he made the water flow. "Ata" inscribed the construction date together with the expression "the fountain flows as if it originated from the river of Naim (paradise)", (1544).

DESCRIPTION:

The inscription is engraved with the ground carving technique on a transverse rectangular marble in size 38x78 cm above the fountain and consists of three lines and six boards, written in intricate thuluth in Ottoman Turkish. The construction date of the fountain is hidden in the Arabic part in the second verse of the last couplet. At the intersection of the boards is an ornament made with a five-leaf flower motif. The spaces between the letters are filled with meds and trifoliums.

The inscription has not been fully read in any of the publications so far. The prosody of the inscription should be based on the meters of mütekârib bahri feûlün/feûlün/feûlün/feûl. The word 'Is' is an old Turkish word which means "owner".

The fountain is dated to 962/1554 as the last Arabic date line refers to in abjad numerals. Konya Governor Ali Pasha is mentioned as the patron of the fountain.

When the size of the letters used in the inscription and their compatibility with each other are analyzed, it is obviously seen that the inscription reflects the features of the Seljuk thuluth, especially apparent on the spelling of the letter 'ayn'.

AKİF PAŞA İLKOKULU (MEKTEBİ) AKIF PASHA PRIMARY SCHOOL

Akif Paşa Mektebi'nin Eski Fotoğrafı (Sarıçelik'ten) / Old Photo of Akif Pasha Primary School (by Sarıçelik)

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Akif Paşa Mahallesi, Bulgur İmam Caddesi, No:22'de yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Akif Pasha Neighborhood, Bulgur Imam Street, No:22

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Yapının inşa tarihi bilinmemekle birlikte kitâbesine göre 1296/1878 tarihinde yangından sonra yenilenip tekrardan açılmıştır (Konyalı, 1997: 963). Onarım kitâbesine göre 1316/1898 tarihinde tamir edilmiştir. Geç Osmanlı dönemine ait bir yapıdır.

DATE AND PERIOD:

Although the construction date is unknown, it was renovated and re-opened in 1296/1878 after the fire, as stated in the inscription (Konyalı, 2007: 629). According to the restoration inscription, it was repaired in 1316/1898, and dates back to the late Ottoman period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Mektep ilk olarak Burdurlu Ahmed Paşa tarafından yaptırılmış fakat 1284/1867'deki meşhur çarşı yangınında yanmış-

ARCHITECT AND PATRON:

The school was first built by Ahmed Pasha of Burdur, but burned in the famous bazaar fire in 1284/1867. It was

tır. Daha sonra Âkif Paşa tarafından kâgır olarak yenilenmiş ve 1296/1878 yılında tekrar açılmıştır. Mimarı bilinmemektedir. Âkif Paşa'nın oğlu Reşid Paşa, Sivas valiliği zamanında 1316/1898-1899 tarihinde mektebi tamir ettirmiştir (Konyalı, 1997: 963).

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

İki katlı olan mektep taş malzeme ile yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Akif Paşa Mektebi inşa edildiği dönemde şehirdeki birçok okul gibi eğitim ve öğretime hizmet etmekteydi. Ferit Paşa'nın Konya Valiliği zamanında eski sıbyan mektebi ıslah edilerek modern bir iptidai mektebe (ilkokula) dönüştürülmüştür. Bina 1909 yılında açılması planlanan İttihat ve Terakki Mektebine tahsis edildi. İttihat ve Terakki Mektebinin kapatılmasından sonra 1919 yılına kadar bina erkek okulu olarak kullanıldı. Daha sonra Anadolu İntibah Mektebi adıyla eğitim öğretim vermeye başladı. Cumhuriyet döneminde 1923 yılında eğitim

later renovated as masonry by Âkif Pasha and reopened in 1296/1878. Its architect is unknown. Reşid Pasha, son of Âkif Pasha, had the school repaired in 1316 / 1898-1899, when he was the governor of Sivas (Konyalı, 2007:629).

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

The two-storey school is built of cut stone.

DESCRIPTION:

Akif Pasha School served education and training like many schools in the city during its period. During the time of Konya Governorship of Ferit Pasha, the old school was improved and transformed into a modern primary school. The building was allocated to the Committee of Union and Progress, which was planned to be opened in 1909. After the closure of the Committee of Union and Progress, the building had been used as a male school until 1919. The building later started to give education under the name Anatolian Adapta-

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Akif Paşa Mektebi Kitâbesi / Photo: Inscription of Akif Pasha School

öğretim vermeye tekrar başlayan bina, 1955 yılına kadar bu şekilde kullanılmıştır. 1956 yılında ise bina yıktırılıp yerine iş hanı yaptırılmıştır (Sarıçelik, ?,103). Mehmet Önder ise 1958 yılında bu mektebin yıktırıldığını, sonradan şimdiki yerinde bir ilkokul yaptırılarak bu binaya Akif Paşa İlkokulu isminin verildiğini ve kitâbesinin bu binaya kaldırılarak anısının yaşatıldığını söylemektedir (Önder, 1971:436).

SAGDAKİ KİTABENİN METNİ:

عاکف پاشا مکتب ابتدائسی
بو دفعه مخدومی حاجی رشید بک
افندی طرفندن تعمیر ایتدیرلمشدر ۱۳۱۶

Akif Paşa mekteb-i ibtidâisi
bu defa mahdûmu Hacı Reşid Bey
efendi tarafından tamir ettirilmişdir 1316

METNİN ANLAMİ:

Akif Paşa ilkokulu, bu defa oğlu Hacı Reşid Bey efendi tarafından tamir ettirilmiştir. 1316/1898-1899.

SOLDAKİ KİTABENİN METNİ:

آصف عاکف هنرمند فلاطون مشربی
قونیه ده یاد ایتدیرر نیجه معارف
مکسبی
چیقدی بر شاکرد نزیها سویلدی تاریخنی
سعی والی مژده باد تجدید قیلدی مکتبی
سنه ۱۲۹۶

tion School in 1923 during the Republican era and continued its service until 1955. In 1956, the building was demolished and a workplace inn was built in its place (Sarıçelik, 2012: 103). Mehmet Önder states that this school was demolished in 1958, and later, a primary school was built in its present place, named Akif Pasha Primary School. Its inscription is displayed inside the building to cherish its memory (Önder, 1975:436).

THE INSCRIPTION TEXT ON THE RIGHT:

عاکف پاشا مکتب ابتدائسی
بو دفعه مخدومی حاجی رشید بک
افندی طرفندن تعمیر ایتدیرلمشدر ۱۳۱۶

Akif Pasha Primary School
was repaired again
by Hacı Reşid Bey in 1316/1898

THE INSCRIPTION TEXT ON THE LEFT:

آصف عاکف هنرمند فلاطون مشربی
قونیه ده یاد ایتدیرر نیجه معارف
مکسبی
چیقدی بر شاکرد نزیها سویلدی تاریخنی
سعی والی مژده باد تجدید قیلدی مکتبی
سنه ۱۲۹۶

Âsaf-ı Âkif hüner-mend-i Felâtun meşrebi
 Konya'da yâd etdirir nice maârif meksebi
 Çıkdı bir şâkird Nezîhâ söyledi târîhini
 Sa'y-ı vâlî müjde bâd tecdîd kıldı mektebi
 Sene 1296

METNİN ANLAMI:

Eflâtun meşrepli sanatkâr, Hz. Süleyman'ın veziri olan Âsaf gibi bir vezir olan Akif Paşa, Konya'da nice okul yaptırarak adını hatırlatmaktadır. Ey Nezih! Bir öğrenci çıkıp onun yapım tarihini şöyle söyledi: Müjdeler olsun, Vali'nin çabası okulu yeniledi. Sene 1296/1878.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Tek kitâbe olmakla birlikte sonradan ikiye bölünmüştür. Okulun girişinde cam koruma içinde sergilenmektedir. Sağ tarafı üç satır, sol tarafı dört satırdır. 35x41 cm. ebadındadır.

Akif Paşa Mektebi kitâbesinin sağ tarafı mensur, tek cümlelik bir metindir. Sol tarafı, nefis bir tâlik hatla, remel bahri-nin fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle, Nezih isimli bir şair tarafından yazılmıştır. Şairin isminin, üçüncü mısradaki Nezîhâ kelimesinden Nezih olduğu anlaşılmaktadır.

Kitâbenin son mısraı ebcet hesabına vurulunca 1297 sayısı bulunur. Bundan üçüncü mısradaki işaret üzerine 'bir' çıkarılınca mektebin 1296/1878 yılında Âkif Paşa'nın Konya Valiliği zamanında yenilendiği anlaşılır.

Âsaf-ı Âkif hüner-mend-i Felâtun meşrebi
 Konya'da yâd etdirir nice maârif meksebi
 Çıkdı bir şâkird Nezîhâ söyledi târîhini
 Sa'y-ı vâlî müjde bâd tecdîd kıldı mektebi
 Sene 1296

TRANSLATION:

Akif Pasha, like an artist with the spirit of Plato and a vizier like Asaf, the vizier of Solomon, has eternized his name by having so many schools built in Konya. A poet named Nezih came out and declared the date of the construction: Good news, the school is renewed by the governor's effort in 1296/1878.

DESCRIPTION:

The inscription, originally in one-piece sized 35x41 cm, is now broken into two and exhibited in a glass protection at the entrance of the school. The piece on the right side consists of three lines as the left one is composed of four lines.

The piece on the right is a prose text with a single sentence. The piece on the left is written by a poet named Nezih, with a delightful tâlik calligraphy, using the meters of the remel bahri fâilâtün/fâilâtün/fâilün. The poet's name Nezih is written as Nezîhâ in the third verse.

The date corresponds to 1297 according to the abjad numerals recorded in the last line of the inscription. It is indicated by the sign in the third line that the school was renewed in 1296/1878, when Akif Pasha was the governor of Konya.

ALAADDİN CAMİİ ALAEDDIN MOSQUE

Alaaddin Camii Genel Görünüm / Alaeddin Mosque, General View

YAPININ YERİ:

Selçuklu İlçesi, Hamidiye Mahallesi, Alaaddin Caddesinde yer almaktadır.

LOCATION:

Selçuklu District, Hamidiye Neighborhood, Alaaddin Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Alaaddin Camii'nin yapımına Selçuklu Sultanı I. Mesud (1116-1156) başlamış, II. Kılıçarslan (1156-1192) ve I. İzzeddin Keykavus (1210-1219) dönemlerinde inşaata devam edilerek I. Alaaddin Keykubad tarafından 1221 yılında bitirilmiş ve Alaaddin Camii adını almıştır (Karamağaralı, 1982:121-132).

DATE AND PERIOD:

The construction of the Alaaddin Mosque was started by Seljuk Sultan Masud I (1116-1156), improved during the periods of Kılıçarslan II (1156-1192) and Izzeddin Keykavus I (1210-1219) and finally completed in 1221 by Alaaddin Keykubad I, whose name was given to the Mosque (Karamağaralı, 1982:121-132).

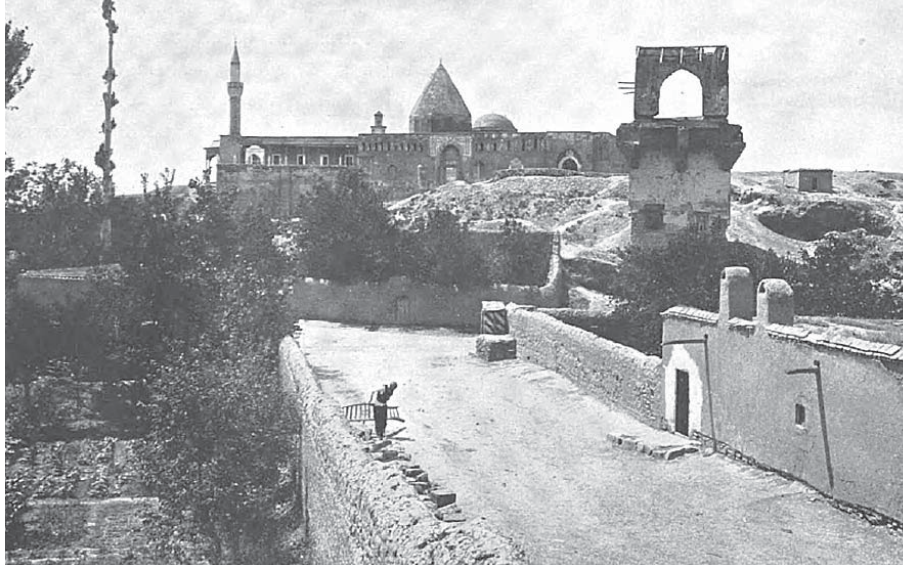

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Camii I. Mesud, II. Kılıçarslan, I. İzzeddin Keykavus ve I. Alaaddin Keykûbad tarafından yaptırılmıştır. Mimarı Muhammed Havlan El-Dımeşkî'dir.

ARCHITECT AND PATRON:

Ordered by Seljuk Sultans Masud I, Kilijarslan II, Izzeddin Keykavus I and Alaaddin Keykûbad I, and built by the architect Mohammed Havlan El-Dımeşkî.

XX. Yüzyıl Başlarında Alaaddin Camii'nin Uzaktan Görünüşü (J.H. Löytved'den). / Remote View of the Alaaddin Mosque, early 20th Century (by J.H. Löytved).

Alaaddin Camii Eski Fotoğrafı (Konya VGM Arşivinden) / Alaaddin Mosque Old Photograph (From Konya VGM Archive)

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Kesme taş, tuğla ve devşirme malzeme ile inşa edilmiş yığma yapıdır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Şehrin merkezindeki Alaaddin Tepesi üzerine kurulmuş olan Alaaddin Camii, açık ve kapalı olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Güneyde harim bölümü, kuzeyde ise açık avlusu bulunmaktadır. Harim bölümü bütünlük göstermeyen kûfe plan tarzında inşa edilmiştir. Camiye doğu yönündeki renkli taş ve mermerden geometrik düğümlü geçmelerin yer aldığı taçkapıdan girilmektedir. Caminin bu bölümünde devşirme sütunlar yer almaktadır. Bu sütunlar birbirlerine kemerlerle bağlanmış, üzeri ağaç ve toprakla örtülmüştür. İkinci kısım olan batıdaki bölüm ise mihrap önü kubbesi ve mihraba paralel beş sahından oluşmaktadır. Bu iki bölümün yapılmasına I. İzzeddin Keykavus emir vermiş, ölümü üzerine Alaaddin Keykubad tarafından tamamlanmıştır. İnşaati idare eden Keykavus'un atabeg'i Atabek Ayaz'dır (Erdemir, 2009:117; Konyalı, 1997: 293).

Caminin abanoz ağacından yapılmış 1155 tarihli minberi Selçuklu dönemi ahşap işçiliğinin en iyi örneklerindendir. Kündekâri tekniğinde yapılmış olan minberin üzerinde Sultan I. Mesud ve II. Kılıçarslan'ın kitâbeleri ile ustası Ahlatlı usta Hacı Mengüberti adı yazılıdır (Arseven, 1955:98).

Caminin mihrabı Anadolunun en büyük çini mozaik mihrabıdır (Yetkin, 1986:47). Mihrap ortasına 1889 yılında Konya Valisi Sururî Paşa tarafından mermer mihrap ilave edilmiştir (Konyalı, 1997, 293). Çini işçiliği ile dikkat çeken mihrapta kuzey cephedeki madalyonda ismi geçen Kerimüddin Erdişah'ın yapının çini dekorasyonu ile mihrabın da ustası olduğu bilinmektedir (Öney, 1976:22).

Harimin güneybatı köşesinde sultan mahfili yer almaktadır. İki sahnılık yer kaplayan mahfil fevkani olarak inşa edilmiştir.

YAPININ KİTABELERİ:

Yapının dış cephesinde avlu duvarları ile toplamda dokuz adet kitâbe bulunmaktadır.

CONSTRUCTION TECHNIQUES**ND MATERIALS:**

It is a masonry structure built of cut stone, brick and spolia.

DESCRIPTION:

Alaaddin Mosque, built on the Alaaddin Hill in the city center, consists of indoor and outdoor sections. There is a harim section in the south and an open courtyard in the north. The Harim section was added later into the plan without integrity. The mosque is entered through the crown gate with geometric fittings made of colored stones and marble in the east direction, where spolia columns are widely used. These columns are connected to each other with arches and covered with wood and soil. The second western part consists of the section in front of the mihrab and five naves parallel to it. These two sections, initially ordered by Izzeddin Keykavus I, was completed by Alaaddin Keykubad upon his death. Atabek Ayaz, atabeg of Keykavus, managed the construction process afterwards (Erdemir, 2009:117; Konyalı, 2007:221).

The mosque's pulpit, dated back to 1155 and made of ebony wood, is one of the best examples of wooden works created in the Seljuk period. Above the pulpit carved in the kundekari technique are the inscriptions of Sultan Mesud I and Kilijarslan II together with the master's name Hadji Mengüberti of Ahlat (Arseven, 1955:98).

The mihrab is the biggest tile mosaic found in Anatolia (Yetkin, 1986: 47). A marble mihrab was added to the center of the mihrab in 1889 by Konya Governor Sururî Pasha (Konyalı, 2007: 222). Kerimüddin Erdişah, as mentioned in the medallion on the north facade of the mihrab, is known to be the master of both the structure's tile decoration and the attractive mihrab (Öney, 1976:22).

The sultan's mahfil, built as a two-storey section, is located in the southwestern corner of the harim.

INSCRIPTIONS:

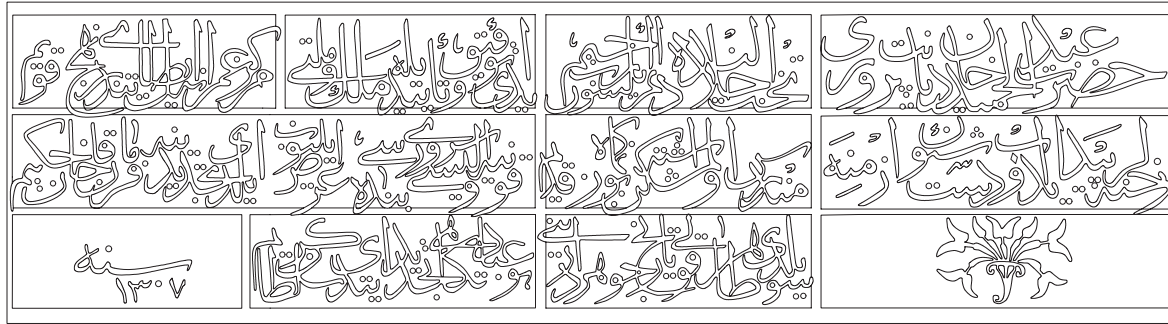
There are nine inscriptions on the exterior facades and on the courtyard walls.

ALAADDİN CAMİİ SULTAN II. ABDÜLHAMİD KİTABESİ / INSCRIPTION OF SULTAN ABDULHAMID II, ALAADDIN MOSQUE

Alaaddin Camii, Sultan II. Abdülhamid Kitâbesi / Inscription of Sultan Abdulhamid II, Alaaddin Mosque

Çizim: Alaaddin Camii, Sultan II. Abdülhamid Kitâbesi / Drawing: Inscription of Sultan Abdulhamid II, Alaaddin Mosque

XIX. yüzyıl sonlarında Konya valisi Sururî Ali Paşa (ö. 1890) zamanında yapılan onarımlarla açılan doğu cephedeki bugünkü giriş kapısı yuvarlak kemerli olup kilit taşı üzerinde palmet motifi bulunmaktadır (Erdemir, 2009: 127). Kapının üstünde güzel bir sülüs ile şu üç satırlık kitâbe okunur:

The entrance door on the eastern facade was opened during the repairs in the late 20th century during the governorship of Sururî Ali Pasha (d. 1890), and has a round arch with a palmette motif on the keystone (Erdemir, 2009: 127). The three-line inscription inscribed with a beautiful thuluth is read above the door:

1=حضرت عبد الحمیدخان دیانتپروری

تحت إجلالنده دایما یلسونر برحیم

ایدی توفیق و تأییدیه ملک وملتى

مرکز عمرانہ ایصالایتدی برنہج قویم

2-رخنہ لر پیداایدوبدستشؤنازمنہ

مندرس اولمشکن اشته بو نمازگاہ قدیم

قونیہوالیسی سروری بندہ سی عرض

ایلیوب

ایلدی تجدیدینہ فرمان خاقان حکیم

3سویلدی طاهر قولی تاریخ جوهر دارینی

بو عبادتکاهی تجدید ایتدی سلطان کریم

سنہ ۶۱۳۰۷

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

ALAADDİN CAMİİ

SULTAN II. ABDÜLHAMİD KİTABESİ METNİ:

Hazret-i Abdülhamîd Hân diyânet perveri

Taht-ı iclâlinde dâyim eylesün Rabb-i Rahîm

Ey[le]di tevîk ü te'yîdiyle mülk ü milleti

Merkez-i ümrâna îsâl etti bir nehc-i kavîm

Rahneler peydâ idüp dest-i şûûn-i ezmine

Münderis olmuşken işte bu namazgâh-ı kadîm

Konya vâlîsi Sürûrî bendesi arz eyleyüp

Eyledi tecdîdine fermân-ı hâkân-ı hakîm

Söyledi Tâhir kulu târîh-i cevher-dârını

Bu ibâdetgâhı tecdîd etti sultân-ı kerîm

Sene 1307

INSCRIPTION OF SULTAN

ABDULHAMID II, ALAADDIN MOSQUE:

Hazret-i Abdülhamîd Hândiyânet perveri

Taht-ı iclâlinde dâyim eylesün Rabb-i Rahîm

Ey[le]di tevîk ü te'yîdiyle mülk ü milleti

Merkez-i ümrâna îsâl etti bir nehc-i kavîm

Rahneler peydâ idüp dest-i şûûn-i ezmine

Münderis olmuşken işte bu namazgâh-ı kadîm

Konya vâlîsi Sürûrî bendesi arz eyleyüp

Eyledi tecdîdine fermân-ı hâkân-ı hakîm

Söyledi Tâhir kulu târîh-i cevher-dârını

Bu ibâdetgâhı tecdîd etti sultân-ı kerîm

Sene 1307

METNİN ANLAMI:

Din işlerini gözeten Hazreti Abdülhamid Han
Rahim olan Allah onu yüce tahtında daim eylesin
Başarı ve onayıyla mülk ile milleti
Tüm kavmi bayındırlığın merkezine ulaştırdı
Zaman geçtikçe yarıklar oluşmuştu
Bu eski cami yıkılmağa yüz tutmuştu
Konya Valisi Sürûrî padişaha arz edince
Yüce hakan, caminin tekrar yapılmasını emretti
Tahir kulu, cevherli bir tarih söyledi
Yüce Sultan bu camiyi yeniletti.
Sene 1307/1889-1890

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Kapı alınlığında mermer bir pano içerisinde yer alan kitâbenin yüzeyi, yatay üç parçaya, dikey dört parçaya bölünmüştür. Parçaların her birine birer mısra yazılmış, en alt sağ parçada geç Osmanlı döneminin süsleme üslubunu yansıtan stilize bir çiçek motifi; en alt sol parçada ise tamir tarihini gösteren 1307 rakamı bulunmaktadır.

Kitâbe nefis bir sülûs hatla, Osmanlı Türkçesiyle yazılmış bir manzumedir. Manzumenin yazarı, son beytin ilk mısrasında adı geçen şair Tahir Paşa'dır. Manzume, arûzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle yazılmıştır.

Kitâbede Sultan II. Abdülhamit döneminde yaşayan Konya Valisi Surûrî Ali Paşa'nın (ö. 1890), yıkılmak üzere olan Alaaddin camiini tamir ettirip yeniden kullanılabilir hale getirdiğinden bahsedilmektedir.

Şair Tahir Paşa, kitâbe için yazdığı şiirin son beytinin ilk mısrasında bu tarihin cevher-dâr olduğunu belirtmiştir. Ebcet hesabının cevher-dâr olan kısmıyla yapılan hesap, sadece kelimeler içerisindeki noktalı harflerin toplanmasını gerektirmektedir. Kitâbenin tarih mısraının noktalı harfleri ebcet hesabına vurulunca 1307 rakamı bulunur. Bu tarih miladi olarak 1889'a tekabül etmektedir.

Bu kitâbenin üzerinde Sultan II. Abdülhamit'in tuğrası bulunmaktadır. Tuğra çelenk motifi içine alınmış olup, tuğrada bulunan harfler noktasız olarak yazılmışlardır.

TRANSLATION:

*Saint Abdul Hamid Khan, who supervises the religious affairs,
May Allah the Merciful make his high throne everlasting,
Brought Prosperity to the nation with his success and determination
So the entire community owned a city full of public works
But as time went on, the building witnessed deformation
And finally this old mosque was destroyed
When Surûrî, the Governor of Konya, beseeched the Sultan
The Supreme Hakan ordered the mosque to be rebuilt
Tahir the servant noted the date with these words:
The Supreme Sultan renewed this mosque in 1307/1889-1890.*

DESCRIPTION:

The surface of the inscription placed in a marble panel on the door pediment is divided into three horizontal and four vertical boards each written as a verse. There is a stylized floral motif in the lowermost right board, reflecting the ornamental style of the late Ottoman period, and the number 1307, indicating the repair date, in the lowermost left board.

The inscription is a poem written in Ottoman Turkish with an exquisite thuluth calligraphy. The poet Tahir Pasha, as mentioned in the first verse of the last couplet, wrote the poem with the prosody of fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün.

It is also mentioned in the inscription that the Konya Governor Surûrî Ali Pasha (d. 1890), who lived during the reign of Sultan Abdülhamit II, had the Alaaddin mosque repaired in order to prevent it from destruction.

The poet Tahir Pasha recorded the date 1307 within the dotted letters of the phrase 'cevher-dâr' in the first line of the last couplet. This date, according to abjad numerals, corresponds to 1889.

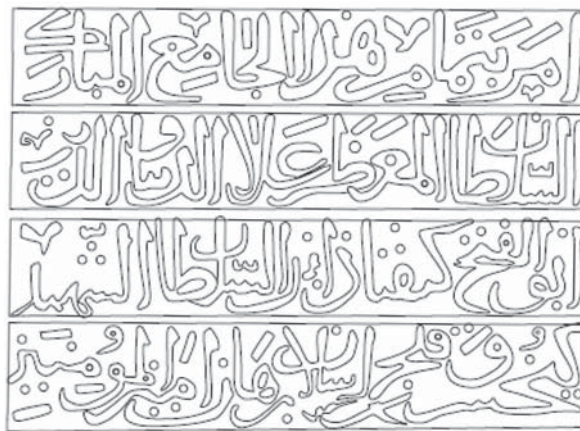
Above the inscription is the Sultan Abdulhamid II's monogram, enclosed in a wreath motif, and the letters written without dots.

ALAADDİN CAMİİ SULTAN ALAADDİN KEYKÛBAD KİTABESİ / INSCRIPTION OF SULTAN ALAADDİN KEYKÛBAD, ALAADDİN MOSQUE

Fotoğraf: Avlunun kuzey duvarının doğu ucundaki kapı üzerinde yer alan Sultan Alaaddin Keykubad kitâbesi
Photo: Inscription of Sultan Alaaddin Keykubad, Alaeddin Mosque

Çizim: Alâeddin Camii, Sultan Alaaddin Keykubad kitâbesi
Drawing: Inscription of Sultan Alaaddin Keykubad, Alaeddin Mosque

- 1-أَمَرَ بِتَمَامِ هَذَا الْجَامِعِ الْمُبَارَكِ
 2-السُّلْطَانُ الْمُعَظَّمُ عَلَا الدُّنْيَا وَالْدِّينِ
 3-أَبُو الْفَتْحِ كَيْقُبَادُ ابْنُ السُّلْطَانِ الشَّهِيدِ
 4-كَيْخُسَرُو بْنُ قَلِيْجٍ أَرْسَلَانُ بُرْهَانُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

Avlunun kuzey duvarının doğu ucunda yer alan mermer söveli kapı açıklığı üzerinde bulunan sekizgen (Selçuklu yıldızı) bir mermer çerçeve içerisinde dikdörtgen formda dört satırlık bir kitâbe bulunmaktadır. Kitâbe Arapça ve 95x105 cm. ebadında olup ak mermer üzerine zemin oyma tekniğiyle yazılmıştır.

METNİN TERCÜMESİ:

“Bu mübarek caminin tamamlanmasını; emirü’l-müminin’in (alifenin) burhânı, büyük sultan, fetih babası (fâtihi) Kılıçarslan-zâde Şehit Sultan Keyhüsrev’in Oğlu Alâeddin Keykûbâd emretti.”

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Yazı, Selçuklu sülüs hattı özelliklerini göstermekte olup son satır hariç tirfil motifleriyle süslenmiştir. Selçuklu’nun bazı kitâbelerinde görülen satır sonundaki kelimenin bölünmesi, bu kitâbede görülmemektedir.

Kef serenlerinin eğriliği, elif zülfelerinin kalınlığı gibi özellikler Selçuklu sülüs hattının belirgin özellikleridir. Dal harflerinin zel harfiyle gösterimi, Selçuklu’dan günümüze ulaşabilmeyi başarabilen birçok kitapta da mevcuttur. Buradaki Keykubad kelimesinin Keykubaz gibi yazılması bu özelliğin bir gereğidir.

The rectangular four-line inscription is set inside an octagonal (Seljuk star) marble frame seen above the marble framed door on the east end of the northern wall of the courtyard. The inscription sized 95x105 cm is inscribed in Arabic by the ground carving technique.

TRANSLATION:

“The completion of this blessed mosque is ordered by the commander of believers, the great sultan, the father of conquest (conqueror) Alâeddin Keykûbâd, the son of Martyr Sultan Keyhusrev, a descendant of Kilijarslan”

DESCRIPTION:

The text reflects the features of the Seljuk thuluth calligraphy with its decoration of trifolium motifs except for the last line. The division of the words in skipping lines, peculiar to inscriptions of Seljuk style, is not applied in this inscription.

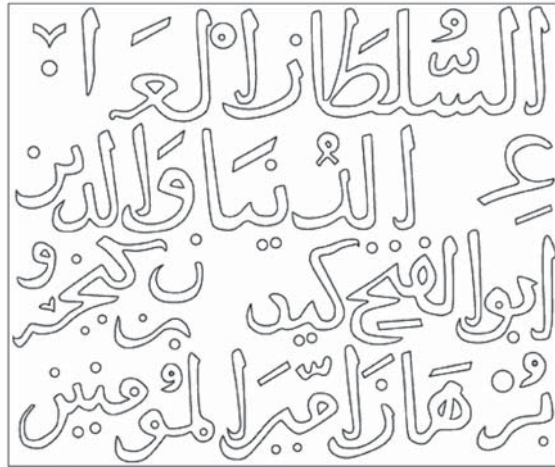
Features such as the curvature of the kef booms and the thickness of the elif letters are the prominent features of the Seljuk thuluth calligraphy. The representation of the letter ‘dal’ in the form of the letter ‘zel’ is also available in many inscriptions, as seen in the word ‘Keykubad’, which is changed into Keykubaz, as a reflection of this feature.

ALAADDİN CAMİİ SULTAN ALAADDİN KEYKUBAD'IN İKİNCİ KİTABESİ
THE SECOND INSCRIPTION OF SULTAN ALAADDİN KEYKÛBAD, ALAADDİN MOSQUE

Fotoğraf: Batı Cephede Kapı Üzerinde Yer Alan, Sultan Alaaddin Keykubad'ın İkinci Kitâbesi / Photo: The Second Inscription of Sultan Alaaddin Keykûbad, Alaaddin Mosque

Çizim: Batı Cephede Kapı Üzerinde Yer Alan Sultan Alaaddin Keykubad'ın İkinci Kitâbesi / Drawing: The Second Inscription of Sultan Alaaddin Keykûbad, Alaaddin Mosque

1- السُّلْطَانُ الْعَلَا [ا] [ب]

2- عَ [لا] الدُّنْيَا وَالدِّينِ

3- أَبُو الْفَتْحِ كَيْدِ بْنِ كَبْجَرٍ

4- بُرْهَانَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

Avlu batı duvarındaki kapı üzerinde 60x70 cm. ebadında dört satır halinde sülüs hatla yazılmış mermer kitâbe bulunmaktadır.

Kapının kemeri altındaki mermerde Selçuk sülüsü ile dört satırlık kitâbe okunur:

KİTABENİN TERCÜMESİ:

Kitâbe tamamlandığında şu şekilde tercüme edilebilir:

Galip sultan, din ve dünyanın yücesi (Alaaddin), Fethin babası (fâtiḥ), müminlerin emirinin (halifenin) bürhanı Keyhüsrev oğlu Keykubad.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Remzi Duran, kitâbedeki Keykubad ismini Keykavus olarak değiştirmiş ve şu yorumu yapmıştır: Kitâbede geçen “Es-sultânü'l-gâlib” ünvanı, kazandığı zaferler dolayısıyla halife tarafından I. İzzeddin Keykâvus’a verilmiştir. Ayrıca kitâbede geçen diğer lakaplar ve ünvanlar da tertip bakımından I. Keykâvus’un zamanına ait olup kuzey cephede yer alan diğer kitâbe benzemektedir. Bu sebeple kitâbenin I. Keykubad’dan ziyade I. Keykavus’a ait olması daha uygundur (Duran, 2001:45).

Kitâbe mermer malzemeden zemin oyma tekniği ile yazılmıştır. Kitâbede yer yer dökülmeler görülmektedir. Bu dökülmeler, İ. Hakkı Konyalı tarafından şu şekilde tamamlanmıştır:

- 1- السُّلْطَانُ الْغَالِبُ
- 2- عَلَا الدُّنْيَا وَ الدِّينِ
- 3- أَبُو الْفَتْحِ كَيْقُبَادُ بْنُ كَيْخُسْرَوُ
- 4- بُرْهَانُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ

Harf aralarındaki boşluklar, yer yer hareke, tirfil, nokta ve cezmlerle doldurulmuştur. En alt satırda bulunan lââm-ı tarîf’in arasındaki palmete benzer süsleme dikkat çekmektedir. Kitâbenin tarihi bulunmamaktadır.

The four-line marble inscription, size 60x70 cm, is engraved with a thuluth calligraphy and set above the door on the western wall of the courtyard.

Four lines inscribed with the Seljuk thuluth on the marble under the door arch are read:

TRANSLATION:

Its complete form is as follows:

The victorious sultan, the glory of religion and the world (Alaaddin), the father of conquest (conqueror), the commander of believers (caliph) Keykubad, son of Keyhüsrev.

DESCRIPTION:

Remzi Duran changed the name Keykubad into Keykavus and made the following comment: The title “the victorious sultan” in the inscription is given to Izzeddin Keykâvus I by the caliph due to his victories. In addition, other nicknames and titles mentioned in the inscription belong to the period of Keykâvus I. In terms of order, they are similar to the inscription on the northern facade. For this reason, it will be more appropriate to assume that the inscription belongs to Keykavus I rather than Keykubad I (Duran, 2001:45).

The inscription is written with the marble carving technique. Illegible parts are completed by I. Hakkı Konyalı as follows:

- 1- السُّلْطَانُ الْغَالِبُ
- 2- عَلَا الدُّنْيَا وَ الدِّينِ
- 3- أَبُو الْفَتْحِ كَيْقُبَادُ بْنُ كَيْخُسْرَوُ
- 4- بُرْهَانُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ

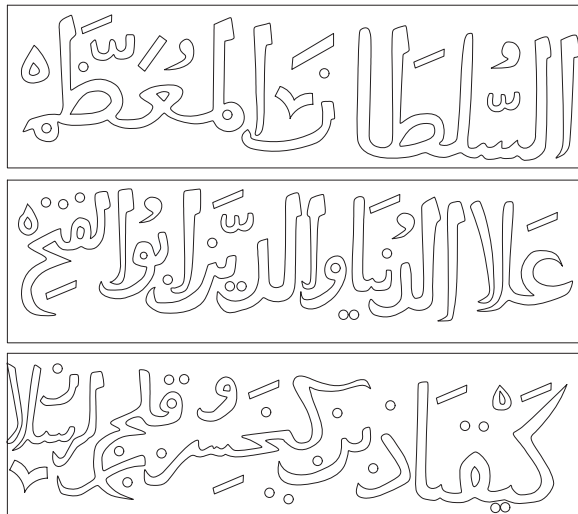
The spaces between the letters are filled with vowel points, trifoliums, dots and diacritics. The palmette-like ornament inside the letter ‘lam’ at the bottom line is quite remarkable. The inscription does not indicate any date.

ALAADDİN CAMİİ SULTAN ALAADDİN KEYKUBAD'IN ÜÇÜNCÜ KİTABESİ
THE THIRD INSCRIPTION OF SULTAN ALAADDİN KEYKÜBAD, ALAADDİN MOSQUE

Fotoğraf: Sultan Mahfiline Açılan Kapı Üzerindeki Sultan Alaaddin Keykubad'ın Üçüncü Kitâbesi
Photo: The Third Inscription of Sultan Alaaddin Keykûbad, Alaaddin Mosque

Çizim: Sultan Mahfiline Açılan Kapı Üzerindeki Sultan Alaaddin Keykubad'ın Üçüncü Kitâbesi
Drawing: The Third Inscription of Sultan Alaaddin Keykûbad, Alaaddin Mosque

1-السُّلْطَانُ الْمُعَظَّمُ

2-عَلَا الدُّنْيَا وَالْدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ

3-كَيْقُبَادُ بْنُ كَيْخُسْرَوُ بْنُ قَلِجِ أَرْسَلَانِ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

Avlunun batı duvarında tuğla ile örülmüş sultan mahfiline açılan kapıda sivri kemerli niş içerisinde üç satırlık mermer kitâbe bulunmaktadır.

Mabedin dışarıdan dokuzuncu kitâbesi yerden 1,40 metre yükseklikte 1,60 metre eninde kemerli ve içerlek bir yere konmuştur. Burası sıvandığı için bir kapı veya pencere yeri midir, yoksa bir kitâbelik midir, bilinmiyor. Kemerin altındaki mermerde güzel bir sülüs ile üç satırlık kitâbe vardır (Konyalı, 1997: 304).

METNİN TERCÜMESİ:

“Kılıç Arslan’ın oğlu, Keyhüsrev’in oğlu, muazzam sultan, Fethin babası (fâtihi) Alaeddin Keykubad.”

Bu Kitâbede de yalnız Sultan I. Alaaddin’in adı anılmıştır. Tarih yoktur.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Mermer üzerine zemin oyma tekniğiyle Arapça yazılan üç satırlık kitâbenin satır araları enli olmayan çubuklarla ayrılmıştır. Kitâbe, tam bir Selçuklu sülüs hattı örneğidir. Dik harflerin zülfeleri oldukça büyük yazılmış, boşluklar nokta, cezm ve tirfillerle doldurulmuştur. Keyhüsrev kelimesindeki ke harfinin serenin kavisli yazılışı dikkat çekmektedir. Serenin bu şekilde yazılışı da Selçuklu sülüs hattına özgüdür.

On the western wall of the courtyard is the three-row marble inscription set inside a niche with a pointed arch above the door opening to the the sultan's loge built of bricks.

The ninth inscription of the mosque is placed inside a window-like arch, 1,60 meters in width, at an altitude of 1,40 meters. It is not known whether it is a door, a window place or a plaque, because it is plastered. The three-line inscription scribed with a beautiful thuluth is set on the marble under the arch (Konyalı, 1997: 304).

TRANSLATION:

“Magnificent Sultan, Conqueror Alaeddin Keykubad, father of conquest, the son of Kılıç Arslan, the son of Keyhusrev.”

Only the name Sultan Alaaddin I is mentioned as the patron. The date is not indicated in the inscription.

DESCRIPTION:

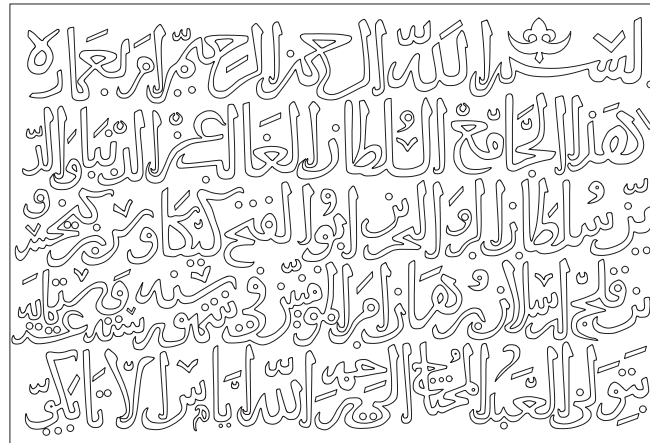
The three-line inscription, written in Arabic with the ground carving technique on the marble, is separated by thin bars. The inscription is the finest example of the Seljuk thuluth. The vertical letters are written quite large and the background space is filled with trifoliums, dots and diacritics. The curved spelling of the letter ke in Keyhüsrev draws attention as a specific feature of the Seljuk thuluth.

ALAADDİN CAMİİ SULTAN İZZEDDİN KEYKÂVUS KİTABESİ
INSCRIPTION OF SULTAN İZZEDDİN KEYKÂVUS, ALAADDİN MOSQUE

Fotoğraf: Avlunun Kuzey Duvarının Doğusunda Yer Alan Sultan İzzeddin Keykâvus Kitâbesi
Photo: Inscription of Sultan İzzeddin Keykâvus, to the East of the Courtyard's North Wall

Çizim: Avlunun Kuzey Duvarının Doğusunda Yer Alan Sultan İzzeddin Keykâvus Kitâbesi
Drawing: Inscription of Sultan İzzeddin Keykâvus, to the East of the Courtyard's North Wall

- 1- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ أَمْرَ بَعْمَارَةَ
- 2- هَذَا الْجَامِعَ السُّلْطَانُ الْغَالِبُ عِزُّ الدُّنْيَا وَالِدُ
- 3- يَنْ سُلْطَانُ الْبَرِّ وَالْبَحْرَيْنِ أَبُو الْفَتْحِ كَيْكَاوُسُ بْنُ كَيْخُسْرُو
- 4- بْنِ قَلْجٍ أَرْسَلَانُ بُرْهَانَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ فِي شَهْرِ سَنَةِ سِتَّةَ عَشَرَ وَسِتِّمِائِهِ
- 5- بِتَوَلَّى الْعَبْدِ الْمُحْتَاجِ إِلَى رَحْمَةِ اللَّهِ آيَاسُ الْأَتَابَكِي

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

Alaaddin Camii kuzey cephe duvarında sivri kemer ve üç kademeli zikzak şeklindeki kemerin alınlık kısmında altıgen pano ortasında altı kollu yıldız motifi bulunmakta, kol aralarında da daha küçük altıgen panolar yer almaktadır. Kabartma üçgenler içerisinde palmet ve rumi motifleri görülmekte, altıgen panoların kompozisyonunda ise “La ilaha illallah Muhammedün Resulullah” yazılıdır. Bu kompozisyonun altında 190x120 cm. enindeki taşta, zemin oyma tekniğiyle işlenmiş, beş satır halindeki şu kitâbe okunur:

METNİN TERCÜMESİ: Rahman ve rahim olan Allah’ın adıyla, bu cami inşaatı, mü’minlerin emirinin (halifenin) delili olan Kılıçarslan’ın oğlu Keyhüsrev’in oğlu, kara ve denizlerin sultanı, Fethin babası (fâtihi) Keykavus’un oğlu, galib sultan İzzeddin emretti. Bu cami, 616 yılında, Allah’ın rahmetine muhtaç kulu olan Ayas el-Atabeki’nin gözetiminde yapıldı.

Bu Kitâbeye göre, bu caminin inşaatı 616/1219-1220 yılında I. Keykâvus emretmiştir. Mabedin inşaatına da müteveli Atabeki Ayas nezâret etmiştir.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ: Kitâbe, beş satırdan oluşan Arapça mensur bir metindir. Selçuklu kitâbelerinden bize ulaşanların hepsinin Arapça ve mensur metin oluşları dikkat çekicidir. İslam dünyasının ilim dili Arapça olduğundan, kitâbelerin Arapça yazılması bir ciddiyet göstergesi olmalıdır.

Kitâbe boşluklarında, süsleme ögesi olarak tirfil ve rumiler görülmektedir. Ayrıca fetha ve tırnak gibi işaretler de hem süsleme hem de okutma öğeleri olarak kullanılmıştır. Kef serenlerinin eğriliği, elif ve lam gibi uzun harflerin alt kısımlarının sola doğru bükülmesi gibi özellikler, Selçuklu sülüs hattının özelliklerindendir.

I. Hakkı Konyalı, bu kitâbeyi yazan hattatın, dördüncü kitâbeyi yazan hattattan farklı olduğunu, Ayas kelimesinin farklı yazılışına dayandırarak iddia etmektedir.

There is a pointed arch on the north facade wall of Alaaddin Mosque and a six-pointed star motif in the middle of the hexagonal panel in the pediment part of the three-levelled zigzag arch, and there are smaller hexagonal panels around the star. Palmet and rumi motifs are seen in relief triangles, and “La ilaha illallah Muhammedün Rasulullah” (There is no god but Allah; Muhammad is His messenger) is written in the composition of the hexagonal panels. Under this composition is the following five-lined inscription (190x120 cm), engraved with the carving technique:

TRANSLATION: “In the name of Allah, the most gracious and merciful. This mosque is ordered by the victorious Sultan Izzeddin, the son of Keykavus, the sultan of the land and the seas, the father of conquest (the conqueror) Keyhüsrev, the son of Kılıçarslan”. This mosque was built in 616 under the supervision of Ayas al-Atabeki, the servant in need of Allah’s mercy.

As stated in the inscription, Keykâvus I ordered the construction of this mosque in 616/1219-1220 and Atabeki Ayas conveyed the construction as the trustee of the mosque.

DESCRIPTION: The inscription is a five-line Arabic prose text, remarkably the same style as of those seen in all Seljuk inscriptions. Since Arabic is the prevalent language of the Islamic world, the use of Arabic in the inscriptions has been taken seriously for all works.

Trifoliums and rumi motifs are used as decoration elements filling spaces inside the inscription. In addition, signs such as fetha and quotes are used both as ornaments and facility of reading. Features such as the curvature of the letter ‘kef’ and the tall letters such as elif and lam are among the features of the Seljuk thuluth.

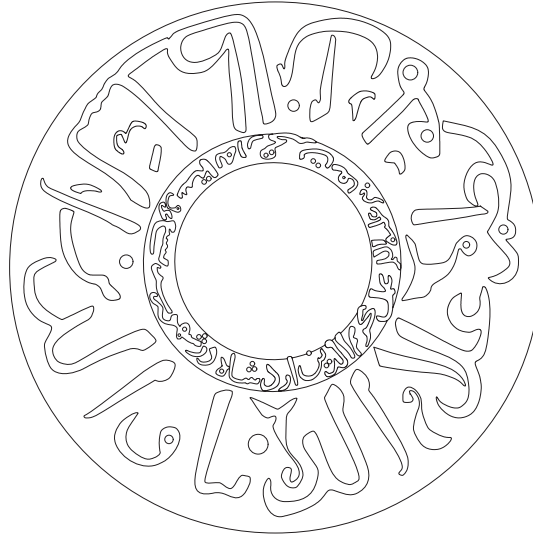
I. Hakkı Konyalı claims that the calligrapher who wrote this inscription must be different from the calligrapher who wrote the fourth inscription considering the different spelling of the word ‘Ayas’.

ALAADDİN CAMİİ KERİMÜDDİN ERDİŞAH KİTABESİ
INSCRIPTION OF KERIMUDDIN ERDİŞAH, ALAADDIN MOSQUE

Fotoğraf: Batı Cephedeki Üçüncü Kapıda Bulunan Kerimüddin Erdişah Kitâbesi
Photo: Inscription of Kerimuddin Erdishah, above the Third Door on the Western Façade

Çizim: Batı Cephedeki Üçüncü Kapıda Bulunan Kerimüddin Erdişah Kitâbesi
Drawing: Inscription of Kerimuddin Erdishah, Above the Third Door on the Western Façade

السُّلْطَانُ الْمُعَظَّمُ عَلَا الدُّنْيَا وَالدِّينِ

عَمَلْكَرِيمُ الدِّينِ أَرْدِشَاهُ دَرْ شُهُورِ سَنَةِ سَبْعَ عَشَرَ وَسِتِّمِائِهِ أَرْ هَجْرَتِيَّيْنِ عَامَبَرٍ عَلَيْهِ السَّلَام

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

Dış dairede irice bir yazı ile ve yukarıdan başlamak suretiyle yazılan şu parça vardır:

METNİN TERCÜMESİ:

“Muazzam Sultan, din ve dünyanın yüce kişisi Alaaddin.”

İç dairede bulunan daha küçük yazılı şu kitâbe, dış dairedekini tamamlamaktadır:

“Kerîmüddin Erdişah tarafından, Peygamber aleyhis-selâm’ın hicretinin 617 yılında yapılmıştır.”

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Avlunun duvarının batı ucunda sivri kemerli kapı alınlığında lacivert zemin üzerine beyaz harflerle kabartma çini kitâbe yer almaktadır. Yuvarlak madalyon şeklindeki kitâbe iç içe iki daireden oluşmaktadır. Dıştaki yazı kabartma, içteki yazı oyma şeklinde yazılmıştır. Kitâbede tirfil ve rumi yaprak motifleri ile süsleme yapıldığı görülmektedir. Dik harflerin zülferleri de rumi şeklindedir. Kitâbe, Anadolu Selçuklularının çini sanatındaki üslubunu ortaya koymaktadır.

Bu kitâbe, Arapça başlayıp Farsça devam eden çift dilli bir kitâbe olması yönüyle oldukça ilginçtir. Kitâbede bulunan “der şuhûr-i” ifadesinin başındaki “der”, Farsça bir edattır. Daha sonra Arapça kelimelerle devam eden kitâbe, “ez hicret-i peygamber” şeklinde devam etmektedir. Buradaki “ez” ifadesi de Farsça bir edat olup daha sonra gelen “peygamber” kelimesi de Farsça bir kelimedir.

The inscription in the outer circle is written in large fonts and starts at the top of the circle:

TRANSLATION:

“The great Sultan Alaaddin, the exalted man of the religion and the world”

The smaller inscription in the inner circle completes the outer circle:

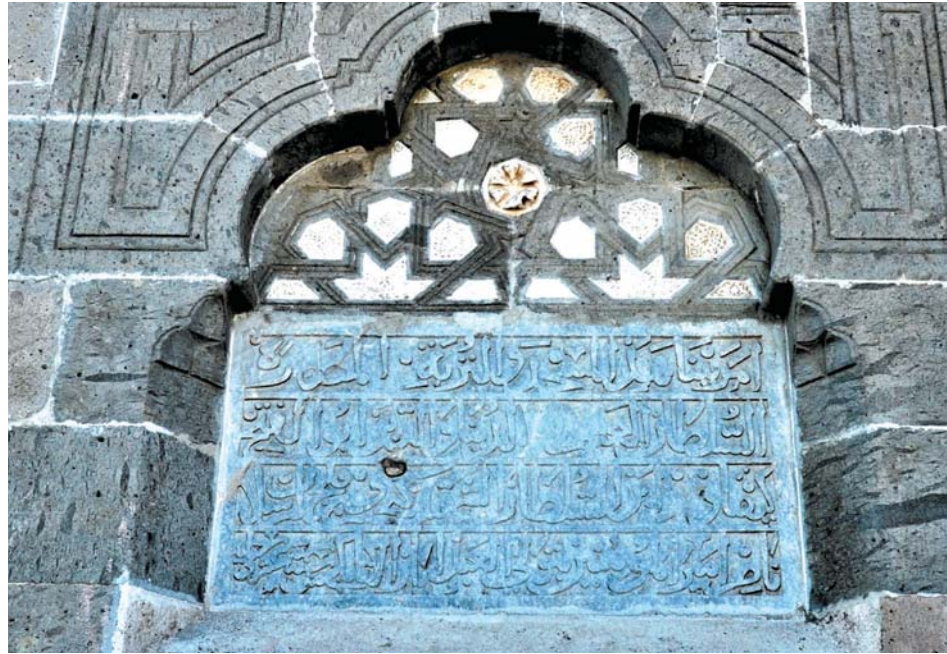
“Built by Kerîmüddin Erdishah, 617 years after the migration of the Prophet Muhammad.”

DESCRIPTION:

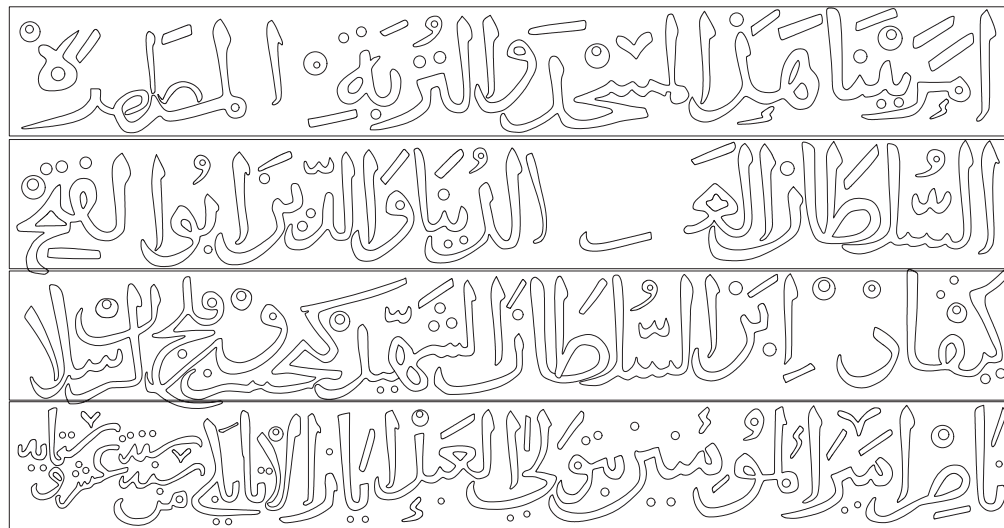
On the western end of the wall of the courtyard is the embossed tile inscription written in white letters on a navy blue ground on the pediment of the pointed-arch door. The round locket-shaped inscription consists of two intertwined circles. The outer writing is embossed and the inner writing is carved, both ornamented with trifolium and rumi leaf motifs. The curves of the vertical letters are shaped like rumis. The inscription reveals the style of Anatolian Seljuks in tile art.

This inscription outstands in that it is a bilingual text that starts in Arabic and continues in Persian, as seen in the word “der” at the beginning of the phrase “der şuhûr-i”, the preposition “ez” and also the word “peygamber” (prophet).

ALAADDİN CAMİİ MESCİT VE TÜRBE KİTABESİ
MASJID AND TOMB INSCRIPTION, ALAADDIN MOSQUE

Fotoğraf: Avlu Kuzey Duvarında Yer Alan Mescit ve Türbe Kitâbesi
Photo: Masjid and Tomb Inscription on the North Wall of the Courtyard

Çizim: Avlu Kuzey Duvarında Yer Alan Mescit ve Türbe Kitâbesi
Drawing: Masjid and Tomb Inscription on the North Wall of the Courtyard

- 1-أَمَرَ بِنَا هَذَا الْمَسْجِدِ وَالتُّرْبَةِ الْمُطَهَّرَةِ
 2-السُّلْطَانُ الْغَلَا [الْبُ عَلَا] الدُّنْيَا وَالْدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ
 3-كَيْقُبَادُ ابْنُ السُّلْطَانِ الشَّهِيدِ كَيْخُسْرَوُ بْنُ قَلِجٍ أَرْسَلَنَ
 4-نَاصِرُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ بِتَوَلَّى الْعَبْدِ آيَازُ الْأَتَابَكِي مِنْ سَنَةِ سِتَّةِ عَشَرَ وَسِتِّمِائِهِ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

Burada şu dört satırlık Arapça sülüs Kitâbe görülür:

METNİN TERCÜMESİ: “Bu mescidin ve türbe-i mutahharanın yapılmasını; emirü'l-mü'minin'in yardımcısı Fethin babası (fâtih), Kılıçarslan'ın oğlu şehit Sultan Keyhüsrev'in oğlu [Alaaddin] Keykubad; Ayaz Atabeki'nin gözetiminde 616 senesinde emretti.”

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ: Avlunun kuzey duvarında üst dilimi Bursa kemeri formunda üç dilimli kemer içerisinde çoğunluğu düzgün olmayan çokgenler şeklinde, girift bir pano halinde geometrik motifler yer almaktadır. Ortadaki çokgende, zemin oyma tekniğiyle işlenmiş dilimli bir rozet bulunmaktadır. Bu rozetin hemen üzerinde düzgün beşgen bir yıldız motifi yer almaktadır. Kompozisyonun zemininde ince kıvrık dallar ve stilize bitkisel motifler görülmektedir. Niş kemeri dıştan iki kademeli kalın bir şeritle kuşatılmıştır. Nişin içerisinde 100x170 cm. ebadında enine uzun dikdörtgen dört satırlık mermer kitâbe yer almaktadır.

İ. Hakkı Konyalı, bu kitâbenin tarih bölümünden önce fi yerine min harf-i cerinin getirilmesinden, bu caminin yapımının bu tarihte emredilmiş, daha sonra yapılmış olabileceğini çıkarmaktadır. Böyle bir yorum yanlış olmamakla birlikte fi harf-i cerinin yerine min harf-i cerinin kullanılması Arapça dil kurallarına göre mümkün ve gayet normaldir. Bunun en bariz örneği Kur'an-ı Kerim'de Cuma sûresinin 9. ayetinde görülebilir. Bu ayette “fi yevmi'l-cumuati” yerine “min yevmi'l-cumuati” ifadesi kullanılmıştır.

Konyalı, 3. satırın ilk kelimesini Keykubad olarak okumuştur (Konyalı, 1997:301). Yaşar Erdemir, Remzi Duran ve Özgür Çetintaş, 3. satırın ilk kelimesini Keykâvus şeklinde okumuşlardır (Erdemir, 2009:121; Duran, 2001:39; Çetintaş, 2017:175). Kronolojik olarak incelendiğinde Keyhüsrev'in oğlu Keykâvus olmalıyken, kitâbede Keykubad şeklinde kaydedilmiştir.

The four-line Arabic thuluth is read:

TRANSLATION: “This masjid and the purified tomb are ordered in 616 by [Alaaddin] Keykubad, the deputy of the commander of believers, the father of conquest (the conqueror), the son of the martyr Sultan Keyhusrev, the son of Kılıçarslan, under the supervision of Ayaz Atabeki.”

DESCRIPTION: On the northern wall of the courtyard, there are the geometric motifs, mostly disordered polygons, in the form of an intricate panel inside the trefoil arch, upper parts shaped like Bursa arch. The middle polygon has a sliced rosette embroidered with the floor carving technique and a well proportioned pentagonal star motif above it. On the floor of the composition are thin curved branches and stylized floral motifs. The niche arch is surrounded outside by a wide two-layered band. Inside the niche is a transverse long rectangular four-lined marble inscription, in size 100x170 cm.

I. Hakkı Konyalı concludes that the construction of this mosque may have been ordered on this date but built later, since the letter fi is replaced by min to infer the date of this inscription. Such an interpretation is not wrong as it is possible and quite normal to use the letter min instead of fi in Arabic language rules. The most obvious example from the Qur'an is the 9th verse of the Sural Al-Jumu'ah: the expression “min yevmi'l-cumuati” is used instead of “fi yevmi'l-cumuati”.

Konyalı read the first word of the third line as Keykubad (Konyalı, 1997: 301). However, Yaşar Erdemir, Remzi Duran and Özgür Çetintaş interpreted it as Keykâvus (Erdemir, 2009:121; Duran, 2001:39; Çetintaş, 2017:175).

Chronologically, Keyhüsrev's son must have been Keykâvus, but it was recorded in the inscription as Keykubad.

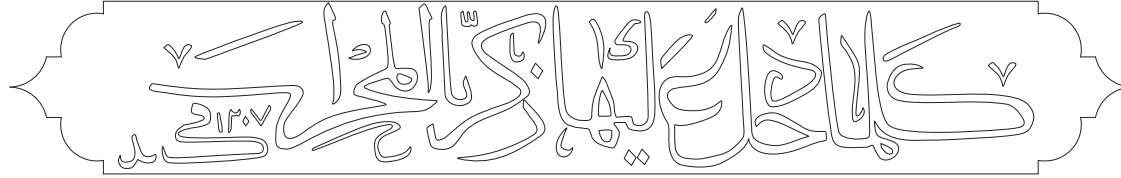
ALAADDİN CAMİİ MİHRAP KİTABESİ
THE MIHRAB INSCRIPTION, ALAADDIN MOSQUE

Fotoğraf: Alaaddin Camii Mihrabı
Photo: The Mihrab of Alaaddin Mosque

Fotoğraf: Alaaddin Camii Mihrap Kitâbesi
Photo: The Mihrab Inscription, Alaaddin Mosque

Çizim: Alaaddin Cami Mihrap Kitâbesi
Drawing: The Mihrab Inscription, Alaaddin Mosque

الْمَحْرَابِ فِيس ١٣٠٧ كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

Konya Alaaddin Camii mihrabı, devrinin tüm özelliklerini yansıtan oldukça güzel bir örnektir. Mihrap kuşağında ve alınlık panosunda görülen çini süsleme ve selçuklu sülüsü ile yazılan Ayete'l-Kursi de Selçuklu üslubunu taşımaktadır (Çetintaş, 2017:167).

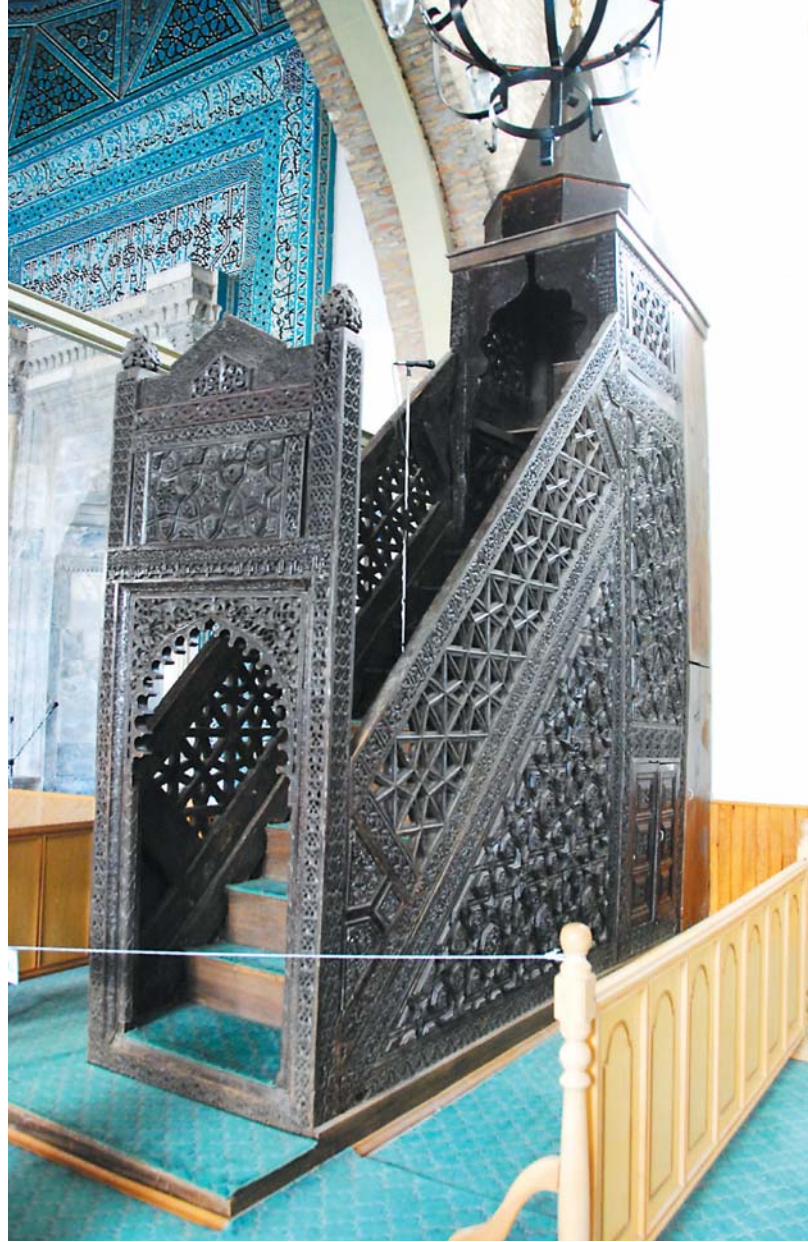
Mermer mihrabın üstünde Osmanlı sülüsü ile: “Küllemâ dehalé aleyhâ Zekerîyye'l-mihrâb, fî sene 1307” yazılıdır. Kur'an-ı Kerim'in Âl-i İmran sûresinin 37. âyetinin bir parçası olan bu kelimeler, “Zekerîyâ mihraba her girdiğinde” anlamına gelmektedir. İçerisinde mihrap kelimesi geçtiğinden bu âyetin mihrap üstlerine yazılması gelenek haline gelmiştir. Hicrî 1307, miladi takvimle 1889-1890 yıllarına tekabül etmektedir. Bu tarihten, yazının, Osmanlı devletinin son yıllarında yazıldığı anlaşılmaktadır.

The mihrab of the Konya Alaaddin Mosque is the finest example that reflects all the characteristics of its era. Ayete'l-Kursi (a verse from the Quran) is written in the Seljuk style with tile decoration and Seljuk thuluth, extending across the mihrab band and the pediment (Çetintaş, 2017:167).

It's read on the marble mihrab with the Ottoman thuluth: “Küllemâ dehalé aleyhâ Zekerîyye'l-mihrâb, fî sene 1307”. This phrase from the 37th verse of the Surah Al-Ali Imran means “Every time Zakariya enters the mihrab”. It has been a tradition to write this verse above the mihrab with a reference to the word mihrab mentioned in the verse. Hijri 1307 corresponds to the years 1889-1890, which indicate the last years of the Ottoman state.

ALAADDİN CAMİİ MİNBER KİTABESİ
THE MIHRAB INSCRIPTION, ALAADDIN MOSQUE

Fotoğraf: Alaaddin Cami Minberi
Photo: The Mihrab of Alaaddin Mosque

Fotoğraf: Alaaddin Camii Minber Kitâbesi
Photo: The Mihrab Inscription, Alaaddin Mosque

عبدالساو والد برکات بن الایح مسعود بن علی بن السلطان ناصر امیر المؤمنین

Çizim: Alaaddin Camii Minber Kitâbesi
Drawing: The Mihrab Inscription, Alaaddin Mosque

Mihrabın sağ tarafında bulunan, abanoz ağacından kündekârî, zemin oyma ve eğri kesim teknikleriyle yapılmış olan minber Türk oymacılığının şaheserlerindendir. Minberin 1,60 metre yüksekliğindeki kapı söveleri ve babaların üstlerindeki çam kozalağı şeklindeki süsler çok câziptir. Kozalakların arasındaki müsellese kûfî hat ile bir büyük söz kazılmıştır. Kapının kemerinde sanatkârın elinin, sert ağacı bir dantel gibi işlediği görülür (Konyalı, 1997:309).

Kemerin üstündeki levhaya nefis bir kûfî hat ile şu bir satırlık kitâbe kazılmıştır:

The pulpit placed at the right side of the mihrap is made of ebony wood using the kundekari, ground carving and curved cutting techniques, and outstands as one of the masterpieces of Turkish carving. The attractive ornaments in the form of a pine cone are seen above the the door jambs and gate posts, placed 1,60 meters above the pulpit. A big word with a kufi line is carved in the reversing triangle among the cones. It's remarkably seen inside the arch of the door that the craftsman decorated the hard wood like a lace (Konyalı, 1997:309).

A stunning kufi line is engraved on the plate above the arch:

عَزُّ الدُّنْيَا وَالْدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ مَسْعُودُ بْنُ قَلِجٍ أَرْسَلَانَ نَاصِرُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN TERCÜMESİ:

Mü'minlerin emirinin (halifenin) yardımcısı Kılıç Arslan'ın oğlu, Fethin babası (fâtihi) dünya ve dinin yücesi İzzeddin Mes'ud.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Yazının süsleme ile iç içe oluşu, çanaklı olması, gereken harflerin köşeli halde yazılışları ve zemindeki geçme motifinin yazıya yaklaştıkça rumi motifine dönmesi, erken dönem yazı ve süsleme özelliklerindendir (Çetintaş, 2017: 463).

TRANSLATION:

Izzeddin Mes'ud, the glory of the world and religion, the son of Kılıç Arslan, the deputy of the commander of believers, the father of conquest (the Conqueror).

DESCRIPTION:

The inscription carries early period calligraphy and decoration features as the letters intertwine with the ornament, are shaped like a bowl and the transition motif on the ground turns into a rumi motif as it gets close to the writing (Çetintaş, 2017: 463).

Kapının söve boşluklarındaki ve üstündeki meyillere Selçuk neshi ve noktasız harflerle sonradan bir kitâbenin işlendiği görülür. Sağ söveye aşağıdan yukarıya doğru:

It can be noticed on the spaces of the door jambs and above that a later inscription was engraved with Seljuk prose without vowel points. On the right jamb from bottom to top, it's read:

1-السُّلْطَانُ الْمُعَظَّمُ شَاهِنشَاهُ الْأَعْظَمُ سَيِّدُ سَلَاطِينِ الْعَرَبِ وَالْعَجَمِ مَالِكُ رِقَابِ الْأُمَمِ عِزُّ الدُّنْيَا وَالْدِّينِ رُكْنُ
الْإِسْلَامِ وَالْمُسْلِمِينَ فَخْرُ الْمُلُوكِ وَالسَّلَاطِينِ

METNİN TERCÜMESİ:

Yüce sultan, ulu şahinşah, Arap ve Acem sultanlarının efendisi, ümmetlerin dizginlerine sahip olan, dünya ve dinin izzeti, islam ve müslümanların rüknü, melik ve sultanların iftihar ettiği kişi olan,

Üstüne:

TRANSLATION:

The supreme sultan, the great shah, the lord of the Arab and Acem sultans, the owner of the reins of the ummah, the glory of the world and religion, the pivot of Islam and muslims, the person whom the kings and sultans take pride in,

Above:

2-نَصِيرُ الْحَقِّ بِالْبَرَاهِينِ قَاتِلُ الْكُفْرَةِ وَالْمُشْرِكِينَ غِيَاثُ الْمُجَاهِدِينَ حَافِظُ بِلَادِ اللَّهِ نَاصِرُ عِبَادِ اللَّهِ مُعِينٌ

METNİN TERCÜMESİ:

Delillerle hakkın yardımcısı, kâfir ve müşriklerin katili, mücahitlerin yardımcısı, Allah'ın beldelerinin koruyucusu, Allah'ın kullarının yardımcısı,

Sol sövesinde yukarıdan aşağıya doğru şöyle bir kitâbe kazılmıştır:

TRANSLATION:

The supporter of the justice with evidences, the murderer of the infidels and polytheists, the helper of the mujahids, the protector of the towns of Allah, the assistant of the servants of Allah,

On the left jamb, an inscription engraved from top to bottom is read :

3-خَلِيفَةُ اللَّهِ سُلْطَانُ بِلَادِ الرُّومِ وَالْأَرْمَنِ وَالْأَفْرَنْجِ وَالشَّامِ أَبُو الْفَتْحِ قَلِجُ أَرْسَلَانَ بْنِ مَسْعُودِ بْنِ قَلِجِ أَرْسَلَانَ
نَاصِرُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَدَامَ اللَّهُ سُلْطَانَهُ وَخَلَّدَ مُلْكَهُ وَضَاعَفَ إِقْبَالَهُ

METNİN TERCÜMESİ:

Allah'ın halifesinin yardımcısı, Rum, Ermeni, Batı ve Şam beldelerinin sultanı, fethin babası (fâtih) Kılıç Arslan oğlu Mes'ud oğlu mü'minlerin emirinin (halifenin) yardımcısı Kılıç Arslan. Allah onun otoritesini devam ettirsin, mülkünü ebedi kılsın, ikbalini kat kat eylesin.

TRANSLATION:

The assistant of the caliph of Allah, the sultan of the Greek, Armenian, Western and Damascus towns, the father of the conquest (conqueror) Kiliç Arslan II, the son of Mes'ud, the son of Kiliç Arslan I. May Allah maintain his authority, make His property and future eternal.

Minberin külâh altındaki yarım metrelik kısımda da sekiz satır halinde çok kötü bir yazı ile noktasız bir kitâbe bulunmaktadır. Bu kitâbeyi noktalı hale getirince şu şekle bürünür:

The eight-lined inscription is written inelaborately without vowel points on the section half-meter below the the cone under the pulpit. When wovel points are added, it is read:

Fotoğraf: Minberin Külâh Altında Yer Alan Kitâbe
Photo: The Inscription under the Cone of the Pulpit

Çizim: Minberin Külâh Altında Yer Alan Kitâbe
Drawing: The Inscription under the Cone of the Pulpit

KİTÂBE METNİ:
1- عَمَلِ أَسْتَاذٍ 5- وَفَرَّغَ مِنْهُ
2- مَنْكِبِينَ بَرْتِي 6- فِي رَجَبِ سَنَةِ
3- الْحَاجِي الْأَ 7- خَمْسِينَ وَخَمْسَ
4- خُلَاطِي 8- مَائِهِ

Kitâbeyi düzgün bir cümle olarak şu şekilde yazabiliriz:

عَمَلِ أَسْتَاذٍ مَنْكِبِينَ بَرْتِي الْحَاجِي الْأَخْلَاطِي وَفَرَّغَ مِنْهُ فِي رَجَبِ سَنَةِ خَمْسِينَ وَخَمْسَ مَائِهِ

Kitâbeden bu minberi 550/1155 yılında Ahlatlı Usta Hacı Mengi bin Berti isminde bir sanatkârın yaptığını öğreniyoruz. Bunun adını Mekki gibi okuyarak sanatkârı hem Mekkelî ve hem de Ahlatlı yapmak isteyenler varsa da bir adam iki yerli olamayacağı için bu doğru değildir. Mengü, (Mengi); Allah mânâsıdır. Birti, Batı Türk Lehçesi'nde; 'virdi' şeklinde kullanılır. 'Mengi birti Tanrı verdi' demektir. Harzemşahlar'dan Celâleddin Mengi Birti vardır (Konyalı, 1997: 311).

Arapça dil kuralları bakımından bazı aksaklıkları olan bu kitâbe, caminin en eski tarihini içermesi bakımından çok önemlidir (Çetintaş, 2017: 172).

Minber korkuluğunun sağ tarafında bulunan, yukarıdan aşağıya doğru iki satır halinde oyma tekniğiyle yazılan kufi yazı, besmele, Âl-i İmran sûresinin 17 ve 18. ayetlerinin tamamı ile 19. ayetinin bir bölümünü içermektedir. Minber korkuluğunun sol tarafında ise kufi hatla iki satır halinde Ayetel kürsi'nin bir bölümü yazılıdır.

INSCRIPTION:
1- عَمَلِ أَسْتَاذٍ 5- وَفَرَّغَ مِنْهُ
2- مَنْكِبِينَ بَرْتِي 6- فِي رَجَبِ سَنَةِ
3- الْحَاجِي الْأَ 7- خَمْسِينَ وَخَمْسَ
4- خُلَاطِي 8- مَائِهِ

It can be translated in a full sentence as follows:

It's stated in the inscription that the pulpit was built in 550/1155 by a craftsman named Master Hadji Mengi bin Berti from Ahlat. Some interpreters mistakenly read the word Mengi as Mekki (from Macca), however this is impossible since a man cannot be coming from two places. Mengü (Mengi) means Allah and Birti is used as 'virdi' (gave) in the Western Turkish Dialect; so 'Mengi birti' means 'given by Allah', such as the name Celâleddin Mengi Birti of Harzemşah (Konyalı, 1997: 311).

This inscription penned with some flaws related to Arabic language rules is very important in that it contains the oldest history of the mosque (Çetintaş, 2017: 172).

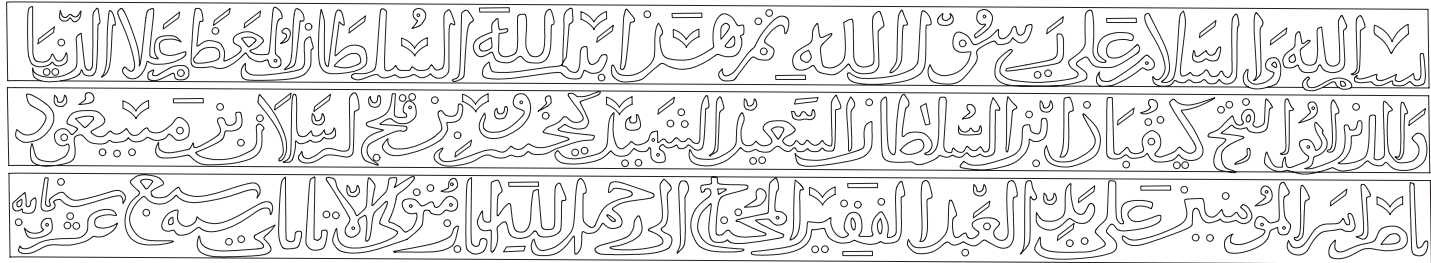
The kufic inscription on the right side of the pulpit barrier, carved in two lines from top to bottom, contains Basmala (In the name of Allah, the most gracious, the most merciful), the 17th and 18th verses of Surah Al-Ali Imran and some parts of the 19th verse. On the left side of the pulpit barrier are certain parts of the Ayetel Kursi written in two lines with a kufi style.

ALAADDİN CAMİİ MÜTEVELLÎ ATABEYİ AYAZ KİTABESİ
INSCRIPTIONS OF TRUSTEE ATABEG AYAZ, ALAADDIN MOSQUE

Fotoğraf: Alaaddin Camii, Mütevellî Atabeyi Ayaz Kitâbesi
Photo: Inscriptions of Trustee Atabeg Ayaz, Alaaddin Mosque

Çizim: Alaaddin Camii Mütevellî Atabeyi Ayaz Kitâbesi
Drawing: Inscriptions of Trustee Atabeg Ayaz, Alaaddin Mosque

- 1- بِسْمِ اللَّهِ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ تَمَّ هَذَا بَيْتُ اللَّهِ السُّلْطَانِ الْمُعَظَّمِ عَلَا الدُّنْيَا
- 2- وَالَّذِينَ أَبُو الْفَتْحِ كَيْقَبَادُ بْنُ السُّلْطَانِ السَّعِيدِ الشَّهِيدِ كَيْخُسَرُ بْنُ قَلِجٍ أَرْسَلَانُ بْنُ مَسْعُودٍ
- 3- نَاصِرُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى يَدِ الْعَبْدِ الْفَقِيرِ الْمُحْتَاجِ إِلَى رَحْمَةِ اللَّهِ آيَازُ مُتَوَلَّى الْأَتَابِكِي سَنَةِ سَبْعِ عَشَرَ وَسِتِّمِائِهِ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

Yarım daire bir kemerin altında devrinin nefis bir sülüsü ile kabartma şu üç satırlık Arapça kitâbe okunmaktadır:

METNİN TERCÜMESİ:

Allah'ın adıyla, selam Allah'ın peygamberinin üzerine olsun, Allah'ın evi olan bu binayı, muazzam sultan, Fethin babası (fâtih), Mesud'un oğlu, Kılıç Arslan oğlu, said ve şehid sultan [I. Gıyâseddin] Keyhüsrev'in oğlu Alaaddin Keykûbâd tamamladı. Bu bina, müminlerin emirinin yardımcısı, Allah'ın rahmetine muhtaç fakir kul, müteveli Atabeyi Ayaz eliyle yapıldı. Sene 617.

Bu kitâbeye göre bu cami müteveli Atabeyi Ayaz'ın eliyle, I. Alaaddin Keykubad zamanında, 617/1220 yılında tamamlanmıştır.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Bu kitâbe, Alaaddin Camii'nin kuzey cephesinde yer alan taçkapı nişi içerisinde, girişin üzerinde 280x45 cm. ebadındadır.

Satır araları ince yatay silmelerle ayrılan kitâbede, yer yer tirfil, yarım cezm ve virgül gibi tezyinle ilgili, cezm, ötre ve fetha gibi okutmakla ilgili işaretler kullanılmıştır. Elif, lam ve lâmelif harflerinin alt kısımlarının sola meyilli yazılması, ayn harflerinin büyüklüğü gibi durumlar, Selçuklu sülüs hattının özelliklerindendir.

Yazı, devrinin sanat zevkine uygun olarak Selçuklu sülüsü ile mermer üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiştir.

A three-line Arabic inscription in relief under the semicircular arch with an exquisite thuluth of its time is read:

TRANSLATION:

In the name of Allah, peace be upon the prophet of Allah. This building, the house of Allah, is completed by the great sultan, father of the conquest (conqueror), Alaaddin Keykûbâd, the son of his holiness and martyr sultan Gıyâseddin Keyhüsrev I, the son of Kilij Arslan, the son of Mesud. This building is built under the supervision of Ayaz, the poor servant, who is in need of Allah's mercy, the deputy of the commander of believers, in 617.

According to this inscription, the mosque was completed in 617/1220 during the period of Alaaddin Keykubad, under the supervision of Atabeg Ayaz, the trustee.

DESCRIPTION:

The inscription sized 280x45 cm is placed inside the niche of the crown gate located on the north facade of Alaaddin Mosque.

The lines are separated by thin horizontal moldings and decorated with signs such as trifoliums, half-cezms and commas together with cezm, otre and fetha signs related to vowel points. Certain features of the Seljuk sulus are reflected in the inscription with the curving of lower parts of the letters elif, lam and lamelif to the left and with the letter ayn sized large.

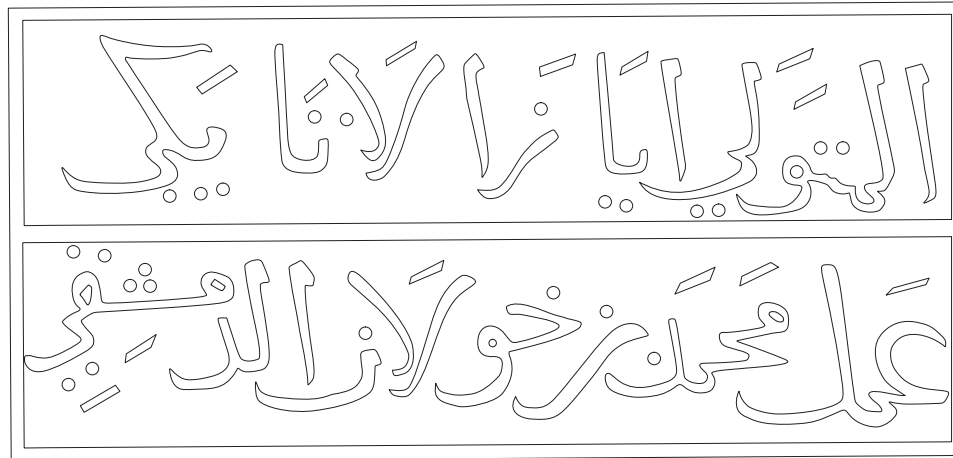
The inscription is carved with the Seljuk thuluth on the marble with the ground carving technique in accordance with the art and craft movement of that period.

ALAADDİN CAMİİ USTA VE MÜTEVELLÎ KİTÂBESİ
THE MASTER AND TRUSTEE INSCRIPTIONS, ALAADDIN MOSQUE

Fotoğraf: Alaaddin Camii, Usta ve mütevellî kitâbesi
Photo: The Master and Trustee Inscriptions, Alaaddin Mosque

Çizim: Usta ve mütevellî kitâbesi
Drawing: The Master and Trustee Inscriptions, Alaaddin Mosque

1-الْمُتَوَلَّى أَيَّازُ الْأَتَابَكِيِّ

2-عَمِلَ مُحَمَّدُ بْنُ خَوْلَانَ الدَّمَشَقِيِّ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

Alaaddin Keykubad'ın kitâbesinin sağına yerleştirilen dik-dörtgen formlu, ak mermerden yapılmış kitâbe 65x30 cm. ebadında ve iki satır halinde olup oyma tekniğiyle yazılmıştır.

METNİN ANLAMI:

Mamurenin mütevellisi Atabeyi Ayaz'dır. Şamlı Havlan Oğlu Mehmed yaptı.”

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

İki satır şeklinde mensur metin olarak yazılan Arapça kitâbe, Selçuklu sülüs hattı özelliğini taşımaktadır. Zülfeler gayet büyük olup harfler arası çok boşluk bırakılmıştır. Kelime sonuna gelen ye harflerinin altına iki nokta konulmuştur.

Kitâbeye göre cami Atabey Ayaz'ın mütevelliliği zamanında mimar Dımeşkli (Şamlı) Havlan-zade Mehmed tarafından yapılmıştır.

A rectangular formed white marble, size 65x30 cm, is placed on the right of the inscription of Alaaddin Keykubad and consists of two lines written with the carving technique.

TRANSLATION:

“The trustee of the building is Atabeg Ayaz and it is built by Mehmed, the son of Havlan from Damascus.”

DESCRIPTION:

The Arabic inscription, which is written as a prose text in two lines, reflects the feature of the Seljuk thuluth. The earlocks of the letters are formed large as a lot of space is left behind the letters. Two dots are put under the letter ye seen at the end of the words.

According to the inscription, the mosque was built by architect Mehmed, the son of Havlan from Damascus during the time of the trustee Atabeg Ayaz.

ALAADDİN CAMİ AVLUSUNDAKİ II. KILIÇARSLAN KÜMBETİ TILE BAND INSCRIPTION OF KILIJARSLAN II DOME, COURTYARD OF ALAADDIN MOSQUE

II. Kiliçarslan Kümbeti Genel Görünüm / Kiliçarslan II Dome, General View

YAPININ YERİ:

Selçuklu İlçesi, Alaaddin tepesindeki Alaaddin camiinin avlusunda bulunmaktadır.

LOCATION:

It is located in the courtyard of the Alaaddin mosque on the Alaaddin Hill, Selçuklu District.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

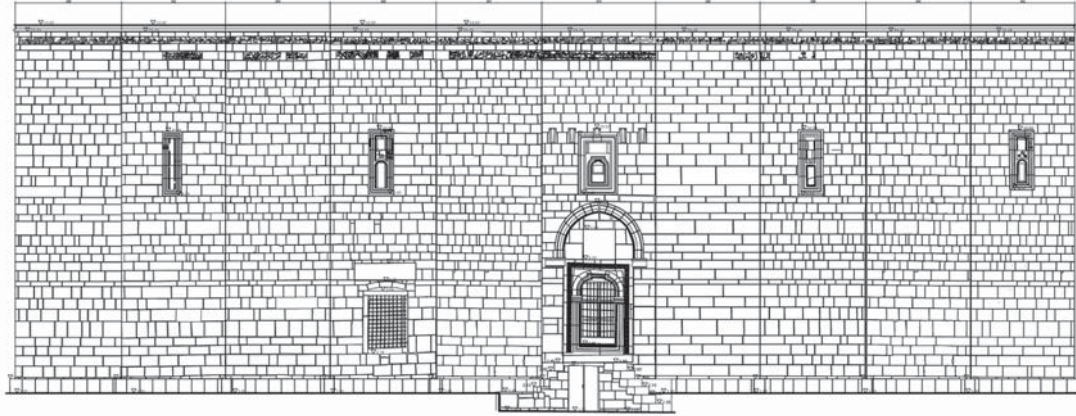
Kitâbesine göre 594/1197 tarihinde yapılan kümbet, Anadolu Selçuklu dönemine aittir.

DATE AND PERIOD:

594/1197 (dated by inscription), Anatolian Seljuk period.

Fotoğraflar: II. Kılıçarslan Kümbeti Üzerinde Yer Alan Kitâbeler / Photo: Inscriptions on the Kiliçarslan II Dome

Çizim: II. Kılıçarslan Kümbeti (H. İbrahim Kunt'dan) / Drawing: Kilijarslan II Dome (by H. İbrahim Kunt)

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Sultan II. Kılıçarslan tarafından Yusuf İbn-i Abdülğaffar El-Cuhi'ye yaptırılmıştır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Türbenin duvarları kırmızımtırak sert Silles ve yer yer Gödene taşı kullanılarak düzgün kesme taşla inşa edilmiştir (Oral, 1957: 48). Yer yer devşirme malzeme de kullanılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Klasik Selçuklu türbe mimarisi üslubundaki türbe ongen planlı olup, alttaki taş kaide üzerine oturmaktadır. Üzeri kubbe ile örtülü olup dışarıdan bu kubbe piramit biçiminde on cepheli bir külâh ile örtülmüştür. Tuğla külâhın ilk yapıldığı dönemde çinilerle kaplı olduğu, günümüze gelen izlerden anlaşılmaktadır (Konyalı, 1997: 576). Külâhın çevresinde lacivert üzerine beyaz harflerle yazılmış çini yazı kuşağı dolaşmaktadır. Mumyalık bölümü tamamen moloz taştan yapılmış olup, dairesel planlıdır. II. Kılıçarslan türbesinde ziyaret katında sekiz çini sanduka bulunmaktadır. Sandukaların üzeri çini levhalarla kaplıdır. Burada Selçuklu Sultanlarından I. Mesud, II. Kılıçarslan, Rükneddin Süleyman, I. Gıyaseddin Keyhüsrev, I. Alaaddin Keykûbad, II. Gıyaseddin Keyhüsrev, IV. Kılıçarslan ve III. Gıyaseddin Keyhüsrev'in mezarları bulunmaktadır (Önder, 1971: 94).

YAPININ KİTABESİ:

Yapının beden duvarında çini yazı kuşağının altında iki satır halinde Arapça olarak yazılmış II. Kılıçarslan'ın kitâbesi bulunmaktadır. Ayrıca giriş cephesinde Bursa kemerinin üzerinde dikdörtgen çerçeve üzerinde iki satırlık sülüs yazı ile yazılmış mimar kitâbesi de bulunmaktadır.

ARCHITECT AND PATRON:

Yusuf Ibn-i Abdülğaffar El-Cuhi is mentioned as the architect and Sultan Kilijarslan II as the patron.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

The walls of the tomb are built of reddish hard Silles stones and partly with Godene stones (Oral, 1957: 48). Spolia materials are also used in some parts.

DESCRIPTION:

The tomb built in the classical Seljuk architecture style has an ongenous plan and sits on a stone base. It is roofed with a dome covered with a ten-sided cone in the shape of a pyramid. As understood from the traces survived till present, the brick cone is originally covered with tiles (Konyalı, 2007: 388). Around the cone, there is a tile band written in white letters on navy blue. The mummy section is completely made of rubble stone and has a circular plan. There are eight tile sarcophagi on the visitors floor of Kilijarslan II tomb. The coffins are covered with tile plates. The sarcophagi here belong to the Seljuk Sultans Mesud I, Kilijarslan II, Rukneddin Suleyman, Gıyaseddin Keyhüsrev I, Alaaddin Keykûbad I, Gıyaseddin Keyhusrev II, Kilijarslan IV and Gıyaseddin Keyhusrev III (Önder, 1976: 94).

INSCRIPTION:

The inscription of Kilijarslan II is written in Arabic in two lines under the tile band on the façade of the building. In addition, there is an architecture inscription on the rectangular frame on the Bursa arch, written in two lines of thuluth.

Pencerenin üstünde Selçuk Sülüsüyle Arapça şu iki satırlık kitâbe okunmaktadır:

1- عَمِلَ يُوسُفُ ابْنُ عَبْدِ الْغَفَّارِ
2- الْجُوحَى غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَلِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ

METNİN TERCÜMESİ:

[Bu binayı] Cuha'lı Abdülgaffar oğlu Yusuf yaptı. Allah ona ve tüm müslümanlara mağfiret etsin.

Kitâbe bize bu türbeyi Cuhalı Abdülgaffar oğlu Mimar Yusuf'un yaptığını göstermektedir. Clement Huart bu kitâbenin ikinci satırını الحق حسن جيز الله له ولجميع المسلمين şeklinde okumuştur (Konyalı, 1997: 578).

Above the window is the two-line inscription read in Arabic with Seljuk thuluth:

1- عَمِلَ يُوسُفُ ابْنُ عَبْدِ الْغَفَّارِ
2- الْجُوحَى غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَلِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ

TRANSLATION:

Built by the Architect Yusuf, the son of Abdulgaffar of Cuha. May Allah forgive him and all the Muslims.

The inscription indicates that the tomb was built by the architect Yusuf, the son of Abdulgaffar of Cuha. For example, Clement Huart read the second line as الحق حسن جيز الله له ولجميع المسلمين, which caused many inconveniences related to original meaning (Konyalı, 1997: 578).

Fotoğraf: Türbe Üzerinde Yer Alan Usta Kitâbesi / Photo: The architect Inscription on the Tomb

Diğer cephelerde ise bazı döküntüler vardır. Bu çininin altında türbenin kendi taşına çiçeklerle ve geometrik şekillerle süslenmiş bir zemin üzerine sülüs hat ile yazılmış bir kitâbe bulunmaktadır.

Farsça yazılan bu kitâbenin bütün cephelerindeki parçaları dökülmüştür. Yalnız birinci cephede şu cümleler kalmıştır: ‘...’
چون بر جهد ملك جهان آمران شد مرا سلطان ملك برو

Diğer cephelerde sadece bazı kelimeler kalmıştır.

Birinci cephedeki iki satırlık Arapça kitâbe şudur:

Other facades have undergone deformation caused by some exterior factors. Underneath the tile is an inscription engraved on the floor of the tomb with an exquisite thuluth, decorated with flowers and geometric shapes.

Some parts of the inscription written in Persian are worn-out on all the facades, except for the following sentence on the first facade: ‘...’
چون بر جهد ملك جهان آمران شد مرا سلطان ملك برو

Just a few words remained on other facades.

The two-lined Arabic inscription on the first façade is read:

1-أَمَرَ بَعْمَارَتِهِ السُّلْطَانُ الْمُعَظَّمُ عَزَّ الدُّنْيَا وَالْدِّينَ ... لِإِسْلَامٍ وَالْمُسْلِمِينَ ... وَالْمُلُوكُ وَالسَّلَاطِينُ قَاتِلِ الْمُشْرِكِينَ

2-سُلْطَانُ بِلَادِ الرُّومِ وَالشَّامِ قَلِجِ أَرْسَلَانِ بْنِ مَسْعُودِ بْنِ قَلِجِ أَرْسَلَانِ نَاصِرِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَعَزَّ اللَّهُ

TRANSLATION:

“The construction of this tomb is ordered by Kilijarslan, the son of Mesud, the son of the great sultan Kilijarslan, the deputy of commandor of believers (the caliph), the sultan of the Greek and Damascus towns, the source of pride for the rulers and sultans, the evidence of Islam and Muslims, the dignity of the religion and the world. May Allah bless him.”

As stated in the prayer sentence ‘أَعَزَّ اللَّهُ’ (May Allah bless him) - used for alives – seen in the last line of the inscription, the tomb was ordered to be built by Kilijarslan II, who reigned from 551-1156 to 588-1192 (Konyalı, 1997:580).

INSCRIPTION:

Kitâbe dilimize şöyle çevrilebilir:

“Bunun, türbenin inşasını Emirü'l-mü'minin'in (halifenin) yardımcısı, Rum ve Şam beldelerinin sultanı, melik ve sultanların iftihar kaynağı, İslam ve müslümanların delili, din ve dünyanın izzeti, müşriklerin katili büyük sultan Kılıçarslan oğlu Mesud'un oğlu Kılıçarslan emretti. Allah kendisini aziz etsin.”

Kitâbenin son satırındaki sağ olanlar için kullanılan ‘أَعَزَّ اللَّهُ’ dua cümlesinden de anlaşılıyor ki türbe h.551-m.1156'dan, h.588-m.1192'ye kadar hükümdarlık yapan II. Kılıçarslan tarafından yaptırılmıştır (Konyalı, 1997:580).

KİTÂBE METNİ: (Ongen plana göre, kapı üzerinden başlayarak düzenlenmiş kitabe metni):

- 1 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ
- 2 لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
- 3 مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ
- 4 وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ
- 5 وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ
- 6 الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْفَتَّاحُ
- 7 الْمُبْدِئُ الْعَلِيمُ الْحَقُّ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الْبَرُّ الْتَوَّابُ
- 8 الْمَنَاعُ الْوَارِثُ الْعَدْلُ الْغَنِيُّ الْمُؤْمِنُ الْمُؤَخَّرُ السَّمِيعُ الْغَفُورُ
- 9 الْقَابِضُ الْقَادِرُ الْوَلِيُّ الْحَكَمُ النُّورُ الْمَاجِدُ الْوَاحِدُ الْكَرِيمُ
- 10 الْبَاعِثُ الْعَلِيُّ الْعَفْوُ مَالِكُ الْمَلِكِ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

- 1 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ
- 2 لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
- 3 مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ
- 4 وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ
- 5 وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ
- 6 الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْفَتَّاحُ
- 7 الْمُبْدِئُ الْعَلِيمُ الْحَقُّ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الْبَرُّ الْتَوَّابُ
- 8 الْمَنَاعُ الْوَارِثُ الْعَدْلُ الْغَنِيُّ الْمُؤْمِنُ الْمُؤَخَّرُ السَّمِيعُ الْغَفُورُ
- 9 الْقَابِضُ الْقَادِرُ الْوَلِيُّ الْحَكَمُ النُّورُ الْمَاجِدُ الْوَاحِدُ الْكَرِيمُ
- 10 الْبَاعِثُ الْعَلِيُّ الْعَفْوُ مَالِكُ الْمَلِكِ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

METNİN TERCÜMESİ:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.

Allah, kendisinden başka hiçbir ilâh olmayandır. Diridir, kayyumdur. O'nu ne bir uyuklama tutabilir ne de bir uyku. Göklerdeki her şey, yerdeki her şey O'nundur. İzni olmaksızın O'nun katında şefaatte bulunacak kimdir? O, kulların önlerindeki ve arkalarındakileri (yaptıklarını ve yapacaklarını) bilir. Onlar O'nun ilminden, kendisinin dilediği kadarından başka bir şey kavrayamazlar. O'nun kürsüsü, bütün gökleri ve yeri kaplayıp kuşatmıştır. (O, göklere, yere, bütün evrene hükmetmektedir.) Gökleri ve yeri koruyup gözetmek O'na güç gelmez. O, yücedir, büyüktür.

(Kitabede bulunan esmâü'l-hüsna'nın anlamları şu şekildedir):

6- El-Melikü: Mülkün, kâinâtın sahibi, el-Kuddüsü: Noksanlıktan uzak olan, el-Cebbâru: Azamet ve kudret sahibi, el-Mütekebbiru: Her hadisede büyüklüğünü gösteren, el-Hâliku: Her şeyi yerli yerince yaratan, el-Bâriu: Her şeyi değişik biçim ve surette yaratan, el-Fettâhu: Her kapıyı açan.

7- El-Mübdiu: Örneksiz yaratan, el-Alîmu: Her şeyi en ince detayına kadar bilen, el-Hakku: Varlığı hiç değişmeden duran, el-Hayyu: Ezeli ve ebedi hayat sahibi, el-Kayyûmu: Zâtı ile kâim olan, el-Berru: İyilik ve ihsan kaynağı, et-Tevvâbu: Tevbeleri kabul edip günahları bağışlayan.

8- el-Mâniu: Dilemediği şeye engel olan, el-Vârisu: Her şeyin asıl sahibi olan, el-Adlu: Mutlak adil, çok adaletli, el-Ğaniyyu: Her türlü zenginlik sahibi, ihtiyacı olmayan, el-Mu'minu: Güven veren, emin kılan, koruyan, el-Muehhiru: Dilediğini sona alan, erteleyen, alçaltan, es-Semîu: Her şeyi en iyi işiten, el-Ğafûru: Affı, mağfireti bol olan.

9- el-Kâbidu: Dilediğine darlık veren, sıkı, daraltan, el-Kâdiru: Dilediğini dilediği gibi yaratmaya muktedir olan, el-Veliyyu: İnsanların dostu, onları sevip yardım eden, el-Hakemu: Mutlak hâkim, hakkı bâtıldan ayıran, hikmetle hükmeden, en-Nûru: Alemi nurlandıran, dilediğine nur veren, el-Mâcidu: Kadri ve şâmi büyük, keremi ve ihsanı bol, el-Vâhidu: Zât, sıfat ve fiillerinde benzeri ve ortağı olmayan, tek olan, el-Kerîmu: Lütuf ve ihsanı bol, karşılıksız veren, çok ihsan eden.

10- el-Bâisü: Ölüleri diriltten, el-Aliyyu: Yüceler yücesi, çok yüce, el-Afuvvu: Affı çok olan, günahları affetmeyi seven, el-Mâliku'l-Mulki: Mülkün, her varlığın sahibi, Zü'l-celâli ve'l-ikrâmi: Celal, azamet ve pek büyük ikram sahibi.

TRANSLATION:

In the name of Allah, the Most Gracious, the Most Merciful.

“Allah – there is no deity except Him, the Ever-Living, the Sustainer of [all] existence. Neither drowsiness overtakes Him nor sleep. To Him belongs whatever is in the heavens and whatever is on the earth. Who is it that can intercede with Him except by His permission? He knows what is [presently] before them and what will be after them, and they encompass not a thing of His knowledge except for what He wills. His Knowledge [throne] extends over the heavens and the earth, and their preservation tires Him not. And He is the Most High, the Most Great.”

(The meaning of names of Allah in the inscription are as follows):

6- Al Malik: Owner of all Sovereignty, Al Quddus: The Pure One, without fault, Al Jabbar: The owner of greatness and might, Al Mutakabbir: The Dominate One, The Majestic, Al Khaaliq: The Creator, The Planner, Al Baari: The One who creates form out of nothing, Al Fattaah: The Opener of Closed Doors.

7- Al Mubdi: The Originator, The Starter, Al 'Aleem: The All-Knowing; The Omniscient, Al Haqq: The Truth, The Reality, The Truly Existing, Al Hayy: The Ever Living, Al Qayyoom: The Self Subsisting, Sustainer of All, Al Barr: The Most Kind and Righteous, At Tawwab: he Ever-Pardoning, Ever Relenting.

8- Al Mani: The Withholder; The Shielder; The Defender, Al Waarith:

The Heir; The Inheritor of All, Al 'Adl: The Utterly Just, Al Ghaniyy: The All Rich; The Independent, Al Mu'min: The Guardian of Faith, Al Mu'akhhir: The Delayer; He Who Brings Backwards, As Samee': The All-Hearing, Al Ghafoor: The All-Forgiving.

9- Al Qaabid: The Restricting One, Al Qaadeer: The All-Capable; The Most Able; The Most Powerful, Al Waliyy: The Protecting Friend, The Loving Defender, Al Hakam: The Judge; The Ultimate Arbiter, An Nur: The Light, The Illuminator, Al Maajid: The Illustrious; The Magnificent, Al Waahid: The One; The All Inclusive; The Indivisible, Al Kareem: The Bountiful; The Generous.

10- Al Ba'ith: The Raiser of the Dead, Al 'Alee: The Sublimely Exalted, Al 'Afuww: The Pardoner; The Forgiver, Al Maalik ul Mulk: The Owner of All Sovereignty, Dhul Jalaali wal Ikraam: The Lord of Majesty and Generosity.

ALİ GAV MEDRESESİ ALİ GAV MADRASA

Ali Gav Medresesi Genel Görünüm / Ali Gav Madrasa, General View

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Mahmudiye Medresesi (Konyalı, 1997:909).

NAMES:

Mahmudiye Madrasa (Konyalı, 1997:909).

YAPININ YERİ:

Selçuklu İlçesi, Tarla Mahallesi, Ali Gav Sokak No:3'te yer almaktadır.

LOCATION:

Selçuklu District, Tarla Neighborhood, Ali Gav Street, No:3.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

XIII. yüzyılın başı, Selçuklu dönemi (Konyalı, 1997: 909).

DATE AND PERIOD:

Early 13th century, the Seljuk period (Konyalı,2007:595).

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Bilinmiyor.

YAPININ TAMİR KAYITLARI:

Kitâbesine göre 1319/1901-2 tarihinde Mehmed Ferid Paşa zamanında tamir edilmiştir.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Taş ve tuğla malzeme kullanılarak yığma yapım tekniği ile yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Kuzey-güney doğrultusunda uzanan dikdörtgen plan üzerine inşa edilmiş Kubbeli, iki eyvanlı, kapalı avlulu bir medresedir. Ana eyvanın iki yanında kubbeli iki oda bulunmaktadır. Kare planlı olan bu odalarda kubbeye geçiş Türk üçgeni ile sağlanmıştır. Avlunun kubbesini dört ayak taşımaktadır. Avlunun dört köşesinde küçük kubbeler bulunmaktadır. Kubbe altları çapraz tonozlu düzenlenmiştir. Ana eyvan ise kırma beşik tonoz ile örtülmüştür. Ana eyvanda bir mihrap nişi bulunmakta olup, eyvanın batısındaki oda türbedir. Türbenin içinde tek sanduka vardır. Zamanla yıkılan ve onarıma muhtaç hale gelen Ali Gav medrese ve zaviyesi Mehmed Ferid Paşa döneminde 1901 yılında onarılarak “Mahmudiye Medresesi” adı ile eğitime açılmıştır (Kuran,1969:49-51). Günümüze büyük bir kısmı yıkılarak gelen medrese Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü’nce restore edilerek KOMEK kurs merkezi olarak hizmet vermektedir.

METNİN OKUNUŞU:

- 1- Sâye-i ümranvâye-i hazret-i hilâfet-penâhîde vâlî-i vilâyet devletlû
- 2- Mehmed Ferid Paşa hazretlerinin âsâr-ı adîde-i muvafakiyyetlerinden
- 3- Biri de mükemmelen ta'mir ve ihyâ olunan işbu Mahmûdiye medresesidir. 1319 hicrî-1317 rûmî

ARCHITECT AND PATRON:

Unknown.

RESTORATION:

1319/1901-2 (dated by inscription), restored during the period of Mehmed Ferid Pasha.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built by masonry technique using stone and brick.

DESCRIPTION:

It is a domed madrasa consisting of two iwans and a closed courtyard. There are two domed rooms on both sides of the main iwan. In these square-shaped rooms, the transition to the dome is provided by the Turkish triangles. The dome of the courtyard stands on four feet. There are small domes at the four corners of the courtyard. The dome bases are designed with cross vaults. The main iwan is covered with a barrel vault. There is a mihrab niche in the main iwan, and a tomb to its west. There is only one sarcophagus inside the tomb. Ali Gav madrasa and its lodge, which collapsed over time, were repaired in 1901 during the period of Mehmed Ferid Pasha and performed services for education under the name “Mahmudiye Madrasah” (Kuran,1969:49-51). The madrasa, which was destroyed for the most part, has been restored by Konya Foundations Regional Directorate and now serves as a KOMEK course center.

IT'S READ AS:

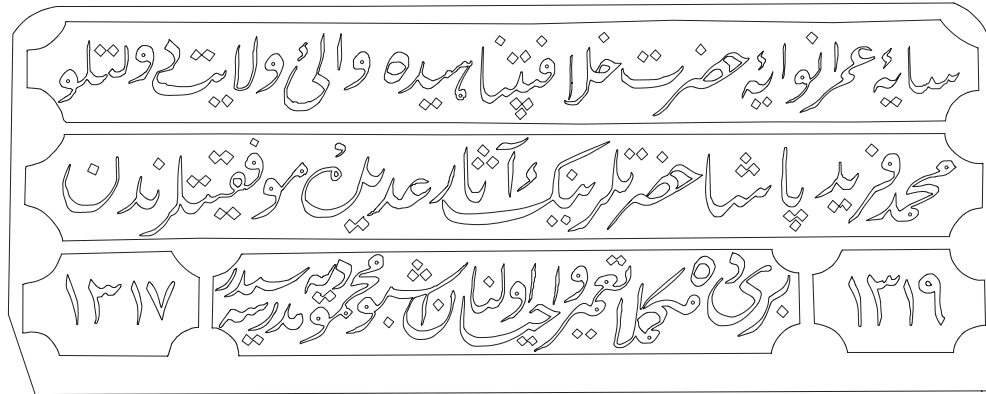
- 1- Sâye-i ümranvâye-i hazret-i hilâfet-penâhîde vâlî-i vilâyet devletlû
- 2- Mehmed Ferid Paşa hazretlerinin âsâr-ı adîde-i muvafakiyyetlerinden
- 3- Biri de mükemmelen ta'mir ve ihyâ olunan işbu Mahmûdiye medresesidir. 1319 hicrî-1317 rûmî

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Ali Gav Medresesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Ali Gav Madrasah

Çizim: Ali Gav Medresesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Ali Gav Madrasah

1- سایه عمرانویه حضرت خلافتیناهیده والی ولایت دولتلو

2- محمد فرید پاشا حضرتلرینک آثار عدیده موفقیتلریندن

3- بری ده مکمل تعمیر واحیا اولنان اشبو محمودیه مدرسه سیدر.

هجری 1319 - رومی 1317

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Halife hazretlerinin mamur eden gölgesinde bulunan, Konya vilâyetinin valisi Mehmet Ferit Paşa hazretlerinin birçok muvaffak eserinden biri de mükemmel bir şekilde tamir edilip yaşatılan bu Mahmûdiye medresesidir. 1319/1901.

TRANSLATION:

One of the many successful works of Mehmet Ferit Pasha, the governor of Konya province and the shadow of the Caliph, is the Mahmudiye Madrasah, which is perfectly repaired and revived. 1319/1901.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Yapının kuzeye açılan çift kanatlı kapısının üzerinde tâlik yazı ile yazılmış üç satırlık kitâbesi bulunmaktadır. Osmanlı Türkçesiyle yazılan bu kitâbe tamir kitâbesidir. Kitâbenin sağ alt kısmında bulunan 1319 rakamı hicrî, sol alt tarafında bulunan 1317 rakamı ise rûmî tarihi göstermektedir. Enine dik-dörtgen kitâbenin satır araları ilk iki satırda yatay, son satırda yatay ve dikey ince çizgilerle ayrılmıştır. Yazı, güzel bir tâlik hattıdır. Yazıda, herhangi bir süsleme ögesi bulunmamaktadır.

DESCRIPTION:

The three-line inscription seen on the double-winged door of the building is inscribed in tâlik style in Ottoman Turkish and functions as a repair inscription. The number 1319 in the lower right part shows the hijri date and the number 1317 in the lower left indicates the rumi date. The lines of the transverse rectangular inscription are separated by horizontal moldings in the first two lines, and by a horizontal and vertical molding in the last line. It displays the features of a beautiful tâlik style, without any decoration elements.

ALİ PAŞA ÇEŞMESİ ALI PASHA FOUNTAIN

Ali Paşa Çeşmesi Genel Görünüm / Ali Pasha Fountain, General View

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Fakih Dede Çeşmesi (Konyalı, 1997:998).

NAMES:

Fakih Dede Fountain (Konyalı, 1997:998).

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Fakih Dede mahallesi, Fakih Dede türbesi-nin yanında yer almaktayken, günümüzde Karatay İlçesi, Topraklık Mahallesi, Piresat Caddesi üzerine taşınmıştır.

LOCATION:

Previously it was located next to the Fakih Dede tomb, Fakih Dede neighborhood, Karatay District, but today it has been moved to Karatay District, Topraklık neighborhood, Piresat Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme, kitâbeye göre 963/1555 tarihinde inşa edilmiştir. Klasik Osmanlı Mimari dönemine aittir.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Konya Valisi Ali Paşa tarafından yaptırılmıştır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Beyaz taş malzemeden yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Sivri kemerli, düz saçaklı, bağımsız ve tek lüleli bir Osmanlı çeşmesidir. Sade ve süslemesiz olan çeşmenin kemer kısmında gri ve beyaz renkli taşların kullanıldığı görülmektedir. Teğet kemer iki yanda profil başlıklı ayaklara oturmaktadır. Aynalık kısmının ortasında yuvarlak kemer taşıdığı vardır. Tek cepheli olan çeşmenin üstünde dışa taşkın profilli saçığı bulunmaktadır. Çeşme günümüzde akar durumdadır.

YAPININ KİTABESİ:

Çeşme üzerindeki sülüs kitâbe Osmanlı Türkçesiyle yazılmış olup 56x30 cm. ebadındadır.

KİTÂBE METNİ:

- 1-Çeşme-i şîr-i din Ali Paşa
Oldu lezzetde ayn-i mâ-i Fırat
- 2-Hâtif-i gayb üfledi Târîhin
Selsebil-i çeşme-i âb-ı hayat

DATE AND PERIOD:

The fountain was built in 963/1555 according to the inscription. It belongs to the Classical Ottoman Architecture period.

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by Konya Governor Ali Pasha.

CONSTRUCTION TECHNIQUES AND MATERIALS:

Built of white stone.

DESCRIPTION:

It is a freestanding Ottoman fountain with a single spout, a pointed arch and a straight eaves. Gray and white stones are used in the arch part of the fountain, which is formed plain and unadorned. The tangent arch sits on the feet with profile heads on both sides. There is a round arch stonework in the middle of the transom. The profiled eaves protrudes outward the fountain that is built with a single facade. The fountain is in-service today.

INSCRIPTION:

The thuluth inscription sized 56x30 cm on the fountain is written in Ottoman Turkish.

INSCRIPTION TEXT:

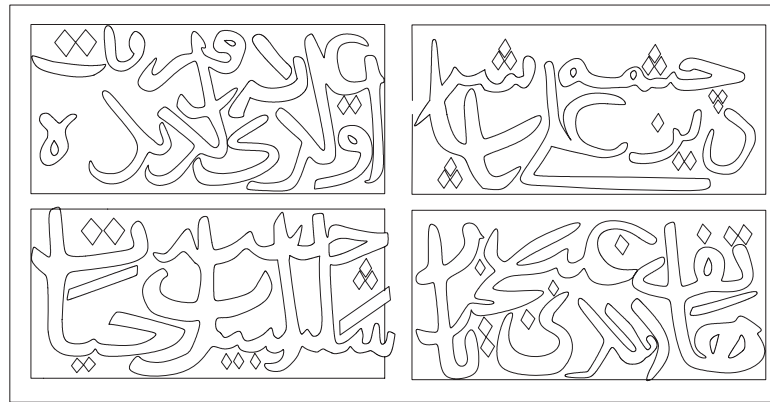
- 1-Çeşme-i şîr-i din Ali Paşa
Oldu lezzetde ayn-i mâ-i Fırat
- 2-Hâtif-i gayb üfledi Târîhin
Selsebil-i çeşme-i âb-ı hayat

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Ali Paşa Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Ali Pasha Fountain

Çizim: Ali Paşa Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Ali Pasha Fountain

1- چشمه شیر دینعلی پاشا

اولدلدتده عینماء فرات

2- هاتفغیب افلدیتاریخن

سلسبیل چشمه آب حیات

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Dinin aslanı Ali Paşa çeşmesi
Fırat suyu gibi lezzeti oldu.
Gaybdan gelen bir ses onun tarihini
“ab-ı hayat olan selsebil çeşmesi” diye bildirdi.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe ince çubuklarla dört panoya ayrılmıştır. Osmanlı Türkçesiyle ve sülüs hatla yazılan kitâbede iki beyit bulunmaktadır. Her mısra bir panoya gelecek şekilde, girift ve istifli bir görünümde yerleştirilmiştir. Yazı, bazı fet-ha ve kesre işaretleriyle süslenmiştir. Manzûme, aruzun hafif bahrinin fâilâtün/mefâilün/fa'lün vezniyle yazılmıştır.

Çeşmenin son mısraı ebcet hesabına vurulunca h.963/m.1555 yılında Konya Valisi Ali Paşa tarafından yapıldığı anlaşılır.

TRANSLATION:

*The Fountain of Ali Pasha, the Lion of the Religion,
It tastes like the water of Euphrates.
A voice from the invisible world says
“ This fountain is the elixir of life “*

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription is divided into four boards with thin moldings, as it consists of two couplets written in Ottoman Turkish and thuluth calligraphy. Each line is placed on a board, in an intricate and stacked appearance. The writing is decorated with some signs of vowel points and apostrophes. The poem is written with the meter of aruz bahri fâilâtün/mefâilün/fa'lün.

Abjad numerals of the last line reveals that the fountain was built by the governor of Konya Ali Pasha in 963/1555.

AMİL ÇELEBİ SOKAĞI ÇEŞMESİ FOUNTAIN OF AMİL ÇELEBİ STREET

Amil Çelebi Sokağı Çeşmesi Genel Görünüm / Fountain of Amil Çelebi Street, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Azîziye Mahallesi, Amil Çelebi Sokak'ta yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Azîziye Neighborhood, Amil Çelebi Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme kitâbesi üzerinde tarih bulunmamakla birlikte Kon-

DATE AND PERIOD:

Although there is no date on the fountain, it is dated to the

ya'daki diğer çeşmelere bakılarak mimari ve stil gereği 20. yüzyıla tarihlenmektedir.

20th century due to its architecture and style compared to other fountains in Konya.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Bilinmiyor.

ARCHITECT AND PATRON:

Unknown.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Çeşmenin ön yüzü kesme taş, arka yüzü ise moloz taş malzemedan inşa edilmiştir.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

The front side is built of cut stone and the back of rubble stone.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Amil Çelebi Sokağı Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Amil Çelebi Street Fountain

Çizim: Amil Çelebi Sokağı Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Amil Çelebi Street Fountain

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ 1327

وَسَقِيهِمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Dikey dikdörtgen planlı çeşme, tek cephe, tek lüleli ve bağımsız bir sokak çeşmesidir. Teğet kemer iki yandan profil başlıklı ayaklara oturmaktadır. Çeşmenin yuvarlak formlu yalağı izlenmekle birlikte ayna taşının üzerinde sivri kemer formlu tas nişi bulunmaktadır. Çeşmenin üstü sonradan ahşap saçakla kapatılmış olup saçığın üzeri kurşun kaplamalıdır.

METNİN ANLAMI:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla,

Allah onlara tertemiz bir içecek içirecektir (İnsan sûresi, 21. ayet)

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Mermer üzerine zemin oyma tekniğinde işlenmiş enine dikdörtgen kitâbe 30x25 cm. ebadında olup dıştan ince bir bordürle çerçevelenmiştir. Enine bir silme ile iki panoya ayrılan kitâbede pano köşeleri yuvarlatılmıştır.

Kitâbede, çeşmelerin birçoğunda bulunan İnsan sûresinin 21. ayetinin bir kısmı bulunmaktadır. Bu ayet, “Rableri onlara cennette temiz bir içecek içirecektir” anlamına gelmektedir. Bu anlama sahip olduğu için bu ayetin çeşme ve benzeri su ile ilgili yapıların üzerine yazılması adet olmuştur.

DESCRIPTION:

The vertical rectangular fountain has a single façade with a single spout and is built as a freestanding street fountain. The tangent arch sits on the feet with profile heads on both sides. The fountain has a round trough and a pointed arch-shaped cup niche above the spout stone. The top of the fountain must be covered with wooden eaves coated with lead subsequently.

TRANSLATION:

In the name of Allah, the Most Gracious, the Most Merciful,

Their Lord will give them a pure drink (Surah Al-Insan, verse 21)

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription (30x25 cm) is engraved on the marble in the ground carving technique and framed with a thin border outside. The inscription is divided into two boards with a transverse molding as the board corners are rounded.

The inscription includes a part of the 21st verse of the Surah al-Insan, found in many of the fountains. This verse means “their Lord will give them a clean drink in heaven”, which has become customary to be written on fountains and similar water-related structures due to its meaning.

ARAPLAR AK CAMİİ ARAPLAR AK (WHITE) MOSQUE

Araplar Ak Camii Genel Görünüm / Araplar Ak (White) Mosque, General View

YAPININ YERİ:

Büyüksinan Mah., Büyüksinan Cad. No.2, Karatay'da yer almaktadır.

LOCATION:

Büyüksinan Neighborhood, Büyüksinan Street, No.2, Karatay District.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 7 Cemazeyilevvel 1323/ 10 Temmuz 1905 yılında inşa edilmiştir. Geç Osmanlı döneminde yapılmıştır.

DATE AND PERIOD:

According to its inscription, it was built on the 7th of the fifth lunar month in 1323 or on 10th of July 1905, during the late Ottoman period.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Kerpiç ve taş malzemedен yığma yapım tekniği ile yapılmıştır.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built by masonry building technique, using adobe and stone.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Caminin dikdörtgene yakın yamuk plan şeması vardır. Mihraba dik üç sahnınlıdır. Harimin doğu ve kuzeyde giriş kapıları mevcuttur. Giriş kapısı çift kanatlıdır. Harimde üst örtüyü sekiz adet çokgen gövdeli ahşap ayak taşımaktadır. Harimin örtüsünü taşıyan ahşap ayaklar yükseltilmiş Bursa kemeri ile birbirine bağlanmıştır. Tavan göbeklerinde süsleme öğeleri bulunmaktadır. Cami içi beden duvarlarında kalem işi süslemeler görülmektedir. Giriş kapısının üzerinde iki satırlık kitâbesi mevcuttur. Camii geçirdiği son restorasyon sonrasında, günümüzdeki halini almıştır.

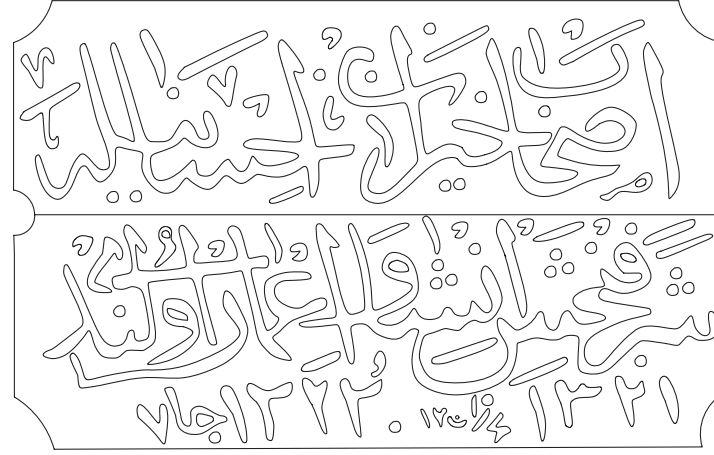
DESCRIPTION:

The mosque has a trapezoidal plan similar to a rectangle with three naves perpendicular to the mihrab. Its harim has entrance gates in the east and north. The entrance door has two wings. In the harim, the upper cover stands on eight polygonal wooden legs, which are connected to each other with elevated Bursa arches. There are ornamental elements on the ceiling core while hand-drawn decorations adorn the inner facades of the mosque. The two-line inscription is placed above the entrance door. The mosque has taken its current form after going through the last restoration.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Araplar Ak Camii Kitâbesi / Photo: Inscription of Araplar Ak (White) Mosque

Çizim: Araplar Ak Camii Kitâbesi / Drawing: Inscription of Araplar Ak (White) Mosque

اصحاب خيرات احسانيله

شرف بخش انشا و اعمار اولندی

1321 حزیران 12 ، 1323 جا 7

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE METNİ:

Ashâb-ı hayrâtın ihsânıyla

Şeref-bahş-ı inşâ ve i'mâr olundu

1321 Haziran 12, 1323 Cumâde'l-ûlâ 7

INSCRIPTION TEXT:

Ashâb-ı hayrâtın ihsânıyla

Şeref-bahş-ı inşâ ve i'mâr olundu

1321 Haziran 12, 1323 Cumâde'l-ûlâ 7

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

İki satır halinde olan kitâbe, Osmanlı Türkçesiyle kaleme alınan, ilk satırı mensur, ikinci satırı manzum bir şekilde yazılmış bir metindir. Manzum kısım aruzun mütekârib bahrinin feûlün/feûlün/feûlün/feûlün vezniyle kaleme alınmıştır.

Kitâbe, çok güzel bir celî sülûs hatla, istifli bir şekilde yazılmıştır. Tirfil, med ve turnak gibi süsleme öğelerinin yer aldığı yazı, önce rûmî, sonra da hicrî tarihlerin kaydedilmesiyle sonlanmaktadır.

DESCRIPTION:

The two-line inscription is written in Ottoman Turkish; the first line in prose and the second line in verse, written with the prosody feûlün/feûlün/feûlün/feûlün.

The inscription is written in istif style with a very beautiful celî thuluth calligraphy and adorned with elements such as trifolium, med and quotes, ending with the rumi and hijri dates.

ARAPLAR ÇEŞMESİ ARAPLAR FOUNTAIN

Araplar Çeşmesi Genel Görünüm / Araplar Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Küçük Kayacık Mahallesi, Araplar Caddesinde yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Küçük Kayacık Neighborhood, Araplar Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Bilinmiyor.

DATE AND PERIOD:

Unknown.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Çeşme kitâbesine göre mahalle halkı tarafından yaptırılmıştır.

YAPININ TAMİR KAYITLARI:

Çeşme kitâbesine göre 1314/1896-97 tarihinde inşa edilmiştir.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Düzgün kesme taştan inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Meydan çeşmesi olarak iki cepheli olmak üzere inşa edilen çeşme, günümüzde kullanılmaktadır. Çeşmenin alt kısmında sekisi ve yalağı bulunmaktadır. Aynalık kısmında lüle ve taşlık bölümü izlenmektedir. Yapının üstünde silmeli saçak yer almaktadır. Üst kısımda geniş saçaklı beşik çatı demir payandalar ile taşınmaktadır.

YAPININ KİTABESİ:

Çeşmenin yan yüzünde birbirine bitişik iki kitâbe bulunmaktadır .

KİTÂBE METNİ:

Üç mahallâtın bu çeşme ettim ayân
Kayacık dahi Sinan, Orta Sinan
Ehl-i sa'y hayrât edip ta'mîrine
İki taraftan suyu oldu revân
Hak rızâsına muvâfık eylesin
Dahi bin üçyüz ondört de tamâm

ARCHITECT AND PATRON:

According to its inscription, it was built by local people in the neighborhood.

RESTORATION:

1314/1896-97, (dated by inscription).

CONSTRUCTION TECHNIQUES AND MATERIALS:

Built of smooth cut stone.

DESCRIPTION:

The fountain built with two facades as a square fountain is in-service today. There is a bench and trough section at the bottom of the fountain as the spout and cup niche are seen above. The eaves with molding is covered with a gable roof supported with iron buttresses.

INSCRIPTION:

There are two inscriptions next to each other on the façade

INSCRIPTION TEXT:

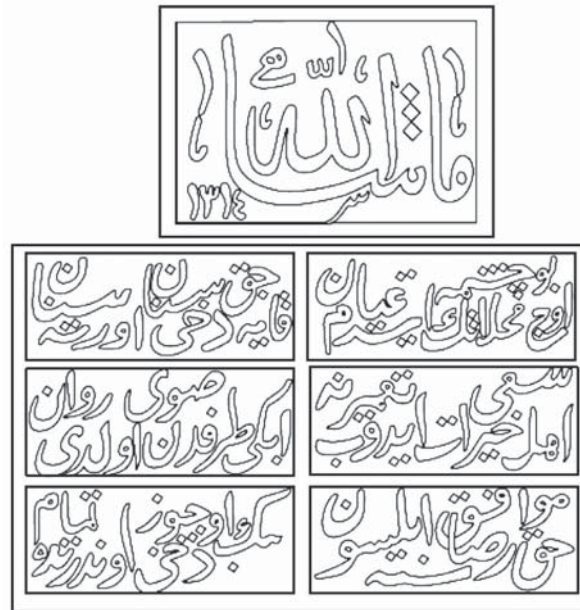
Üç mahallâtın bu çeşme ettim ayân
Kayacık dahi Sinan, Orta Sinan
Ehl-i sa'y hayrât edip ta'mîrine
İki taraftan suyu oldu revân
Hak rızâsına muvâfık eylesin
Dahi bin üçyüz ondört de tamâm

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Araplar Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Araplar Fountain

Çizim: Araplar Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Araplar Fountain

اوچمحاتك بو چشمه ایتدم عیان

قایهجد خیسناناورتهسنان

اهلسعیخیر اتایدو بتعمیرنه

ایکیطر فدنصوییا ولدیروان

حقرضاسنهمو افقایلسون

دخیبیک اوچیوز اوندردده تمام

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Üstteki kitâbe 27x34 cm. ebadında olup sülüs hat ile Maşallah yazmaktadır. Maşallah yazısının her iki tarafında med ve tırnak, Allah lafzının üzerinde yine med ve tırnak işaretleriyle yazı süslenmiştir. Ayrıca şın harfinin altına sin, he harfinin üzerine he harfi çizilerek de yazı süslenmeye çalışılmıştır. Bu yazının hemen altında 1314/1896-1897 tarihi görülmektedir.

Aşağıdaki kitâbe çeşmenin tamir kitâbesi olduğundan, bu çeşmenin 1314/1896-1897 yılında tamir edildiği anlaşılmaktadır. Bu kitâbe üç beyitlik manzum bir metin olup 37x56 cm. ebadındadır. Osmanlı Türkçesi ve sülüs hatla istifli bir şekilde yazılmıştır.

Üç beyit, 6 mısralık bu manzume, her bir mısra bir panonun içine gelecek şekilde yazılmıştır. Manzume, aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle kaleme alınmıştır. Kitâbede şair ve hattat ismi bulunmamaktadır.

DESCRIPTION:

The inscription at the top, sized 27x34 cm., consists of the phrase Maşallah (praise be!) scribed in thuluth line. Med and quotes are seen on both sides of Maşallah, and also on the word of Allah. In addition, the text is decorated by placing the letter sin under the letter shın, and the letter he over the letter he. The date 1314 / 1896-1897 can be seen just below this phrase.

This fountain was repaired in 1314 / 1896-1897 as indicated on the repair inscription below, a text of three couplets, sized 37x56 cm, written in istif style in Ottoman Turkish and thuluth calligraphy.

Each of the 6 verses (3 couplets in total) is written in a board, based on the metrical system fâilâtun / fâilâtün / fâilün. The name of the poet or calligrapher is not indicated in the inscription.

ATEŞBÂZ-I VELÎ TÜRBESİ ATESBÂZ-I VELÎ TOMB

Ateşbâz-ı Velî Türbesi Genel Görünüm / Ateşbâz-ı Velî Tomb, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Orgeneral Tural Mahallesi, Ateşbaz Sokak No:77' de yer almaktadır.

LOCATION:

Meram District, Orgeneral Tural Neighborhood, Ateşbaz Street No:77.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 684/1285 yılında inşa edilmiştir. Selçuklu dönemi yapısıdır.

DATE AND PERIOD:

Built in 684/1285 (dated by inscription), during the Seljuk period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Yapının kitâbesine göre İzzeddin oğlu Şemseddin bin Yusuf tarafından yaptırılmıştır.

ARCHITECT AND PATRON:

According to the inscription, it was built by Semseddin bin Yusuf, the son of Izzeddin.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Yapı, tuğla ve düzgün kesme taştan, yığma yapım tekniğiyle inşa edilmiştir.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

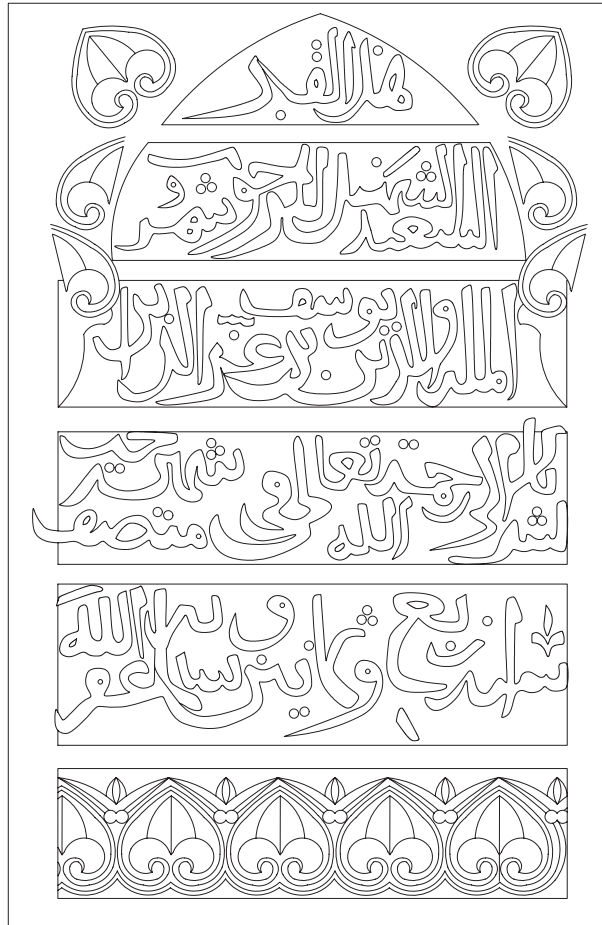
AND MATERIALS:

The building was constructed of masonry and smooth cut stone, using masonry technique.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Âteşbâz-ı Velî Türbesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Ateşbâz-ı Velî Tomb

Çizim: Âteşbâz-ı Velî Türbesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Ateşbâz-ı Velî Tomb

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Türbe, klasik Selçuklu kümbetleri tipindedir. Cenazelik, gövde ve külah kısımlarından meydana gelen türbe, içten kare, dıştan sekizgen planlıdır. Sekizgen gövdenin üzeri kurşun kaplı külah ile örtülmüştür. İç mekânda ise üst örtü kubbe- dir. Kubbeye Türk üçgenleri ile geçilir. Cenazelik bölümü beşik kemerli bir tonozla örtülü olup, dikdörtgen planlıdır. Ortada tuğladan bir sanduka bulunmaktadır. Sanduka üzerinde Aye- te'l Kürsi'ye yer verilmiştir. (Konyalı, 1997: 587). Köşelerdeki üçgenler, Mevlevi sikke resimleri ile süslemiş, Hz. Peygamber ve dört halifenin isimleri yazılmıştır (Önkal, 1996: 223).

DESCRIPTION:

The tomb is of the classical Seljuk vault type, consisting of a sarcophagus section, body and cone, and it's designed as a square inside and an octagon outside. The octagonal body is covered with a lead-covered cone. In the interior, the top cover is a dome, standing on the triangle vault masts. The sarcophagus section is covered with a barrel vault and has a rectangular plan. The brick sarcophagus is placed in the mid- dle and inscribed with Ayete'l Kursi (verse 255 of the second chapter, Surah Al-Baqarah) (Konyalı, 2007: 394). The pillars in the corners are decorated with Sikke (Mevlevi ritual hat) pictures and inscribed with the names of the Prophet and the four caliphs (Önkal, 1996: 223).

1- هَذَا الْقَبْرُ

2- السَّعِيدِ الشَّهِيدِ الْمَرْحُومِ شَمْسُ

3- الْمَلَّةِ وَالْذِّينِيوسُفَ بْنَ عَزِّ الدِّينِ أ

4- تَشْ بَارِ إِلَى رَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى فِي مُنْتَصَفِ شَهْرِ رَجَبِ

5- سَنَةِ أَرْبَعٍ وَثَمَانِينَ سِتِّمِائِهِ غَفَرَ اللَّهُ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Bu kabir, cennetlik, şehit, rahmetli, Şemseddin Yusuf bin İzzeddin Ateşbâz için 684 yılı Receb ayının ortalarında (yaptırılmıştır). Allah mağfiret etsin.

TRANSLATION:

This tomb is built in the midst of month Rajab, 684, for the heavenly, martyred, deceased Semseddin Yusuf bin Izzeddin Atesbaz- May Allah forgive him.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Türbenin güney cephesinde pencere üstünde 60x41 cm. ebadındaki mermerde Selçuk sülüsüyle beş satırlık Arapça kitâbe yer almaktadır.

Bu kitâbeye göre burası 684 yılı Receb ayının ortalarında ölen Ateşbaz Yusuf ibn İzzeddin'in kabridir. Kitâbede kabr kelimesi şimdiki anlamına göre türbe mânasında kullanılmıştır. Aslında kitâbe iyi anlaşıl原因mamaktadır, zira o tarihte bu türbenin mi yapıldığı, adı geçen zatın vefat mı ettiği ya da her ikisinin de mi olduğu belli değildir.

Ateşbaz-ı Veli'nin asıl ismi Yusuf bin İzzeddin'dir. Mevlâna dergâhında aş pişirdiği ve ateşle çok meşgul olduğu için Ateşbaz namını almıştır (Soyman-Tongur, 1944: 101). Ateşbaz kelimesi Farsça olup "ateşle oynayan" anlamına gelmektedir. Bu kişinin ateşle ilgili bazı efsanelerinden bahsedilmektedir.

Dikey dikdörtgen formdaki mermer kitâbede stilize formdaki rumi motiflere yer verilmiştir. İnce çubuklarla altı parçaya bölünen kitâbenin üstü sivri kemer biçiminde düzenlenmiştir. Kitâbede harfler girift ve istifli bir şekilde yazılmıştır. Kitâbedeki yazı kısmının altındaki süsleme satırında art arda dizilmiş sonsuzluk ilkesine göre devam eden birbirine bağlantılı palmet ve rumi motifleri sıralanmıştır.

DESCRIPTION:

The five-line Arabic inscription, size 60x41 cm, is written on a marble in Seljuk thuluth and set above the window on the south facade of the tomb.

According to this inscription, the tomb belongs to Yusuf Ibn Izzeddin, who died in the middle of Receb in 684. In the inscription, the word kabr is referred to the tomb. In fact, the inscription is not well understood because it is not clear whether the date indicates the construction of the tomb or the death of the person buried here.

The real name of Ateşbaz-ı Veli is in fact Yusuf bin Izzeddin. He was named Ateşbaz because he was cooking in a Sufi shrine and was very busy with fire (Soyman-Tongur, 1944: 101). The word Ateşbaz is derived from Persian and means "master of fire". He was known for some fire-related legends during his lifetime.

Rumi motifs in stylized form are included in the marble vertical rectangular inscription. The inscription is divided into six boards by thin moldings, as its top is designed in the shape of a pointed arch. The letters are written intricately in istif style. Interconnected palmet and rumi motifs are displayed in the ornamentation band below the text, implying the sense of infinity.

ATEŞBÂZ-I VELÎ ZÂVİYESİ ATESBÂZ-I VELÎ LODGE

Ateşbâz-ı Velî Zaviyesi Genel Görünüm / Ateşbâz-ı Velî Lodge, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Orgeneral Tural Mahallesi, Ateşbaz Sokak No:77' de yer almaktadır.

LOCATION:

Meram District, Orgeneral Tural Neighborhood, Ateşbaz Street No:77.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Yapı kitâbesine göre 1315/1897 yılında geç Osmanlı mimarisi döneminde inşa edilmiştir.

DATE AND PERIOD:

Built in 1315/1897,(dated by inscription) during the late Ottoman architecture period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Yapı kitâbesine göre Vahit Çelebi tarafından yaptırılmıştır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Taş temel üzerine kerpiç malzemedен, yığma yapım tekniğiyle inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Daha önce burada Sultan Vele'd'in kızı Arife Şeref Hatun'un oğlu Muzaferuddin Ahmet Paşa torunlarından Çelebi Abdüssamed'in yaptırdığı ilk zaviye zamanla yıkılmış, yerine

ARCHITECT AND PATRON:

Built by Vahit Çelebi according to the construction inscription.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built on the stone foundation using adobe in masonry construction technique.

DESCRIPTION:

The lodge is built as a renovation of the previous one built in 1315/1897 by Celebi Abdussamed, one of the descendants of Muzaferuddin Ahmet Pasha, the son of Sultan Vele'd's daughter.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Ateşbâz-ı Velî Zaviyesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Ateşbâz-ı Velî Lodge

Çizim: Ateşbâz-ı Velî Zaviyesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Ateşbâz-ı Velî Lodge

1315/1897 tarihinde bir zaviye yaptırılmıştır (Önder, 1971: 187). Birkaç odası bulunan fevkani ve basit bir binadan ibaret olan zaviyenin duvarla çevrili küçük bir bahçesi bulunmaktadır. Bugünkü türbedar evi (misafirhane), zemin kat üzerine iki oda ve bir mabeynden oluşmaktadır (Karpuz, 2009: 349-50). Günümüzde zaviye restore edilerek kullanılır vaziyettedir.

ter Arife Şeref Hatun (Önder, 1975: 187). The lodge, which is a simple two-storey building with several rooms, has a small garden surrounded by walls. Today's guest house consists of two rooms and a chamber on the ground floor (Karpuz, 2009: 349-50). Today, the lodge has become usable after being restored thoroughly.

KİTÂBE METNİ:

Bir nihâl-i şecer-i Hazret-i Mevlânâ kim
Post-nişin-i Dergeh-i ceddi o Vâhid Çelebî
Arz-ı hidmet eyleyüp Hazret-i Âteşbâz'a
Etdi nezinde binâ tekye rızâdır talebî
Çâker-i kemteri Sıdkî ederek arz-ı niyâz
Dedi târîhini 'bu gülşen-i feyz-i edebî' 1315

INSCRIPTION TEXT:

Bir nihâl-i şecer-i Hazret-i Mevlânâ kim
Post-nişin-i Dergeh-i ceddi o Vâhid Çelebî
Arz-ı hidmet eyleyüp Hazret-i Âteşbâz'a
Etdi nezinde binâ tekye rızâdır talebî
Çâker-i kemteri Sıdkî ederek arz-ı niyâz
Dedi târîhini 'bu gülşen-i feyz-i edebî' 1315

برنهال شجر حضرت مولانا کم
 پوستنیشین درکه جدی او واحد چلبی
 عرض خدمت ایلیوب حضرت آتشبازه
 ایتدی نزدنده بنا تکیه رضادر طلبی
 چاکر کمتری صدقی ایدرک عرض
 نیازدیدی تاریخنو بو گلشن فیض
 ادبی 1315

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Hız. Mevlâna dergahının bir ağacının dalı olan
 O dergahın dedesi postnişin Vahid Çelebi
 Hız. Ateşbaz'a hizmetini sunup
 Tekke olarak bu binayı inşa etti. İsteği Allah rızasıdır
 Onun aciz hizmetçisi Sıdkî niyaz ederek
 Tarihini söyledi: "Bu, edep feyzinin bir gül bahçesidir"
 1315/1897

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Zaviyenin kapısı üzerinde 70x54 cm. ebadındaki mermerde, Mesnevihan Sıdkî Dede'nin söylediği altı satırlık kitâbe bulunmaktadır. Şair Sıdkî Dede (1824-1933)'nin bu tarih kitâbesi bize şunları öğretmektedir: Mevlâna Celâleddin-i Rumî dergâhı postnişini Vâhid Çelebi; Ateşbaz Türbesi'nin yanına son mısradaki "bu gülşen-i feyz-i edebî" terkininin ifade ettiği tarih olan 1315/1897'de bir tekke yaptırmıştır.

Dikey dikdörtgen kitâbe altı satırdan oluşmakta olup, satırlar birbirlerinden ince çubuklarla ayrılmıştır. Kitâbenin ikinci ve dördüncü satırında stilize çiçek ve yaprak motifleri görülmektedir.

Güzel bir celî tâlik hatla yazılan kitâbenin hattatı belli değildir. Üç beyitten oluşan kitâbe, aruzun remel bahrinin feilâtün/feilâtün/feilâtün/feilün vezniyle kaleme alınmıştır.

TRANSLATION:

Vahid Çelebi, one of the deputies of Mevlevi lodges,
 Submitted his service to saint Atesbaz
 By building this lodge, hoping for Allah's sake.
 His helpless servant Sıdkî noted its date in supplication
 "This is the rose garden of decency." 1315/1897

DESCRIPTION:

The marble inscription sized 70x54 cm above the gate of the lodge consists of six lines dictated by Mesnevi dervish Sıdkî Dede (1824-1933), who built a lodge next to the Ateşbaz's tomb in 1315/1897, recorded in the saying "This is the rose garden of decency".

The vertical rectangular inscription consists of six lines, which are separated from each other by thin moldings. Stylized flower and leaf motifs can be seen in the second and fourth lines of the inscription.

The inscription written with a beautiful celi talik style does not clearly indicate the name of the calligrapher and consists of three couplets written with the aruz prosody feilâtün / feilâtün / feilâtün / feilün.

AYANBEY ÇEŞMESİ AYANBEY FOUNTAIN

Ayanbey Çeşmesi Genel Görünüm / Ayanbey Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Kirazlı Mahallesi, Cirit Sokak No:2'de yer almaktadır.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşmenin kitâbesine göre 1344/1925 yılında inşa edilmiştir.

LOCATION:

Meram District, Kirazlı Neighborhood, Cirit Street, No:2.

DATE AND PERIOD:

1344/1925, (dated by inscription).

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Bilinmiyor, kitâbede hayır sahipleri olarak anılmıştır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Düzgün kesme taş ve mermerden yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Tek cepheli, dikey dikdörtgen formda ve bağımsız olarak inşa edilmiştir. Günümüzde akar vaziyetteki çeşmenin dışa taşkın üç merkezli kemeri korint başlıklı yivli sütunlara oturmaktadır. Sütun başlıklarında stilize edilmiş bitkisel süslemeler bulunmaktadır. Tek lüveli olan çeşmenin kemer kilit taşı üzerinde iri akantus yaprakları işlenmiştir. Çeşmenin yalağı elips şeklindedir. Günümüzde kullanılır vaziyettedir.

ARCHITECT AND PATRON:

Unknown, though the inscription attributes it to benefactors.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth cut stone and marble.

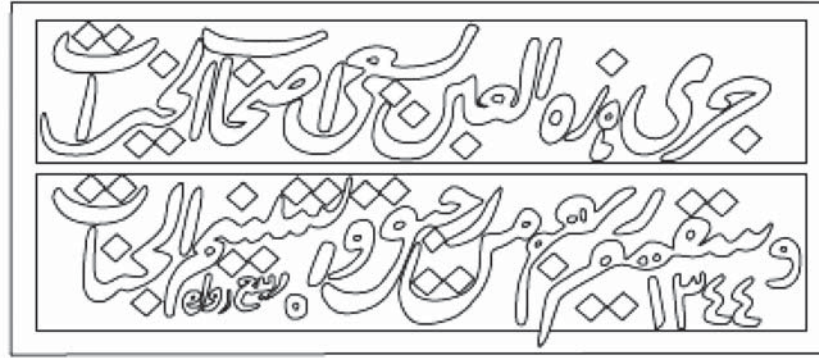
DESCRIPTION:

It is built as a freestanding fountain with a single spout and single façade shaped in a vertical rectangular form. The trefoil arch stands on the grooved columns with corinthian heads adorned with stylized floral ornaments. Large acanthus leaves are engraved on the arch keystone of the fountain. The trough section is elliptical and the fountain is still in use today.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Ayanbey Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Ayanbey Fountain

Çizim: Ayanbey Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Ayanbey Fountain

جَرَى هَذِهِ الْعَيْنُ بِسَعْيِ أَصْحَابِ الْخَيْرَاتِ

وَسَقَّيَهُمْ رَبُّهُمْ مِنْ رَحِيقٍ وَتَسْنِيمِ الْجَنَّاتِ 5 ربيع الاول 1344

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN TERCÜMESİ:

Bu çeşme hayır sahiplerinin gayretiyle aktı

Allah onları cennetlerdeki tesnîm ırmağından mühürlü sularla sulasın. 5 Rebiu'l-evvel 1344

TRANSLATION:

Benefactors made great effort to make this fountain flow water, May Allah water them with sealed waters of the heavens. The 5th of Rebiu'l-awwal (Hijri third month), 1344.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Çeşmenin mermer üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiş Arapça kitâbesi 21x41 cm. ebadında, sülüs hatla yazılmış iki satırdan oluşmaktadır. Enine dikdörtgen kitâbede harfler istifli olarak yazılmıştır. Kitâbenin ikinci satırında “ve sekâhüm rabbühüm” denilerek İnsan sûresinin 21. Ayetine, “min rahîkin mahtûm” denilerek Mutaaffîfîn sûresinin 25. Ayetine, “tesnîmi'l-cennât” denilerek de Mutaaffîfîn sûresinin 27. ayetine atıfta bulunulmuştur. Kitâbe metninin hazırlanışında, müzekker-müennes uyumsuzluğuna dayanan Arapça dilbilgisiyle ilgili bazı hatalar bulunmaktadır.

DESCRIPTION:

The marble Arabic inscription in size 21x41 cm is engraved with the ground carving technique and consists of two lines written in thuluth style. The letters are written in istif form in the transverse rectangular inscription. The phrase “their Lord shall give them a pure drink” in the second line refers to the 21st verse of the Surah al-Insan. The saying “They will be served to drink pure wine under the seal (of Divine sanction and preservation)” refers to the 25th verse of the Surah al-Mutaaffîfîn, and the line “Its admixture will be from tasnim (the most delightful drink of the loftiest spring of Paradise)” refers to the 27th verse of the Surah al-Mutaaffîfîn. On account of the preparation of the text, there are some errors related to the Arabic grammar based on the masculine - feminine inconsistency.

AZİZİYE CAMİİ AZİZİYE MOSQUE

Aziziye Camii Genel Görünüm / Aziziye Mosque, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Pürçüklü Mahallesi, Türbe Caddesi No:30'da yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Pürçüklü Neighborhood, Türbe Street No:30.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Bu yerde önceleri, IV. Mehmed'in kızlarından Hatice Sultan'ın eşi Musâhib Mustafa Paşa tarafından yaptırılan ve altın-

DATE AND PERIOD:

Previously this place was a sanctuary called High Mosque, which was built by Musahib Mustafa Pasha, the husband of-

da dükkânlar bulunduğundan Yüksek Cami denilen bir mâbed vardı. 1284'te (1867-68) bu caminin yanması üzerine Azizye Camii'nin inşasına 1289/1872 yılında başlanmış ve 1293/1876 yılında yazıları ve iç süslemesi tamamlanarak ibadete açılmıştır (Konyalı, 1997: 325). Geç Osmanlı Mimari dönemine ait bir yapıdır.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Cami Sultan Abdülaziz döneminde Pertevniyal Valide Sultan tarafından yaptırılmıştır. Caminin iç süslemeleri Konyalı Hattat Hamdizade Mahbup Efendi tarafından yapılmıştır (Konyalı, 1997: 325).

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Tamamen düzgün Gödene taşı kullanılarak inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Caminin kare planlı harimi sekizgen kasnak üzerine oturan tek kubbe ile örtülmüştür. Beş bölümlü son cemaat yerinden oluşan caminin iki tane tek şerefeli minaresi dönemin sanat akımı olan Oryantalist etkiler taşımaktadır. Ampir ve Barok tarzda inşa edilen camide geç dönem Osmanlı mimarisi özelliği olarak her cephesinde ikişer adet pencere olup, bunlar oldukça büyük tutulmuştur. Ayrıca sekizgen kubbe kasnağının her bir köşesinde çokgen formlu üst kısımları külah şeklinde tasarlanmış ağırlık kulesi bulunur. Kubbenin dört köşesinde diğerlerinden daha büyük ağırlık kuleleri bulunmaktadır (Duran, ? :377-378).

Yapının taçkapısı, oldukça süslü olarak yapılmıştır. Kapının kıvrık dal, rozet, palmet ve akantus yaprağı gibi bitkisel motiflerle süslendiği görülmektedir. Caminin dışa taşkın mihrabı kuzeydeki taç kapı gibi oldukça süslü yapılmıştır. Mihrap mermer malzemeden inşa edilmiş olup üzerinde istiridye kabuğu motifi ve dönemin bitkisel motiflerinin işlendiği görülmektedir. Yine mermerden yapılmış olan minberde dönemin bitkisel ve geometrik süslemeleri gözlenmektedir. Caminin iç duvarlarında madalyonlar içinde yazı, madalyonlar etrafında ise bitkisel motifli süslemeler görülür (Eyice,1991:347; Konyalı, 1997: 327).

Hatice Sultan, one of the daughters of Sultan Mehmed IV, and there were shops under it. Upon the burning of this mosque in 1284 (1867-68), the construction of the Azizye Mosque was started in 1289/1872 and it was opened to worship in 1293/1876 after its inscriptions and interior decorations were completed (Konyalı, 2007: 235). It belongs to the late Ottoman Architecture Period.

ARCHITECT AND PATRON:

The mosque was built by Sultan Pertevniyal Valide Sultan during the reign of Sultan Abdülaziz. Interior decorations of the mosque were made by Konyalı Calligrapher Hamdizade Mahbup Efendi (Konyalı,2007:234).

CONSTRUCTION TECHNIQUES AND MATERIALS:

Completely constructed of smooth Gödene stone.

DESCRIPTION:

The square planned harim of the mosque is covered with a single dome standing on an octagonal frame. The mosque, consisting of a back congregation section with five divisions, has two minarets with a single balcony, each reflecting the art movement of Orientalist influences. The mosque built in Empirical and Baroque style has two windows on each facade as a feature of late Ottoman architecture, and these are made quite large. In addition, each corner of the octagonal dome pulley has a weight tower, whose polygonal shaped upper parts are designed as a cone. The towers located at the four corners of the dome are larger than others (Duran,2012:377-378).

The crown gate is adorned with floral motifs such as curved branches, rosettes, palmettes and acanthus leaves. The mihrab (altar) of the mosque, which protrudes outside, is well decorated, like the crown gate in the north, with oyster shell motifs and the floral motifs of the period engraved on it. The pulpit, which is also made of marble, is ornamented with floral and geometric decorations as well. The medallions on the inner walls of the mosque involve inscriptions inside, as ornaments of floral motifs are scattered around (Eyice,1991:347; Konyalı,2007:234).

AZİZİYE CAMİİ ŞADIRVAN KİTABESİ / INSCRIPTIONS OF THE MOSQUE:

Fotoğraf: Aziziye Camii Şadırvan Kitâbesi / Photo: The Fountain Inscription, Aziziye Mosque

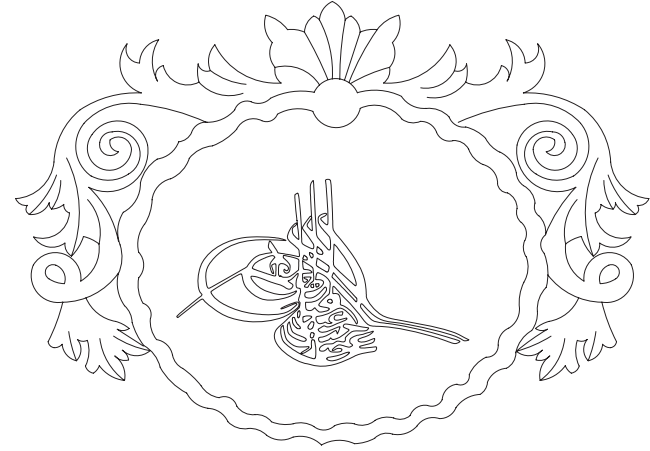
AZİZİYE CAMİİ TUĞRALARI / SULTAN'S SIGNATURE (TUGHRA), AZİZİYE MOSQUE

Fotoğraf: Aziziye Camii Tuğraları / Photo: Sultan's Signature, Aziziye Mosque

Fotoğraf: Azîziye Camii Tuğraları
Photo: Sultan's Signature, Azîziye Mosque

Çizim: Azîziye Camii Tuğrası
Drawing: Sultan's Signature, Azîziye Mosque

YAPININ KİTABELERİ:

AZİZİYE CAMİİ ŞADIRVAN KİTABESİ:

Azîziye Camiinin kuzey kapısının batı ve doğu kenarlarındaki şadırvanların üzerinde 1240-1242 tarihleri bulunmaktadır. Bu tarihlerden 1240 rumî, 1242 hicrî olmalıdır. Bu tarihler, miladi 1826-1827 tarihine tekabül etmektedir. Sultan II. Abdülhamid 1876-1909 tarihleri arasında hükümdarlık yaptığı göz önüne alındığında, çeşmenin daha eski tarihli olduğu görülmektedir. 1826'da Osmanlı tahtında II. Mahmut oturmaktadır.

AZİZİYE CAMİİ TUĞRALARI:

Caminin doğu kapısının üstünde tuğra vardır. Tuğranın üstündeki kitâbelik ise boştur. Diğer tuğralar da batı ve kuzey kapıların üzerinde olup hepsi Sultan II. Abdülhamid'e aittir. Çeşme II. Mahmut dönemine ait, tuğralar ise II. Abdülhamit dönemine aittir. Muhtemelen Azîziye camii II. Abdülhamit döneminde tamir edilmiş olmalıdır. Tuğraların kenarları iç ve dış bükey hatlardan oluşan çerçeve içerisine alınmış olup etrafına geç dönem özelliği olarak kenger ve akantus yapraklarından oluşan motifler yerleştirilmiştir.

INSCRIPTIONS OF THE MOSQUE:

THE FOUNTAIN INSCRIPTION:

The dates 1240-1242, corresponding to 1826-1827, are read on the fountains on the west and east sides of the north gate of the Azîziye Mosque. Considering the fact that Sultan Abdulhamid II ruled between 1876-1909, the fountains should date back to an earlier period, maybe to 1826, during the reign of Ottoman Sultan Mahmut II.

SULTAN'S SIGNATURE (TUGHRA),

AZİZİYE MOSQUE

The tughra above the east door of the mosque does not include an inscription and the other tughras on the western and north gates all belong to Sultan Abdulhamid II, whereas the fountain belongs to the period of Sultan Mahmut II. The Azîziye mosque must have been repaired during the reign of Abdulhamid II. The tughras are enclosed in a frame consisting of concave and convex lines, and motifs consisting of acanthus leaves are placed around it as being the features of the late period.

BABA SULTAN CAMİİ ÇEŞMESİ THE FOUNTAIN OF BABA SULTAN MOSQUE

Baba Sultan Camii Çeşmesi Genel Görünüm / The Fountain of Baba Sultan Mosque, General View

YAPININ YERİ:

Çeşme, Karatay İlçesi, Şems-i Tebrizi Mahallesi, Baba Sultan Sokak üzerinde yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Şems-i Tebrizi Neighborhood, Baba Sultan Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme kitâbesine göre 1340/1922 tarihinde inşa edilmiştir.

DATE AND PERIOD:

1340/1922, (dated by inscription).

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Bilinmiyor.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Çeşme düzgün kesme taş malzemeden inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Tek cepheli ve dikdörtgen formlu, teğet kemerli olan çeşme günümüzde kullanılmamaktadır. Teğet kemeri kalın ayaklara oturan çeşmenin alınlığı kalın bir silme ile çevrilmiştir. Sivri kemerli taslık kısmının altında şemse motifli ayna taşı bulunmaktadır. Tipik bir Osmanlı sokak çeşmesi olan yapının yalağı sonraki dönemlerde beton malzeme ile yenilenmiştir (Önder,1971:299-300).

KİTABE METNİ:

1340

İşbu çeşme Baba Sultan mahalle ahâlîsi

Ve ashâb-ı hamîyyetin muâvenetiyle inşâ edilmiştir.

METNİN ANLAMİ:

Bu çeşme Baba Sultan Mahallesi (sakinleri) ve iyilik sahibi kişilerin yardımlarıyla 1922 yılında yapılmıştır.

KİTABE ÖZELLİKLERİ:

Çeşmenin aynalık kısmının üzerinde üç satır halinde Osmanlı Türkçesi ve istifli tâlik hatla yazılan mensur kitâbe, dikey 40, yatay 54 cm. ebadındadır. Enine dikdörtgen iki satırlık kitâbenin alınlığı üçgen şeklinde tamamlanmıştır. Mermer üzerine zemin oyma tekniği ile yazılan kitâbede satırlar ince silmeler ile ayrılmış olup tarih satırı yarım daire kemer içine alınmıştır.

ARCHITECT AND PATRON:

Unknown.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

The fountain is built of smooth cut stone.

DESCRIPTION:

The fountain with a tangent arch has a single facade and a rectangular form, but it's not in use today. The pediment of the fountain, surmounting on thick columns, is surrounded by a thick moulding. Below the cup niche with a pointed arch is the round spout stone decorated with the sunburst motif. Although its trough section was renewed with concrete material in a later period, the fountain nevertheless stands out as the finest example of typical Ottoman structures (Önder,1975:299-300).

INSCRIPTION TEXT:

1340

İşbu çeşme Baba Sultan mahalle ahâlîsi

Ve ashâb-ı hamîyyetin muâvenetiyle inşâ edilmiştir.

TRANSLATION:

This fountain is built in 1922 with the help of benefactors and residents of the Baba Sultan Neighborhood.

DESCRIPTION:

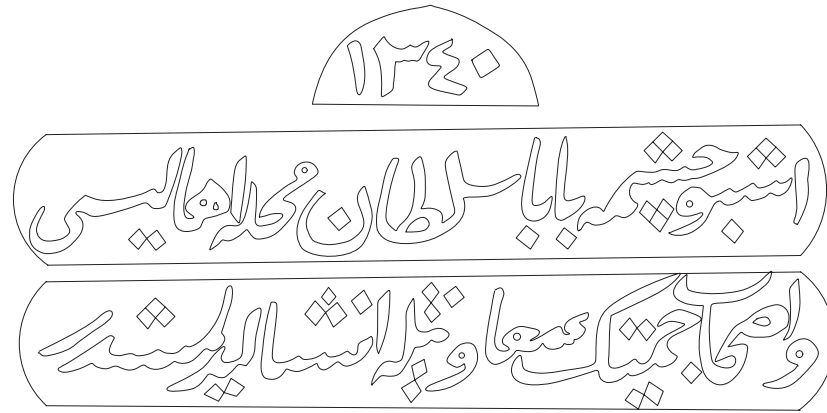
Above the pediment of the fountain is the prose inscription (40x54 cm), written in Ottoman Turkish and istif talik calligraphy in three lines. The pediment of the transverse rectangular inscription is framed in the form of a triangle at the top. In the inscription written on the marble with the ground carving technique, the lines are separated with fine moldings and the date line is enclosed in a semicircular arch.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Baba Sultan Camii Çeşmesi Kitâbesi / Photo: The Fountain Inscription of Baba Sultan Mosque

Çizim: Baba Sultan Camii Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: The Fountain Inscription of Baba Sultan Mosque

1340

اشبو چشمه بابا سلطان محله اهالیسی

و اصحاب حمیتک معاونتیلہ انشا ایدلمشدر

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

BÂB-I AKSARAY SOKAĞI ÇEŞMESİ BÂB-I AKSARAY STREET FOUNTAIN

Bab-ı Aksaray Sokak Çeşmesi Genel Görünüm / Bâb-ı Aksaray Street Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Azîziye Mah., Bab-ı Aksaray sokakta bulunmaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Azîziye Neighborhood, Bab-ı Aksaray Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşmenin kitâbesine göre 1326/1908 tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı dönemine ait bir çeşmedir.

DATE AND PERIOD:

1326/1908 (dated by inscription), late Ottoman period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Bilinmiyor.

ARCHITECT AND PATRON:

Unknown.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Düzgün kesme taş malzemeden, yığma yapım tekniğiyle inşa edilmiştir.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth cut stone in the masonry construction technique.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Çeşme tek cepheli, tek lüleli, bağımlı bir sokak çeşmesidir. Yarım daire kemer, profil başlıklı ayaklara oturmaktadır. Aynalık kısmında kaş kemerli taslık nişi bulunmaktadır. Kemerin üst tarafında üçgen alınlıklar bulunmaktadır. Çeşmenin yalak kısmı kapatılmıştır. Ayna taşı dairesel formdadır.

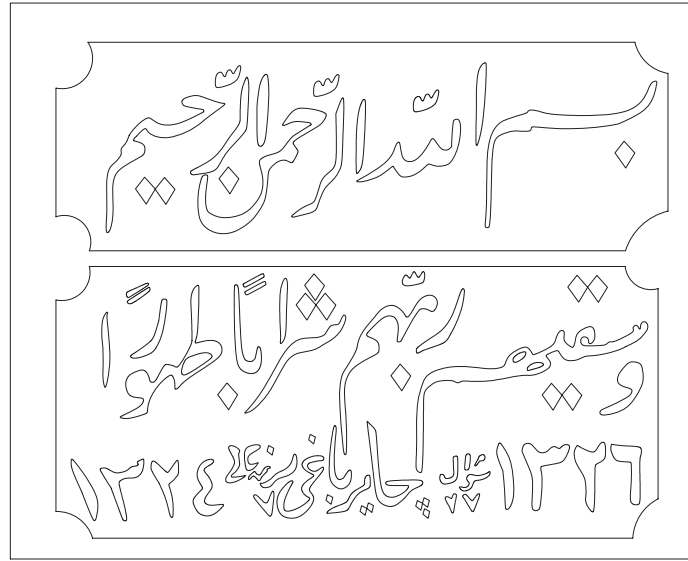
DESCRIPTION:

It is an adjacent street fountain with a single façade and a single spout. The semicircular arch surmounts on the columns with profiled tops. The cup niche is seen on the pediment just above the spout. Triangular pediments are formed on the upper part of the arch. The trough section of the fountain is covered up to ground level. The mirror-stone is shaped in a circular form.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Bab-ı Aksaray Sokağı Çeşmesi Kitabesi / Photo: The Inscription of Bâb-ı Aksaray Street Fountain

Çizim: Bab-ı Aksaray Sokağı Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: The Inscription of Bâb-ı Aksaray Street Fountain

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَسَقِيَهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا

۱۳۲۶ شوال چایر باغی ۷ تشرین ثانی ۱۳۲۴

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN TERCÜMESİ:

Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla

Allah onlara tertemiz bir içecek içirecektir (İnsan sûresi, 21. ayet)

1326 27 Şevval Çayırbağı 7 Teşrîn-i sâni 1324

TRANSLATION:

In the name of Allah, the Most Gracious, the Most Merciful.

Allah will make them drink an immaculate drink (Surah al-Insan, verse 21)

1326 27 Shawwal Çayırbağı 7 Teşrîn-i sâni 1324

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Yarım daire kemerin altında kitâbesi bulunmaktadır. Dikey dikdörtgen formlu kitâbe, 45x35 cm. ebadındadır. Mermer üzerine zemin oyma tekniğiyle işlenen kitâbe, enine silmelerle iki panoya ayrılmıştır. Panoların köşeleri pahlanmıştır. İki satırdan oluşan kitâbenin alt kısmına tarih eklenmiştir.

Güzel bir tâlik hatla yazılan kitâbe, Arapça iki ayetten oluşmaktadır. Üst kısımdaki besmele, Neml sûresinin 30. Ayetinin bir bölümüdür. Alt satırda ise, çeşmelerin birçoğunda bulunan İnsan sûresinin 21. Ayetinin bir kısmı bulunmaktadır. Bu ayet, “Rableri cennette onlara temiz bir içecek içirecektir” anlamına gelmektedir.

Kitâbenin alt kısmında hem hicrî hem de rûmî olarak çeşmenin inşa tarihi rakamla belirlenmiştir. Burada hicrî tarih 27 Şevval 1326, Rumi olarak 7 Teşrîn-i sâni 1324 tarihleri görülmektedir. Bu tarihlerin miladi karşılığı 22 Kasım 1908 yapmaktadır.

Tarih kısmının ortasında “Çayırbağı” ifadesi yer almaktadır. Bu ifadeye bakıldığında, bu kitâbenin Çayırbağında yazıldığı ya da Çayırbağında bulunan bir çeşmeden sökülüp getirildiği düşünülebilir.

DESCRIPTION:

The two-line inscription is set just under the semicircular arch. The vertical rectangular shaped inscription, 45x35 cm, is engraved on the marble with the floor carving technique and divided into two boards with transverse moldings. The corners of the boards are bevelled as the date is added at the bottom of the inscription.

The inscription, written in a beautiful talik calligraphy, consists of two verses in Arabic. The upper part is read Basmalah (the first verse of each surah in Quran). The bottom line is a part of the 21st verse of the Surah al-Insan, found in many fountains. This verse means “the Lord will make them drink an immaculate drink in heaven”.

The construction date of the fountain is indicated both in hijri and rumi numbers at the bottom of the inscription. The Hijri date 27 Shawwal 1326 and the Rumi date 7 Teşrîn-i sâni 1324 correspond to the Gregorian date November 22, 1908.

The expression “Çayırbağı” in the middle of the date line may either imply that this inscription was written in a place called “Çayırbağı” or that it was transferred from a fountain in Çayırbağı.

BALIKLI ÇEŞME BALIKLI FOUNTAIN

Balıklı Çeşme Genel Görünüm / Balıklı Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Çeşme Meram İlçesi, İhtiyarettin Mahallesi, Balıklı Çeşme Sokakta yer almaktadır.

LOCATION:

Meram District, İhtiyarettin Neighborhood, Balıklı Çeşme Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

1319/1901 (Karpuz, 2009: 508). Geç Osmanlı Dönemi.

DATE AND PERIOD:

1319/1901 (Karpuz, 2009: 508), late Ottoman Period.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Çeşme kesme taş ve mermer malzemeden inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

İhtiyarettin Cami'nin kuzeydoğusunda yer alan çeşme basık kemerli ve bağımsız olarak tasarlanan bir sokak çeşmesidir. Kemer üzerinde renkli ve dışa taşkın taşlarla hareketlilik sağlanmıştır. Düz saçak üzerinde üçgen alınlık yer almaktadır. Çeşme günümüzde kullanılır vaziyettedir.

METNİN TERCÜMESİ:

618/1221-1222

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Çeşmenin aynalıği üzerinde iki balık figürü arasında 110x22 cm. ebadında Rumca bir kitâbe bulunmaktadır. Burada iki balık figürü arasında Rumca “απα” kelimesi görülmektedir. Türkçe okunuşu “apa” olan kelime “su” anlamına

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of cut stone and marble.

DESCRIPTION:

The fountain located to the northeast of the İhtiyarettin Mosque is a freestanding street fountain with a flat arch animated with colored and protruding stones. A triangular pediment is set above the flat eaves. The fountain is still in use today.

TRANSLATION:

618/1221-1222

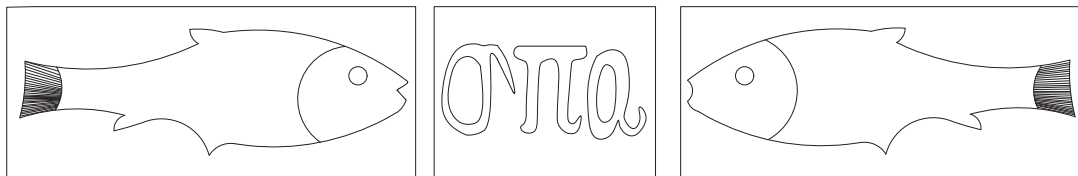
DESCRIPTION:

The Greek inscription in size 110x22 cm between two fish figures above the pediment is read “απα”- apa-, means “water” in Turkish. This word refers to a date according to the

YAPININ KİTÂBESİ / THE INSCRIPTION:

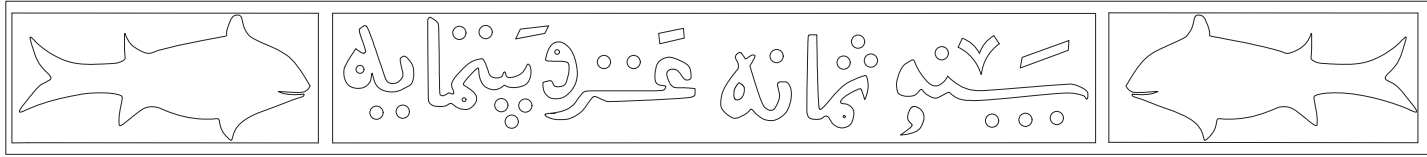
Fotoğraf: Balıklı Çeşme, Rumca Kitâbe / Photo: Greek Inscription, Balıklı Fountain.

Çizim: Balıklı Çeşme, Rumca Kitâbe / Drawing: Greek Inscription, Balıklı Fountain.

Fotoğraf: İnce Minare Müzesinde Sergilenen Kitâbe / Photo: The Inscription Displayed in Ince Minaret Museum

Çizim: İnce Minare Müzesinde Sergilenen Kitâbe / Drawing: The Inscription Displayed in Ince Minaret Museum

سنة ثمانه عشر و ستمائه

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

gelmektedir. Rumlarda ebcet hesabına benzer bir tarihleme gösteren bu kelime 1901 yılını göstermektedir. Buradan balık figürünün hristiyanlarca kutsal kabul edildiği görülmektedir (Bildirici,2011:33-34).

Ancak üstünde aynı şekilde balık kabartması olan ve ortasında “سنة ثمانه عشر و ستمائه” yazılı bir kitâbe, İnce Minare Müzesinde bulunmaktadır. Bu kitâbe Konya kalesindeki burçlardan birinde yer almaktayken oradan alınarak bu çeşmenin üzerine yerleştirilmişti. Sonra bu kitâbenin kıymetinin farkına varılarak müzeye kaldırılmış ve Rumlar sökülen taşın yerine bu taşı koymuşlardır (Konyalı, 1997: 994).

İnce Minare Müzesinde sergilenen, Konya Kalesinden getirilmiş olan enine dikdörtgen kitâbe üzerinde sembolik olarak birbirine simetrik balık figürleri işlenmiştir. Taş üzerine kabartma olarak işlenen bu motifler Türk sanatında eskiden beri suya özel bir anlam yüklenmiş olmasının yanı sıra; bolluk, bereket ve cenneti ifade etmektedir (Gündoğdu, 1979: 427). Balık figürlerinin bu mahiyette Anadolu’daki bazı yapılarda çeşitli burç hayvanları ile birlikte tasvir edildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra kitâbe virgül ve tırfillerle hareketlendirilip süslenmiştir.

Greek abjad numerals, and corresponds to 1901. As the inscription suggests, the fish figures must have been considered sacred by Christians of that era (Bildirici,2011:33-34).

In addition, another similar inscription with a fish relief written “سنة ثمانه عشر و ستمائه” is displayed in the Ince Minaret Museum. This inscription was removed from the bastions in Konya Castle and placed on this fountain. Later, the Greeks replaced it with the present inscription considering its historic value, and took it under preservation in the museum (Konyalı, 2007: 650).

Symmetrical fish figures, symbolically engraved on a transverse rectangular inscription brought from Konya Castle, represent abundance, fertility and heavenly blessings; thus exhibit how water has been revered throughout Turkish art (Gündoğdu, 1979: 427). As a common tradition, fish figures together with various zodiac animals have been frequently depicted in various structures in Anatolia. Accordingly, the inscription is animated and decorated with commas and trifoliums.

BAŞARA BEY MESCİDİ BASARA BEY MOSQUE

Başarabey Mescidi Genel Görünüm / Başarabey Mosque, General View

YAPININ DİĞER İSMİ: Ferhuniye Mescidi

NAMES: Ferhuniye Masjid.

YAPININ YERİ:

Mescit, Selçuklu İlçesi, Ferhuniye Mahallesi, Başarabey Sokak No:3'te yer almaktadır.

LOCATION:

Selçuklu District, Ferhuniye Neighborhood, Başarabey Street No:3.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Mescid kitâbesine göre 616/1219 tarihinde inşa edilmiştir. Selçuklu dönemi eseridir.

DATE AND PERIOD:

616/1219 (dated by inscription), the Seljuk period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Kitâbeye göre Sultan I. Keykavus zamanında Ahır Beyi Zeynüddin Beşare tarafından yaptırılmıştır.

ARCHITECT AND PATRON:

According to the inscription, it was built by Zeynüddin Beşare, the horse trainer, during the reign of Sultan Keykavus I.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Mescid moloz taş ve tuğla malzeme kullanılarak yığma yapım tekniği ile inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Kuzey tarafındaki mermer söveli bir kapı ile mescidin ön giriş bölümüne girilir. Üç bölümlü son cemaat bölümü günümüzde eğimli bir çatı ile örtülüdür. Kapı üzerinde inşa kitâbesi yer almaktadır. İbâdet mekânı kare planlı olup, üstte köşelere yerleştirilmiş trompların oluşturduğu onaltıgen kasnağa oturan ve balıksırtı örgülü tuğla bir kubbe ile örtülüdür. Kubbeye geçiş iki kademeli trompla sağlanmıştır. Mihrabı ve minberi yenilenmiştir (Karpuz, 2009:126).

METNİN TERCÜMESİ:

1- Bu mescit, galip sultanın saltanatı döneminde,

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

The Masjid is built by masonry technique using rubble stone and brick.

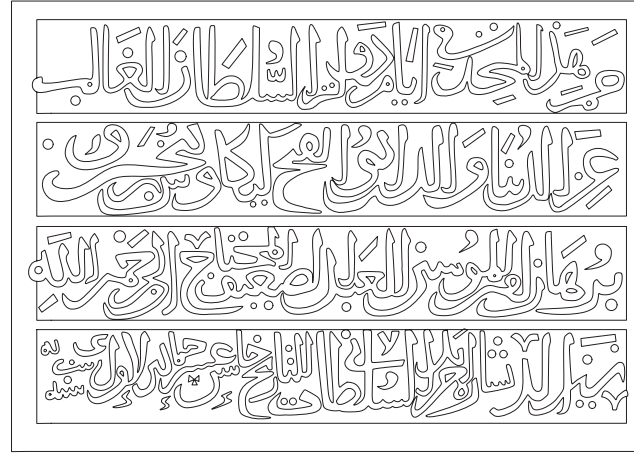
DESCRIPTION:

The masjid is entered through the door with a marble jamb on the north side. The last congregation section with three sections is now covered with a sloping roof. The construction inscription is set above the door. The place of worship is square shaped and covered with a herringbone braided dome surmounting on the hexagonal pulley formed by the squinches placed at the corners on the top. The transition to the dome is provided by a two-staged squinch. Its mihrab and pulpit have been renewed (Karpuz,2009:126).

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Başarabey Mescidi Kitâbesi / Photo: The Inscription of Başarabey Mosque

Çizim: Başarabey Mescidi Kitâbesi / Drawing: The Inscription of Başarabey Mosque

- 1- عَمَرَ هَذَا الْمَسْجِدَ فِي أَيَّامِ دَوْلَةِ السُّلْطَانِ الْغَالِبِ
- 2- عَزُّ الدُّنْيَا وَالْدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ كَيْكَأُوسُ بْنُ كَيْخُسْرُو
- 3- بُرْهَانُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ الْعَبْدُ الضَّعِيفُ الْمُحْتَاجُ إِلَى رَحْمَةِ اللَّهِ
- 4- زَيْنُ الدِّينِ بِشَارَهُ آخِرُ بَيْتِ السُّلْطَانِ فِي التَّارِيخِ خَامِسَ عَشَرَ جَمَادَى الْأَوَّلِ سَنَةِ سِتِّ عَشَرَ سِتَّمِائِهِ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

2- İzzeddin, fâtilh olan Keykâvus bin Keyhusrev'in döneminde

3- Zayıf ve Allah'ın rahmetine muhtaç bir kul olan

4- Sultanın Ahır beyi Zeyneddin Başara tarafından yapılmıştır. Tarih 616 yılının Cemâziyel evvel ayının 15. günü.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Mescidin mermer söveli kapısının üstünde 76x60 cm. ebadındaki bir mermerde dört satır halinde Selçuk sülüsüyle Arapça kitâbesi bulunmaktadır.

Kitâbenin son mısrasında yer alan “اخر” kelimesi Farsçada “ahır” anlamına gelmektedir.

Enine dikdörtgen kitâbenin satır araları ince çizgilerle belirlenmiş olup, boşlukların virgül ve tirfillerle hareketlendirildiği görülmektedir. Ayrıca boylu harflerin zülfelerinin kalınlığı ile kef serenlerinin eğimleri Selçuklu sülüs hattının özelliklerindendir.

TRANSLATION:

- 1- This masjîd is built by Zeyneddin Başara
- 2- A servant who is weak and in need of Allah's mercy,
- 3- The trainer of horses, during the reign of the victorious Sultan,
- 4- The conqueror Keykâvus bin Keyhusrev. 15 Cemâziyel awwal (hijri 5th month), 616.

DESCRIPTION:

The four-line Arabic inscription -76x60 cm- with the Seljuk thuluth is set above the door with the marble jamb.

The word “اخر” in the last verse of the inscription means “barn” in Persian.

The lines of the transverse rectangular inscription are separated by thin bars, and the spaces are animated with commas and trifoliums. In addition, the thickness of the tall letters and the curves of the letter kef are applied as the outstanding features of the Seljuk thuluth calligraphy.

BEY SOKAĞI ÇEŞMESİ-1 BEY STREET FOUNTAIN-1

Bey Sokağı Çeşmesi-1 Genel Görünüm / Bey Street Fountain-1, General View

YAPININ YERİ:

Yapı Karatay İlçesi, Sarı Hasan Caddesi, Bey Sokağı üzerinde yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Sarı Hasan Avenue, Bey Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Yapı 1341/1923 yılında inşa edilmiştir.

DATE AND PERIOD:

341/1923,(dated by inscription).

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Bilinmiyor.

ARCHITECT AND PATRON:

Unknown.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Çeşme düzgün kesme taş malzemeden inşa edilmiştir.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth cut stone.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Çeşme tek cepheli, tek lüleli ve arkasındaki duvara bağımlı bir sokak çeşmesidir. Teğet kemer iki yanda silmeli ayaklara oturmaktadır. Çeşmenin ayna taşı dairesel formda olup üzerinde tas nişi bulunmaktadır. Çeşme kemerinin kilit taşında devşirme taş üzerinde çiçek motifi bulunmaktadır. Çeşmenin profilli saçağı üzerinde sonradan yapılmış ahşap sundurma bulunmaktadır. Çeşmenin yalak ve seki kısmı izlenememektedir. Günümüzde akar durumdadır. Çeşme kemeri altında kitâbesi bulunmaktadır.

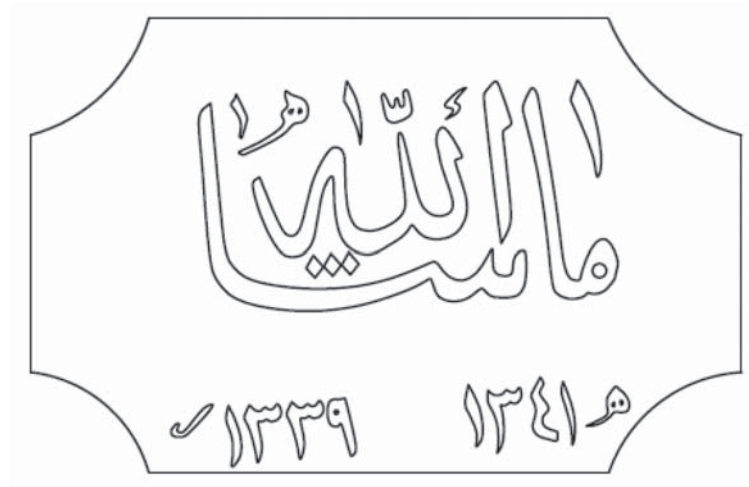
DESCRIPTION:

The fountain is a single-facade, single-nozzle street fountain adjacent to the wall behind it. The tangent arch surmounts on the columns with moulding standing on both sides. The mirror-stone of the fountain is shaped in a circular form with a carved decoration on it. On the keystone of the arch is a flower motif carved on the spolia. There is a wooden porch added later on the profiled eaves of the fountain. The trough and bench sections are not available, though the fountain is still in use today. The inscription is set just below the arch.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Bey Sokağı Çeşmesi-1 Kitâbesi / Photo: Inscription of Bey Street Fountain-1

Çizim: Bey Sokağı Çeşmesi-1 Kitâbesi / Drawing: Inscription of Bey Street Fountain-1

ما شاء الله

هـ ١٣٣٩ ١٣٤١ ر

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN TERCÜMESİ:

Maşallah

H 1341 1339 R

INSCRIPTION TEXT:

Maşallah

H 1341 1339 R

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen köşeleri yuvarlatılmış ince bir çerçeve içindeki mermere zemin oyma tekniği ile yazılan kitâbede “Maşallah” yazısının altında H 1341 1339 R tarihi yer almaktadır. Etrafını ince bir bordürün çerçevelediği kitâbede uçları kıvrımlı stilize çelenk motifiyle süsleme yapılmıştır. Bu tarihler 1923 miladi tarihine denk gelmektedir. Yazı, Osmanlı sülüs hattının özelliklerini göstermektedir.

DESCRIPTION:

The inscription written on the marble in a thin border with bevelled corners is read “Maşallah”, decorated with a stylized wreath motif with curved ends. The dates H 1341- R 1339 at the bottom correspond to 1923. The inscription features the basic characteristics of the Ottoman thuluth calligraphy.

BEY SOKAĞI ÇEŞMESİ - 2 BEY STREET FOUNTAIN-2

Bey Sokağı Çeşmesi-2 Genel Görünüm / Bey Street Fountain-2, General View

YAPININ YERİ:

Yapı Karatay İlçesi, Sarı Hasan Caddesi, Bey Sokağı ile Şair Üveysi Sokak'ın kesiştiği yerde bulunmaktadır.

LOCATION:

Located at the intersection of Bey Street, Sarı Hasan Avenue, Karatay District and Şair Üveysi Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme 15 Safer 1326 /19 Mart 1908 tarihinde inşa edilmiştir.

DATE AND PERIOD:

Built on 15 Safer 1326 /19 March 1908.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Bilinmiyor.

ARCHITECT AND PATRON:

Unknown.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Çeşme düzgün kesme taş ve mermer malzemedan inşa edilmiştir.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth cut stone and marble.

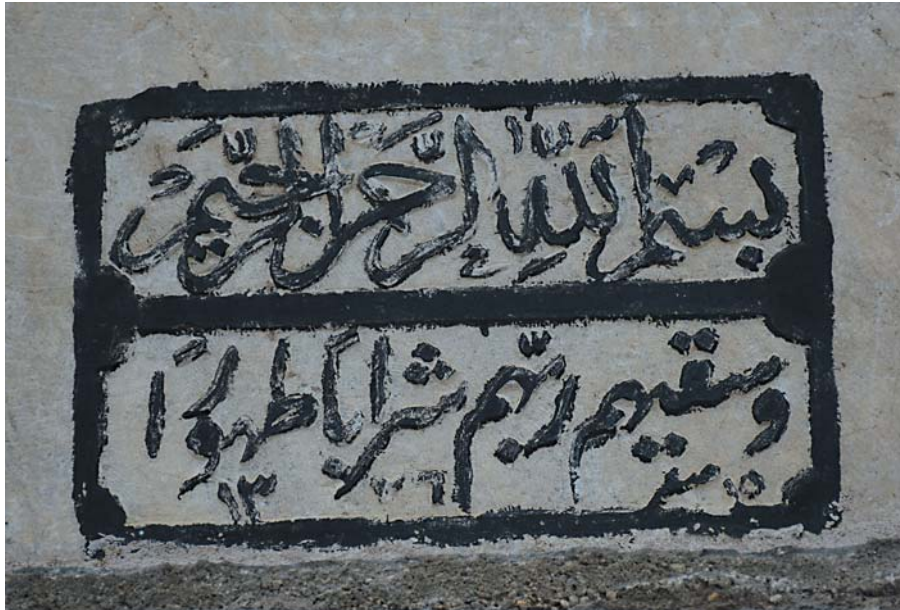
YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Çeşme tek cepheli, tek lüleli ve arkasındaki duvara bağımlı bir sokak çeşmesidir. Çeşmenin üst kısmında üçgen alınlıklı devşirme mermer malzeme bulunmaktadır. Bunun üzerinde yapının kitâbesi yer almaktadır. Çeşmenin ayna taşı dairesele formda olup, çeşme üzerinde taşlığı bulunmamaktadır. Yalak ve seki kısımları izlenemeyen çeşme günümüzde kullanılır durumdadır.

DESCRIPTION:

The fountain is a single-facade, single-nozzle street fountain adjacent to the wall behind it. On the top of the fountain is a spolia marble with a triangular pediment, above which the inscription is set. The mirror-stone of the fountain is shaped in a circular form, without having a cup niche above. The fountain without trough and bench sections is still in use today.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Bey Sokağı Çeşmesi-2 Kitâbesi / Photo: Inscription of Bey Street Fountain-1

Çizim: Bey Sokağı Çeşmesi-2 Kitâbesi / Drawing: Inscription of Bey Street Fountain-1

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَسَقِيهِمْ بُهْمًا طَهُورًا ۝ ۲۱ ۝ ص ۱۳۶

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN TERCÜMESİ:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

Rableri onlara tertemiz bir içecek içirecektir (İnsan sûresi, 21. ayet) 15 Safer 1326

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Çeşme üzerinde iki satır halinde yer alan enine dikdörtgen kitâbenin satır araları ince çizgilerle ayrılmıştır. Dış kısmını ince bir bordürün çerçevelediği kitâbenin iç panolarının her birinin köşeleri yuvarlatılmıştır.

Yazı, güzel bir Osmanlı tâlik hattıdır. Yukarı satırda besmele, aşağı satırda İnsan sûresinin 21. ayetinin son kısmı yer almaktadır. Bu ayetin anlamı, “Allah onlara cennette temiz bir içecek sunacaktır” anlamındadır. Çeşmelerin üzerine bu ayetin yazılması bir gelenek haline gelmiştir.

TRANSLATION:

In the name of Allah, the Most Gracious, the Most Merciful.

Allah will make them drink an immaculate drink (Surah al-Insan, verse 21). 15 Safer 1326.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription is set above the fountain, divided into two boards with bevelled corners by a thin bar and surrounded by a thin border.

The basmalah in the upper line and the last part of the 21st verse of Surah al-Insan below are written in a beautiful Ottoman talik calligraphy. This verse means “Allah will offer them a clean drink in heaven”, which then became a common application seen on the facades of many fountains.

BÜYÜK SİNAN ÇEŞMESİ BUYUK SINAN FOUNTAIN

Büyük Sinan Çeşmesi Genel Görünüm / Büyük Sinan Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Büyük Sinan Mahallesi, Fetih Caddesinde bulunmaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Büyük Sinan Neighborhood, Fetih Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme kitâbesine göre 1308/1892 tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı Dönemi eseridir.

DATE AND PERIOD:

1308/1892 (dated by inscription), late Ottoman Period.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Çeşmenin ön yüzü düzgün kesme taş malzemeden, arka yüzü ise moloz taş malzemeden inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Yapı tek cepheli, tek lüleli ve bağımsız bir sokak çeşmesidir. Sivri kemerin üzerinde sağda Maşallah solda ise dua içerikli inşa kitâbesi bulunmaktadır. Çeşme dışarı doğru taşkın iki profilli ayak üzerinde sivri kemerlidir. Çeşmenin taslık nişi ve musluk aynalığı bulunmaktadır.

KİTÂBE METNİ:

Sağ tarafta: Maşallah, Sol Tarafta: 1308

METNİN TERCÜMESİ:

Bu akan çeşme, 1308/1892 yılında Allah'ın rızasını kazanmak için inşa edildi.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

The front facade is built of smooth cut stone and the back side of rubble stone.

DESCRIPTION:

It's a freestanding street fountain with a single façade and single spout. Above the pointed arch is read Mashallah "praise be!" on the right, and the construction inscription with a prayer on the left. The fountain has a pointed arch surmounting on the two-profiled columns. The cup niche and the spout stone are also available on the fountain.

INSCRIPTION TEXT:

On the right side: Maşallah, On the left side: 1308.

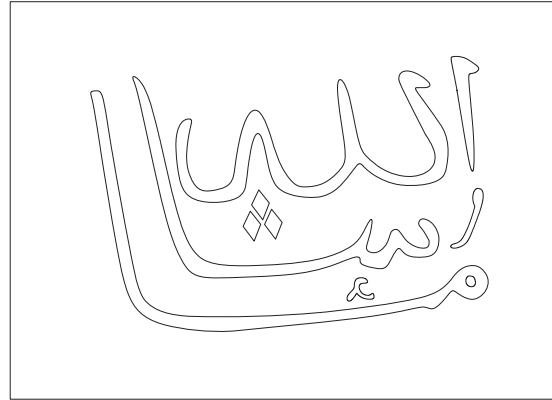
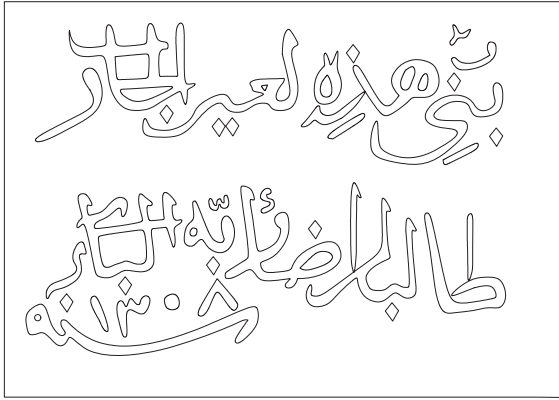
TRANSLATION:

This flowing fountain is built in 1308/1892 for the sake of Allah.

YAPININ KİTÂBESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Büyük Sinan Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Büyük Sinan Fountain

Çizim: Büyük Sinan Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Büyük Sinan Fountain

بُنِيَهْد هَالَعَيْنُ الْجَارِي
طَالِبُ الرِّضَاءِ رَبُّهَا الْبَارِي

سنه 1308

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbeler zemin oyma tekniğinde işlenmiş olup soldaki kitâbe dıştan ince bir bordür ile çerçevelenmiştir. Enine bir silme ile iki panoya ayrılan kitâbenin son satırında rakamla tarih kaydedilmiştir.

İki satırdan oluşan kitâbe Arapça yazılmış mensur bir metindir. Türklerin yazdığı diğer birçok kitâbede olduğu gibi bu kitâbede de Arapça yazım kurallarına dikkat edilmemiştir. “el-ayn” kelimesi manevi müennes olduğunda ism-i işaret olarak “hezihi” kelimesi kullanılmış olmakla birlikte, “büniye” fiilinin de “büniyet” şeklinde müennes olarak yazılması gerekirdi. “Büniye” şeklinde yazılmıştır.

Yazı, güzel bir celi sülüs hattır. Hattatı bilinmemektedir. “Cârî” ve “bârî” kelimeleri satır sonlarına getirilerek secî sanatı yapılmıştır.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscriptions are processed in the floor carving technique as the one on the left is divided into two boards and framed by a thin border. The last line of the inscription is recorded with the date.

The two-line inscription is a prose text written in Arabic. As seen in many other inscriptions written by the Turks, the Arabic spelling rules are not applied properly in this inscription either. For instance, although the feminine word “el-ayn” is used pursuant to the word “hezihi”, a feminine noun, the verb “büniye” is not written accordingly as “büniyet”, a feminine verb.

The writing is an outstanding example of celi thuluth calligraphy, though its calligrapher is unknown. Secî art (internal rhyme) was carried out by using the words “Cârî” and “bârî” at the end of the lines.

CELAL SOKAK ÇEŞMESİ CELAL STREET FOUNTAIN

Celal Sokak Çeşmesi Genel Görünüm / Celal Street Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Azîziye Mahallesi, Celal Sokakta bulunmaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Azîziye Neighborhood, Celal Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre, 11 Rebiul evvel 1341/01.11.1922 tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı Dönemi eseridir.

DATE AND PERIOD:

11 Rebiul auwal 1341 / 01.11.1922 (dated by inscription), late Ottoman period.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Yapının ön yüzü düzgün kesme sille taşından, arka yüzü moloz taş malzemedен inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Yapı tek cepheli, tek lüleli ve duvara bağımlı bir sokak çeşmesidir. Kemer kilit taşının hemen altında iki satırlık kitâbesi yer almaktadır. Musluk aynasında şemse motifi görülmektedir. Çeşmenin yalağı kare formdadır. İki profilli ayak üzerinde sivri kemer bulunmaktadır.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

The front facade is built of smooth cut stone and the back side of rubble stone.

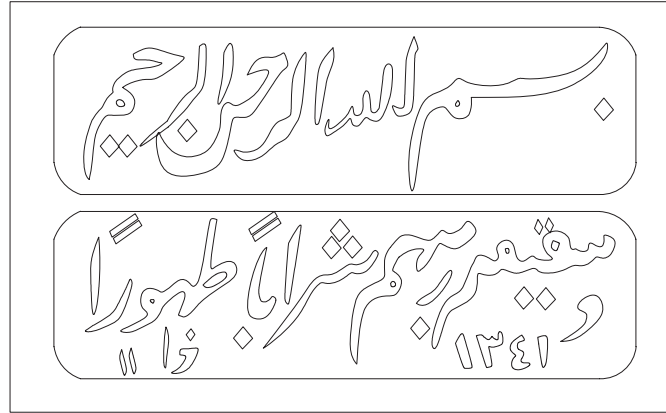
DESCRIPTION:

The structure is a street fountain with a single façade and single nozzle, as well as being adjacent to the wall behind it. The two-line inscription is set just below the arch keystone. The spout stone is decorated with the sunburst motif. The trough section is designed in a square form as the pointed arch surmounts on two profiled pilasters.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Celal Sokak Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Celal Street Fountain

Çizim: Celal Sokak Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Celal Street Fountain

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَسَقِيَهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا
11 ز ا 1341

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMI:

Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla

Rableri onlara tertemiz bir içecek içirecektir (İnsan sûresi, 21. ayet)

11 Rebiul evvel 1341/1 Kasım 1922

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe mermer üzerine zemin oyma tekniğinde işlenmiş olup 40x25 cm. ebadındadır. Dıştan bir bordürler çerçevelenen kitâbe enine bir silme ile iki panoya ayrılmıştır.

Celî tâlik hatla yazılan kitâbe, Arapça iki ayetten oluşmaktadır. Üst kısımdaki besmele, Neml sûresinin 30. ayetinin bir bölümüdür. Alt satırda ise, çeşmelerin birçoğunda bulunan İnsan sûresinin 21. âyetinin bir kısmı bulunmaktadır.

TRANSLATION:

In the name of Allah, the Most Gracious, the Most Merciful.

Allah will make them drink an immaculate drink (Surah al-Insan, verse 21).

11 Rebiul awwal 1341/1 November 1922

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription sized 40x25 cm is engraved on the marble by the ground carving technique. It's framed by an outer border and divided into two boards with a transverse bar.

The inscription, written in Celî tâlik calligraphy, consists of two verses in Arabic; the upper one is the part of the 30th verse of the Surah al-Neml, and beneath is a part of the 21st verse of the Surah al-Insan, found in many fountains.

CEMRE SOKAK ÇEŞMESİ CEMRE STREET FOUNTAIN

Cemre Sokak Çeşmesi Genel Görünüm / Cemre Street Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Çelebi Mahallesi, Cemre Sokağında bulunmaktadır.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 1287/1870 tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı Dönemine ait bir yapıdır.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Hacı Hüseyin

LOCATION:

Karatay District, Çelebi Neighborhood, Cemre Street.

DATE AND PERIOD:

1287/1870 (dated by inscription), late Ottoman period.

ARCHITECT AND PATRON:

Hadji Hüseyin

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Sille taşı ve Moloz taş malzemeden inşa edilmiştir.

CONSTRUCTION TECHNIQUES**AND MATERIALS:**

Built of Sille stone and rubble stone.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Yapı tek cepheli, tek lüleli ve duvara bağımsız bir sokak çeşmesidir. Sivri kemerli bir cepheye sahiptir. Dikdörtgen pano içerisinde aynalık bulunmaktadır. Yol çalışmaları sırasında zemin kotu yükselmesinden dolayı günümüzde seki ve yalak kısmı izlenemeyen çeşme bütününde sade tasarlanmıştır (Sarıkaya,2013:129).

DESCRIPTION:

It's is a free-standing street fountain with a pointed arch façade and a single spout. The mirror-stone can be seen inside the rectangular panel. Due to the elevation of the ground level during the road works, its trough and bench sections were filled, which makes it seem designed plain (Sarıkaya,2013:129).

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Cemre Sokak Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Cemre Street Fountain

حاجی حسینہ دعا قیلسون محلہ خلقی ھپ
یاپدی بوندہ چشمہ دلجو حسینک عشقنہ
والی دریا ھم علم احمد اول آصفاک
ھمتیلہ کتوردی صو حسینک عشقنہ
بالبداهہ یازدی خامہ ھم غالباً تاریخی
کل صو ایچ بو چشمہ دن یا ھو حسینک عشقنہ
حررہ ۱۲۸۷ فخری

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTABE METNİ:

Hacı Hüseyin'e duâ kılsın mahalle halkı hep
 Yaptı bunda çeşme-i dil-cû Hüseyin'in aşkına
 Vâli-i deryâ himem-i ilm Ahmed ol âsafânın
 Himmetiyle getirdi su Hüseyin'in aşkına
 Bi'l-bedâhe yazdı hâme hem gâlibâ târîhini
 Gel su iç bu çeşmeden yâ Hû Hüseyin'in aşkına
 Harrarahû 1287 Fahrî

METNİN ANLAMI:

Mahalle halkı bu çeşmeyi gönül çeken Hz.Hüseyin aşkına yaptıran Hacı Hüseyin'e dua kılsın. İlimde himmet sahibi Vali Ahmed (Sadrazam)'ın himmeti ile (Hz.) Hüseyin'in aşkına suyu getirdi. Galip (şair) Açıkça yazdı tarihini "Gel bu çeşmeden (Hz.) Hüseyin'in aşkına su iç". Yazan (hattat) Fahri 1869.

KİTABE ÖZELLİKLERİ:

Celî tâlik hatla ve Osmanlı Türkçesiyle yazılmış üç beyitten oluşan bir manzûmedir. Son satırda hattat isminin bulunduğu cümle Arapça olarak kaydedilmiştir. Bu manzûme aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle kaleme alınmıştır. İlk satırda çeşmeyi yaptıranın ismi "Hüseyin" olarak, çeşmenin bina tarihi ise son satırda rakamla 1287 olarak kaydedilmiştir. Diğer birçok çeşme kitâbesi gibi Hz. Hüseyin kitâbede anılmış, onun ve ailesinin susamış halde şehit olması hatırlanılmıştır. Manzumenin son beytinde "Gel su iç bu çeşmeden yâ Hû Hüseyin'in aşkına" mısraında ebced hesabıyla tarih düşürme sanatı yapılmıştır. En son satırda hattat kendi ismini "Fahri" olarak kaydetmiştir.

INSCRIPTION TEXT:

Hacı Hüseyin'e duâ kılsın mahalle halkı hep
 Yaptı bunda çeşme-i dil-cû Hüseyin'in aşkına
 Vâli-i deryâ himem-i ilm Ahmed ol âsafânın
 Himmetiyle getirdi su Hüseyin'in aşkına
 Bi'l-bedâhe yazdı hâme hem gâlibâ târîhini
 Gel su iç bu çeşmeden yâ Hû Hüseyin'in aşkına
 Harrarahû 1287 Fahrî

TRANSLATION:

The people of the neighborhood should pray to Hadji Hüseyin, who built this fountain for the sake of the beloved Saint Huseyin (the grandson of the Prophet Mohammed). He made the water flow for the sake of Saint Hüseyin with the patronage of the Governor Ahmed (Grand Vizier), a wise scholar. Galip (the poet) clearly wrote its date with the words, "Come and drink from this fountain, for the love of Saint Hüseyin". By (the calligrapher) Fahri 1869.

DESCRIPTION:

The text is a poem consisting of three couplets written in Celî tâlik calligraphy in Ottoman Turkish. The last line with the name of the calligrapher is recorded in Arabic. The poet is written with the aruz prosody of remel bahri fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün. The master of the fountain is recorded as "Hüseyin" in the first line and the date as 1287 in the last line.

Like in many other fountains, Saint Hüseyin (the grandson of the Prophet Mohammed) is mentioned in the inscription, referring to his and his family's being martyred in thirst in the Battle of Karbala. In the last line, the construction date is recorded through the abjad numerals of the saying "Ahoy! Come and drink from this fountain for the sake of Saint Hüseyin", followed by the the calligrapher's name "Fahri".

ÇAPUTÇU DİĞİN CAMİİ ÇEŞMESİ FOUNTAIN OF CAPUTCU DIGIN MOSQUE

Çaputçu Diğın Camii Çeşmesi Genel Görünüm / Fountain of Caputçu Diğın Mosque, General View

YAPININ YERİ:

Yapı Karatay İlçesi, Nakiboğlu Mahallesi, Köprübaşı Caddesi üzerinde yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Nakiboğlu Neighborhood , Köprübaşı Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme kitâbesine göre 1325/1907 tarihinde inşa edilmiştir.

DATE AND PERIOD:

1325/1907 (dated by inscription).

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Bilinmiyor.

ARCHITECT AND PATRON:

Unknown.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Yapı tamamen düzgün kesme taş malzemeden inşa edilmiştir.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Constructed entirely of cut stone.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Yapı tek cepheli, tek lüleli ve bağımsız bir sokak çeşmesidir. Çeşmenin kaş kemeri iki yanda profil başlıklı ayaklara oturmaktadır. Yine çeşmenin kaş kemerli tas nişi bulunmaktadır. Çeşmenin betonarme saçağı sonradan ilave edilmiş olup, yalak ve seki kısımları da izlenememektedir. Çeşme günümüzde akar durumdadır.

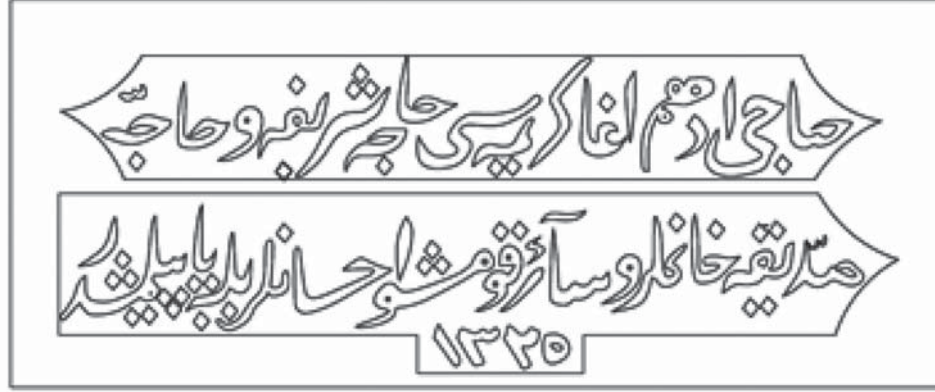
DESCRIPTION:

It's a free-standing street fountain with a pointed arch façade and a single spout. The top arch of the fountain surmounts on the columns with profile heads on both sides. The fountain also has an alcove niche for cup. Reinforced concrete eaves of the fountain must be added later as the trough and bench parts are not available. The fountain is still in use today.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Çaputçu Diğın Cami Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Fountain Inscription of Çaputçu Diğın Mosque

Çizim: Çaputçu Diğın Cami Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Fountain Inscription of Çaputçu Diğın Mosque

حاجی ادهم اغا کریمه سی حاجه شریفه و حاجه
صدیقہ خانملرو سائر قومشو احسانلریلہیا لمشد
1325

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Hacı Ethem Ağa'nın kızı Hacı Şerife ve Hatice Sıddıka hanımlar vesair komşuların yardımıyla yapılmıştır. 1325/1907.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Çeşmenin saçak kısmının altında 65x25 cm ebadında iki satırlık kitâbesi yer almaktadır. Kitâbenin alt satırında 1325 tarihine yer verilmiştir. Birbirine ensiz olarak yapılmış panolarda harf boşluklarında tırnak işaretinin süsleme olarak yer aldığı görülmektedir.

Yazı, Osmanlı sülüs hattının güzel bir örneğidir. Mensur metin olan yazıda süsleme ögesi görülmemektedir.

TRANSLATION:

It is built with the endowment presented by Hadji Ethem Ağa's daughters, Hadji Şerife and Hatice Sıddıka, and by several anonymous neighbors. 1325/1907.

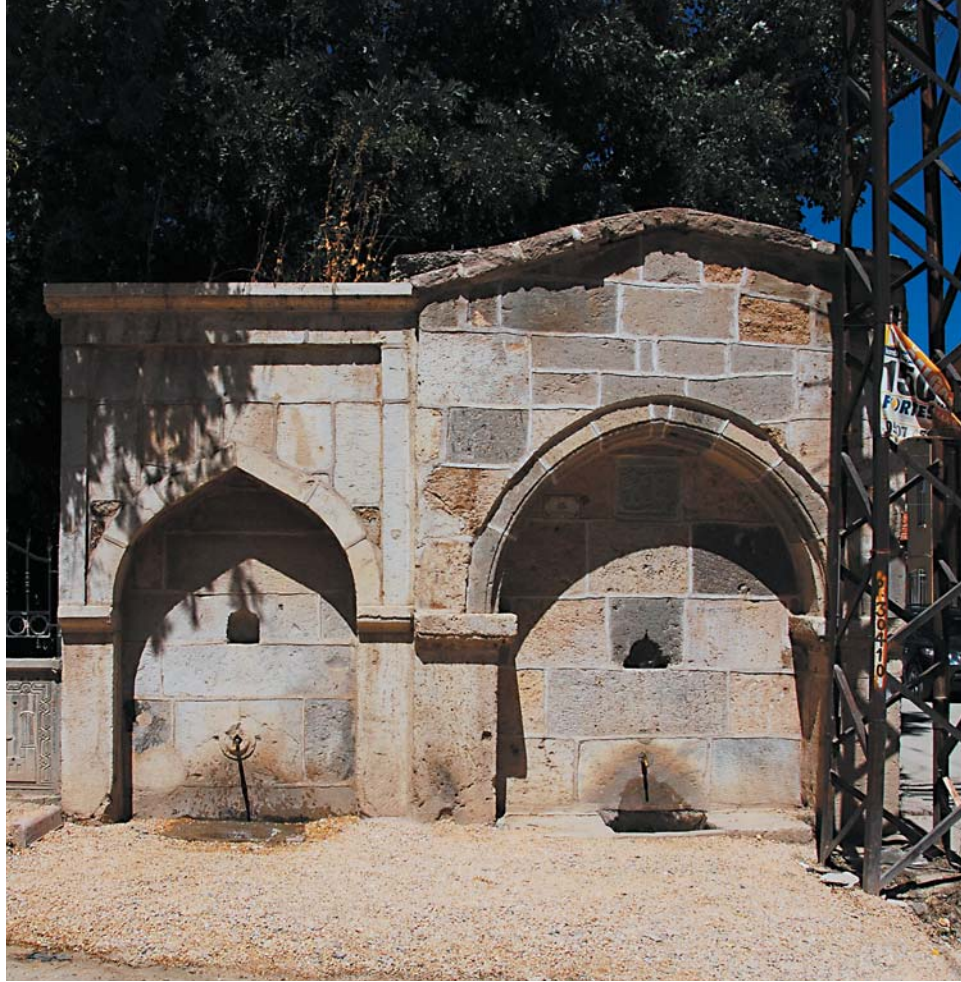
DESCRIPTION:

The two-line inscription sized 65x25 cm is set under the eaves of the fountain. The date 1325 is included in the bottom line. The quotation marks are used as ornamental fillers for the spaces on the boards, which are made narrow to each other.

The writing is a fine example of the Ottoman thsuluth calligraphy. There is no other ornamental element seen in the prose text.

ÇİFTE ÇEŞME CIFTE (TWIN) FOUNTAINS

Çifte Çeşme Genel Görünüm / Çifte (Twin) Fountains, General View

YAPININ YERİ:

Çeşme, Meram İlçesi, Emir Halil Mahallesi, Şeyh Galip Sokakta yer almaktadır. Hacıfettah mezarlığının köşesinde yan yana bulunan iki çeşmenin isimleri Çifte çeşmedir.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme üzerindeki kitâbeye göre 1321/1903-1904 tarihinde inşa edilmiştir. Geç dönem Osmanlı eseridir.

LOCATION:

Meram District, Emir Halil Neighborhood, Şeyh Galip Street, at the corner of Hacıfettah cemetery.

DATE AND PERIOD:

1321/1903-1904 (dated by inscription), late Ottoman period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Bilinmemektedir.

ARCHITECT AND PATRON:

Unknown.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Yapı kesme taş malzeme kullanılarak inşa edilmiştir.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of cut stone.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Bağımsız, sokak çeşmesi şeklinde tasarlanan çeşmelerden soldaki sivri teğet kemer, sağdaki yarım daire kemer formuna sahiptir. Sağdaki çeşmenin üst bölümünde Arapça kitâbe yer almaktadır. Çeşmelerin üst kısmı taş saçak şeklinde düzenlenmiştir. Her çeşmede taslık nişi bulunmaktadır.

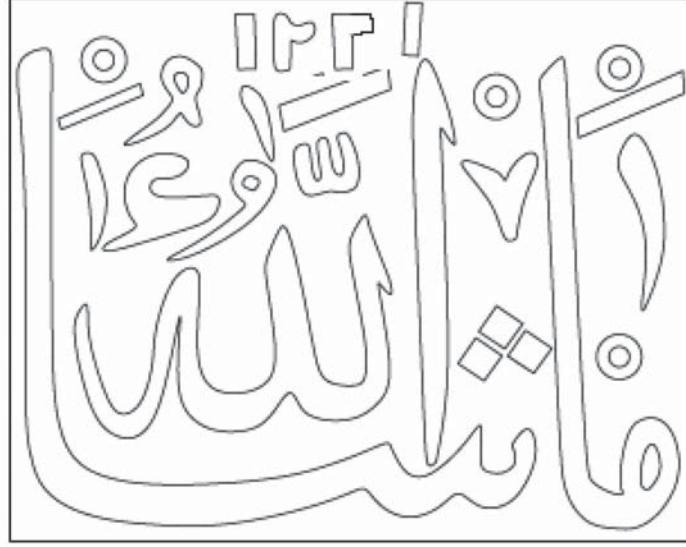
DESCRIPTION:

The one on the left is designed as an independent street fountain with a pointed tangential arch, and its twin on the right has the form of a semi-circular arch. There is an Arabic inscription on the upper part of the fountain on the right. The upper part of the fountains is arranged in the form of stone eaves. Each fountain has an alcove niche for cup.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Çifte Çeşme Kitâbesi/ Photo: Inscription of Çifte (Twin) Fountains

Çizim: Çifte Çeşme Kitâbesi / Drawing: Inscription of Çifte (Twin) Fountains

1321 ما شاء الله

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Maşaallah 1321

INSCRIPTION TEXT:

Maşaallah 1321

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Çeşmelerin birinde 40x40 cm. ebadında “Maşaallah” yazmakta, kitâbe üzerinde bulunan 1321 tarihi, miladi 1903-1904 tarihine tekabül etmektedir. Kitâbede tirfil ve tırnak işaretleri ile kitâbe boşluklarının doldurulduğu süsleme öğeleri görülmektedir.

DESCRIPTION:

One of the fountains has an inscription written “Maşallah” in size 40x40 cm and the date 1321 corresponds to 1903-1904. The spaces on the inscription are filled with trifolium and quotation marks as ornamental elements.

DARICI ÇEŞMESİ DARICI FOUNTAIN

Darıcı Çeşmesi Genel Görünüm / Darıcı Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Çeşme Karatay İlçesi, Nakipoğlu Mahallesi, Çelik Paşa Sokak üzerinde yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District , Nakipoğlu Neighborhood, Çelik Paşa Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme, kitâbesine göre 1341/1922 tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı dönemine ait bir yapıdır.

DATE AND PERIOD:

1341/1922 (dated by inscription), late Ottoman period.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Çeşme düzgün Sille taşından inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Çeşme tek cepheli, tek lüleli ve bağımsız bir sokak çeşmesidir. Kaş kemer, iki yanda profil başlıklı ayaklara oturmaktadır. Çeşmenin ayna taşı dairesel formda olup üzerinde kabartma işlenmiş bitkisel motifler yer almaktadır. Bunun üzerinde dilimli kemerli tas nişi bulunmaktadır. Çeşme kemerinin iki yanında kabartma stilize çiçekler görülmektedir. Çeşme günümüzde kullanılabilir durumdadır.

KİTABE METNİ:

Besmeyleyle iç suyun ayn-ı şifâ

Îânât-ı ashâb-ı hayr ile oldu inşâ 1341

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth Sille stone.

DESCRIPTION:

It's a free-standing street fountain with a single façade and single spout. Its arch surmounts on the pilasters with profile heads on both sides. The mirror stone of the fountain is shaped in a circular form and there are embossed floral motifs on it. There is a sliced alcove niche above it. There are relief stylized flowers on both sides of the fountain arch. The fountain is still in use today.

INSCRIPTION TEXT:

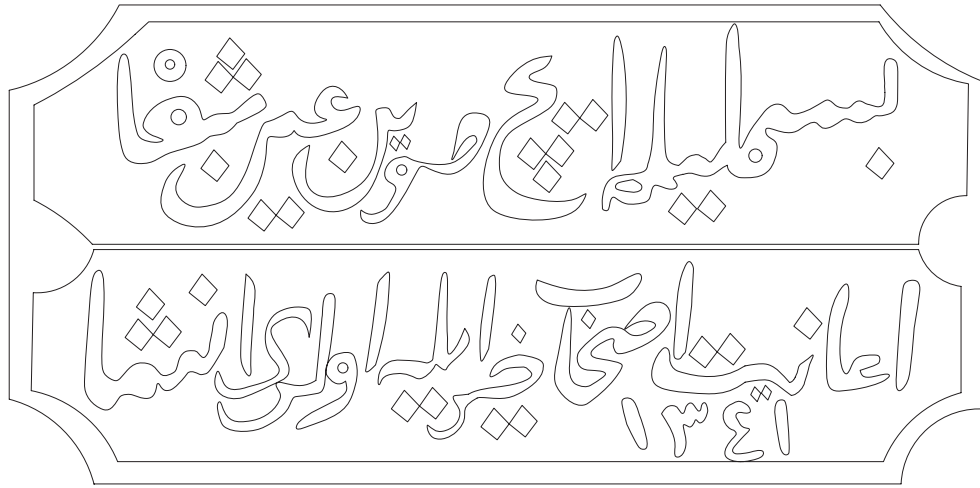
Besmeyleyle iç suyun ayn-ı şifâ

Îânât-ı ashâb-ı hayr ile oldu inşâ 1341

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Darıcı Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Darıcı Fountain

Çizim: Darıcı Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Darıcı Fountain

بسم الله ايچ صوين عين شفا
اعانات اصحاب خير ايله اولدى انشا
١٣٤١

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMI:

Hayır sahiplerinin yardımlarıyla yapılan ve suyu şifa olan sudan besmeleyle iç. 1923

TRANSLATION:

Drink this healing water with Basmalah. This fountain is built with the help of benefactors. 1923.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Çeşmenin kemer karnında 50x27 cm. ebadında iki satırlık kitâbesi yer almaktadır. İnce bir bordürle çerçevelenmiş olan kitâbenin kenarları yuvarlatılmıştır. Kitâbenin alt satırında 1341 tarihi okunmaktadır. Kitâbenin ilk mısraî aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle yazılmış olmakla birlikte ikinci mısrasında vezin bulunmamaktadır. Buna rağmen satır sonlarındaki şifâ ve inşâ kelimelerinde kafiye yapmaya çalışılmıştır. Kitâbede herhangi bir süsleme ögesi bulunmamaktadır.

DESCRIPTION:

The two-line inscription size 50x27 cm is set just under the arch of the fountain. The corners of the inscription, which is framed with a thin border, are bevelled. The date 1341 is read on the bottom line of the inscription. Although the first line is written with the aruz prosody of remel bahri fâilâtün/fâilâtün/fâilün, this meter is not performed in the second line. Nevertheless, the internal rhyme is provided through the words şifâ (healing) and inşâ (build) seen at the end of the lines. There is no ornamental features on the inscription.

DEVİR-İ CEDİT ÇEŞMESİ DEVİR-I CEDIT FOUNTAIN

Devir-i Cedit Çeşmesi Genel Görünüm / Devir-i Cedit Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Selçuklu İlçesi, Devir-i Cedit Mahallesi, Devir Sokakta bulunmaktadır.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 1928 'de inşa edilen çeşme, Cumhuriyet dönemi yapılarındandır.

LOCATION:

Selçuklu District, Devir-i Cedit Neighborhood, Devir Street.

DATE AND PERIOD:

1928 (dated by inscription), Republic period.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Sille taşı kullanılarak yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Sade tasarlanan çeşme, dilimli kemer kompozisyonu ve musluk aynasındaki şemse motifi ile hareketlendirilmiştir. Kitâbesi dilimli kemerin altında tek satır ve tarih kısmından oluşmaktadır. Çeşme mezar taşı kompozisyonuna çok benzerdir.

KİTÂBE METNİ:

Cumhûriyet, 1928

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

uilt of using Sille stone.

DESCRIPTION:

The simple designed fountain is enriched with a sliced arch composition and the sunburst motif seen on the spout stone. The inscription under the sliced arch consists of a single line and a date section. It is very similar to a tombstone composition.

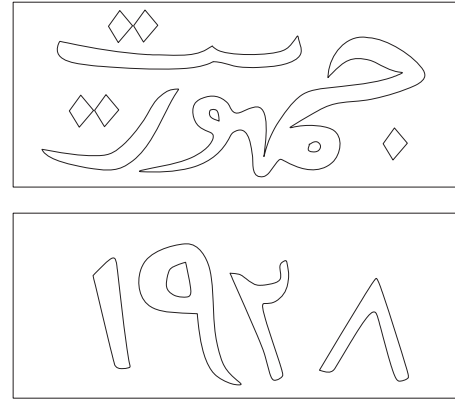
INSCRIPTION TEXT:

Cumhûriyet, 1928

YAPININ KİTÂBESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Devr-i Cedit Çeşmesi Kitâbesi
Photo: Inscription of Devr-i Cedit Fountain

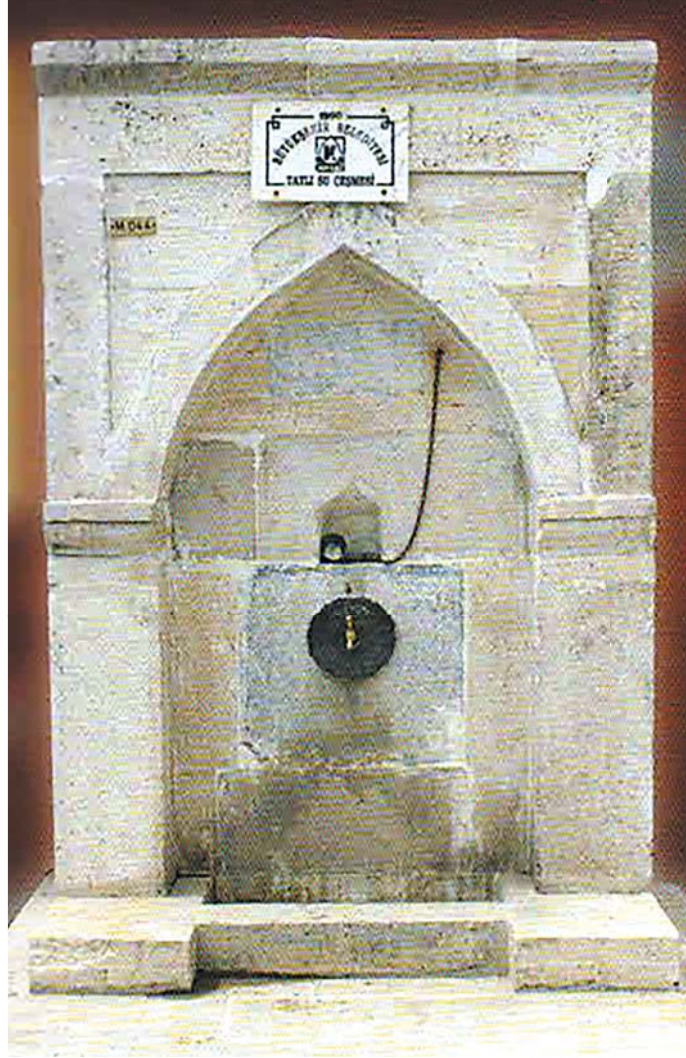
Çizim: Devr-i Cedit Çeşmesi Kitâbesi
Drawing: Inscription of Devr-i Cedit Fountain

جمہوریت
1928

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

DİBEK TAŞI ÇEŞMESİ DİBEK TASI FOUNTAIN

Dibek Taşı Çeşmesi Genel Görünüm / Dibek Taşı Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Yorgancı Mahallesi, Dibektaş Sokak'ında bulunmaktadır.

LOCATION:

Meram District, Yorgancı Neighborhood, Dibektaş Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 1350/1931 yılında inşa edilen çeşme, Cumhuriyet Dönemi eserlerindendir.

DATE AND PERIOD:

1350/1931 (dated by inscription), Republic period.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Düzgün kesme Sille taşından inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Sivri kemerli çeşme iki profilli ayağa oturmaktadır. Musluk aynalığın daire formundadır. Tek lüleli bir çeşmedir. Aynalığın üstünde kaş kemerli taslık nişi bulunmaktadır. Çeşme de cephe sadedir.

YAPININ KİTABESİ:

Besmeyle nûş eden bulsun şifâ

Ehl-i hayrâta şefî' olsun Muhammed Mustafa, 1350

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

İki satır halinde Osmanlı Türkçesiyle yazılan kitâbe, manzum bir metindir. Bu metnin ilk mısraı aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle, iki mısra ise fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle kaleme alınmıştır.

CONSTRUCTION TECHNIQUES**AND MATERIALS:**

Built of smooth cut Sille stone.

DESCRIPTION:

The fountain with a pointed arch surmounts on two-profiled pilasters. The tap mirror is in the form of a circle, with a single spout. Above the mirror stone is an alcove niche for cup. The facade of the fountain is left plain, as no decoration is involved.

INSCRIPTION TEXT:

Will heal whoever drinks from it with Basmalah

May Mohammed Mustafa intercede (on the day of judgement) for its benefactors. 1350.

DESCRIPTION:

The inscription consists of a poem of two lines written in Ottoman Turkish. The first line is written with the aruz prosody of remel bahri fâilâtün/fâilâtün/fâilün and the second line with fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Dibeğ Taşı Çeşmesi Kitâbesi
Photo: Dibeğ Taşı Fountain

بسمیلهنو شایدنبولسونشفا
اهل خیراتهشفیعاولسونمحمدمصطفی
سنه 1350

KİTÂBE METNİ
THE INSCRIPTION

DOLAP ÇEŞMESİ DOLAP FOUNTAIN

Dolap Çeşmesi Genel Görünüm / Dolap Fountain, General View

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Dolappare Sokak Çeşmesi

NAMES:

Dolappare Street Fountain.

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Aslanlı Kışla Caddesi, Dolappare Sokak üzerinde yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Aslanlı Kışla Avenue, Dolappare Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme, kitâbesine göre 1294/1878 tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı Dönemine ait bir yapıdır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Yapı düzgün kesme taş malzemeden inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Çeşme tek cepheli, tek lüleli ve duvara bağımlı bir sokak çeşmesidir. Teğet kemer iki yanda profilli ayaklara oturmaktadır. Çeşmenin dairevi yalağının iki yanında sekiler bulunmaktadır. Dikdörtgen formlu musluk aynası üzerinde testere dişi şeklinde süsleme motifi yer almaktadır. Ayna taşı üzerinde taslğı bulunmaktadır. Çeşmenin saçak kısmında Sille taşı kullanıldığı görülmektedir. Çeşme günümüzde kullanılmamaktadır.

DATE AND PERIOD:

1294/1878 (dated by inscription), late Ottoman period.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth cut stone.

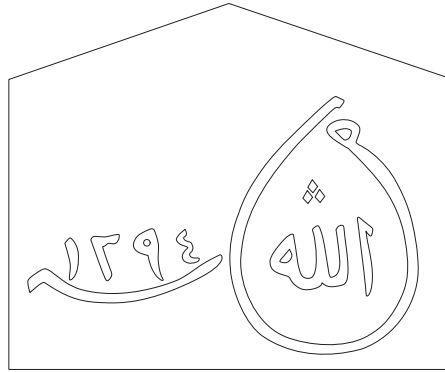
DESCRIPTION:

It is a street fountain with a single façade and a single spout, adjacent to a wall. The tangent arch surmounts on profiled pilasters on both sides. There are benches on either side of the circular trough. A saw blade-shaped ornamentation motif is seen on the rectangular spout mirror with an alcove niche above it. The eaves of the fountain is made of Sille stone. Unfortunately, the fountain is not in use today.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Dolap Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Dolap Fountain

Çizim: Dolap Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Dolap Fountain

ما شاء الله سنة ١٢٩٤

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE METNİ:

Maşallah sene 1294

INSCRIPTION TEXT:

Maşallah year 1294

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Çeşme kemerinin altında dikdörtgen formlu 45x35 cm ebadında kitâbesi yer almaktadır. Kitâbenin üst kısmı sivri kemerle sonlandırılmış olup ما شاء الله ve سنة ١٢٩٤ tarihi kısmı okunmaktadır.

Kitâbe ilk bakışta sade ve süssüz bir kitâbe gibi görüldüğü halde dikkatli bakıldığında Allah lafzının üstündeki üç nokta ve etrafındaki dairevi şekil ile sol üstte bulunan mim harfinden bu süslemenin “Mâşâ” şeklinde okunması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu tarzda, yazılı süsleme ögesi içeren ilginç örneklerden biri de bu çeşmede bulunmaktadır.

DESCRIPTION:

The rectangular shaped inscription size 45x35 cm is set under the fountain arch and consists of the phrase ما شاء الله and the date سنة ١٢٩٤. The upper part of the inscription ends with the pointed arch.

Although the inscription looks as if a simple and undecorated inscription, three dots above the word Allah and the circular shape around it provide an elaborate ornament for the phrase, which also may be read as “Mâşâ”. This kind of interesting examples of calligraphy ornament can be found in other fountains on a large scale.

DURSUNOĞLU CAMİİ DURSUNOGLU MOSQUE

Dursunoğlu Camii Genel Görünüm / Dursunoğlu Mosque, General View

YAPININ DİĞER İSİMLERİ: Dursun Fakih, Tahir Paşa, Mecidiyeler.

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Abdülaziz Mahallesi Mimar Muzaffer Caddesi No:39'da yer almaktadır.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

XV. yy. Karamanoğulları dönemi (Konyalı, 1997: 345-346).

YAPININ TAMİR KAYITLARI:

Giriş kapısı üzerindeki tamir kitâbesine göre Mecidiye-zâde Tahir Paşa ve kardeşi Ali Bey tarafından 1306/1889 yılında tamir edilmiştir.

NAMES: Dursun Fakih, Tahir Paşa, Mecidiyeler.

LOCATION:

Meram District, Abdülaziz Neighborhood, Mimar Muzaffer Street, No:39.

DATE AND PERIOD:

Karamans period, 15th century (Konyalı, 2007: 245-246).

REPAIR RECORDS:

According to the repair inscription above the entrance door, it was repaired in 1306/1889 by Mecidiye-zâde Tahir Pasha and his brother Ali Bey.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Düzgün kesme, moloz taş ve tuğla malzeme kullanılarak inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Caminin kuzey cephesinde kesme taş malzeme, kubbe ve kasnağında tuğla kullanılmıştır. Üç bölümlü, üzeri kubbeli son cemaat yeri, dört devşirme sütun ile taşınmaktadır. Cami kare planlı, merkezi, tek kubbeli olarak tasarlanmıştır. Cami oldukça sade olup farklı malzeme kullanılarak camide süsleme unsuru oluşturulmak istenmiştir. Tuğla minaresi tek şerefelidir. Mihrap ve minberi özgün değildir (Dülgerler,2012:135; Karpuz, 2009: 139).

KİTABE METNİ:

İşbu câmi-i şerîf murûr-i zamanla müşrif-i harâb olmasıyla
Taleben li-merzâtillâhi teâlâ Mecidiye-zâde Tâhir Paşa

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth cut stone, rubble stone and brick.

DESCRIPTION:

While the north facade of the mosque is built of cut stone, its dome and pulley are made of brick material. Four spolia columns are used in the last congregation place with three sections and a dome. The mosque is designed with a square plan and a central dome. Though it looks quite plain, different materials are used to create an ornament in the mosque. The brick minaret has a single balcony. The mihrab and pulpit are not in their original form today (Dülgerler,2012:135; Karpuz, 2009: 139).

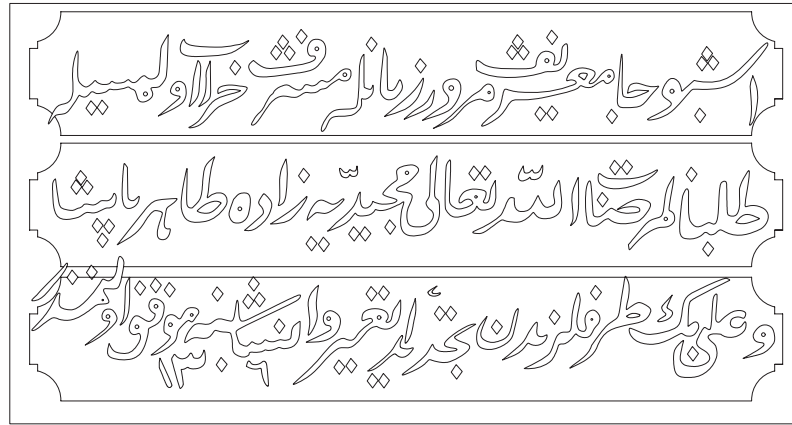
INSCRIPTION TEXT:

İşbu câmi-i şerîf murûr-i zamanla müşrif-i harâb olmasıyla

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Dursunoğlu Camii Kitâbesi / Photo: Inscription of Dursunoğlu Mosque

Çizim: Dursunoğlu Camii Kitâbesi / Drawing: Inscription of Dursunoğlu Mosque

اشبوجامعشریفمروزمانلهمشرفخراپاولمسيله
 طلبالمرضاتالتهتعاليمجديهزادهطاهرپاشا
 و على بك طرفلرندن تجديد ا تعمير و انشاسنه موفق
 اولنمشدر 1306

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

ve Ali Bey taraflarından tecdîden tamir ve inşasına muvaffak olunmuştur. 1306

Bu Kitâbeye göre mabedin 1306 Rumi veya Hicri yılında Mecidiye-zâde'lerden Tahir Paşa ile biraderi Ali Bey tarafından esaslı bir surette tamir edildiği anlaşılmaktadır (Konyalı, 1997:346).

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Kapının üstündeki 40x64 cm. ebadındaki ak mermerde Osmanlı Türkçesi ve tâlik hat ile yazılmış üç satırlık mensur bir kitâbe bulunmaktadır. Kitâbede bazı harfler satırdan taşırılmış olup, her bir panonun köşesi yuvarlatılmıştır. Kitâbede kesme işareti, tirfil ve noktalama işaretlerinin baklava formunda yapılması ile kitâbede süslemeye yer verilmiş ve kitâbe hareketlendirilmiştir.

Taleben li-merzâtillâhi teâlâ Mecidiye-zâde Tâhir Paşa

ve Ali Bey taraflarından tecdîden tamir ve inşasına muvaffak olunmuştur. 1306

According to this repair inscription, it was repaired thoroughly in 1306/1889 by Mecidiye-zâde Tahir Pasha and his brother Ali Bey (Konyalı, 1997:346).

DESCRIPTION:

The three-line inscription size 40x64 cm above the door is a prose text written in Ottoman Turkish and tâlik calligraphy on a white marble. Some letters are scrambled out of the line, and the corners of each board are bevelled. The inscription is decorated by resembling the apostrophe, trifolium and punctuation marks the shape of a diamond.

EBÛ İSHAK-I KAZERÛNÎ TEKKESİ BEY STR

Ebu İshak Kazeruni Tekkesi Genel Görünüm / Bey Street Fountain-1, General View

YAPININ YERİ:

Yapı, Meram İlçesi, Beyhekim Mahallesi, Ertuğrul Sokak No:1'de yer almaktadır.

LOCATION:

Meram District, Beyhekim Neighborhood, Ertuğrul Street, No:1.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 821/1418 tarihli olup Karamanoğulları döneminde yaptırılmıştır.

DATE AND PERIOD:

821/1418 (dated by inscription), Karamans period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Kitâbesine göre, Karamanoğlu Alaaddin Bey oğlu Mehmed Bey tarafından Kazerunlu Ebu İshak İbrahim ibn Şehriyar adına yaptırılmıştır.

ARCHITECT AND PATRON:

According to the inscription, the lodge was built by Mehmed Bey, the son of Karamanoğlu Alaaddin Bey, on behalf of Abu Ishak Ibrahim, the son of Şehriyar of Kazerun.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Moloz taş malzemeden yığma teknikle inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Kuzey-Güney doğrultusunda dikdörtgen planlı olan yapının güney kapısından türbe olarak düzenlenmiş mekâna girilmektedir. Türbenin içinde yatan şahıs, İran'ın Kazerun şehrinde büyük bir mutasavvıf ve âlim olan Ebu İshak İbrahim ibn Şehriyar'dır. Yapıdaki zikir salonunda bulunan ikinci kapıdan zaviye şeyhinin evi olarak planlanmış bir koridor ve iki odadan oluşan geleneksel Konya ev planında düzenlenmiş mekâna girilmektedir. İçi oldukça sade olan yapı, günümüzde Komek kurs merkezi olarak kullanılmaktadır (Karpuz,2009:351).

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built with masonry technique using rubble stone.

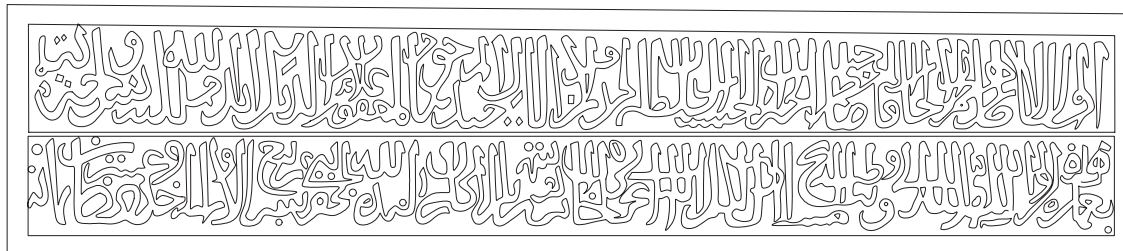
DESCRIPTION:

The rectangular building, which is designed as a tomb, is built in the north-south direction, and entered through the south gate. The person burried in the tomb is known as deceased Abu Ishak İbrahim ibn Shahriyar, a great sufi and scholar from the city of Kazerun, Iran. The second door in the dhikr hall opens into a traditional Konya house consisting of two rooms and a corridor, planned as the house of the lodge's sheikh. The structure, which is quite simple inside, is used as the Komek course center today (Karpuz,2009:351).

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Ebû İshak-ı Kazerûnî Tekkesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Bey Street Fountain-1

Çizim: Ebû İshak-ı Kazerûnî Tekkesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Bey Street Fountain-1

1- أَمَرَ السُّلْطَانُ الْأَعْظَمُ الْخَاقَانُ الْمُعَظَّمُ صَاحِبُ الْخَيْرِ اتُوا الْحَسَنَاتِ السُّلْطَانُ مُحَمَّدُ بْنُ الْأَمِيرِ السَّعِيدِ الشَّهِيدِ الْمَرْحُومِ
الْمَغْفُورِ عَلَاءُ الدِّينِ كَابِدَ اللَّهُمَّ لَكَتَهُوَ تَقَبَّلْ خَيْرَاتَهُ

2- بَعْمَارَةَ هَذِهِ الْوَيْلَةِ الْمُطَهَّرَةِ الْمَنْسُوبَةِ الْفُطُوبِ الْمَشَايخِو السَّالِكِينَ الشَّيْخَابِ سَحْقَابِرَ اهِمْبِنْ شَهْرِيَارِ الْكَازَرُونِ نَتَعَمَّدُ هَالَهُ
بِغُفْرَانِهِ فَيَشْهَرُ رِبْعَالَا وَلِسَنَةِ اِخْدَوَ عَشْرِينَ ثَمَانِيَا

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN TERCÜMESİ:

1- Büyük sultan ve hakan, hayır hasenat sahibi, şehit, merhum ve affedilmiş Alaaddin bey oğlu Sultan Mehmed –Allah memleketini daim ve hayrını kabul etsin-

2- Şeyhlerin ve salıkların kutbu Kazerunlu Şehriyar oğlu Ebu İshak İbrahim'e –Allah affetsin- mensup olan bu zaviye-nin yapılmasını 821 yılı Rebiulevvel ayında emretti.

Kitâbeye göre, Karamanoğlu Alaaddin Bey Zâde Sultan Mehmed bu zaviyeyi 821/1418 yılında Kazerunlu Ebu İshak İbrahim İbn Şehriyar adına yaptırmıştır .

TRANSLATION:

1- Great sultan and khan, benefactor, martyr, deceased and forgiven Sultan Mehmed, the son of Alaaddin Bey - May Allah make his homeland permanent and accept his benefaction -

2- Ordered this lodge to be built on behalf Abu Ishak Ibrahim, – May Allah forgive him –the Chief of the sheikhs and devotees, the son of Şehriyar of Kazerun, in Rebiulevvel, 821/1418.

DESCRIPTION:

The inscription written in Arabic and intricate Karaman thuluth measures 135x22 cm and is set on the north façade of the building. The inscription is prepared elaborately with the utmost care, since its patron was a famous Sultan; thus the original dervish lodge must have been built of masonry, perhaps with a dome (Konyalı, 2007: 598).

The text features the Karaman prose style. In the two-line transverse rectangular inscription, the letters are inscribed so as not to leave any space amongst. The multitude use of the letters elif and lam without leaving any blank reminds of the deployment of an embattled army.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Arapça ve girift Karaman sülüsüyle yazılmış kitâbe, 135x22 cm. ebadında olup, yapının kuzey duvarında bulunmaktadır. Çok dikkat ve itina ile hazırlanan bu kitâbe taşı, yaptıranın ünlü bir hükümdar oluşu, tekkenin ilk yapısının kârgir ve belki de kubbeli olduğunu tahmin ettirmektedir (Konyalı, 1997: 914).

Yazı, Karaman neshi özellikleri göstermektedir. Enine dik-dörtgen ve iki satırlık kitâbede harfler, birbiri arasında boşluk kalmayacak şekilde verilmiştir. Elif ve lam gibi boylu harflerin çokluğu ve aralıksız yazılımı, savaşa hazırlanan bir ordunun savaş düzeni almasını anımsatmaktadır.

EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ÇEŞMESİ POLICE DEPARTMENT FOUNTAIN

Emniyet Müdürlüğü Çeşmesi Genel Görünüm / Police Department Fountain, General View

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Medrese Mahallesi Çeşmesi, Ankara Caddesi Çeşmesi (Sarıkaya, 2013: 71).

NAMES:

Medrese Neighborhood Fountain, Ankara Street Fountain (Sarıkaya, 2013: 71).

YAPININ YERİ:

Selçuklu İlçesi, Medrese Mahallesi, Ankara Caddesi, Konya Emniyet Müdürlüğü'nün bahçesinde bulunmaktadır.

LOCATION:

Selçuklu District, Medrese Neighborhood, Ankara Street, in the garden of Konya Police Department.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 27 Recep 1241/ 7 Mart 1826 tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı Dönemine ait bir yapıdır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Düzgün kesme Sillesinden yığma yapım tekniğiyle inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Tek cepheli, tek lüleli, bağımsız bir sokak çeşmesidir. İki profilli ayak üzerine sivri kemer oturmaktadır. Çeşmenin alınlık kısmında kitâbesi bulunmaktadır. Alınlık üzerinde 1952 yılında yapılmış taç şeklindeki kompozisyonda yarım şua ve ay yıldız motifleri işlenmiştir.

KİTÂBE METNİ:

Bismillâhirrahmânirrahîm

Ve sekâhüm rabbühüm şerâben tahûran, 27 Receb 1241

DATE AND PERIOD:

27 Recep 1241/ 7 March 1826 (dated by inscription), late Ottoman period.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth cut Silles stone with masonry construction technique.

DESCRIPTION:

It is a freestanding street fountain with a single façade and single spout. The pointed arch surmounts on two profiled pilasters. Its inscription is set on the pediment, which is engraved with the star-crescent and half-beam motifs in the crown-shaped composition, made in 1952.

INSCRIPTION TEXT:

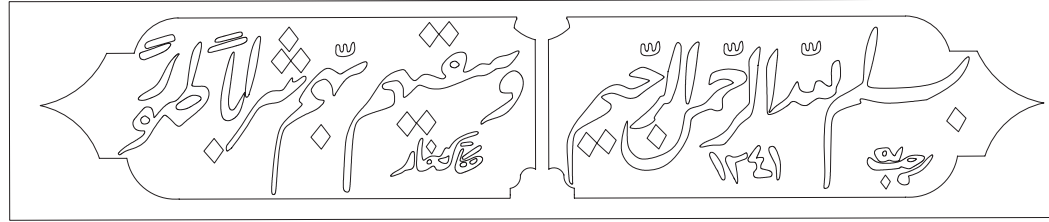
Bismillâhirrahmânirrahîm

Ve sekâhüm rabbühüm şerâben tahûran, 27 Receb 1241

YAPININ KİTÂBESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Emniyet Müdürlüğü Çeşmesi Kitabesi / Photo: Inscription of Police Department Fountain

Çizim: Emniyet Müdürlüğü Çeşmesi Kitabesi / Drawing: Inscription of Police Department Fountain

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَسَقِيهِمْ رَبَّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا
27 رجب 1241

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla. “Rableri onlara tertemiz içecekler içirir” Mart 1923.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Mermer malzemedен zemin oyma tekniğiyle yapılmış enine dikdörtgen kitâbe, 115x27 cm. ebadındadır. Ortadan bir silmeyle iki panoya ayrılmıştır. Köşeleri kademeli olarak sivriltilmiştir. Tek satırdan oluşan kitâbenin altına rakamla tarih kaydedilmiştir. Buradaki tarih, “Konya'nın Tarihi Çeşmeleri” isimli eserde 1341 şeklinde yanlış okunmuştur (Sarıkaya, 2013: 71).

Arapça kitâbe tâlik hatla yazılmış olup besmele ve İnsan sûresi 21. ayetin bir kısmından oluşmaktadır. Ayetin anlamı cennette içilecek içeceklerle ilgili olduğundan bu tür su ile ilgili yapılara bu ayetin yazılması bir gelenek haline gelmiştir.

TRANSLATION:

In the name of Allah, the Most Gracious, the Most Merciful.

Their Lord will make them drink an immaculate drink. March 1923.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, size 115x27 cm, is engraved on a marble with the floor carving technique and divided into two boards with a bar in the middle as the corners are tapered gradually. The date is recorded in numbers at the bottom, but misread as 1341 in the work titled “Historical Fountains of Konya” (Sarıkaya, 2013: 71).

The Arabic inscription is written with a tâlik calligraphy and composed of Basmalah and the last part of the 21st verse of Surah al-Insan. Since its meaning is relevant to the beverages in heaven, it has become a tradition to include this verse on such water-related structures.

ERDEMŞAH MESCİDİ ERDEMSHAH MASJID

Erdemşah Mescidi Genel Görünüm / Erdemshah Masjid, General View

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Kale-i Cerb Mescidi (Konyalı, 1997: 354).

YAPININ YERİ:

Mescit, Meram İlçesi, Kalecerp Mahallesi, Sakarya Sokakta yer almaktadır.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Yapı kitâbesine göre 617/1220 tarihinde inşa edilmiştir. Selçuklu dönemine ait bir yapıdır.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Keyhüsrev oğlu Keykubad'ın saltanatı sırasında Hacı İsmail oğlu Şemsüddin Erdemşah tarafından yaptırılmıştır.

NAMES:

Kale-i Cerb Masjid (Konyalı, 1997: 354).

LOCATION:

Meram District, Kalecerp Neighborhood, Sakarya Street.

DATE AND PERIOD:

617/1220 (dated by inscription), Seljuk period.

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by Semsüddin Erdemshah, the son of Hadji Ismail, during the reign of Keykubad, the son of Keyhusrev.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Taş ve tuğla kullanılarak yığma yapım tekniğiyle yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Tek kubbeli, kare planlı mescidin giriş kapısı kuzey tarafta yer almaktadır. Giriş kapısı üzerinde inşa kitâbesi bulunmaktadır. Ön cephesinde çini süsleme izleri vardır. Kubbeye geçişte tromplara yer verilmiştir. Tuğla kubbesi sonradan kurşun kaplanmıştır. Mihrap ve minber sonraki dönemlerde ilave edilmiştir. Mescit oldukça sadedir. Güney tarafında bulunan haziredeki mezar, Kale-i Cerb Sultan'ın mezarı olarak kabul edilmektedir. (Gümüş-Koçak, 2010: 120).

CONSTRUCTION TECHNIQUES

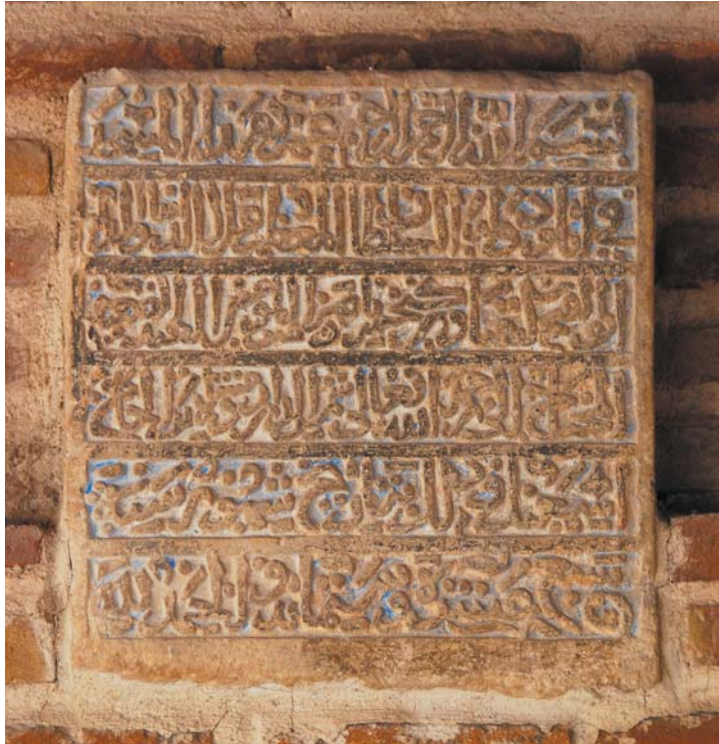
AND MATERIALS:

Built with masonry technique using stone and brick.

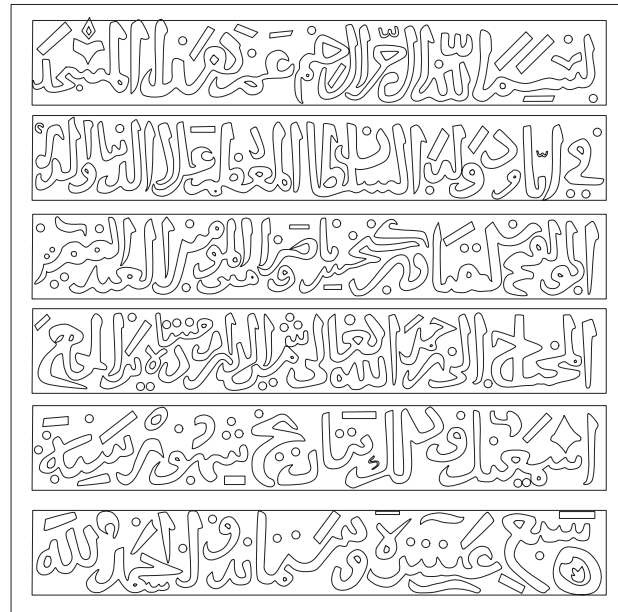
DESCRIPTION:

The entrance door of the single-dome, square-shape masjid is located on the north side and the inscription is set above it. There are traces of tile decoration on the front facade. The brick dome, which is subsequently coated with lead, is carried by squinches at the corners. The mihrab and pulpit are added in later periods. The masjid is quite plain in terms of decorations. The grave in the reserved burial area located on the south side is considered to belong to Kale-i Cerb Sultan (Gümüş-Koçak, 2010: 120).

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Erdemşah Mescidi Kitâbesi
Photo: Inscription of Erdemshah Masjid

Çizim: Erdemşah Mescidi Kitâbesi
Drawing: Inscription of Erdemshah Masjid

- 1- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مَرَّ هَذَا الْمَسْجِدَ
- 2- فِي أَيَّامِ دَوْلَةِ السُّلْطَانِ الْمُعْظَمِ عَلَا الدُّنْيَا وَالدِّينِ
- 3- أَبُو الْفَتْحِ كَيْقُبَادُ بْنُ كَيْخُسْرٍ وَنَاصِرُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ الْعَبْدُ الضَّعِيفُ
- 4- الْمُحْتَاجُ إِلَى رَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى شَمْسُ الدِّينِ أَرْدَمُ شَاهُ بْنُ الْحَاجِّ
- 5- اسْمَعِيلُ ذَكَرَ بَنِي خَشْنُورِ سَنَةِ
- 6- سَبْعِينَ قَوْسًا مَيَّاهُ الْخَمْدُ لِلَّهِ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

“Rahman ve rahim olan Allah’ın adıyla. Bu mecsidi Emirü’l-mümininin (halifenin) yardımcısı büyük Sultan Alaaddin ebü’l-Feth (fâti) Keykubad İbn Keyhüsrev’in hükümdarlığı zamanında Tanrı’nın rahmetine muhtaç zayıf kulu Hacı İsmail zâde Şemseddin Erdemşah, 617 senesi aylarında yaptırdı. Allah’a hamdolsun”.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Kitâbeye göre mescit, I. Alaaddin Keykubad döneminde Hacı İsmail oğlu Şemseddin Erdemşah tarafından yaptırılmıştır.

Giriş kapısı üzerinde Selçuklu sülüsüyle yazılmış 40x38 cm. ebadında altı satırlık Arapça, mensur inşa kitâbesi bulunmaktadır. Kitâbede yazılar bozuk ve istifli bir hatla yazılmıştır. Yazı boşlukları tirfil ve fetha gibi işaretlerle doldurulmaya çalışılmıştır. Satırlar birbirinden ince birer çizgi ile ayrılmıştır.

Kitâbede Selçuklu sultanının bir sıfatı olarak “ebu’l-feth” kelimesinin kullanımı dikkat çekicidir. Ebu’l-feth, fâti anlamında kullanılan bir kelimedir. İslam tarihinde İran’ın fethinden sonra bu sıfat ilk defa Hz. Ömer’e verilmiş, ondan sonra gelen hükümdarlar da bu sıfatı kullanmışlardır.

TRANSLATION:

“In the name of Allah, the Most Gracious and the Most Merciful. This masjid is built in 617 by Şemseddin Erdemshah, the weak servant in need of God’s mercy, the son of Hadji Ismail, during the reign of the great Sultan Alaaddin Keykubad, son of Keyhüsrev, father of conquest (conqueror), the deputy of commander of believers. Praise be to Allah”.

DESCRIPTION:

According to the inscription, the masjid is built by Semseddin Erdemshah, the son of Hadji Ismail, during the reign of Alaaddin Keykubad I.

Above the entrance door is the six-line Arabic inscription size 40x38 cm, written in Seljuk thuluth with a distorted and istif style. The spaces around the letters are filled with various signs such as trifolium and fetha (vowel points). The lines are separated from each other by a thin bar.

It is noteworthy that the word “ebu’l-feth” (conqueror) is used to describe the Seljuk sultan in the inscription. This title was initially used on behalf of Omar the Khalif, upon his conquest of Iran, hence, the successive rulers continued to use it throughout Islamic history.

ESKİ BUĞDAY PAZARI ÇEŞMESİ OLD WHEAT BAZAAR FOUNTAIN

Buğday Pazarı Çeşmesi Genel Görünüm / Wheat Bazaar Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Taş Kapı Caddesi, Eski Buğday Pazarının ortasında yer almakta iken son yapılan Buğday Pazarı restorasyonu sırasında belediye tarafından yerinden sökülerek kaldırılmıştır.

LOCATION:

Meram District, Taş Kapı Street, Old Wheat Bazaar. Later transferred by the municipality during the restoration of Wheat Market.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme kitâbesine göre 1333/1915 tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı Dönemi eseridir.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Çeşme kitâbesine göre Narinzade Yusuf Efendi tarafından yaptırılmıştır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Kesme taş ve mermer malzemeden inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Meydan çeşmesidir. Üçgen alınlıklı bağdadi saçak bulunmaktadır. Çeşmenin kuzey bölümünde şemse motif görülmektedir. Sivri kemer ve taşlık nişi bulunmaktadır. Dairevi kademeli bir musluk aynası görülmektedir. Çeşmede iki seki bulunmaktadır. Sivri kemer profilli ayaklara oturmaktadır.

KİTÂBE METNİ:

İşbu çeşme hicrî bin üçyüz otuz
Üç senesinde Narin-zâde Yusuf Efendi
Tarafından yaptırılmıştır. 1333

DATE AND PERIOD:

1333/1915 (dated by inscription), late Ottoman period.

ARCHITECT AND PATRON:

Built by Narinzade Yusuf Efendi.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of cut stone and marble.

DESCRIPTION:

It is a square fountain with an eaves made in the form of a triangular pediment. The decorative sun motif can be seen in the northern part of the fountain. It has a pointed arch and an alcove niche, just above the circular spout stone. There are two benches in the fountain, which surmounts on profiled pilasters with a pointed arch.

INSCRIPTION TEXT:

İşbu çeşme hicrî bin üçyüz otuz
Üç senesinde Narin-zâde Yusuf Efendi
Tarafından yaptırılmıştır. 1333

YAPININ KİTÂBESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Buğday Pazarı Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Wheat Bazaar Fountain

اشبو چشمه هجر یبیکاو چیوز اوتوز

اوچسنه سنده نارن زاده یوسف افندی طر فندی ایدیر لمشد ۱۳۳۳

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMI:

Bu çeşme hicri bin üç yüz otuz senesinde Narin-zade Yusuf Efendi tarafından yaptırılmıştır. 1333/1915.

TRANSLATION:

This fountain is built by Narinzade Yusuf Efendi in 1333/1915.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Kitâbe, Osmanlı Türkçesiyle yazılmış üç satırlık mensur bir metindir. Güzel bir tâlik hatla yazılmıştır. İnşa tarihi hem metin içinde yazıyla hem de metin sonunda rakamla belirtilmiştir. Boyuna dikdörtgen kitâbe enine silmelerle üç satır ve köşeleri yuvarlatılmış üç panoya ayrılmıştır.

DESCRIPTION:

The inscription is a three-line prose text written in Ottoman Turkish with a beautiful tâlik calligraphy. The construction date is indicated both in words and in numbers in the last line. The longitudinal rectangular inscription is divided into three bevelled boards with transverse bars.

ESKİ BUĞDAY PAZARI KAPILARI OLD WHEAT BAZAAR GATES

Buğday Pazarı Batı Kapısı Genel Görünüm / West Gate Wheat Bazaar, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Karakurt Mahallesi, Taşkapı Medrese Caddesinde yer almaktadır.

LOCATION:

Meram District, Karakurt Neighborhood, Taşkapı Medrese Street

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 1318-1319/1900-1901 tarihinde, Sultan II. Abdülhamit Han'ın saltanat devrinde yapılmıştır.

DATE AND PERIOD:

1318-1319/1900-1901 (dated by inscription), during the reign of Sultan Abdülhamit Han II.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Konya Valisi Avlonyalı Mehmed Ferid Paşa tarafından yaptırılmıştır.

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by the Konya Governor Mehmed Ferid Pasha of Avlonya.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Taş ve tuğla malzeme birlikte kullanılarak yığma yapım tekniğiyle yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Düzensiz bir avlu etrafında sıralanan tek katlı dükkan ve depolardan meydana gelen pazarın doğu ve batı cephelerinin ortasından giriş kapıları açılmıştır. Kapılar 4 metre yükseklikte, 2,5 metre genişliktedir. Doğu kapısında üç satırlık, batı kapısında iki satırlık kitâbe bulunmaktadır. Pazar, 1990 yılında geçirdiği tahribatlar sonucunda yıkılmış, yıkımdan sadece pazarın giriş kapıları kurtulmuştur (Karpuz, 2009: 681). Günümüzde son yapılan

CONSTRUCTION TECHNIQUES**AND MATERIALS:**

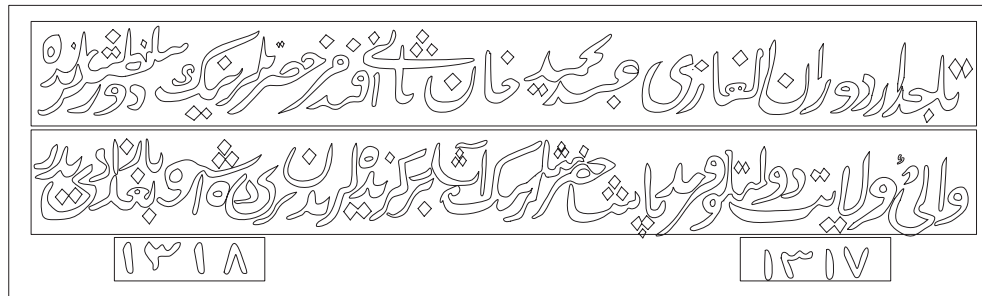
Built in masonry construction technique using stone and brick.

DESCRIPTION:

Two entrance gates are located at the middle of the eastern and western facades of the bazaar, which consists of single storey shops and warehouses lined around the disorganized courtyard. The gates are 4 meters high and 2,5 meters wide. There is a three-line inscription on the east gate and a two-line inscription on the west gate. Only these two entrance gates have survived from the destructions occurred in 1990 (Karpuz, 2009: 681).

BUĞDAY PAZARI BATI KAPISI KİTABESİ / THE WEST GATE WHEAT BAZAAR INSCRIPTION:

Fotoğraf: Buğday Pazarı Batı Kapısı Kitâbesi / Photo: West Gate Inscription, Wheat Bazaar

Çizim: Buğday Pazarı Batı Kapısı Kitâbesi / Drawing: West Gate Inscription, Wheat Bazaar

1- تاجدار دورانا غازي عبدالحميد خانثانی افندم ز حضرتلرينك دور سلطنتلرنده
2- والى ولايت دولتلو فرید پاشا حضرتلرينك آثار برگزیده لرندن برى ده اشبو بغدای بازاریدر.

سنه 1317-1318

BUĞDAY PAZARI BATI KAPISI KİTÂBE METNİ / WEST GATE WHEAT BAZAAR THE INSCRIPTION

METNİN OKUNUŞU:

1- Tâcdar-ı devrân el-Gâzî Abdülhamid Hân-i sâni efendimiz hazretlerinin devr-i saltanatlarında

2- vali-i vilayet devletlü Ferid Paşa hazretlerinin âsâr-ı bergüzîdelerinden biri de işbu Buğday Pazarı'dır. Sene 1317- sene 1318.

METNİN ANLAMI:

Dönemin taç sahibi hükümdarı Gazi II. Abdülhamit Han efendimiz hazretlerinin saltanat dönemlerinde şehrin valisi olan Ferit Paşa hazretlerinin seçkin eserlerinden biri de bu Buğday Pazarı'dır. Sene rumi 1317, hicrî 1318/1900.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ

Enine dikdörtgen kitâbe, beyaz mermere işlenmiş olmakla birlikte, mermer sonradan kararmıştır. Zemin oyma tekniğiyle işlenen ve Osmanlı Türkçesiyle yazılan kitâbe, Osmanlı tâlik hattının özelliklerini taşımaktadır. Mensur bir metin olan kitâbede devrân ve hân kelimeleriyle secî sanatı yapılmıştır.

READ AS:

1- Tâcdar-ı devrân el-Gâzî Abdülhamid Hân-i sâni efendimiz hazretlerinin devr-i saltanatlarında

2- vali-i vilayet devletlü Ferid Paşahazretlerinin âsâr-ı bergüzîdelerinden biri de işbu Buğday Pazarı'dır. Sene 1317- sene 1318.

TRANSLATION:

The Wheat Bazaar is one of the outstanding works of Ferit Pasha, who is the governor of the city, during the reign of His Majesty, the veteran Abdulhamid Han II, the crowned ruler of his period. Rumi Year 1317, hijrî 1318/1900.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription is engraved on the white marble, though tarnished over time. The inscription, which is processed by the ground carving technique and written in Ottoman Turkish, features the characteristics of the Ottoman tâlik calligraphy. The inscription as a prose text is provided with the secî art (internal rhyme) through the use of words devan and hân.

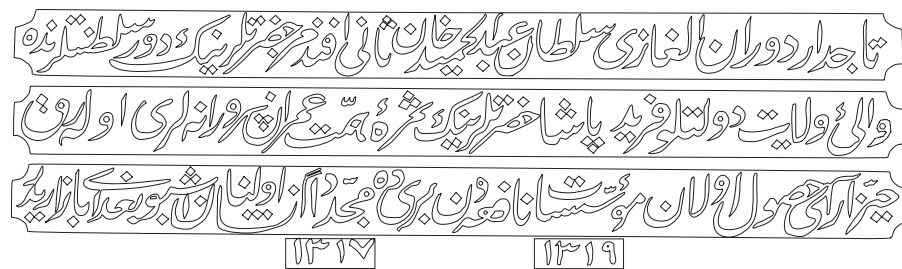

Buğday Pazarı Doğu Kapısı Genel Görünüm / The East Gate Wheat Bazaar, General View

BUĞDAY PAZARI DOĞU KAPISI KİTABESİ / THE EAST GATE WHEAT BAZAAR INSCRIPTION:

Fotoğraf: Buğday Pazarı Doğu Kapısı Kitâbesi / Photo: The East Gate Inscription, Wheat Bazaar

Çizim: Buğday Pazarı Doğu Kapısı Kitâbesi / Drawing: The East Gate Inscription, Wheat Bazaar

- 1- تاجدار دورانالغازی عبدالحمید خانثانی افندمز حضرتلرینک دور سلطنتلرنده
2- والی ولایت دولتو فرید پاشا حضرتلرنک ثمره همت عمران پرورانه لری اوله رق
3- حیز آرای حصول اولان مؤسسات نافعه دن بری ده مجددا انشا اولنان اشبو بغدای بازاریدر.

سنه 1317 - 1319

BUĞDAY PAZARI DOĞU KAPISI KİTÂBE METNİ / EAST GATE WHEAT BAZAAR THE INSCRIPTION

METNİN OKUNUŞU:

- 1- Tâcdâr-ı devran el-gâzî Sultan Abdülhamid han-ı sâni efendimiz hazretlerinin devr-i saltanatlarında
2- Vali-i vilayet devletlü Ferid Paşa hazretlerinin semere-i himmet-i umran-perverâneleri olarak,
3- Hayyız-ârây-ı husûl olan müessesât-ı nâfiadan biri de müceddededen inşa olunan işbu Buğday Pazarıdır. Sene h.1319 sene r.1317.

METNİN ANLAMİ:

Dönemin taç sahibi hükümdarı Gazi II. Abdülhamit Han efendimiz hazretlerinin saltanat dönemlerinde şehrin valisi olan Ferit Paşa hazretlerinin bayındırlık sağlayan gayretlerinin meyvelerinden, fayda ortaya çıkaran eserlerinden biri de yeniden inşa edilen bu Buğday Pazarı'dır. Sene rumi 1317, hicrî 1319/1901.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ

Enine dikdörtgen kitâbe, beyaz mermere işlenmiştir. Mermerin üst kısmında kararmalar görülmektedir. Üç satır pano içine işlenen kitâbenin pano kenarları yuvarlatılmıştır. Zemin oyma tekniğiyle işlenen ve Osmanlı Türkçesiyle yazılan kitâbe, Osmanlı tâlik hattının özelliklerini taşımaktadır. Mensur bir metin olan kitâbede devrân ve hân kelimeleriyle secî sanatı yapılmıştır.

READ AS:

- 1- Tâcdâr-ı devran el-gâzî Sultan Abdülhamid han-ı sâni efendimiz hazretlerinin devr-i saltanatlarında
2- Vali-i vilayet devletlü Ferid Paşa hazretlerinin semere-i himmet-i umran-perverâneleri olarak,
3- Hayyız-ârây-ı husûl olan müessesât-ı nâfiadan biri de müceddededen inşa olunan işbu Buğday Pazarıdır. Seneh.1319 sene r.1317.

TRANSLATION:

This reconstructed Wheat Bazaar is one of the beneficial and prosperous works of Ferit Pasha, who is the governor of the city, during the reign of His Majesty, the veteran Abdülhamid Han II. Rumi year 1317, hijrî 1319/1901.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription is engraved on a white marble, which tarnished on upper parts over time. The inscription is processed in three divided boards, which are bevelled at the corners. The inscription processed by the ground carving technique and written in Ottoman Turkish features the characteristics of the Ottoman tâlik calligraphy. The inscription as a prose text is provided with the secî art (internal rhyme) through the use of words devan and hân.

ESKİCİ HACI OSMAN CAMİİ ÇEŞMESİ FOUNTAIN OF RAGMAN HADJI OSMAN MOSQUE

Eskici Hacı Osman Camii Çeşmesi / Fountain of Ragman Hadji Osman Mosque

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Çelebi Mahallesi, Şeyh Ulema Yahşi Caddesi, Hacı Osman Camii'nin Köşesinde yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Çelebi Neighborhood, Sheikh Ulema Yahşi Street, at the corner of Hadji Osman Mosque.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme kitâbesine göre 1231/1815-1816 tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı Dönemi eseridir.

DATE AND PERIOD:

1231/1815-1816 (dated by inscription), late Ottoman period.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Düzgün kesme Sille taşından yığma yapım tekniğiyle inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Tek lüleli, duvara bağımlı bir sokak çeşmesidir. Basık sivri kemer profilili ayaklara oturmaktadır. Taş saçağı dışarı taşırılmıştır. İki satırlık kitâbesi kemerin üzerindedir. Taslık nişi bulunmaktadır. Yapı bütününde sadedir, süsleme ögesi bulunmamaktadır.

KİTÂBE METNİ:

Kıl sebep bu çeşmeyi Yâ Rabbenâ
Ehl-i hayrât bula Mevlâdan necât

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built in the masonry construction technique using smooth cut Sille stone.

DESCRIPTION:

It is a single-spouted street fountain adjacent to a wall. The flat pointed arch surmounts on the profiled pilasters. The stone eaves protrudes outward the facade. The two-line inscription is set above the arch. An alcove niche is available for the cup. The structure is fairly simple, as not bearing any visible ornamentation elements.

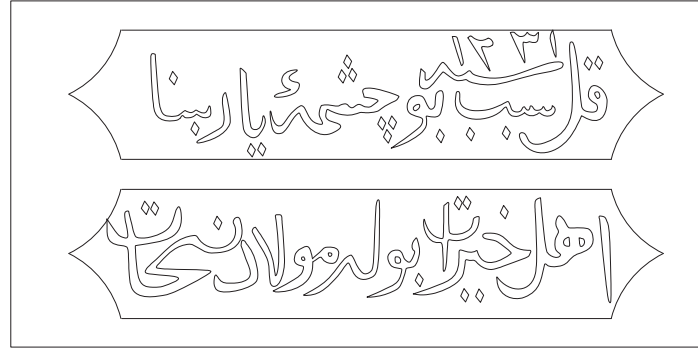
INSCRIPTION TEXT:

*Kıl sebep bu çeşmeyi Yâ Rabbenâ
Ehl-i hayrât bula Mevlâdan necât*

YAPININ KİTÂBESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Eskici Hacı Osman Camii Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Fountain Inscription of Ragman Hadji Osman Mosque

Çizim: Eskici Hacı Osman Camii Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Fountain Inscription of Ragman Hadji Osman Mosque

سنه ۱۲۳۱

قل سبب بو چشمه یا ربنا
اهل خیرات بوله مولادن نجات

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Sene 1231/1914. Ey Rabbimiz, bu çeşmeyi hayır sahipleri-nin kurtuluşuna sebep kıl.

TRANSLATION:

Year 1231/1914. O our Lord, make this fountain be the sal-
vation of the benefactors.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen mermer üzerine zemin oyma tekniğiyle işlenen kitâbe, 60x30 cm. ebadındadır. Enine bir silme ile iki panoya ayrılmıştır. Panoların kenarları sivriltilmiştir. Tarih, ilk satırda rakamla 1231 olarak kaydedilmiştir. Bu tarih “Kon-ya’nın Tarihi Çeşmeleri” isimli eserde 1331 şeklinde yanlış okunmuştur (Sarıkaya, 2013: 139).

Celî sülüs hatla ve Osmanlı Türkçesiyle yazılan kitâbe, iki mısralık bir manzûmedir. Bu manzûme aruzun remel bahri-nin fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle kaleme alınmıştır. Me-tindeki “çeşmeyi” kelimesinin “çeşmeî” şeklinde yazılmış ol-ması dikkat çekicidir.

DESCRIPTION:

The inscription size 60x30 cm is engraved on the trans-verse rectangular marble by the ground carving technique and divided into two boards with a transverse bar. The ed-ges of the boards are pointed. The date is recorded as 1231 in numbers in the first line. This date is misread as 1331 in the work titled “Historical Fountains of Konya” (Sarıkaya, 2013: 139).

The inscription written in Celî sulus calligraphy and Ot-toman Turkish consists of a verse of two lines, inscribed with the aruz prosody of remel bahri fâilâtün/fâilâtün/fâilün. It is noteworthy that the word “çeşmeyi” (fountain) is written as “çeşmeî”, perhaps to refer its simplicity.

ESKİ OSMANLI (YAPI KREDİ) BANKASI HISTORIC OTTOMAN (YAPI KREDİ) BANK

Eski Osmanlı Bankası Genel Görünüm / Historic Ottoman Bank, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Alaaddin Caddesi üzerinde yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Alaaddin Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 1329/1911 tarihinde inşa edilmiştir.

DATE AND PERIOD:

1329/1911 (dated by inscription).

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Taş ve tuğla malzeme birlikte kullanılarak yığma yapım tekniğiyle yapılmıştır.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS: Built in masonry construction technique using stone and brick.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Dikdörtgen bir plana sahip olan yapı bodrum kat üzerine zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Yapının giriş cephesi,

DESCRIPTION:

The building with a rectangular plan consists of the ground and the first floor on the basement. The entrance fa-

tasarımı ve süslemeleri bakımından oldukça önemlidir. Zemin kat pencereleri yuvarlak kemerli, birinci kat pencereleri ise sivri kemerli olarak düzenlenmiştir. Giriş kapısının üzerinde bir çıkma yer almaktadır. Birinci kat pencerelerinin alınlıkları Kütahya çinileri ile kaplıdır. Yapı günümüzde Yapı Kredi Bankası'nın mülkiyetindedir (Karpuz, 2009: 774).

cade of the building is outstanding in terms of its design and decorations. Ground floor windows are arranged with round arches and the first floor windows with pointed arches. There is a protrusion above the entrance door. The pediments of the first floor windows are covered with Kütahya tiles. The structure is today owned by Yapı Kredi Bank (Karpuz, 2009: 774).

KİTABE METNİ:

Mâşallah sene 1329

Fetebârakellâh sene 1329

INSCRIPTION TEXT:

Mâşallah sene 1329

Fetebârakellâh sene 1329

KİTABE TERCÜMESİ:

Allah diledi de oldu, sene 1329/1911.

Allah ne kadar yücedir, sene 1329/1911.

TRANSLATION:

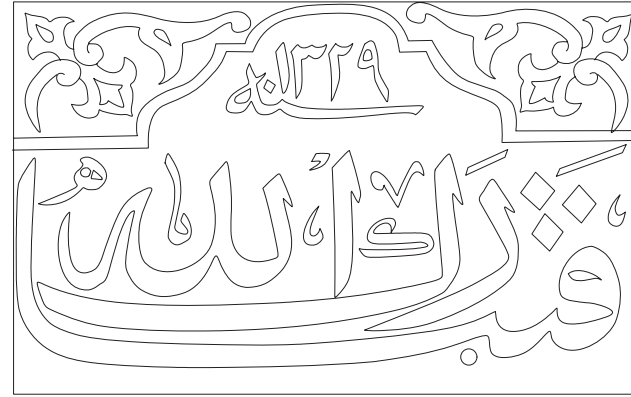
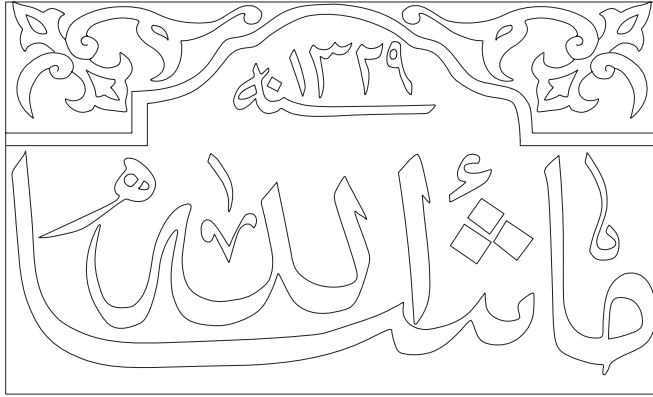
Allah willed and it became, the year 1329/1911.

How great is Allah, the year 1329/1911.

YAPININ KİTABELERİ / THE INSCRIPTIONS:

Fotoğraf: Eski Osmanlı Bankası Kitâbeleri / Photo: Inscriptions of Historic Ottoman Bank

Çizim: Eski Osmanlı Bankası Kitâbeleri / Drawing: Inscriptions of Historic Ottoman Bank

ما شاء الله سنة 1329

فتبارك الله سنة 1329

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Yapının batı cephesi üzerinde birinci kat pencerelerinin alınlıklarında yer alan kitâbeler lacivert zemin üzerine beyaz renkli çinilerden oluşmaktadır. Kitâbelerin üst kısmında turkuaz zemin üzerine lacivert, beyaz ve kırmızı renkli bitkisel süslemeye gidilmiştir. Her iki kitâbede harf arasındaki boşluklara tirfil, med ve harflerin küçük halleri yerleştirilmiştir.

Celî sülûs hatla yazılan kitâbe iki cümle ve tarih bölümünden oluşmaktadır. Nazarın önüne geçmek için Mâshallah ve fetebâarakellâh cümlelerinin kullanımı adet olmuş, birçok bina üzerinde de kullanılmıştır.

DESCRIPTION:

The inscriptions on the pediments of the first floor windows on the western facade consist of white tiles on a navy blue background. Their turquoise backgrounds are adorned with navy blue, white and red floral decorations seen on the upper part. In both inscriptions, trifoliums, meds and lower-case letters are placed in the spaces among the letters.

The inscription written in Celî sulus calligraphy consists of two lines and a date section. In order to prevent the evil eye, the words of 'Mâshallah' and 'fetebâarakellâh' have been widely used customarily on many buildings.

FAHRÜNNİSA MESNEVİ ÇEŞMESİ FAHRUNNISA MESNEVI FOUNTAIN

Fahrünnisa Mesnevi Çeşmesi Genel Görünüm / Fahrünnisa Mesnevi Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Ulurmak Mahallesinde bulunmaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Ulurmak Neighborhood.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme, kitâbesine göre 2 Temmuz 1927 tarihinde yeniden yaptırılmıştır.

DATE AND PERIOD:

Restored on 2 July 1927

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Çeşmenin ön yüzü kesme taş, arka yüzü ise moloz taş malzemedir, yığma yapım tekniğiyle yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Çeşmeye ismini veren Fahrünnisa Hatun, Hz. Mevlâna'nın en sadık müridelerindendir . Tek cepheli ve bağımsız olarak inşa edilen çeşme, yarım daire kemer formuna sahiptir. Ayna taşı şemse motiflidir. Çeşme üzerinde köşeleri pahlı taş saçağı bulunmaktadır. Basit sıva izlerinden yakın zamanda onarım gördüğü anlaşılmaktadır.

KİTÂBE METNİ:

Besmeyle nûş eden bulur şifâ

Târîh-i ihyâsı 2 Temmuz 1927

CONSTRUCTION TECHNIQUES

ND MATERIALS:

The front facade is made of cut stone, while the back side is made of rubble stone in the masonry construction technique.

DESCRIPTION:

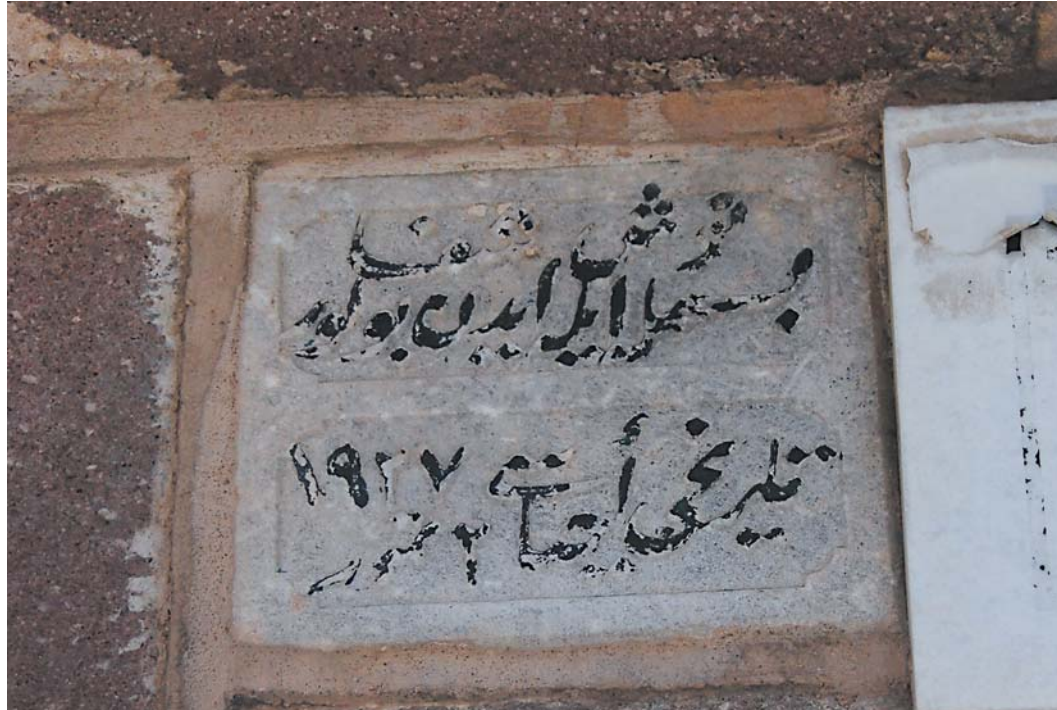
Fahrünnisa Hatun, who gave her name to the fountain, was one of the most loyal disciples of Mawlânâ (Rumi) . The fountain built as a single facade and freestanding structure has the form of a semicircular arch. The mirror stone is carved with a sunburst motif. The fountain is roofed with a stone eaves bevelled at the corners. The simple plaster marks on it suggest that it has been recently repaired.

INSCRIPTION TEXT:

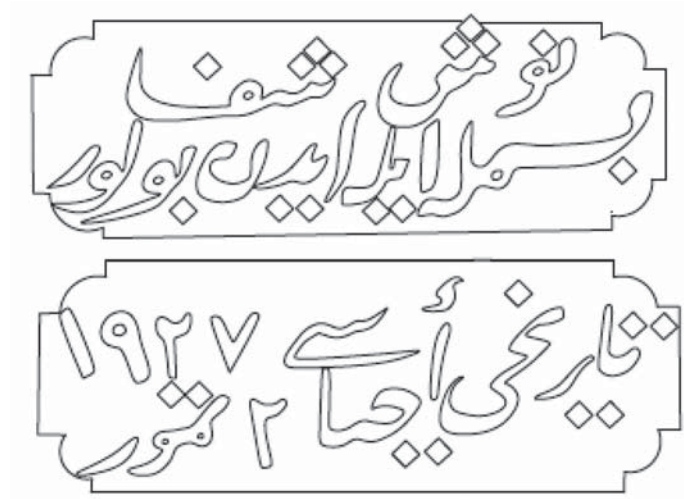
Besmeyle nûş eden bulur şifâ

Târîh-i ihyâsı 2 Temmuz 1927

YAPININ KİTÂBESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Fahrünnisa Mesnevi Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Fahrünnisa Mesnevi Fountain

Çizim: Fahrurnisa Mesnevi Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Fahrurnisa Mesnevi Fountain

بسمله ایله نوش ایدن بولور شفا

تاریخی احیاسی ۲ تموز ۱۹۲۷

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Besmeyle içen şifa bulur. Yapım tarihi 2 Temmuz 1927.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Saçak altında ta'lik hatla, 24x21 cm. ebadında iki satırlık Osmanlı Türkçesiyle yazılmış kitâbesi bulunmaktadır. Ak mermere zemin oyma tekniği ile yazılan enine dikdörtgen kitâbenin pano kenarları kademeli bir şekilde yuvarlatılmıştır. Kitâbenin ilk satırı aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle yazılmıştır. İkinci satırda sadece yapım tarihine yer verilmiştir.

TRANSLATION:

Heals whoever drinks it with Basmalah. Construction date 2 July 1927.

DESCRIPTION:

The two-line inscriptions size 24x21 cm under the eaves is written in Ottoman Turkish. The board edges of the transverse rectangular inscription carved on a white marble are gradually bevelled. The first line of the inscription is written with the aruz prosody of remel bahri fâilâtün/fâilâtün/fâilün. Only the construction date is included in the second line.

FAKİH DEDE TÜRBEŞİ FAKİH DEDE TOMB

Fakih Dede Tomb, General View / Bey Street Fountain-1, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Fakih Dede mahallesi, Pir Esat Caddesi No: 15'de yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Fakih Dede Neighborhood, Pir Esat Street No: 15.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 860/1456 yılında, Karamanoğulları döneminde yapılmıştır.

DATE AND PERIOD:

860/1456 (dated by inscription), Karamans period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Bilinmiyor.

ARCHITECT AND PATRON:

Unknown.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Su basman seviyesine kadar moloz taş, kubbe kasnağına kadar düzgün kesme taş, kubbesinde ve sivri teğet kemerlerde tuğla malzeme ve yer yer devşirme malzeme kullanılarak, yığma yapım tekniğiyle inşa edilmiştir.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

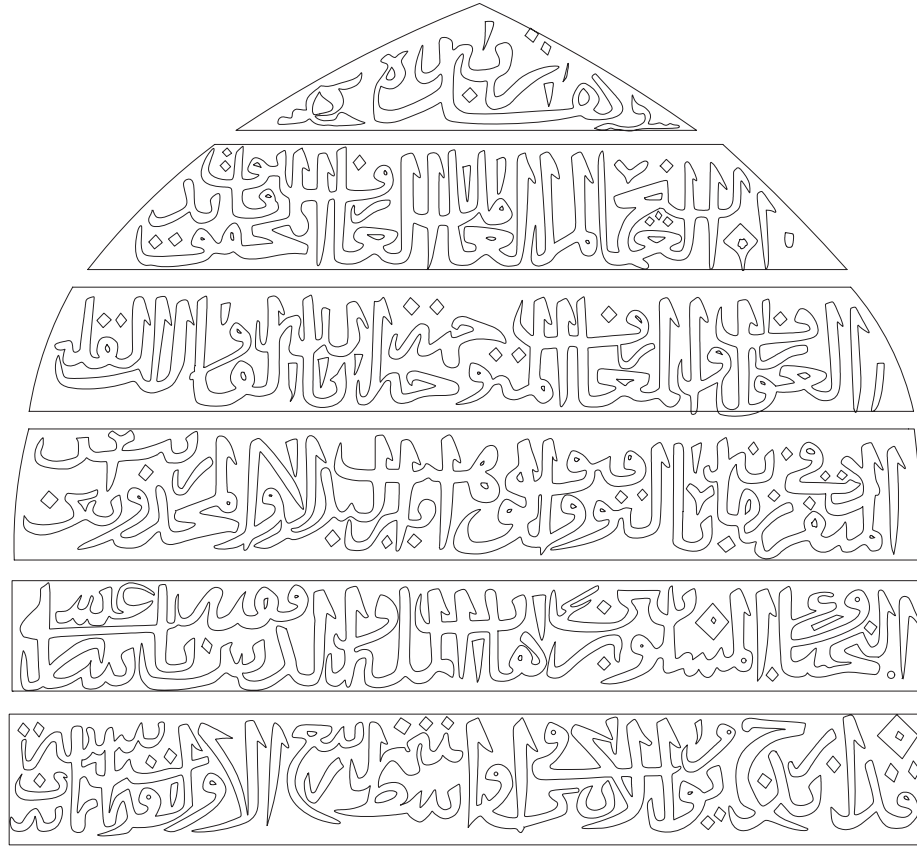
AND MATERIALS:

It is constructed with the masonry construction technique by using rubble stone up to the basement level, smooth cut stone up to the dome pulley, brick material and partly spolia in the dome and the pointed tangent arches.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Inscription of Fakih Dede Tomb / Photo: Inscription of Bey Street Fountain-1

Çizim: Inscription of Fakih Dede Tomb / Drawing: Inscription of Abdul-mumin Masjid

1- هَذِهِ تَرْبَةُ

2- الشَّيْخِ الْعَالِمِ الْعَارِفِ الْمُحَقِّقِ بِدَقَائِقِ

3- الْعَوَارِفِ وَالْمَعَارِفِ الْمُتَوَجِّهِ جِهَةَ اللَّهِ بِالْقَالِبِ وَالْقَلْبِ

4- الْمُتَفَرِّدِ فِي زَمَانِهِ بِالتَّوْفِيقِ وَالْوَهْبِ أَمِيرِ الْبُدْلَاءِ وَالْمَجْدُوبِينَ رَئِيسُ

5- النُّجَبَاءِ وَالْمَسْلُوبِينَ بَرْهَانِ الْمِلَّةِ وَالْدِّينِ فَقِيهِه پَاشَا بْنُ عِيسَى

6- قَدْ أُنْدَرَجَ يَوْمُ الْإِثْنَيْنِ فِي أَوَاسِطِ شَهْرِ رَبِيعِ الْأَوَّلِ سَنَةِ سِتِّينَ وَتَمَانِمِائِهِ

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Kare bir plana sahip olan türbe, sekizgen kasnağa sahip pramidal külâhla örtülmüştür. Türbenin bodrum katında cenazelik kısmı toprak altında kalmıştır. Kapının üstünde tuğla sivri teğet kemer boşluğunda mermer kitâbesi bulunurken köşe boşluklarında natüralist çini süslemeler görülmektedir. Bu çiniler mavi, mor ve siyah renklerle, bitkisel ve geometrik motifler içerisinde işlenmiştir. Türbenin üç tarafına açılan üç pencerenin üzeri sağır kemerlerle çerçevelenmiş, bu bölümler çinilerle süslenmiştir. Türbenin iç mekânı kare plan zeminden üçgen bingilerle sekizgene dönüşerek iç kasnak oluşturmakta ve kubbe bu kasnağın üzerine oturmaktadır. Kare mekânın ortasında bir üzeri sıvalı bir sanduka bulunmaktadır. Yayınlar da türbenin 1923 yılında bir onarım geçirdiği belirtilmektedir (Tuncer, 1992: 109-12).

KİTABENİN TERCÜMESİ:

Bu türbe, 860 yılı Rebiü'l-evvel'inin ortasında pazartesi günü ölen bilgin, bildiği ile amel eden, bilinecek şeylerin bütün inceliklerine inen, kalbiyle kalıbyla Tanrıya yönelen, Tanrı'nın yardımı ve bağışıyla zamanında tek olan abdal ve meczupların emiri, soyu temiz kişilerin reisi, din ve milletin delili, İsa Oğlu Şeyh Fakih Paşa'nın Türbesi'dir.

KİTABA ÖZELLİKLERİ:

Tuğla sağır bir kemer içerisinde ak mermere zemin oyma tekniğiyle altı satırlık Selçuklu sülüs hatlı mensur Arapça kitâbe, 42x42 cm. ebadındadır. Kitâbenin üstünde çini mozaik tekniğinde süslemedeki firuze ve mor renkli sırlı çinilerden kesilen parçalar harçlı zemine kakılmıştır. Bu çinilerde meşe dalları, palmete ve asma yaprağına benzeyen stilize yapraklar bulunmaktadır. Bu tabloda çiçekli bir baharın canlandığı görülmektedir (Konyalı, 1997:592; Erdemir, 2012:292-293).

Müslümanlar için ölüm, yok olma değil, bu dünyadan başka bir dünyaya geçiştir. Hz. Peygamber bir hadis-i şeriflerinde: “Müslümanlar ölmezler, bu dünyadan başka bir dünyaya intikal ederler” buyurmuştur. Bu nedenle müslümanlar, bir türbenin üzerine de çiçekli bir baharın canlandığını hatırlatan motifler işleyebilirler.

DESCRIPTION:

The tomb with a square plan is covered with a pramidal cone with an octagonal pulley. The sarcophagus in the basement is buried under the ground. There is a marble inscription under the brick pointed tangential arch above the door, while naturalist tile decorations are seen above the arch corners. These tiles are embroidered in blue, purple and black colors, together with floral and geometric motifs. Three windows opened on three facades of the tomb are framed with filled arches decorated with tiles. The interior of the tomb is turned from square plan into an octagon by triangle squinches to form an inner pulley, on which the dome surmounts. There is a plastered sarcophagus in the middle of the square basement. It is stated in the publications that the tomb was repaired in 1923 (Tuncer, 1992: 109-12).

TRANSLATION:

This tomb belongs to the scholar Sheikh Fakih Pasha, who died in the mids of Rebiu'l-Awwal 860 on Monday, who acted with his knowledge, got wisdom of all the things unknown, trusted in God with his heart and body, the unique of his time with the help and bestowal of God, the head of abdals and of those ravished by God's love, the proof of religion and the nation, the son of Isa.

DESCRIPTION:

The Arabic six-line inscription, size 42x42 cm, is written with Seljuk thuluth calligraphy on a white marble with the ground carving technique, fitting inside the brick filled arch. The pieces cut from turquoise and purple glazed tiles, decorated with tile mosaic technique, are carved into the ground with mortar above the inscription. These tiles include oak branches and stylized leaves that look like palmette and vine leaves, which reminds of the spring reviving with flowers (Konyalı, 1997:592; Erdemir, 2012:292-293).

Muslims do not consider death as the termination of life, but believes in the continuation of life in another form. As the Prophet said in a hadith: “Muslims do not die, they move from this world to another infinite one”. That's why, Muslims have embroidered motifs on tombs to refer to the resurrection alike the revival in the spring.

FATMA HANIM ÇEŞMESİ FATMA HANIM FOUNTAIN

Fatma Hanım Çeşmesi Genel Görünüm / Fatma Hanım Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Azîziye Mahallesi, Bab-ı Aksaray Sokağında yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Azîziye Neighborhood, Bab-ı Aksaray Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme kitâbesine göre 1312/1894 tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı Dönemi eseridir.

DATE AND PERIOD:

1312/1894 dated by inscription), late Ottoman period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Çeşme üzerindeki kitâbeye göre Hacı Fatma Hanım tarafından inşa edilmiştir.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Kesme Gödene taşı ve moloz taş malzemeden yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Dikey dikdörtgen formlu, tek cepheli tek lüleli ve bağımsız bir sokak çeşmesidir. Çeşmenin sivri kemeri, profilli iki ayağa oturmaktadır. Sekisi özgündür. Çeşmenin kitâbesi kemerin altında mermere işlenmiştir. Alınlık ve saçığı düz silmeler ile hareketlendirilmiştir. Kemer kilit taşında bitkisel süslemeye yer verilmiştir (Karademir, 2012: 295).

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by Hadji Fatma Hanım.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of Gödene cut stone and rubble stone.

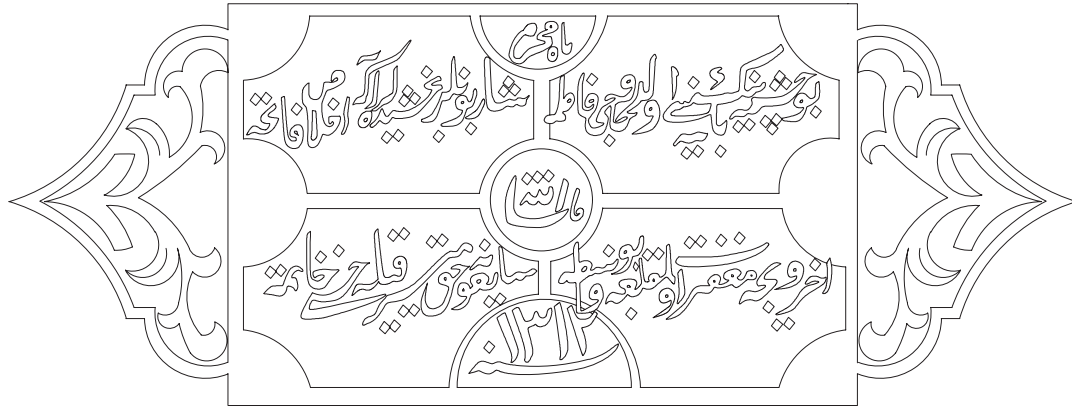
DESCRIPTION:

It is a freestanding street fountain in vertical rectangular form, with a single façade and a single spout. The pointed arch surmounts on two profiled pilasters. The benches are conserved in original form. The inscription of the fountain is engraved on the marble under the arch. The pediment and eaves are formed with voussoirs and carved stone moulding. The keystone of the arch is carved with a floral decoration.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Fatma Hanım Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Fatma Hanım Fountain

Çizim: Fatma Hanım Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Fatma Hanım Fountain

ماه محرم

بو چشمه‌نك بانيهسی اولدی حاجی فاطمه

شار بونلر بخشیده لر اكا اخلاص فاتحه

ماشاء الله

اخریجه مغفرت اولمقلغه بو واسطه

سعی اوکا حق میسر قیله حسن خاتمه

سنه 1312

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE METNİ:

Mâh-ı Muharrem

Bu çeşmenin bâniyesi oldu Hacı Fâtıma

Şâr bunlar bahşîdeler ana ihlâs fâtiha

Mâşallah

Uhrevîce mağfîret olmaklığa bu vâsıta

Sa'y ona Hak müyesser kıla hüsn-i hâtime

Sene 1312

METNİN ANLAMI:

Muharrem 1312/Temmuz-Ağustos 1894

Bu çeşmeyi Fatıma Hanım yaptırdı.

Ödül olarak ona ihlas ve fatiha bağışlayın.

Maşallah

Bu çeşme, ahirette bağışlanmaya sebeptir

Ona çalış, Allah ona güzel bir son versin.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe 80x32 cm. ebadında olup yatay ve dikey silmelerle dört kartuşa ayrılmıştır. Pano kenarları yuvarlatılmış olup ortasına **ماشاء الله** yazısı yerleştirilmiştir. Kitâbenin her iki tarafında sivri kemerli kartuş içerisinde rumi motifi ve yapraklarına yer verilmiştir. Kitâbenin en alt kısmında rakamla tarih kaydedilmiştir. Osmanlı Türkçesi ile yazılan kitâbe celî tâlik hatlıdır.

INSCRIPTION TEXT:

Mâh-ı Muharrem

Bu çeşmenin bâniyesi oldu Hacı Fâtıma

Şâr bunlar bahşîdeler ana ihlâs fâtiha

Mâşallah

Uhrevîce mağfîret olmaklığa bu vâsıta

Sa'y ona Hak müyesser kıla hüsn-i hâtime

Sene 1312

TRANSLATION:

Muharrem 1312/July- August 1894

This fountain is commissioned by Fatıma Hanım.

Donate her (soul) with Ihlas and Fatiha as a gift.

Mashallah (praise be!)

This fountain causes forgiveness in the hereafter

For the sake of this work, May God give her a good ending.

DESCRIPTION:

*The transverse rectangular inscription, size 80x32 cm, is divided into four boards with horizontal and vertical bars. The corners of the boards are bevelled and the word **ماشاء الله** (Mashallah) is inscribed in the middle of the inscription. Rumi motif and leaves are carved inside the pointed arch of the boards on both sides. The date is recorded at the bottom in numbers as the text is written in Ottoman Turkish with the celî tâlik calligraphy.*

FERHUNİYE ÇEŞMESİ FERHUNIYE FOUNTAIN

Ferhuniye Çeşmesi Genel Görünüm / Ferhuniye Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Çeşme Selçuklu İlçesi, Ferhuniye Mahallesi, Başarabey Sokakta yer almaktadır.

LOCATION:

Selçuklu District, Ferhuniye Neighborhood, Başarabey Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme kitâbesine göre 1342/1923 tarihinde inşa edilmiştir.

DATE AND PERIOD:

1342/1923 (dated by inscription).

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Çeşmenin ön yüzünde düzgün kesme taş ve mermer, arka yüzünde moloz taş malzeme kullanılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Dikey dikdörtgen kütle üzerinde tek cepheli, tek lüleli ve bağımsız bir sokak çeşmesidir. Kaş kemer iki yanda sütunçe üzerinde oturmaktadır. Poligonal gövdeli sütunçelerin vazo biçimli başlık ve kaideleri vardır. Başlık kısmında zemin oyma tekniğinde boynuz ve püskül motifleri vardır. Kemer köşeliklerinde ise stilize çiçek ve yaprak motifleri bulunmaktadır. Ayna taşı ve yalak kısmı boz mermerdendir. Kemer köşeliklerinde ve tepe noktasında firuze zemin üzerinde beyaz renkli rumi yapraklı çini süsleme görülmektedir. Çeşme günümüzde akar vaziyettedir (Bozkurt, 2012:299).

CONSTRUCTION TECHNIQUES**AND MATERIALS:**

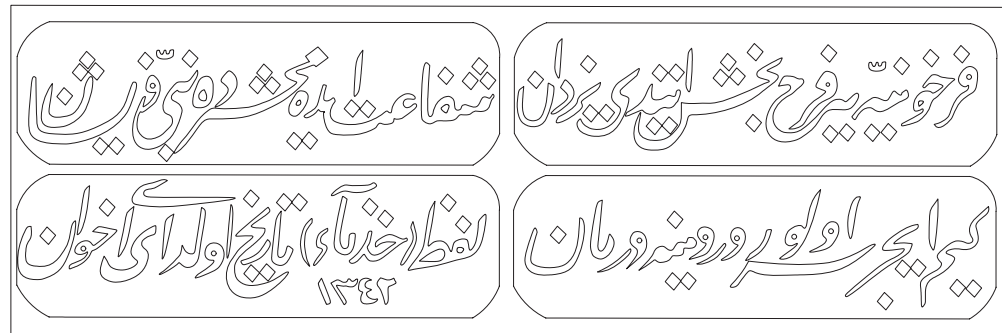
Smooth cut stone and marble at the front facade and rubble stone at the rear.

DESCRIPTION:

It is a freestanding street fountain with a single façade and single spout, built on a vertical rectangular base. The semicircular arch rests on the pilasters on both sides. Polygonal pilasters have vase-shaped bases and tops, carved with horn and tassel motifs. There are stylized flower and leaf motifs in the corners of the arch. Spout stone and trough are made of gray marble. White rumi-leaf tile decoration is seen on the turquoise ground at the corners and at the top of the arch. The fountain is still in use today (Bozkurt, 2012:299).

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Ferhuniye Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Ferhuniye Fountain

Çizim: Ferhuniye Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Ferhuniye Fountain

فرخونیه یه فرح بخش ایتدی یزدان
 شفاعت ایده محشرده نبی ذی شان
 کیم ایچرسه اولور دردینه درمان
 لفظ خذ ماء تاریخ اولدی ای اخوان

۱۳۴۲

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE METNİ:

Ferhuniye'ye ferah bahşetdi Yezdân
 Şefâat ede mahşerde nebiyy-i zîşân
 Kim içerse olur derdine dermân
 Lafz-i huz mâ' tarih oldu ey ihvân
 1342 [Halid]

METNİN ANLAMİ:

Ferhuniye (Mahallesi'ne) Allah huzur bahşetti, Peygamber Efendimiz de mahşerde şefaati etsin. Kim (bu) sudan içerse dertlerinden kurtulur. "huz ma" sözü (bu yapının) tarihi oldu. 1924

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Kitâbe, enine dikdörtgen beyaz mermer üzerine yanlarından yuvarlatılmış dört pano halinde yazılmıştır. İ. Hakkı Konyalı, kitâbenin altında Konya'nın meşhur taş ustalarından Halid'in imzasının bulunduğunu söylese de bu isim bugün görülmemektedir (Konyalı, 1997:998).

Osmanlı Türkçesiyle ve tâlik hatla yazılan bu kitâbe, 87x29 cm. ebadındadır. İki satır ve iki beyit halinde yazılan manzumenin ilk beyti vezne uymasa da ikinci beyti aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle yazılmıştır. Kitâbenin son mısraında tarih düşürülmüştür. Buradaki "Huz mâ" kelimelerinin ebce hesabıyla değeri 1342 olup, çeşmenin yapım tarihini vermektedir.

INSCRIPTION TEXT:

Ferhuniye'ye ferah bahşetdi Yezdân
 Şefâat ede mahşerde nebiyy-i zîşân
 Kim içerse olur derdine dermân
 Lafz-i huz mâ' tarih oldu ey ihvân
 1342 [Halid]

TRANSLATION:

Allah endowed Ferhuniye (the Neighborhood) with peace, so may the Prophet intercede on the day of apocalypse for her. Whoever drinks from (this) water will get rid of their troubles. The word "huz ma" indicates the date of this building: 1924.

DESCRIPTION: The inscription is written on a transverse rectangular white marble divided in four boards, bevelled at the corners. Although I. Hakkı Konyalı argues that the inscription was created by one of the Konya's famous stonemasons, Khalid, this name can not be read anywhere due to its deformed status today (Konyalı, 1997:998).

This inscription, size 87x29 cm, is written in Ottoman Turkish and tâlik calligraphy. Although the first line does not match with the prosody in two lines and two couplets, the second line is written with the aruz meters of remel bahri fâilâtün/fâilâtün/fâilün. The date is recorded in the last verse of the inscription. The value of the words "Huz ma" according to the abjad numerals corresponds to 1342, the fountain's construction date.

FERİD PAŞA SU DEPOSU FERID PASHA CISTERN

Ferid Paşa Su Deposu Genel Görünüm / Ferid Pasha Cistern, General View

YAPININ YERİ:

Selçuklu İlçesi, Alaaddin tepesinde, Alaaddin Caminin yanındadır.

LOCATION:

Selçuklu District, Alaaddin Hill, next to the Alaaddin Mosque.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Yapının kitâbesine göre, 1320/1902 tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı dönemine ait mimari bir yapıdır.

DATE AND PERIOD:

1320/1902 (dated by inscription), late Ottoman period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Yapının kitâbesine göre Ferid Paşa tarafından Edirnekapılı Ali'ye yaptırılmıştır.

ARCHITECT AND PATRON:

Donated by Ferid Pasha and built by Ali from Edirnekapı.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Su deposu, taş malzemeden yığma yapım tekniği ile inşa edilmiştir. Cephenin bütününde kesme taşlarla kaplama yapılmıştır.

CONSTRUCTION TECHNIQUES**AND MATERIALS:**

Built by the masonry building technique. The entire facade is covered with cut stones.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Ferid Paşa'nın Konya Valiliği sırasında Çayırbağı köyündeki kaynak suyu, Konya Alaaddin tepesine yapılan bu depoya getirilerek buradan dağıtımı yapılmıştır. Eserin gösterişli cephe tasarımı dikkat çekmektedir. Giriş kapısının iki yanında dairevi kemerli çeşme nişleri bulunmaktadır. Kitâbe panosunun üstünde ortası kemerli ve profilli saçağı bulunmaktadır. Eser günümüzde boş vaziyette olup kullanılmamaktadır (Bildirici, 1994:168).

DESCRIPTION:

During the Konya Governorship of Ferid Pasha, the spring water in Çayırbağı village was conveyed to this cistern built on the Alaaddin hill to supply water for Konya. The arty facade design of the work attracts attention. There are fountain niches framed with semicircular arches on both sides of the entrance door. Above the inscription panel is the eaves, arched and profiled in the middle. The cistern is empty and not active today (Bildirici, 1994:168).

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Ferid Paşa Su Deposu Kitâbesi / Photo: In of Ferid Pasha Cistern

Çizim: Ferid Paşa Su Deposu Kitâbesi / Drawing: In of Ferid Pasha Cistern

YAPININ KİTABESİ:

Su deposunun giriş kapısının üzerinde dört sütun ve beş satırlık kitâbesi bulunmaktadır.

KİTÂBE METNİ:

Kitâbenin sağ tarafındaki beyitlerin Arap harfleriyle yazımı ve okunuşları:

شه صاحب کرم عالی همم عبدالحمید خان کم
هماره آب زلفن بزل ایدر اعلا و ادنايه
وزیر صادقی والی فرید پاشای دریا دل
نه سمتہ طوتسه یوز جولر کبی سعی ایلر احیایه
درون شهره بوندن صویي قول قول ایلیوب تقسیم
چالشدی جان و دلدن بلده یی اسقا و اروایه
بو صودن نوش ایدنلر قالدیروب ایلسون ایسال
دعای پادشاهی یی اجابتکاه مولایه
زهی ماء و زهی جا و زهی فرخنده مقسم بو
اقن صولر دورر حقا بو زیبا مقسم مایه سنه ۱۳۲۰
اوستاسی ادرنه قاپولی علی

Şeh-i sahib kerem âlî-himem Abdülhamid Han kim
Hemâre âb-ı lütfun bezleder a'lâ vü ednâya
Vezîr-i sâdıki Vali Ferid Paşa-yı deryâ-dil
Ne semte tutsa yüz cûlar gibi sa'y eyler ihyâya
Derûn-ı şehre bundan suyu kol kol eyleyip taksim
Çalıştı cân ü dilden beldeyi iskâ vü irvâya
Bu sudan nûş edenler kaldırıp eylesin îsal
Duâ-yı pâdişâhîyi icâbetgâh-ı Mevlâya
Zihî mâ ü zihî cây ü zihî ferhunde maksim bu
Akan sular durur hakka bu zîbâ maksim-i mâya Sene 1320
Ustası Edirnekapılı Ali

INSCRIPTION:

There are four pilasters above the entrance door and the five-line inscription at their midst.

INSCRIPTION TEXT:

The couplets in Arabic on the right side are read:

شه صاحب کرم عالی همم عبدالحمید خان کم
هماره آب زلفن بزل ایدر اعلا و ادنايه
وزیر صادقی والی فرید پاشای دریا دل
نه سمتہ طوتسه یوز جولر کبی سعی ایلر احیایه
درون شهره بوندن صویي قول قول ایلیوب تقسیم
چالشدی جان و دلدن بلده یی اسقا و اروایه
بو صودن نوش ایدنلر قالدیروب ایلسون ایسال
دعای پادشاهی یی اجابتکاه مولایه
زهی ماء و زهی جا و زهی فرخنده مقسم بو
اقن صولر دورر حقا بو زیبا مقسم مایه سنه ۱۳۲۰
اوستاسی ادرنه قاپولی علی

Şeh-i sahib kerem âlî-himem Abdülhamid Han kim
Hemâre âb-ı lütfun bezleder a'lâ vü ednâya
Vezîr-i sâdıki Vali Ferid Paşa-yı deryâ-dil
Ne semte tutsa yüz cûlar gibi sa'y eyler ihyâya
Derûn-ı şehre bundan suyu kol kol eyleyip taksim
Çalıştı cân ü dilden beldeyi iskâ vü irvâya
Bu sudan nûş edenler kaldırıp eylesin îsal
Duâ-yı pâdişâhîyi icâbetgâh-ı Mevlâya
Zihî mâ ü zihî cây ü zihî ferhunde maksim bu
Akan sular durur hakka bu zîbâ maksim-i mâya Sene 1320
Ustası Edirnekapılı Ali

Kitâbenin sol tarafındaki beyitlerin Arap harfleriyle yazımı ve okunuşları:

اشد احتیاجی عرض اولنجه قونیه نك صویه
بیوردی باشلانیلسون اقتضای حال اجراییه
چایرباغندن ایتدی جلب بو ماء مصفایی
کتوردی آهنین مجرا ایله بو جای والایه
دخی ارواح سبطین رسول الله شاد ایتدی
اقتدی ماء صافی فی سبیل الله هر جایه
تماشا ایلوب رسم کشادن چاکری بادی
دو مصرعه ایکی تاریخ غرا چکدی املایه
زهی ماء و زهی جا و زهی فرخنده مقسم بو
اقن صولر دورر حقا بو زیبا مقسم مایه سنه ۱۳۲۰

Eşedd-i ihtiyâcı arz olunca Konya'nun suya
Buyurdu başlanılsın iktizâ-yı hâl icrâya
Çayırbağı'ndan etti celb bu mâ-i musaffâyı
Getirdi âhenîn mecrâ ile bu câ-yi vâlâya
Dahi ervâh-ı sıbteyin-i Resûlullâhı şâd etti
Akıttı mâ-ı sâfî fisebilillâh her câya
Temâşâ eyleyip resm-i küşâdın çâkeri Badî
Dü mısra'la iki tarih-i garrâ çekti imlâya
Zihî mâ vü zihî cây ü zihî ferhunde maksim bu
Akan sular durur hakkâ bu zîbâ maksim-i mâya 1320

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Kitâbe, Osmanlı Türkçesiyle ve tâlik hatla yazılmıştır. 60x200 cm. ebadındaki manzum kitâbe, 5 beyitlik olmak üzere toplam iki bölümden oluşur. Manzûme Hezec bahrinin mefâilün/mefâilün/mefâilün/mefâilün vezniyle yazılmıştır. Sondan ikinci beytin son mısrasında “Dü mısra'la iki tarih-i garrâ çekti imlâya” denilerek, su deposuna iki tarih düşürme mısraı birden yazıldığı belirtilmiştir. Son iki mısranın her biri, ebcele hesabıyla 1320 sayısını vermektedir. Manzûmenin şairi Edirneli Ahmed Bâdî Efendi'dir. Bu kitâbenin üzerinde bulunan tuğra yakın zamanda düşmüş ya da sökülüştür.

The couplets in Arabic on the left side are read:

اشد احتیاجی عرض اولنجه قونیه نك صویه
بیوردی باشلانیلسون اقتضای حال اجراییه
چایرباغندن ایتدی جلب بو ماء مصفایی
کتوردی آهنین مجرا ایله بو جای والایه
دخی ارواح سبطین رسول الله شاد ایتدی
اقتدی ماء صافی فی سبیل الله هر جایه
تماشا ایلوب رسم کشادن چاکری بادی
دو مصرعه ایکی تاریخ غرا چکدی املایه
زهی ماء و زهی جا و زهی فرخنده مقسم بو
اقن صولر دورر حقا بو زیبا مقسم مایه سنه ۱۳۲۰

Eşedd-i ihtiyâcı arz olunca Konya'nun suya
Buyurdu başlanılsın iktizâ-yı hâl icrâya
Çayırbağı'ndan etti celb bu mâ-i musaffâyı
Getirdi âhenîn mecrâ ile bu câ-yi vâlâya
Dahi ervâh-ı sıbteyin-i Resûlullâhı şâd etti
Akıttı mâ-ı sâfî fisebilillâh her câya
Temâşâ eyleyip resm-i küşâdın çâkeri Badî
Dü mısra'la iki tarih-i garrâ çekti imlâya
Zihî mâ vü zihî cây ü zihî ferhunde maksim bu
Akan sular durur hakkâ bu zîbâ maksim-i mâya 1320

DESCRIPTION:

The inscription, size 60x200 cm, is written in Ottoman Turkish with the tâlik calligraphy and consists of two parts, 5 couplets in each, written with the meters of hezec bahri mefâilün/mefâilün/mefâilün/mefâilün. The last line of the eighth couplets includes two dates, each corresponding to 1320 with the abjad numerals. The poem belongs to the poet Ahmed Bâdî Efendi from Edirne. The tughra above the inscription has recently fallen or been removed.

GARİP NASRULLAH CAMİİ ÇEŞMESİ FOUNTAIN OF GARİP NASRULLAH MOSQUE

Garip Nasrullah Camii Çeşmesi Genel Görünüm / Fountain of Garip Nasrullah Mosque, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Hasandede Mescit Mahallesi, Sedirler Caddesi No: 132'de yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District , Hasandede Mescit Neighborhood, Sedirler Street No: 132.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Tamamen yenilenmiş olan çeşme günümüzde beton harç ve taş malzemedan yapılmıştır.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS: Completely renovated using concrete mortar and stone.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Garip Nasrullah Camii avlusunda iki cepheli çeşme bulunmaktadır. Tamamen yenilenmiş olan çeşmenin üzerinde ahşap sundurması bulunmaktadır. Çeşmenin kuzey cephesinde Konya surlarından getirilen “es-Sultan” kitâbeli bir taş bulunmakta, güney cephesinde ise Şeyh Ahmet Çeşmesinin onarım kitâbesi görülmektedir. Şeyh Ahmet Çelebi tarafından 1299-1881 tarihinde Konya eşrafından Hacı Mehmed ve Hacı Ali’nin teşebbüsü ve halkın yardımı ile tamir ettirilmiştir (Önder, 1971: 290).

YAPININ KİTABELERİ:

Çeşme üzerinde üç adet kitâbe bulunmaktadır.

DESCRIPTION:

The fountain with two facades is located in the courtyard of the Garip Nasrullah Mosque. The fountain, which has been completely renovated, has a wooden porch. On the north side of the fountain is a rock with an inscription read “es-Sultan”, brought from Konya walls, and on the south side is the repair inscription of the Sheikh Ahmet Fountain. It was repaired by Sheikh Ahmet Çelebi in 1299-1881 with the help of local people, and with the enterprise of gentries Hadji Mehmed and Hadji Ali (Önder, 1975: 290).

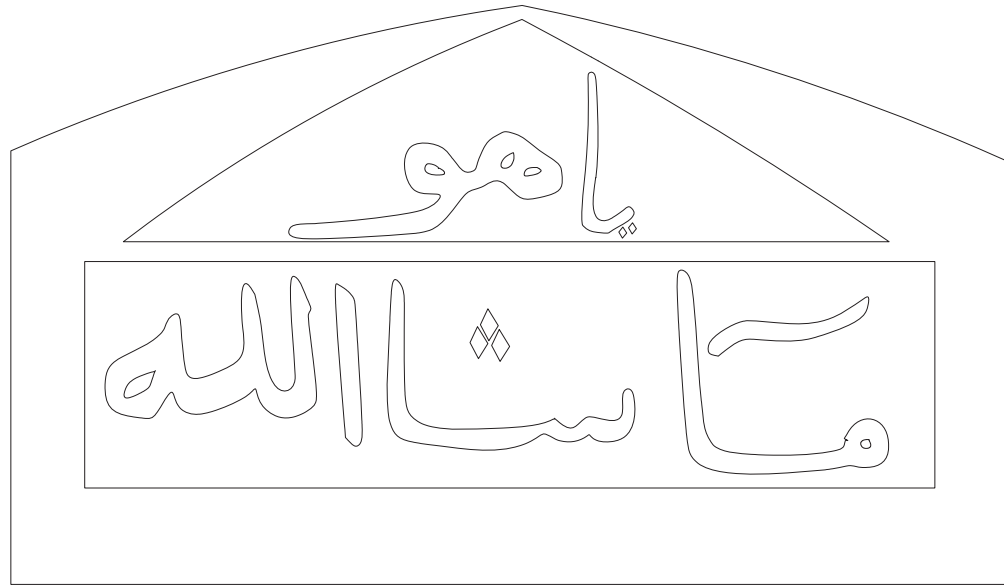
INSCRIPTIONS:

There are three seperate inscription panels on the fountain..

YAPININ BİRİNCİ KİTABESİ / 1st INSCRIPTION:

Fotoğraf: Garip Nasrullah Camii Çeşmesi Birinci Kitâbe / Photo: 1st Fountain Inscription of Garip Nasrullah Mosque

Çizim: Garip Nasrullah Camii Çeşmesi Birinci Kitâbe / Drawing: 1st Fountain Inscription of Garip Nasrullah Mosque

ماشاء الله
يا هو

BİRİNCİ KİTÂBE METNİ / 1st INSCRIPTION

Çeşmede birbirine bitişik yerleştirilmiş iki kitâbe vardır. Üstteki kitâbenin üçgen alınlığı mevcuttur. 27x46 cm. ebadındaki kitâbede yazılı olanlar şu şekildedir:

Mâşallah

Yâ Hû

There are two inscriptions placed adjacent to each other on the fountain. The inscription at the top has a triangular pediment, size 27x46 cm, read as:

Mâşallah

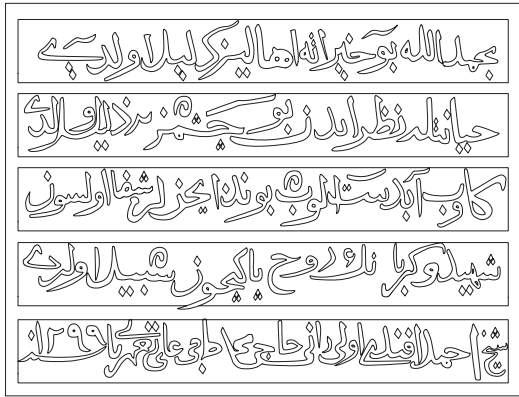
Yâ Hû

YAPININ İKİNCİ KİTABESİ / 2ND INSCRIPTION:

Fotoğraf: Garip Nasrullah Camii Çeşmesi İkinci Kitâbe / Photo: 2nd Fountain Inscription of Garip Nasrullah Mosque

Çizim: Garip Nasrullah Camii Çeşmesi İkinci Kitâbe
Drawing: 2nd Fountain Inscription of Garip Nasrullah Mosque

بحمد الله بو خيراته اهالينز دليل اولدى
خيانتله نظر ايدن بو چشمه يه ذليل اولدى
كلوب آبدست ألوب بونده ايچنلره شفا اولسون
شهيد و كبريانك روح پاكيجون سبيل اولدى
شيخ احمد افندى اولادانى حاجى محمد حاجى على
تعميرنى ياپنلر
سنه ١٢٩٩

İKİNCİ KİTÂBE METNİ
2nd INSCRIPTION

İKİNCİ KİTÂBE KİTÂBE METNİ:

Bi-hamdillâh bu hayrâta ahâlîiniz delîl oldu
Hıyânetle nazar eden bu çeşmeye zelîl oldu Gelip abdest
alıp bunda içenlere şifâ olsun
Şehîd ü kibriyânın rûh-i pâkiçün sebîl oldu
Şeyh Ahmed Efendi evlâdânı Hacı Mehmed Hacı Ali tamirini yapanlar , sene 1299

2ND INSCRIPTION TEXT:

Thanks God! This charity's backed by the community
Whoever looks at with evil eye disgraces himself
Healing for those who take ablution or drink from
It's flowed for the sake of supreme martyr Huseyn of Karbala
Repaired by Sheikh Ahmed Efendi's sons Hadji Mehmed and Hadji Ali, Year 1299

İKİNCİ KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe ak mermer üzerine zemin oyma tekniğiyle işlenmiş olup 66x50 cm. ebadındadır. Osmanlı Türkçesiyle yazılmış olup beş satırdan oluşmaktadır. İlk dört satır, aruzun hezec bahrinin mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün vezniyle kaleme alınan bir manzumedir. Beşinci satırda çeşmeyi tamir ettirenlerin isimleri verilmiştir. Bu satır mensur metindir.

ÜÇÜNCÜ KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Çeşmenin kuzey tarafında ise Konya surlarından getirilen “السلطان es-Sultani” kitâbeli bir taş bulunmaktadır. Bu kitâbenin görünen kısmı iki panodan oluşmakta olup alt tarafı kırılmıştır. Birinci panoda tirfil ve rumi motifleri ile süslemeye gidilmiştir.

2ND INSCRIPTION DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, size 66x50 cm, is engraved on a white marble with the ground carving technique. It is written in Ottoman Turkish and consists of five lines. The first four lines of the verse are written by the prosody of hezec bahri mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün. The fifth prose line indicates the names of those who had the fountain repaired.

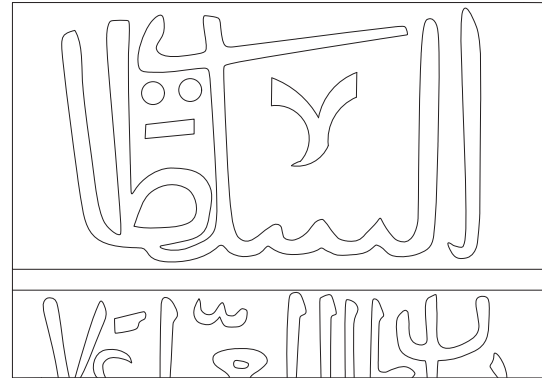
3RD INSCRIPTION DESCRIPTION:

On the north side of the fountain is a cut stone carved with the inscription “السلطان es-Sultani”, brought from Konya walls. This inscription consists of two panels though the bottom is half broken. The first panel is decorated with trifolium and rumi motifs.

YAPININ ÜÇÜNCÜ KİTÂBESİ / 3RD INSCRIPTION:

Fotoğraf: Garip Nasrullah Camii Çeşmesi Üçüncü Kitâbe
Photo: 3rd Fountain Inscription of Garip Nasrullah Mosque

Çizim: Garip Nasrullah Camii Çeşmesi Üçüncü Kitâbe
Drawing: 3rd Fountain Inscription of Garip Nasrullah Mosque

GAZANFER KASIMBEY ÇEŞMESİ GAZANFER KASIMBEY FOUNTAIN

Gazanfer Kasım Bey Fountain, General View / Bey Street Fountain-1, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Fahrünnisa Mahallesi, Karamanoğlu Kasım Bey Sokak'ta yer almaktadır.

LOCATION:

Meram District, Fahrünnisa Neighborhood, Karamanoğlu Kasım Bey Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme üzerindeki kitâbeye göre 1343/1925 tarihinde inşa edilmiştir.

DATE AND PERIOD:

1343/1925 (dated by inscription).

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Düzgün kesme taş malzeme ile inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Tek cepheli, tek lüleli ve bağımsız bir sokak çeşmesidir. Sivri teğet kemer profil başlıklı ayaklara oturmaktadır. Çeşmenin kitâbesi kemer alınlığında bulunmaktadır. Çeşmenin üzeri sonradan ahşap üzeri kurşun kaplı çatı ile örtülmüştür.

KİTABE METNİ:

Besmeyle nûş eden bulur şifâ

M 1341 - H 1343

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth cut stone.

DESCRIPTION:

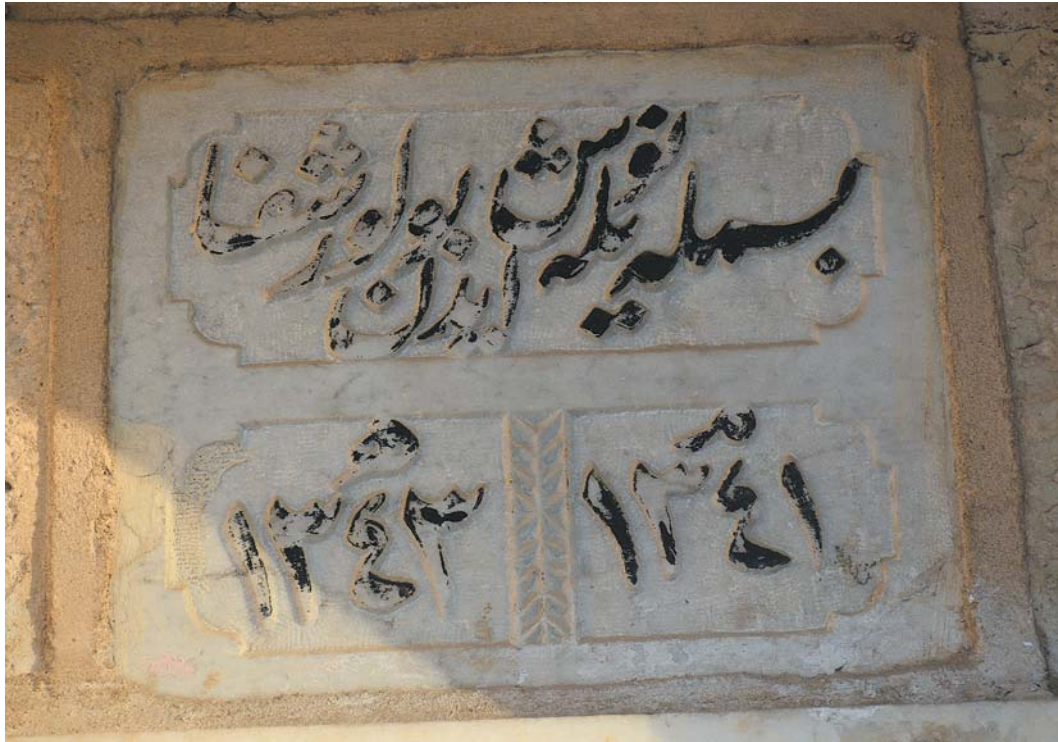
It is a freestanding street fountain with a single façade and single spout. The pointed tangent arch rests on the pilasters with profiled heads. The inscription of the fountain is located on the pediment of the arch. The fountain is subsequently covered with a wooden roof coated with lead.

INSCRIPTION TEXT:

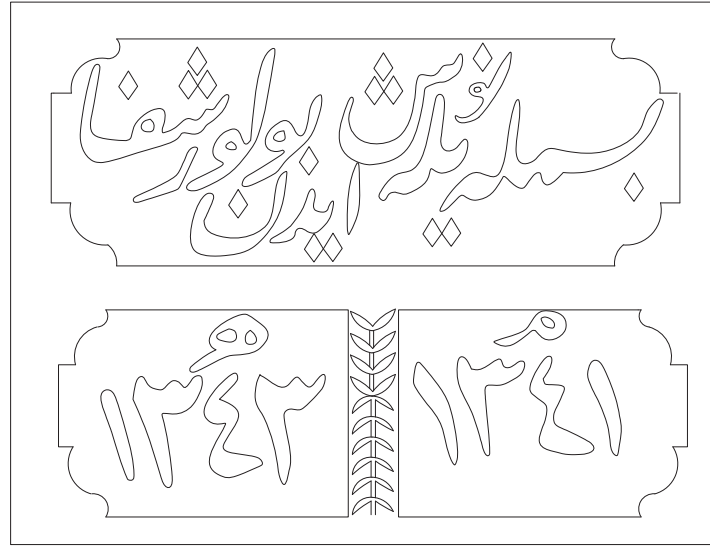
Healing for those who drink it with Basmalah

M 1341 - H 1343

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Gazanfer Kasım Bey Çeşmesi / Photo: Gazanfer Kasım Bey Fountain

Çizim: Gazanfer Kasım Bey Çeşmesi / Drawing: Gazanfer Kasım Bey Fountain

بسمله یله نوش ایدن بولور شفا
۱۳۴۱م ۱۳۴۳ھ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen mermer üzerine zemin oyma tekniğinde işlenmiş kitâbe 30x25 cm. ebadındadır. Yatay ve dikey silmeler ile üç panoya ayrılmıştır. Panoların kenarları kademeli olarak pahlanmıştır. Kitâbenin alt iki panonun ortasındaki silme geometrik süslemeli olarak işlenmiştir.

Osmanlı Türkçesi ve celî tâlik hatla istifli bir şekilde yazılan kitâbenin ilk satırı aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle kaleme alınmıştır. Alt satırda rakamla kaydedilmiş iki tarih bulunmaktadır. Sağdaki 1341 tarihinin üzerinde, mâliye kelimesinin ilk harfi olan, o tarihin rumi olduğunu gösteren mim harfi, soldaki 1343 tarihinin üzerinde de o tarihin hicrî olduğunu gösteren he harfi bulunmaktadır.

“Nûş etmek” Farsçada içmek anlamındadır. Dolayısıyla kitâbenin anlamı, “Besmeleyle içen şifa bulur” şeklindedir.

DESCRIPTION:

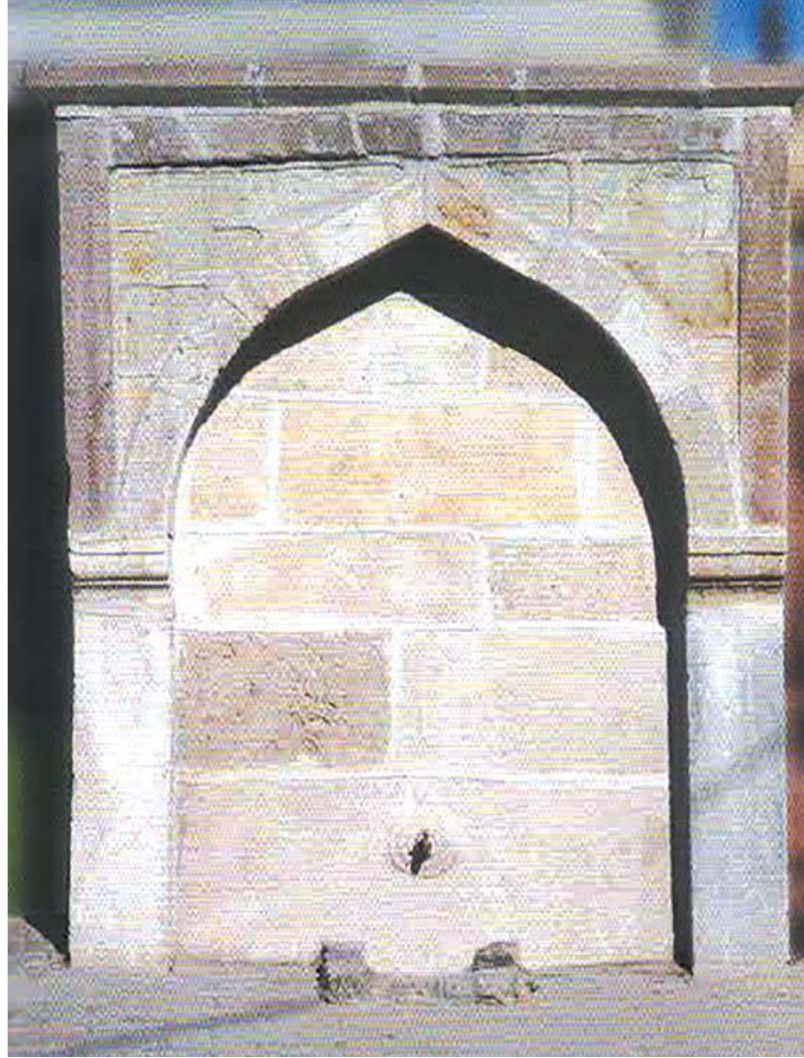
The inscription size 30x25 cm is engraved on a transverse rectangular marble with the floor carving technique. It is divided into three boards with horizontal and vertical bars. The edges of the boards are bevelled gradually. The bar in the middle of the two panels at bottom is decorated with geometric ornaments.

The first line written in Ottoman Turkish with the celî tâlik calligraphy, istif style, features the aruz prosody of remel bahri fâilâtün/fâilâtün/fâilün. Two dates at the bottom line are recorded in numbers. Above the date 1341 on the right is the letter mim, indicating julian year, and the letter he above the date 1343 on the left indicates the hijri year.

“Nûş etmek” means ‘to drink’ in Persian; therefore, the inscription is interpreted as “Healing for those who drink it with Basmalah”.

GEMALMAZ ÇEŞMESİ GEMALMAZ FOUNTAIN

Gemalmaz Çeşmesi Genel Görünüm / Gemalmaz Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Çaybaşı Mahallesi, Uzunharmanlar Caddesinde bulunmaktadır.

LOCATION:

Meram District, Çaybaşı Neighborhood, Uzunharmanlar Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Yapı kitâbesine göre 1343/1925 yılında inşa edilmiştir. Cumhuriyet dönemi yapısıdır.

DATE AND PERIOD:

1343/1925 (dated by inscription), Republic period.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ: Sille ve Gödene taşları kullanılarak inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ: Çeşme profilili ayaklar üzerine oturan sivri teğet kemerli, tek lüleli bir sokak çeşmesidir. Ayna taşı silmeler ile hareketlendirilmiştir. Günümüzde zemin kotu yükseldiği için yalak ve sekiler kaybolmuştur.

KİTABE METNİ:

Kıl sebep bu çeşmeyi Yâ Rabbenâ
Ehl-i hayrât bula
Mevlâ'dan necât sene 1343

METNİN ANLAMI: Ey rabbimiz! Bu çeşmeyi, hayır sahiplerinin kurtuluşu için bir sebep kıl. Sene 1343/1924.

KİTABE ÖZELLİKLERİ: Osmanlı Türkçesi ve celî sü-lüs hatla yazılan kitâbe, üç satırdan oluşmaktadır. Tek beyitlik bir manzume olan bu kitâbe, aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle kaleme alınmıştır. Çeşmenin inşa tarihi, son satırda rakamla 1343 olarak kaydedilmiştir.

Kitâbe, çeşmeyi yaptıranlar için edilen bir duadan ibarettir. Anlamı “Rabbimiz! Bu çeşmeyi, bunu yaptıran hayır sahipleri için bir kurtuluş sebebi kıl” demektir.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Fotoğraf: Gemalmaz Çeşmesi Kitâbesi
Photo: Inscription of Gemalmaz Fountain

CONSTRUCTION TECHNIQUES AND MATERIALS: Built of Sille and Gödene stones.

DESCRIPTION: It's a freestanding street fountain with a single spout and a pointed tangential arch, sitting on profiled pilasters. The spout stone is marked with moldings. Today, its trough and benches have disappeared due to the ground infill.

INSCRIPTION TEXT:

Kıl sebep bu çeşmeyi Yâ Rabbenâ
Ehl-i hayrât bula
Mevlâ'dan necât sene 1343

TRANSLATION: O our Lord! Make this fountain a cause for the salvation of its benefactors. Year 1343/1924

DESCRIPTION: The inscription written in Ottoman Turkish and celi thuluth calligraphy consists of three lines, based on the aruz prosody of remel bahri fâilâtün/fâilâtün/fâilün. The construction date of the fountain is recorded as 1343 in the last line.

The inscription consists of a prayer “O Our Lord! Make this fountain a cause of salvation for the benefactors who built it.”

قل سبب بو چشمه یی یا ربنا
اهل خیرات بوله
مولادن نجات سنه ۱۳۴۳

KİTABE METNİ
THE INSCRIPTION

GEVRAKİ ÇEŞMESİ GEVRAKİ FOUNTAIN

Gevraki Çeşmesi Genel Görünüm / Gevraki Fountain, General View

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Gevraki Çeşmesi, çeşmenin civarında hac kervanlarının çadır kurması dolayısıyla da Çadırlı Çeşme olarak anılmıştır (Şimşir, 2012: 355).

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Karakurt Mahallesi, Karakurt Sokakta yer almaktadır.

NAMES:

Gevraki Fountain, also known as Çadırlı Fountain because the pilgrimage caravans set up tents around the fountain (Şimşir, 2012: 355).

LOCATION:

Meram District, Karakurt Neighborhood, Karakurt Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Yapının kitâbesine göre, 944/1537 yılında yaptırılmış, daha sonra yeri değiştirilerek yirmi metre geriye alınmış, hicrî 1341, rumî 1339 senesinde tekrar yaptırılmıştır (Konyalı, 1997:996). Klasik Osmanlı Dönemine ait bir çeşmedir.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Yapının kitâbesine göre Kanuni Sultan Süleyman döneminde Yatakcı Oğlu Emirza Bey tarafından yaptırılmıştır.

YAPININ TAMİR KAYITLARI:

Yapının onarım kitâbesine göre çeşmeyi Konya Müftülerinden Gevrakizade Abdulkadir Efendi'nin oğlu Mustafa Efendi tekrar inşa ettirdiği için Gevraki Çeşmesi adıyla anılır (Şimşir, 2012: 355).

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Kesme taş malzeme kullanılarak, yığma yapım tekniğinde yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Tek cepheli, bağımsız bir sokak çeşmesidir. Sivri teğet kemeri profil başlıklı iki ayak üzerine oturan dikdörtgen formlu çeşmenin yuvarlak kemerli taslık nişi bulunmaktadır. Ayna taşı dairesel formda olup üzeri kabartma süslemelidir. Çeşmenin yalağı ve sekileri orijinalliğini korumaktadır (Gümüş-Koçak, 2010:339).

YAPININ KİTABESİ:

Çeşmede aynalığın üzerinde mermer malzemeden yapılmış iki ayrı kitâbe yer alır. İlk kitâbe birinci inşa kitâbesi, ikinci kitâbe ise ikinci inşa kitâbesidir.

BİRİNCİ KİTÂBE METNİN ANLAMİ:

1- Bu akan çeşmeyi, Allah rızâsını talep ederek

2- Sultan Süleyman İbn-i Selim Han'ın -Allah hilafetini ebedî kulsın- döneminde Yatakcı-zâde Emirza Bey, 944 yılında yapmıştır.

DATE AND PERIOD:

944/1537 (dated by inscription), later, moved twenty meters back and rebuilt in 1341, rumî 1339 (Konyalı, 1997:996), the Classical Ottoman Period.

ARCHITECT AND PATRON:

According to the inscription, it was built during the period of Suleiman the Magnificent by Emirza Bey, the Son of Yatakcı.

RESTORATION RECORDS:

According to the repair inscription, the fountain is also named Gevraki Fountain, since it was rebuilt by Mustafa Efendi, the son of Gevrakizade Abdulkadir Efendi, one of the Konya Muftis (Şimşir, 2012: 355).

CONSTRUCTION TECHNIQUES**AND MATERIALS:**

Built in masonry construction technique, using cut stone.

DESCRIPTION:

It is an independent street fountain with a single façade. The rectangular fountain with a pointed tangential arch rests on two pilasters with profiled tops, and has a circular arched cup niche. The spout stone is shaped in circular form with embossed decoration. Trough and benches remain original (Gümüş-Koçak, 2010:339).

INSCRIPTION:

There are two separate inscriptions made of marble material above the cup niche. The first one is the first construction inscription and the second one the second construction.

1ST TRANSLATION:

1- This fountain is built, for the sake of Allah,

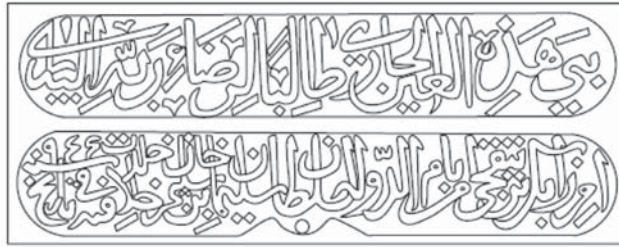
2- by Emirza Bey, the Son of Yatakcı, during the period of Suleiman the Magnificent—May Allah make his caliphate everlasting – in 944 .

YAPININ BİRİNCİ KİTABESİ / 1ST INSCRIPTION:

Fotoğraf: Gevraki Çeşmesi Birinci Kitâbesi / Photo: 1st Inscription of Gevraki Fountain

Çizim: Gevraki Çeşmesi Birinci Kitâbesi / Drawing: 1st Inscription of Gevraki Fountain

1- بُنِيَتْ هَٰلَا عَيْنَا الْجَارِيطَا بِالرِّضَاءِ رَبِّهَا بَارِي

2- أَمْرًا بَكْبِيَّتِي قَجِيمَنَا يَا مَالِدَوْلَهْ سُلْطَانِ سَلِيمًا بِنَسْلِيمِ خَلْدَتْ خِلَافَتُهُ فَيَسْنَهُ 944

BİRİNCİ KİTÂBE METNİ / 1ST INSCRIPTION

BİRİNCİ KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen mermer kitâbe 34x83 cm. ebadındadır. İki satırlık Arapça kitâbe mensur metin şeklinde yazılmıştır. İkinci satırın son yarısı, muhtemelen yer sıkıntısından hem istifli bir biçimde yazılmış hem de harfler çok sıkıştırılmıştır. Metinde, cârî ve bârî kelimelerinin kullanımlarıyla secî sanatı yapılmıştır.

Bu kitâbe, Yavuz Sultan Selim çeşmesinden başka, Konya'da üzerinde bir Osmanlı sultanının isminin bulunduğu ikinci çeşmedir.

1ST DESCRIPTION:

The transverse rectangular marble inscription, size 34x83 cm, is written as a two-line Arabic prose. The last half of the second line is interlaced probably due to the lack of space. The seci art (internal rhyme) is created with the use of the words cârî and bârî.

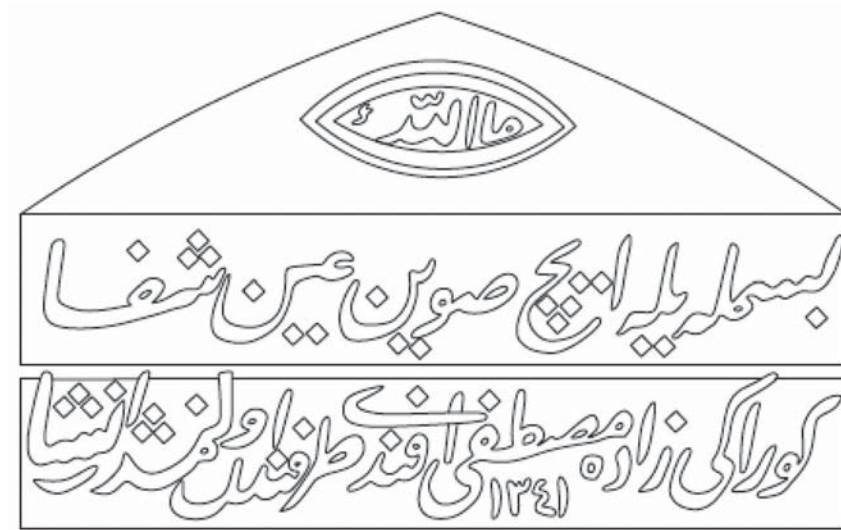
Apart from the Yavuz Sultan Selim fountain, this inscription is the second in Konya with the name of an Ottoman sultan.

YAPININ İKİNCİ KİTABESİ / 2ND INSCRIPTION:

Fotoğraf: Gevraki Çeşmesi İkinci Kitâbesi / Photo: 2nd Inscription of Gevraki Fountain

Çizim: Gevraki Çeşmesi İkinci Kitâbesi / Drawing: 2nd Inscription of Gevraki Fountain

İKİNCİ KİTABE METNİN OKUNUŞU:

Mâşallah

Besmeyleyle iç suyun ayn-ı şifâ

Gevrakî-zâde Mustafa Efendi tarafından olunmuştur inşa.

1341-1339

İKİNCİ KİTABE METNİN ANLAMI:

Maşallah (Allah'ın dilediği olur). Gevraki-zade Mustafa Efendi tarafından 1923'te inşa edilen şifa pınarı olan sudan besmeyleyle iç.

İKİNCİ KİTABE ÖZELLİKLERİ:

Üçgen alınlıklı mermer kitâbe, dikey 37, yatay 62 cm. ebadındadır. İnce şeritlerle birbirinden ayrı üç satırdan oluşmaktadır. Üst satırda göze benzer bir şekil, Maşallah yazısını içermektedir. Hem göz şekli hem de Maşallah lafzı, çeşmeyi nazardan koruması için düşünülmüş olmalıdır.

Kitâbenin ikinci ve üçüncü satırları tâlik hatla yazılmıştır. İkinci satırda aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle yazılmış bir mısra bulunmaktadır. Bu satırda yeterli yer bulunduğundan istife gerek duyulmamıştır.

Kitâbenin üçüncü satırında inşa edenin adı kayıtlı olup sadece inşa kelimesi en sona yazılmakla bir önceki satıra kafiye yapılmıştır. Bu satırın vezni yoktur, mensur metindir. Bu satırda yer darlığı nedeniyle istif yapılmıştır. Kitâbenin inşa tarihi olan 1341 rakamları da yazının alt kısmına işlenmiştir.

2ND INSCRIPTION TEXT:

Mâşallah

Besmeyleyle iç suyun ayn-ı şifâ

Gevrakî-zâde Mustafa Efendi tarafından olunmuştur inşa.

1341-1339

2ND TRANSLATION:

Mashallah (Praise be!). Drink this healing spring water, flowed by Gevraki-zade Mustafa Efendi in 1923.

2ND DESCRIPTION:

The marble inscription with a triangular pediment measures 37 cm in length and 62 cm in width. It consists of three lines separated by thin moldings. An eye-like shape on the top contains the word 'Mashallah'. Both the eye shape and the word 'Mashallah' must have been placed to protect the fountain from the evil eye.

The second and third lines are written with the tâlik calligraphy. In the second line, there is a verse written with the aruz prosody of remel bahri fâilâtün / fâilâtün / fâilün. The letters are not interlaced since there is enough space on the inscription.

In the third line of the prose inscription, the rhyme with the previous line is created by the last word 'inşa', which means construction. In this line, letters are stacked due to limited space. The construction date 1341 is engraved at the bottom in numbers.

GÜLDAN DEDE ÜÇLER MEZARLIĞI ÇEŞMESİ GULDEN DEDE UCLER CEMETERY FOUNTAIN

Güldan Dede Üçler Mezarlığı Çeşmesi Genel Görünüm / Gulden Dede Ucler Cemetery Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Azîziye Mahallesi, Topraklık Caddesi üzerinde yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Azîziye Neighborhood, Topraklık Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme kitâbesine göre Zilhicce 1342/ Temmuz 1924 tarihinde inşa edilmiştir. Cumhuriyet Dönemi eseridir.

DATE AND PERIOD:

Zilhicce 1342/ July 1924 (dated by inscription), Republic period.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Düzgün kesme taş malzemeden inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Tek cepheli, tek lüleli, teğet kemerli bağımsız bir sokak çeşmesidir. Ahşap saçağın üzeri dökme kurşun kaplamalıdır. Kemer kilit taşının hemen altında kitâbesi bulunmaktadır. Çeşmenin cephesinde mavi çini parçaları görülmektedir. İlk yapıldığı dönemde çini süslemelerinin olduğu anlaşılmaktadır. Sivri kemerli taşlık nişinin iki yanında ve musluk aynasında şemse motifi işlenmiştir. Çeşmenin yalağı günümüze ulaşamamıştır.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth cut stone.

DESCRIPTION:

It is an independent street fountain with a single façade, a single spout and a tangent arch. The wooden eaves is covered with cast lead. The inscription is set just below the arch keystone. Pieces of blue tiles can be seen on the façade, which suggests that it was originally adorned with tile decorations. Sunburst motif is engraved on both sides of the cup niche with a pointed arch and spout stone. Its trough has not survived to the present day.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Güldan Dede Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Güldan Dede Fountain

صاحب الخيرات و الحسنات
طرفندن انشاسنه عزم ايديلان كلدان دده
چشمه سى بلطفه تعالى ختام بولدى جناب حق
بو كى آثاره تشبث و يارديم ايديلرك عمرلرني
مزداد ايلسون آمين. ١٣٤ ذى الحجه ١٣٤٢

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE METNİ:

Sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât
Tarafından inşâsına azm edilen Güldan dede
Çeşmesi bi-lutfihi teâlâ hitâm buldu. Cenâb-ı Hak
Bu gibi âsâra teşebbüs ve yardım edenlerin ömürlerini
Müzdâd eylesin. Amin. 1340 zilhicce 1342

METNİN ANLAMİ:

Hayır ve hasenat sahipleri tarafından yapımına başlanan Güldan Dede Çeşmesi Allah'ın yardımıyla 1924 Temmuz'unda tamamlandı. Cenab-ı Hak bu gibi eserlerin yapımına teşebbüs eden ve yardım edenlerin ömürlerini bereketlendirsın.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Dikdörtgen formlu üçgen alınlıklı kitâbe, enine silmelerle beş satır ve beş panoya ayrılmıştır. Mermer üzerine zemin oyma tekniğinde işlenmiştir. Kitâbenin son satırında rakamla rumi ve hicri tarih kaydedilmiştir.

INSCRIPTION TEXT:

Sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât
Tarafından inşâsına azm edilen Güldan dede
Çeşmesi bi-lutfihi teâlâ hitâm buldu. Cenâb-ı Hak
Bu gibi âsâra teşebbüs ve yardım edenlerin ömürlerini
Müzdâd eylesin. Amin. 1340 zilhicce 1342

TRANSLATION:

The Güldan Dede Fountain, started to be built by benefactors, is completed in July 1924 with the help of God. May Allah Almighty bless the lives of those who initiated and helped with the construction of such works.

DESCRIPTION:

The rectangular shaped inscription with a triangle pediment is divided into five lines and five boards with transverse moldings. It is processed on the marble by the ground carving technique. In the last line of the inscription, rumi and hijri dates are recorded in numbers.

HACI FETTAH CAMİİ HADJI FETTAH MOSQUE

Hacı Fettah Camii Genel Görünüm / Hadji Fettah Mosque, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Emir Halil Mahallesi, Abdullah Çavuş Sokak No:1'de yer almaktadır.

LOCATION:

Meram District, Emir Halil Neighborhood, Abdullah Çavuş Street No:1.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

1124/1712 tarihinde inşa edilmiştir. Osmanlı Dönemine ait bir yapıdır (Konyalı, 1997: 368-369).

DATE AND PERIOD:

1124/1712 (dated by inscription), Ottoman period (Konyalı, 2007:256-257).

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Kitâbesine göre, hayrı seven kişiler tarafından yaptırılmıştır.

YAPININ TAMİR KAYITLARI:

Camiin kuzey cephesindeki kitâbeye göre hayrı seven kişiler tarafından 1363/1947 yılında cami yeniden yaptırılmıştır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Düzgün yonu taş ve moloz taş kullanılarak inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Kareye yakın dikdörtgen planlı olarak inşa edilmiş caminin üst örtüsü kırma çatıdır. Caminin batısında bulunan giriş kapısı çevresi mermer söveli ve basık kemerli olup, kemerin kilit taşında kabartma lotus ve palmet motifleri bulunmaktadır. Caminin pencere düzeni üstte sivri kemer altta dikdörtgen formdadır. Cami süsleme programı bakımından çok sadedir. Mihrap ve minberi orijinal değildir (Apa, 2012:77).

ARCHITECT AND PATRON:

Benefactors (according to inscription).

RESTORATION RECORDS:

According to the inscription on the northern facade of the mosque, it was rebuilt in 1363/1947 by benefactors.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built using smooth freestone and rubble stone.

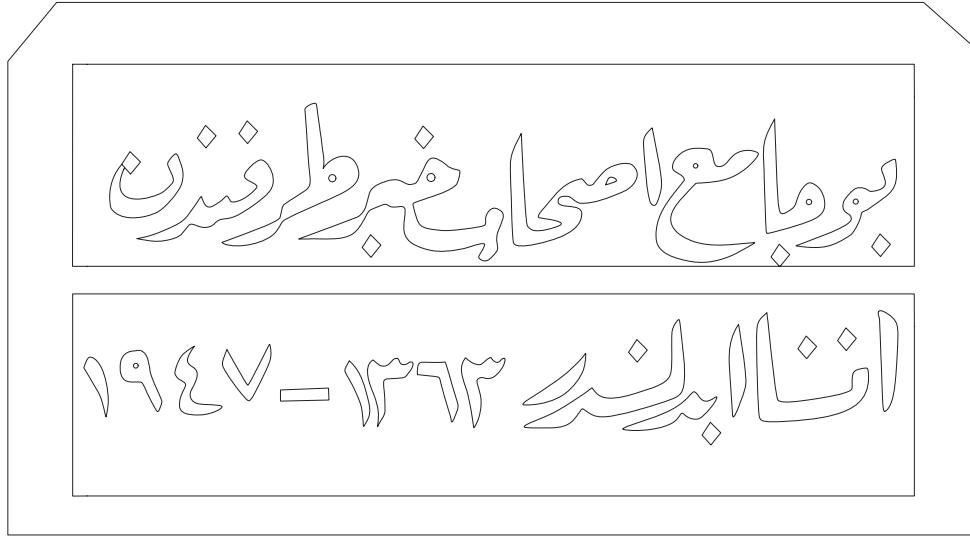
DESCRIPTION:

The mosque, built in a rectangular plan, almost square, has a hipped roof. The entrance door at the west facade has a marble frame and a flat arch, and embossed with lotus and palmette motifs on the keystone. The windows at the top are designed with a pointed arch and with a rectangular form at the bottom. The mosque is very simple in terms of decoration features. The mihrab and pulpit are not original (Apa, 2012:77).

YAPININ BİRİNCİ KİTABESİ / 1ST INSCRIPTION:

Fotoğraf: Hacı Fettah Camii Birinci Kitâbesi / Photo: 1st Inscription of Hacı Fettah Mosque

Çizim: Hacı Fettah Camii Birinci Kitâbesi / Drawing: 1st Inscription of Hacı Fettah Mosque

بو جامع اصحاب خیر طرفندن

انشا ایدلمشدر ۱۳۶۳-۱۹۴۷

BİRİNCİ KİTÂBE METNİ / 1ST INSCRIPTION

BİRİNCİ KİTÂBE METNİ:

Bu cami ashâb-ı hayr tarafından

İnşâ edilmiştir. 1363-1947

1ST INSCRIPTION TEXT:

This mosque is built by benefactors.

1363-1947

BİRİNCİ KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen mermer kitâbe, iki pano halinde düzenlenmiştir. Celî tâlik hatla ve Osmanlı Türkçesiyle yazılan kitâbe iki satırdan oluşan mensur bir metindir. Metnin sonunda hem hicrî hem de miladi tarih rakamla gösterilmiştir.

1ST DESCRIPTION:

The transverse rectangular marble inscription is arranged in two boards, written in Celî tâlik calligraphy and Ottoman Turkish, as a prose text. Both the hijri and the Gregorian dates are shown in numbers at the end of the text.

YAPININ İKİNCİ KİTABESİ / 2 ND INSCRIPTION:

Fotoğraf: Hacı Fettah Camii İkinci Kitâbesi / Photo: 2nd Inscription of Hacı Fettah Mosque

Çizim: Hacı Fettah Camii İkinci Kitâbesi / Drawing: 2nd Inscription of Hacı Fettah Mosque

المرحوم الحاج عبد الفتاح چاوش
و المغفور الحاج عبد الله چاوش
روحيچون سنه 1131 الفاتحه سنه
1131

İKİNCİ KİTÂBE METNİ / 2ND INSCRIPTION

CAMİDEKİ İKİNCİ KİTÂBE:

Caminin giriş kapısı üzerindeki kitâbe, iki kişinin mezar taşıdır.

İKİNCİ KİTÂBE METNİ:

El-merhum el-hac Abdülfettah Çavuş
Ve'l-mağfur el-Hac Abdullah Çavuş
Ruhiçün sene 1131 el-fatiha sene 1131

İKİNCİ KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen mermer kitâbe, 3 satır ve 5 panodan oluşmaktadır. Panoların arası ince silmelerle ayrılmıştır. Osmanlı Türkçesi ile yazılan mensur kitâbe, iki kişinin mezar taşı kitâbesidir. Kitâbede, cami ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır. Bu kitâbenin, cami yapıldıktan sonra buraya konulduğu düşünülebilir. Yazının hat sanatı açısından bir değeri ve özelliği bulunmamaktadır.

2ND INSCRIPTION:

The inscription above the entrance door is written in the form of a tombstone, belonging to two men.

2ND INSCRIPTION TEXT:

*Deceased Hadji Abdülfettah Çavuş
In need of mercy Hadji Abdullah Çavuş
Recite el-fatiha for their souls
Year 1131 year 1131*

2ND DESCRIPTION:

The transverse rectangular marble inscription consists of 3 lines and 5 boards, separated by thin moldings. The prose inscription in Ottoman Turkish is placed on the tombstone of two people. There is no information about the mosque in the inscription. It can be thought that this inscription was placed here after the mosque was built. The inscription does not feature any characteristic of calligraphy.

HACI FETTAH ÇEŞMESİ HADJI FETTAH FOUNTAIN

Hacı Fettaf Çeşmesi Genel Görünüm / Hadji Fettaf Fountain, General View

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Fırcıncı-zâde Çeşmesi (Konyalı, 1997: 999).

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Emir Halil Mahallesi, Abdullah Çavuş Sokakta yer almaktadır.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme kitâbesine göre 1293/1875 tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı Dönemi eseridir.

NAMES:

Fırcıncı-zâde Fountain (Konyalı, 2007: 652).

LOCATION:

Meram District, Emir Halil Neighborhood, Abdullah Çavuş Street.

DATE AND PERIOD:

1293/1875 (dated by inscription), late Ottoman period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Kitâbesine göre Hacı Hüseyin Efendi tarafından yaptırılmıştır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Çeşme düzgün kesme taş malzeme ile yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Çeşme kare formlu, tek cepheli ve sivri kemerlidir. Zemin-den yüksekte kalan çeşmenin önünde yalağı bulunmaktadır. Sivri kemer, profilli iki ayak üzerinde oturmaktadır. Doğu cephesine kaval silmelerle oluşturulan basık sivri kemerli düşey niş şeklinde bir kısım ilave edilmiştir (Sönmez-Akmaydalı, 1987: 135-166). Çeşme üzerinde aynalığin ortasında kaş kemerli taşığı bulunmaktadır. Tek lülelidir. Çeşmenin üzeri sonradan saç sundurma ile kapatılmıştır. Günümüzde çeşme akar vaziyettedir.

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by Hadji Huseyin Efendi.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth cut stone.

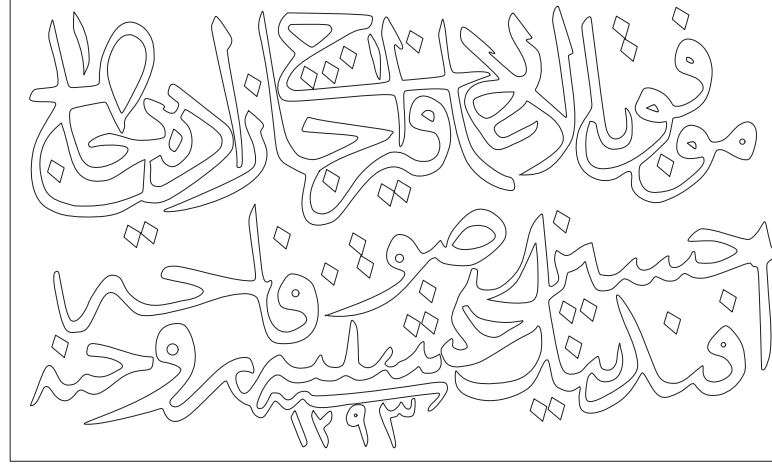
DESCRIPTION:

The square-shape fountain with a single spout has a single facade and a pointed arch. Its basin can be seen at the front as the fountain is elevated from the ground level. The pointed arch surmounts on two profiled pilasters. A vertical niche with a flat pointed arch is added on the east side, resembling a flute molding (Sönmez-Akmaydalı, 1987: 135-166). Above the spout, in the middle of the spout stone is the alcove niche for the cup, with a semi-circular arch. The top of the fountain was later covered with a porch. Today, the fountain is still in use.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Hacı Fettah Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Hadji Fettah Fountain

Çizim: Hacı Fettah Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Hadji Fettah Fountain

موفق بالاعمار فيرانجاي زاده الحاج
حسين افنديك عشقينه صو روحنه فاتحه
سنه ١٢٩٣

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE METNİ:

Muvaffak bi'l-i'mar Francacı-zâde el-Hâc

Hüseyin Efendi'nin aşkına su, rûhuna fâtiha Sene 1293

METNİN ANLAMİ:

1875 yılında Karahacı-zade Hacı Hüseyin Efendi (bu çeşmenin) yapımın tamamladı. Su aşkına ruhuna Fatiha.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen taş malzemededen 40x60,5 cm. ebadında zemin oyma tekniğiyle hazırlanan kitâbe, Osmanlı Türkçesi ve celî sülüs hatla yazılmıştır. İki satırdan oluşan kitâbenin yazımında muhteşem bir istif kullanılmıştır. Yazıda med ve turnak işaretleri gibi süsleme öğeleri bulunmaktadır. Ayrıca lâm-ı tariflerin düğüm şeklinde birbirlerine birleştirilip bir motif haline getirilmesi de yazıya ayrı bir güzellik kazandırmaktadır.

“Hüseyin Efendi'nin aşkına su” ifadesi hem Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'da susuz kalışını hatırlatmakta, hem de çeşmeyi yaptıran Hacı Hüseyin Efendi'nin mevlevîlik tarikatının muhibbi olduğunu belirtmektedir.

INSCRIPTION TEXT:

Muvaffak bi'l-i'mar Francacı-zâde el-Hâc

Hüseyin Efendi'nin aşkına su, rûhuna fâtiha Sene 1293

TRANSLATION:

Hadji Huseyin Efendi, the son of Karahacı, completed the construction (of this fountain) in 1875. Send his soul al-Fatiha, in return for water.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, 40x60,5 cm, is processed with the ground carving technique, on a stone material, in Ottoman Turkish and celî thuluth calligraphy. A magnificent istif style is performed in the the two-line inscription. There are some ornamental elements such as med and quotation marks in addition to joining of the lam letters in the form of a knot motif, which adds an extra beauty into the inscription.

The expression of “water for the love of Huseyin Efendi” reminds both the beheading of Huseyin (the grandson of the prophet Mohammed) in dehydration in Kerbelâ, and that Hadji Huseyin Efendi, who built the fountain, was a follower of the Mevlevi sect.

HACI FETTAH MEZARLIĞI GÜNEY DOĞU ÇEŞMESİ SOUTH EAST FOUNTAIN, HADJI FETTAH CEMETERY

Hacı Fettah Mezarlığı'nın Güneydoğusundaki Çeşme Genel Görünüm / South East Fountain, Hadji Fettah Cemetery, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Hacı Fettah Mahallesi, Şeyh Galip Sokakta Hacı Fettah Mezarlığının güney doğusunda yer almaktadır.

LOCATION:

Meram District, Hacı Fettah Neighborhood, Sheikh Galip Street, to the south east of the Hadji Fettah Cemetery.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme kitâbesine göre 1282/1866 tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı Dönemi eseridir.

DATE AND PERIOD:

1282/1866 (dated by inscription), late Ottoman period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Bilinmiyor.

ARCHITECT AND PATRON:

Unknown.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Çeşme düzgün kesme ve moloz taş malzeme ile yığma yapım tekniğinde yapılmıştır.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built in the masonry technique, using smooth cut stone and rubble stone.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Çeşme düşey dikdörtgen formlu, tek cepheli, tek lüleli ve bağımsız bir sokak çeşmesidir. Yarım daire kemer, iki yandan ayaklar üzerinde oturmaktadır. Çeşmede yer yer devşirme

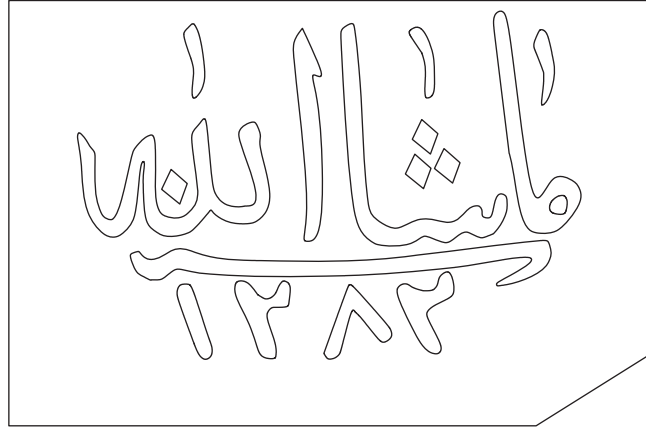
DESCRIPTION:

It's a vertical rectangular street fountain with a single-façade and a single-spout. The semi-circular arch sits on

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Hacı Fettah Mezarlığı'nın Güneydoğusundaki Çeşme Kitâbesi / Photo: Inscription of South East Fountain, Hadji Fettah Cemetery

Çizim: Hacı Fettah Mezarlığı'nın Güneydoğusundaki Çeşme Kitâbesi / Drawing: Inscription of South East Fountain, Hadji Fettah Cemetery

ما شاء الله سنة ١٢٨٢

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

malzeme kullanımı görülmektedir. Lülenin üzerinde yarım daire kemerli tas nişi bulunmaktadır. Saçak bölümünün daha sonradan ilave edildiği görülmektedir. Saçak bölümünün altında iki adet kitâbe bulunmaktadır.

the pilasters on both sides. There are some traces of use of spolia. Above the spout is a semi-circular arched niche for cup. The eaves section, just above the two inscriptions, must have been added later.

KİTÂBE METNİ:

Maşallah 1282

INSCRIPTION TEXT:

Maşallah 1282

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Çeşmenin iki tane kitâbesi bulunmaktadır. Soldaki kitâbe 40x33 cm, sağdaki kitâbe ise 32x26 cm. ebadındadır. Sağdaki kitâbe çok silik olduğundan okunamamaktadır. Soldaki kitâbe ise celî sülûs hatla yazılmış “Maşallah” ve rakamla yazılmış tarih kısımlarından oluşmaktadır. Her iki kitâbede tek satırdan oluşmakta olup dıştan ince bir bordürle çerçevelenmişlerdir.

DESCRIPTION:

The fountain has two inscriptions, 40x33 cm on the left and 32x26 cm on the right. While the inscription on the right is illegible, the one on the left is composed of “Mashallah” written with celî thuluth and the date section in numbers. Both inscriptions consist of a single line and are framed with a thin border outside.

HACI HASAN CAMİİ HADJI HASAN MOSQUE

Hacı Hasan Camii Genel Görünüm / Hadji Hasan Mosque, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Şükran Mahallesi, Vali Muammer Bey Caddesi No: 48'de yer almaktadır.

LOCATION:

Meram District, Şükran Neighborhood, Vali Muammer Bey Street No:48.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Yapının bulunduğu yerde Karamanoğulları dönemine kadar uzanan bir cami mevcutken, giriş kapısı üzerindeki kitâbe-ye göre bu yapı yıkılarak yerine 1325/1907 tarihinde günümüzdeki cami yapılmıştır (Dülgerler, 2012:85).

DATE AND PERIOD:

According to the inscription above the entrance door, the previous mosque dating back to the Karamans period was removed and replaced by the current mosque in 1325/1907 (Dülgerler, 2012:85).

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Yapının kitâbesine göre, önce Kadı Mürsel, sonra Hacı Ha-

ARCHITECT AND PATRON:

The mosque was first built by Kadı Mürsel and then Had-

san tarafından yaptırılan cami, 1907 yılında Gözlülü diye bilinen Hacı Halil Ağa tarafından yıktırılıp tekrar yaptırılmıştır.

ji Hasan, but later removed and rebuilt by Hadji Halil Ağa known as Gözlülü in 1907.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Yapı bütünü ile moloz taş, köşelerde ise kesme taş malzeme ile inşa edilmiştir.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of rubble stone and cut stone in the corners.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

İ. Hakkı Konyalı, bu caminin Kadı Mürsel camii ile ilgisinin olmadığını, Kadı Mürsel camii kitâbesinin nasıl olduysa bu caminin duvarına konduğunu söylemektedir (Konyalı, 1997: 371).

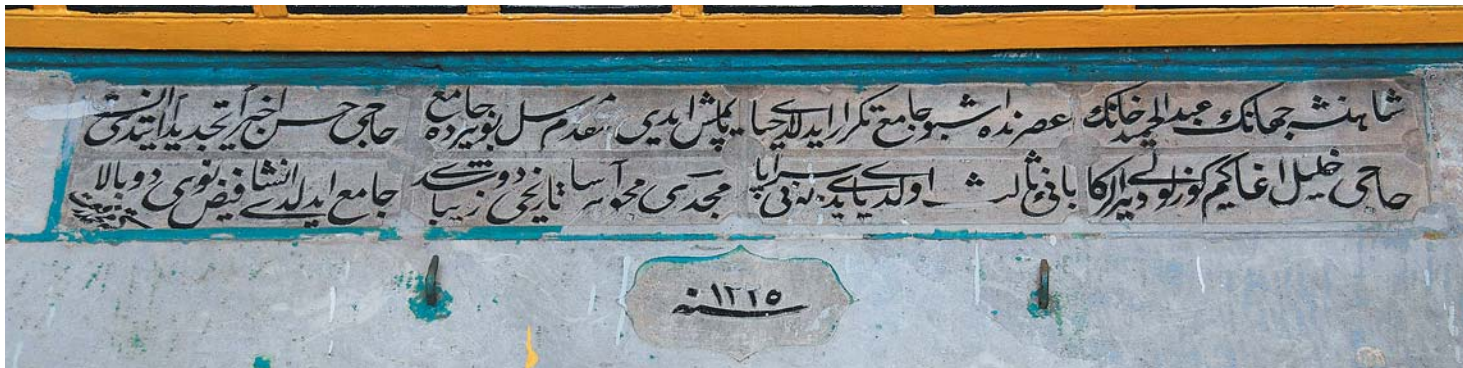
Cami dikdörtgen planlı harim ve son cemaat kısmından oluşmaktadır. Harim kısmı boyuna üç sahınlı olarak düzenlenmiştir. Orta sahnın daha geniş tutulmuştur. Orta sahnın tavanında ahşaptan oyma şemseli göbek bulunmaktadır. Mermer mihrabı oldukça süslü olup nişin çevresinde silmeler köşelerde zikzak motifli sütunçeler mukarnaslı kavsaranın üzerinde iki adet kabara bulunmaktadır. Minberi oldukça sade olup yenilenmiştir. Caminin kuzeybatı köşesinde yer alan tek şerefeli minarenin kaidesi taş malzemeden gövdesi ise tuğla ile inşa edilmiştir. Yapının üzeri dıştan kırma çatı ile örtülüdür. Caminin son cemaat yerinin yenilediği görülmektedir.

DESCRIPTION:

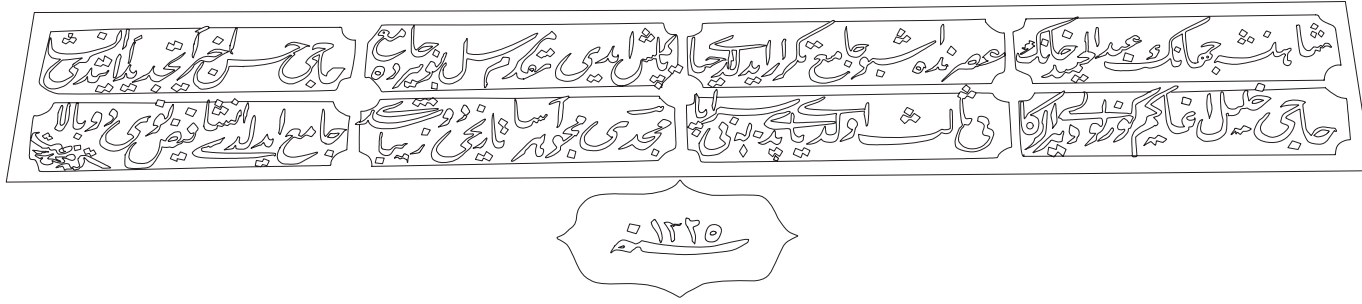
I. Hakkı Konyalı argues that this mosque has no connection with the Kadi Mürsel mosque, but somehow its inscription was placed on the wall of this mosque (Konyalı, 1997: 371).

The mosque consists of the last congregation section and a rectangular harim, designed as three longitudinal naves. The nave at the middle, planned wider than others, has a dome ceiling with a wooden carved sun motif. The marble mihrab is quite ornate and there are two hobnails on the muqarnas niche, carved and moulded with stucco ornaments and with zigzag motifs around it. Its pulpit is quite plain and has been renovated. The base of the single balcony minaret, located in the northwest corner of the mosque, is made of stone and its body with bricks. The structure is covered with a hipped roof. The mosque's last congregation place has been renewed.

HACI HASAN CAMİİ BİRİNCİ KİTÂBE / 1ST INSCRIPTION, HADJI HASAN MOSQUE

Fotoğraf: Hacı Hasan Camii Birinci Kitâbe / Photo: 1st Inscription, Hadji Hasan Mosque

Çizim: Hacı Hasan Camii Birinci Kitâbe / Drawing: 1st Inscription, Hadji Hasan Mosque

1- شاهنشہ جهانک عبد الحمید خانک
عصرندہ اشبو جامع تکرار ایدلدی احیا
یاپمش ایدی مقدم مرسل بو یرده جامع
حاجی حسن اخیراً تجدیداً ایتدی انشا
2- حاجی خلیل آغا کیم کوزلولی دیرلر آکا
بانئ ثالث اولدی یاپدی بونی سراپا
مجدی مجوهر آسا تاریخی دوشدی زیبا
جامع ایدلدی انشا فیض نوی دو بالا- کتبه محمد رفعت
سنه 1325

HACI HASAN CAMİİ BİRİNCİ KİTÂBE METNİ / 1ST INSCRIPTION, HADJI HASAN MOSQUE

KİTÂBE METNİ:

1-Şâhinşeh-i cihânın Abdülhamid Han'ın
Asrında işbu câmi tekrar edildi ihyâ
Yapmış idi mukaddem Mürsel bu yerde câmi
Hacı Hasan ahîren tecdîden etti inşâ
2-Hacı Halil Ağa kim Gözlülü derler ona
Bânî-yi sâlis oldu yapıdı bunu serâpâ
Mecdî mücevher-âsâ tarihi düştü zîbâ
Câmi' edildi inşâ feyz-i nevi dü bâlâ – Ketebehû Mehmed
Rif'at, Sene 1325

METNİN ANLAMİ:

1- Dünya padişahlarının şahı olan Sultan Abdülhamid Han
Döneminde bu cami tekrar kullanılır hale getirildi
Önceden Mürsel burada cami yapmıştı

INSCRIPTION TEXT:

1-Şâhinşeh-i cihânın Abdülhamid Han'ın
Asrında işbu câmi tekrar edildi ihyâ
Yapmış idi mukaddem Mürsel bu yerde câmi
Hacı Hasanahîren tecdîden etti inşâ
2-Hacı Halil Ağa kim Gözlülü derler ona
Bânî-yi sâlis oldu yapıdı bunu serâpâ
Mecdî mücevher-âsâ tarihi düştü zîbâ
Câmi' edildi inşâ feyz-i nevi dü bâlâ – Ketebehû Mehmed
Rif'at, Sene 1325

TRANSLATION:

1-This mosque is put into service during the period of Sul-
tan Abdulhamid Khan, the king of the world sultans.
Hadji Hasan later rebuilt the mosque,

Hacı Hasan sonradan onu yeniden inşa etti
 2- Gözlülü denilen Hacı Halil Ağa
 İkinci bina edeni oldu, bunu baştan başa yaptı
 Mecdî, mücevher gibi güzel bir tarih düştü
 Cami, yeni bir feyzle tekrar inşa edildi
 Bunu Mehmet Rifat yazdı
 Sene 1325/1907

*which was previously built by Mürsel.
 2- Hadji Halil Aga, who is called Gözlülü,
 rebuilt the building completely the second time
 Mecdî recorded the date delicately
 The mosque is rebuilt with a new desire
 Mehmet Rifat wrote this
 Year 1325/1907.*

BİRİNCİ KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe, iki satır dört sütun olarak yazılmıştır. Osmanlı Türkçesi ve celî tâlik hatla yazılan kitâbe, aruzun recez bahrinin müstefilün/feûlün/müstefilün/feûlün vezniyle kaleme alınan dört beyitlik bir manzumeden oluşmaktadır. Manzûmeyi Abdülaziz Mecdî , kitâbeyi Mehmed Rifat yazmıştır. Kitâbenin son mısraında tarih düşürülmüştür.

Hacı Hasan Camii'nin güneydeki dış duvarında Kadı Mürsel Camii'nin kitâbesi bulunmaktadır.

DESCRIPTION:

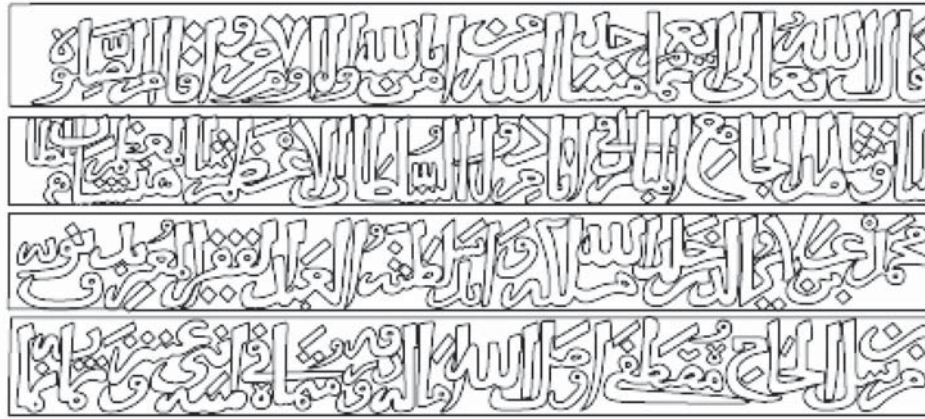
The transverse rectangular inscription is written in Ottoman Turkish and celî tâlik calligraphy, in two lines and four boards, consisting of four couplets written with the aruz prosody of the recez bahri müstefilün/feûlün/müstefilün/feûlün. The poem is dictated by Abdülaziz Mecdî and inscribed by Mehmed Rifat. The date is recorded in the last verse of the inscription.

The inscription of the Kadi Mursel Mosque is set on the southern wall of the Hadji Hasan Mosque.

HACI HASAN CAMİİ KADI MÜRSEL KİTÂBESİ / INSCRIPTION OF KADI MURSEL, HADJI HASAN MOSQUE

Fotoğraf: Hacı Hasan Camii Kadı Mürsel Kitâbesi / Photo: Inscription of Kadi Mursel, Hadji Hasan Mosque

Çizim: Hacı Hasan Camii Kadî Mürsel Kitâbesi / Drawing: Inscription of Kadi Mursel, Hadji Hasan Mosque

- 1- قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِنَّمَا يَعْزُمُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ
- 2- بَنَى وَأَنْشَأَ هَذَا الْجَامِعَ الْمُبَارَكَ فِي أَيَّامِ دَوْلَةِ السُّلْطَانِ الْأَعْظَمِ شَاهِنْشَاهِ الْمُعْظَمِ سُلْطَانِ
- 3- مُحَمَّدُ بْنُ عَلَاءِ الدِّينِ خَلَّدَ اللَّهُ مُلْكَهُ وَأَبَدَ سُلْطَنَتَهُ الْعَبْدُ الْفَقِيرُ الْمُعْتَرِفُ بِذُنُوبِهِ
- 4- مُرْسَلُ بْنُ الْحَاجِّ مُصْطَفَى أَوْصَلَ اللَّهُ كَمَالَهُ وَرَزَقَهُ مَتَمَنَاهُ فِي سَنَةِ اثْنَتَى عَشَرَ وَثَمَانِمِائِهِ

HACI HASIN CAMİİ KADI MÜRSEL KİTÂBE METNİ / INSCRIPTION OF KADI MURSEL, HADJI HASAN MOSQUE

KADI MÜRSEL KİTÂBE METNİN TERCÜMESİ:

Yüce Allah şöyle der: Mescitleri sadece Allah'a iman eden, ahiret gününe inanan ve namaz kılanlar imar ederler. Bu mübarek camiye yüce sultan şahların şahı Sultan Mehmed bin Alaaddin'in saltanatı döneminde -Allah onun saltanatını ve mülkünü ebedi kılsın- günahını itiraf eden Mürsel bin el-Hac Mustafa -Allah onu olgunluğa eriştirsın ve bolca rızıklandır-sın- sekiz yüz on iki yılında bina ve inşa etti.

Bu Kitâbeden Hacı Mustafa oğlu Mürsel'in; Karamanoğlu Mehmed Bey'in hükümdarlığı zamanında h.812-m.1409 yılında bir cami yaptırdığı anlaşılmaktadır.

KADI MÜRSEL KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Kitâbe, enine dikdörtgen beyaz mermer üzerine dört satır halinde Selçuklu sülüsüyle Arapça yazılmış mensur metindir. Taş çerçeve içerisinde içe gömülüdür. Satırlar yatay silmelerle birbirlerinden ayrılmıştır.

TRANSLATION OF KADI MURSEL:

Allah Almighty says: "The mosques of Allah are only to be maintained by those who believe in Allah and the Last Day and establish prayer." Mürsel bin al-Hajj Mustafa, who confessed his sin, - May Allah let him reach maturity and bestow him with an abundant livelihood- built this blessed mosque, during the reign of the great Sultan Mehmed bin Alaaddin, - May Allah make his reign and property eternal – in h. 812.

As understood from the inscription, Mürsel, the son of Hadji Mustafa, built the mosque during the reign of Karamanoğlu Mehmed Bey in h.812-m.1409.

DESCRIPTION OF KADI MURSEL:

The inscription is a prose text written in Arabic with the Seljuk thuluth in four lines on a transverse rectangular white marble, embedded in the stone frame. The lines are separated from each other by horizontal bars.

Yazı istifli olup zemin oyma tekniği ile yazılmıştır. Selçuklu sülüs hattının bir özelliği olarak bu yazıda da zülfeler abartılmış, elif ve lam gibi boylu harfler birbirlerine yakın bir düzen içinde yazılarak yazıya savaş düzeni almış bir ordu görünümü verilmiştir.

Kitâbe, Tevbe sûresi 18. Ayet-i kerimenin ilk kısmıyla başlamaktadır. Daha sonra mescidin yapılma dönemi, yaptıranın ismi ve yapım tarihi kaydedilmiştir.

Hacı Hasan Camiinin güney duvarında bir de namaz vakitlerini göstermesi için kullanılan bir güneş saati bulunmaktadır. Bir kitâbe olmasa da ilginç ve özel bir tablo halindeki bu eseri de burada kaydetmek uygun olacaktır.

Bu kitâbenin solunda mermer üzerine kûfî hat ile kazılmış çok güzel bir basite yani güneş saati vardır.

GÜNEŞ SAATİ KİTABENİN TERCÜMESİ:

Bu güneş saatini, Allah'ın rahmetine muhtaç kulu Kuyumcu Hasan yaptı.

The interlaced text is written in the ground carving technique. As a feature of the Seljuk thuluth style, the letters are written excessively in close order, such as the letters elif and lam, which reminds of the appearance of an embattled army.

The inscription begins with the first part of the 18th verse of Surah at- Tawbah, followed by the construction period, the name of the patron and the date.

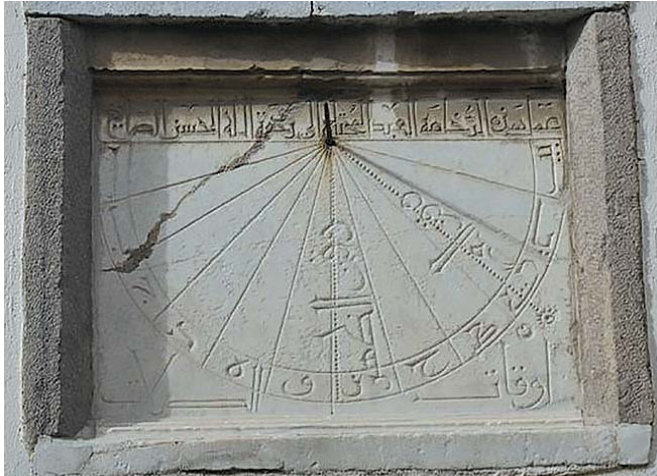
A sundial is set on the south wall of the Hadji Hasan Mosque to show prayer times. Although it is not an inscription, it would be appropriate to record it as an interesting and special work.

To the left of the inscription is a sundial, engraved with a kufic line on marble.

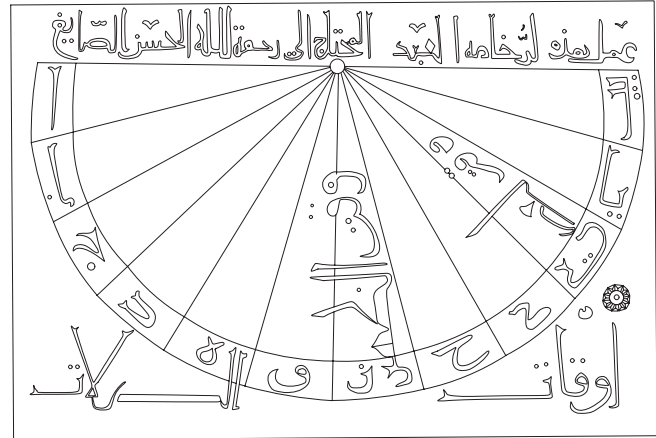
TRANSLATION OF SUNDIAL:

This sundial is crafted by the jeweler Hasan, in need of God's mercy.

GÜNEŞ SAATİ KİTABESİ / INSCRIPTION OF SUNDIAL

Fotoğraf: Hacı Hasan Camii Güneş Saati
Photo: Inscription of Sundial, Hadji Hasan Mosque

Çizim: Hacı Hasan Camii Güneş Saati
Drawing: Inscription of Sundial, Hadji Hasan Mosque

عَمَلٌ هَذِهِ الرَّحْمَةِ الْعَبْدُ الْمُحْتَاجُ إِلَى رَحْمَةِ اللَّهِ الْحَسَنُ الصَّائِغُ

HACI HASAN CAMİİ GÜNEŞ SAATİ METNİ / INSCRIPTION OF SUNDIAL, HADJI HASAN MOSQUE

HACI MUSTAFA AĞA CAMİİ HADJI MUSTAFA AGA MOSQUE

Hacı Mustafa Ağa Camii Genel Görünüm / Hadji Mustafa Aga Mosque, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Zincirli Kuyu Mahallesi, Durak Fakih Caddesi No:2'de yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Zincirli Kuyu Neighborhood, Durak Fakih Street No:2.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 1243/1827 tarihinde inşa edilen cami, Cumhuriyet döneminde yenilenmiştir. Geç dönem Osmanlı eseridir.

DATE AND PERIOD:

1243/1827 (dated by inscription), late Ottoman period, renovated during the Republic period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Yapının kitâbesine göre Mevlâna soyundan Cemaleddin Çelebi tarafından yaptırılmıştır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Yapı, su basman seviyesine kadar kaba yonu taş malzeme ile yığma yapım tekniği ile yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Cami dikdörtgen planlı olup mihraba dik beş sahınlıdır. Orta sahnın diğerlerinden daha geniş tutulmuş ve yüksek yapılmıştır. Mihrap alçı malzemeden yapılmış olup minberi ahşaptan sadedir. Yapının batısında tek şerefeli ahşaptan yapılmış baldaken minaresi bulunmaktadır. Günümüzde ibadete açık olan cami, Marsilya kiremidi kaplı kırma çatı ile örtülüdür (Duran vd.,2006:236).

ARCHITECT AND PATRON:

According to the inscription, it was commissioned by Cemaleddin Çelebi, a descendant of Mevlâna.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of rough stone up to the basement level, with the masonry construction technique.

DESCRIPTION:

The mosque with a rectangular plan has five naves perpendicular to the mihrab. The middle nave is wider than the others as well as being elevated. While the mihrab is made of plaster material, its wooden pulpit is quite plain. To the west of the mosque is a baldachin minaret with a single balcony, made of wood. The mosque, which is open for worship today, is covered with a hipped roof, coated with Marseille tiles (Duran vd.,2006:236).

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Hacı Mustafa Ağa Camii Kitâbesi / Photo: Inscription of Hadji Mustafa Ağa Mosque

YAPININ KİTABESİ:

Caminin giriş kapısı üzerinde dört satırlık kitâbesi bulunmaktadır.

صلادر اهل طاعاته بو جامعه عباداته
اگر خاهد سعاداتی دوام اتسون جماعاته
عطا قلسون مقاماتی خدا اصحاب خیراته
خصوصا بانی جامع دخول اتسون که جناته
که او از نسل مولانا جلال الدین رومینک
جمال الدین عالیشان میسر اولدی خیراته
حلیمی کر رضا خاهی نگاه ایله بو تاریخه
نیاز ایدر سحرکاهی وصول باب مراداته سنه

1243

KİTÂBE METNİ:

Salâdır ehl-i tââta bu câmi'de ibâdâta
Eger hâhed saâdâtı devâm etsin cemââta
Atâ kılsın makâmâtı Hudâ ashâb-ı hayrâta
Husûsen bâni-i câmi' duhûl etsin ki cennâta
Ki o ez-nesl-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin
Cemâleddîn-i âlişan müyesser oldu hayrâta
Halîmî ger rızâ hâhî nigâh eyle bu târîhe
Niyâz eder sehergâhı vüsûl-i bâb mürâdâta sene 1243

INSCRIPTION:

The four-line inscription is set above the entrance door of the mosque.

صلادر اهل طاعاته بو جامعه عباداته
اگر خاهد سعاداتی دوام اتسون جماعاته
عطا قلسون مقاماتی خدا اصحاب خیراته
خصوصا بانی جامع دخول اتسون که جناته
که او از نسل مولانا جلال الدین رومینک
جمال الدین عالیشان میسر اولدی خیراته
حلیمی کر رضا خاهی نگاه ایله بو تاریخه
نیاز ایدر سحرکاهی وصول باب مراداته سنه

1243

INSCRIPTION TEXT:

Salâdır ehl-i tââta bu câmi'de ibâdâta
Eger hâhed saâdâtı devâm etsin cemââta
Atâ kılsın makâmâtı Hudâ ashâb-ı hayrâta
Husûsen bâni-i câmi' duhûl etsin ki cennâta
Ki o ez-nesl-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin
Cemâleddîn-i âlişan müyesser oldu hayrâta
Halîmî ger rızâ hâhî nigâh eyle bu târîhe
Niyâz eder sehergâhı vüsûl-i bâb mürâdâta sene 1243

METNİN ANLAMI:

İtaat ehline ve bu camide ibadete bir çağrıdır
 Kim saadet isterse cemaata devam etsin
 Allah, hayır sahiplerine makamlar ihsan etsin
 Özellikle camiye yaptıran cennete girsin
 O, Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî'nin neslinden
 Şânı yüce Cemâleddin olup bu hayrı yaptırandır
 Halîmî eğer Allah rızasını istersen bu tarihe bak
 Sabah vakitlerinde kapıya ulaşanlar dua edip isteklerine
 ulaşrlar. 1243/1827-1828

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Kitâbe, caminin giriş kapısının üzerinde olup enine dik-
 dörtgen mermere zemin oyma tekniğiyle işlenmiştir. Kitâbe-
 de bulunan sekiz pano kenarlarından yuvarlatılmıştır. Kitâbe
 ince bir şeritle çerçevelenmiştir.

Osmanlı Türkçesi ve sülüs hatla yazılan kitâbe dört beyit-
 ten oluşan bir manzumedir. Manzume aruzun hezec bahrinin
 mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün vezniyle kaleme alın-
 mıştır.

Kitâbe daha önce okuyanlar tarafından yanlış okunup kay-
 dedilmiş (Karpuz, 2009:225), hatta kitâbede geçen ve yüce
 makamlı anlamına gelen âlîşân, Cemaleddin Çelebi'nin ismi
 sanılmıştır (Çetinaslan,2014:158).

İkinci mısradâ, Farsçada 'ister' anlamına gelen 'hâhed' ke-
 limesi ve üçüncü beyitte ismin –den halini gösteren ez eda-
 tı kullanılmıştır. Farsça bir fiilin ve edatın Osmanlıca metin
 içerisinde kullanımı yaygın değildir. Bu tür kelime ve ekler,
 manzumeyi yazanın Farsça ile olan bağımlı göstermektedir.
 Yine üçüncü beyitte camiye yaptıran Cemaleddin Çelebi'nin
 Mevlâna Celaleddin-i Rumi soyundan geldiğinden bahsedil-
 mektedir. Dolayısıyla Farsçayla olan irtibatın da mevlevîlik
 tarikatine olan yakınlıktan geldiği düşünülebilir.

TRANSLATION:

*It is a call to the people of obedience to attend worship in
 this mosque*
Whoever wishes salvation, do continue the congregation
May Allah grant the benefactors high ranks
Especially the patron to get into heaven
He is the descendant of Almighty Mevlana Celâleddîn-i
Rûmî.
Cemâleddin commissioned this work.
Halimî, If you seek the sake of Allah, look at this date.
Those who reach this door in the morning get their wishes
with prayer. 1243/1827-1828

DESCRIPTION:

*The inscription is set above the entrance door and carved
 into the transverse rectangular marble by the ground carv-
 ing technique. Eight boards in the inscription are bevelled at
 the corners. The inscription is framed by a thin bar.*

*The verse composed of four couplets is written in Ottoman
 Turkish and thuluth calligraphy with the aruz prosody of
 hezec bahri mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün.*

*The inscription was wrongly read and recorded by those
 who read it before (Karpuz, 2009: 225), even the name Al-
 mighty, which means the supreme authority, was mistakenly
 attributed to Cemaleddin Çelebi (Çetinaslan,2014:158).*

*The use of Persian word 'hahed', which means 'want', in
 the second line and the Persian preposition 'ez' in the third
 couplet, which is rarely seen in the Ottoman text, shows
 the author's close connection with the Persian language.
 Cemaleddin Çelebi, mentioned as the patron who built the
 mosque in the third couplet and as the descendant of Mevla-
 na Celaleddin-i Rumi, may be thought to have been familiar
 with Persian thanks to his affiliation with the mevlevi sect.*

HACI VEYİSZÂDE CAMİİ HADJI VEYISZÂDE MOSQUE

Hacı Veyiszade Camii Genel Görünüm / Hadji Veyiszade Mosque, General View

YAPININ YERİ:

Selçuklu İlçesi, Ferhuniye Mahallesi, Sultanşah Caddesi üzerinde yer almaktadır.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Bu külliye 1996 yılında hizmete açılmıştır. Cumhuriyet Dönemi mimari yapısıdır (Oral-Çınar, 2006:157).

LOCATION:

Selçuklu District, Ferhuniye Neighborhood, Sultanşah Caddesi Street.

DATE AND PERIOD:

The complex was put into service in 1996 as an architectural structure of the Republican Period (Oral-Çınar, 2006:157).

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Mimar Mustafa Özkarakaya'ya yaptırılmıştır.

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by the Religious Foundation of Turkey and built by the Architect Mustafa Özkarakaya.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Külliye betonarme malzeme kullanılarak yapılmıştır. Dış cephenin üzeri taş kaplama yapılmıştır. Üst örtü ise kurşun ile kaplanmıştır.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of using concrete, exterior facades cladded, the top cover is coated with lead.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Külliye cami, müftülük birimleri, görevlilere ait bir bölüm ve şadırvandan oluşmaktadır. Dikdörtgen planlı cami dört fil ayağın taşıdığı merkezi ana kubbe etrafındaki dört yarım kubbe ve küçük boyutlu kubbeler ile dokuz bölümlü son cemaat

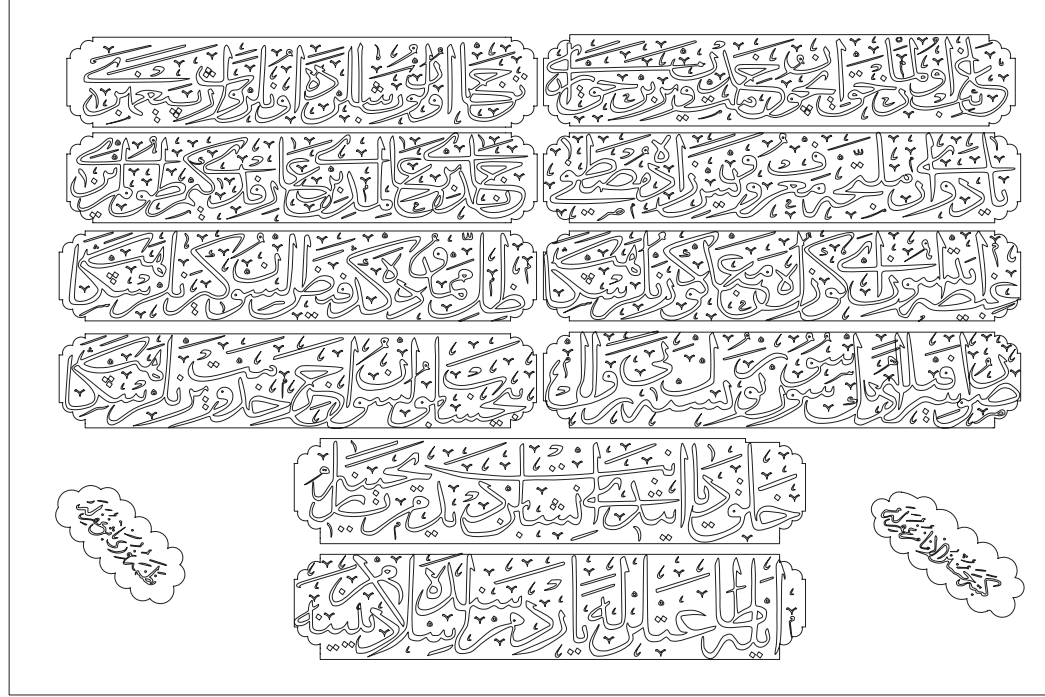
DESCRIPTION:

The complex consists of a mosque, mufti units, a section belonging to the officers and a fountain. The rectangular mosque consists of four half-domes and small-size domes around the central main dome carried by four large columns

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Hacı Veyiszade Camii Kitâbesi / Photo: Inscription of Hadji Veyiszade Mosque

Çizim: Hacı Veyiszade Camii Kitâbesi / Drawing: Inscription of Hadji Veyiszade Mosque

yerinden oluşmaktadır. Caminin harim kurgusu, Mimar Sinan'ın merkezi kubbe ve dört yönde yarım kubbe anlayışına bağlı kalınarak, geleneksel üslup ile modern malzemelerin birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Caminin üç şerefeli iki minaresi bulunmaktadır. Harimin kuzeydoğu ve kuzeybatı köşelerine yerleştirilen minarelerin kaideleri harim kısmında yer almaktadır. Kuzey, doğu ve batıda birer girişi bulunan harimin güneyinde altı kubbe ile örtülü dışa taşkın mihrap sofası bulunmaktadır. Harimde on adet mermer sütun ile taşınan müezzin mahfili yer almaktadır. Harimi "U" planda çevreleyen kadınlar mahfili bulunmaktadır (Çetinaslan,2012:97; Oral-Çınar,2006:157-64).

and the last congregation place with nine sections. The harim design, a central dome and half domes at four corners, is created by combining the traditional style with modern materials and by adhering to the style of the famous architect Sinan. The mosque has two minarets, each with three balconies. The bases of the minarets placed in the northeast and northwest corners of the harim are located in the harim section. On the south of the harim, which has an entrance in the north, east and west, is the protruding mihrab covered with six domes. In the harim, there is a muezzin section which is carried by ten marble columns. The women's section surrounds the harim in the "U" plan (Çetinaslan,2012:97; Oral-Çınar,2006:157-64).

YAPININ KİTABESİ:

Caminin kuzey giriş kapısının sağında Arap harfli, solunda ise Latin harfli kitâbeler yer almaktadır.

غائب اولماز خلق ایچون خدمت ویرن بر حق اری
 تاج اولور باشلرده اونلر وارث پیغمبری
 یادی وار ملتجه معروف ویس زاده مصطفی
 جاندی بر عالمدی بر عارفدی کیم طولماز یری
 غبطه ایتسون ای کوزه ل معبد کورنلر هب سکا
 ظل ممدودکده فیض السون کیرنلر هب سکا
 صور اسرافیله دک سورسون بو نشئهک بی زوال
 بی حساب بولسون اجر خدمت ویرنلر هب سکا
 خلق دیانت ایتدی انشا بن دیدیم تاریخینه
 ایله طاعتلرله یاردم سن ده اسلام دیننه
 نظمه نوری باش غفر له
 کتبه حسین الامام غفر له

KİTÂBE METNİ:

Gâib olmaz halk için hizmet veren bir Hak eri
 Tâc olur başlarda onlar vâris-i Peygamberî
 Yâdı var milletçe ma'rûf Veys-zâde Mustafa
 Candı bir âlimdi bir ârifdi kim dolmaz yeri
 Gıpta etsin ey güzel ma'bed görenler hep sana
 Zıll-i memdûdünde feyz alsın girenler hep sana
 Sûr-i İsrâfil'e dek sürsün bu neş'en bî-zevâl
 Bî-hesap bulsun ecir hizmet verenler hep sana
 Halk diyânet etti inşâ ben dedim târîhine
 Eyle tâatlarla yardım sen de İslam dînine
 Nazzamehû Nûri Baş gufira leh
 Ketebehû Huseyn el-Îmâm gufira leh

INSCRIPTION:

On the right of the mosque's north entrance door is the inscription panel with Arabic letters and Latin inscription on the left.

غائب اولماز خلق ایچون خدمت ویرن بر حق اری
 تاج اولور باشلرده اونلر وارث پیغمبری
 یادی وار ملتجه معروف ویس زاده مصطفی
 جاندی بر عالمدی بر عارفدی کیم طولماز یری
 غبطه ایتسون ای کوزه ل معبد کورنلر هب سکا
 ظل ممدودکده فیض السون کیرنلر هب سکا
 صور اسرافیله دک سورسون بو نشئهک بی زوال
 بی حساب بولسون اجر خدمت ویرنلر هب سکا
 خلق دیانت ایتدی انشا بن دیدیم تاریخینه
 ایله طاعتلرله یاردم سن ده اسلام دیننه
 نظمه نوری باش غفر له
 کتبه حسین الامام غفر له

INSCRIPTION TEXT:

Gâib olmaz halk için hizmet veren bir Hak eri
 Tâc olur başlarda onlar vâris-i Peygamberî
 Yâdı var milletçe ma'rûf Veys-zâde Mustafa
 Candı bir âlimdi bir ârifdi kim dolmaz yeri
 Gıpta etsin ey güzel ma'bed görenler hep sana
 Zıll-i memdûdünde feyz alsın girenler hep sana
 Sûr-i İsrâfil'e dek sürsün bu neş'en bî-zevâl
 Bî-hesap bulsun ecir hizmet verenler hep sana
 Halk diyânet etti inşâ ben dedim târîhine
 Eyle tâatlarla yardım sen de İslam dînine
 Nazzamehû Nûri Baş gufira leh
 Ketebehû Huseyn el-Îmâm gufira leh

METNİN ANLAMI:

Halk için hizmet eden bir Allah eri unutulmaz
Onlar başlarda taç olur, peygamberin vârisleridirler.

Hacı Veyiszâde Mustafa'nın millet tarafından bilinen hatı-
rası var

Yeri dolmayan bir can, alim ve arif idi
Ey güzel cami, seni görenler sana gıpta etsin
Sana girenler, uzayan gölgende feyiz alsın
İsrafil sûrunu üfleyinceye kadar neşen sürsün
Sana hizmet edenler hesapsız sevap kazansın
Halk ve Diyanet'in inşa ettiği bu cami için tarih söyledim:
Sen de itaatle yardım eyle İslam dinine
Metni yazan Nuri Baş, Allah mağfired etsin
Hattat Hüseyin Kutlu, Allah mağfired etsin.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Kitâbenin sözlerini ve son mısradaki tarih düşürmeyi Nuri Baş, hattını ise Hüseyin Kutlu yazmıştır. Kitâbe beş beyit ve on mısradan oluşmaktadır. Mısraların her biri ayrı panolar halinde yazılmıştır. Nefis bir sülüs hatla yazılan kitâbe, 1426/1996 yılına tarihlenmektedir. Kitâbenin tarih düşürme mısrasında bulunan “dînine” kelimesinde, hatalı bir şekilde iki tane ye harfi yazıldığından kitâbe, ebcet hesabıyla 1436 çıkmaktadır. Fazladan yazılan ye harfi kaldırılınca tarih düşürme mısrası 1426 yılını göstermektedir.

Enine dikdörtgen mermer kitâbenin etrafı, koyu renkli mermerler ile çerçevelendirilmiştir. Açık ve renkli mermerin bir arada kullanımıyla kitâbeye hareketlilik sağlanmıştır. Tırnık, tırnak ve med gibi işaretler ile harflerin üst ve alt kısımlarına bazı harflerin küçük ebatta örnekleri yazılarak yazı süslenmiş, bu şekilde yazı panosu tamamıyla doldurulmaya çalışılmıştır. Kitâbe panosunun sağ ve sol alt köşelerinde stilize bitkisel süslemeye yer verilmiştir. Bu örnekte Cumhuriyet döneminde geleneksel Osmanlı kitâbe özelliklerine yer verildiği görülmektedir.

TRANSLATION:

*Allah's servants, serving for the people, are unforgettable
They are held in high honour, as the heirs of the prophet.*

*Hadji Veyiszâde Mustafa has a memory known by the na-
tion*

As an irreplaceable soul and scholar.

O beautiful mosque, you are the envy for all

*May those who enter you draw inspiration under your
long shadow*

May your joy last until Israfil blows the trumpet

May those who serve you earn countless reward

I recorded the date for this mosque,

built by the community and Religious Affairs.

So you too serve to Islam with obedience

May Allah forgive Nuri Baş, who wrote the text,

May Allah forgive Huseyin Kutlu, the Calligrapher.

DESCRIPTION:

The text and the date in the last line are written by Nuri Baş and the calligraphy by Huseyin Kutlu. The inscription consists of five couplets and ten lines, each in a separate panel. Written with an exquisite thuluth calligraphy, it dates back to 1426/1996. The word “dînine” in the date line is erroneously written using an extra ‘ye’ letter, which corresponds to 1436 with abjad numerals. When the extra ‘ye’ letter is removed, the date corresponds to 1426.

The transverse rectangular marble inscription is surrounded by a frame of dark marble, which provides diversity. It is decorated with signs such as trifolium s, quotes and meds as well as filling the spaces on the upper and lower parts of the letters with tiny letters. Stylized herbal ornaments are placed in the right and left bottom corners of the inscription panel, which features the traditional Ottoman style in the Republican period.

HAGHIA ELENA KİLİSESİ HAGHIA ELENA CHURCH

Haghia Elena Kilisesi Genel Görünüm / Haghia Elena Church, General View

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Büyük Kilise, Esterçikoz Kilisesi

NAMES:

Büyük Kilise (Big Church), Esterçikoz Church

YAPININ YERİ:

Selçuklu İlçesi, Sille Mahallesi'nde bulunmaktadır.

LOCATION:

Selçuklu District, Sille Neighborhood.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Doğu Roma imparatoru Konstantin'in annesi Helena Hac için Kudüse giderken Konya'ya uğramış Sille'deki ilk Hristiyanlık çağlarına ait oyma mabetleri görmüş ve buradaki Hristiyanlara bir mabet yapmaya karar vermiştir. Miladi 327 yılında kiliseyi inşa ettirmiştir.

YAPININ ONARIM KAYITLARI:

Giriş kapısının üzerine yer alan yedi satırlık onarım kitâbesine göre Kiliseyi 327 yılında Hagia Elena tarafından Mihail Arhankolos adına yaptırdığı ve Sultan II. Mahmud'un 18 Şubat 1833 tarihinde üçüncü onarımı yaptırdığı belirtilmektedir. Duvara yazılmış üç satırlık bir onarım kitâbesi daha bulunmaktadır. Bu onarım kitâbesinde dördüncü onarımın Sultan Abdülmecid zamanında yapıldığı okunmuştur (Konyalı,1997:1079).

DATE AND PERIOD:

When Helena, mother of Eastern Roman emperor Constantine, saw the ancient Christian cave sanctuaries in Sille on her way to Jerusalem for pilgrimage, she decided to built this church for the Christians living there in 327 AD.

RESTORATION RECORDS:

According to the seven-line repair inscription above the entrance door, it was built in 327 by Hagia Elena on behalf of Mihail Arhankolos. Sultan Mahmud II is stated as the patron who had the third repair done on February 18, 1833. There is another three-line repair inscription written on the wall, which indicates that the fourth repair was done during the period of Sultan Abdülmecid (Konyalı,1997:1079).

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Hagia Elena Kilisesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Bey Street Fountain-1

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Konstantin'in annesi Helena tarafından yaptırılmıştır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Muntazam taş malzemeden inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Günümüzde kilise kapalı Yunan haçı planındadır. Yapı narteks, naos ve bema bölümlerinden oluşmaktadır. Üç nefli kilisede orta nef diğerlerinden daha geniş tutulmuştur. Ana mekânda dört fil ayağın taşıdığı pandantifle geçilen bir merkezi kubbe ile örtülüdür. Kubbe kasnağı yüksek tutulmuş ve dıştan silindirik şeklinde bir görünüm kazanmıştır. Kubbe kasnağında pencereler açılmış ve kasnakta değişik tuğla dizilişlerinden yıldız, baklava ve zikzak biçiminde süslemeye gidilip cephe hareketlendirilmiştir. Batı bölümünde dikdörtgen planlı narteks bulunmaktadır. Nartekse batı, kuzey ve güneyden girişi bulunmaktadır. Nartekste bulunan iki merdiven ile üst kata çıkılmaktadır. Naosun üst katı üç yönlü mahfil ile çevrelenmiştir. Apsis yarım daire planlı dışa taşkındır. Apsisin iki yanında pastophorion hücreleri işlevinde ufak yan apsisler bulunmaktadır. Apsis ile naos arasında ahşap sanat harikası bir İkonastasis bulunmaktadır. İkonastasis üzerinde fantastik figürler, bitkisel bezemeler ve Hristiyan ikonografisinden sahneler izlenmektedir. Yapı içerisinde fresko ve alçı süslemeler görülmektedir. Kubbe merkezinde Pantokrator İsa (Evrenin hâkimi İsa) resmi, kubbe kasnağı ve pandantiflerde ise eski ahit peygamberleri ile azizlerin resimleri görülmektedir. Kapı, pencere alınlıklarında ve tavanda, kemer çerçevelerinde alçıdan yapılmış üzeri altın yaldızlarla kaplı, Rokoko üslubunda geç dönem süslemeleri görülür (Konyalı,1997:1077-82; Karpuz,2009:921).

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by Helena, mother of Constantine.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth cut stone.

DESCRIPTION:

The church is built in the form of the Greek-cross plan. The structure consists of narthex, naos and bema sections. In the three-nave church, the middle nave is wider than the others. It is roofed with a central dome surmounting on pendentives carried by four large columns in the main space. The dome pulley is kept high to provide a cylindrical appearance from the outside. The facades are decorated through windows opened in the dome pulley, and by various brick decorations in the form of stars, diamonds and zigzags. The western section includes the rectangular narthex, entered from the north door. This section contains stone stairs with two sides opening the woman's gathering place. The apse is protruding with a semicircular plan. On the two sides of the apse, there are small side apses in the function of pastophorion cells. Between the apse and the naos is the iconastasis, a marvelous wooden art. On the iconastasis, fantastic figures, vegetable decorations and scenes from Christian iconography are observed. There are fresco and plaster decorations in the building. Pantocrator Jesus (the ruler of the universe) icon is depicted in the dome center, and on the dome pulley and pendants are the icons of the old testament prophets and saints. Late period decorations in the Rococo style, made of plaster covered with gilding, can be seen on the doors, window pediments, ceilings and arch frames (Konyalı,1997:1077-82; Karpuz,2009:921).

KİTABE METNİ:

- 1- 327 ΤΑΡΙΗΙΝΤΕ ΠΘ ΣΕΡΡΙΦ ΕΚΚΛΕΣΕΜΙΖΗ ΑΓΗΙΑ ΕΛΕΝΙ
 - 2- ΜΙΚΗΑΙΑ ΑΡΚΗΑΝΓΕΛΟΣ ΙΣΜΙΝΕ ΚΘΡΤΘ ΤΕΜΕΛ
 - 3- ΚΗΑΛΕ ΕΚΚΛΙΣΣΙΑΜΙΖΙΝ ΘΤΖΘΝΤΘ ΤΑΜΙΡΙ ΣΕΦΚΕΤΛΘ
 - 4- ΣΘΛΤΑΝ ΜΑΗΜΘΤ ΕΦΕΝΔΙΜΙΖ ΙΗΣΑΝ ΕΥΛΕΤΤΙ ΕΜΡΙ
 - 5- ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΣΑΡΡΑΦ ΧΑ ΕΛΙΑ ΟΛΔΘ ΤΕΚΜΙΑ ΝΑΖΙΡΙ
 - 6- ΜΙΧΑΗΑ ΑΡΚΗΑΝΓΕΛΟΣΘΝ ΣΕΦΑΑΤΙΑΑΝ ΦΧΑΚΤΑΑΛΕ
 - 7- ΙΜΤΑΤ ΕΤΕΝΝΕΡΕ ΒΕ ΖΑΧΜΕΤ ΖΕΚΕΝΛΕΡ ΒΕΡΕ ΕΤΖΙΡΙ
- ΣΕΝΕ: 1833: ΦΕΒ: 12

KİTABENİN ANLAMİ:

- 1- 327 Tarihinde bu şerif kilisemizi Aya Elena
 - 2- Mihail Arhankolos isminde kurdu temeli
 - 3- Halen Kilisemizin üçüncü tamiri şevketli
 - 4- Sultan Mahmud efendimiz ihsan eyledi emri
 - 5- Epit Robos Sarraf Hacı İliya oldu tekmi nazırı
 - 6- Mihail Arhankolos'un şefaati ile hal teala
 - 7- İmdad edenler ve zahmet çekenlere verecek eciri
- Sene: 18 Şubat 1833

KİTABE ÖZELLİKLERİ:

Naosa giriş kapısı üzerinde bulunan tamir kitâbesinin iki yanında iki din şehidinin resmi yapılmıştır. Aziz Georgios ve Aziz Minas, beyaz atların üzerinde tasvir edilmiştir. Ellerinde mızrak bulunmaktadır. Kalın bir silme ile sınırlandırılmış olup köşelerinde ise akantus yaprakları görülmektedir. Tamir kitâbesi enine dikdörtgen formlu, ince altınyaldız bir silme ile sınırlandırılmıştır. Yazı zemine kazıma yöntemi ile işlenmiştir. Yazılan Grek alfabesi ama yazı dili Türkçedir. Buna Karamanlica denmektedir. Anadolu'da çokça örneği vardır. Kitâbenin en altında görülen a ve w harfleri Grekçenin ilk ve son harfleridir. Herşeyin başı ve sonu olarak Hz. İsa'nın bir sembolü şeklinde kullanılmıştır (Eyice, 1975: 28). Kitâbe yedi satır ve tarih kısmından oluşmaktadır. Mensur Türkçe bir metindir.

INSCRIPTION TEXT:

- 1- 327 ΤΑΡΙΗΙΝΤΕΠΘΣΕΡΡΙΦ ΕΚΚΛΕΣΕΜΙΖΙ ΑΓΗΙΑ ΕΛΕΝΙ
 - 2- ΜΙΚΗΑΙΑ ΑΡΚΗΑΝΓΕΛΟΣ ΙΣΜΙΝΕ ΚΘΡΤΘ ΤΕΜΕΛ
 - 3- ΚΗΑΛΕ ΕΚΚΛΙΣΣΙΑΜΙΖΙΝ ΘΤΖΘΝΤΘ ΤΑΜΙΡΙ ΣΕΦΚΕΤΛΘ
 - 4- ΣΘΛΤΑΝ ΜΑΗΜΘΤ ΕΦΕΝΔΙΜΙΖ ΙΗΣΑΝ ΕΥΛΕΤΤΙ ΕΜΡΙ
 - 5- ΕΠΙΤΡΟΠΟΣΣΑΡΡΑΦΧΑΕΛΙΑΟΛΔΘΤΕΚΜΙΑΝΑΖΙΡΙ
 - 6- ΜΙΧΑΗΑ ΑΡΚΗΑΝΓΕΛΟΣΘΝ ΣΕΦΑΑΤΙΑΑΝ ΦΧΑΚΤΑΑΛΕ
 - 7- ΙΜΤΑΤΕΤΕΝΝΕΡΕΒΕΖΑΧΜΕΤΖΕΚΕΝΛΕΡΒΕΡΕΕΤΖΙΡΙ
- ΣΕΝΕ: 1833: ΦΕΒ: 12

TRANSLATION:

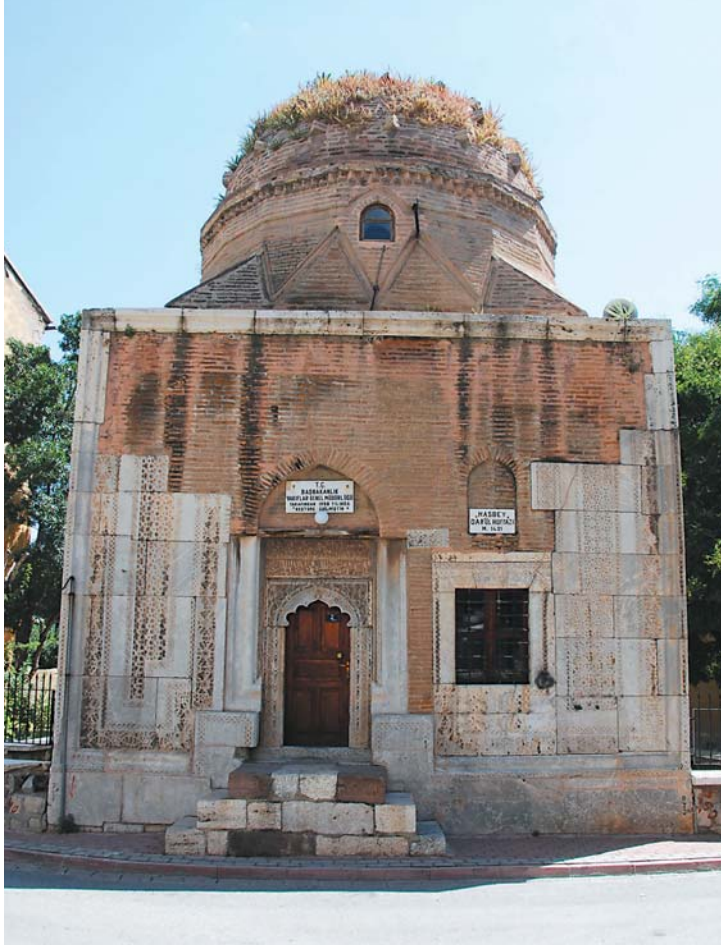
- 1- In 327, Aya Elena decided to have a church
 - 2- To be built on behalf of Mihail Arhankolos
 - 3- For the revival of the church, our Majesty
 - 4- Sultan Mahmud commanded to be repaired
 - 5- Epit Robos Sarraf Hadji Iliya supervised it
 - 6- With the intercession of Mihail Arhankolos
 - 7- Our Lord will reward those who helped and labored
- 18 February 1833

DESCRIPTION:

Two religious martyrs, St. Georgios and St. Minas, are depicted on white horses on both sides of the repair inscription above the Naosa entrance gate. They have spears in their hands. The inscription panel is bordered by a thick bar, as acanthus leaves depicted in the corners. The repair inscription is set as a transverse rectangular form, bordered by a thin bar with gold gilding. The writing is engraved on the ground by scraping method. Although Greek alphabet is used in the text, it's read in Turkish, which is called Karaman language, then widespread in Anatolia. The letters 'a' and 'w' seen at the bottom of the inscription are the first and last letters of the Greek and used as a symbol of Jesus, implying the beginning and end of everything (Eyice, 1975: 28). The inscription, as a Turkish prose text, consists of seven lines and the date section.

HASBEYOĞLU DÂRÜ'L-HUFFÂZİ HASBEYOGLU DÂRU'L-HUFFÂZ (HAFIZ CENTRE)

Hasbeyoğlu Dârü'l-Huffâzî Genel Görünüm
Hasbeyoğlu Dârü'l-Huffâz

Hasbey Darulhuffazî 1890'lar
Hasbey Darulhuffaz, 1890's

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Mücellit Mahallesi, Ayine Sokak, No:2'de yer almaktadır.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Yapı üzerindeki kitâbeye göre 824/1421 tarihinde inşa edilmiştir. Karamanoğulları dönemi.

LOCATION:

Meram District, Mücellit Neighborhood, Ayine Street, No:2.

DATE AND PERIOD:

824/1421 (dated by inscription), Karamans period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Kitâbeye göre Karamanoğlu II. Mehmet Bey döneminde Hatıplı Hacı Hasbey Oğlu Mehmed tarafından yaptırılmıştır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Yapı tuğla malzemeden inşa edilmiş ve üç yönde kesme taşlarla kaplanmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Kare alt kapı üzerinde yüksek kasnaklı kubbe ile örtülü olan yapının kuzey cephesinde cenazelik katı bulunmaktadır. Yapının girişi batı cephede yer almaktadır. Bu cephede yoğun süsleme programı görülmektedir. Dilimli kemerli giriş kapısı üzerinde kitâbesi bulunmaktadır. Taş malzeme, S profilli silmelerle yapıyı çepeçevre sarmaktadır. Burma, örgü ve zencereklerle süslenmiş silme aralarında rozet ve yıldız motifleri bulunmaktadır. Kubbe kasnağı ve kubbe yalın tuğla mimarisini gösterirken köşe geçişleri üçgenlerin kenarında yeşil renkli çini parçaları görülmektedir. İçten dilimli kubbeli olan yapının zencerek motifleri ile ters “U” biçiminde çerçevelenen mihrabı palmetlerle süslüdür (Dülgerler, 2006:97-98).

ARCHITECT AND PATRON:

According to the inscription, built by Mehmed, the son of Hadji Hasbey of Hatıp, during the period of Mehmet Bey II of Karamans.

CONSTRUCTION TECHNIQUES AND MATERIALS:

Built of brick and three facades covered with cut stones.

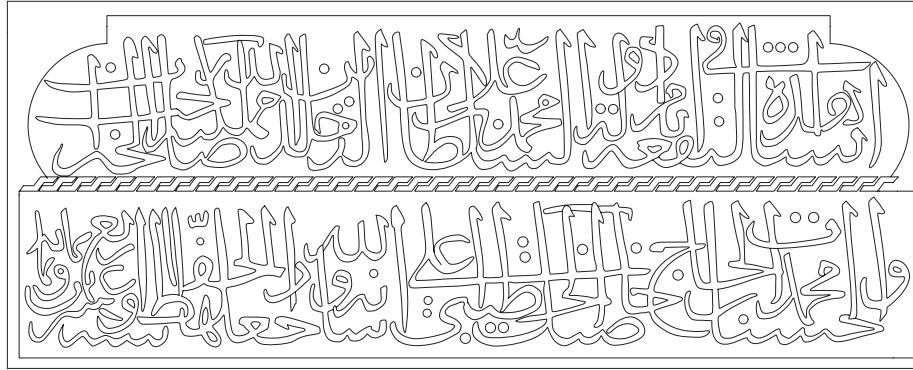
DESCRIPTION:

The building is covered with a dome of high-pulley surmounting on facades built on the square base and there is a sarcophagus section on the north side. The entrance door is located on the west façade, where an intensive ornamentation program is engraved. It's inscription is set above the sliced-arch entrance door. The building is surrounded with S profiled moldings, which are decorated with rosettes, guilloches and star motifs. While the dome pulley and the dome have the features of plain brick architecture, traces of green tiles are seen on the edges of pendentives. Inside of the sliced dome is decorated with guilloche motifs, and the mihrab is framed with an inverted “U” shaped molding, engraved with palmette motifs (Dülgerler, 2006:97-98).

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Hasbey Darulhuffazı Kitâbesi / Photo: Inscription of Bey Street Fountain-1

Çizim: Hasbey Darulhuffazı Kitâbesi / Drawing: Inscription of Bey Street Fountain-1

- 1- أَنْشَاهُذِهِ الْبُقْعَةَ فِي أَيَّامِ دَوْلَةِ السُّلْطَانِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلَاءِ الدِّينِ خَلَّدَ اللَّهُ مَمْلَكَتَهُ صَاحِبُ الْخَيْرَاتِ
2- وَالْحَسَنَاتِ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَاجِّ خَاصِ بَكِّ الْخَطِيبِيِّ أَعْلَى اللَّهِ شَانَهُ وَجَعَلَهَا دَارُ الْخَفَاطِ سَنَةَ أَرْبَعٍ وَعِشْرِينَ وَثَمَانِمِائِهِ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Bu türbeyi 824 yılında, Mehmed İbn Alâeddin'in hükümdarlığı zamanında-Allah memleketini ebedî kılsın- hayrat ve hasenat sahibi Hatıplı Hacı Hasbeyoğlu Mehmed -Allah şânını yüceltsin- inşa etti ve Dârü'l-Huffâz yaptı.

Kitâbeye göre burasının 824/1421 yılında Karamanoğlu II. Mehmed Bey zamanında Hatıplı Hasbeyoğlu Mehmed tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen beyaz mermere yazılan 120x44 cm. ebadındaki kitâbe, iki pano içine alınmış olup bu panolar arasında sıralı zencerek motifi bulunmaktadır. Kitâbenin ilk satırı kademeli olarak yuvarlatılmış, etrafı "S" profilili silmelerle çerçevelendirilmiştir.

İki satır halinde Karamanoğlu sülüs hattıyla yazılan Arapça kitâbe mensur bir metindir. Kitâbedeki harfler istifli bir şekilde yazılmış olup diğer Selçuklu kitâbelerinde görülmeyen bazı süsleme öğelerine sahiptir. Yazıda ayrıca tirfil ve med gibi süsleme öğeleri de görülmektedir. Ye harflerinin yatay bir çizgi halinde sağa doğru uzatılmaları ve harflerin birbirlerinin içinden geçmesi yazıya ayrı bir güzellik katmıştır.

TRANSLATION:

Mehmed- May Allah glorify his name-, the son of Hadji Hasbey of Hatıp, built this tomb in 824, during the reign of Mehmed Ibn Alaeddin – May Allah make his hometown eternal.

As stated in the inscription, the tomb was built by Mehmed, the son of Hadji Hasbey of Hatıp, during the period of Mehmet Bey II of Karamans in 824/1421.

DESCRIPTION:

The inscription, size 120x44 cm, written on a transverse rectangular white marble, is enclosed in two boards, separated by sequential guilloche motifs. The top board is bevelled gradually, and its surroundings are framed by "S" profile moldings.

It is an Arabic inscription written in two lines with the Karamans thuluth style. The letters in the inscription are interlaced. Some ornamental elements that are not seen in other Seljuk inscriptions are also included here. The inscription also displays decorative elements such as trifolium and med. Extending the letter 'Ye' to the right in a horizontal line and the intersection of other letters add an extra beauty to the inscription.

HASBEYOĞLU HAMAMI *HASBEYOGLU HAMAM (BATH)*

Hasbeyoğlu Hamamı Genel Görünüm / *Hasbeyoglu Hamam (Bath), General View*

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Meram Hatıphoğlu Hamamı (Konyalı, 1997: 1071).

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Yorgancı Mahallesi, Meram Çayı'nın güneyinde köprü'nün güney ucundadır.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 827/1424 yılında yapılmıştır. Karamanoğlu Beyliği dönemidir.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Hasbey Oğlu tarafından yaptırılmıştır.

NAMES:

Meram Hatıphoğlu Hamamı (Konyalı, 1997: 1071).

LOCATION:

Meram District, Yorgancı Neighborhood, to the southern end of the bridge, Meram Stream .

DATE AND PERIOD:

827/1424 (dated by inscription), Karamans period.

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by the son of Hasbey.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Moloz taş ve tuğla malzemeden, yığma yapım tekniği ile inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Meram çayının kenarında eğimli bir araziye inşa edilmiştir. 1981-86 yıllarında yapılan onarım çalışmaları sırasında bulunan kitâbesi İnce Minareli Medrese Taş ve Ahşap eserler Müzesinde bulunmaktadır. Hamam birçok onarım gördüğü için özgünlüğünü büyük ölçüde kaybetmiştir. Bu onarımlar

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Constructed of rubble stone and brick material in masonry construction technique.

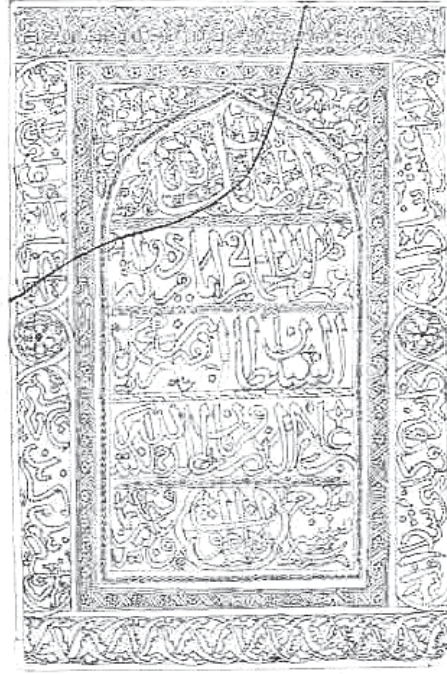
DESCRIPTION:

It is built on a sloping land by the Meram stream. Its inscription, found during the repair works carried out in 1981-86, is located in the Museum of Stone and Wooden Works in Ince Minaret Madrasa. Since the bath has undergone many repairs, it has largely lost its originality. As a result of these repairs, the bath was wrapped with rubble stones on the

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Hasbeyoğlu Hamamı Kitâbesi / Photo: Inscription of Hasbeyoğlu Hamam (Bath)

Çizim: Hasbeyoğlu Hamamı Kitâbesi / Drawing: Inscription of Hasbeyoğlu Hamam (Bath)

عُمَرَ هَذَا الْحَمَامُ فِي أَيَّامِ دَوْلَةِ
السُّلْطَانِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ
بْنِ عَلَاءِ الدِّينِ بْنِ قَرْمَانَ خَلَّدَ اللَّهُ مَمْلَكَتَهُ
سَنَةَ سَبْعٍ (أَهْ أَلْمَوْتُ) وَعِشْرِينَ وَثَمَانِمِائِهِ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

sonucu hamam dıştan sıralı moloz taşlarla sarılmış, kubbeler ise kurşunla kaplanmış. Yapı çifte hamam olarak inşa edilmiştir. Güneydeki kadınlar kısmına içteki merdivenlerle inilirken, erkekler kısmının batıya açılan ana kapıdan girilir. Bu kapı daha sonra kapatılmış, kuzeye muhdes bir kapı açılmıştır. Erkekler bölümünün soyunmalığı kuzeybatıda olup kare planlıdır. Ortasında sekizgen havuz bulunur. Kubbeye Türk üçgenleriyle geçilir, kubbenin ortasında ahşap aydınlık feneri bulunmaktadır. Soyunmalıktan doğudaki bir kapı ile Aralık kısmına oradan Soğukluğa girilir. Soğuklukta helâ olarak kullanılan bir kubbeli oda vardır.

Soğukluktan bir kapı ile doğudaki sıcaklığa girilir. Sıcaklık haçvari dört eyvanlı köşe hücreli tipte tasarlanmıştır. Burada sıcaklığa bağlı iki yıkanma hücresi bulunmaktadır. Su deposu ve külhan doğudadır. Hamamın kadınlar bölümünün plânı erkekler bölümünün aynısıdır (Karpuz, 2009: 486; Dülgerler, 2012: 200-201).

METNİN TERCÜMESİ:

Bu hamam 827-1424 yılında Karamanoğlu Sultan İbrahim İbn-i Mehmed İbn-i Alâeddin'in hükümdarlığı zamanında yapılmıştır. Allah onun memleketini daim etsin.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Boyuna dikdörtgen kitâbe mermer üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiş olup yatay 61, dikey 93 cm. ebadındadır. Dış çerçevenin üst kısmında birbirine sıra ile bağlanan palmet ve rumi yaprakları görülmekte, alt kısmında ise sonsuzluk ilkesine bağlı ardarda rumi motifleri görülmektedir. Dış çerçevenin yan bordürlerinde ortada bitkisel süslemeli rozet ve içleri yazılı panolar bulunmaktadır. İnce bordürde çiçek motiflerinin kenarlarında birbirleri ile kesişen altıgenler görülmektedir. Kitâbe sivri kemerli bir niş içine alınmış olup kemer köşeliklerine bitkisel süsleme bulunmaktadır. Kemer şeridinin yüzeyi geometrik geçmeler ile hareketlendirilmiştir. Kitâbe enine geometrik süslü ince silmeler ile beş satıra ayrılmıştır. Kitâbenin birinci satırında rumi motifine yer verilmiştir. Satır aralarında med, rumi yaprakları ve tırfiller ile süslemeye gidilmiştir.

Kitâbe Arapça ve Karaman sülüsüyle yazılmıştır. Süslemede Karamanoğlu üslubu dikkat çekmektedir. Bitkisel motiflerin çok kullanılması dikkat çekicidir.

outside, and the domes were covered with lead. The building includes double baths. The women section in the south is reached by the stairs inside, while the men section is entered through the main door, opening to the west, which was later closed and replaced by a north gate. Men's dressing section is in the northwest and has a square plan. There is an octagonal pool in the middle. The dome surmounting on Turkish style pendentives has a wooden window admitting light to the central parts. Through the lukewarm section, you can enter the Cold Room with a door at the east, which involves a restroom with a dome.

After the cold area, you enter in the hot area through a door at the east. It is designed as a four-ivan cross, with two cell-type corners for bathing. The water tank and the furnace are located in the east. The plan of the women's section is the same as the men's section (Karpuz, 2009: 486; Dülgerler, 2012: 200-201).

TRANSLATION:

This bath is built in 827-1424 during the reign of Sultan Ibrahim of Karamans, the son of Mehmed, the son of Alaeddin – May Allah make his hometown eternal.

DESCRIPTION:

The longitudinal rectangular inscription, horizontal 61cm, vertical 93 cm, is engraved on the marble with the ground carving technique. In the upper part of the outer frame, palmette and rumi leaves are interconnected in sequence, while rumi motifs, giving the sense of infinity, are engraved in the lower part. On the side borders of the outer frame are rosettes with floral ornaments in the middle together with a line of inscription. On the thin border, hexagons that intersect with each other are seen around the flower motifs. The inscription is enclosed in a pointed arch niche, as the corners are adorned with floral decorations. The surface of the arch moulding is animated with geometric motifs. The inscription is divided into five lines with transverse geometric thin bars. The rumi motif is included in the first line of the inscription. The space between the lines are ornamented with meds, arabesques and trifoliums.

The inscription is written in Arabic with the Karaman thuluth, which draws attention as much as floral motifs.

HASBEYOĞLU MESCİDİ HASBEYOGLU MASJID

Hasbey Mescidi Genel Görünüm / Hasbey Masjid, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Yıldızköşkü Sokak, No: 14'te yer almaktadır.

LOCATION:

Meram District, Yıldızköşkü Street, No: 14

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 805-827/1402-1424 yılları arasında yaptırılmıştır.

DATE AND PERIOD:

805-827/1402-1424 (dated by inscription).

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Kitâbesine göre Karamanoğlu Alaaddin oğlu Mehmed Bey döneminde Hacı Hasbey Oğlu tarafından yaptırılmıştır.

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by the son of Hadji Hasbey, during the period of Mehmed Bey, the son of Alaaddin of Karamans.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Yapıda taş, moloz taş ve tuğla malzeme kullanılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Kare planlı harim mihrap duvarına dik dört sahnıdır. Yapıda, üst örtü ahşap kirişleme üstüne kırma çatılı ve Marsilya kiremit kaplamalıdır. Son cemaat yeri beş bölümlü olup, üzeri ahşap kirişlemeli düz damla örtülüdür. Üzerinde kitâbenin yer aldığı ahşap kapıdan harime girilmektedir. Caminin mihrabı dıştan payanda ile desteklenmiştir. Mihrap ve minber geç dönem ilavesi olup, oldukça sade düzenlenmiştir (Dülgerler, 2012:201-202).

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of masonry stone, rubble stone and brick.

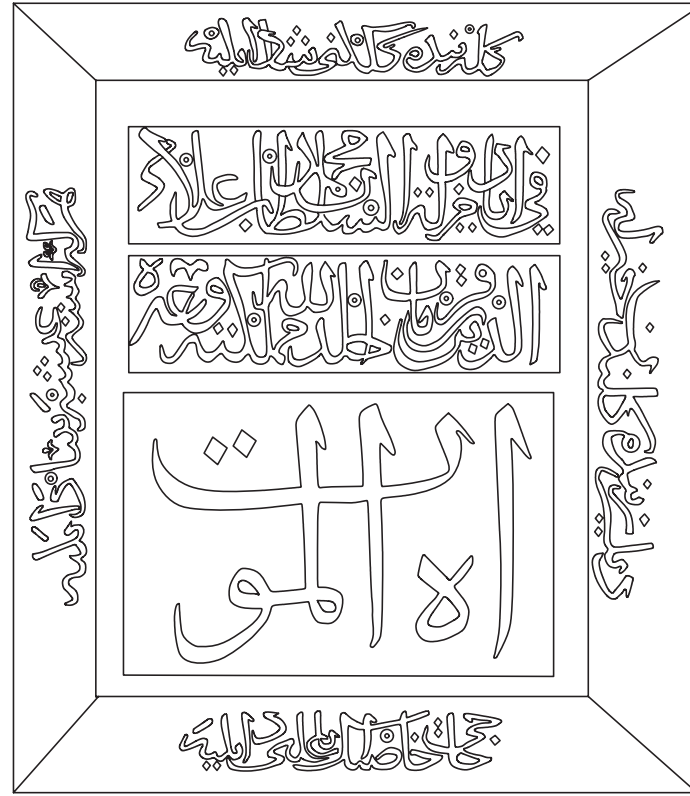
DESCRIPTION:

The square planned harim has four naves perpendicular to the mihrab wall. The masjid is covered with a hipped roof on the wooden beam, coated with Marseille tile. The last congregation place has five sections and is covered with wooden beams over a flat drop ceiling. The harim is entered through the wooden door with the inscription above it. The mihrab is supported with a buttress outside. The mihrab and pulpit are added in a later period and are designed quite simply (Dülgerler, 2012:201-202).

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Hasbey Mescidi Kitâbesi / Photo: Inscription of Hasbey Masjid

Çizim: Hasbey Mescidi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Hasbey Masjid

دیلمز بنده کلندن خیرله
 کله بنده کلندی شاد ایلله
 هرکه استر عیشه بنیاد ایلله
 حاجی خاصبک اغلنی یاد ایلله

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE METNİ:

Kenarlarda bulunan Karamanoğulları dönemi Türkçesiyle yazılan yazı şu şekildedir:

Dileriz bunda gelenden hayır ile
 Gele bunda gönlünü şâd eyleye
 Her ki ister ayşe bünyâd eyleye
 Hacı Hasbey oğlunu yâd eyleye

INSCRIPTION TEXT:

The text written on the sides in Turkish of Karamans period is as follows:

Dileriz bunda gelenden hayır ile
 Gele bunda gönlünü şâd eyleye
 Her ki ister ayşe bünyâd eyleye
 Hacı Hasbey oğlunu yâd eyleye

METNİN ANLAMI:

Buraya gelenler için hayır dileriz
Buraya gelenlerin gönlü mutlu olsun
Kim dünyalık isterse Allah muradını versin
Hacı Hasbey oğlunu hatırlasın.

TRANSLATION:

“We wish blessings for those who visit here.
Whoever comes here will be filled with joy
Whoever wants the world, may Allah make it real
Hereby Hadji Hasbey remembers his son”.

Ortada bulunan yazı şu şekildedir:

فِي أَيَّامِ دَوْلَةِ السُّلْطَانِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلَاءِ
الدِّينِ بْنِ قَرَه مَانَ خَلَّدَ اللَّهُ مَمْلَكَتَهُ وَ عَزَّه
آه الْمَوْتُ

The text in the middle is as follows:

فِي أَيَّامِ دَوْلَةِ السُّلْطَانِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلَاءِ
الدِّينِ بْنِ قَرَه مَانَ خَلَّدَ اللَّهُ مَمْلَكَتَهُ وَ عَزَّه
آه الْمَوْتُ

METNİN ANLAMI:

Karaman oğlu Alaaddin oğlu Sultan Mehmed'in devletinin günlerinde (yapıldı). Allah saltanat ve yüceliğini daim etsin. Ah ölüm.

TRANSLATION:

Built during the reign of Sultan Mehmed, the son of Alaaddin of Karamans - May Allah keep His reign and glory everlasting. Oh death!

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Mescidin giriş kapısının üzerinde boyuna dikdörtgen formu mermer üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiş kitâbesi bulunmaktadır. Dıştan kalın bir bordürün çerçevelediği kitâbede, içe kıvrımlı kalın bordür yüzeyi bitkisel motiflerle süslenmiş olup üzerinde yazı yer almaktadır. Asıl kitâbe bölümünü yine dıştan kalın bir bordür kuşatmakta olup, enine silmelerle üç satıra ayrılmıştır. Üçüncü satırdaki yazı zemini stilize yaprak motifleri doldurulmuş olup, kitâbede harf aralarında kalan boşluklar med ve tepelik işaretleri ile doldurulmuştur.

Kenarlardaki şiir, Karamanoğlu dönemi Türkçesinin güzel örneklerinden olup sülüs hatla yazılmıştır. Şiirin hece vezniyle yazıldığı anlaşılmaktadır. Kitâbenin alt kısmındaki “Ah el-mevt” yazısında süsleme abartılmış, yazı adeta süsleme içine gizlenmiştir.

DESCRIPTION:

Above the entrance door of the masjid is the inscription engraved with the ground carving technique on the longitudinal rectangular marble. Framed by a thick border, curved inward and decorated with floral motifs, the inscription is divided into three lines with transverse bars. In the third line, stylized leaf motifs are filled in the writing floor, and the spaces between the letters are filled with meds and quotes.

The poetry on the sides is a good example of Turkish of Karamans period as a thuluth calligraphy penned in syllabic meter. The ornament is exaggerated in the part “Ah el-mevt” (Oh death) at the bottom of the inscription, as the writing appears almost hidden inside the ornament.

HATUNİYE MESCİDİ MİNARESİ THE MINARET OF HATUNİYE MASJID

Hatuniye Mescidi Genel Görünüm / Hatuniye Masjid, General View

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Devlet Hatun Mescidi, Kütük Minare (Konyalı, 1997: 378).

NAMES:

Devlet Hatun Masjid, Kütük Minaret (Konyalı, 2007: 261).

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Mihmandar Mahallesi, Hatuniye Sokak No:23'te yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Mihmandar Neighborhood, Hatuniye Street No:23.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 627/1229 tarihinde inşa edilmiştir. Mescidin kapısı üzerinde yer alan iki satırlık onarım kitâbesine göre 1873 yılında Hacı Mehmed Efendi tarafından yeniden yaptırılmıştır. Günümüzdeki yapı 1958 yılında yeniden inşa edilmiştir. Mescidin kuzey batı köşesindeki minare 1213 tarihinde inşa edilmiştir (Karpuz,2009:164-165).

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Selçuklu Sultanı Keyhüsrev oğlu Keykûbad döneminde Hacı Mahmud oğlu Bedreddin Biremûni tarafından yaptırılmıştır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Taş malzeme kullanılarak yığma yapım tekniği ile yapılmıştır.

DATE AND PERIOD:

627/1229 (dated by inscription). It was rebuilt by Hacı Mehmed Efendi in 1873 according to the two-line repair inscription above the masjid's door. The current building was rebuilt in 1958. The minaret in the north west corner of the masjid was built in 1213 (Karpuz,2009:164-165).

ARCHITECT AND PATRON:

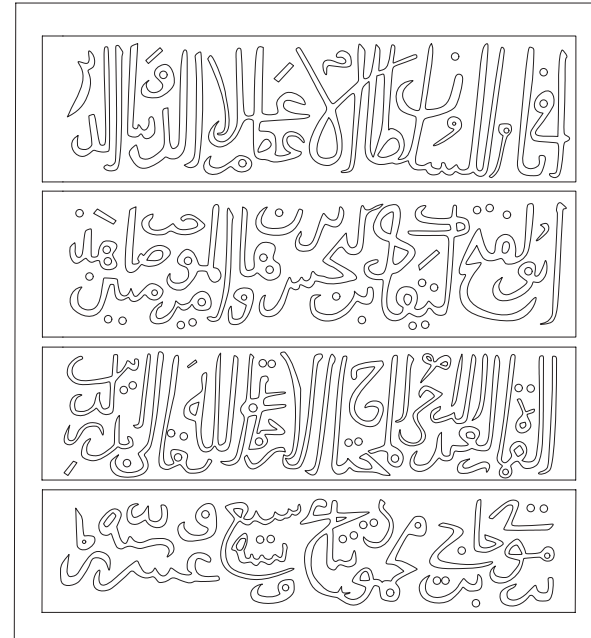
Commissioned by Bedreddin Biremûni, the son of Hadji Mahmud, during the period of Keykûbad, the son of Seljuk Sultan Keyhusrev.

CONSTRUCTION TECHNIQUES**AND MATERIALS:**

Built of stone material with masonry technique.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Hatuniye Mescidi Kitâbesi
Photo: Inscription of Hatuniye Masjid

Çizim: Hatuniye Mescidi Kitâbesi
Drawing: Inscription of Hatuniye Masjid

- 1- فِي أَيَّامِ السُّلْطَانِ الْأَعْظَمِ عَلَا الدُّنْيَا وَالْدِّينِ
 2- أَبُو الْفَتْحِ كَيْقُبَادُ بْنُ كَيْخُسْرَوُ بُرْهَانُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَاحِبُ هَذَا
 3- الْعِمَارَةِ الْعَبْدُ الرَّاجِي الْمُحْتَاجُ إِلَى رَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى بِدْرِ الدِّينِ
 4- بَرْمُونِي بْنُ حَاجِي مَحْمُودٍ بِتَارِيخِ سَنَةِ سَبْعٍ وَعَشْرِينَ وَسِتِّ مِائَةٍ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Mescidin kuzeybatı köşesinde, üst kısmı zamanla yıkılmış kaide kısmına kadar taş üzeri tuğla olan minaresi yer almaktadır. Tek şerefeli olan minare sekizgen gövdelidir.

KİTÂBE METNİ:

Kitâbenin birçok harfleri noktasızdır fakat Konyalı'nın kârîne ile noktaladığı metin bu şekildedir. Dördüncü satırdaki birinci kelimenin birinci harfinin de noktası yoktur. Bu Kitâbeyeye göre Sultan I. Alâeddin İbn Keyhüsrev zamanında 627 yılında yapılan bu imaretin sahibi Hacı Mahmud-zade Bedreddin Biremunî'dir. Yani bu zat yaptırmış veya tamir ettirmiştir (Konyalı, 1997:377).

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Boyuna dikdörtgen mavi bir çini çerçeve içerisinde yatay silmelerle birbirlerinden ayrılan dört satır halindeki Selçuklu sülüs hattı ile 85x70 ebadında yazılmış Arapça kitâbe, bozuk bir yazı ve imla ile yazılmıştır. Kitâbenin, ehil olmayan bir hattatın elinden çıktığı düşünülebilir. Löytved, bu kitâbenin dördüncü satırını yanlış okumuştur (Löytved, 1907:39).

Kitâbe tek cümleden oluşan mensur bir metindir. Kitâbe de Alaaddin Keykubad, "ebu'l-feth" ve "burhânu emîri'l-mü'minîn" sıfatlarıyla anılmıştır. "Ebu'l-feth", fatih anlamına gelmektedir. "Burhânu emîri'l-mü'minîn" ise, padişah olan Alaaddin Keykubad'ın, Abbasi halifesinin yardımcısı ve destekleyeni olduğunu belirtmektedir.

DESCRIPTION:

In the northwest corner of the masjid is the minaret built of brick, except for the stone base, upper parts partly demolished over time. The minaret with a single balcony has an octagonal body.

INSCRIPTION TEXT:

Many letters of the inscription are processed without vowel points, but the text is punctuated by Konyalı by making a comparison with similar samples. The first letter of the first word in the fourth line doesn't include vowel points, either. As indicated in the inscription, the patron of the imaret, which was built in 627 during the reign of Sultan Alaeddin Ibn Keyhusrev, was Bedreddin Biremuni, the son of Hadji Mahmud, who had it built or repaired (Konyalı, 1997:377).

DESCRIPTION:

The Arabic inscription, size 85x70, written with a Seljuk sulus in four lines, is divided into four lines by a horizontal bar. Framed by a longitudinal rectangular blue tile, the inscription is inscribed with a distorted writing and spelling, giving the impression of a work created by an incompetent calligrapher. Löytved has misread the fourth line, perhaps due to the deficiency mentioned above (Löytved, 1907:39).

The inscription is a prose text consisting of a single sentence. Alaaddin Keykubad is mentioned in the inscription as "ebu'l-feth" (conqueror) and "burhânu emîri'l-mu'minîn" (supporter of the Abbasid caliphate).

HAVZAN ÇEŞMESİ HAVZAN FOUNTAIN

Havzan Çeşmesi Genel Görünüm / Havzan Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Havzan Mahallesi, Orgeneral Tural Cami'nin önünde yer alır.

LOCATION:

Meram District, Havzan Neighborhood, in front of Orgeneral Tural Mosque.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Üzerindeki kitâbeye göre 1341/1922 yılında inşa edilmiştir.

DATE AND PERIOD:

1341/1922 (dated by inscription).

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Sille taşından yapılmıştır.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS: Built of Sille stone.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Sivri kemerli, bağımsız tipik bir Osmanlı çeşmesidir. Tek lüleli olan çeşmenin üzerinde iki Selçuklu mermer kitâbe parçası bulunmaktadır. Bu kitâbelerin Sahip Ata'nın su tesislerinden geldiği bilinmektedir. Buraya da Konya kalesinden getirilmişlerdir (Karpuz,2009:559). Çeşmenin üzerinde demir payandalarla taşınan ahşap sundurması bulunmaktadır. Çeşmenin yalak ve sekileri özgündür.

DESCRIPTION:

It is a typical Ottoman fountain with a pointed arch. There are two Seljuk marble inscription pieces on the fountain with a single spout. These inscriptions are known to be transferred from the water facility of Sahip Ata, who also previously removed them from Konya Castle (Karpuz, 2009: 559). Above the fountain is a wooden porch, which is carried by iron buttresses. The trough and benches of the fountain are in their original status.

YAPININ KİTABESİ:

Çeşmede aynalığın üzerinde üç adet kitâbe bulunmaktadır.

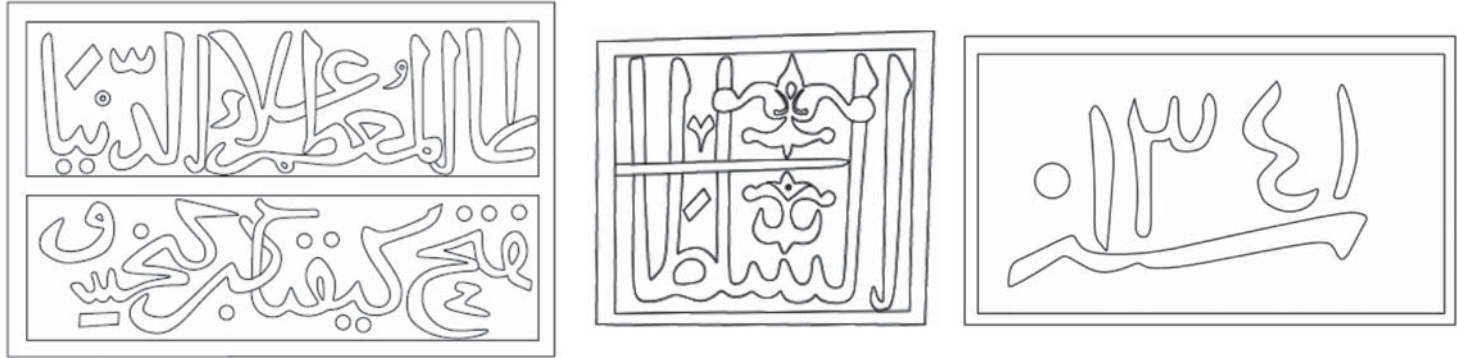
INSCRIPTION:

There are three inscriptions on the fountain in total.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Havzan Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscriptions of Havzan Fountain

Çizim: Havzan Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscriptions of Havzan Fountain

سنه 1341
السلطانی
طان المعظم علاء الدنيا
فتح کيقباد بن کيخسرو

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE METİNLERİ:

Sene 1341

Es-sultânî

(es-sul) tânü'l-muazzamü Alâü'd-dünya

(ebu'l) feth Keykubâd bin Keyhusrev

INSCRIPTION TEXTS:

Sene 1341

Es-sultânî

(es-sul) tânü'l-muazzamü Alâü'd-dünya

(ebu'l) feth Keykubâd bin Keyhusrev

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Çeşmede 3 adet kitâbe bulunmaktadır. Yukarıdaki kitâbe, çeşmenin yapım yılını gösteren kitâbedir, 14.5x22 cm. ebadındadır. Burada “Sene 1341” yazmaktadır.

Altteki kitâbeler hem çok büyük ebatlardaki harflere sahip olduklarından hem de birinde “es-Sultânî” diğerinde “Keykubad bin Keyhüsrev” ibareleri okunduğundan Konya Kalesine ait olmalıdırlar. Kale yıkılınca getirilip buraya konmuştur. Sağdaki 48x75, soldaki 69x75 cm. ebadındadır.

DESCRIPTION:

There are 3 inscriptions on the fountain in total. The top inscription, size 14.5x22 cm, indicates the construction date as “Year 1341”.

The inscriptions below must belong to the Konya Castle, both because they have very large letters, and in one of them the word “es-Sultânî” and in the other “Keykubad bin Keyhüsrev” are read. When the castle was destroyed, they must have been transferred here. The inscription on the right measures 48x75 cm, and 69x75 cm on the left.

HOCA ALİ MESCİDİ HODJA ALI MASJID

Hoca Ali Mescidi / Hodja Ali Masjid

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Mesud ibn-i Şerefşah Hankâhı (Konyalı, 1997: 387).

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Ulırmak Ali Hoca Mahallesi, Karaman Caddesi üzerinde yer alır.

NAMES:

Mesud ibn-i Şerefşah Hankâh (Lodge) (Konyalı, 2007: 265).

LOCATION:

Karatay District, Ulırmak Ali Hoca Neighborhood, Karaman Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbeye göre 637/1239 yılında inşa edilmiştir. Selçuklular Dönemi.

DATE AND PERIOD:

637/1239 (dated by inscription), Seljuk Period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Yapının kitâbesine göre II. Sultan Keyhüsrev İbn Keykubad zamanında Mesud İbn Şerefşah tarafından yaptırılmıştır.

ARCHITECT AND PATRON:

According to the inscription, the masjid was commissioned by Mesud, the son of Şerefşah, during the reign of Sultan Keyhüsrev II, the son of Keykubad.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Günümüzdeki yapı taş malzemeden yığma yapım tekniğinde yapılmıştır.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of stone in the masonry construction technique.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Hoca Ali Mescidi Kitâbesi / Photo: Inscription of Hodja Ali Masjid

- 1- عَمَرَ هَذِهِ الْخَانِقَاهُ الْمُبَارَكَةُ فِي أَيَّامِ دَوْلَةِ السُّلْطَانِ
- 2- الْمُعْظَمِ غِيَاثِ الدُّنْيَا وَالْدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ خُسْرَوُ بْنُ كَيْقُبَادَ
- 3- قَسِيمِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَوَقَفَ وَسَبَلَ عَلَى الصُّوفِيِّينَ وَالْفُقَهَاءِ
- 4- مِنْ أَهْلِ الْحِرْفَةِ وَشَرَطَ فِيهَا التَّجَرِيدَ وَحَلَائِفَهَا
- 5- بَيْنَهُمْ عَلَى وَجْهِ الْمَسَاوَاتِ وَهُوَ الْعَبْدُ الضَّعِيفُ الْمُحْتَاجُ إِلَى رَحْمَةِ اللَّهِ
- 6- تَعَالَى مَسْعُودُ بْنُ شَرْفُشَاهُ وَذَلِكَ فِي تَارِيخِ سَنَةِ سَبْعٍ وَثَلَاثِينَ وَسِتِّمِائِهِ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Dikdörtgen planlı mescide doğu yönündeki çift kanatlı kapıdan girilmektedir. Mescidin üzeri marsilya kiremidi kaplı kırma çatı ile örtülüdür. Yapının kuzeydoğu köşesinde kare kaide üzerinde silindirik gövdeli tek şerefeli minaresi yer almaktadır. Mescid günümüzde ibadete açıktır (Konyalı, 1997: 387).

DESCRIPTION:

The rectangular masjid is entered through a double wing door on the east facade. The masjid is covered by a hipped roof coated with marsilian tile. The cylindrical-shaped minaret with a single balcony stands on the square base in the northeast corner of the building. The masjid is open to worship today (Konyalı, 2007: 265).

METNİN TERCÜMESİ:

Bu mübarek hanıkahı Emirü'l-Mü'minin'in kasîmi Sultan-ı Muazzam Giyaseddin Keyhüsrev İbn Keykubad'ın hükümdarlığı zamanında 637 yılında Allah'ın rahmetine muhtaç, zayıf köle Serefşah oğlu Mes'ud yaptı. Ve Hirfet (sanat) ehli olan Fakih ve Sofilere vakfetti. Burada deri tüylerini koparmak sureti ile elde edilecek menfaatin aralarında eşit olarak paylaşılmasını da şart koştu.

TRANSLATION:

This blessed sanctuary is built by Mes'ud, the weak slave in need of Allah's mercy, the son of Serefşah, in 637, during the reign of great Sultan Giyaseddin Keyhusrev, the son of Keykubad, the ruler of believers. He devoted it to the scholars and the Sufis, who are the people of Hirfet (art). Here, he also stipulated that the benefit obtained by the skin hair of animals should be shared equally among them.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Doğuya açılan avlu kapısının üstünde 59x70 cm. ebadında, Selçuklu sülüsü ile altı satır halinde okunan Arapça Kitâbe mensur bir metindir. Yazı boyandığı için güzelliği görülmez de tirfil gibi bazı süsleme öğeleri görülmektedir. Yazıda yer yer istif yapılırsa da harflerin çok sıkıştırılmadığı dikkat çekmektedir.

DESCRIPTION:

The Arabic inscription, size 59x70 cm, written in six lines with the Seljuk thuluth is set above the courtyard door opening to the east. Although its beauty is veiled by some paint, some decorative elements such as trifolium can be noticed on it. It is noteworthy that the letters are not interlaced so intense, even though seen in some parts.

HOCA CİHAN BÜYÜK CAMİİ BEY STR

Hoca Cihan Büyük Camii Genel Görünüm / Bey Street Fountain-1, General View

YAPININ YERİ:

Selçuklu İlçesi, Hoca Cihan Mahallesi üzerinde yer alır.

LOCATION:

Selçuklu District, Hodja Cihan Neighborhood.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbeye göre 1266/1849 yılında inşa edilmiştir. Geç dönem Osmanlı eseridir.

DATE AND PERIOD:

1266/1849 (dated by inscription), late Ottoman period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Yapının kitâbesine göre Hüseyin İbn-i Mustafa tarafından yaptırılmıştır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Günümüzdeki yapı taş temeller üzerine kerpiç malzemeden yığma yapım tekniğinde yapılmıştır. Daha sonra yapı üzerine taş kaplama yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Dikdörtgen planlı cami, mihraba dik üç sahnı ve ahşap direkli plan sergilemektedir. Harime doğu cephesinin kuzey köşesinden girilir. Yapı onarımlar sonucu özgünlüğünü büyük ölçüde kaybetmiştir. Bu onarımlarda caminin tavanında kubbe yer verilmiş, üzeri kırma çatı ile kapatılmıştır. Mihrabı ve minberi yenilenmiştir.

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by Huseyin, the son of Mustafa.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

The current building is built of adobe on a stone foundation in masonry construction technique, later coated with stone.

DESCRIPTION:

The rectangular mosque displays a plan with wooden pillars and three naves perpendicular to the mihrab. Harim is entered through the door at the north corner of the east facade. The building has largely lost its originality as a result of repairs, such as placing a dome on the ceiling, covering it with a hipped roof and renewal of its mihrab and pulpit.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Hoca Cihan Büyük Camii Kitâbesi / Photo: Inscription of Bey Street Fountain-1

صاحب الخيرات ...
كل عمر او غلو حسين
بن مصطفى سنة ١٢٦٦

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE METNİ:

Sâhibu'l-hayrât ...
Gül Ömer oğlu Hüseyin
Bin Mustafa sene 1266

INSCRIPTION TEXT:

*The patron of the fountain ...
Hüseyin, son of Gül Ömer,
Son of Mustafa. Year 1266*

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Kareye yakın dikdörtgen formlu kitâbe dıştan kalın bir bordürle çerçevelenmiş olup üç satırdan oluşmaktadır. Mermer üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiştir. Kitâbenin son satırında rakamla tarih kaydedilmiştir.

Üç satırda Osmanlı Türkçesiyle sülüs hatla yazılan kitâbe mensur bir metindir. Camiyi yaptıran kişinin ismi Gül Ömer oğlu yerine Kel Ömer oğlu şeklinde de okunabilir.

DESCRIPTION:

The rectangular inscription, almost square, is framed by a thick border and consists of three lines, processed on the marble by the ground carving technique. The date is recorded in numbers in the last line of the inscription.

It is a prose text written in Ottoman Turkish with the thuluth calligraphy. The patron's name can be read as 'son of Kel Omer' instead of 'son of Gul Omer'.

HOCA HABİP ÇEŞMESİ BEY STR

Hoca Habip Çeşmesi Genel Görünüm / Bey Street Fountain-1, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Azîziye Mahallesi, Kadılar Sokak'ta yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Azîziye Neighborhood, Kadılar Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 1267/1850 Tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı dönemi eseridir.

DATE AND PERIOD:

1267/1850 (dated by inscription), late Ottoman period.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Kesme kaba yonu taş kullanılmıştır.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS: Rough cut stone.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Tek cepheli, tek lüleli ve duvara bağımlı bir sokak çeşmesi-
dir. Sivri teğet kemer profilili başlıklara oturmaktadır. Keme-
rin altında iki satır ve tarih kısmından oluşan mermer kitâbesi
bulunmaktadır. Ayna taşı devşirme olup dairesel formdadır.
Çeşmenin seki ve yalak bölümleri görülmektedir.

DESCRIPTION:

*It is a street fountain with a single façade and a single
spout, and adjacent to a wall. The pointed tangent arch rests
on the profiled heads. The marble inscription under the arch
consists of two lines and the date section. The spout stone in
circular form is made of spoila. The bench and trough sec-
tions are available today.*

KİTABE METNİ:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla
“Rableri onlara tertemiz içecekler içirir.”

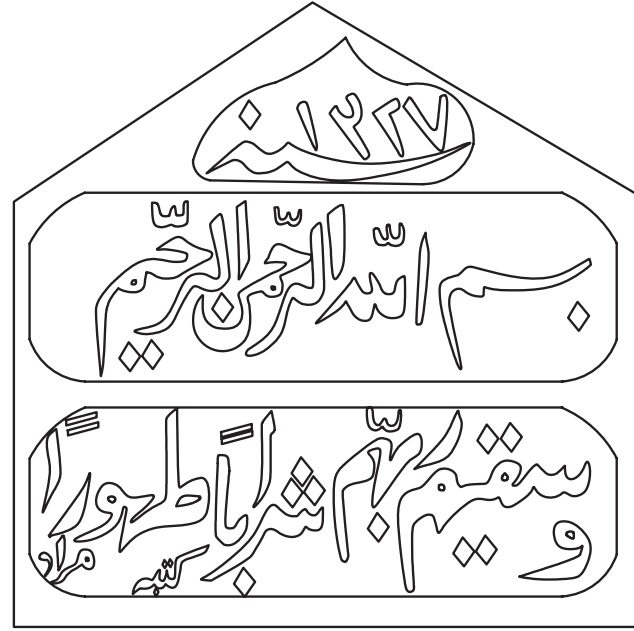
INSCRIPTION TEXT:

*In the name of Allah, the Most Gracious, the Most Merciful.
“Their Lord will make them drink an immaculate drink”*

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Hoca Habip Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Bey Street Fountain-1

Çizim: Hoca Habip Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Bey Street Fountain-1

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَسَقِيهِمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا
كَتَبَهُ ... مُرَاد

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen, üçgen alınlıklı mermer kitâbe 23x26 cm. ebadında olup, enine silmeler ile üç kartuşa ayrılmıştır. İlk kartuşta tarih kısmı ve iki satırda kitâbe metni bulunmaktadır. Kitâbe zemin oyma tekniği ile işlenmiştir. Kartuşların köşeleri yuvarlatılmıştır.

DESCRIPTION:

The inscription, size 23x26 cm, is written on a transverse rectangular marble with triangular pediment and divided into three boards by transverse bars. While the top board contains the date part, the lower two consist of a line in each. The inscription is processed with the floor carving technique, as the board corners are bevelled.

HOTAKZADE ÇEŞMESİ HOTAKZADE FOUNTAIN

Hotakzade Çeşmesi Genel Görünüm / Hotakzade Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Şeyh Ulema Yahşi Mahallesi, Şeyh Ulema Recep Ağa Caddesinde yer alır.

LOCATION:

Karatay District, Şeyh Ulema Yahşi Neighborhood, Sheikh Ulema Recep Ağa Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 1335/1917 yılında yapılmıştır. Geç Osmanlı Dönemi eseridir.

DATE AND PERIOD:

1335/1917 (dated by inscription), late Ottoman period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Kitâbeye göre Hotakzâde Hacı Süleyman Ağa tarafından inşa ettirilmiştir.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Düzgün kesme Sille taşı malzemedен yapılmıştır.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Tek cepheli, sivri teğet kemerli ve bağımsız planda inşa edilmiştir. Tipik bir Osmanlı sokak çeşmesidir. Teğet kemer silmeli iki ayak üzerine oturmaktadır. Dikdörtgen formlu ayna taşı daire şeklinde lüle deliğine sahiptir. Bunun üzerinde kaş kemerli tas nişi bulunmaktadır. En üstte dışa taşkın saçağı bulunmaktadır. Günümüzde halen akar durumda olan çeşmenin kemerinin altında kitâbesi bulunmaktadır (Karpuz,2009:557).

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by Hotakzâde Hadji Süleyman Ağa.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Smooth cut Sille stone.

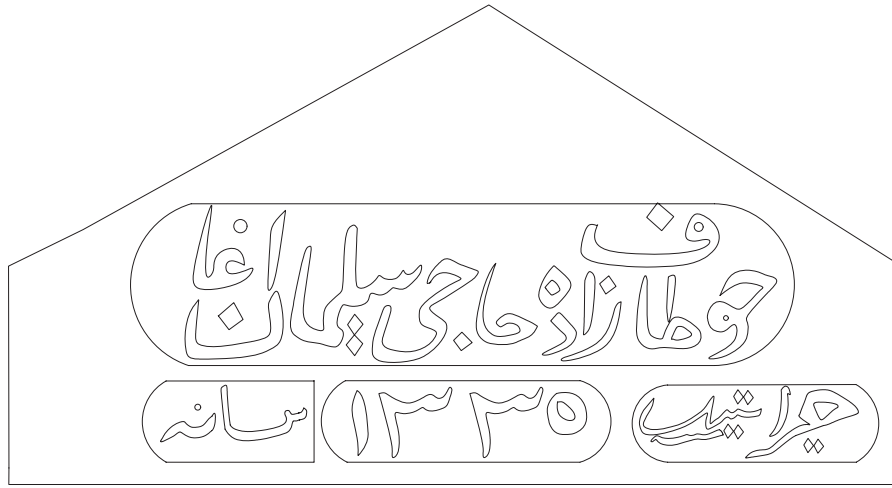
DESCRIPTION:

It's a freestanding fountain with a single façade and a pointed tangent arch. It is a typical Ottoman street fountain with its arch resting on two legs with a moulding. The rectangular mirror stone has a circular spout hole, and a cup niche with circular arch above it. It's eaves is designed as a protrusion at the top. The inscription is set under the arch. The fountain is still in a flowing state today (Karpuz,2009:557).

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Hotakzade Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Hotakzade Fountain

Çizim: Hotakzade Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Hotakzade Fountain

حوطاق زاده حاجی سلیمان آغا حیراتیدر سنه 1335 نisan

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE METNİ:

Hotak-zâde Hacı Süleyman Ağa
Hayratıdır sene 1335 Nisan

INSCRIPTION TEXT:

The fountain of
Hotak-zâde Hadji Suleyman Ağa Year 1335 April.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbenin üst kısmı üçgen alınlık şeklinde düzenlenmiştir. 40x24 cm. ebadında olan sülüs kitâbe iki satır mensur metinden oluşmaktadır. Kitâbenin ikinci satırı üç panoya ayrılmıştır. Herhangi bir süsleme ögesi bulunmamaktadır.

DESCRIPTION:

The upper part of the transverse rectangular inscription is arranged as a triangular pediment. The thuluth inscription, size 40x24 cm, consists of two prose lines. The second line of the inscription is divided into three boards. No decoration item is included in the inscription.

İBRAHİM ETHEM ÇEŞMESİ IBRAHİM ETHEM FOUNTAIN

İbrahim Ethem Çeşmesi Genel Görünüm / Ibrahim Ethem Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Kurtuluş Mahallesi, Arap öldüren Caddesi'nde bulunmaktadır.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre hicrî 1341/1923 tarihinde inşa edilmiştir. Cumhuriyet dönemi yapısıdır.

LOCATION:

Meram District, Kurtuluş Neighborhood, Arap öldüren Street.

DATE AND PERIOD:

1341/1923 (dated by inscription), Republic period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Bayatlı İbrahim Ethem tarafından yaptırılmıştır.

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by İbrahim Ethem of Bayat.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Betonarme üzerine taş kaplama ile yığma yapım tekniğinde inşa edilmiştir.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS: Built by stone cladding on concrete, in masonry construction technique.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Çeşme son yıllarda tamamen yenilenmiştir. Eski çeşmede bulunan Osmanlıca kitâbesi çeşme tekrardan yapılırken kaldırılmıştır. Çeşme Osmanlı çeşme mimarisine uygun olarak yeniden yapılmaya çalışılmıştır. Çeşme üç cepheli bir sokak çeşmesidir. Sivri teğet kemer profilli ayaklara oturmaktadır. Kemerin üzerinde kalın silme ile sınırlandırılmış bir alnlık kısmı görülmektedir. Alnlığın üzerinde ise yatay dikdörtgen

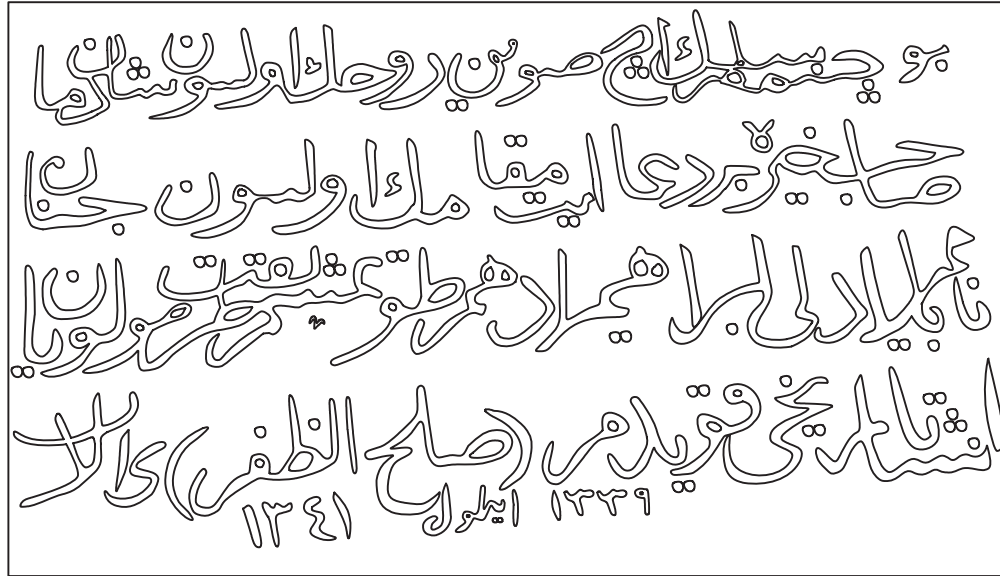
DESCRIPTION:

The fountain has been completely renovated in recent years. Its former Ottoman inscription was removed during the restoration carried out in accordance with the Ottoman fountain architecture. The fountain is a three-facade street fountain. Its pointed tangent arch surmounts on two profiled feet. There is a pediment framed by thick moulding above the arch and the horizontal rectangular modern Turkish in-

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: İbrahim Ethem Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of İbrahim Ethem Fountain

Çizim: İbrahim Ethem Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Ibrahim Ethem Fountain

بو چشمه بسميله ايچ صويك روحك اولسون شادمان
صاحب الخيره بر دعا ايت مقامك اولسون جنان
نامم بايادلى ابراهيم ادهم طوتمشم طريقته مولويان
انشا تاريخنى قويدم (صلح الظفر) ى الان

1339 ايلول 1341

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

modern Türkçe kitâbesi bulunmaktadır. Çeşmenin köşelerinde sütunçeler görülmektedir. Bu sütunçeler plastik etkiye sahiptir süsleme amacı ile yapılmıştır. Çeşmenin üzeri ahşap ve saç ile kaplanmıştır. Ufak payandalar ile üst örtü taşınmaktadır. Çeşmenin seki ve yalak kısmı görülmektedir.

METNİN OKUNUŞU:

Bu çeşme besmeyleyle iç suyun rûhun olsun şâdmân
Sâhibü'l-hayra bir duâ et makâmın olsun cinân
Nâmım Bayatlı İbrahim Edhem tutmuşum tarikat-i Mevleviyân
İnşâ târîhini koydum (Sulhu'z-zafer)i el-ân
1339 Eylül, 1341

METNİN ANLAMI:

Bu çeşmenin suyunu besmeyleyle iç, ruhun mutlu olsun
Hayır sahibine bir dua et, makamın cennetler olsun
Adım Bayatlı İbrahim Edhem, Mevlevî tarikati yolunu tuttum
İnşa tarihini şu anda (Zaferin barışı) olarak koydum
Rûmî 1339 Eylül, hicrî 1341/Eylül 1925.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen mermer kitâbeye zemin oyma tekniği ile yazılar işlenmiştir. Enine silmeler ile dört satıra ayrılan kitâbe Osmanlı Türkçesi ve celî sülûs hat ile yazılmıştır. En alt satırda hicri ve rumi olarak tarih verilmiştir. Günümüzde yeniden yapılan çeşmede günümüz Türkçe harflerle yazılmış beş satırlık kitâbesi bulunmaktadır. Osmanlı Türkçesiyle yazılan kitâbe, çeşmeyi yaptıran kişinin torunu Sinan Bakırtemizler'in elinde bulunmaktadır.

Dört satırdan oluşan, manzum gibi görünen mensur bir kitâbedir. İlk satır aruzun fâîlâtün/fâîlün/fâîlâtün/fâîlün vezniyle yazılmış gibi görülse de diğer satırlar vezne uymamaktadır. Kitâbe ebceet hesabıyla yapılan tarih kaydıyla son bulmaktadır. Sulhu'z-zafer kelimeleri ebceet hesabıyla 1339 yapmaktadır.

scription on it. There are pillars in the corners of the fountain, standing as decoration elements. The fountain is covered with a porch made of wood and sheet metal, carried by small buttresses. The bench and trough section is available at present.

READ AS:

Bu çeşme besmeyleyle iç suyun rûhun olsun şâdmân
Sâhibü'l-hayra bir duâ et makâmın olsun cinân
Nâmım Bayatlı İbrahim Edhem tutmuşum tarikat-i Mevleviyân
İnşâ târîhini koydum (Sulhu'z-zafer)i el-ân
1339 Eylül, 1341

TRANSLATION:

Drink the water of this fountain and make your soul happy
Pray for its patron, May heaven be your home!
I'm Ibrahim Edhem, from Bayat, I took the path of Mevlevi sect
I put the date of construction now as 'the peace of victory'
Rûmî 1339 September, hijri 1341 / September 1925.

DESCRIPTION:

The inscription is engraved on the transverse rectangular marble with the ground carving technique. The inscription, which is divided into four lines by transverse bars, is written in Ottoman Turkish with the celî thuluth calligraphy. The date is given as hijri and rumi in the bottom line. The reconstructed fountain has another five-line inscription written in Turkish alphabet. The inscription in Ottoman Turkish is today conserved by Sinan Bakırtemizler, the grandson of the fountain's patron.

It is a prose inscription of four lines, though looks like a verse. The prosody fâîlâtün / fâîlün / fâîlâtün / fâîlün seen in the first line is not applied in other lines, ending with the phrase "peace of victory", which corresponds to 1339 in abjad numerals.

İHTİYARETTİN ÇEŞMESİ IHTIYARETTIN FOUNTAIN

İhtiyarettin Çeşmesi Genel Görünüm / Ihtiyarettin Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, İhtiyarettin Mahallesi, Balıklı Çeşme Sokak'ta yer almaktadır.

LOCATION:

Meram District, Ihtiyarettin Neighborhood, Balıklı Çeşme Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme kitâbesine göre 1300/1882 yılında yapılmıştır. Geç Osmanlı Dönemi eseridir.

DATE AND PERIOD:

1300/1882 (dated by inscription), late Ottoman period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Bilinmiyor.

ARCHITECT AND PATRON:

Unknown.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Çeşme düzgün kesme ve moloz taş malzemeden inşa edilmiştir.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth cut and rubble stone material.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Çeşme dikey dikdörtgen formlu olup, tek cepheli, tek lüleli ve duvara bağımlı bir sokak çeşmesidir. Sivri kemer profil başlıklı iki ayağa oturmaktadır. Çeşme lülesinin üzerinde tasnişi bulunmaktadır. Önündeki yalak daha sonradan betonarme olarak yapılmıştır. Çeşmenin profilli saçığının altında iki satırlık kitâbe yer almaktadır.

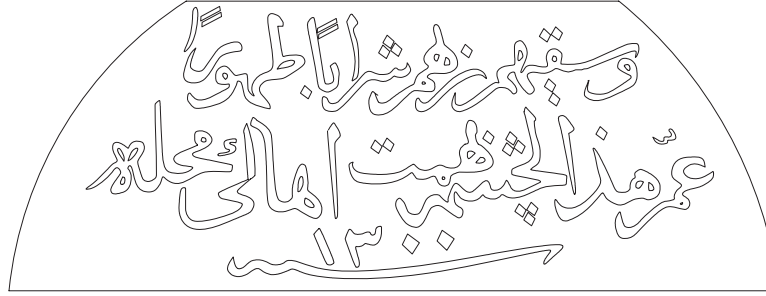
DESCRIPTION:

It's a street fountain in vertical rectangular form, with a single façade and a single spout, and adjacent to a wall. Its pointed arch sits on two pilasters with a profile head. The alcove niche for cup is set just above the spout. The trough in the front is made of concrete subsequently. There is a two-line inscription under the profiled eaves of the fountain.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: İhtiyarettin Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of İhtiyarettin Fountain

Çizim: İhtiyarettin Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of İhtiyarettin Fountain

وَسَقِيَهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا
عُمِّرَ هَذَا الْجَسْمُ بِهَمَّتِ أَهَالِي مَحَلَّة

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN TERCÜMESİ:

Rableri onlara cennette tertemiz bir içecek içirecektir. (İnsan sûresi, 21. ayet)

Bu çeşme mahalle ahalisi tarafından yaptırılmıştır. Sene 1300

TRANSLATION:

Their Lord will make them drink an immaculate drink in heaven (Surah al-Insan, verse 21).

This fountain is built by the local people. Year 1300

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enlemesine uzanan iki satırlık kitâbe mermer üzerine zemin oyma tekniğinde işlenmiş olup 60x30 cm ebadındadır. Kitâbenin en altında rakamla tarih kaydedilmiştir.

Celî sülüs hatla yazılan ve ilk satırı ayet parçası olan bu kitâbenin ikinci satırı Arapça mensur bir metindir. Bu Arapça metne “Türk Arapçası” denilse yeri vardır. Zira ‘çeşme’ kelimesi, Arapçada kullanılmayan Farsça bir kelimedir. Üstelik çe harfi de Arapçada kullanılmamaktadır.

DESCRIPTION:

The two-line inscription, size 60x30 cm, is engraved on a transverse marble in the ground carving technique. The date is recorded at the bottom of the inscription.

Written in Celî thuluth calligraphy, the first line involves a part of the verse from Quran and the second line is an Arabic text, which indeed can be called “Turkish Arabic”, since the word ‘çeşme’ (fountain) is a Persian word not used in Arabic, neither the letter ‘ç’.

İKİZ ÇEŞME IKIZ (TWIN) FOUNTAIN

İkiz Çeşme Genel Görünüm / İkiz (Twin) Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Hacı Cemil Mahallesi, Hacı Hasanbaşı Caddesinde yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Hadji Cemil Neighborhood, Hadji Hasanbaşı Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 1326/1908 yılında inşa edilmiştir. Geç Osmanlı dönemidir.

DATE AND PERIOD:

1326/1908 (dated by inscription), late Ottoman period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Kitâbesine göre Seyit İbrahim Efendi tarafından yaptırılmıştır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Çeşme düzgün kesme taş malzemeden inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Çeşme iki cepheli duvara bağımlı bir sokak çeşmesidir. Her iki cephede sivri kemer profil başlıklı ayaklara oturmaktadır. Çeşmeler tek lüleli olup, üzeri ahşap sundurma ile kapatılmıştır. Musluk aynaları dışa taşkın olup dairesel formdadır. Ayna taşının üst kısmında taslık nişi bulunmaktadır. Çeşmelerin yalak ve sekileri zemin kotunun altında kalmıştır. Çeşme günümüzde kullanılmamaktadır.

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by Seyit Ibrahim Efendi.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth cut stone.

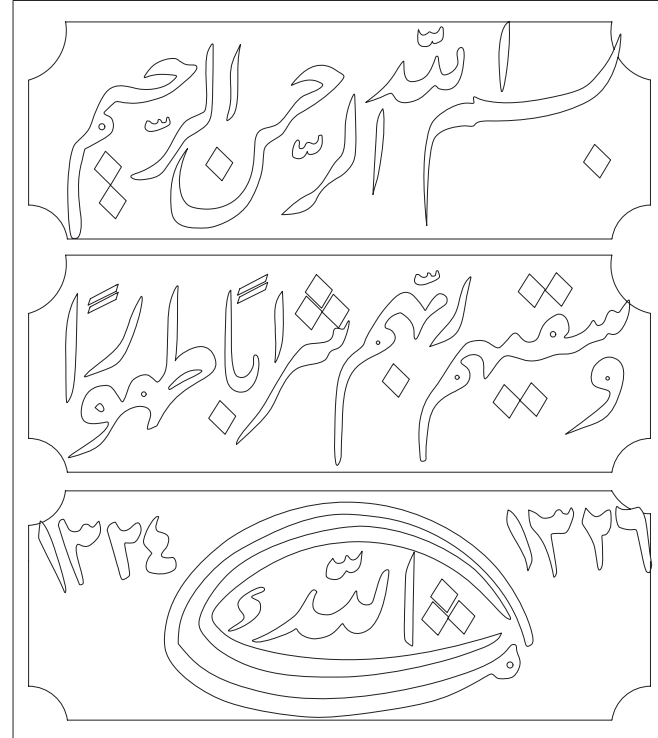
DESCRIPTION:

It's a two-facade street fountain attached to a wall. On both sides, the pointed arch sits on the pilasters with profiled tops. The fountains are single-spouted and covered with a wooden porch. Spout stones are protruding outward and designed in a circular form. The alcove niche for cup is just above the spout stone. The trough and bench sections are left below the ground level. The fountain is not used today.

YAPININ BİRİNCİ KİTABESİ / 1ST INSCRIPTION:

Fotoğraf: İkiz Çeşme Birinci Kitâbe
Photo: 1st Inscription of İkiz (Twin) Fountain

Çizim: İkiz Çeşme Birinci Kitâbe
Drawing: 1st Inscription of İkiz (Twin) Fountain

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَسَقِيَهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا

هَجْرِيَّة 1326 مَاشَاءَ اللَّهِ 1324 مَالِيَّة

BİRİNCİ KİTÂBE METNİ / 1ST INSCRIPTION

YAPININ KİTABELERİ:

Çeşmelerin sivri kemerlerinin altında birer kitâbe bulunmaktadır.

BİRİNCİ KİTÂBE METNİN TERCÜMESİ:

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Rableri onlara cennette tertemiz bir içecek içirecektir. (İnsan sûresi, 21. ayet)

Hicrî 1326/1908 Maşallah 1324/1908 Mâlî takvim.

BİRİNCİ KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Boyuna dikdörtgen, yatay silmelerle üç panoya ayrılan kitâbe, mermer zemin oyma tekniğiyle işlenmiştir. Panoların kenar köşeleri yuvarlatılarak kitâbeye estetik bir şekil verilmiştir.

Osmanlı Türkçesi ve tâlik hatla yazılan kitâbenin ilk satırı besmele, ikinci satırı İnsan sûresinin 21. ayetinin son kısmını içermektedir. Bu ayetin anlamı, "Allah onlara cennette tertemiz bir içecek sunacaktır" anlamındadır. Çeşmelerin üzerine bu ayetin yazılması bir gelenek haline gelmiştir. Son satırda, ortada güzel bir süslemeyle Maşallah yazılmış, onun sağ ve sol kısımlarında hicrî yıl 1326, rûmî yıl ise "mâliyye" şeklinde isimlendirilerek 1324 olarak kaydedilmiştir.

INSCRIPTION:

An inscription is set under each pointed arch.

1st INSCRIPTION TRANSLATION:

In the name of Allah, the Most Gracious, the Most Merciful.

Their Lord will make them drink an immaculate drink (Surah al-Insan, verse 21).

Hijri 1326/1908 Mashallah 1324/1908 Financial calendar.

1st DESCRIPTION:

The longitudinal rectangular inscription is divided into three boards with horizontal bars, and carved into a marble by the ground carving technique. The corners of the boards are bevelled, thus the inscription is given an aesthetic shape.

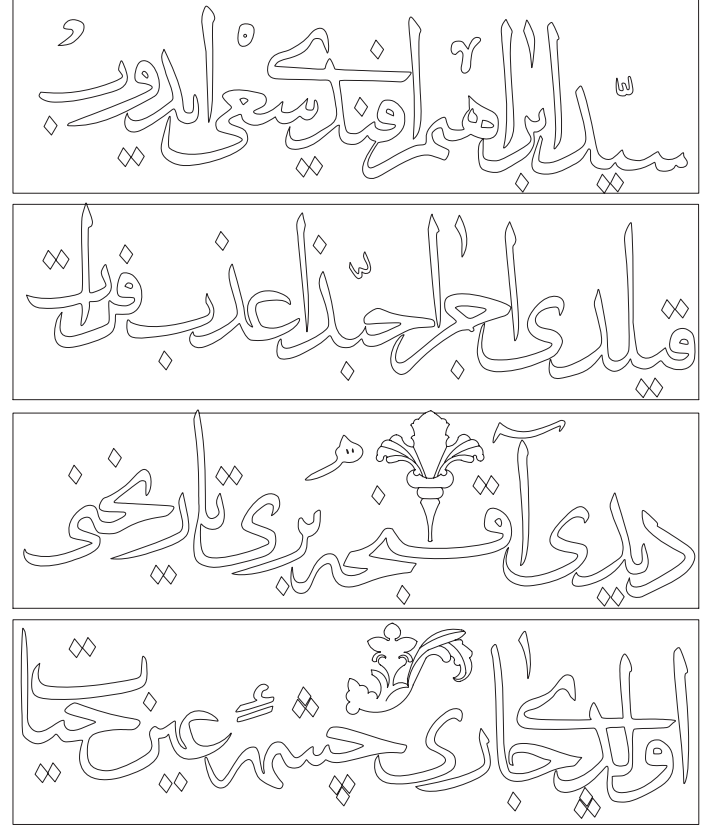
The inscription written in Ottoman Turkish with tâlik calligraphy includes basmalah in the first line, and the last part of the 21st verse of the Surah al-Insan in the second line, which means "Their Lord will offer them a clean drink in heaven", a verse traditionally written on many fountains. In the last line, Mashallah is written with a beautiful ornament between the hijri year 1326 and the rumi year 1324.

YAPININ İKİNCİ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: İkiz Çeşme İkinci Kitâbe
Photo: 1st Inscription of İkiz (Twin) Fountain

Çizim: İkiz Çeşme İkinci Kitâbe
Drawing: 2nd Inscription of İkiz (Twin) Fountain

سید ابراهیم افندی سعی ایدوب

قیلدی اجرا حبذا عذب فرات

دیدى آقنجه برى تاریخنى

اولدی جاری چشمه عین حیات

İKİNCİ KİTÂBE METNİ / 2nd INSCRIPTION

İKİNCİ KİTÂBE METNİ:

Seyyid İbrahim Efendi sa'y edip
Kıldı icrâ habbezâ azb-i Furât
Dedi akınca biri târîhini
Oldu cârî çeşme-i ayn-ı hayât

İKİNCİ KİTÂBE METNİN ANLAMİ:

Seyyit İbrahim Efendi'nin gayretiyle yapıldı. Tadı sanki Fırat'tan daha tatlı olan su akınca ona tarih olarak "hayat kaynağı olan su kaynağı aktı" dedi.

İKİNCİ KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Boyuna dikdörtgen dört satır halinde mermere zemin oyma tekniğinde işlenmiş kitâbede satırlar birbirinden yatay silmelerle ayrılmıştır. Kitâbe nefis bir sülüs hatla yazılmış olup birinci satırda tirfil, üçüncü satırda vazodan çıkan çiçek motifi, dördüncü satırda ise palmet ve rumi motifleri görülmektedir.

Seyyid İbrahim Efendi'nin bu çeşmeyi yaptırdığından bahseden kitâbe, Osmanlı Türkçesi ve celî tâlik hatla yazılan manzum bir metindir. Bu manzume, aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle kaleme alınmıştır. Son mısra da tarih düşürme sanatı yapılmıştır. Bu tarih, ebces hesabıyla 1162 ye tekabül etmektedir.

2nd INSCRIPTION TEXT:

Seyyid İbrahim Efendi sa'y edip
Kıldı icrâ habbezâ azb-i Furât
Dedi akınca biri târîhini
Oldu cârî çeşme-i ayn-ı hayât

2nd TRANSLATION:

It was built with the effort of Seyyit Ibrahim Efendi. When the water, which tastes sweeter than the Euphrates, flowed, someone said its date saying, "the fountain of youth flowed".

2nd DESCRIPTION:

The inscription is carved on the longitudinal rectangular marble in four lines, divided by horizontal bars. The inscription is written with an exquisite sulus calligraphy, and includes decorations such as a tirfil in the first line, a flower motif in the third line and palmette and rumi motifs on the fourth line.

The inscription is a verse text written in Ottoman Turkish and celî tâlik calligraphy, mentioning of Seyyid Ibrahim Efendi as the patron of the fountain. This verse is written with the aruz prosody of remel bahri fâilâtün/fâilâtün/fâilün. The date corresponding to 1162 with abjad numerals is recorded in the last line.

İNCE MİNARELİ MEDRESE İNCE MINARE MADRASA

İnce Minareli Medrese Genel Görünüm / Ince Minare Madrasa, General View

YAPININ YERİ:

Selçuklu İlçesi, Hamidiye Mahallesi, Alaaddin Bulvarı No:15'te yer almaktadır.

LOCATION:

Selçuklu District, Hamidiye Neighborhood, Alaaddin Avenue No:15.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

662-668/1263-1268 (Erdemir,2009:329).

DATE AND PERIOD:

662-668/1263-1268 (Erdemir, 2009:329).

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

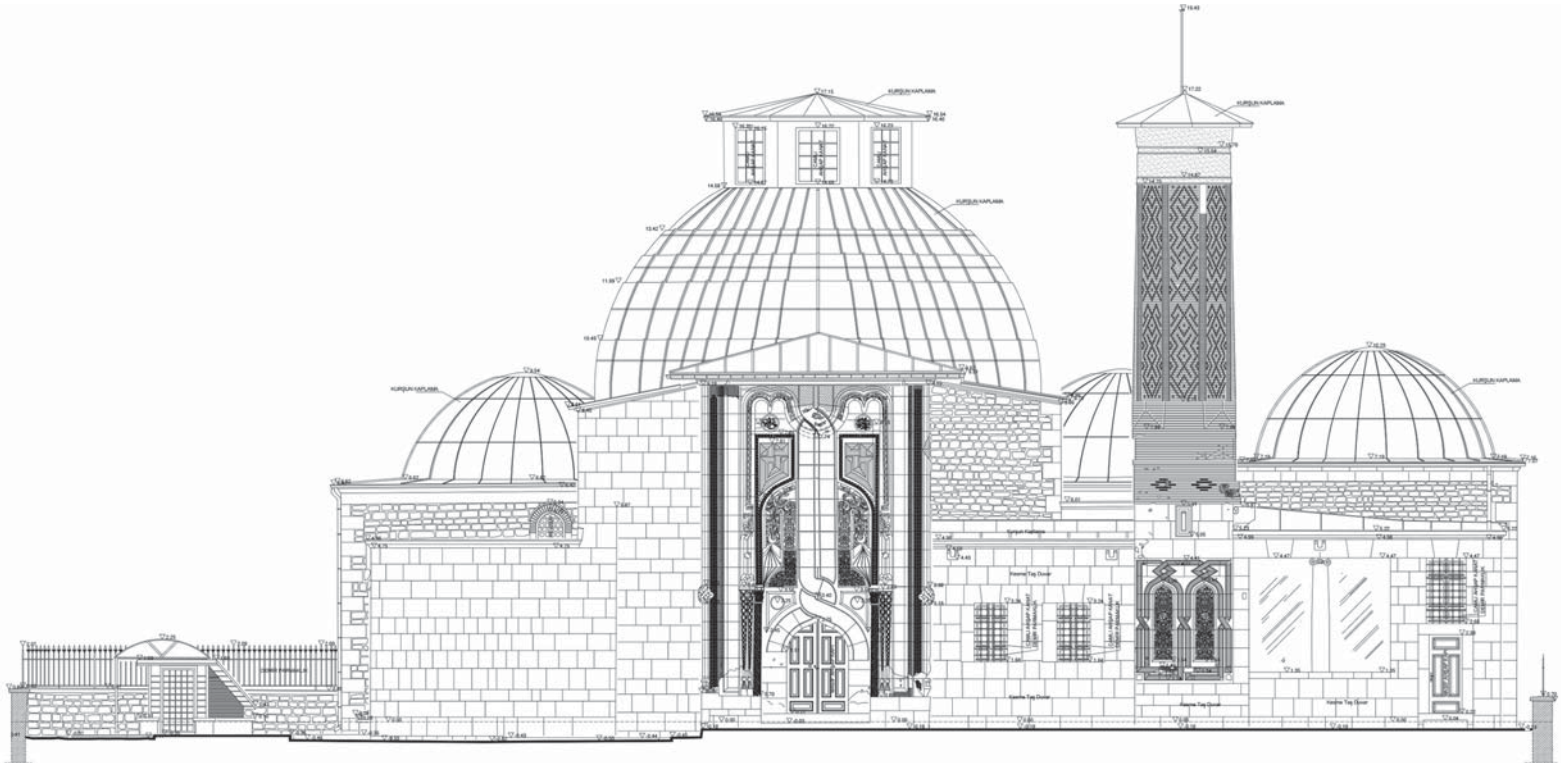
Yapıyı Anadolu Selçuklu Devleti vezirlerinden Sahip Ata Fahreddin Ali yaptırmıştır. Kitâbeye göre yapının mimarı Kelük bin Abdullah'tır (Sözen,1972:69-74).

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by Ata Fahreddin Ali, one of the Anatolian Seljuk State viziers and built by the architect Keluk bin Abdullah (Sözen,1972:69-74).

İnce Minareli Medrese / 1870'ler (Guillaume Berggren'den) / Ince Minare Madrasa 1870's (by Guillaume Berggren)

İnce Minareli Medrese (Çizim VGM'den.) / Ince Minare Madrasa (by GDF)

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Yapı malzemesi muntazam kesme taş ve tuğladır.

CONSTRUCTION TECHNIQUES**AND MATERIALS:**

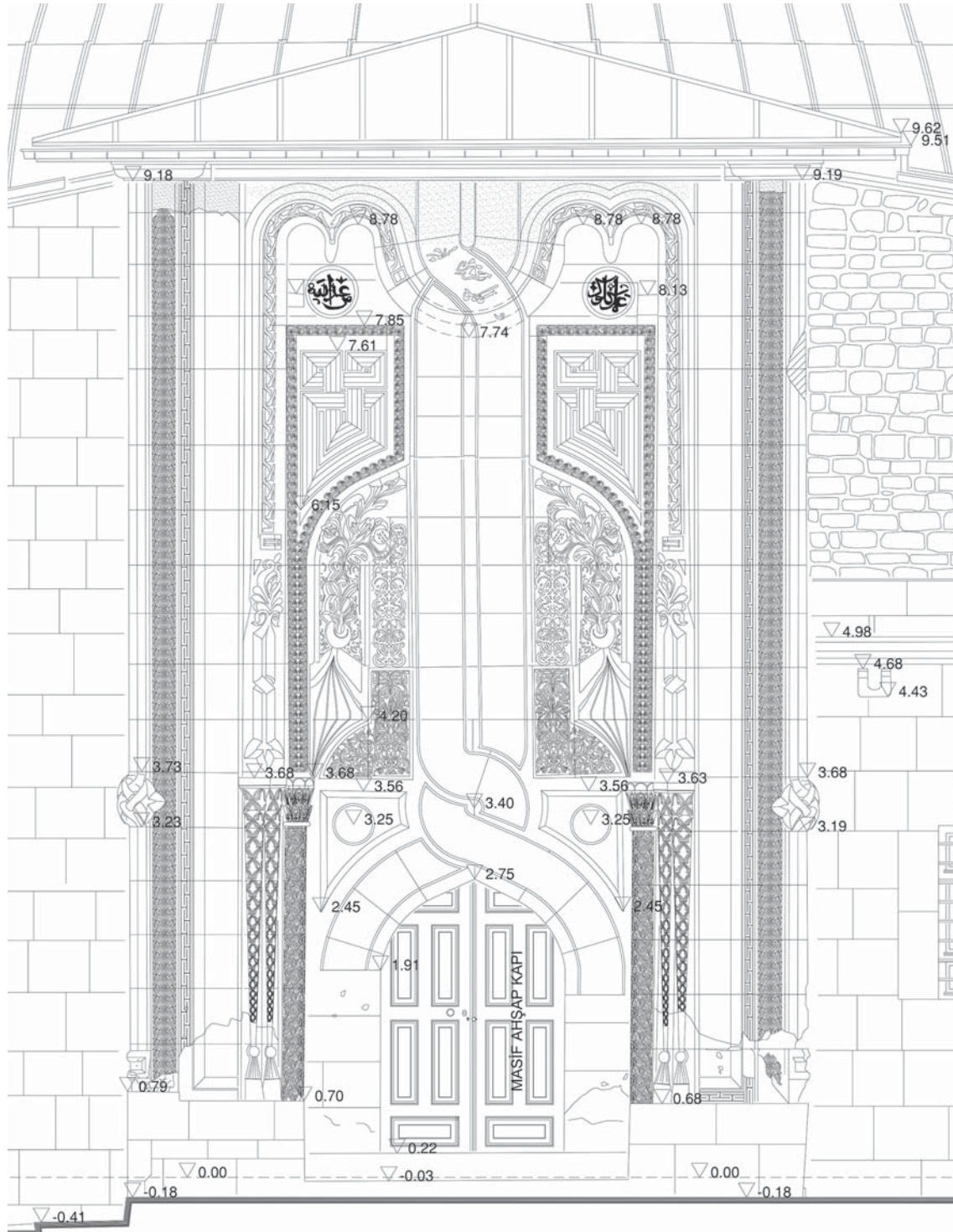
Smooth cut stone and brick.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Hadis ilimleri okutulmak üzere inşa edilen medrese kapalı avlulu tek eyvanlı medreseler grubuna girmektedir. Medresenin taçkapısından bir aralığa ve oradan da ortasında havuz bulunan avluya girilmektedir. Simetrik bir plan gösteren medrese avlusunun kuzey ve güneyinde dörder öğrenci hücresi vardır. Batıda ders okutmak için yapılmış bir eyvan ve yine ders okutmak için üzeri kubbeli iki oda vardır. Medresenin avlusunun üzerini örten kubbenin üzerinde aydınlık feneri bulunmaktadır. Kubbe sırlı ve sırsız tuğlaların istifi ile dekore edilmiştir. Sırsız tuğlalar yatay, sırlı tuğlalar ise düşey olarak istiflenmiştir. Kubbe eteğinde örgülü kufi yazı kuşağı dolaşmaktadır. “El-mülkü lillah” yazısının tekrarından oluşan zemin firuze çinilidir. Kubbenin oturduğu tabanda firuze zemin üzerine lacivert renkli lotus-palmet motifleri işlenmiştir. Kubbeye geçişler yelpaze biçimli tromplarla sağlanmıştır. Yapı

DESCRIPTION:

The madrasah built for teaching hadith sciences belongs to the group of madrasas with a single iwan and a closed courtyard. You can enter the courtyard with a pool in the middle through the crown gate and then a hall. There are four student cells in the north and south of the madrasah courtyard, which shows a symmetrical plan. There are also an iwan and two domed rooms in the west for lecturing. The courtyard is covered by a huge dome penetrated by a lantern whose main function is to provide light. The dome of the central courtyard is decorated with a pile of glazed and unglazed bricks. While the unglazed bricks are stacked horizontally, the glazed bricks are stacked vertically. The kufic inscription band at the foot of the dome features raised lettering with a background filled with cut tiles in turquoise. The thin border on the drum, join-

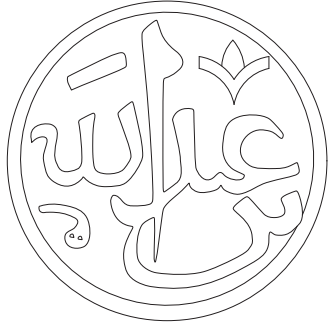
İnce Minareli Medrese Taç Kapısı (VGM'den) / Crown Gate of Ince Minare Madrasa (by GDF)

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: İnce Minareli Medrese Mimar Kitâbesi / Photo: Inscription of Abdul-mumin Masjid

Çizim: İnce Minareli Medrese Mimar Kitâbesi / Drawing: Inscription of Abdul-mumin Masjid

EKSİK ÇİZİM VAR

içerisinde sivri kemerli pencerelerin üzerinde bulunan panolarda örgülü kufi yazılar yer almaktadır. Eyvanın sağında yer alan kubbeli mekânın girişinin üzerindeki panoda başlayan “Ayete’l-Kürsi” kuzey batıdaki pencere panosunda sona erer. Yazılar siyah zemin üzerine firuze renginde olup çini mozaik tekniğiyle yapılmıştır.

Selçuklu taş işlemeciliğinin şaheseri olan abidevi dışa taşkın taçkapının yüzeyi bir bütün olarak boşluk kalmayacak bir şekilde süslenmiştir. Geçmeli kaval silmelerin içerisinde bitkisel ve yazılı şeritler, sütunlu köşeliklerdeki stilize ağaçlar, Zengi düğümleri, celi sülüs hatla yazılmış Yasin ve Fetih surelerinin iki kuşak halinde düğüm yapması bu zengin kompozisyonu bütünler. Üst tarafta yuvarlak iki madalyon içerisinde medresenin mimarının ismi yer almaktadır. Medresenin kuzey duvarına bitişik mescid, kubbe ile örtülü olup önünde

ing edges of the triangular transition elements, the tympana of the pointed-arched windows and niches are adorned with tile mosaics. The inscriptions of the madrasa are of importance as valuable examples of calligraphy. Particularly the portal is a rare design with extensive use of calligraphy. The knotted inscription border in the middle reads the chapters al-Fatiha and Ya Seen in thuluth script”. The kufic border at the foot of the dome reads the phrase “al-mulk al’llah”.

The monumental portal protruding out in the middle of the east façade is designed almost independent. The pointed-arch doorway is placed within a niche bounded by a tall framing arch. On the sides of the doorway is a round colonnette topped with a Corinthian capital; further outwards are two more colonnettes with shafts tapering downward, on both sides. Two inscribed borders rise from the springing

revaklı bir son cemaat yeri bulunmaktadır. 50 metreyi aşan minare, iki şerefesi, tuğla ve çini dekorlu dilimli gövdesi ile medreseye ismini vermiştir. 1901 yılında üst üste düşen iki yıldırım sonucu birinci şerefeden üst tarafı tamamen yıkılmıştır (Sözen,1972:69-74; Akok,1972:5-36).

Medrese cumhuriyet dönemine kadar eğitim öğretim görevini sürdürürken 1925 yılında tekke ve zaviyelerle beraber medreselerin de kapatılması ile işlevini kaybetmiş daha sonra 1956 yılında müzeye çevrilmiştir. Burada sergilenen taş eser örneklerinin çoğu artık yok olmuş yapıların günümüze ulaşabilen kalıntılarıdır. Taş ve ahşap olarak iki grup halinde teşhir edilen malzemeler arasında çoğunluğu taş ve mermer parçalar oluşturur (Erdemir,2009:329-344).

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Taş kapının üstündeki yarım daire şeklinde aşağıya doğru sarkan kabartmanın sağında ve solunda birer yuvarlak madalyon görülmektedir. Nefis bir sülüs ile sağdakine “عَمَلْ كَلُوكْ”, soldakine de “إِبْنِ عَبْدِ اللَّهِ” kabartılmıştır. Bu Arapça ibare ‘Abdullah Oğlu Külük yaptı’ anlamındadır. Bu madalyonlar medresenin mimarını göstermektedir. Kitâbeler iki ayrı daire içerisinde Selçuklu sülüsüyle yazılmıştır. İstif ve karakter bakımından yazılar bütünlük göstermektedir.

Sağ tarafta yer alan daire içerisinde “Amile” diye başlayan kelimedeki “ayn” harfinin üzerinde “fetha” harekesi bulunmaktadır. Diğer yazı kuşağında da harekeleme yapılmıştır. “Kelûk” kelimesindeki “kef” harfi stilize kıvrımdal olup serenlerinin de kavisli yapıldığı görülmektedir ki bu dönemin tipik özelliklerindendir. Dikey harfler, mekânı dolduracak şekilde yukarıya doğru uzatılmıştır. Sol taraftaki daire içerisinde yer alan “elif” harfinin yumuşak bir hal aldığı ve zülfesinin de yuvarlak olduğu görülür. Bu kitâbeler içerisinde istiftten boş kalan kısımlar ise süs işaretleri ile doldurulmuştur (Uzunharman, 2015: 43). “Kelûk” kelimesindeki “kef” harfinin hemen üstünde, hattatlar tarafından tepelik denilen bir süsleme ögesi bulunmaktadır. Aynı süslemenin benzeri, Kelûk kelimesinin son kef harfinin üzerinde de görülmektedir.

line of the doorway arch and make a knot over the keystone and rise straight up dividing the surface of the portal niche into two symmetrical parts. In the spandrels of the doorway arch is a spherical boss. On the inner top sides of the niche is a tree-of-life in high relief linked to a crescent at the bottom, placed symmetrically. Over the niche, flanking the inscribed borders are a geometric interlacing topped with a medallion containing the master's name. Two mouldings rising from the twin colonnettes make a knot and connect to a palmette motif in high relief. The thin mouldings starting from the palmettes make lobes under the eaves cornice and transform to a large stalactite in the centre. The masjid adjacent to the north wall of the madrasah is covered with a dome and has a portico in front of it. The minaret, which exceeds 50 meters, has given its name to the madrasah with its two balconies, its sliced body with brick and tile decoration. As a result of two lightning strikes in 1901, the top side of the first balcony was completely destroyed (Sözen,1972:69-74; Akok,1972:5-36).

While the madrasah continued its education until the republic period, it lost its function in 1925 upon closing of lodges together with madrasahs, and then it was turned into a museum in 1956. Most of the stone artifacts exhibited here are the remains of structures that have disappeared. Among the materials exhibited in two groups as stone and wood, the majority forms stone and marble pieces (Erdemir,2009:329-344).

DESCRIPTION:

There is a round medallion on both sides of the semicircular relief above the crown gate. The medallions indicating the name of the architect are read “Work of Kaluk” and “son of Abdullah” with an exquisite thuluth and they are complementary in terms of stacking and character.

In the circle on the right, a vowel point is seen above the letter “ayn” in the word “Amile”, which means “built”. The letter “kef” in the word “Kelûk” has a stylized curve, which is a typical feature of this period. Vertical letters extend upwards so as to fill the space, as seen in the letter “elif” with a circular top. The spaces left behind the letters are filled with ornamental signs (Uzunharman, 2015: 43). Just above the letter “kef” in the word “Kelûk” is an ornamental element called ‘top sign’ by calligraphers.

**INSCRIPTIONS
EXHIBITED AT INCE MINARET
STONE AND WOODEN
WORKS MUSEUM**

**İNCE MİNARE
TAŞ VE AHŞAP ESERLER
MÜZESİNDE SERGİLENEN
KİTABELER**

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

AKINCILAR MESCİDİ
AKINCILAR MASJID

Fotoğraf: Akıncılar Mescidi Kitâbesi / Photo: Inscription of Akıncılar Masjid

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Arslan Taşı Mescidi (Konyalı, 1997:287)

YAPININ YERİ:

Küçük Karatay medresesinin bahçesine bitişik idi. Sonradan yıkıldı.

METNİN ANLAMI:

“Bu mescidi büyük sultan, din ve dünyanın yardımcısı, fetihler babası (fâtih) Keyhüsrev’in hükümdarlığı zamanında 607 yılı Safer ayında Emir Ali oğlu Cemâleddin İshak yaptı.”

NAMES:

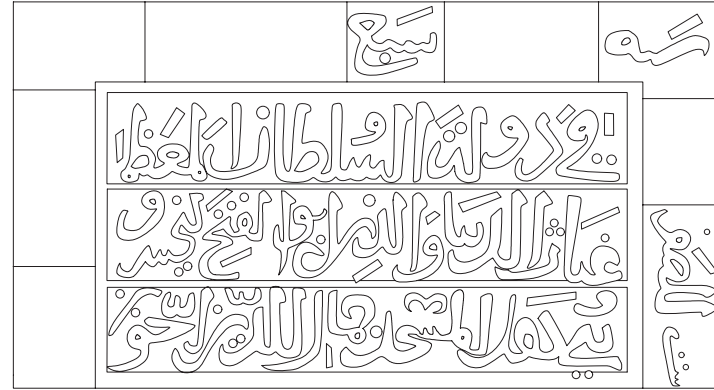
Arslan Taşı Masjid (Konyalı, 1997:287)

LOCATION:

It was adjacent to the garden wall of the Küçük Karatay madrasa before the destruction.

TRANSLATION:

“This mosque is built by Cemâleddin Ishak, the son of Emir Ali, in Safer 607 during the reign of the great Sultan, the helper of religion and the world, the father of conquest (conqueror) Keyhusrev.”

Çizim: Akıncılar Mescidi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Akıncılar Masjid

فِي دَوْلَةِ السُّلْطَانِ الْمُعَظَّمِ
غِيَاثُ الدُّنْيَا وَالْدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ خُسْرُو
بَنَى هَذَا الْمَسْجِدَ جَمَاعَةَ الدِّينِ سَحْقُبَا مِيرَ عَلِي

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe yatay silmelerle üç satıra ayrılmış olup, yatay 78, dikey 42 cm. ebadındadır. Taş üzerine zemin oyma tekniğiyle işlenmiş kitâbeyi dıştan ince bordür, daha sonra ise kalın bir bordürün çerçevelediği görülmektedir. Kitâbenin alt kısmının bordürle çevrelenmemesi, kitâbenin eksik olduğunu düşündürmektedir. Kalın bordür içerisinde dikdörtgen panolar içerisinde *فيو ستمايه سبعة سنة الصفر* kazılmıştır ve de *امير على* kenarına taşmıştır. Kitâbe istifli olarak yazılmış olup, üçüncü satırda tirfil görülmektedir.

Kitâbe Selçuklu sülüs hattıyla yazılmıştır. Daha ilk satırda dal harfinin vav harfinden büyük yazılması göze çarpmaktadır. Hemen sonra gelen sultan kelimesindeki sin harfinin üstü boş kalmasın diye bir ötre işareti konulmuştur. Kitâbede süsleme ögesi olarak sadece son satırda tirfili andıran bir tezyini unsur kullanılmıştır.

DESCRIPTION:

The transverse rectangle inscription, horizontal 78, vertical 42 cm, is divided into three lines by horizontal moldings. The inscription engraved with the ground carving technique on a stone is framed by a thin border, and also by a thick border outside. The lower part of the inscription is not surrounded by a border, suggesting that the inscription is incomplete. Inside the thick border, the phrase *فيو ستمايه سبعة سنة الصفر*, engraved in the rectangular boards, intersects with the word *امير على*. The inscription is written in istif stle, with a trifolium seen in the third line.

The inscription is written with the Seljuk thuluth calligraphy. It is striking that the letter dal in the first line is written larger than the letter vav. A sign of vowel point is carved above the letter of sin in the word “sultan” so as to fill the space. In the inscription, a decoration element resembling a trifolium is used only in the last line.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

ALAADDİN TEPESİ KİTABELERİ
INSCRIPTIONS OF ALAADDIN HILL

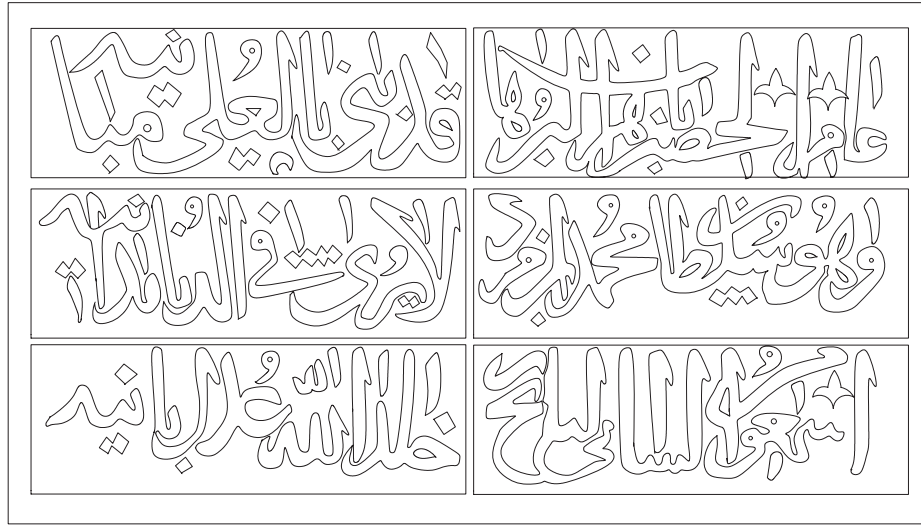
Fotoğraf: Alaaddin Tepesi Birinci Kitâbe / Photo: 1st Inscription of Alaaddin Hill

METNİN TERCÜMESİ:

Bu kaleyi yaptıran, delillerin en kıymetlisidir.
Binaları yüceliklerde inşa etmiştir.
O, Murad'ın oğlu Sultan Mehmed'dir.
Dünyada onun bir benzeri daha görülemez.
Sami'den tarihi یشitiniz,
Allah bu kaleyi yapanın adaletini sonsuz kılsın.

TRANSLATION:

*The patron of this castle is the most valuable of all.
He built many buildings with glory.
He is Sultan Mehmed, the son of Murad.
There is no one like him in the world.
Sami records its date with honour:
May Allah make the justice of the patron infinite.*

Çizim: Alaaddin Tepesi Birinci Kitâbe / Drawing: 1st Inscription of Alaaddin Hill

قَدْ بَنَى بِالْعُلَى مَبَانِيهِ
لَا يُرَى فِي الدُّنْيَا مُدَانِيهِ
خَلَّدَ اللَّهُ عَدْلَ بَانِيهِ

عَامِرُ الْحَصْرِ بَاهِرُ الْبُرْهَانِ
وَهُوَ سُلْطَانُ مُحَمَّدَ بْنِ مُرَادٍ
اسْمَعُوا مِنَ السَّامِيِّ التَّارِيخِ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Kitâbe enine dikdörtgen formda olup yatay 103, dikey 62 cm. ebatlarındadır. Mermer üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiş kitâbe ortadan dikey bir çizgi halinde kırılmış daha sonra restore edilmiştir. Yatay ve dikey silmelerle üç satır ve altı panoya ayrılmıştır. Kitâbenin etrafı sade bir silme ile kuşatılmıştır. Selçuklu sülüsü ile yazılan kitâbenin kenar silmelerinde yaprak ve rumi, boşluklarda ise rumi ve tepelik motifleri yazıya zenginlik katmıştır.

Arapça yazılan kitâbe üç satır ve her satırda bir beyit bulunan bir manzumeden oluşmaktadır. Yazı Selçuklu sülüs hattı olup harfler sıkıştırılmamakla birlikte yer yer istif kullanılmıştır. Üç beyitlik kitâbenin son mısrasında tarih düşürme sanatı yapılmış olup ebcece sonucunda çıkan sonuç 872/1467 olarak belirlenmiştir. Buradan, Alaaddin Tepesindeki surlardan bir kısmını Fatih Sultan Mehmed'in yaptırdığı veya tamir ettirdiği anlaşılmaktadır.

DESCRIPTION:

The inscription, size 103 cm horizontally and 62 cm vertically, is processed in a transverse rectangular form. The inscription engraved with the ground carving technique on the marble had been broken in a vertical line in the middle before it was restored. It is divided into three lines and six boards with horizontal and vertical moldings. The inscription is surrounded by a simple molding and decorated with leaf and rumi motifs together with rumi and top signs in the spaces, adding diversity to the text.

The inscription in Arabic consists of three lines, a couplet in each. The text written in Seljuk thuluth calligraphy partly features istif style. Its date is indicated in the last line and determined as 872/1467. As stated in the inscription, some parts of the castle walls on Alaaddin Hill were built or repaired by Fatih Sultan Mehmed.

Fotoğraf: Alaaddin Tepesi İkinci Kitâbe / Photo: 2nd Inscription of Alaaddin Hill

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

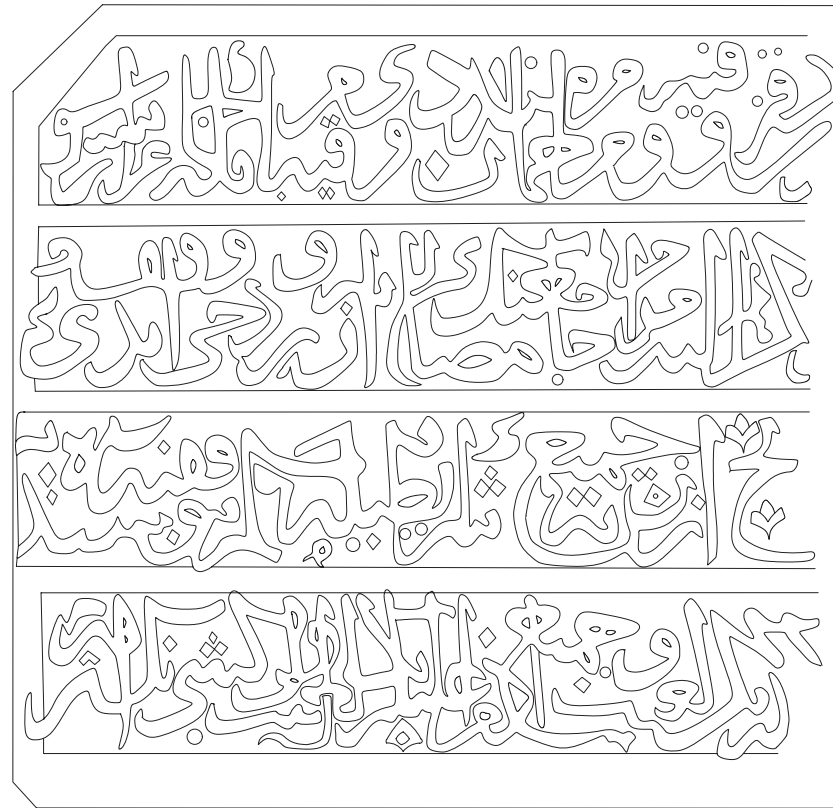
Mermer üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiş kitâbe yatay 62, dikey 56 cm. ebadındadır. Kitâbe kırılmış olup satırların başlangıç ve bitiş kelimeleri kırılmadan dolayı eksiktir. Buna rağmen kitâbenin Osmanlı Türkçesiyle yazılmış bir mensur metin olduğu anlaşılmaktadır.

Kitâbe enine silmeler ile dört panoya ayrılmıştır. Kitâbenin satır aralarında kesme işaretleri, palmet ve tepelik motifleri görülmektedir.

DESCRIPTION:

The inscription engraved on the marble with the ground carving technique measures 62cm in width and 56 cm in length. However, the beginning and ending words of the lines are missing due to the deformation. Nevertheless, it is apparent that the inscription is a prose text written in Ottoman Turkish.

The inscription is divided into four boards with transverse moldings and includes quotes, palmettes and top sign motifs.

Çizim: Alaaddin Tepesi İkinci Kitâbe / Drawing: 2nd Inscription of Alaaddin Hill

1- .. دفتر وقفیه مرمره اجمالنده در وقفیه اجمالیه ..

2- .. جامعک مصالح .. دخی وقف ایدی ..

3- .. جمیع شرایطله کم وقفیه سنده

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

ALAADDİN TEPESİ ÇEŞMESİ
FOUNTAIN OF ALAADDIN HILL

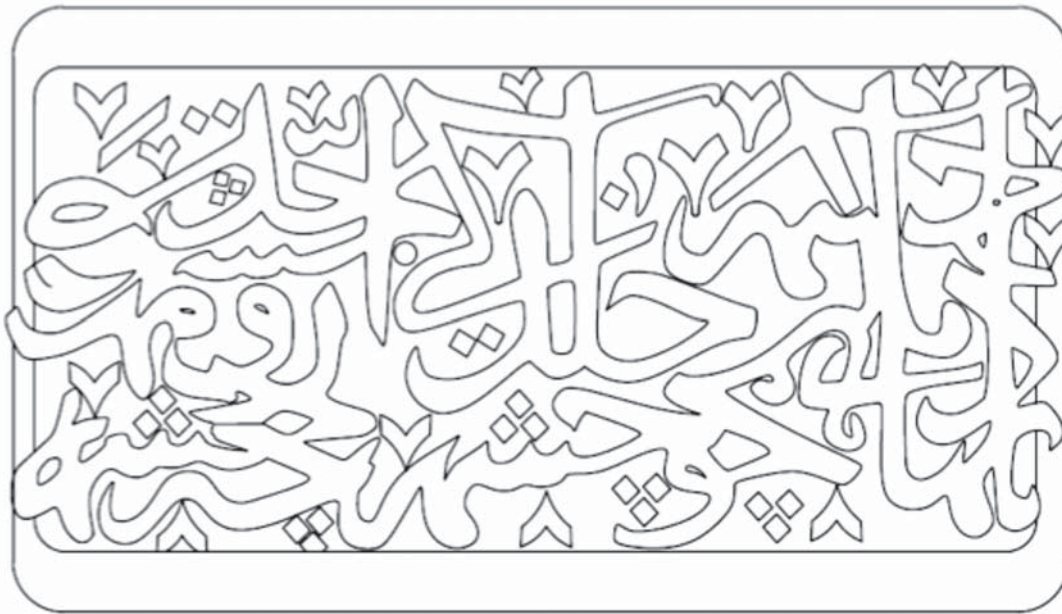
Fotoğraf: Alaaddin Tepesi Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Fountain Inscription of Alaaddin Hill

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe yatay 84, dikey 47 cm. ebadında olup tek satırdır. Kitâbeyi dıştan kalın bir bordürün çerçevesi görülmektedir. Selçuklu sülüsüyle yazılmış olan yazı oldukça büyüktür. Bir kısmı elimizde olmayan bu kitâbede beş tane ‘çeşme’ ibâresi okunmaktadır. Ortada, Farsçada “cennet gibi” anlamına gelen “Hemçu huld” kelimeleri de okunmaktadır. İç içe verilmiş harfler arasındaki boşlukları doldurmak amacıyla tirfillere yer verildiği görülmektedir.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, 84cm in width and 47 cm in length, consists of a single line and is framed by a thick border. The letters of the script written in Seljuk thuluth is shaped quite large. The inscription with some missing parts includes five “fountain” words and the Persian word “Hemçu huld” - “like heaven”- in the middle. In addition, trifoliums are used as fillers in the spaces between the intertwined letters.

Çizim: Alaaddin Tepesi Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Fountain Inscription of Alaaddin Hill

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

AMBERREİS CAMİİ TAMİR KİTABESİ
REPAIR INSCRIPTION OF AMBERREIS MOSQUE

Fotoğraf: Amberreis Camii Tamir Kitâbesi / Photo: Repair Inscription of Amberreis Mosque

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi Anıt meydanında bulunmaktadır.

LOCATION:

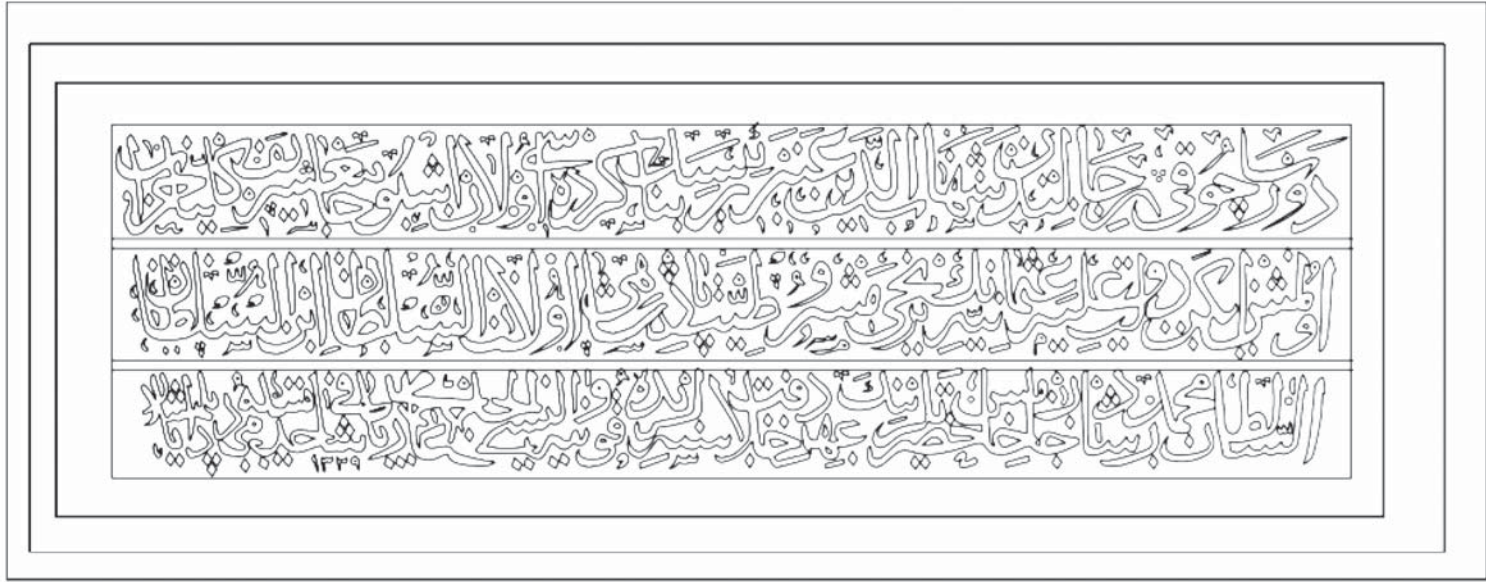
At the monument square, Meram District.

YAPI HAKKINDA BİLGİ:

1329/1911 yılında Konya Valisi Arifî Paşa tarafından yaptırılmıştır. Dikdörtgen planlı cami, düzgün kesme Gödene taşından inşa edilmiş, üzeri kırma beşik çatıyla kaplanmıştır. Tek şerefeli tek minaresi bulunmaktadır. Pencerelerin geniş tutulması dönem özelliklerindendir. Son cemaat yeri yapıdan yüksek tutularak vurgulanmıştır. Güney duvarı ortasındaki mihrabı çini kaplamalıdır. Bu çinilerde bitkisel ve yazılı süslemeye yer verilmiştir. Güney batı köşesindeki minber ahşap-

DESCRIPTION:

Commissioned by the Konya Governor Arifî Pasha in 1329/1911. The rectangular planned mosque is built with smooth cut Godene stone and covered with a hipped roof. It has a single minaret with a single balcony. The windows are designed typically quite wide, which reflects the feature of its period. The last congregation place is elevated in order to highlight its function. The mihrab in the middle of the south facade is covered with tiles which are composed of floral and

Çizim: Amberreis Camii Tamir Kitâbesi / Drawing: Repair Inscription of Amberreis Mosque

- 1- دور سلجوقی رجالندن شهاب الدین عنبر رئیسك بنا كرده سی اولان اشبو جامع شریف کلیا خراب
 - 2- اولمش ایكن دولت علیه عثمانیه نك برنجی مشروطیت پادشاهی اولان السلطان ابن السلطان
 - 3- السلطان محمد رشاد خان خامس حضرتلرینك عهد خلافتسنیه لرنده قونیه والیسی الحاج عارفی پاشا
- خدمتیه مجددا یاپلمشدر. 1329

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

tan olup sade tutulmuş olmakla birlikte aynalık kısmında eğri kesim tekniğinde kıvrım dal motiflerine yer verilmiştir. Yapının beden duvarlarındaki silmelerin üst kısmı turkuaz renkli çini plakalarla kaplanmıştır. Konya'da özellikle sivil mimaride uygulanan neoklasik tarzda yapılmış bir cami olarak dikkati çekmektedir. Burada söz konusu edilecek kitâbesi, 1911 tarihli ikinci kez yapılış kitâbesi olup İnce Minareli müzede sergilenmektedir (Karpuz, ? : 222). Amberreis Camii henüz cami olarak kullanılmaktadır.

written decorations. Although the pulpit in the south west corner is made of wood and kept plain, curved branch motifs are included in the pediment part. The upper part of the moldings on the body walls is covered with turquoise tiles. It attracts attention in Konya as a mosque built in neoclassical style, applied especially in civil architectures. The inscription mentioned below is the second repair inscription dated to 1911, and exhibited in Ince Minaret Museum (Karpuz, ? : 222). The Amberreis Mosque is still open to worship at present.

METNİN OKUNUŞU:

- 1- Devr-i Selçûkî ricâlinden Şihâbeddin Anber Reis'in binâ kerdesi olan işbu câmi-i şerîf külliyyen harâb
- 2- olmuş iken Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye'nin birinci meşrutiyet padişahı olan es-sultan İbnü's-Sultan
- 3- es-Sultân Muhammed Reşâd Hân-ı hâmis hazretlerinin ahd-i hilâfet-i seniyyelerinde Konya vâlisi el-Hâc Ârifî Paşa hidmetiyle müceddeden yapılmıştır. 1329.

METNİN ANLAMİ:

- 1- Selçuklu döneminin önemli kişilerinden Şihâbeddin Anber Reis'in yaptırdığı bu cami tamamen harap
- 2- olmuş iken yüce Osmanlı Devleti'nin birinci meşrutiyet padişahı olan Sultan oğlu Sultan
- 3- Muhammed Beşinci Reşad hazretlerinin halifelik dönemlerinde Konya Valisi Hacı Arifi Paşa'nın yardımlarıyla tekrar yapılmıştır. 1329/1911.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Güzel bir sülüs hatla, Osmanlı Türkçesiyle yazılan kitâbe yatay 109, dikey 45 cm. ebadında olup dıştan beş sıra bordürle çerçevelenmiş ve satır araları yatay silmelerle üç panoya ayrılmıştır. İstif kullanılan yazıda hareke ve süsleme öğeleri bulunmaktadır. Bu öğelerin çokluğu, yazıda hiç boşluk bulunmamasının istendiğini hissettirmektedir. Özellikle üçüncü satırdaki sıkışma, yazının okunmasını güçleştirecek düzeydedir. Yazıda, harekelerin yanında tırfıl, normal harflerin altına işlenmiş aynı küçük gibi süsleme öğeleri kullanılmıştır.

Kitâbe, mensur ve tek cümlelik bir metindir. Metinde sultân ve hân kelimeleri arka arkaya getirilerek secî sanatı yapılmıştır. Caminin tamir yılı, kitâbe sonunda rakamla verilmiştir.

READ AS:

- 1- Devr-i Selçûkî ricâlinden Şihâbeddin Anber Reis'in binâ kerdesi olan işbu câmi-i şerîf külliyyen harâb
- 2- olmuş iken Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye'nin birinci meşrutiyet padişahı olan es-sultan İbnü's-Sultan
- 3- es-Sultân Muhammed Reşâd Hân-ı hâmis hazretlerinin ahd-i hilâfet-i seniyyelerinde Konyavâlisi el-Hâc Ârifî Paşa hidmetiyle müceddeden yapılmıştır. 1329.

TRANSLATION:

- 1- This mosque built by Şihâbeddin Anber Reis, one of the important people of the Seljuk period, was completely ruined,
- 2- But it is rebuilt with the help of the Konya Governor Hadji Arifi Pasha during the caliphate period of Muhammed Reşad V,
- 3- The son of the Sultan, the first sultan of the constitutional Ottoman Empire. 1329/1911.

DESCRIPTION:

The inscription written in Ottoman Turkish with a beautiful thuluth calligraphy measures 109 cm in width and 45 cm in length, and is framed with five rows of borders as the lines are divided into three boards with horizontal moldings. The inscription in istif style involves several elements of vowel points and ornamentation, used as fillers for spaces. The intense use of istif style applied especially in the third line makes the writing difficult to read. In addition to ornamental elements such as trifolium, tiny letters and vowel points are embroidered within the inscription as well. Internal rhyming is created through the use of the words 'sultan' and 'hân' one after the other. The repair date is given at the end of the inscription.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

AYNÜ'L-CÂRÎ ÇEŞMESİ
AYNU'L-CÂRÎ FOUNTAIN

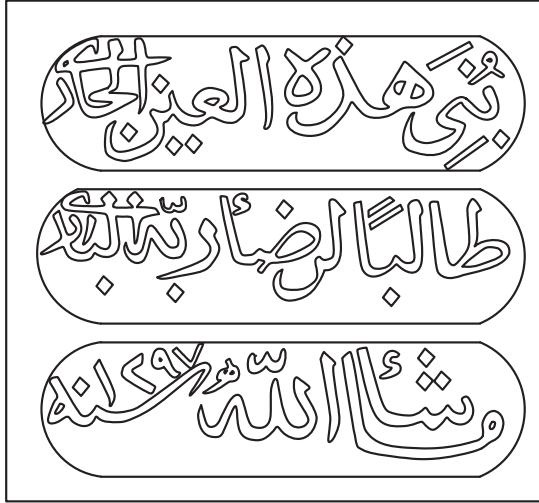
Fotoğraf: Aynü'l-Cârî Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Aynü'l-Cârî Fountain

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

“Büniye hezihi'l-aynü'l-cârî” sözleriyle başlayan tâlik ve üç satırlık Arapça kitâbe, yatay 36, dikey 33 cm. ebadındadır. Kareye yakın dikdörtgen formlu kitâbe, mermere zemin oyma tekniğiyle işlenmiştir. Üç panoya ayrılmış olan kitâbede her bir panonun kenarları yuvarlatılmıştır. Bazı kelimelerde harflerin iç içe yazıldığı görülmektedir. Kitâbede herhangi bir süsleme ögesi bulunmamaktadır. İlk iki satırın sonunda bulunan ye harflerinin yâ-i ma'kûs şeklinde olması ile son satırdaki Maşallah kelimesinin mâ ve şâ harflerinin iç içe yazılması, yazıya ayrı bir güzellik katmaktadır.

DESCRIPTION:

Beginning with the words “Aynü'l-cari fountain is built”, the three-line Arabic inscription measures 36 cm in width and 33 cm in length. The square-like rectangular inscription is processed into the marble with the ground carving technique. It's also divided into three boards, bevelled at the edges. Except for some words intertwining with others, there is no other ornamental item in the inscription. The ye letters at the end of the first two lines are written in a furcate form, and the mâ and şâ letters of the word Mashallah in the last line intertwine, which adds a different beauty to the inscription.

Çizim: Aynü'l-Cârî Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Aynü'l-Cârî Fountain

بُنِيَ هَذِهِ الْعَيْنُ الْجَارِي
طَالِبًا لِرِضَاءِ رَبِّهِ الْبَارِي
مَا شَاءَ اللَّهُ سَنَةَ ١٢٩٧

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN TERCÜMESİ:

Aynü'l-cârî çeşmesi, Yüce Allah'ın rızasını talep ederek
1297/1879-1880 yılında bina edildi. Maşallah.

TRANSLATION:

The Aynü'l-cari (flowing) fountain is built in 1297 / 1879-
1880, for the sake of Allah Almighty. Mashallah.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

BARUTHANE
BARUTHANE (POWDER MILL)

Fotoğraf: Baruthane Birinci Kitâbe / Photo: 1st Inscription of Baruthane

YAPININ YERİ:

Larende Caddesi başlangıcında, eski Hal ve Matbaacılar sitesi yerinde idi.

YAPI HAKKINDA BİLGİ:

Osmanlı dönemi Güherçile İmalathanesi olan fabrika içinde kısmen barut üretilmesinden dolayı halk tarafından Baruthane olarak adlandırılmıştır. Baruthane 1298/1880 yılında tamamen yanmış, Sultan II. Abdülhamit tarafından 1301/1883 tarihinde yeniden yaptırılmıştır. II. Meşrutiyetten sonra 1337/1918 yılında buraya bir siyah barut imalathanesi ilave edilmiştir. 1958 yılında belediye tarafından istimlak edilerek yıktırılıp yerine sebze hali yaptırılmıştır (Konyalı,1997:1122; İnce,2011:43-44).

LOCATION:

At the beginning of Larende Street, the site of former market.

DESCRIPTION:

It was named as Baruthane (powder mill) by the public because of the partial gunpowder production in the factory, which served as the Ottoman-era Güherçile Manufacturing Plant. The plant burned completely in 1298/1880, and was rebuilt by Sultan Abdülhamid II in 1301/1883. After the Constitutional Monarch, a black powder mill was added here in 1337/1918. In 1958, it was expropriated by the municipality and replaced with the market (Konyalı,1997:1122; İnce,2011:43-44).

KİTÂBE METNİ:

شه دارا خشم عبد الحمید معدلت پیرا
 جهان عدل شهنشاهانه سیله کامبین اولدی
 اولوب عدل همایوننده عالم سرتسر معمور
 بناء شوکت و اقبالی بنیان رصین اولدی
 بو دار الصنعه یانمشدی اولندی بو سنه انشا
 حقیقت طرز معماریزی غایت دلنشین اولدی
 دیوب بر اهل دانش ماهرانه جوهرین تاریخ
 یاپلدی طرز رعناده بو قالخانه متین اولدی

1301

Şeh-i Dârâ-haşem Abdülhamîd-i ma'delet-pîrâ
 Cihân adl-i şehinşâhânesiyle kâmbîn oldu
 Olup adl-i hümayûnunda âlem serteser ma'mûr
 Binâ-i şevket ü ikbâli bünyân-ı rasîn oldu
 Bu dârü's-sun'a yanmıştı olundu bu sene inşâ
 Hakikat tarz-ı mi'mârîsi gâyet dil-nişîn oldu
 Deyüp bir ehl-i dâniş mâhirâne cevherîn târîh
 Yapıldı tarz-ı ra'nâda bu kâlhâne metîn oldu
 1301

INSCRIPTION TEXT:

شه دارا خشم عبد الحمید معدلت پیرا
 جهان عدل شهنشاهانه سیله کامبین اولدی
 اولوب عدل همایوننده عالم سرتسر معمور
 بناء شوکت و اقبالی بنیان رصین اولدی
 بو دار الصنعه یانمشدی اولندی بو سنه انشا
 حقیقت طرز معماریزی غایت دلنشین اولدی
 دیوب بر اهل دانش ماهرانه جوهرین تاریخ
 یاپلدی طرز رعناده بو قالخانه متین اولدی

1301

Şeh-i Dârâ-haşem Abdülhamîd-i ma'delet-pîrâ
 Cihân adl-i şehinşâhânesiyle kâmbîn oldu
 Olup adl-i hümayûnunda âlem serteser ma'mûr
 Binâ-i şevket ü ikbâli bünyân-ı rasîn oldu
 Bu dârü's-sun'a yanmıştı olundu bu sene inşâ
 Hakikat tarz-ı mi'mârîsi gâyet dil-nişîn oldu
 Deyüp bir ehl-i dâniş mâhirâne cevherîn târîh
 Yapıldı tarz-ı ra'nâda bu kâlhâne metîn oldu
 1301

METNİN ANLAMİ:

Dârâ gibi hışımlı bir padişah olan adaletli Abdülhamid
Dünya onun şahların şahı adaletiyle mutlu oldu
Sarayının adaletinde dünya baştanbaşa bayındır
Yücelik binası sağlam bir bina oldu
Bu sanayi yeri yanmıştı, bu sene inşa edildi
Gerçekten mimari tarzı gayet gönül çekici oldu
Bir bilim insanı ustaca mücevher gibi bir tarih söyledi
Güzel bir tarzda yapıldı bu baruthane, sağlam oldu
1301/1883.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe yatay 112, dikey 61 cm. ebadındadır. Kitâbe ak mermer üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiştir. Kitâbe enine silmelerle dört satır ve sekiz panoya ayrılmıştır. Panoların kenarları kademeli olarak şekillendirilmiştir. Sultan II. Abdülhamit döneminden kalma kitâbe 1301/1883 tarihlidir.

Osmanlı Türkçesiyle yazılan kitâbe, dört beyitten oluşan bir manzumedir. Tâlik hatla istifli bir şekilde yazılmıştır. Bu manzume, mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün vezniyle kaleme alınmıştır.

Bazı yerlerde elif harflerinin üzerine başka bir harf işlenmesi ve he harfinin tâlik hatta mahsus şekilde yazılması, hatta ayrı bir güzellik katmaktadır.

TRANSLATION:

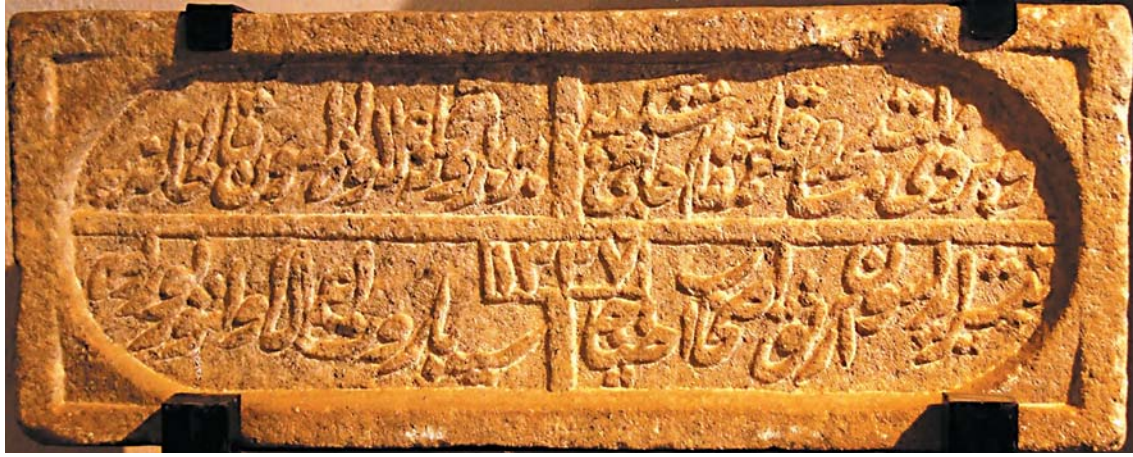
*Righteous Abdulhamid, such an exalted Sultan,
The world found peace under his justice
With the justice of his authority the whole world has become prosperous
The Great Building has become a solid structure
This industrial site was burned, but rebuilt this year
Its architectural style is now really attractive
A scholar skillfully recorded a jewel-like date:
This gunpowder factory is built firmly in a beautiful style.
1301/1883.*

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription measures 112 cm in width and 61 cm in length. It is carved on a white marble by the ground carving technique and divided into four lines and eight boards with transverse moldings, as the corners of the boards are shaped symmetrically. The inscription dates back to 1301/1883, the period of Sultan Abdulhamid II.

The inscription written in Ottoman Turkish is a verse composed of four couplets inscribed with the istif tâlik calligraphy. This verse is based on the prosody mefâîlün / mefâîlün / mefâîlün / mefâîlün.

In some parts, different letters are written on the elif letters and also the letter he is written specifically in tâlik style, which certainly adds an extra beauty to the inscription.

Fotoğraf: Baruthane İkinci Kitâbe / Photo: 2nd Inscription of Baruthane

KİTÂBE METNİ:

ویر دیملت مساعده قائم مقام حاج بشکیه
 بر باروتخانه علو هایلسونقالخانیه
 تبشیر ایدیلسون آرتقا صاحباحتیاجه
 سیه باروت اعمالو لنور بور اده
 1337

Verdi millet müsâade kâimmakâm Hacı Şekîb'e
 Bir baruthâne ilâve eylesin Kalhâneye
 Tebşîr edilsin artık ashâb-ı ihtiyâca
 Siyah barut i'mal olunur burada
 1337

METNİN ANLAMİ:

Millet, Kaymakam Hacı Şekîb'e, dökümhaneye bir barut-hane eklemesi için izin verdi. İhtiyacı olanlara müjdelersun, burada siyah barut imal edilmektedir. 1337/1918.

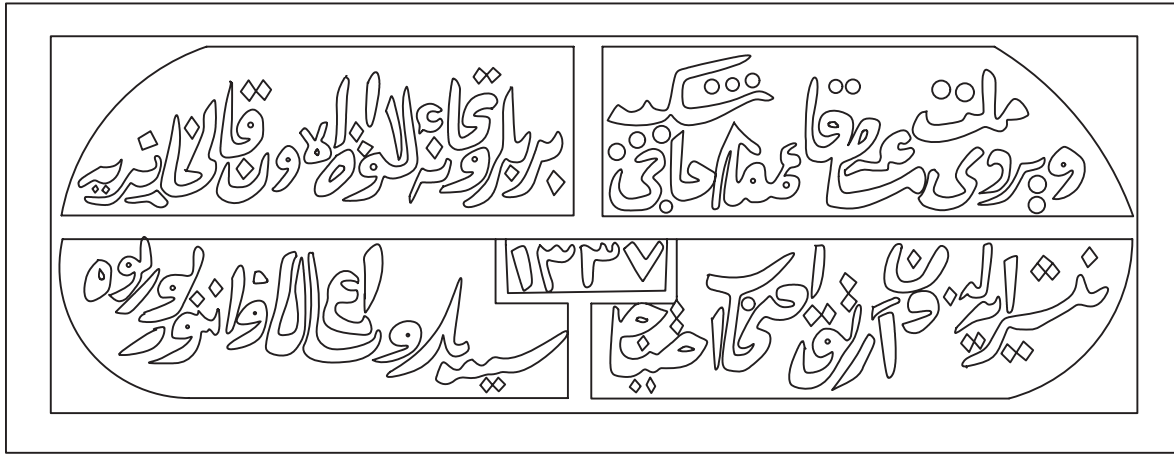
INSCRIPTION TEXT:

ویر دیملت مساعده قائم مقام حاج بشکیه
 بر باروتخانه علو هایلسونقالخانیه
 تبشیر ایدیلسون آرتقا صاحباحتیاجه
 سیه باروت اعمالو لنور بور اده
 1337

Verdi millet müsâade kâimmakâm Hacı Şekîb'e
 Bir baruthâne ilâve eylesin Kalhâneye
 Tebşîr edilsin artık ashâb-ı ihtiyâca
 Siyah barut i'mal olunur burada
 1337

TRANSLATION:

The public allowed the District Governor Hadji Şekîb to add a powder centre within the casting factory. Good news for those who need it, black powder is produced here. 1337/1918.

Çizim: Baruthane İkinci Kitâbe / Drawing: 2nd Inscription of Baruthane

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe taş üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiş olup yatay 67, dikey 27 cm. ebadındadır. Yatay ve dikey silmeler ile dört panoya ayrılmış kitâbe iki satır olarak tâlik hatla yazılmıştır. Kitâbenin merkezinde çerçeve içine alınmış 1337/1918 tarihi mevcuttur. Kitâbeyi dıştan kalın kenar bordürü çevrelemekte, içten kitâbe kenarlarını yarım daire silmelerin çerçevelemesi ile köşelerde üçgen şekiller oluşmuş ve kitâbeye hareketlilik sağlamıştır. Kitâbe sade olup herhangi bir süsleme ögesi bulunmamaktadır.

Osmanlı Türkçesiyle yazılmış olan kitâbe, dört satırdan oluşan mensur bir metindir. Sülüs hatla yazılan kitâbenin ortasında tarih kaydı rakamla yapılmıştır.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, size 67 cm in width and 27 cm in length, is engraved on the stone by the ground carving technique, and divided into four boards with horizontal and vertical moldings. It consists of two lines written with the tâlik thuluth calligraphy. The date 1337/1918 is framed in the center of the inscription. It's also surrounded by a thick border outside and by semicircular moldings inside, as the triangular shapes at the corners create an aesthetic appearance. The inscription is designed simple, lacking of extra decoration element.

The inscription written in Ottoman Turkish is a prose text consisting of four lines. Its date is recorded in numbers in the middle of the inscription.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

BEDESTEN
BEDESTEN (COVERED BAZAAR)

Fotoğraf: Bedesten Kitâbesi / Photo: Bedesten Inscription

YAPININ YERİ:

Konya Bedesteni, Azîziye Camii'nin batısında yer almaktaydı.

YAPI HAKKINDA BİLGİ:

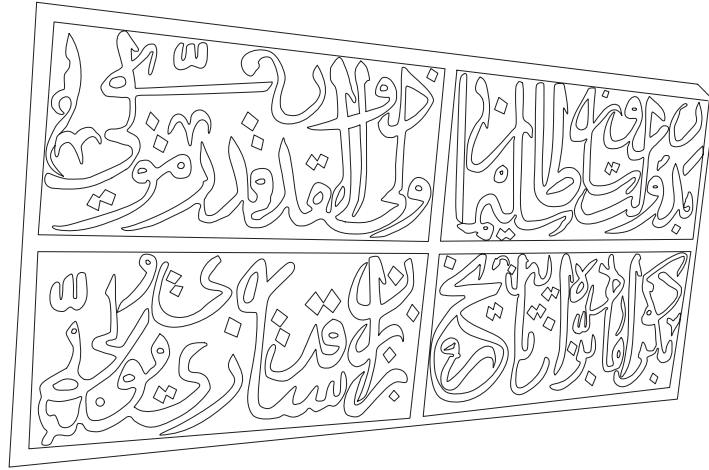
İnce Minare Müzesinde sergilenen kitâbesine göre 945/1538 tarihinde müftü ve kazasker Mevlâna Kadri Çelebi tarafından yaptırılmıştır. Kare planlı bedestenin üzeri dokuz kubbe ile örtülüdür. Bedestende 19. yy. sonlarında Müze-i Hümayun deposu kurulmuştur. 1901 yılında Avlonyalı Ferid Paşa tarafından Bedesten yıktırılarak yerine Sanayi Mektebi yaptırılmıştır (Konyalı,1997:1129; Baş,2011:65-66).

LOCATION:

Konya Bedesten (covered bazaar), to the west of the Azîziye Mosque.

DESCRIPTION:

According to the inscription exhibited in the Ince Minaret Museum, it was built in 945/1538 by mufti and kadi'asker Mevlâna Kadri Çelebi. The square planned bedesten is covered with nine domes. The Imperial Museum warehouse was established inside the Bedesten at the end of the 19th century. Later in 1901, the Bedesten was removed by Ferid Pasha of Avlonya, and replaced by the Industrial School (Konyalı,1997:1129; Baş,2011:65-66).

Çizim: Bedesten Kitâbesi
Drawing: Bedesten Inscription

KİTÂBE METNİ:

Be-devr-i Sultan Süleyman
Velî zü'l-kadr-i kadri-yi Mevlâ
Bekerd âmâde bezzâziye târîh
Bezzâzistân-ı Kadri-yi zi-Mevlâ

METNİN TERCÜMESİ:

Bu bedesten, Sultan Süleyman döneminde 'Bezzâzistân-ı Kadri' ismiyle, Kadri adındaki bir kişi tarafından yapılmıştır. Bedestene tarihi şöyle hazırladı: Kadri'nin bedesteni Mevlâ'dandır.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ: Enine dikdörtgen kitâbe taş üzerine zemin oyma tekniğinde işlenmiş olup yatay 76, dikey 36 cm. ebadındadır. Dıştan ince bir bordürün çerçevelediği kitâbe yatay ve dikey ince silmelerle iki satır dört panoya ayrılmıştır. Kitâbenin sol iki panosunda çatlamalar görülmektedir. Kitâbede med, tırfıl ve rumilerle süslemeye yer verilmiştir.

Farsça sülüs hatla yazılan kitâbe, aruzun mefâîlün/mefâîlün/feûlün vezniyle kaleme alınan iki beyitlik bir manzumudur. Son mısra ebce hesabıyla 945 tarihini verir. Bu bilgidен Konya Bedesteninin 945/1538-1539 yılında yapıldığı anlaşılmaktadır.

بدوردولتسلطانسلیمان
ولدوالقدرقدری مولی
بکرد آمادهبزازیهتاریخ
بزاستانقدریزمولى

KİTÂBE METNİ
THE INSCRIPTION

INSCRIPTION TEXT:

Be-devr-i Sultan Süleyman
Velî zü'l-kadr-i kadri-yi Mevlâ
Bekerd âmâde bezzâziye târîh
Bezzâzistân-ı Kadri-yi zi-Mevlâ

TRANSLATION:

This bedesten (covered bazaar) is built by a person named Kadri under the name 'Bezzâzistân-ı Kadri' during the period of Sultan Suleiman. The date indicated as follows: Kadri's bedesten is a gift from Mawla (God).

DESCRIPTION: The transverse rectangular inscription, size 76 cm in width and 36 cm in length, is engraved on a stone in the ground carving technique, framed by a thin border and divided into four boards by horizontal and vertical thin moldings. Cracks can be seen on the left two panels of the inscription, decorated with meds, trifoliums and rumi motifs.

The inscription written in Persian thuluth calligraphy is a verse based on the prosody mefâîlün/mefâîlün/feûlün. The last line corresponds to 945/1538-1539 in abjad numerals, indicating the construction date of the bedesten.

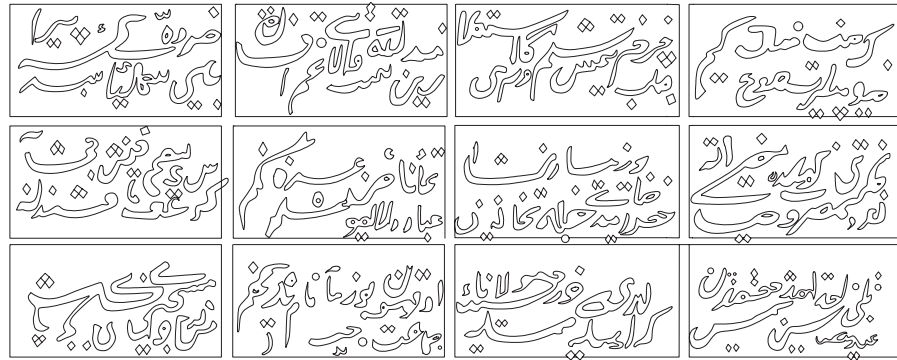

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

BEKİR SAMİ PAŞA ZÂVİYE VE MEDRESESİ
BEKİR SAMİ PASHA LODGE AND MADRASA

Fotoğraf: Bekir Sami Paşa Zaviye ve Medresesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Bekir Sami Pasha Lodge and Madrasa

Çizim: Bekir Sami Paşa Zaviye ve Medresesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Bekir Sami Pasha Lodge and Madrasa

Bekir Sami Paşa, tanzimat döneminde Konya valisi idi. Bekir Sami Paşa Medrese ve Camii, günümüzde Merkez bankasının bulunduğu yerde idi. Kendisi de nakşibendî tarikatine mensup olan Bekir Sami Paşa'nın nakşibendî zaviyesi olarak yaptırdığı bina sonradan medrese olarak da kullanılmıştır. Tekke ve zaviyeler kapatıldıktan sonra, medrese binası 1924 yılında Konya belediyesi tarafından kamulaştırılıp yıktırılmıştır.

Bekir Sami Pasha, a member of the Naqshbandi Order, was the governor of Konya during the tanzimat period when he had the building constructed as a lodge, used as a madrasa afterwards. Because the lodges and zawiya were liquidated during the Republic period, the madrasah building was expropriated and later removed by the Konya municipality in 1924.

KİTABE METNİ:

خدیو پاکسیر تآصفممدو حوصلتکیم
قباچر خهایتمشسلمدر کاهاستعلا
ز مینمعدلتد همتوالاسنجمافشان
بناخیر دهمعمارر آیهندسهپیرا
2-نقود فکر بمصروفاو لمهد ها حیا خیراته
خصوصا ایتدبوز بیبا عبادتخان هیانشا
عبادتخانه عدار الفیوضعلمو عرفانکم
نقوشسقو سطحنقشبندانه فیضبخشا
3-قنادیلیضیا سناخدا یدر شمسحقیقندن
کهاو لدسایهسهمسایه خورشیدمولانا
جماعتاوقوسونمدحتبوز بیباتامتاریخم
ز هبومسجدایتدبنا سامبکر پاشا

INSCRIPTION TEXT:

خدیو پاکسیر تآصفممدو حوصلتکیم
قباچر خهایتمشسلمدر کاهاستعلا
ز مینمعدلتد همتوالاسنجمافشان
بناخیر دهمعمارر آیهندسهپیرا
2-نقود فکر بمصروفاو لمهد ها حیا خیراته
خصوصا ایتدبوز بیبا عبادتخان هیانشا
عبادتخانه عدار الفیوضعلمو عرفانکم
نقوشسقو سطحنقشبندانه فیضبخشا
3-قنادیلیضیا سناخدا یدر شمسحقیقندن
کهاو لدسایهسهمسایه خورشیدمولانا
جماعتاوقوسونمدحتبوز بیباتامتاریخم
ز هبومسجدایتدبنا سامبکر پاشا

1- Hıdîv-i pâk-sîret Âsaf-ı memdûh-haslet kim
Kubâb-ı çarha etmiş süllem-i dergâhı isti'la
Zemîn-i ma'delette himmet-i vâlâsı necm-efşan
Binây-ı hayrda mi'mâr-ı re'yi hendese-pîrâ

1- Hıdîv-i pâk-sîret Âsaf-ı memdûh-haslet kim
Kubâb-ı çarha etmiş süllem-i dergâhı isti'la
Zemîn-i ma'delette himmet-i vâlâsı necm-efşan
Binây-ı hayrda mi'mâr-ı re'yi hendese-pîrâ

2- Nukûd-ı fikri masrûf olmada ihyâ-yı hayrâta
Husûsâ etti bu zîbâ ibâdethâneyi inşâ
İbâdethâne-i dârü'l-füyûz-i ilm ü irfan kim
Nukûş-i sakf-ü sathı Nakşibendâne feyiz-bahşâ
3-Kanâdili ziyâsın ahzeder Şems-i hakîkatten
Ki oldu sâyesi hemsâye-i Hurşîd-i Mevlânâ
Cemâat okusun Midhat bu zîbâ tâm târîhim
Zehî bu mescidi etti binâ Sâmi Bekir Paşa

METNİN ANLAMI:

1- Temiz yaşantılı idareci, övülmüş hasletli Asaf ki, onun dergahının merdiveni gökyüzü kubbelerine yücelmiştir.

Adalet zemininde yüce himmeti yıldız saçar, hayır binasında fikrinin mimarı mühendisliğe süs verir.

2- Onun fikir paraları hayırlı işlerin canlandırılması harcanmada, özellikle bu güzel ibadethaneyi inşa etti.

İlim ve irfan Feyizlerinin diyarı olan ibadethane ki, çatı ve zemininin nakışları nakkaşlara (nakşibendilere) feyiz verir.

3- Kandilleri ışığını hakikat güneşinden alır, onun gölgesi Mevlâna güneşiyle komşu olmuştur.

Ey Mithat, cemaat bu güzel tam tarihimi okusunlar, Sami Bekir Paşa ne güzel bu mescidi bina etti.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe üç satır ve dört sütundan oluşmaktadır. Kitâbe toplam 12 mısradan oluşur. Yatay 169, dikey 51 cm. ebadındadır. Kitâbede her bir pano birbirinden yatay ve dikey ince çubuklarla ayrılmıştır. Tâlik hatla yazılmış olan kitâbe muhtemelen tam ve düzgün okunamadığından kayıtlara “Mescid Kitâbesi” olarak geçirilmiş, Müze yetkilileri tarafından da kitâbenin altına “Mescid Kitâbesi” yazılmıştır.

Her bir mısranın istifli, iki satır şeklinde yazıldığı kitâbede bazen kelimenin son harfi üst tarafa yazılmış, bazen de bir kelime alt satıra, diğer kelime üst satıra yazılarak pek karşılaşılmayan bir istif düzeni ortaya konulmuştur. Üçüncü satırın sonundaki efsan kelimesinin nun harfinin üzerine dört nokta konulması ve bazı boşluklarda med işaretinin kullanılması yazıya güzellik ve akıcılık katmaktadır.

2- Nukûd-ı fikri masrûf olmada ihyâ-yı hayrâta
Husûsâ etti bu zîbâ ibâdethâneyi inşâ
İbâdethâne-i dârü'l-füyûz-i ilm ü irfan kim
Nukûş-i sakf-ü sathı Nakşibendâne feyiz-bahşâ
3-Kanâdili ziyâsın ahzeder Şems-i hakîkatten
Ki oldu sâyesi hemsâye-i Hurşîd-i Mevlânâ
Cemâat okusun Midhat bu zîbâ tâm târîhim
Zehî bu mescidi etti binâ Sâmi Bekir Paşa

TRANSLATION:

1- Asaf, the manager with a clean life, the praised prodigy, the ladder of his lodge ascends heavens.

His supreme patronage shines on the floor of justice, and the architect of his imagination adorns engineering in the charity buildings.

2- His intellectual fortune has been spent in the revitalization of good deeds, especially in the way of building this beautiful sanctuary, the house of worship, the realm of science and knowledge, the embroidery of its roof and floor gives inspiration to the miniaturists.

3- Its lanterns receive their light from the sun of truth, its shadow has been adjacent to the sun of Mevlana.

O Mithat, the community should read this beautiful exact date: Sami Bekir Pasha built such a great mosque.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, horizontal 169 cm and vertical 51 cm, consists of three rows and four columns, 12 verses in total. Each board is separated from each other by horizontal and vertical thin bars. Since the inscription written in the tâlik line could not be read completely and properly, it was recorded as “Masjid Inscription” by the museum officials.

Each verse is written in two lines in an uncommon istif style; sometimes the last letter is written on the upper side, sometimes a word is written on the lower line and the other word on the upper line. Four dots put on the nun letter of the word ‘efsan’ at the end of the third line and the use of the med signs in some spaces add beauty and fluency to the text.

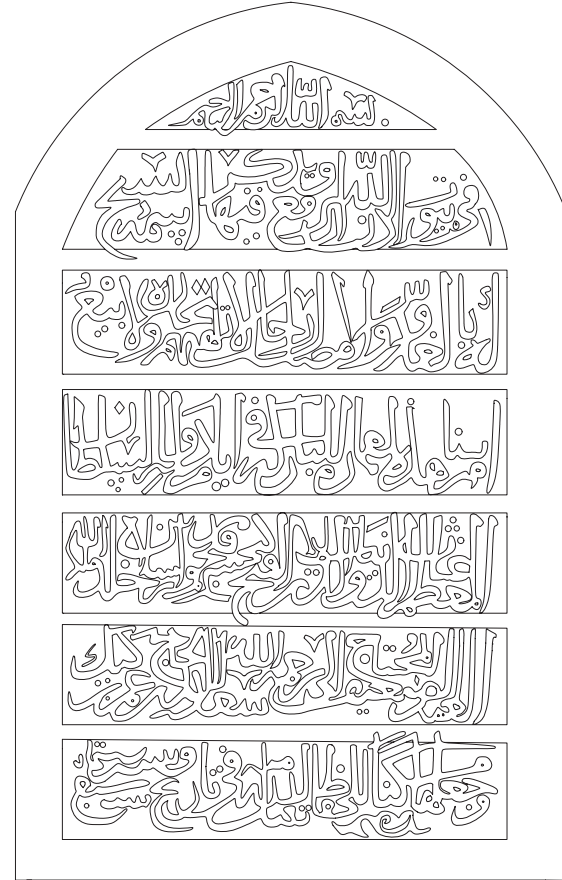

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

DÂRÜ'L-HUFFÂZ KİTÂBESİ
DÂRU'L-HUFFÂZ (HAFIZ CENTRE) INSCRIPTION

Fotoğraf: Dârü'l-huffâz Kitâbesi
Photo: Dârü'l-huffâz Inscription

Çizim: Dârü'l-huffâz Kitâbesi
Drawing: Dârü'l-huffâz Inscription

METNİN TERCÜMESİ:

1-Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla

2-3-Allah'ın, yüceltilmesine ve içlerinde adının anılmasına izin verdiği evlerde hiçbir ticaretin ve hiçbir alışverişin kendilerini, Allah'ı anmaktan, namazı kılmaktan, zekâtı vermekten alıkoymadığı birtakım adamlar, buralarda sabah akşam O'nu tesbih ederler. (Nur sûresi, 24/36-37)

TRANSLATION:

1-In the name of Allah, the Most Gracious, the Most Merciful

2-3- [Such niches are] in mosques which Allah has ordered to be raised and that His name be mentioned therein; exalting Him within them in the morning and the evenings [are] men whom neither commerce nor sale distracts from the remembrance of Allah and performance of prayer and giving of zakah (Nur sûresi, 24/36-37)

- 1- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
- 2- فَبِئُوتِ أَذْنَ اللَّهِ أَنْتَرَفَعُوذُكَ فِيهَا اسْمُهُ سَبَّحَ
- 3- لَهَا فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْأَصَالِ رَجَالًا تَلْهِيهِمْ تَجَارَةً وَلَا بَيْعَ
- 4- أَمْرًا بِنَاهُ هَذِهِ الْعِمَارَةِ الْمُبَارَكَةِ فَيَا مَدْوَلَةَ السُّلْطَانِ
- 5- الْمُعْظَمِ غِيَاثُ الدُّنْيَا وَالْدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ كَيْخُسَرُ بْنُ قَلْجَارٍ سَلَا نَخْلًا اللَّهُمَّ لَكَ
- 6- الْعَبْدُ الضَّعِيفُ الْمُخْتَالُ رَحِمَةُ اللَّهِ الْحَاجُّ سَعْدُ الدِّينِ عَمْرٍو بِنُكْبَاكُ
- 7- وَجَعَلَهَا مَسْكَنًا لِلْحَفَاطَةِ قَبْلًا اللَّهُمَّ هُفَيْتَارٍ يَخْسَنُ سَبْعُونَ سِتْمَانَهُ

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

4-5- Muazzam sultan Gıyaseddin Ebul feth (fatih) Keyhüsrev bin Kılıçarslan döneminde

6- Zayıf ve Allah'ın rahmetine muhtaç Hacı Sa'deddin Ömer bin Köpek, bu mübarek binanın yapılmasını emretti.

7- Bu binayı 667 senesinde hafızlar için bir mesken kıldı. Allah kabul etsin.

4-5- during the period of enormous sultan Gıyaseddin Ebulfeth (conqueror), Keyhusrev bin Kilijarslan

6- Hadji Sa'deddin Omer bin Köpek, who is weak and in need of Allah's mercy, ordered the construction of this blessed building.

7- He made this building a dwelling for the hafız in 667. May Allah accept it.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Boyuna dikdörtgen kitâbe mermer üzerine zemin oyma tekniğiyle işlenmiştir. Yatay 56, dikey 91 cm. ebadındaki kitâbenin alt orta kısmında küçük bir kırık bulunmaktadır. Hafif sivri kemerli kitâbeyi dıştan kalın bir bordür çerçevelemektedir. Kitâbe yüzeyi ince yatay silmelerle yedi panoya ayrılarak içlerine birer satır yazı yazılmıştır. Harfler panoya sığdırılmak amacı ile istifli olarak yazılmıştır. İşçiliği ince ve zariftir. Kitâbede tirfil ve med ile süslemeye gidilmiştir. Kitâbenin son satırında yazı ile 667 tarihi kaydedilmiştir.

Yedi satırdan oluşan kitâbe Arapça mensur bir metindir. İlk satırda besmele, ikinci ve üçüncü satırlarda Nûr Sûresinin 36-37. ayet-i kerîmeleri bulunmaktadır. Selçuklu sülüs hatıyla yazılan kitâbede zülfelerin abartılması, kef serenlerinin eğriliği, kitâbedeki harflerin hiç boşluk kalmayacak şekilde yazılmaları dikkat çekmektedir.

DESCRIPTION:

The longitudinal rectangular inscription, size horizontal 56, vertical 91 cm, is engraved on the marble with the ground carving technique. There is a small fracture in the lower middle part of the inscription, which has a slightly pointed arch and is framed by a thick border outside. The surface of the inscription is divided into seven boards, each including a line, with thin horizontal moldings. The letters are written in istif style, with a fine and elegant mastership. Trifolium and med motifs are used as decoration elements in the inscription. The date 667 is recorded in words in the last line.

The seven-line inscription is an Arabic text, beginning with the Basmalah and continuing with the verses (36-37) of the Surah an-Nur 36 in the second and third lines. It is noteworthy that the inscription written with the Seljuk thuluth calligraphy outstands with the exaggeration of eave-like curve on the top of the letter elif, the curvature of the kef letters, and with the use of other letters as fillers.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

DURAK FAKİH ÇEŞMESİ
DURAK FAKİH FOUNTAIN

Fotoğraf: Durak Fakih Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Durak Fakih Fountain

KİTÂBE METNİ:

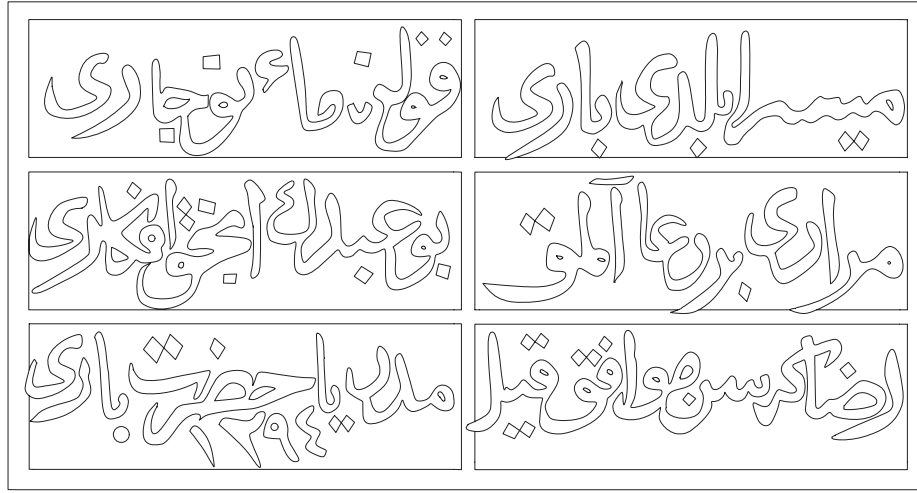
Müyesser eyledi Bârî
Kuluna mâ-i nev cârî
Murâdı bir duâ almak
Bu abdin ancak efkârı
Rızâna sen muvâfık kıl
Meded Yâ Hazret-i Bârî

1294

INSCRIPTION TEXT:

*Müyesser eyledi Bârî
Kuluna mâ-i nev cârî
Murâdı bir duâ almak
Bu abdin ancak efkârı
Rızâna sen muvâfık kıl
Meded Yâ Hazret-i Bârî*

1294

Çizim: Durak Fakih Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Durak Fakih Fountain

میسر ایلدی باری قولنا ماء نو جاری
مرادی بر دعا آلمق بو عبدك آنجق افکاری
رضاکه سن موافق قیل مدد یا حضرت باری 1294

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Allah Teala, kulunun yeni bir çeşme yapmasını mümkün kıldı.

Bu kulun isteği sadece bir dua almaktır.

Sen onu, rızana uygun bir iş olarak kabul et. Yardım et Yâ Hazreti Allah. 1294/1877-1878.

TRANSLATION:

Allah, the Almighty, made it possible for his servant to build a new fountain.

His only wish is to receive people's blessing.

Please God accept this work done for your sake. Help! O Supreme Allah! 1294/1877-1878.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Kitâbe yatay 60, dikey 32 cm. ebadındadır. Taş üzerine zemin oyma tekniği ile işlenen kitâbe, yatay ve dikey ince çizgilerle üç satır iki sütuna ayrılmıştır. Güzel bir tâlik hatla yazılan kitâbede süsleme öğelerine yer verilmemiştir.

Osmanlı Türkçesi ile yazılmış üç beyitlik bir manzûmedir. Bu manzûme, aruzun hezec bahrinin mefâîlün/mefâîlün vezniyle kaleme alınmıştır.

DESCRIPTION:

The inscription, size horizontal 60 cm and vertical 32 cm, is engraved on stone by the ground carving technique and divided into three rows and two columns with horizontal and vertical thin bars. The inscription written with a beautiful calligraphy does not include any ornamental elements.

It is a three-couplet poem written in Ottoman Turkish, based on the aruz prosody of hezec bahri mefâîlün/mefâîlün.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

FEYZİYE MEDRESESİ
FEYZIYE MADRASA

Fotoğraf: Fevziye Medresesi Kitâbesi / Photo: Inscription of Fevziye Madrasa

KİTÂBE METNİ:

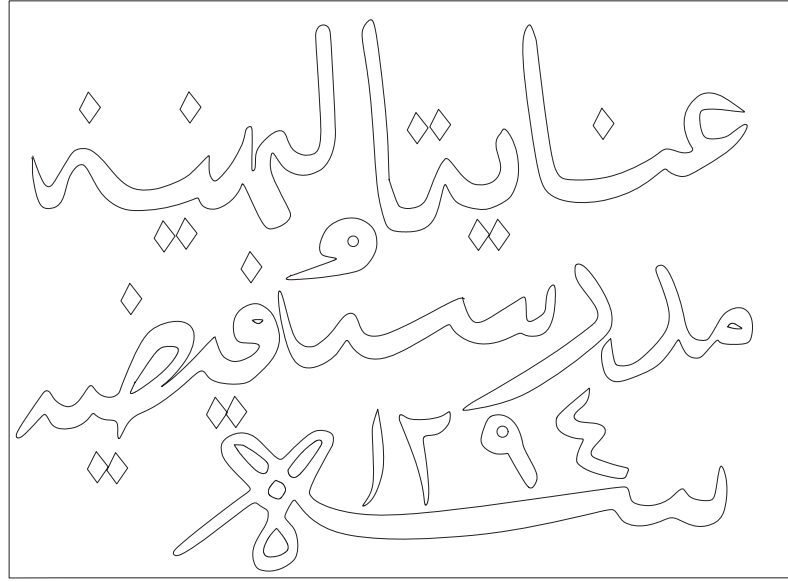
عناية الهیه
مدرسه فیضیه
سنه 1294

Înâyet-i ilâhiyye
Medrese-i Feyziyye
Sene 1294

INSCRIPTION TEXT:

عناية الهیه
مدرسه فیضیه
سنه 1294

By the grace of God
Feyziyye Madrasa
Year 1294

Çizim: Fevziye Medresesi Kitâbesi / Drawing: Inscription of Fevziye Madrasa

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Dikdörtgen formlu kitâbe yatay 48, dikey 41 cm. ebadındadır. Kitâbenin sağ alt kısmında hafif bir kırıklık bulunmakta olup bu yazıların okunmasına engel değildir. Kitâbeyi dıştan kalın bir bordür çerçevelemekte, içte ise herhangi bir ayrıma yer verilmemiştir.

Osmanlı Türkçesiyle yazılan iki satırlık kitâbe, mensur bir metindir. Celî sülûs hatla yazılmıştır. Sene yazısının sonunda bulunan he harfinin düğüm şeklinde yazıldığı görülmektedir. Bu yazım şekli sülûs hatta mahsus olup, “hâ-i ma’kûd” (düğümlü he) şeklinde ifade edilmektedir.

DESCRIPTION:

The rectangular shaped inscription, size horizontal 48, vertical 41 cm, has a slight fracture in the lower right part, which impedes its legibility. It is framed by a thick border outside, however no division is made inside.

The two-line inscription written in Ottoman Turkish is a prose text of celî thuluth. The letter ‘h’ at the end of the word ‘seneh’ resembles a knot, expressed as “ha-i ma’kûd” (knotted he) in thuluth calligraphy.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

GÜRCÜ HATUN MAHALLESİ MESCİD KİTABESİ
GURCU HATUN NEIGHBORHOOD MASJID INSCRIPTION

Fotoğraf: Gürcü Hatun Mahalle Mescidi Kitâbesi / Photo: Gürcü Hatun Neighborhood Masjid Inscription

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Boyuna dikdörtgen taşa işlenmiş kitâbe 1874 tarihli dir. İnce çizgilerle beş satır iki sütuna ayrılan kitâbede her bir panonun kenarları kademelendirilerek iki pano ortasında süslemeye gidilmiştir. Yatay 59, dikey 49 cm. ebadındaki kitâbenin son satırında stilize palmet motifi görülmektedir. Kitâbedeki son iki mısranın arasına sene 1291 tarihi kaydedilmiştir. Harflerinin çoğu görünmez hale gelen kitâbe okunamaz durumdadır.

DESCRIPTION:

The inscription, size 59x49 cm, engraved on the longitudinal rectangular stone is dated to 1874 and divided into five rows and two columns with fine moldings. The corners of each board are bevelled and decoration motifs are placed between the boards. A stylized palmette motif can be seen in the last line of the inscription. The date 1291 is recorded between the last two lines. The letters that have become indistinct over time make the inscription almost illegible.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

HASAN PAŞA BAĞI KİTABESİ
HASAN PASHA VINEYARD INSCRIPTION

Fotoğraf: Hasan Paşa Bağı Kitâbesi/ Photo: Hasan Pasha Vineyard Inscription

BAĞIN DİĞER ADI:

Şevk-Âbâd Bağı (Konyalı,1997:1125)

NAMES:

Şevk-Âbâd Vineyard (Konyalı,1997:1125)

BAĞIN YERİ:

Zindankale'nin batı tarafında idi.

LOCATION:

On the west facade of Zindan Castle.

KİTÂBE METNİ :

Meânî menkabet Hakkı Hasan Pâşâ-yı zî-kıymet

Berây-ı yâdigâr etdi bu bâğı Konya'da inşâ

Gelip bir bendesi itmâmı târîhin dedi nüzhet

Bu şevk-âbâdı yaptı emredip Hakkı Hasan Paşa 1264

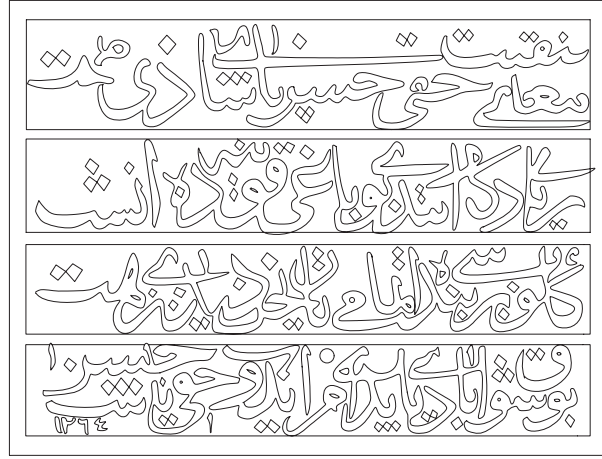
INSCRIPTION TEXT :

Meânî menkabet Hakkı Hasan Pâşâ-yı zî-kıymet

Berây-ı yâdigâr etdi bu bâğı Konya'da inşâ

Gelip bir bendesi itmâmı târîhin dedi nüzhet

Bu şevk-âbâdı yaptı emredip Hakkı Hasan Paşa 1264

Çizim: Hasan Paşa Bağı Kitâbesi / Drawing: Hasan Pasha Vineyard Inscription

معانی منقبت حقی حسن پاشای ذی قیمت
برای یادگار ایتدی بو باغی قونیہ ده انشا
کلوب بر بنده سی اتمامی تاریخن دیدی نزهت
بو شوق آبادی یاپدی امر ایدوب حقی حسن پاشا 1264

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Mana dolu menkıbeleri olan kıymetli Hakkı Hasan Paşa
Yâdigâr olsun diye bu bağı Konya'da inşa etti
Nüzhet isimli bendesi gelip tarihini söyledi
Bu zevki yeri yaptı emredip Hakkı Hasan Paşa

TRANSLATION:

*The precious Hakkı Hasan Pasha, renowned for telling epic tales,
Built this vineyard in Konya as a relic.
His servant Nüzhet came and said its date:
Hakkı Hasan Pasha ordered to be built a heaven on earth. 1264.*

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Dikdörtgen formlu kitâbe 1264/1847 tarihli. Dört satır halinde taş zemin oyma tekniğiyle işlenmiş kitâbe yatay 82, dikey 62 cm. ebadında olup Osmanlı Türkçesi ve sülüs hatla yazılmıştır. Kitâbenin son satırının sol köşesinde tarihi kaydedilmiştir.

İki beyitten oluşan kitâbe aruzun mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün vezniyle yazılmıştır. İstifli bir hatta sahip olan kitâbede her satırda bulunan yâ-i ma'kûslar ve medlerin yazıyı hareketlendirdiği göze çarpmaktadır. Bu kitâbede son satır, diğer satırlara oranla daha sık yazılmıştır, zira daha fazla harf içermektedir.

DESCRIPTION:

The rectangular inscription, measures horizontal 82 cm, vertical 62 cm, is dated to 1264/1847. The inscription is engraved with the stone carving technique in four lines in Ottoman Turkish with the thuluth calligraphy. The date is recorded in the left corner of the last line.

The inscription consisting of two couplets is written with the aruz prosody mefâîlün / mefâîlün / mefâîlün / mefâîlün. It's processed in istif style and features some decoration elements such as the furcated 'ya' letters and the med vowels seen in each line. The letters in the last line are interlaced more closely compared to other lines due to the number of letters.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

HATUNSARAY OVAKAVAĞI KERVANSARAYI
HATUNSARAY OVAKAVAGI CARAVANSERAI

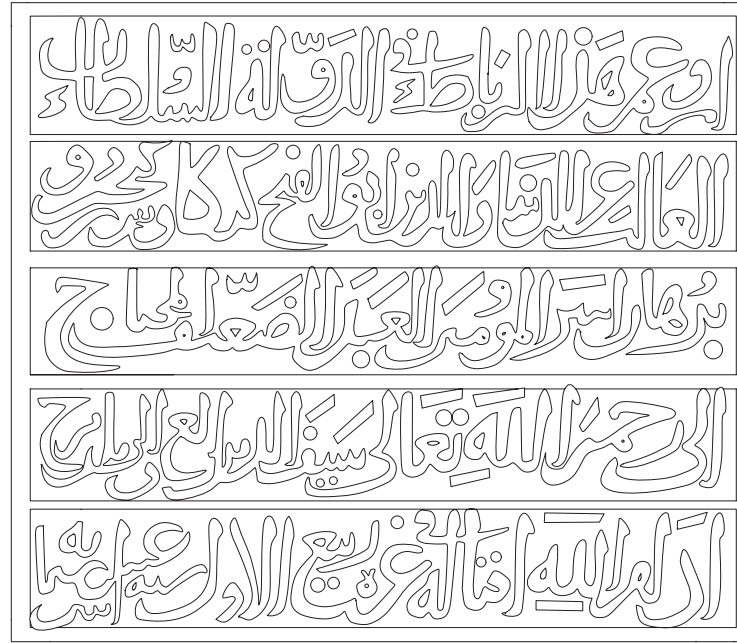
Fotoğraf: Hatunsaray Kervansarayı Kitâbesi / Photo: Hatunsaray Caravanserai Inscription

KİTÂBE METNİ:

- 1- أَمْرَوَعَمَّرَ هَذَا الرَّبَّاطُ فِى الدَّوْلَةِ السُّلْطَانِ
- 2- الْغَالِبِ عَزُّ الدُّنْيَا وَالدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ كَيْكَاؤُ سَبْنُ كَيْخُسْرُو
- 3- بُرْهَانُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ الْعَبْدُ الضَّعِيفُ الْمُحْتَاجُ
- 4- الرَّحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى سَيِّفُ الدِّينِ الْغَوَا السِّبْكَفَرُخْ
- 5- أَدَامَا اللَّهُ أَقْبَالَ هَفِغَرَّةَ رَبِّ بَيْعَالَاوَلِسَنَةِ اثْنَيْ عَشَرَ وَسِتِّ مِائَةٍ

INSCRIPTION TEXT:

- 1- أَمْرَوَعَمَّرَ هَذَا الرَّبَّاطُ فِى الدَّوْلَةِ السُّلْطَانِ
- 2- الْغَالِبِ عَزُّ الدُّنْيَا وَالدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ كَيْكَاؤُ سَبْنُ كَيْخُسْرُو
- 3- بُرْهَانُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ الْعَبْدُ الضَّعِيفُ الْمُحْتَاجُ
- 4- الرَّحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى سَيِّفُ الدِّينِ الْغَوَا السِّبْكَفَرُخْ
- 5- أَدَامَا اللَّهُ أَقْبَالَ هَفِغَرَّةَ رَبِّ بَيْعَالَاوَلِسَنَةِ اثْنَيْ عَشَرَ وَسِتِّ مِائَةٍ

Çizim: Hatunsaray Kervansarayı Kitâbesi / Drawing: Hatunsaray Caravanserai Inscription

METNİN TERCÜMESİ:

612 yılının Rebiü'l-evvel ayının başında, Galip Sultan, din ve dünyanın izzeti, fetih babası, Emirü'l-mü'minin bürhanı Kaykavus İbn-i Keyhüsrev'in hükümdarlığında zayıf kulu Tanrı'nın rehmaetine muhtaç, Seyfeddin Uluğ valı bey Ferruh bu hanı emretti ve yaptırdı.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Dikdörtgen formlu kitâbe 612/1215 tarihlidir. Taşa zemin oyma tekniğiyle işlenmiş kitâbe yatay 67, dikey 59 cm. ebadındadır. Dıştan ince bir bordürle çerçevenilmiş olan kitâbede satır araları birbirinden yatay ince çizgilerle ayrılmıştır.

Selçuklu sülüs hattıyla beş satır halinde Arapça yazılan kitâbede harflerin çoğunun harekesi gösterilmediği halde, boşluk meydana getiren harflerin üstüne boşluk doldurmak ve yazının güzel görünmesi amacıyla üstün, esre ve ötre gibi işaretler konulmuştur. Kitâbe başında kullanılan emera ve amera kelimelerinin hem yazılışta hem okunuştaki yakınlığı dikkat çekmektedir. Ayrıca ed-dîn ve mü'minîn kelimeleri arasında secî sanatı yapılmıştır.

TRANSLATION:

In the early Rebiu'l-awwal 612, Seyfeddin Uluğvali bey Ferruh, the weak servant in need of God's mercy, ordered this khan to be built during the reign of the victorious Sultan Kaykavus, the son of Keyhusrev, the sultan of the religion and the world, the father of conquest and the ruler of believers.

DESCRIPTION:

The rectangular inscription, size horizontal 67, vertical 59 cm, is dated to 612/1215. It's engraved on the stone with the floor carving technique. The inscription, which is framed with a thin border outside, is separated from each other by horizontal thin moldings.

Only the letters with some space around are written with vowel points in order to create a sense of decoration and fill the space. The five-line inscription inscribed with the Seljuk thuluth remarkably features the seci art (internal rhyming) with the use of similar words 'emera and amera' (ordered and built), as well as with the words 'ed-dîn and mü'minîn' (religion and believers).

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

KONYA KALESİ KİTABELERİ
KONYA CASTLE INSCRIPTIONS

BİRİNCİ KİTÂBE:
1st INSCRIPTION:

Fotoğraf: Konya Kalesi Birinci Kitâbesi / Photo: 1st Inscription of Konya Castle

KİTÂBE METNİ:

فِي أَيَّامِ السُّلْطَانِ

الْمُعْظَمِ كَيْقُبَادُ بْنُ كَيْخُسْرُو

عَمَّرَ هَذَا طَرِيقَ الْعَبْدِ الضَّعِيفِ قَيْصَرَ بْنِ مَحْمُودِ

Ya da

عَمَّرَ هَذَا الطَّرِيقَ الْعَبْدُ الضَّعِيفُ قَيْصَرُ بْنُ مَحْمُودِ

INSCRIPTION TEXT:

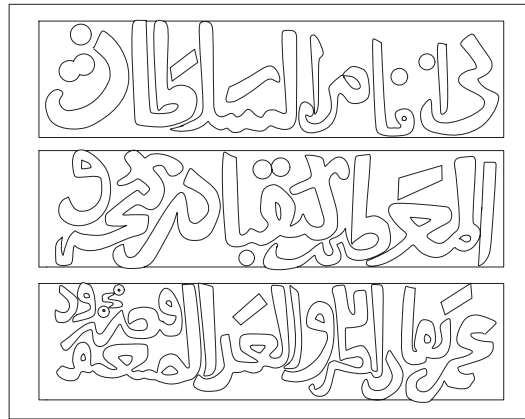
فِي أَيَّامِ السُّلْطَانِ

الْمُعْظَمِ كَيْقُبَادُ بْنُ كَيْخُسْرُو

عَمَّرَ هَذَا طَرِيقَ الْعَبْدِ الضَّعِيفِ قَيْصَرَ بْنِ مَحْمُودِ

or

عَمَّرَ هَذَا الطَّرِيقَ الْعَبْدُ الضَّعِيفُ قَيْصَرُ بْنُ مَحْمُودِ

Çizim: Konya Kalesi Birinci Kitâbesi / Drawing: 1st Inscription of Konya Castle

METNİN TERCÜMESİ:

Muazzam sultan Keyhüsrev'in oğlu Keykûbad döneminde bu yolu zayıf bir kul olan Kayser bin Mahmut yaptı.

طريق kelimesini الطرف şeklinde okursak şöyle de tercüme edilebilir: “Muazzam sultan Keyhüsrev'in oğlu Keykûbad döneminde (kalenin) bu tarafını zayıf bir kul olan Kayser bin Mahmut yaptı.”

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe taş üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiş olup yatay 94, dikey 73,5 cm. ebadındadır. Kitâbe kalın bir bordür ile çerçevelenmiş olup alt ve üst taraflarının kırılmasından dolayı bordürleri kaybolmuştur. İki yatay silme ile kitâbe üç satıra ayrılmıştır. Kitâbede süsleme görülmemekle birlikte oldukça sadedir.

Arapça kitâbe üç satır olup tek cümlelik mensur bir metindir. Metin, Selçuklu sülüs hattıyla yazılmıştır. Metinde noktaların bazıları konulmamışken, üçüncü satırın başındaki ayn harfinin üzerinde bir boşluk meydana geldiği için fetha işareti konularak bu boşluk giderilmeye çalışılmıştır.

Yukarıdaki okunuş doğruysa, hattatın Arapçayı iyi bilmeyen biri olduğu açıktır. Zira, “hâzâ” kelimesi tek elifle yazılır. Satır başındaki fiili عَمَّرَهَا şeklinde okusak, devamının ذِه الطَّرَف şeklinde gelmesi uygun olurdu. Ama yazının durumu buna da çok uygun değildir. O durumda “bu tarafı yaptırdı” diye tercüme edebilirdik. Tercüme olarak bu daha uygun gibi gelse de, harflerin tamamının yazıda bulunmayışı işi zorlaştırmaktadır.

TRANSLATION:

“A weak servant Kayser bin Mahmut built this road during the period of great sultan Keykûbad, the son of the Keyhüsrev.”

If the word طريق (road) is read as الطرف (castle), the meaning changes as: “A weak servant Kayser bin Mahmut built this side of the castle during the period of great sultan Keykûbad, the son of Keyhüsrev.”

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, horizontal 94, vertical 73.5 cm, is engraved on the stone with the ground carving technique and is framed by a thick border, though its upper and lower sides have disappeared due to the fracture. The inscription is divided into three lines by two horizontal moldings. It is quite plain as no ornamental signs are included in the inscription.

The Arabic inscription is three-line prose text written with the Seljuk thuluth. Although the vowel points are not included in most of the lines, the space above the letter ‘ayn’ at the beginning of the third line is filled by placing a fetha sign.

It can be inferred from the translation above that the calligrapher was not competent enough in Arabic on account of the misspelling in the word “haza”, which should have been written with a single elif. If we read the verb at the beginning of the line as عَمَّرَهَا (built), it would be followed by ذِه الطَّرَف (this side). In that case, we could translate it as “he built this side”, but that is not the case in here due to the absence of some letters in the text.

İKİNCİ KİTÂBE:
2ND INSCRIPTION:

Fotoğraf: Konya Kalesi İkinci Kitâbesi / Photo: 2nd Inscription of Konya Castle

KİTÂBE METNİ:

أَمَرَ بِهَذِهِ الْعِمَارَةِ السُّلْطَانُ الْمُعَظَّمُ
شَاهِنشَاهُ الْأَعْظَمُ عَلَا الدُّنْيَا
وَالدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ كَيْقُبَادُ بْنُ
كَيْخُسْرُو بُرْهَانَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ

METNİN TERCÜMESİ:

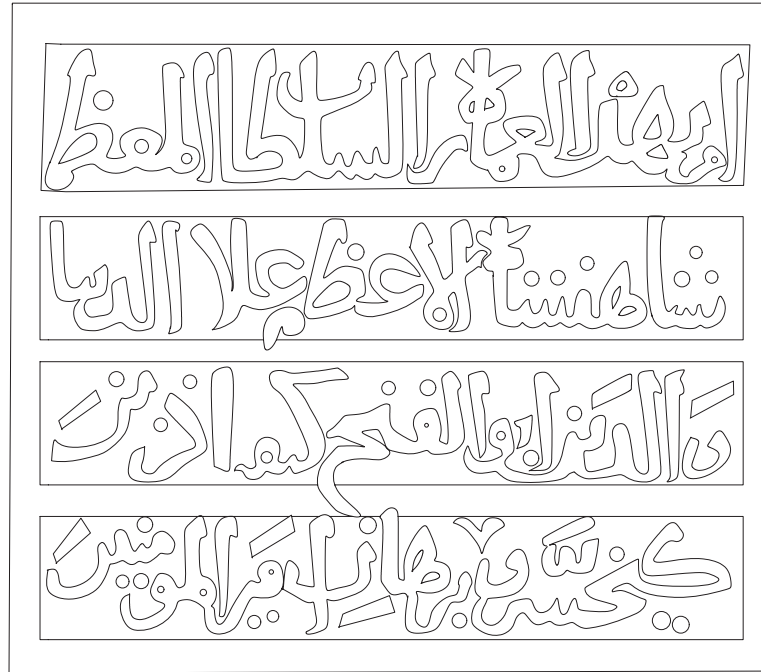
Bu imaretin yapılmasını muazzam sultan, yüce şahinşah, Fethin babası (fâtiḥ), din ve dünyanın yücesi, müminlerin emirinin (halifenin) yardımcısı, Alaaddin Keykubad bin Keyhüsrev emretti.

INSCRIPTION TEXT:

أَمَرَ بِهَذِهِ الْعِمَارَةِ السُّلْطَانُ الْمُعَظَّمُ
شَاهِنشَاهُ الْأَعْظَمُ عَلَا الدُّنْيَا
وَالدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ كَيْقُبَادُ بْنُ
كَيْخُسْرُو بُرْهَانَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ

TRANSLATION:

This imaret is ordered to be built by the enormous sultan Alaaddin Keykubad, the son of Keyhusrev, the supreme king, the father of conquest (conqueror), the supreme of religion and the world, the deputy of the ruler (caliph) of believers.

Çizim: Konya Kalesi İkinci Kitâbesi / Drawing: 2nd Inscription of Konya Castle

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe yatay 74, dikey 62 cm. ebadındadır. Kitâbe taşa zemin oyma tekniğinde işlenmiştir. Kitâbe kalın bir bordür ile çevrilmiş olup enine üç silme ile dört satıra ayrılmıştır. Kitâbede tarih ibaresi bulunmamaktadır. Süsleme ögesi ise tirfil ve med ile sağlanmıştır.

Dört satır Arapça mensur bir metin olan kitâbe, tek cümleden ibarettir. Kitâbede Alaaddin Keykubad'ın sıfatları sıralanmaktadır. Selçuklu sülüs hattıyla yazılan kitâbede bazı harflere nokta konulmazken, Keykubad kelimesinin dal harfi zel şeklinde yazılmıştır. Birinci ve ikinci satırlarda “elif” harfinin üzerine, düğüm şeklinde yazılan “he” harfi, yazıya ayrı bir güzellik katmaktadır.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, horizontal 74, vertical 62 cm, is engraved on the stone in the ground carving technique and surrounded by a thick border. It's divided into four lines with three transverse bars. While no date phrase is involved in the inscription, trifolium and med signs are used as decoration elements.

The four-line Arabic text forms completeness as a single sentence, listing the attributes of Alaaddin Keykubad. While some letters in the inscription with the Seljuk thuluth line are written without vowel points, the letter ‘dal’ in the word ‘Keykubad’ is shaped like the letter ‘zel’ in a special form. The letter “he” written in the form of a knot on the letter “elif” in the first and second lines adds a different beauty to the inscription.

ÜÇÜNCÜ KİTÂBE:
3RD INSCRIPTION:

Fotoğraf: Konya Kalesi Üçüncü Kitâbesi / Photo: 3rd Inscription of Konya Castle

KİTÂBE METNİ:

- 1- السُّلْطَانُ الْمُعَظَّمُ عَلَا الدُّنْيَا وَ
- 2- الدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ كَيْقُبَادُ بْنُ كَيْخُسْرَوُ
- 3- نَاصِرُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَزَّ نَصْرُهُ

METNİN TERCÜMESİ:

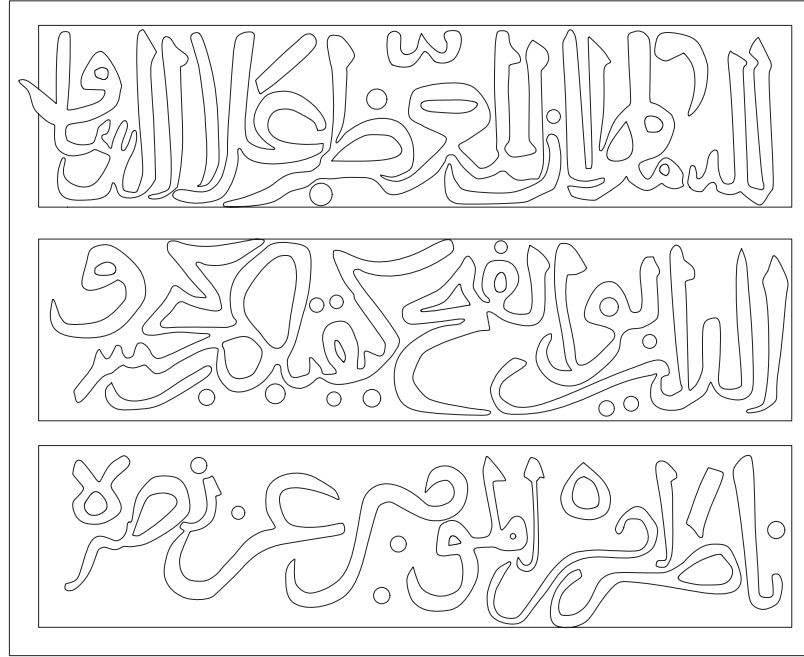
Muazzam sultan Alaaddin, fethin babası (fâtilh), Keyhüsrev'in oğlu Keykubad, Müminlerin emirinin (halifenin) yardımcısı, Allah onun yardımını yüceltsin.

INSCRIPTION TEXT:

- 1- السُّلْطَانُ الْمُعَظَّمُ عَلَا الدُّنْيَا وَ
- 2- الدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ كَيْقُبَادُ بْنُ كَيْخُسْرَوُ
- 3- نَاصِرُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَزَّ نَصْرُهُ

TRANSLATION:

The enormous sultan Alaaddin Keykubad, the son of Keyhusrev, the father of conquest (conqueror), the deputy of the ruler (caliph) of believers. May Allah glorify his help.

Çizim: Konya Kalesi Üçüncü Kitâbesi / Drawing: 3rd Inscription of Konya Castle

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe yatay 96, dikey 77 cm. ebadındadır. Mermer üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiş olup, sağ üst köşesi hafif tahrip olduğu görülmektedir. İnce bir bordürle çevrelenen kitâbe enine iki ince silme ile üç satıra ayrılmıştır. Selçuklu sülüsü ile yazılmış olup kitâbede tarih ibaresi kaydedilmemiştir. Kitâbe sade tutulmuş olup süsleme ögesi yoktur. Kef harflerinin serenlerinin eğri yazılması ile Keykubad kelimelerini yazarken elif ve dal harflerinin güzel bir şekilde birleştirilmesi dikkat çekmektedir.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, horizontal 96, vertical 77 cm, is carved on the marble as its top right corner is slightly demolished. Surrounded by a thin border, the inscription is divided into three lines with two thin lines. It is written with Seljuk thuluth and no date is recorded in it. The inscription looks quite plain, without any decoration element. It is noteworthy that top of the letter 'kef' is curved, and the letters 'elif' and 'dal' in the word 'Keykubad' intertwine in a special style.

**DÖRDÜNCÜ KİTÂBE:
4TH INSCRIPTION:**

Fotoğraf: Konya Kalesi Dördüncü Kitâbesi / Photo: 4th Inscription of Konya Castle

KİTÂBE METNİ:

- 1- بُنِيَ هَذَا الْبُرْجُ وَالْبُذُنُ فِي أَيَّامِ السُّلْطَانِ
- 2- الْمُعْظَمِ عَلَا الدُّنْيَا وَالدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ
- 3- كَيْقُبَادُ بْنُ كَيْخُسْرُو نَاصِرُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ

KİTÂBE TERCÜMESİ:

Bu kale burcu, muazzam sultan, fâtihi, müminlerin emirinin (halifenin) yardımcısı, Keyhüsrev'in oğlu Alaaddin Keykubad zamanında yapıldı.

INSCRIPTION TEXT:

- 1- بُنِيَ هَذَا الْبُرْجُ وَالْبُذُنُ فِي أَيَّامِ السُّلْطَانِ
- 2- الْمُعْظَمِ عَلَا الدُّنْيَا وَالدِّينِ أَبُو الْفَتْحِ
- 3- كَيْقُبَادُ بْنُ كَيْخُسْرُو نَاصِرُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ

TRANSLATION:

This donjon is built during the reign of the enormous sultan Alaaddin Keykubad, the son of Keyhusrev, the conqueror, the deputy of the ruler (caliph) of believers.

Selçuklu sülüs hattı ile Arapça olarak yazılan kitâbe, bir cümlelik mensur bir metindir. Tarih kaydı bulunmayan metinde, sadece dönem kaydı bulunmaktadır. Hafif istifli kitâbedeki boş yerlere fi harf-i ceri ve bazı başka harfler konularak boşluklar giderilmiştir.

The transverse rectangular inscription, horizontal 125, vertical 87 cm, is engraved on the stone by the ground carving technique. It is framed by a thin border and divided into three lines with two horizontal moldings. Each line is ornamented with trifoliums. The rumi motif in the middle line suggests that various ornamentation elements should have been used on the missing frame.

349

**BEŞİNCİ KİTÂBE:
5TH INSCRIPTION:**

Fotoğraf: Konya Kalesi Beşinci Kitâbesi / Photo: 5th Inscription of Konya Castle

KİTÂBE METNİ:

1-الْمُعَظَّمُ عَلَا الدُّنْيَا وَ الدِّينِ

2-بْنُ كَيْخُسْرَوُ بُرْهَانُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ

METNİN TERCÜMESİ: Keyhüsrev'in oğlu muazzam Alaaddin, müminlerin emirinin (halifenin) yardımcısı.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ: Enine dikdörtgen kitâbe taş üzerine zemin oyma tekniğiyle işlenmiş olup yatay 94, dikey 73,5 cm. ebadındadır. Kitâbenin sağ yan tarafı kırıldığı için harfler de yok olmuştur. Dıştan ince bir bordürün çerçevelediği kitâbeyi enine bir silme iki satıra ayırmıştır. Kitâbede tirfil ile süslemeye gidilmiştir.

Selçuklu sülüs hattıyla yazılan kitâbe, iki satırdan oluşan mensur bir metindir. Bu metnin baş kısımları kırıldığından elimizde bulunan parçadan sadece kitâbenin yazıldığı devir anlaşılmaktadır.

INSCRIPTION TEXT:

1-الْمُعَظَّمُ عَلَا الدُّنْيَا وَ الدِّينِ

2-بْنُ كَيْخُسْرَوُ بُرْهَانُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ

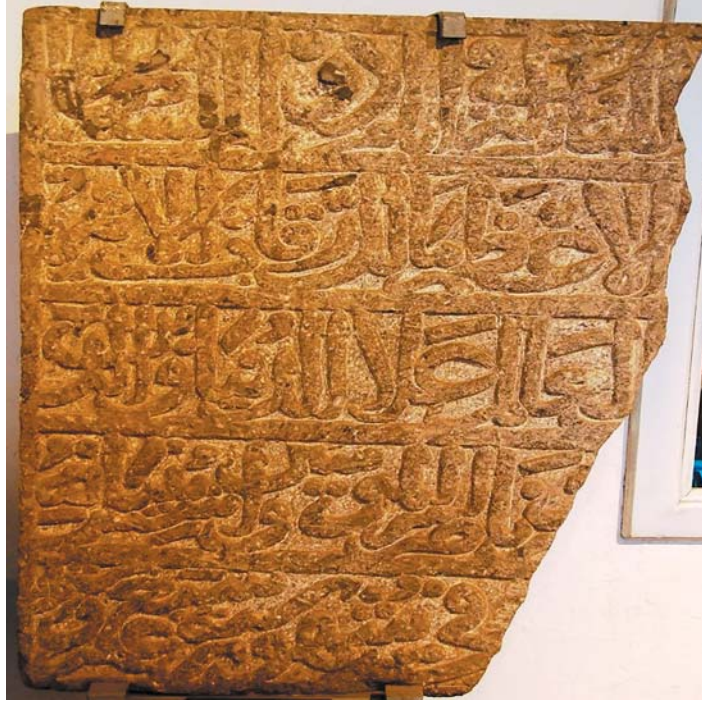
TRANSLATION: Great Alaaddin, the son of Keyhusrev, the assistant of the ruler (the caliph) of the believers.

DESCRIPTION: The inscription, horizontal 94, vertical 73.5 cm, is engraved on the transverse rectangular stone by the ground carving technique, though it's incomplete since the right side of the inscription is broken. Framed by a thin border, the inscription is divided into two lines by a transverse bar and decorated with trifoliums.

The inscription written with the Seljuk thuluth calligraphy is a prose text consisting of two lines. Since the beginning parts of the lines are broken, only its period can be deduced from the text.

ALTINCI KİTÂBE:
1st INSCRIPTION:

Fotoğraf: Konya Kalesi Altıncı Kitâbesi / Photo: 1st Inscription of Konya Castle

KİTÂBE METNİ:

- 1- الْمُبَارَكَةُ فِي أَيَّامِ دَوْلَةِ السُّلْطَانِ
- 2- الْأَعْظَمِ مَالِكِ رِكَابِ الْأُمَمِ
- 3- لِعَالَمِ عَلَا الدُّنْيَا وَ الدِّينِ
- 4- نَاصِرِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ انْتَهَى بُنْيَانُهُ
- 5- فِي شَهْوَورِ سَنَةِ سَبْعِ عَشَرَ وَ سِتِّمِائِهِ

METNİN TERCÜMESİ:

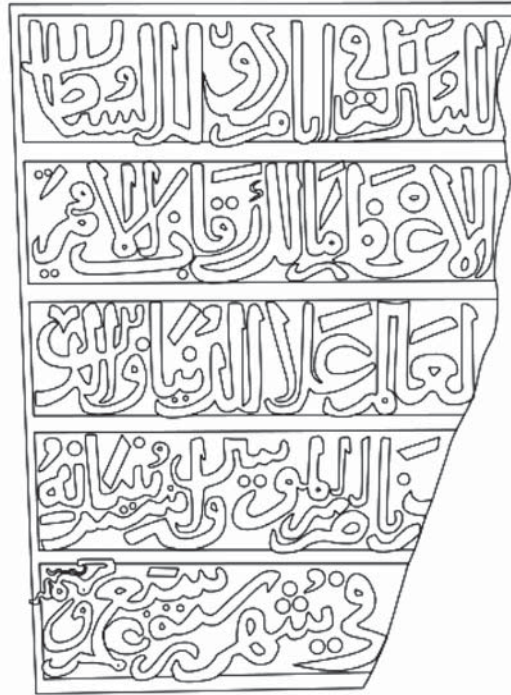
(Bu) mübarek (kale parçası), yüce sultan, çeşitli milletlerin dizginlerini elinde tutan, halifenin yardımcısı sultan Alaaddin'in saltanat günlerinde, altı yüz on yedi yılının içerisinde inşa edildi.

INSCRIPTION TEXT:

- 1- الْمُبَارَكَةُ فِي أَيَّامِ دَوْلَةِ السُّلْطَانِ
- 2- الْأَعْظَمِ مَالِكِ رِكَابِ الْأُمَمِ
- 3- لِعَالَمِ عَلَا الدُّنْيَا وَ الدِّينِ
- 4- نَاصِرِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ انْتَهَى بُنْيَانُهُ
- 5- فِي شَهْوَورِ سَنَةِ سَبْعِ عَشَرَ وَ سِتِّمِائِهِ

TRANSLATION:

This blessed (part of the fortress) was built in six hundred and seventeen during the reign of Sultan Alaaddin, who was the supreme sultan, holding the reins of various nations, and the deputy of the caliph.

Çizim: Konya Kalesi Altıncı Kitâbesi / Drawing: 1st Inscription of Konya Castle

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Dikdörtgen formlu kitâbe yatay 65, dikey 98 cm. ebadındadır. Taş üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiş olup kitâbenin sağ tarafı kırık durumdadır. Kitâbeyi ince bir bordür kuşatmış olup enine silmelerle beş satıra ayrılmıştır. Harfler istifli olarak verilmiştir. Kitâbede med ve tirfillerle süslemeye gidilmiştir.

Arapça olarak yazılan kitâbenin sağ kısmı kırık olduğundan cümlelerin nasıl başladığı belli değildir. Kitâbeden, Sultan Alaaddin zamanında yapıldığı anlaşılmaktadır. En sondaki tarih kısmı 617 olarak kaydedilmiştir.

DESCRIPTION:

The rectangular shaped inscription, horizontal 65, vertical 98 cm, is carved on a stone as the right side is broken. It is surrounded by a thin border and divided into five lines by transverse moldings. The letters written with istif style are decorated with med and trifolium signs.

Since the right part of the inscription written in Arabic is broken, it is not clear how the sentence begins; though, it is understood that it was processed during the reign of Sultan Alaaddin. The last part indicates the date as 617.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

MİR SÜLEYMAN ÇEŞMESİ
MIR SULAIMAN FOUNTAIN

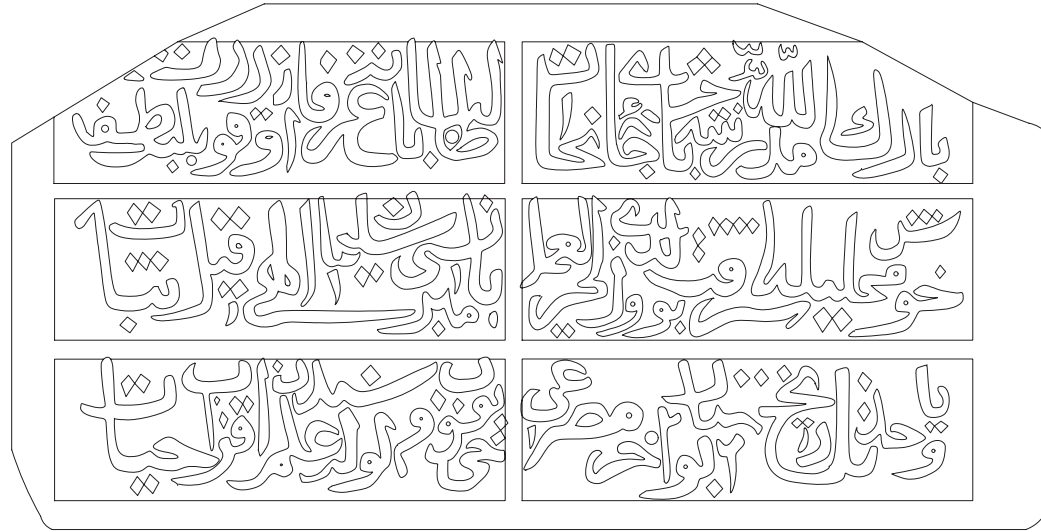
Fotoğraf: Mir Süleyman Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Mir Sulaiman Fountain Inscription

KİTÂBE METNİ:

Bârekellâh medrese bâ çeşme-i cây-ı necât
Tâlibâna bâğ-ı irfandır oku bülbül-sıfât
Hoş mahalliyle şerâfet buldu ol hayru'l-amel
Bânisi Mir Süleyman İlâhî kıl sebât
Vahdiyâ târîh-i hatmîdir bu âhir mısraı
Hay deyip fem lülesinden ilm akar âb-ı hayât

INSCRIPTION TEXT:

*Bârekellâh medrese bâ çeşme-i cây-ı necât
Tâlibâna bâğ-ı irfandır oku bülbül-sıfât
Hoş mahalliyle şerâfet buldu ol hayru'l-amel
Bânisi Mir Süleyman İlâhî kıl sebât
Vahdiyâ târîh-i hatmîdir bu âhir mısraı
Hay deyip fem lülesinden ilm akar âb-ı hayât*

Çizim: Mir Süleyman Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Mir Sulaiman Fountain Inscription

1- باركالهمدر سهاچشمة جانجات

طالبانها غر فاندراوقوبلبلصفات

2- خوشمحلين هشر افتبولداو لخير العمل

بانيسيمير سليمانالهيقيلثبات

3- وحياتار يختميدرو آخر مصرعي

حديوبفملولهسندنعلماقر آبحيات

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Allah mübarek etsin, okul çeşme ile bir kurtuluş yeri
Öğrencilere irfan bahçesidir, oku bülbül gibi
Güzel yeriyle şereflendi o hayırlı amel
Yaptıranı Mir Süleyman'dır, Allahım sen onu sabit kıl
Ey Vahdî, son mısra bitiriliş tarihidir
Hay deyip ağız çeşmesinden hayat suyu gibi ilim akar.

TRANSLATION:

May Allah bless it! School is a place of salvation with a fountain
It is the garden of knowledge for students that recite like a nightingale.
This charity is honored with its beautiful place
The patron is Mir Sulaiman, May Allah make him a person with constancy.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe yatay 90, dikey 45 cm. ebatlarında olup, sağ ve sol üst kısımdan kırıktır. Kitâbe yatay ve dikey silmelerle üç satır altı panoya ayrılmıştır. Her satırda bir beyit yazan kitâbeyi dıştan kalın bir silme çerçevelemesi kitâbenin devamının olmadığı göstermektedir. Harfler birbirine istifli olarak yazılmıştır. Son satırında tarih düşürme sanatı yapılmış olup, çeşmenin yapım tarihi 1252/1839 olarak belirlenmektedir.

Osmanlı Türkçesi ve sülüs hatla yazılan kitâbe girift bir istifle yazıldığından okunması gayet zordur. Üç beyitlik bir manzume olan kitâbe, aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/ fâilün vezniyle kaleme alınmıştır. Şair Vahdî tarafından yazıldığı ve tarih düşürüldüğü beşinci mısrasından anlaşılmaktadır.

O Vahdi ! The last line is the date of completion:

Say Al-Hayy (The Living, Allah) and wisdom pours out of mouth like the elixir of life.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, horizontal 90, vertical 45 cm, is broken from the upper left and right. The inscription is divided into three lines, a couplet in each, and six boards with horizontal and vertical moldings. The thick molding framing the inscription indicates that it's a single panel in which the letters are intertwined. In the last line, the construction date of the fountain is determined as 1252/1839.

The intricate sequence of lines make it difficult to read the inscription written in Ottoman Turkish and thuluth calligraphy. The inscription with three couplets is based on the aruz prosody of remel bahri fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/ fâilün. As stated in the fifth line, it was written and dated by a poet named Vahdi.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

MUSALLA KİTABESİ
MUSALLA INSCRIPTION

Fotoğraf: Musalla Kitâbesi / Photo: Musalla Inscription

KİTÂBE METNİ:

Cem'ini ashâb-ı hayrâtın Hudâ meşkûr ede
Rahmetiyle mü'minîn ervâhını mesrur ede
Heze mekâbiru ecsâdi'l-müslimîne ve'l-ahyâr
Men karâe'l-fâtihate felehû el-cennetü tecrî min tahti-
he'l-enhâr 1304

METNİN ANLAMI:

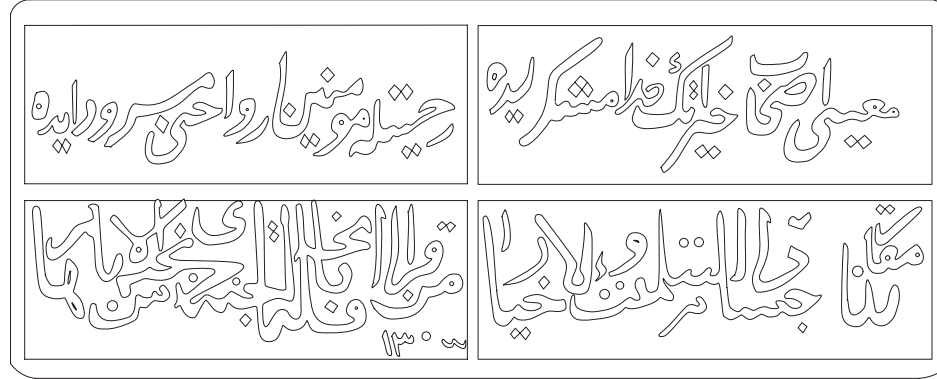
Allah, hayır sahiplerinin hepsinin hayrını kabul etsin
Rahmetiyle müminlerin ruhlarını mutlu etsin
Burası, müslüman ve hayır sahibi kimselerin mezarlarıdır
Kim onlar için fatiha okursa, altından ırmaklar akan cennet
onların olsun.

INSCRIPTION TEXT:

*Cem'ini ashâb-ı hayrâtın Hudâmeşkûr ede
Rahmetiyle mü'minîn ervâhını mesrur ede
Heze mekâbiru ecsâdi'l-müslimîne ve'l-ahyâr
Men karâe'l-fâtihate felehû el-cennetü tecrî min tahti-
he'l-enhâr 1304*

TRANSLATION:

*May Allah accept the charity of all benefactors
And please the believers with His Mercy.
Here are the graves of Muslims and benefactors
May Allah raise them to heaven flowing with streams
Whoever recites a fatiha for them.*

Çizim: Musalla Kitâbesi / Drawing: Musalla Inscription

جمعینی اصحاب خیراتک خدا مشکور ایدہ

رحمتیله مؤمنین ارواحنی مسرور ایدہ

هذا مقابر اجساد المسلمين و الاخيار

من قرأ الفاتحة فله الجنة تجری من تحتها الانهار 1304

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe 1304/1886 tarihli dir. Kitâbe yatay ve dikey silmelerle iki satır ve dört panoya ayrılmıştır. Kitâbenin etrafını kalın bir bordürün çerçevelemesi devamının olmadığı göstermektedir. Kitâbe yatay 100, dikey 40 cm. ebadındadır. Yazıda med ve tirfil gibi süsleme öğeleri kullanılmıştır. Kitâbenin ilk satırı sade tutulmuş, ikinci satırında ise özellikle son panoda istif sanatı kullanılarak kitâbe estetik bir gaye ile doldurulmuştur.

İki beyitten oluşan kitâbenin ilk beyti Osmanlı Türkçesiyle, ikinci beyti Arapça olarak yazılmıştır. İlk beyit aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/ fâilün vezniyle kaleme alınmıştır. İkinci beyitte, Kur'ân-ı Kerîm'de pek çok defa geçen "Onlar için altından ırmaklar akan cennetler vardır" ayetine telmih yapılmıştır.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, horizontal 100, vertical 40 cm, is dated to 1304/1886 and divided into two lines and four boards with horizontal and vertical moldings. The large border framing the inscription indicates that it's a single craft. Decoration items such as med and trifolium are used inside the boards, except for the first line, left plain. The second line is filled with an aesthetic purpose, especially with the use istif style in the last board.

The first couplet of the inscription is written in Ottoman Turkish, based on the aruz prosody fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/ fâilün and the second couplet in Arabic. The second couplet refers to the verse "Theirs are gardens, with rivers flowing beneath", which is repeated many times in the Quran.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

MUVAKKITHANE KİTABESİ
MUVAKKITHANE INSCRIPTION

Fotoğraf: Muvakkıthane Kitâbesi / Photo: Muvakkıthane Inscription

YAPININ YERİ:

Civar mahallesinde Sultan Selim Camii'nin batısında yer almaktaydı.

LOCATION:

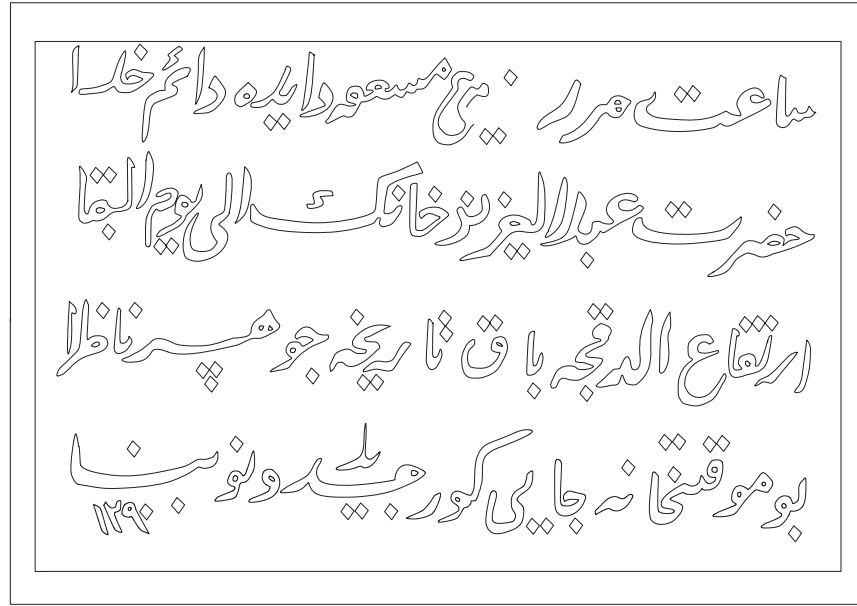
To the west of the Sultan Selim Mosque in the Civar neighborhood.

YAPI HAKKINDA BİLGİ:

Sille ve Gödene taşından inşa edilen yapı, saatin yaygın olmadığı o dönemde halka zamanı ve namaz vakitlerini bildirmek amacı ile inşa edilmiştir. Sultan Abdülaziz zamanında 1290/1873 tarihinde inşa edilen yapı 1956 yılında belediye tarafından meydan açma bahanesi ile yıktırılmıştır (Konyalı,1997:1124).

DESCRIPTION:

The building, built of Sille and Godene stone, was designed to inform the public about prayer times during the period when the clock was not common. Built in 1290/1873 during the reign of Sultan Abdulaziz, the building was demolished by the municipality in 1956 under the pretext of venue arrangement (Konyalı,1997:1124).

Çizim: Muvakkithane Kitâbesi / Drawing: Muvakkithane Inscription

ساعت هر روز نیمی سعادید هدائمه خدا
حضرت عبدالعزیز خان کالسیومال بقا
ارتفاع الدقجه باق نا ریخه جو مشرناظرا
بوموقتخا نه جای کور جدید و نوبنا ۱۲۹۰

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE METNİ:

Saat-ı her ruzuni mesud ede dâim Hudâ
Hazret-i Abdülaziz Han'ın ilâ yevmi'l-bekâ
İrtifa' aldıkça bak târîhe cevher Nâzırâ
Bu muvakkithane câyı gör cedid ü nev-binâ
1290

INSCRIPTION TEXT:

Saat-ı herruzuni mesud ede dâim Hudâ
Hazret-i Abdülaziz Han'ın ilâ yevmi'l-bekâ
İrtifa' aldıkça bak târîhe cevher Nâzırâ
Bu muvakkithane câyı gör cedid ü nev-binâ
1290

METNİN ANLAMI:

Allah, her gününün her saatini devamlı mutlu etsin
Hazreti Abdülaziz Han'ın, kıyamete kadar
İlerledikçe cevher gibi tarihe bak, ey Nâzır
Bu muvakkıthânenin yeri de binası da yenidir.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe yatay 57, dikey 42 cm. ebadındadır. Taşa zemin oyma tekniğinde işlenmiş olup kalın bir bordür ile çerçevelenmiştir. Sol alt köşesinde rakamla tarihe yer verilmiştir. Kitâbe sade ve herhangi bir süsleme unsuruna yer verilmemiştir.

Osmanlı Türkçesi ve tâlik hatla yazılan kitâbe, manzum bir metindir. İki beyitten oluşmuş ve aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle kaleme alınmıştır. İstif kullanılmamıştır. Üçüncü satırdaki cevher kelimesinin altına üç nokta konulması dikkat çekmektedir.

Kitâbenin son mısraındaki noktalı harfler ebcet hesabına vurulunca 1290 rakamı bulunur. Bundan, muvakkıthanenin bu tarihte yani m.1873 yılında Sultan Abdülaziz'in hükümdarlığı zamanında yapıldığı anlaşılmaktadır.

TRANSLATION:

*May Allah make every minute of his life pleased
Hazrat Abdülaziz Han, until the apocalypse
Take a glance at this precious date as you pass by, O sightseer!
This muvakkıthâne (a centre which determines the time for ezan) is newly built.*

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, horizontal 57, vertical 42 cm, is engraved a stone in the ground carving technique and framed by a thick border. The date is included in the lower left corner in a plain style, without processing any decoration element.

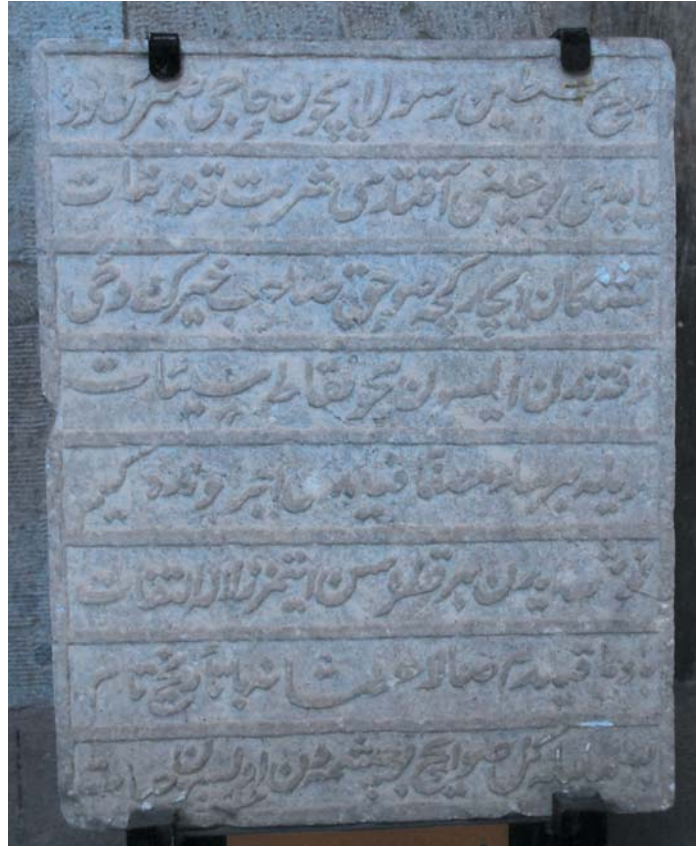
It's a verse text written in Ottoman Turkish and tâlik calligraphy, consisting of two couplets based on the aruz prosody fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün, without stacking. It is remarkable that three dots are placed under the word cevher (precious) in the third line.

The dotted letters in the last line of the inscription corresponds to 1290 in abjad numerals, which indicates that the construction was completed in 1873, during the reign of Sultan Abdülaziz.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

SABRİ DEDE ÇEŞME KİTABESİ
SABRI DEDE FOUNTAIN INSCRIPTION

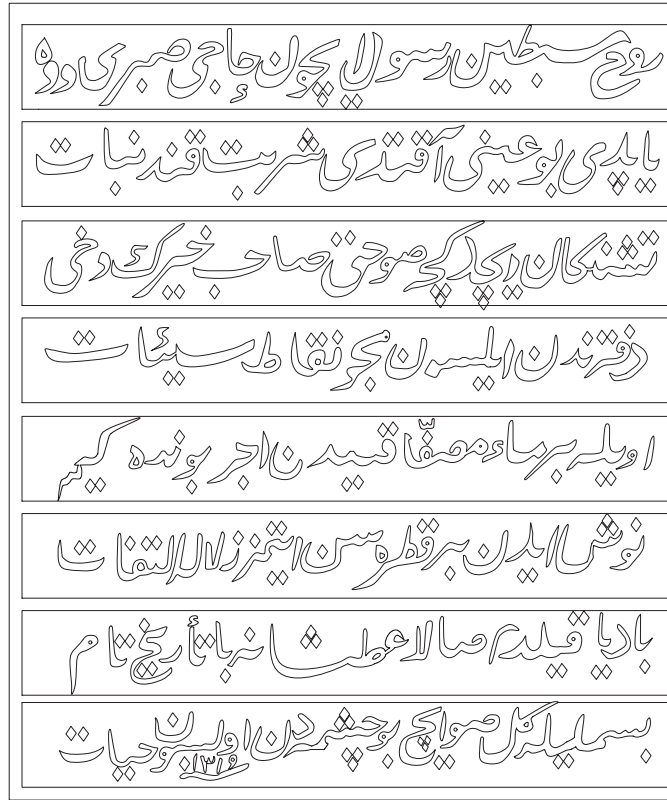
Fotoğraf: Sabri Dede Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Sabri Dede Fountain Inscription

KİTABE METNİ:

Rûh-i sibteyn-i rasûl için Hacı Sabri Dede
Yaptı bu aynı akıttı şerbet-i kand-i nebât
Teşnegân içtikçe su Hak sâhib-i hayrın dahi
Defterinden eylesin mahv-ı nukât-ı seyyiât
Öyle bir mâ-i musaffâ kıymet-i ecr bunda kim
Nûş eden bir katresin etmez zülâle iltifât

INSCRIPTION TEXT:

Rûh-i sibteyn-i rasûl için Hacı Sabri Dede
Yaptı bu aynı akıttı şerbet-i kand-i nebât
Teşnegân içtikçe su Hak sâhib-i hayrın dahi
Defterinden eylesin mahv-ı nukât-ı seyyiât
Öyle bir mâ-i musaffâkıymet-i ecr bunda kim
Nûş eden bir katresin etmez zülâle iltifât

Çizim: Sabri Dede Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Sabri Dede Fountain Inscription

روح سبطین رسول ایچون حاجی صبری دده
 یاپدی بو عینی آقتدی شربت قند نبات
 تشنکان ایچدکچه صو حق صاحب خیرک دخی
 دفترندن ایلسون محو نقاط سیئات
 اوپله بر ماء مصفا قیمت اجر بونده کیم
 نوش ایدن بر قطره سن ایتمز زلاله التفات
 بادیا قیلدم صالا عطشانه با تاریخ تام
 بسملیله کل صو ایچ بو چشمه دن اولسون حیات
 سنه 1319

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

Bâdiyâ kıldım salâ atşâna bâ-târîh-i tâm
Besmeyleyle gel su iç bu çeşmeden olsun hayât
Sene 1319

METNİN ANLAMİ:

Hacı Sabri Dede, Peygamberin iki torunu için
Bu çeşmeyi yaptı, şerbet gibi tatlı suyu akıttı
Susayanlar bu suyu içtikte Allah bu hayrın sahibinin
Defterinden günahları silsin.
Öyle bir temiz sudur ki, ecrin kıymeti buradadır
Bir damlasını içen artık tatlı ve soğuk suya iltifat etmez
Ey Badi, susamışlara tam tarih söyleyerek dua ettim
Gel, bu çeşmeden besmeyleyle su iç, hayat bul.
Sene 1319/1901-1902.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Boyuna dikdörtgen kitâbe, enine silmelerle sekiz satıra bölünmüş olup, yatay 53, dikey 67 cm. ebadındadır. Taşa zemin oyma tekniğiyle işlenmiş kitâbenin son satırında 1319 tarihi kaydedilmiştir. Kitâbede herhangi bir süsleme ögesi bulunmamaktadır.

Kitâbe Osmanlı Türkçesi ve tâlik hatla yazılmış dört beyitlik bir manzumeden oluşmaktadır. Manzûme, aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle kaleme alınmıştır. Son satırda tarih düşürülmüş, harf fazlalığından dolayı harfler biraz sıkışık yazılmıştır.

*Bâdiyâ kıldım salâ atşâna bâ-târîh-i tâm
Besmeyleyle gel su iç bu çeşmeden olsun hayât
Sene 1319*

TRANSLATION:

*Hadji Sabri Dede built this fountain and
Flowed fresh water like thin juice
For the sake of the Prophet's two grandsons.
May Allah forgive the sins of its benefactor
Every time someone thirsty drinks this water.
It has such a clear water, it's the reward itself,
Whoever drinks a drop of it,
No longer praises other juice or cold water
Badi prayed for the thirsty, saying the exact date:
Come, drink water from this fountain and revive.
Year 1319/1901-1902.*

DESCRIPTION:

The longitudinal rectangular inscription, horizontal 53, vertical 67 cm, is divided into eight lines with transverse moldings. The date 1319 is recorded in the last line of the inscription engraved with the stone carving technique. There is no ornamental item in the inscription.

The inscription consists of a verse of four couplets written in Ottoman Turkish and tâlik calligraphy, penned with the aruz meters fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün. The date is recorded in the last line, where the letters are somehow interlaced due to the crowd of letters.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

SARNIÇ KİTABESİ
CISTERN INSCRIPTION

Fotoğraf: Sarnıç Kitâbesi / Photo: Inscription of Bey Street Fountain-1

KİTÂBE METNİ:

هَذَا الصَّرْنَجَعَمَرُ الْحَاجُّ عَلَى بَنٍ... الْأَرْضِ الصَّالِحَةِ لِلزَّرَاعَةِ
هُنَاكَ تَدَامُهُ الْمُسْتَعْنِيهِ لِشَهْرٍ... تَعَالَيْدُكَ بِتَارِيخِ خَمْسٍ وَ تِسْعِمَائِهِ

INSCRIPTION TEXT:

هَذَا الصَّرْنَجَعَمَرُ الْحَاجُّ عَلَى بَنٍ... الْأَرْضِ الصَّالِحَةِ لِلزَّرَاعَةِ
هُنَاكَ تَدَامُهُ الْمُسْتَعْنِيهِ لِشَهْرٍ... تَعَالَيْدُكَ بِتَارِيخِ خَمْسٍ وَ تِسْعِمَائِهِ

METNİN TERCÜMESİ:

Bu sarnıcı ... oğlu Ali, tarımla ilgili işlerin düzenlenmesi için 905/1499-1500 yılında yaptırdı.

TRANSLATION:

This cistern is built by Ali, the son of ... in 905 / 1499-1500 for the arrangement of agricultural affairs.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine uzun dikdörtgen kitâbe yatay 93, dikey 24 cm. ebadındadır. Taş üzerine zemin oyma tekniğinde işlenmiş olup ince bir bordür ile çerçevelenmiştir. Kitâbe ince bir silme ile iki satıra ayrılmıştır. Kitâbe orta kısmından kırılmış daha sonra bütünlenmiştir. Kitâbe sade olup süsleme ögesine rastlanmamaktadır.

Arapça, celî sülüs hatla yazılan kitâbe 905/1499-1500 tarihli. Bu tarihten, kitâbenin erken Osmanlı döneminde yazıldığı anlaşılmaktadır.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, horizontal 93, vertical 24 cm, is engraved on the stone in the ground carving technique and framed with a thin border. It is divided into two lines with a fine bar. It was broken in the middle, but the pieces were matched later. The inscription is simple in terms of including decoration elements.

The inscription written in Arabic and celi thuluth calligraphy is dated to 905 / 1499-1500, the early Ottoman period.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

SELSEBİL KİTABESİ
SELSEBİL INSCRIPTION

Fotoğraf: Selsebil Kitâbesi / Photo: Selsebil Fountain

METNİN OKUNUŞU:

İşbu selsebîl li-rızâ-i Rabbi'l-celîl Mecîdiye Hacı

Mehmed Efendi merhûmun zevce-i merhûmesi Hâce Hav-
vâ Hanım

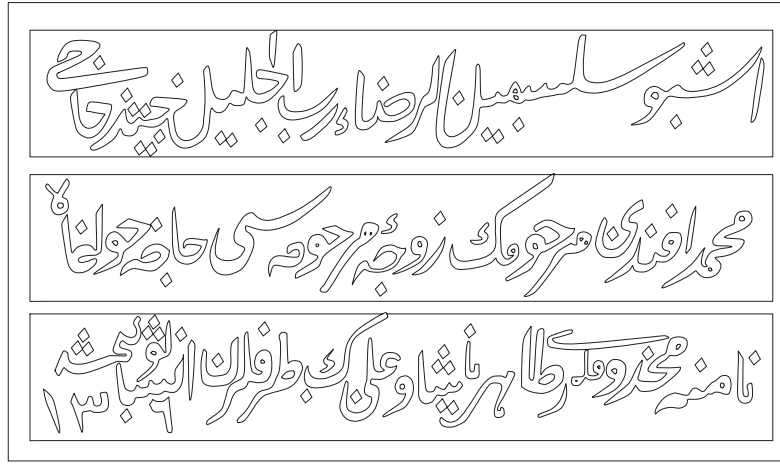
Nâmına mahdûmları Tâhir Paşa ve Ali Bey tarafından inşâ
olunmuştur. 1306

READ AS:

İşbu selsebîl li-rızâ-i Rabbi'l-celîl Mecîdiye Hacı

Mehmed Efendi merhûmun zevce-i merhûmesi Hâce Hav-
vâ Hanım

Nâmına mahdûmları Tâhir Paşa ve Ali Bey tarafından
inşâ olunmuştur. 1306

Çizim: Selsebil Kitâbesi / Drawing: Selsebil Fountain

اشبو سلسبیل لرضاء رب الجلیل مجیدیه حاجی
محمد افندی مرحومک زوجة مرحومه سی حاجه حوا خانم
نامنه مخدوملری طاهر پاشا و علی بك طرفندن انشا اولنمشدر

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Bu selsebil Yüce Allah'ın rızasını kazanmak için Mecidiye Hacı

Mehmet Efendi rahmetlinin vefat eden eşi Hacı Havvâ Hanım

Nâmına oğulları Tâhir Paşa ve Ali Bey tarafından yaptırılmıştır. 1306/1888-1889.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe taş üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiş olup yatay 63, dikey 34 cm. ebatlarındadır. Kitâbenin sol kenarı hafif tahrip olmuştur. Dıştan ince bordürün çerçevelediği kitâbe yatay ince silmelerle üç satıra ayrılmıştır. Kitâbenin son satırında rakamla tarih kaydedilmiştir.

Osmanlı Türkçesi ve tâlik hatla yazılan kitâbe, bir cümlelik mensur bir metindir. Metinde, selsebîl ve celîl kelimeleri arasında seci sanatı yapılmıştır. Üçüncü satırın başı ve sonu hariç istif kullanılmamıştır.

TRANSLATION:

This fountain is built for the sake of Allah the Almighty

By Tâhir Pasha and Ali Bey, the sons of Mecidiye Hadji Mehmet Efendi,

On behalf of his deceased wife Hadji Havvâ Hanım. 1306/1888-1889.

DESCRIPTION:

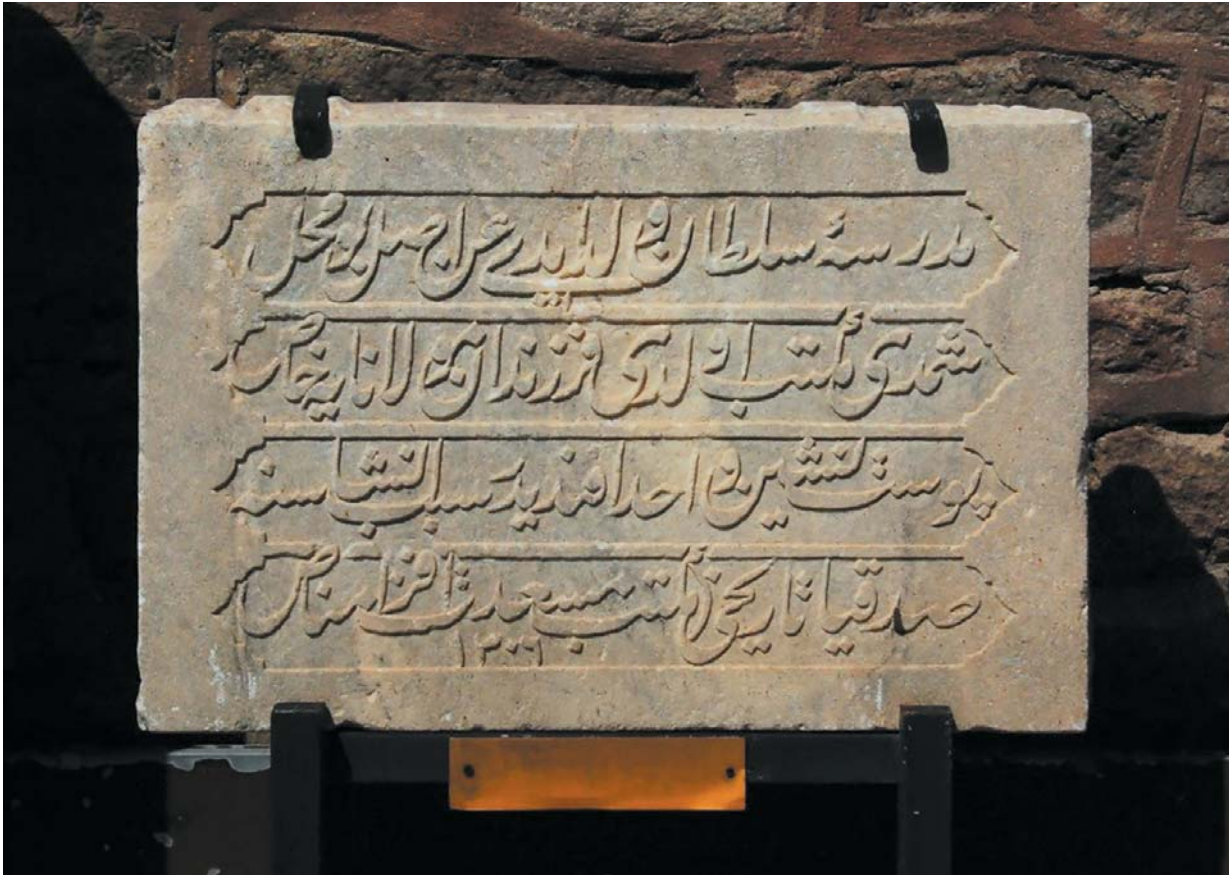
The transverse rectangular inscription, horizontal 63, vertical 34 cm, is engraved on a stone by the ground carving technique. The left edge of the inscription is slightly destroyed. It's framed by the thin border and divided into three lines with horizontal thin moldings. The date is recorded in numbers in the last line of the inscription.

The inscription written in Ottoman Turkish and tâlik calligraphy is a prose text, composed of a single sentence. The seci art (internal rhyming) is provided with the use of the words 'selsebîl'(fountain) and 'celîl'(the Almighty). The letters are not interlaced except for the beginning and end of the third line.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

SULTAN VELED MEDRESESİ KİTABESİ
SULTAN VELED MADRASA INSCRIPTION

Fotoğraf: Sultan Veled Madrasa Inscription / Photo: Inscription of Bey Street Fountain-1

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

Bahâiye Mektebi (Arabacı,1998:333).

NAMES:

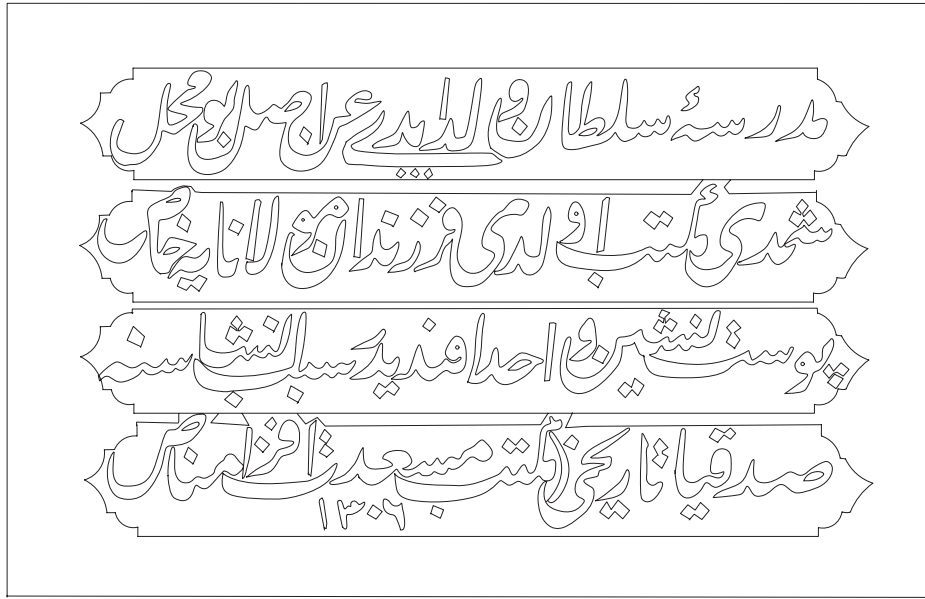
Bahâiye School (Arabacı,1998:333).

YAPININ YERİ:

Mevlâna Manzumesindeki derviş hücrelerinin batı bitişiğinde günümüzde park olan Sultan Selim imaretinin doğusundaydı.

LOCATION:

Adjacent to the west of the dervish cells in the Mevlana Complex, to the east of Sultan Selim imaret which is replaced by a park today.

Çizim: Sultan Veled Medresesi Kitâbesi / Drawing: Sultan Veled Madrasa Inscription

مدرسه سلطان ولد ایدی عن اصل بو محل
 شمدی مکتب اولدی فرزندان مولانایه خاص
 پوست نشین واحد افندیدر سبب انشاسنه
 صدقیا تاریخی مکتب مسعدت افزا مناص 1306

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

III. Murat tarafından 1854 yılında Mevlevi dervişlerinin kalması için derviş hücreleri ve cemiyethane olarak yaptırılmıştır. Yine III. Murat'ın emriyle sonradan medreseye çevrilmiştir. Böylece Mevlâna manzumesi arasına bir medrese ilk defa girmiş olmaktadır. Medrese, dersane ve her birinde birer küçük kubbe ile baca bulunan hücrelerden oluşmaktadır. 1888 yılında medresenin yerine Vahit Çelebi tarafından Bahaiye Mektebi yaptırılmıştır. 1951 yılında medresenin bugünkü derviş hücreleri hizasından batı tarafında kalan kısmı tamamen yıkılmıştır. Mektep 1951 yılında Konya Belediyesi tarafından meydan açmak ve müze alanını tanzim etmek gerekçesiyle yıkılmıştır (Arabacı, 1998: 333-337).

DESCRIPTION:

It was built by Sultan Murat III in 1854 as a dervish cell and a community house for the Mevlevi dervishes, and was later converted into a madrasah upon his order. Thus, for the first time a madrasa was added within the complex of Mevlana. The madrasa consists of a lecturing hall and cells with a small dome and chimney in each. Later in 1888, the Bahaiye School was built by Vahit Çelebi in the place of the madrasa. In 1951, its western side, opposite the current dervish cells, was completely destroyed, followed by the removal of the school in 1951 by the Municipality of Konya on the grounds of laying the foundation of the museum (Arabacı, 1998: 333-337).

KİTÂBE METNİ:

Medrese-i Sultan Veled idi an asl bu mahal
Şimdi mekteb oldu ferzendân-ı Mevlânâ'ya has
Post-nişin Vâhid Efendidir sebab inşâsına
Sıdkiyâ târîhi “mekteb mes‘adet-efzâ menâs”
1306

METNİN ANLAMI:

Burası aslında Sultan Veled Medresesi idi
Şimdi Mevlevi çocuklarına özel bir okul oldu.
Yapılmasına postnişin Vahid Efendi sebep oldu
Ey Sıdkî, mektebin tarihi “mutluluk artıran sığınma yeri”
dir.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe taş üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiş olup yatay 77, dikey 52 cm. ebadındadır. Dört satıra ayrılmış kitâbede her bir panonun köşeleri kademeli olarak sivrileştirilmiş ve hiçbir süsleme ögesi bulunmayan kitâbeyi hareketlendirmiştir. Kitâbenin son satırında 1306 tarihi kaydedilmiştir. Kitâbe Sıtkı Dede tarafından yazılmıştır.

Osmanlı Türkçesi ve nefis bir tâlik hatla yazılan kitâbenin ikinci satırında mekteb kelimesinin serenin hemze gibi yazılması dikkat çekicidir. Her satırda bulunan nun harflerinin içine bazı harflerin yerleştirilmesi de yazıya güzellik katan unsurlardandır.

INSCRIPTION TEXT:

*Medrese-i Sultan Veled idi an asl bu mahal
Şimdi mekteb oldu ferzendân-ı Mevlânâ'ya has
Post-nişin Vâhid Efendidir sebab inşâsına
Sıdkiyâ târîhi “mekteb mes‘adet-efzâ menâs”
1306*

TRANSLATION:

*Here was actually the Madrasa of Sultan Veled
Now converted as a private Mevlevi school.
Master Vahid Efendi commissioned its construction
O Sıdkî, “This shelter is a source of happiness” indicates
the date of the school.*

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, horizontal 77, vertical 52 cm, is engraved on the stone by the ground carving technique. It is divided into four lines, and the corners of each board are gradually tapered, which embellishes the inscription that lacks any other decoration elements. The date 1306 is recorded in the last line by Sıtkı Dede.

It is noteworthy that the top of the letter ‘kef’ in the word ‘mekteb’(school) in the second line is written like ‘hemze’. Written in Ottoman Turkish and with an exquisite calligraphy, the inscription also includes the specific use of tiny letters on the letter ‘nun’, adding an extra beauty to the text.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

ŞEYH ABDÜLAZİZ MEKTEBİ KİTABESİ
SHEIKH ABDULAZIZ SCHOOL INSCRIPTION

Fotoğraf: Şeyh Abdülaziz Mektebi Kitâbesi / Photo: Sheikh Abdulaziz School Inscription

KİTÂBE METNİ:

Şeh-i Abdülazîz'e kıl duâ her dem bu vâcibdir
Ki tahsîl-i hüner asrında pek sehl ü mürettebdir
Zebân-ı şükr ile târîh-i tâmin söyledi Dâî
Binâ oldu bu zîb-i resm ile sıbyâna mektebdir.

METNİN ANLAMİ:

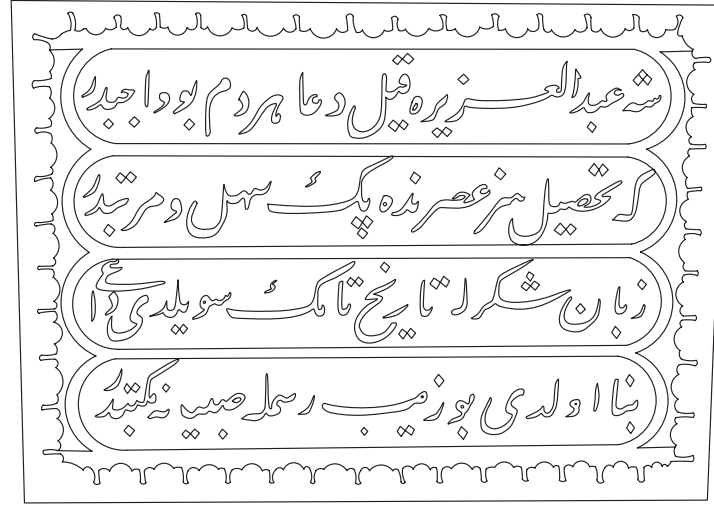
Şeyh Abdülaziz'e her zaman dua et, bu gereklidir.
Çünkü onun döneminde sanat tahsili çok kolay ve düzenli olmuştur.
Şükür ederek tam tarihini dua eden Dâî şöyle söyledi:
Bu güzel yer çocuklara okul olarak bina oldu.

INSCRIPTION TEXT:

Şeh-i Abdülazîz'e kıl duâ her dem bu vâcibdir
Ki tahsîl-i hüner asrında pek sehl ü mürettebdir
Zebân-ı şükr ile târîh-i tâmin söyledi Dâî
Binâ oldu bu zîb-i resm ile sıbyâna mektebdir.

TRANSLATION:

It is a must to pray Sheikh Abdulaziz forever.
Because he paved the way for the art education.
Grateful Dâî said its exact date by giving thanks:
This beautiful place became a school for children.

Çizim: Şeyh Abdülaziz Mektebi Kitâbesi / Drawing: Sheikh Abdulaziz School Inscription

شه عبد العزيزه قيل دعا هر دم بو واجبر
 كه تحصيل هنر عصرنده پك سهل و مرتبدر
 زبان شكرله تاريخ تامك سويلدى داعى
 بنا اولدى بو زيب رسمله صبيانه مكتبدر

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Günümüzde İnce Minare Müzesinde sergilenmekte olan, tâlik hatla yazılmış dört satırlık kitâbe, yatay 77, dikey 57 cm. ebadındadır. Kitâbede bulunan 4 panonun köşeleri yuvarlatılarak estetik bir görünüm elde edilmiştir. Bunun yanı sıra kitâbe çerçevesinin testere dişi şeklinde tasarlanması da dikkat çekmektedir.

Osmanlı Türkçesi ile yazılmış iki beyitlik bir manzume-den oluşmaktadır. Manzûme, aruzun mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün vezniyle kaleme alınmıştır. Herhangi bir süsleme ögesine sahip olmayan kitâbenin hattının güzelliği ve harflerin sıkıştırılmadan rahat bir şekilde yazılmaları dikkat çekicidir.

Son mısradaki bulunan harfler, ebcet hesabıyla 1290 yapmaktadır. Miladi karşılığı 1873'tür. Dolayısıyla mektebin yapım tarihi 1290/1873 olmalıdır.

DESCRIPTION:

The four-line inscription, horizontal 77 x vertical 57 cm, is written in tâlik calligraphy, and currently displayed at the Ince Minaret Museum. An aesthetic appearance is obtained by bevelling the corners of the 4 boards in the inscription. In addition, it is noteworthy that its frame is designed in the shape of a saw blade.

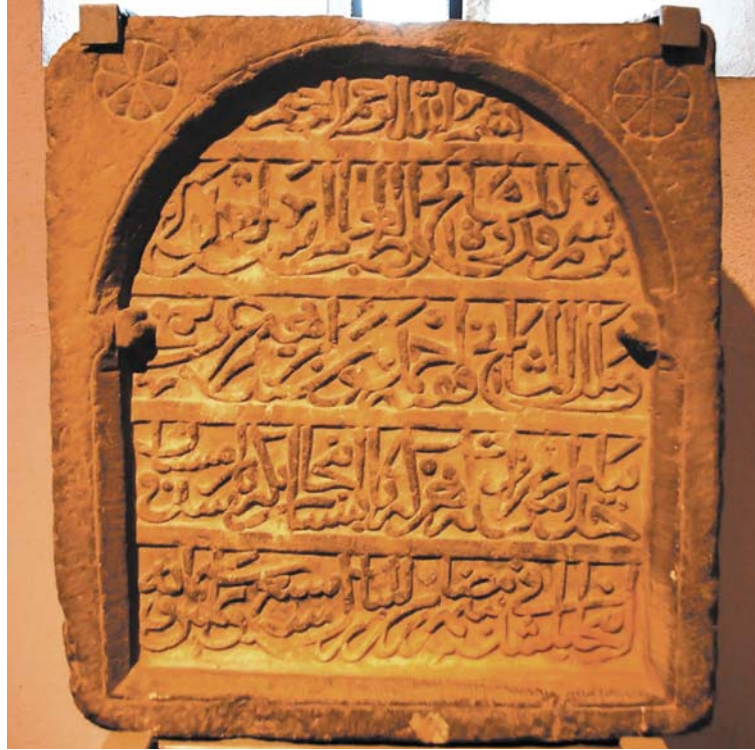
It consists of a verse of two couplets written in Ottoman Turkish and is processed with the aruz prosody mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün. It is remarkable that the calligraphy does not have any ornamental elements though the letters are written broadly without being interlaced.

The letters in the last line indicate the date as 1290 in abjad numerals; namely the construction date of the school should be 1873.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

ŞEYH ALAMAN ZÂVİYESİ
SHEIKH ALAMAN ZAWIYA

Fotoğraf: Şeyh Alaman Zaviyesi Kitâbesi / Photo: Sheikh Alaman Zawiya Inscription

1- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

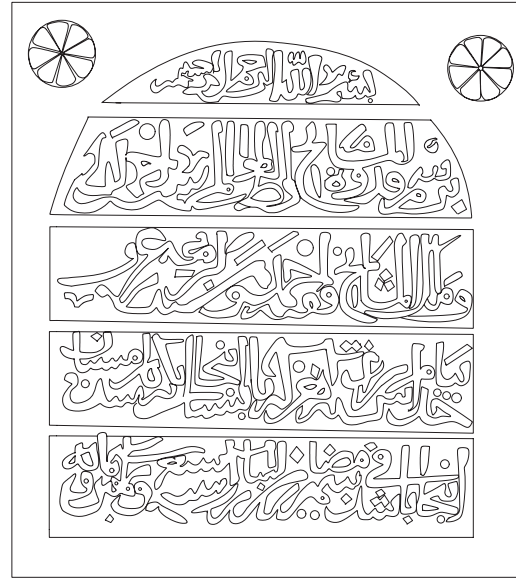
2- بِرِ سَمِ قِدْوَةِ الْمَشَايخِ قُطْبِ الْعَالَمِ سَيِّدِ أَحْمَدُ

3- وَمَلِكِ الْمَشَايخِ قَفِيهَا أَحْمَدُ وَسَيِّدِ ابْنِ إِبْرَاهِيمَ عَرَبِ

4- خدایا بیا مرزا د کهر که تابتان اینجای که باشد ز مستان

5- اینجا باشد فی شهر رمضان المبارک سنه سبع و ثمانین و ستمائیه

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

Çizim: Şeyh Alaman Zaviyesi Kitâbesi / Drawing: Sheikh Alaman Zawiya Inscription

METNİN TERCÜMESİ:

Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla,

Şeyhlerin önderi, alemin kutbu Seyyid Ahmed ve şeyhlerin sultanı Fakih Ahmed ve Seyyid İbrahim Arab için 687 yılı mübarek Ramazan ayında yapılmıştır. Yaz kış burada oturanları Allah bağışlasın .

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Boyuna dikdörtgen formlu kitâbe yatay 60, dikey 64 cm. ebadındadır. Etrafı kalın bir bordürle çerçevelenmiş olan kitâbe içten yarım daire kemer içine alınmıştır. Kemer ayakları üç dilimli birer konsola oturmaktadır. Kemer köşelerinde sekiz dilimli rozet bulunmaktadır. Kitâbe enine silmeler ile beş satıra ayrılmıştır. Satır aralarında med, tirfil ve rumi yaprağı motifleri görülmektedir.

Beş satırlık mensur kitâbe, ender Arapça-Farsça kitâbe-lerden biridir. Zira Selçuklu dönemindeki kitâbelerin çoğu Arapça yazılmışlardır. Bu kitâbenin sonundaki tarih kısmından önce yazılan ve tercümesi “Yaz kış burada oturanları Allah bağışlasın” olan kısım Farsça, geri kalan kısımlar Arapçadır.

Selçuklu sülüs hattıyla yazılan kitâbe mensur bir metindir. Besmeleyle başladıktan sonra kimin için ve ne zaman yaptırıldığı anlatılıp tarih kaydedilmiştir.

TRANSLATION:

In the name of Allah, the Most Gracious, the Most Merciful.

This building is built in the holy month of Ramadan in 687 on behalf of the chief of sheikhs Seyyid Ahmed, and on behalf of the sultan of sheikhs Fakih Ahmed and Seyyid Ibrahim Arab. May Allah forgive those whoever stay here in summer and winter .

DESCRIPTION:

The longitudinal rectangular inscription, horizontal 60, vertical 64 cm, is enclosed inside a semicircular arch, framed with a thick border. The arch feet sit on a console with trefoil arch. Eight-slice rosettes are engraved in the corners of the arch. The inscription is divided into five lines with transverse bars and decorated with med, trifolium and rumi leaf motifs through the lines.

The five-line prose inscription is one of those rare Arabic-Persian artifacts in comparison with the inscriptions mostly written in Arabic in the Seljuk period. The line before the date part “May Allah forgive those whoever stay here in summer and winter” is written in Persian and the rest in Arabic.

It is a prose text written with the Seljuk thuluth, beginning with Basmala and continuing with for whom and when it is built.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

TEVFİK PAŞA ÇARŞISI
TEVFIK PASHA BAZAAR

Fotoğraf: Tevfik Paşa Çarşısı Kitâbesi / Photo: Tevfik Pasha Bazaar Inscription

KİTÂBE METNİ:

Hazret-i Tevfik paşanın bu sûk-ı bihterîn
Sâir âsâr-ı güzînine ekledi Konya'da
Âcizâne bende Eşref söyledim târîh-i tâm
Sûk-ı Tevfikiyye tarz-ı nev yapıldı Konya'da
Harrarahu eh-Hasan el-Fahrî bin el-Hâc Ali bey
1286

INSCRIPTION TEXT:

*Hazret-i Tevfik paşanın bu sûk-ı bihterîn
Sâir âsâr-ı güzînine ekledi Konya'da
Âcizâne bende Eşref söyledim târîh-i tâm
Sûk-ı Tevfikiyye tarz-ı nev yapıldı Konya'da
Harrarahu eh-Hasan el-Fahrî bin el-Hâc Ali bey
1286*

حضرت توفیق پاشانك بو سوق بهترین

سائر آثار كزینینه اكلى قونیه ده

عاجزانه بنده اشرف سويلدم تاريخ تام

سوق توفیقیه طرز نو یاپلدى قونیه ده

حرره الحسن الفخرى بن الحاج على بك 1286

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Hazreti Tevfik Paşa, Konya’da, bu güzel çarşuyu diğer seçkin eserlerine ekledi. Aciz bir kul olan Eşref, tam bir tarihini söyledim. “Tevfikiye çarşısı yeni tarzda Konya’da yapıldı.” Bu yazıyı, Hacı Ali Beyin oğlu Hasan Fahri yazdı. 1286/1869-1870.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe beyaz mermer üzerine kabartma ve zemin oyma teknikleri kullanılarak işlenmiştir. Yatay 77, dikey 48 cm. ebadındaki kitâbe yatay ve dikey silmelerle üç satır beş pano içerisine alınmış ve kitâbenin kompozisyonunu güzelleştiren bir silme ile sınırlandırılmıştır. Kitâbenin dört köşesinde birer oyma tekniği ile yapılmış madalyon bulunmaktadır. Madalyonların içlerinde önceden harf ve yazılar olduğu belli olmaktadır. Madalyonların içindeki harfler zaman içinde aşınmadan dolayı erimiş, belli olmamakta ve okunamamaktadır. Kitâbenin tarih yazılı üçüncü satırı yarım daire kemer içine alınmıştır. Kitâbenin panoları hiç boş yer kalmayacak şekilde istiflenmiştir. Kitâbede med ve noktalama işaretlerinin kullanımı ile süslemeye gidilmiştir.

1286/1869 tarihli olan kitâbe, aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle yazılmıştır. Osmanlı Türkçesi ve tâlik hatla yazılan kitâbede bulunan harflerin girift bir istifle yazılmış olması okumayı güçleştirmektedir.

TRANSLATION:

Excellency Tevfik Pasha added this beautiful bazaar as a chain of outstanding works in Konya. Eşref, a helpless servant, recorded the exact date as “Tevfikiye bazaar is built in Konya in a new style.” This text is written by Hasan Fahri, the son of Hadji Ali Bey. 1286/1869-1870.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, horizontal 77, vertical 48 cm, is engraved on a white marble using relief and floor carving techniques. The text is divided in five lines and five boards with horizontal and vertical bars and enclosed by a molding that enhances the composition of the inscription. Medallions made by carving technique are seen on the four corners of the panel. It is clear that the medallions formerly included some letters and inscriptions, which disappeared over time and became illegible. The third line with the date is enclosed in a semicircular arch. The lines are interlaced inside the panel so as not to leave any free space, together with some decoration signs such as med and punctuation marks.

The inscription, written in Ottoman Turkish and tâlik calligraphy, is dated to 1286/1869 and processed with the aruz prosody of remel bahri fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün. The fact that the letters in the inscription are written in an intricate sequence makes the text difficult to read.

İNCE MİNARE TAŞ VE AHŞAP ESERLER MÜZESİNDE SERGİLENEN KİTABELER
INSCRIPTIONS EXHIBITED AT INCE MINARET STONE AND WOODEN WORKS MUSEUM

YUSUF AĞA MEDRESESİ KİTABESİ
YUSUF AGA MADRASA INSCRIPTION

Fotoğraf: Yusuf Ağa Medresesi Kitâbesi / Photo: Yusuf Ağa Madrasa Inscription

YAPININ DİĞER İSİMLERİ: Kütüphane Medresesi
(Arabacı,1998:418).

YAPININ YERİ: Mevlâna müzesi önündeki Sultan Selim Camii bitişiğinde yer almaktaydı. Yusuf Ağa Kütüphanesi ile Selimiye camiinin güney kısmındaki yeşil alandaydı.

YAPI HAKKINDA BİLGİ: Medrese, İnce Minare Medresesinde sergilenen kitâbesine göre 1212/1797 tarihinde Yusuf Ağa tarafından yaptırılmıştır.

KİTÂBE METNİ:

Sâhibu'l-hayrât ve'l-hasenât Yûsuf Ağa

Kethudâ-yı Hazret-i Vâlide Sultân

Sene fî 1212

NAMES: The Library Madrasa (Arabacı,1998:418).

LOCATION: It was formerly located adjacent to the Sultan Selim Mosque in front of the Mevlana Museum and was in the green area in the southern part of the Yusuf Aga Library and Selimiye Mosque.

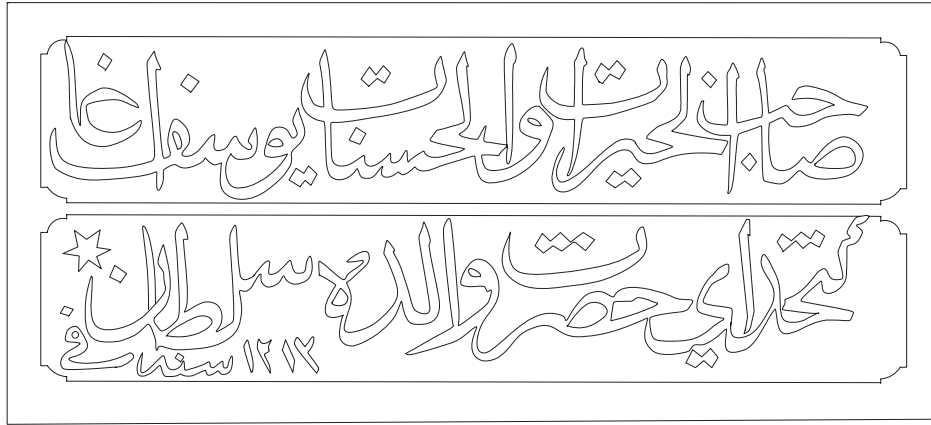
DESCRIPTION: The madrasa was built by Yusuf Ağa in 1212/1797 according to the inscription exhibited in the Ince Minaret Madrasa.

INSCRIPTION TEXT:

Sâhibu'l-hayrât ve'l-hasenât Yûsuf Ağa

Kethudâ-yı Hazret-i Vâlide Sultân

Sene fî 1212

Çizim: Yusuf Ağa Medresesi Kitâbesi / Drawing: Yusuf Ağa Madrasa Inscription

صاحب الخيرات و الحسنات يوسف آغا
كتخدای حضرت والده سلطان
سنة في 1212

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Bu hayır ve hasenatı yaptıran, Hazreti Valide Sultan'ın Ket-hüdası Yusuf Ağadır. Yapım tarihi 1212/1797-1798.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe, yatay 106, dikey 48 cm. ebadında olup mermer üzerine zemin oyma tekniğiyle hazırlanmıştır. Enine silmeyle iki panoya ayrılan kitâbenin pano köşeleri yuvarlatılmıştır. İkinci satırda altıgen yıldız (Süleyman mührü) motifi görülmektedir. Son satırda tarih, rakamla kaydedilmiştir.

Yazı nefis bir tâlik hattıdır. Bazı harfler istifli bir şekilde yazılarak boşluklar ortadan kaldırılmıştır.

İkinci satırın başındaki kef harfinin sereninin çizim şekli ve bu kelimenin sonundaki ye harfinin altına konulan noktalar dikkat çekmektedir.

TRANSLATION:

This charity is built by Yusuf Ağa, Valide Sultan's chamberlain. The construction date is the year 1212/1797-1798.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular inscription, horizontal 106, vertical 48 cm, is processed with the ground carving technique on a marble and divided into two boards by a transverse bar, as the corners of the boards are bevelled. The second line includes a hexagonal star (seal of Solomon) motif and the last line indicates the date in numbers.

The text is inscribed with a delightful tâlik calligraphy as some letters are written in istif style in order to fill the space.

The drawing of the letter 'kef' at the beginning of the second line and the dots under the letter 'y' at the end of the same word attract attention as remarkable features.

İPLİKÇİ CAMİİ IPLIKCI MOSQUE

İplikçi Camii Genel Görünüm / Iplikci Mosque, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Kürkcü Mahallesi, Mevlâna Caddesi No:16'da yer almaktadır.

LOCATION:

Meram District, Kürkcü Neighborhood, Mevlâna Street No:16.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Caminin 598-1201 yıllarından önce Tebrizli Ebu'l-Fazl Abdü'l-Cebbar tarafından yaptırıldığı sanılıyor (Konyalı, 1997: 404).

DATE AND PERIOD:

The mosque is believed to be built by Ebu'l-Fazl Abdü'l-Cebbar of Tabriz before 598-1201 (Konyalı, 2007:280).

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Bilinmiyor.

ARCHITECT AND PATRON:

Unknown.

YAPININ TAMİR KAYITLARI:

Eser üzerinde yer alan onarım kitâbesine göre Mesud Oğlu Samurcu Hacı Ebubekir tarafından 733-1332 yıllarında genişletilmiş, yenilenmiş ve imar edilmiştir. Turgut Oğlu Ebu'l-Fazl Ahmet Bey 834-1430/31 yıllarında mabedi yenilemiştir. Cami daha sonra yandığı için tüccar Hacı Emrullah 992-1584 yılında tamir ettirmiştir. Mabet 1945 yılında Müzeler Umum Müdürlüğü tarafından onarılmıştır. 1951 yılında Konya Müzesi Klasik Eserler Şubesi haline getirilmiş, 1960 yılında ise tekrardan ibadete açılmıştır (Konyalı, 1997: 404-406).

REPAIR RECORDS:

According to the repair inscription, it was expanded, renewed and reconstructed by Samurcu Hacı Ebubekir, the son of Mesud in 733-1332. Ebu'l-Fazl Ahmet Bey, the son of Turgut, also renovated the mosque in 834-1430 / 31. As the mosque later burned, the merchant Hadji Emrullah had it repaired in 992-1584. It was again repaired in 1945 by the General Directorate of Museums. In 1951, it became the branch of Konya Museum Classical Works, and in 1960 it was reopened for worship (Konyalı, 2007: 280-281).

YAPIM TEKNIĞİ VE MALZEMESİ:

Bütünüyle tuğla malzemeden inşa edilmiştir.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

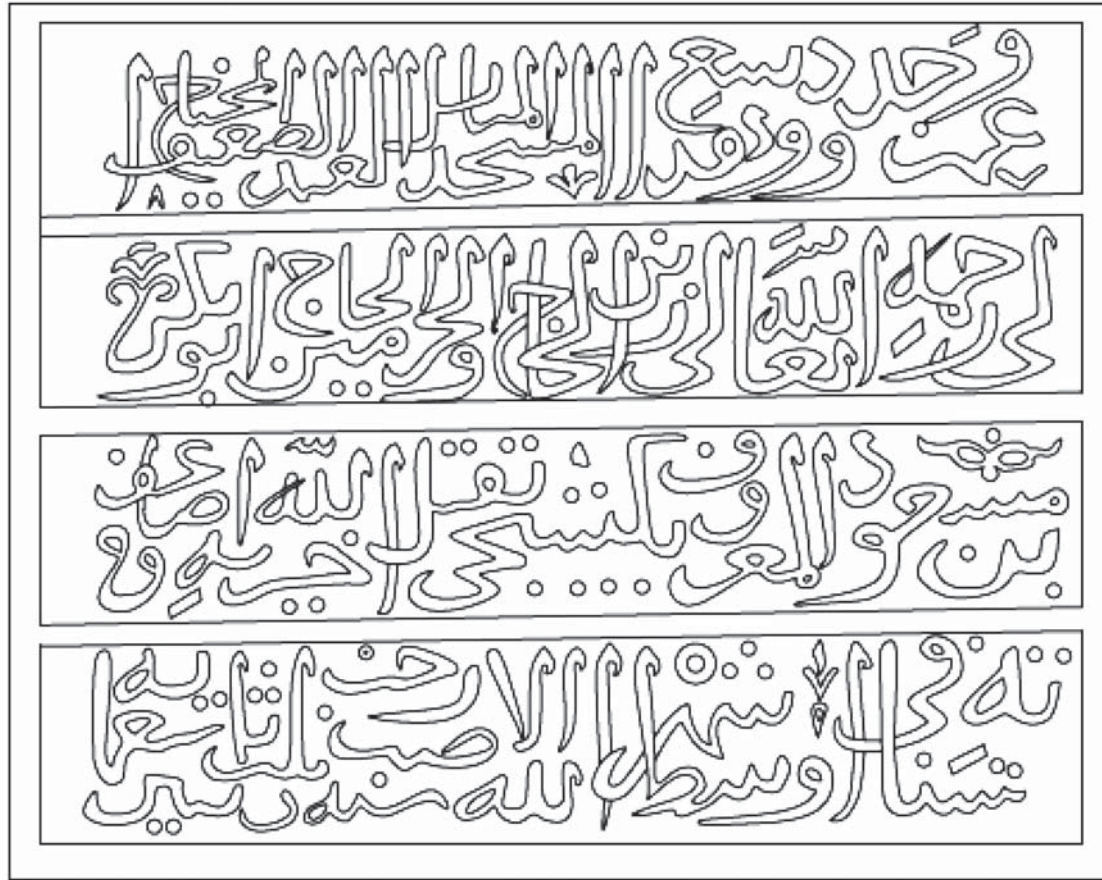
AND MATERIALS:

Built entirely of brick material.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: İplikçi Camii Kitâbesi / Photo: İplikçi Mosque Inscription

Çizim: İplikçi Camii Kitâbesi / Drawing: Iplikçi Mosque Inscription

1- عَمَّرَ وَجَدَّدَ وَوَسَّعَ هَذَا الْمَسْجِدَ الْمُبَارَكَ الْعَبْدُ الضَّعِيفُ الْمُحْتَاجُ إِ

2- لَى رَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى زَيْنُ الْحَاجِّ وَالْحَرَمَيْنِ الْحَاجُّ أَبُو بَكْرٍ

3- بِنِ مَسْعُودٍ الْمَعْرُوفِ بِكَيْشَنْجِي تَقَبَّلَ اللَّهُ خَيْرَاتَهُ وَضَاعَفَ

4- حَسَنَاتَهُ فِي أَوَاسِطِ شَهْرِ اللَّهِ الْأَصْبَحِ رَجَبِ سَنَةِ ثَلَاثٍ وَتَلَاثِينَ (و) سَبْعِمِائِهِ

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Cami kuzeyinden geçen caddenin zamanla dolarak yükselmesi sebebi ile kot altında kalmıştır. Doğu-batı doğrultusunda enine dikdörtgen planlı olan cami, mihraba paralel üç sahınlıdır. Mihrap önündeki sahnın beşik tonozla, diğer sahnınlar çapraz tonozla örtülüdür. Mihraba dik orta sahnın üzerinde üç elips kubbe bulunmaktadır. Oldukça yalın olan camide dış cephede basit silmelerle süslemeye gidilmiştir. İçerde Selçuklu döneminde yapılmış çini mozaik tekniğinde mihrap kalıntısı bulunmaktadır. Caminin güneydoğu duvarına bitişik kubbeli oda medreseye aittir. Caminin günümüzdeki minaresi yenidir (Dülgerler,2006:80-82; Yetkin,1986:43-44).

METNİN TERCÜMESİ:

“Bu mübarek mescidi 733 yılında Allah’ın ayı olan Receb ayının ortalarında KİŞCİ diye bilinen Mesud-zade Hac ve Haremeynin ziyneti, Allah’ın rahmetine muhtaç zayıf kulu Hacı Ebubekir tamir etti, yenileştirdi ve genişletti. Allah hayırlarını kabul etsin ve iyiliklerini artırsın.

Kitâbeye göre bu cami 733 yılı Receb’inin ortalarında كيشجى Kışci (samurcu) şöhretini taşıyan Mesud-zâde Hacı Ebubekir tarafından genişletilmek sureti ile tamir ve tecdit edilmiştir.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen Arapça kitâbe mermer üzerine zemin oyma tekniğiyle işlenmiştir. Dıştan ince bir bordürle çerçevelenen kitâbe enine silmelerle dört satıra ayrılmıştır. Kitâbede stilize bitkisel süslemeler, med ve tirfil motifleri bulunmaktadır. Sülüs hatla yazılmış kitâbede “elif” ve “lam” harflerin ahenkli kullanımı dikkat çekmektedir. Kitâbede istif kullanılmış, hiç boş yer kalmayacak şekilde harfler birbirlerinin üzerine bindirilmiştir.

DESCRIPTION:

The mosque remained below the ground level because of the rise in the nearby street on the north of the mosque. It has a transverse rectangular plan in the east-west direction, and three naves parallel to the mihrab. The nave in front of the mihrab is covered with a barrel vault and the other naves with a cross vault. There are three elliptical domes above the middle nave perpendicular to the mihrab. The mosque, which is quite plain inside, is decorated with simple moldings on the exterior facades. Inside, there is a mihrab remnant carved in the tile mosaic technique survived from the Seljuk period. The domed room adjacent to the southeast wall of the mosque belongs to the madrasa. Its minaret is a new construction (Dülgerler,2006:80-82; Yetkin,1986:43-44).

TRANSLATION:

“This blessed masjid is repaired, expanded and renovated by the weak servant Hadji Ebubekir, known as ‘Kışci’(sable coat master), in need of Allah’s mercy,the son of Mesud, jewellery of Hajj and Haremeyn, in the middle of Allah’s month Receb, in 733. May Allah accept their charity and increase their goodness”.

According to the inscription, this mosque was repaired and expanded by Haji Ebubekir, who had the reputation as a sable coat master, the son of Mesud, in the middle of month Receb in 733.

DESCRIPTION:

The transverse rectangular Arabic inscription is engraved on the marble with the ground carving technique and framed by a thin border as well as being divided into four lines with transverse moldings. The inscription contains stylized floral ornaments, med and trifolium motifs. The harmonious use of the letters “elif” and “lam” with the thuluth calligraphy is remarkable. For aesthetic appearance, the letters are intertwined in istif style so as not to leave any space on the panel.

İSMAİL AĞA ÇEŞMESİ ISMAIL AGA FOUNTAIN

Ismail Ağa Fountain, General View / Abdul-mumin Masjid, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Akçeşme Mahallesi, Mengüç Caddesi üzerinde yer almaktadır.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Kitâbesine göre 1319-1901 tarihinde inşa edilmiştir. Geç Osmanlı Dönemidir.

LOCATION:

Karatay District , Akçeşme Neighborhood , Mengüç Street.

DATE AND PERIOD:

1319-1901 (dated by inscription), late Ottoman period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Çeşmenin kitâbesine göre Konya eşrafından merhum Hacı Velizâde İsmail Ağa tarafından yaptırılmıştır.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Düzgün kesme Gödene, Sille taşı ve mermer malzeme ile inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Çeşme dikey dikdörtgen formlu, tek cepheli bağımsız bir sokak çeşmesidir. Teğet kemer profilili ayaklara oturmaktadır. Ayna taşı iç içe geçmiş kabartma dairelerden oluşmaktadır. Ayna taşının üst kısmında kaş kemerli tas nişi bulunmaktadır. Daire formundaki yalağın sekilerinin bir tanesi günümüze gelebilmiştir. Çeşme bütününde sade tasarlanmıştır. Çeşmenin üzeri günümüzde sonradan ahşap saçakla örtülmüştür. Çeşme günümüzde akar vaziyettedir.

ARCHITECT AND PATRON:

Commissioned by Hadji Velizâde Ismail Ağa, one of the Konya gentry.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of smooth cut Gödene, Sille stone and marble.

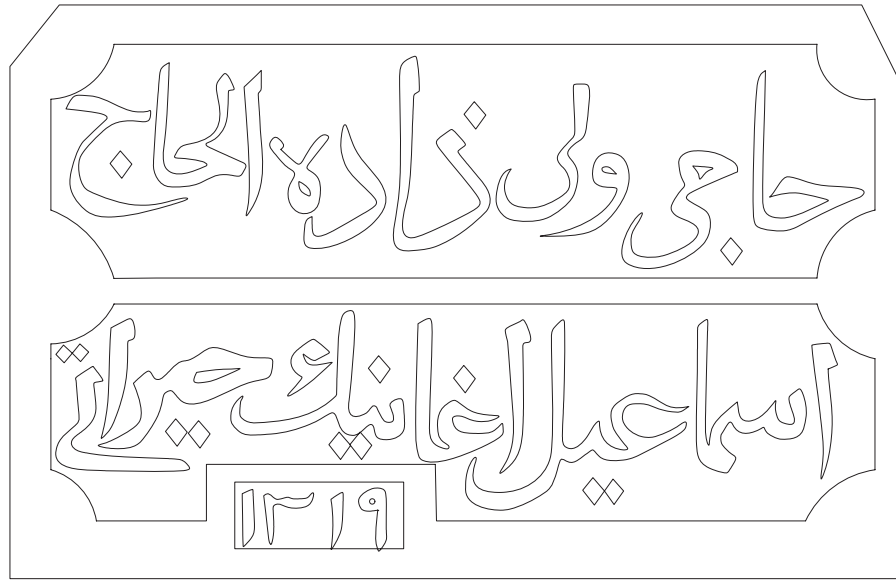
DESCRIPTION:

It's a vertical rectangular, single-facade freestanding street fountain. Its tangent arch sits on profiled pilasters. The spout stone consists of embossed circles and a semi-circular alcove niche is seen above it. Only one of the platforms of the trough in the form of a circle has survived to the present day. The fountain is designed entirely plain as its top is covered with a wooden eaves. The fountain is active today.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: İsmail Ağa Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Ismail Ağa Fountain Inscription

Çizim: İsmail Ağa Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: İsmail Ağa Fountain Inscription

حاجی ولی زاده الحاج
اسماعیل اغانیک خیراتی 1319

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

KİTÂBE METNİ:

Hacı Velî-zâde el-Hâc İsmail Ağanın hayrâtı 1319

INSCRIPTION TEXT:

The fountain of Hadji İsmail Ağa, the son of Hadji Velî 1319

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Kitâbe, kemerin üstünde bulunmaktadır. Sülüs hatla yazılmış 28x39 cm. ebadında iki satırlık kitâbesi bulunmaktadır. Mermer üzerine zemin oyma tekniği ile işlenmiştir. Kitâbe kalın bir bordür ile çevrili olup enine silme ile iki panoya ayrılmıştır. Pano köşeleri pahlanmış olup ikinci satırda dikdörtgen kartuş içerisinde rakamla tarih kaydedilmiştir.

Osmanlı Türkçesiyle yazılan kitâbe iki satırlık mensur bir metindir. Kitâbenin son satırındaki aitlik ekinin ye harfiyle yazılması ve hayrat kelimesinin hı harfinin üzerine nokta konulmaması, kitâbeyi yazanın bilgili bir şahıs olmadığı izlenimini vermektedir. Kitâbe içerisinde süsleme ögesi bulunmamaktadır.

DESCRIPTION:

The two-line inscription, inscribed with the thuluth calligraphy, size 28x39 cm, is set above the arch and processed on the marble with the ground carving technique. It's framed by a thick border and divided into two boards by a transverse molding. The board corners are bevelled and the date is recorded in a rectangular cartridge in the second row.

The inscription written in Ottoman Turkish is a two-line prose text. Inscribing the possessive suffix in the last line of the inscription with the letter 'y' and not putting a dot on the letter 'h' in the word 'hayrat' give the impression that the calligrapher is not so much competent enough in the use of language. There is no ornamental item in the inscription.

KALECİK CAMİİ KALECIK MOSQUE

Kalecik Camii Genel Görünüm / Kalecik Mosque, General View

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Kale Celp Mahallesi, Hisar Sokak No:1'de yer almaktadır.

LOCATION:

Meram District, Kale Celp Neighborhood, Hisar Street No:1.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Yapının kitâbesine göre 1342/1924 inşa edilmiştir. Cumhuriyet Dönemi eseridir.

DATE AND PERIOD:

1342/1924 (dated by inscription), the Republic period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI: Bilinmiyor.

ARCHITECT AND PATRON: Unknown.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Taş ve kerpiç malzemeden yığma yapım tekniği ile yapılmıştır.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

Built of stone and adobe material with masonry construction technique.

YAPININ KİTABESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Kalecik Mosque Inscription
Photo: Kalecik Mosque Inscription

Çizim: Kalecik Mosque Inscription
Drawing: Kalecik Mosque Inscription

حَيْرُ الْمَالِ مَا أَنْفَقَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
أَشْبُو مَسْجِدَ شَرِيفِكَ مَجْدًا أَنْشَأْتَهُ
مَوْفِقَ أَوْلَانِ مَحَلِّهِ أَهْلِ يَسْنَى جَنَابِ حَقِّ
دَارِ يَنْدِهِ مَسْعُودَ بِيُورْسُونِ آمِينَ
محرم 1342

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Cami kareye yakın dikdörtgen planlı olup, üstü kırma çatı ile örtülmüştür. Camiye çift taraflı ahşap kapı ile girilmektedir. Giriş kapısının ve dikdörtgen pencerelerin üstünde ahşap alınlık bulunmaktadır. Yapının içinde alçı üzerine yağlı boyalı mihrabı ve ahşap minberi oldukça sade tutulmuş, tavan ise çatalı ahşap ile kaplanmıştır. Harimin kuzeyinde ahşap mahfil yer almaktadır. Günümüzde cami ibadete açıktır.

KİTABE METNİ:

Hayru'l-mâli mâ enfeka fî sebîli'llâhi
İşbu mescid-i şerîfin müceddeden inşâsına
Muvaffak olan mahalle ahalisini Cenâb-ı Hak
Dâreynde mes'ûd buyursun âmin
Muharrem 1342

METNİN ANLAMI:

En hayırlı mal, Allah yolunda infak edilendir.

Bu mescidin yeniden yapılmasına muvaffak olan mahalle ahalisini Yüce Allah iki dünyada mesut etsin. Amin. Muharrem 1342/1923-1924.

KİTABE ÖZELLİKLERİ:

Caminin giriş kapısı üzerinde dikdörtgen formlu kitâbe dıştan ince bir silme ile çerçevelenmiş olup, alt kısmı yuvarlatılarak buraya rakamla tarih kaydedilmiştir. Kitâbe enine üç silme ile dört satır halinde ayrılmıştır. Sülüs hatla yazılan kitâbede harflerin küçük halleri, med, tırnak ve tirfillerle süslemeye gidilmiştir.

Bir hadis-i şerife, Arapça başlayan ve Osmanlı Türkçesiyle devam eden kitâbe, iki cümlelik mensur bir metindir. İlk satırda bulunan hadiste Peygamberimiz, “En hayırlı mal, Allah yolunda infak edilendir” buyurmaktadır.

Süsleme ögesi bulunmayan kitâbenin ilk satırındaki fi harf-i cerinin yâ-i ma'kûs ile sağ tarafa uzatılan ye harfi ve güzel istif dikkati çekmektedir.

DESCRIPTION:

The mosque has a rectangular plan, almost square, and is covered with a hipped roof. The mosque is entered through a double-wing wooden door, above which wooden rectangular windows and a wooden eaves. Inside the building, its oil-painted mihrab and wooden pulpit look quite plain, while the ceiling is covered with slat sheath. There is a wooden loge in the north of the harim. Today, the mosque is open to worship.

INSCRIPTION TEXT:

Hayru'l-mâli mâ enfeka fî sebîli'llâhi
İşbu mescid-i şerîfin müceddeden inşâsına
Muvaffak olan mahalle ahalisini Cenâb-ı Hak
Dâreynde mes'ûd buyursun âmin
Muharrem 1342

TRANSLATION:

The best property is the one spent for the sake of Allah.

May Allah Almighty bless, in both worlds, the neighborhood people who commissioned rebuilding of this mosque .Amen! Muharrem 1342/1923-1924.

DESCRIPTION:

Above the entrance door of the mosque is the rectangular shaped inscription, framed by a thin molding as the bottom part with the date is bevelled. The panel is divided into four lines with three transverse bars. The inscription written with the thuluth calligraphy is adorned with tiny letters, meds, quotes and trifoliums.

The prose text consisting of two sentences begins with the Prophet's hadith “The best property is the one spent for the sake of Allah” and continues in Ottoman Turkish.

The inscription does not include any ornamental element, except for the letters sequenced in istif style. In addition, the extension of the letter 'f' to the right like in the letter 'y' is quite noteworthy.

KALENDERHANE ÇEŞMESİ KALENDERHANE FOUNTAIN

Kalenderhane Çeşmesi Genel Görünüm / Kalenderhane Fountain, General View

YAPININ YERİ:

Karatay İlçesi, Kalenderhane Mahallesi, Ankara Caddesi üzerinde yer almaktadır.

LOCATION:

Karatay District, Kalenderhane Neighborhood, Ankara Street.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Çeşme üzerinde yer alan kitâbeye göre Zilkade 1341/Haziran-Temmuz 1923 tarihinde inşa edilmiştir. Cumhuriyet dönemi yapısıdır.

DATE AND PERIOD:

Zilkade 1341/June-July 1923 (dated by inscription), the Republic period.

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI: Çeşme üzerindeki kitâbesine göre Hatice Hanım tarafından inşa edilmiştir.

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ: Çeşme düzgün kesme taş malzemedен inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ: Çeşme tek cephe-
li, tek lüleli ve bağımsız bir sokak çeşmesidir. Çeşmenin üstü
daha sonradan betonarme saçak ile kapatılmıştır. Saçağı taşı-
mak için iki yandan betonarme ayak kullanılmış olup çeşme-
nin etrafı kapatılmıştır. Ayna taşı yıldız formunda düzenlen-
miş olup, teğet kemerin kemer köşelikleri birer adet gülbezek-
le süslenmiştir. Çeşme günümüzde kullanılmaktadır.

KİTÂBE METNİ:

Hatice hanım etti gayret inşasına delîl oldu
Ashâb-ı hayrât kıldı himmet icrasına sebîl oldu
Afv u gufrâna sâhib-i kevser kefil oldu
Teşnegâna afiyet-bahş mükemmel bir sebîl oldu
Z 1341

ARCHITECT AND PATRON: Commissioned by Hatice Hanım.

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS: Built of smooth cut stone.

DESCRIPTION: It's a freestanding street fountain with
a single façade and a single spout. The top of the fountain
is covered with a concrete eaves, reinforced with concrete
molding. The spout stone is arranged in star form and the
arch corners are decorated with a rosette on each. The foun-
tain is still active today.

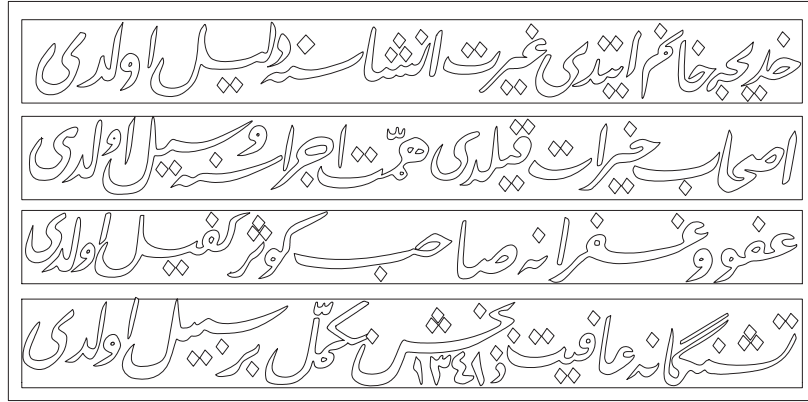
INSCRIPTION TEXT :

Hatice hanım etti gayret inşasına delîl oldu
Ashâb-ı hayrât kıldı himmet icrasına sebîl oldu
Afv u gufrâna sâhib-i kevser kefil oldu
Teşnegâna afiyet-bahş mükemmel bir sebîl oldu
Z 1341

YAPININ KİTÂBESİ / THE INSCRIPTION:

Fotoğraf: Kalenderhane Çeşmesi Kitâbesi / Photo: Kalenderhane Fountain Inscription

Çizim: Kalenderhane Çeşmesi Kitâbesi / Drawing: Kalenderhane Fountain Inscription

خدیجه خانم ایتدی غیرت انشاسنه دلیل اولدی
 اصحاب خیرات قیلدی همت اجراسنه سبیل اولدی
 عفو و غفرانه صاحب کوثر کفیل اولدی
 تشنگانه عافیت بخش مکمل بر سبیل اولدی ذ 1341

KİTÂBE METNİ / THE INSCRIPTION

METNİN ANLAMİ:

Bu çeşme, Hatice Hanım'ın gayretiyle 1341/1923 yılında inşa oldu. Hayır sahiplerinin destekleriyle sebil gibi akması mümkün oldu. Hayır sahiplerinin affedilmelerine Hz. Peygamber Efendimiz kefil oldu. Susayanlara afiyet veren mükemmel bir sebil oldu.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Enine dikdörtgen kitâbe mermer üzerine zemin oyma tekniğinde işlenmiş olup 78x40 cm ebadındadır. Kitâbe dıştan ince bir bordür ile çerçevelenmekte olup enine silmeler ile dört panoya ayırmıştır. Kitâbenin en alt satırında rakamla tarih kaydedilmiştir.

Osmanlı Türkçesiyle yazılan metin, manzum metin gibi görünmekle birlikte aruz kalıplarından hiçbirine uymamaktadır. Dolayısıyla kafiye kısımları denk getirilmiş mensur bir metindir. Tarih kısmının başındaki z harfi, çeşmenin Zilka'de ayında inşa edildiğini göstermektedir. Böylece çeşmenin inşa tarihi Haziran-Temmuz 1923 tarihine tekabül etmektedir.

TRANSLATION:

"This fountain is built in 1341/1923 with the charity of Hatice Hanım, and water is flowed with the support of other benefactors, for whom the Holy Prophet guarantees forgiveness. Such an excellent fountain that gives a lot of joy and health to the thirsty."

DESCRIPTION:

The inscription, size 78x40 cm, is engraved on a rectangular marble with the ground carving technique. It is framed with a thin border and divided into four boards with transverse moldings. On the bottom line is the date recorded in numbers.

The text written in Ottoman Turkish does not fit any of the patterns of prosody, but only the rhyme parts are comparable, though looks like poetic text. The letter 'z' at the beginning of the date section indicates that the fountain was built in the month Zilkade. Thus, the construction date of the fountain corresponds to June-July 1923.

KAPI CAMİİ KAPI MOSQUE

Kapı Camii Genel Görünüm / Kapi Mosque, General View

YAPININ DİĞER İSİMLERİ:

İhyâiye Mescidi (Konyalı, 1997: 426).

NAMES:

Ihyâiye Masjid (Konyalı, 2007: 286).

YAPININ YERİ:

Meram İlçesi, Sephevan Mahallesi, Kapı Camii Sokak No:1'de yer almaktadır.

LOCATION:

Meram District, Sephevan Neighborhood, Kapi Camii Street No:1.

YAPIM TARİHİ VE DÖNEMİ:

Caminin Arapça vakfiyesine göre, 1060/1650 tarihinde inşa edilmiştir (Konyalı, 1997: 426).

DATE AND PERIOD:

Built in 1060/1650 according to the mosque's Arabic foundation (Konyalı, 2007: 286).

YAPININ TAMİR KAYITLARI:

İnşasından bir süre sonra viran kalan cami 1226/1811 yılında Mâbedi Eşenlerli Oğlu Köse Müftü ismi ile tanınan Abdurrahman Efendi tarafından yenilenmiştir. 1867 yılındaki Konya yangınında tamamen yanan cami, kitâbesine göre 1285/1868 yılında halkın yardımları ile tekrardan yapılmıştır (Konyalı, 1997: 426-427). 1998 yılında yapılan restorasyonda caminin yazıları Hüseyin Öksüz, kalemîşi süslemeler ise Sinan Hidayetoğlu tarafından yenilenmiştir (Karpuz, 2009: 195-196).

YAPININ MİMARİ VE YAPTIRANI:

Vakfiye kayıtlarına göre cami Mevlâna'nın torunlarından Postnişini Pir Hüseyin Çelebi tarafından yaptırılmıştır (Konyalı, 1997: 426).

YAPIM TEKNİĞİ VE MALZEMESİ:

Taş ve tuğla malzeme kullanılarak inşa edilmiştir.

YAPI HAKKINDA GENEL BİLGİ:

Büyük bir harim ve son cemaat yerinden oluşan cami bir platform üzerinde yer almaktadır. Üç cepheden girişi bulunan caminin kuzeyinde dokuz bölümlü üzeri düz tavan örtülü son cemaat yeri bulunmaktadır. Yapıda cepheye göre sayısı değişen altlı üstlü dikdörtgen pencere kullanılmış, alttaki pencereler daha büyük tutulmuştur. Caminin kuzey girişi diğer girişlere göre daha özenli yapılmıştır. Enine dikdörtgen planlı harim, birbirine yuvarlak kemerlerle bağlanan ahşap çok ayaklı bir düzen sergilemektedir. Üst örtü beden duvarlarının önünde düz tavan, ortada kalan kısımlar ise yuvarlak kubbe ile örtülüdür. Mihrap 1998 yılındaki onarımlarda yenilenerek Kütahya çinileri ile kaplanmıştır. Ahşap minber geometrik motiflerle süslü olup, üzerinde rumi motifleri yer almaktadır. Yapıda "U" biçiminde ikinci kat mahfili bulunmaktadır (Çetinaslan-Muşmal, 2009: 446-464).

REPAIR RECORDS:

The mosque, which remained in ruins just after its construction, was renovated in 1226/1811 by Abdurrahman Efendi, who was known as Kose Muftu, the son of Mâbedi Eşenlerli. The mosque, completely burned in Konya fire in 1867, was rebuilt in 1285/1868 with the help of local people, as stated in its inscription (Konyalı, 2007: 286-289). During the restoration in 1998, the writings of the mosque were renewed by Huseyin Oksüz and the carved ornaments were replaced by Sinan Hidayetoğlu (Karpuz, 2009: 195-196).

ARCHITECT AND PATRON:

According to the foundation records, the mosque was built by Pir Huseyin Çelebi, one of the grandchildren of Mevlana (Konyalı, 2007: 286-289).

CONSTRUCTION TECHNIQUES

AND MATERIALS:

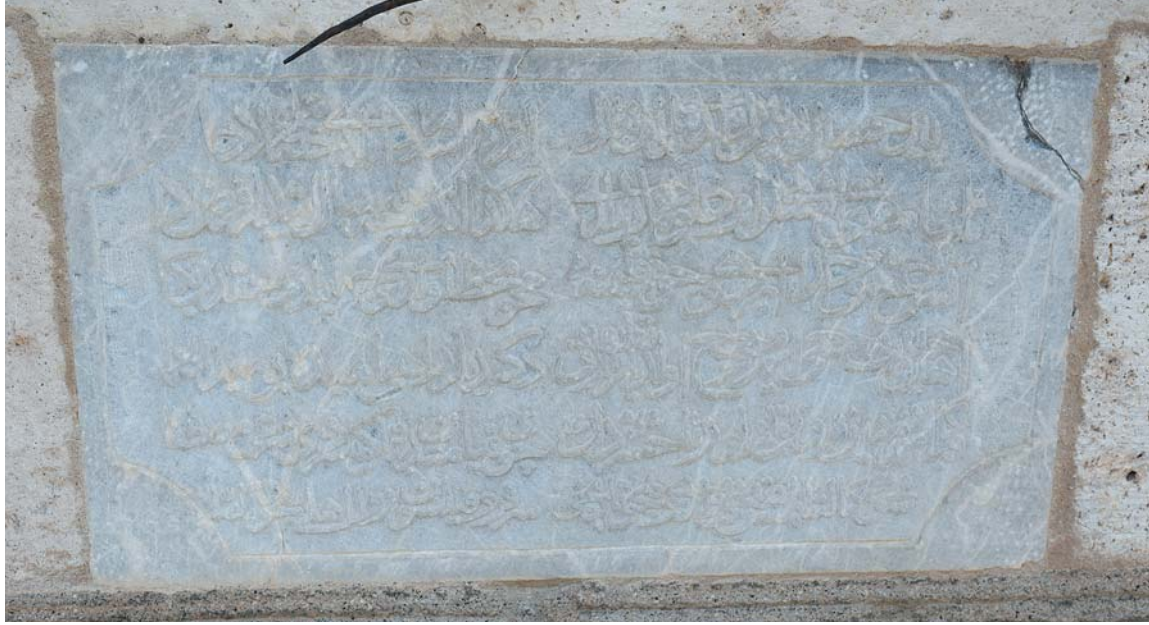
Built of stone and brick.

DESCRIPTION:

The mosque, consisting of a large harim and the last congregation place, is located on a platform and entered through three doors. In the north of the mosque is the last congregation part with nine sections and a flat ceiling. Rectangular windows in varying numbers are placed on the upper parts of facades, with larger windows at the bottom. The northern entrance is designed more elaborately than other entrances. The transverse rectangular planned harim features a wooden multi-legged arrangement connected by round arches. The top is covered with a round dome in the middle part and with a flat roof for the rest. The mihrab was renewed during the repairs in 1998 and covered with Kütahya tiles. The wooden pulpit is decorated with geometric and rumi motifs. The building also has a U-shaped gathering-place on the second floor (Çetinaslan-Muşmal, 2009: 446-464).

KAPI CAMİİ BATI KAPISI KİTÂBESİ / KAPI MOSQUE WESTERN DOOR INSCRIPTION:

Fotoğraf: Kapi Camii Batı Kapısı Kitâbesi / Photo: Kapi Mosque Western Door Inscription

KİTÂBE METNİ:

1-پير حسين نسل پير قلدى بناسين ابتدا
انده اسلام ايلدى حقه صلات ايله دعا
2-ثانيا مفتى اشنرلى اوغلى اعمار ايلدى
هكذا انده نيچه سال ايتديلر فرض ادا
3-اتش عشق خدا ايردى وجود اقليمنه
محو محض اولدى توجه ايلدى حقندن يكا
اهل خيرات سعى ايدوب جمع اولديلر بالاتفاق
دكديلر راه الهى ده بو ميدانه لوا
5-قبله گاه مومنين رونق بولور تا حشره دك
چون قيامتدن بقا كوستردى شرع مصطفى
6-شوقى كالشمس الضحى بولدى بو جوهر تاريخى
سرفرو قيلسون روا اهل سجوده الصلا

INSCRIPTION TEXT:

1-پير حسين نسل پير قلدى بناسين ابتدا
انده اسلام ايلدى حقه صلات ايله دعا
2-ثانيا مفتى اشنرلى اوغلى اعمار ايلدى
هكذا انده نيچه سال ايتديلر فرض ادا
3-اتش عشق خدا ايردى وجود اقليمنه
محو محض اولدى توجه ايلدى حقندن يكا
اهل خيرات سعى ايدوب جمع اولديلر بالاتفاق
دكديلر راه الهى ده بو ميدانه لوا
5-قبله گاه مومنين رونق بولور تا حشره دك
چون قيامتدن بقا كوستردى شرع مصطفى
6-شوقى كالشمس الضحى بولدى بو جوهر تاريخى
سرفرو قيلسون روا اهل سجوده الصلا

KİTÂBE METNİ:

Pir Hüseyin-i nesl-i pîr kıldı binâsın ibtidâ
 Onda İslâm eyledi Hakk'a salât ile duâ
 Sâniyen müftü Eşenlerli oğlu i'mâr eyledi
 Hâkezâ onda nice sâl ettiler farzı edâ
 Âteş-i aşk-ı Hudâ erdi vücûd iklimine
 Mahv-i mahz oldu teveccüh eyledi Haktan yana
 Ehl-i hayrât sa'y edip cem' oldular bi'l-ittifâk
 Diktiler râh-ı Îlâhîde bu meydâna livâ
 Kible-gâh-ı mü'minîn revnak bulur tâ haşre dek
 Çün kıyâmetten bekâ gösterdi şer'-i Mustafâ
 Şevki ke'-ş-şemsi'd-duhâ buldu bu cevher tarihi
 Ser furû kılsın revâ ehl-i sücûda es-salâ

METNİN ANLAMI:

Bu binayı ilk yapan, Pir neslinden Hüseyin'dir.
 Orada müslümanlar Allah'a salât ile dua ettiler
 İkinci olarak Müftü Eşenlerli oğlu burayı yaptırdı
 Yıllarca orada namaz farzını eda ettiler
 Allah aşkı varlık iklimine girince
 Tamamen yok olup Allah tarafına yöneldi
 Hayır ehli olanlar toplanıp çaba sarfettiler
 Allah yolunda bu meydana sancak diktiler
 Mü'minlerin kible yeri mahşere kadar parlar
 Mustafa (sav.)'nın şeriatı de kıyamette var oldu
 Şevki, sabah güneşi gibi şu tarihi buldu:
 Secde edenlerin namazda başlarını öne eğmeleri uygundur.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Caminin batı kapısı üzerinde yer alan kitâbe enine dikdörtgen formlu olup mermer zemin oyma tekniği ile işlenmiştir. Kitâbe çerçevesinin iç köşeleri pahlanmıştır. Kitâbenin içinde herhangi bir ayırım yapılmadan altı satır iki sütun halinde yazılmıştır. Kitâbe Konyalı Şair Şevki tarafından kaleme alınmıştır.

Osmanlı Türkçesi ve sülüs hatla, her satıra bir beyit gelecek şekilde yazılan kitâbe, altı beyitten oluşan bir manzumedir. Bu manzume aruzun remel bahrinin fâilâtün/fâilâtün/fâilün vezniyle yazılmıştır. Son beyitte bulunan "Ke'-ş-şemsi'd-duhâ" ebced hesabıyla 1300 tarihini vermektedir.

INSCRIPTION TEXT:

Pir Hüseyin-i nesl-i pîr kıldı binâsın ibtidâ
 Onda İslâm eyledi Hakk'a salât ile duâ
 Sâniyen müftü Eşenlerli oğlu i'mâr eyledi
 Hâkezâ onda nice sâl ettiler farzı edâ
 Âteş-i aşk-ı Hudâ erdi vücûd iklimine
 Mahv-i mahz oldu teveccüh eyledi Haktan yana
 Ehl-i hayrât sa'y edip cem' oldular bi'l-ittifâk
 Diktiler râh-ı Îlâhîde bu meydâna livâ
 Kible-gâh-ı mü'minîn revnak bulur tâ haşre dek
 Çün kıyâmetten bekâ gösterdi şer'-i Mustafâ
 Şevki ke'-ş-şemsi'd-duhâ buldu bu cevher tarihi
 Ser furû kılsın revâ ehl-i sücûda es-salâ

TRANSLATION:

This mosque was first built by Huseyin, the descendant of the Pir.
 Here, Muslims prayed to God feeling a glow of contentment.
 Secondly, the son of Mufti Eşenler rebuilt this place
 For years, they performed the prayer of salah.
 When it burned with the fire of Allah
 It disappeared and turned to Allah
 Luckily, benefactors gathered and made a great effort
 In the way of Allah, they erected this banner
 Believers' place of worship shines until the apocalypse
 The Sharia of Mustafa (pbuh) survives till the doomsday
 Şevki said the following date resembling the morning sun:
 It is due for those who prostrate to bow their heads forward during prayer.

DESCRIPTION:

The inscription on the western gate of the mosque is transversely rectangular and has been carved on a marble with the ground carving technique. The inner corners of the inscription frame are beveled. Six lines are written in two columns without separating with bars. The text was penned by the Poet Şevki of Konya .

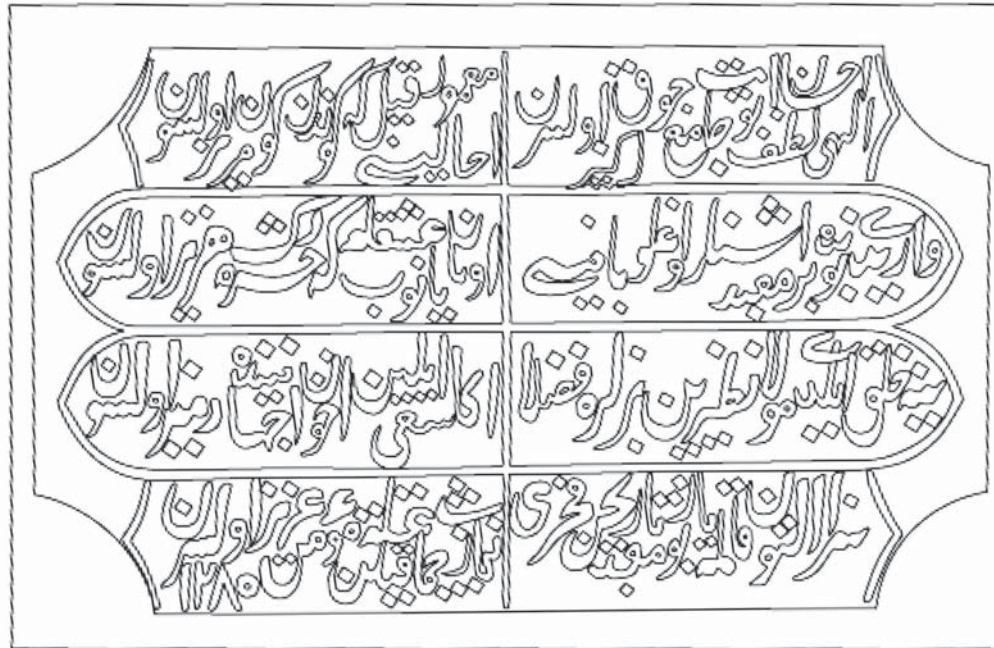
Written in Ottoman Turkish and thuluth calligraphy, one couplet per line, the verse is composed of six couplets, based on the aruz prosody of remel bahri fâilâtün / fâilâtün / fâilün. The phrase "Ke'-ş-şemsi'd-duhâ" (resembling the morning sun) in the last couplet indicates the date 1300 in abjad numerals.

KAPI CAMİİ DOĞU KAPISI KİTÂBESİ / KAPI MOSQUE EASTERN DOOR INSCRIPTION:

Fotoğraf: Kapi Camii Doğu Kapısı Kitâbesi / Photo: Kapi Mosque Eastern Door Inscription

Çizim: Kapi Camii Doğu Kapısı Kitâbesi / Drawing: Kapi Mosque Eastern Door Inscription

KİTABE METNİ:

الهی لطف احسان ایت بو جامع جوق رکیز اولسون
 اهالیسنی معمور قل که کوندن کون مزیز اولسون
 واریدی بونده بر معبد اشنلر اوغلو بانسی
 او نار عشقله یانوب که حشره دک هزیز اولسون
 ینه خلق ایلدی مولا نظیرین بزله فضلا
 اکا سعی ایلین اخوان جهاتین ده رمیز اولسون
 سزا التون قلمله یاز بو معبد تاریخن فخری
 نمازینی جماعتله قیلن مؤمن عزیز اولسون 1285

İlâhî lutf ihsân et bu câmi' çok rekîz olsun
 Ahâlîsini ma'mûr kıl ki günden gün mezîz olsun
 Var idi bunda bir ma'bed Eşenleroğlu bânîsi
 O nâr-ı aşkla yanıp ki haşre dek hezîz olsun
 Yine halk eyledi Mevlâ nazîrin bizlere fazlen
 Ana sa'y eyleyen ihvân cihâneynde remîz olsun
 Sezâ altun kalemle yaz bu ma'bed târîhin Fahrî
 Namâzını cemâ'atle kılan mü'min azîz olsun 1285

METNİN ANLAMI:

Allahım, lutfunu ihsan et, bu cami çok sağlam olsun.
 Ahalisini bayındır kıl, günden güne faziletli olsun.
 Daha önce burada, Eşenleroğlu'nun inşa ettiği bir ibadet-
 hane vardı
 O, aşkın ateşiyle yanıp kıyamet gününe kadar sönmesin.
 Allah yine benzer bir camiyi lutfuyla bize ihsan etti
 Yapımında çalışanlar iki cihanda tanınıp örnek olsun.
 Bu ibadethanenin tarihini altın kalemle yazsan layıktır
 Fahri
 Namazını cemaatle kılan mü'min kıymetli olsun.
 1285/1868.

INSCRIPTION TEXT:

الهی لطف احسان ایت بو جامع جوق رکیز اولسون
 اهالیسنی معمور قل که کوندن کون مزیز اولسون
 واریدی بونده بر معبد اشنلر اوغلو بانسی
 او نار عشقله یانوب که حشره دک هزیز اولسون
 ینه خلق ایلدی مولا نظیرین بزله فضلا
 اکا سعی ایلین اخوان جهاتین ده رمیز اولسون
 سزا التون قلمله یاز بو معبد تاریخن فخری
 نمازینی جماعتله قیلن مؤمن عزیز اولسون 1285

İlâhî lutfihsân et bu câmi' çok rekîz olsun
 Ahâlîsini ma'mûr kıl ki günden gün mezîz olsun
 Var idi bunda bir ma'bed Eşenleroğlu bânîsi
 O nâr-ı aşkla yanıp ki haşre dek hezîz olsun
 Yine halk eyledi Mevlâ nazîrin bizlere fazlen
 Ana sa'y eyleyen ihvân cihâneynde remîz olsun
 Sezâ altun kalemle yaz bu ma'bed târîhin Fahrî
 Namâzını cemâ'atle kılan mü'min azîz olsun 1285

TRANSLATION:

O Lord! Bless your grace! let this mosque be so firm.
 Make its people flourish, be virtuous day by day.
 Previously, it was a place of worship built by Eşenleroğlu
 Let it burn out by the fire of your love until the Day of Res-
 urrection.
 God bestowed a similar mosque on us
 Let the people working in the construction be honored in
 both worlds as an example.
 Oh Fahri! It worths to write its date with a gold pen.
 May his prayer come true, whoever attends the congrega-
 tion. 1285/1868.

KİTABE ÖZELLİKLERİ:

Caminin doğu kapısı üzerinde yer alan kitâbe enine dikdörtgen formudur. Dıştan ince bir bordürün çerçevelediği kitâbe yatay ve dikey silmelerle dört satır ve kenarları sivri sekiz panoya ayrılmıştır.

Osmanlı Türkçesi ve tâlik hatla yazılan kitâbe, dört beyitten oluşan bir manzumedir. Bu manzume, aruzun mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün vezniyle yazılmıştır. Kitâbe yazımında istif kullanılmış, beyit sonlarında bulunan nun harfleri bir önceki harfin üzerine yazılmıştır.

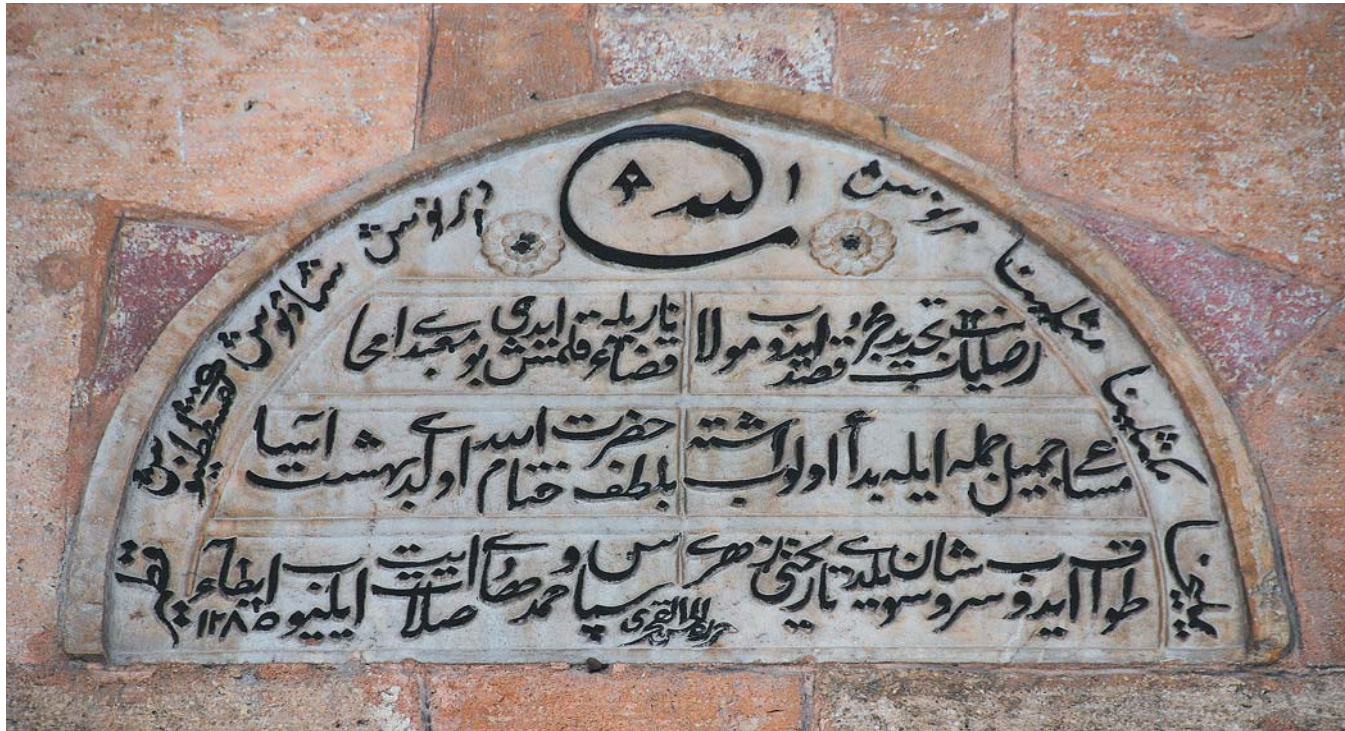
Şair Fahrî'nin yazdığı manzumenin son mısraı ebce hesabına vurulunca 1285 tarihi çıkar. Bu tarih kitâbe altına rakamla yazılmıştır. Kitâbeye göre mabet yandıktan sonra h.1285/m.1868 yılında halkın yardımı ile tekrar yapılmıştır.

DESCRIPTION:

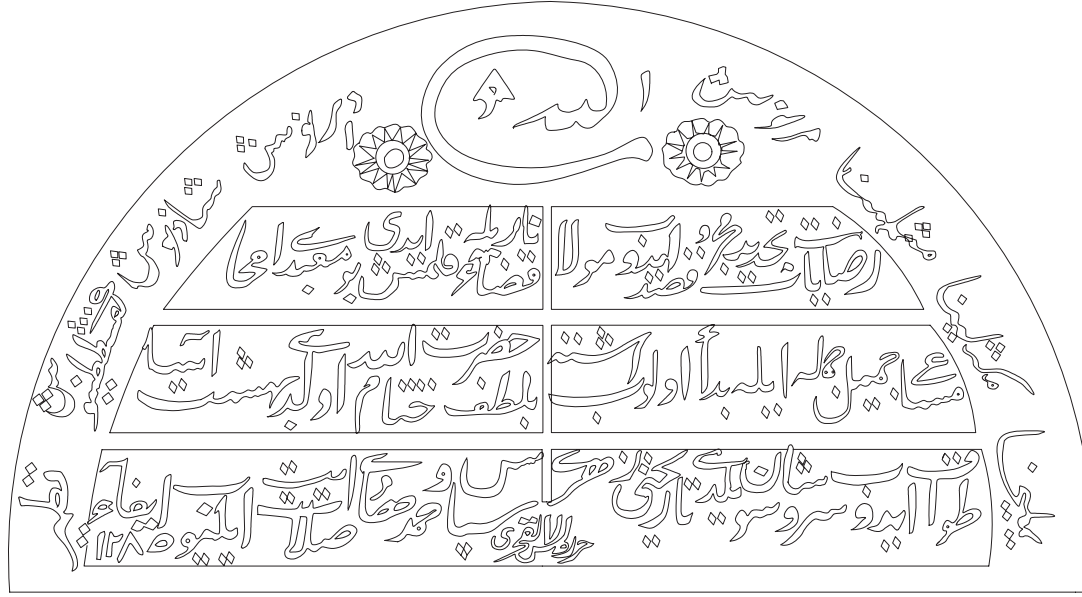
The inscription above the eastern gate of the mosque has a transverse rectangular form. It's framed by a thin border and divided into four rows and eight boards with pointed edges by horizontal and vertical moldings.

The inscription written in Ottoman Turkish with tâlik calligraphy is a verse composed of four couplets, based on the aruz prosody mefâilün/mefâilün/mefâilün/mefâilün. The istif style is reflected through the placement of the letter ‘nun’ above the previous letter at the end of each couplet.

The last line written by the poet Fahrî corresponds to 1285 in abjad numerals, which is also written in numbers at the end. According to the inscription, the burnt mosque was rebuilt with the help of the public in 1285 / 1868.

KAPI CAMİİ KUZEY KAPISI KİTÂBESİ / KAPI MOSQUE NORTHERN DOOR INSCRIPTION:

Fotoğraf: Kapı Camii Kuzey Kapısı Kitâbesi / Photo: Kapi Mosque Northern Door Inscription

Çizim: Kapi Camii Kuzey Kapısı Kitâbesi / Drawing: Kapi Mosque Northern Door Inscription

KİTÂBE METNİ:

Kitâbenin kenarında bulunan Ashâb-ı Kehf'in isimleri:

يَمْلِيخَا مَكْتَلِينَا مَثَلِينَا مَرْنُوش دَبْرَنُوش شَادَنُوش كَفْشَطَطِيُوش قَطْمِير

Yemliha Mekselina Mislina Mernuş Debernüş Şadnüş Ke-
feştatayyuş Kıtmir

رصانت ياب تجديد مجرد قصد ايدوب مولا

قضای نار ايله قلمش ایدی بو معبدی امحا

مساعی جمیل جمله ايله بدأ اولوب اشته

بلطف حضرت الله ختام اولدی بهشت آسا

طواف ایدوب سروشان سویلدی تاریخی زهری

سپاس و حمد هادی صلات ایت ایلیوب ایفاء

حرّره الحسن الفخری

INSCRIPTION TEXT:

Names of Ashâb-ı Kehf located at the edge of the inscription:

يَمْلِيخَا مَكْتَلِينَا مَثَلِينَا مَرْنُوش دَبْرَنُوش شَادَنُوش كَفْشَطَطِيُوش قَطْمِير

Muksalmina, Tamlikhā, Martunis, Sanunis, Sarinunis,
Dhu Niwas, Ka'astitunis

رصانت ياب تجديد مجرد قصد ايدوب مولا

قضای نار ايله قلمش ایدی بو معبدی امحا

مساعی جمیل جمله ايله بدأ اولوب اشته

بلطف حضرت الله ختام اولدی بهشت آسا

طواف ایدوب سروشان سویلدی تاریخی زهری

سپاس و حمد هادی صلات ایت ایلیوب ایفاء

حرّره الحسن الفخری

KİTÂBE METNİ:

Resânet-yâb-ı tecdîd-i mücerred kâsîd edîp Mevlâ
 Kazâ-yı nâr ile kılmuş idi bu ma'bedi imhâ
 Mesâî-yi cemil cümle ile bed' olup işte
 Bi-lutf-i Hazret-i Allah hitâm oldu beheşt-âsâ
 Tavâf edip serûşan söyledi târîhini Zehrî
 Sîpâs u hamd-ı hâdî salât et eyleyip îfâ
 Harrarahû el-Hasan el-Fahrî

METNİN ANLAMI:

Allah Teâlâ bu binanın tekrar sağlamca yapılmasını isteyip
 Yaktırıp bu ibadethaneyi imha etmişti
 Bu işte herkes çabasını birleştirip
 Allah hazretlerinin lutfuyla cennet gibi oldu.
 Zehrî, etrafının tavaf edip tarihini şöyle söyledi:
 Allah'a hamd edip şükrederek dua et.
 Bunu Hasan el-Fahrî yazdı.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Mabedin kuzey kapısının taş kemeri üstündeki yarım daire şeklindeki taşın kenarlarında Ashab-ı Kehf'in adları bulunmakta olup bu isimlerin orta ve üstünde Maşallah yazılmıştır. Ashâb-ı Kehf, yüzyıllarca bir mağarada yaşadığından, normalden daha fazla hayatta kalması istenen binalara bu isimleri yazmak, adet olmuştur.

Kemer alınlığında birer rozet bulunmaktadır. Yatay ve dikey silmelerle üç satır altı pano halinde ayrılmıştır. Kitâbenin sol alt köşesinde rakamla tarih kaydedilmiştir. Kitâbede kesme işareti, med ve tepelik motifi ile süslemeye gidilmiştir.

Osmanlı Türkçesiyle yazılan kitâbe, 1904 yılında ölen şair Zehrî tarafından kaleme alınmıştır. Üç beyitten oluşan kitâbe, aruzun hezec bahrinin mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün/mefâîlün vezniyle kaleme alınmıştır. Kitâbenin hattatı Hasan el-Fahrî olup, ismi kitâbenin alt kısmında bulunmaktadır.

INSCRIPTION:

Resânet-yâb-ı tecdîd-i mücerred kâsîd edîp Mevlâ
 Kazâ-yı nâr ile kılmuş idi bu ma'bedi imhâ
 Mesâî-yi cemil cümle ile bed' olup işte
 Bi-lutf-i Hazret-i Allah hitâm oldu beheşt-âsâ
 Tavâf edip serûşan söyledi târîhini Zehrî
 Sîpâs u hamd-ı hâdî salât et eyleyip îfâ
 Harrarahû el-Hasan el-Fahrî

TRANSLATION:

Allah willed this building to be rebuilt
 So He let this place of worship burn and destroy
 By means of collective work and with the grace of Allah
 This mosque became a paradise on earth.
 Zehrî circumambulated it and wrote its date as follows:
 Give thanks and praise Allah while you pray.
 Hasan al-Fahrî wrote this text.

DESCRIPTION:

The names of Ashab-ı Kehf are inscribed on the edges of the semicircular arch stone and the word 'Mashallah' in the middle of these names. As Ashâb-ı Kehf lived in a cave for centuries, it has become customary to write their names on the buildings as a sign of hope for their ever-lasting survival.

There are two rosettes on the arch pediment. The panel is divided into three lines and six boards with horizontal and vertical moldings. The date is recorded in number in the lower left corner. The inscription is decorated with apostrophes, meds and top signs.

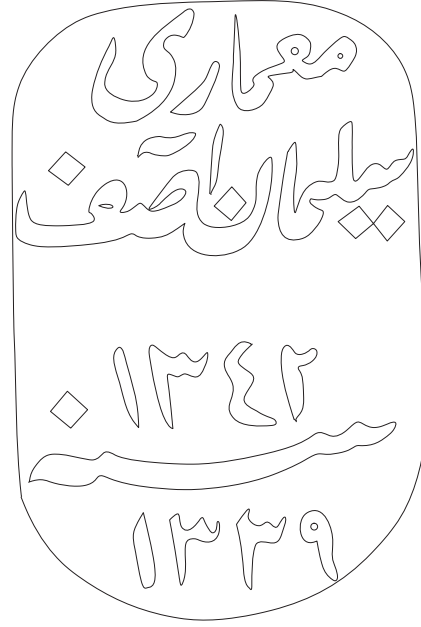
The inscription in Ottoman Turkish was written by the poet Zehrî, who died in 1904. It consists of three couplets, based on the aruz prosody of hezec bahri mefâîlün / mefâîlün / mefâîlün / mefâîlün. The name of the calligrapher 'Hasan al-Fahrî' is recorded at the bottom of the inscription.

ŞADIRVANIN MİMAR KİTÂBESİ / ARCHITECT INSCRIPTION OF THE SADIRVAN (FOUNTAIN):

Fotoğraf: Kapı Camii Şadırvan Kitâbesi
Photo: Kapı Mosque Sadirvan Inscription

Çizim: Kapı Camii Şadırvan Kitâbesi
Drawing: Kapı Mosque Sadirvan Inscription

KİTÂBE METNİ:

Mimarı Süleyman Âsaf sene 1342-1339

معماری سلیمان آصف ۱۳۴۲ سنه ۱۳۳۹

METNİN ANLAMİ:

Mi'mârı Süleyman Âsaf sene hicrî1342, rûmî 1339.

KİTÂBE ÖZELLİKLERİ:

Kapı Camii şadırvanında bulunan kitâbe elips formunda bir çerçeve içerisine alınmıştır. Kitâbede hiçbir süsleme bulunmamakla birlikte rumî 1339, hicrî 1342 tarihi kaydedilmiştir.

INSCRIPTION TEXT:

Mimarı Süleyman Âsaf sene 1342-1339

معماری سلیمان آصف ۱۳۴۲ سنه ۱۳۳۹

TRANSLATION:

The Architect Suleyman Âsaf, year hijrî1342, rûmî 1339.

DESCRIPTION:

The plain inscription on the Kapı Mosque fountain is enclosed in an ellipse shaped frame, and includes only the architect's name and the date, rumî 1339, hijrî 1342.

Tarih boyunca aynı coğrafyada kurulan birçok devletin yönetim mekanizmasında söz sahibi olan bu önemli şehrin birçok medrese, hânkâh, cami, han, hamam ve benzeri binalara sahip olması gayet doğaldır. Bu binaların birçoğunda, belki de hepsinde o binayı yaptıranın adını, yapım tarihini ve bazı başka bilgileri içeren çeşitli kitâbeler bulunmaktadır. Arapça, Farsça ve Osmanlı Türkçesiyle yazılan bu kitâbelerin doğru okunması ve çeşitli yönlerden incelenmesi, bu çalışmanın temel konusunu oluşturmaktadır.

It is not surprising that such an important city, which had a say in the governance mechanism of many states established in the same geography throughout history, hosts so many madrasahs, inns, mosques, baths and similar structures. Many, if not all, of these buildings contain various inscriptions which indicate the name of the building, the date of construction, and some other features. The correct reading and examination of these inscriptions written in Arabic, Persian and Ottoman Turkish are the main subjects of this study.

ISBN: 978-605-67629-1-8

© 2020, Her türlü kullanım izne tabidir. Tamamen veya kısmen, kaynak gösterilerek dahi kopyalanamaz.
© 2020, All Rights Reserved. The contents of this document cannot be reproduced without prior permission of the authors.

© Copyright 2020